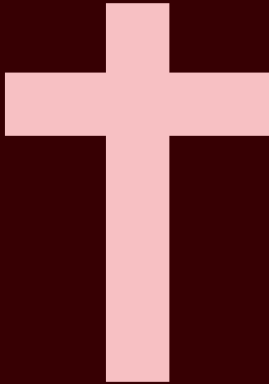

Gwo Ma Arungimis

Uduk New Testament and OT Portions

Gwo Ma Arumgimis

Uduk New Testament and OT Portions

copyright © 2005 SIM International

Language: Uduk

Translation by: SIM International

Uduk New Testament and OT Portions

Published by Bible Alliance Mission, 1983.

. If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at www.sim.org.

. This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

f734434c-b6bd-5d21-abc6-692c3842e034

Contents

MATTA	1
MARKUS	77
LUUKA	125
YOHAAN	205
MII GUN MIINU	
MO	263
RUUMIYA	340
KURINT <u>H</u> UUS	
'DE/	372
KURINT <u>H</u> UUS SU/404	
GALATHIYYA	425
EPASUS	436
PILIBBI	447
KULUUSI	455
TASALUNIIKI 'DE/463	
TASALUNIIKI SU/470	
TIMU <u>T</u> HAWUUS	
'DE/	474
TIMU <u>T</u> HAWUUS	
SU/	484
TIITHUS	491
PILIMUUN	495
İbraniyiin	497
YAKUUB	523
BUTERUS 'DE/	531
BUTERUS SU/	540
YOHAAN 'DE/	546
YOHAAN SU/	554
YOHAAN KWARA555	
YAHUUSA	557
GWO JIN	
'CEENU MO	560

Gwom 'Borga/ Isi ki Gwo ma MATTÄ mo

*Gwo jin Beledhu goma
Yesus Kristhos mo*

¹ Gwo jin 'kwaru mo mmo-bele'th gwo mo goma Yesus Kristhos mo jin ta ya/ ma Dawuu'd mo dhali ya/ ma Ibrahiim mo.

² Ibrahiim ta'da baba ma Is/ hak mo dhala Is/ hak ta'da baba ma Yakuub mo dhala Yakuub ta'da baba ma Yahuusa mo dhali ikam piti mo be. ³ Dhala Yahuusa ta'da baba ma Paaris mo dhala Saarah mo ka Thamar mo. Dhala Paaris ta'da baba ma Hasruun mo dhala Hasruun ta'da baba ma Araam mo. ⁴ Dhala Araam ta'da baba ma Aminadaab mo dhala Aminadaab ta'da baba ma Nahshuun mo dhala Nahshuun ta'da baba ma Salmuun mo be. ⁵ Dhala Salmuun ta'da baba ma Bu/ as ka Rahab mo dhala Bu/ as ta'da baba ma Ubiid ka Ra/ uuth mo dhala Ubiid ta'da baba ma Yassa mo. ⁶ Dhala Yassa ta'da baba ma Dawuu'd jin ta'da malik mo be.

Dhala Dawuu'd ta'da baba ma Sulemaan ki ash ma Uriyya mo ⁷ dhala Sulemaan ta'da baba ma Rahabaam mo dhala Rahabaam ta'da baba ma Abiyya mo dhala Abiyya ta'da baba ma Aasa mo. ⁸ Dhala Aasa ta'da baba ma Yahushapaath mo dhala Yahushapaath ta'da baba ma Yuram mo dhala Yuram ta'da baba ma Ussiyya mo ⁹ dhala Ussiyya ta'da

baba ma Yutham mo dhala Yutham ta'da baba ma Ahaas mo dhala Ahaas ta'da baba ma Hiskiyya mo. ¹⁰ Dhala Hiskiyya ta'da baba ma Manassa mo dhala Manassa ta'da baba ma Aamuun mo dhala Aamuun ta'da baba ma Yushiyya mo ¹¹ dhala Yushiyya ta'da baba ma Yakunya mo dhali ikam piti mo ka tee jin bu'thkunu uni mo e Pam Baabil mo be.

¹² Dhali 'ko'di mo jin bu'thkunu uni mo e Pam Baabil mo tani Yakunya ta'da baba ma Sha/ alti/ iil mo dhala Sha/ alti/ iil ta'da baba ma Sarubbaabil mo be. ¹³ Dhala Sarubbaabil ta'da baba ma Abihud mo dhala Abihud ta'da baba ma Aliyagiim mo dhala Aliyagiim ta'da baba ma Aasuur mo. ¹⁴ Dhala Aasuur ta'da baba ma Saaduug mo dhala Saaduug ta'da baba ma Akiim mo dhala Akiim ta'da baba ma Aliyuud mo ¹⁵ dhala Aliyuud ta'da baba ma Ali/ aasar mo dhala Ali/ aasar ta'da baba ma Mattaan mo dhala Mattaan ta'da baba ma Yakuub mo. ¹⁶ Dhala Yakuub ta'da baba ma Yuusup jin ta'da kath ma Mariyam mo, Mariyam jin dho'thki'da Yesus mo, a'di jin yukkunu gway ka Kristhos mo be.

¹⁷ Wakan 'pena risa nyaikum yil 'pena Ibrahiim mo ntaga Dawuu'd mo tani uni 'koni 'kume'd i'ce'dka donjon ka nyaikum yil mo, dhali 'pena Dawuu'd mo tani ntagi mo jin bu'thkunu uni mo e Pam Baabil mo tani 'koni 'kume'd i'ce'dka donjon ka nyaikum yil mo, dhali

'peni mo jin bu'thkunu uni mo e Pam Baabil mo tani ntaga Kristhos mo tani 'koni 'kume'd i'ce'dka doḡon ka nyaḡum yil mo be.

Mondho'th ma Yesus mo be

¹⁸ Dhali dho'th ma Yesus Kristhos a'di bu'thki mo yan kansan mo be. Ka ta'dam piti jin ta'da Mariyam karkunu mo goma Yuusup mo tani ntwa/ a/ ki uni 'konuki gam me'd mo tani ayim gamkunu mo ka 'ci mbwa ki Shi/in Dheleladhelel mo be. ¹⁹ Dhala kaḡim piti ka Yuusup mo mmotana a'di wathiḡ kar/ e mo dhali mmo'tena a'di bwa mo mmokara yim ki mon'the is mo tani a'di dina gwo mbwa mo mmothoson gwo jin 'kwaru mo mmodhala yim 'pen ki kup mo be. ²⁰ Hili ki a'di dina gwo yansan mbwa mo tani hili mo mo ma, aman'doyu gwo gi Tapa piki a'di i is ki jan mo mmo/ o gwo mo ki: Yuusup ya/ ma Dawuu'd, dhalki is ki ko/ mo ma mmobudha Mariyam ki ashim pini mo haali/ a'di caan jin bwaakina a'di mo tani a'di 'peni Shi/ in Dheleladhelel mo be. ²¹ Ayim midi dho'th ya/ mo dhali / e mini yer a'di gway ka Yesus mo haali/ a'di midi woḡh 'kwanim piti 'peni miinḡus buni mo be. ²² Aris gwo gwansan bu'thki embul mo mo kun minu thim mo jin ona Tapa ka manḡi gwom piti kadhamo/ mo ki:

²³ Hili nyaranḡ gana/ midi bwaa mo dhali dho'th ya/ mo,

dhali gway piti minu yuḡ ka Imanu/iil mo

('pemen piti jin o'd ka Arumgimis di'd e ana mo).

²⁴ Ka Yuusup merki e mo 'peni mo/ ish e mo tani a'di miiki'd me'd jin kankin ma man'doyu gwo gi Tapa a'di gwo mo. A'di bu'thki a'di mo mmota ashim piti mo be.

²⁵ Hili a'di diki misha yim mo naskina/ ntaga yim dho'thki ya/ mo. Dhali a'di ki yer a'di gway ka Yesus mo be.

2

Mombuḡ jin Buta 'Kwani kun Yukaḡayuk mo

¹ Dhali ka Yesus dho'thkunu mo e Pam Beetlaham gi Pa Yahuudiyya ka tee ma Hirodus jin ta'da malik mo tani hili 'kwani kun yukaḡayuk 'peni mom'pesho'k pu'dkin mo e Pa Urushaliim mo mmo/ o gwo mo ki: ² Mane a'di jin dho'thkunu mo mmota malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo? Haali/ aman parkina acul piti e mo e mom'pesho'k mo dhali aman iikina mo mmoluḡ a'di mo be. ³ Ka Hirodus jin ta'da malik cikki gwo yansan mo tani a'di mur ma du mo dhali aris 'kwani gi Pa Urushaliimi 'baar mo nyaḡki a'di mo be. ⁴ Dhali a'di ki tul aris igasiis kun can is mo dhali iman'kwar to gi 'kwani mo. A'di ki doḡ uni gwo mo gom mo jin minu dhodha Kristhos nycine/ mo. ⁵ Dhali uni ki ḡor a'di gwo mo ki: E Pam Beetlaham e Pa Yahuudiyya mo, haali/ wakan a'di ta gwo jin 'kwarkin ma manḡi gwo

ma Arumgimis kadhamo/ mo ki:

⁶ Dhali / e, ayy Beetlaham, e bampa/ Yahuudiyya mo tani

/ e yisa pisina e bwaman 'kwani gi itapa gi 'Kwani Yahuudiyya mo,

haali/ 'peni /e mo tani amanjiya ji midi pu'du/ mo,

a'di jin midi hil 'kwanim pem ma Israyiil mo be.

⁷ Yan'ko'd Hirodus ki yuk'kwani kun yukayuk mo ka kwal is mo dhali dot gwo 'peni uni goma tee jin pikin ma cul mo. ⁸ Dhali a'di ki hash uni e Pam Beetlaham mo mmo/o gwo mo ki: liku/ mo ma dhali napa gwo ka kar/ e goma 'ci mo, dhali ki um mini gam a'di mo tani guyaa/ gwo mo ki aha/ si'da/ mina yaku/ mo dhali lun a'di mo be. ⁹ Ki uni cikki gwo 'pena malik mo tani uni iikin e bway buni mo, dhali hili, acul jin parkina uni e mo e mom'pesho'k mo tani yaki'di uni ibwambor mo ntagi a'di pu'dki'd mo mmodosh apo/ mo jin din ma 'ci nycine/ mo be. ¹⁰ Ki uni parkina acul e mo tani uni 'kunykina bwa mo ka daran du ki dhan bwan 'kunyga/ mo. ¹¹ Dhali ki uni iiki bway bwan gu'b mo tani uni parkina 'ci e mo nyakka Mariyam jin ta kum mo dhali uni ta'kkina 'cesh mo dhali lun a'di mo. Dhali yan'ko'd uni ki ka'd tom buni gun ish kumma/ 'twa/ mo tani uni ki ci a'di to kun cinu ki me'd mo, 'dolkon gana/ mo dhala

'bicajwahar mo dhala 'bi'c

cwa jin yuku ka murr mo be. ¹² Dhali uni rumkunu ki gwo ki jan mo mmo'koki doka Hirodus mo. Uni iikin ki bway bampam bunin gana/, mo ki bwaya kamu/ mo be.

Hirodus Palki Mii mo Mmo'kosha Yesus mo

¹³ Dhali ki uni iikin mo tani hili mo mo ma, aman'doyu gwo gi Tapa piki'da Yuusup i is mo ki jan mo dhali o a'di gwo mo ki: Cuyi mis mo ma, dhali susa 'ci dhali kum mo dhali soyi mo e Pam Masir mo dhali 'koyi mmun mo ntagi aha/ mina tor /e gwo mo, haala Hirodus muru'di napa 'ci mmo'ce'd a'di sho'k mo be. ¹⁴ Dhali a'di cuki mis mo dhali susa 'ci mo dhali kum mon'thiny mo dhali ii Pam Masir mo. ¹⁵ Dhali uni 'kokin mo mmun ntagi jwa ma Hirodus mo. Yansan mi-ikunu mo mmothim gwo jin ona Tapa ka manci gwom piti kadhamo/ mo ki: 'Peni Pam Masir mo tani aha/ yukkina ya/m pem mo be.

¹⁶ Yan'ko'd ka Hirodus ki a'di parki mo e ki a'di he'kkunu e ki 'kwani kun yukayuk mo tani a'di dak ma nyor bwa me'd mo dhali a'di ki hash gwo mo dhali 'kosh ucingwath jwa 'baar mo kun 'kon e Pam Beetlaham mo dhali e bampa/ kun 'kon ka kukul is mo kun 'kona yil susu/ mo dhali kun 'kona bor mo me'd gwo jin da/ arkina a'di 'peni 'kwani kun yukayuk mo. ¹⁷ Wakan a'di thimkunu mo jin okin ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin ta'da Irmiya mo ki:

18 'Twa/ cik_kunu mo e Pa Rama mo mmomiya cinthar mo dhali kony jwa jin gwonu ki jabu'th mo, aRahiil gwoki'd mo gom uci ma yim mo. Ayim ushki'd mo ki a'di minu malas mo, haali/ uni mini 'koki 'ko dok/ e mo be.

19 Hili ka Hirodus wuki'd mo tani hili mo mo ma, aman'doyu gwo gi Tapa piki'da Yuusupi is ki jan mo e Pam Masir mo mmo/ o gwo mo ki: 20 Cuyi mis mo ma dhali susa 'ci dhali kum mo, dhali iiyi e bampa/ gi 'Kwani ma Israyiil mo haali/ uni gwansan kun napkina 'ci mondiki/em piti mo mmo'kosh mo tani uni wukin mo be. 21 Dhali a'di cuki mis mo dhali susa 'ci dhali kum mo dhali ii mo e bampa/ gi 'Kwani ma Israyiil mo be. 22 Hili ki a'di cikki gwo ka Arkilaawus ta tapa apo/ Pa Yahuudiyya mo e mo gi com ka Hirodus mo tani a'di ko/ki is mo mmoya mo dhali a'di rumkunu ki gwo ki jan mo tani a'di yaki'd mo e Pany Jaliil mo be. 23 Dhali a'di yaki'd mo mmoça'b e 'penkuman bampa/ jin yuku ka Naasira mo. A'di jin ta gwo jin okin ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo ki a'di minu thim mo ki: A'di minu yuk ki wathi/ gi Pa Naasira mo be.

3

Gwo jin Cin ma Yohaana jin Ta'da Manmiya Mii ki Yi'de/ mo

1 Dhali ka tee gwansan Yohaana jin ta'da manmii ki yi'de/ pu'dki'd mo mmoçi gwo mo e bwaasho gi Pa Yahuudiyya mo mmo/ o gwo mo ki: 2 Rici adu is mo ma haali/ Bampa/ gi Momis midi pu'd ki 'dishe/ mo be. 3 Haali/ a'di yansan ta a'di jin okunu ka manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin ta'da Ishaya ki a'di o gwo mo ki:

'Twa/ gi jan 'de/ mmocuu gwo em bwaasho ki:

Thosoni bway gi Tapa mo ma. Kari bway piti ka kar/e mo.

4 Dhala Yohaana a'di hi'thki'da mur kalman mo dhali waçkan mo e empa'd piti mo, dhali tontem piti jin shwana a'di mo tani ta'da kuuyu/ dhala dham eya kur mo be.

5 Yan'ko'd aris 'kwani 'baar mo iikin ka pije/ mo e a'di mo 'peni Pa Urushaliim mo dhali 'peni bampa/ Yahuudiyya 'baar mo dhali e bampa/ 'baar mo kun 'kon ka kukul is mo e Yi'deñ Kumma/ Uurdun mo be. 6 Dhali uni 'kokunu mo mmomii ki yi'de/ ki a'di mo e Yi'deñ Kumma/ Uurdun mo mmopikina uni gwo gom miinthus buni mo be.

7 Hili ki a'di parki 'Kwani Parisiyiin e mo dhali 'Kwani Sadukiyyiin pu'dkin mo e mo gi miinuwa mii ki yi'de/ mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Um ucin tasha/. Aja rum um ki gwo mo mmoso mo 'pena nyor jin midi pu'du/ mo? 8 Kali maman gana/ adho'th mo ma jin midi ha me'd ki mo jin rijuwa du is mo 9 dhali dhalku/ ki tel gwo 'pen mo mmo/ o gwo

mo e is bum ki: Ana tana ga Ibrahiim jin ta'da ababam bana mo. Haali/ aha/ tora um gwo mo ka Arumgimis mishi war wosh gwansan mmo'de'k uni mmota uci ma Ibrahiim mo be. ¹⁰ Hili shwane/ athurmany a'di 'thikunu mo eya birman cwa mo. Wakan mo tani aris cwa 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun 'koki dho'th maman mo tani uni jepkunu ka 'cesh mo dhali minu taki o'd mo be.

¹¹ Aha/ miikina um ki yi'de/ gom mo gi minu rica du is mo, hili a'di jin midi yayu/ i'ko'di aha/ mo tani a'di ca'd ki aha/ mo dhala ppam piti mo tani aha/ dinaki ha me'd mo mmokal uni mo. Hili a'di midi mii um ki Shi/in Dheleladhelel mo dhali ki o'd mo be. ¹² Dhali tonkar shem piti mmo'dash to mo tani di'di me'd piti mo dhali a'di midi dhelel ja'dam piti mo dhali a'di midi tul emen pos is mo e bwan themes mo, hila 'pi'b mina a'di ci'th ki o'd jin midi mol us mo be.

Mo jin Miinuwa Yesus ki Yi'de/mo

¹³ Yan'ko'd Yesus pu'dki'd mo 'peni Pany Jaliil e Yi'den Kumma/ Uurdun eya Yohaana mo ki a'di minu mii ki yi'de/ ki a'di mo be. ¹⁴ Yohaana a'di ur a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ mina mii ta gi mo gi miinuwa mii ki yi'de/ ki / e mo dhali / e pu'dkini aha/ kan mo 'taa? ¹⁵ Hila Yesus thok a'di gwo mo ki: Dhalki a'di miinu mo wakan shwane/ haali/ a'di wakan jin midi ha me'd mo gom ana mmothima ris mo ma

kar/ e mo. Dhali yan'ko'd a'di gamki gwo me'd mo be. ¹⁶ Dhali ka Yesus miikunu ki yi'de/ mo tani a'di cuki mis ki jahanne/ 'peni yi'de/ mo dhali hili, momis ka'dkunu mo dhali a'di parki Shi/in ma Arumgimis e mo mmothulu/ me'd gurko/ mo mmoça'ba po/ a'di mo be. ¹⁷ Dhali hili, 'twa/ 'peni momis o gwo mo ki: Yansan ta Ya/m pem jin enka/ mo dhali e a'di mo tani aha/ 'bora bwa mo be.

4

Mo gi Paluwa Yesus mo

¹ Yan'ko'd aYesus a'di urkina Shi/ in ka pije/ mo e mombwaasho mo dhali a'di palkina tapa ma ruma 'cesh mo be. ² Dhali a'di ga/ki to mo ka cim ma issu/ montee mo dhali ka cim ma issu/ mon'thiny mo dhali yan'ko'd mo tani a'di 'kosha te/ mo be. ³ Dhali amanpal a'di pu'dki'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Wakki/ / e ta Ya/ ma Arumgimis mo tani kani wosh gwansan gwo mo ma mmowar ki tonte/ mo. ⁴ Hili a'di thok a'di gwo mo ki: A'di 'kwarkunu mo ki: Wathi/ midi diki di ki e jasi gom tonte/ a'di 'de/ mo hili ki gwo 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun piyin mo 'peni 'twa/ ma Arumgimis mo be.

⁵ Yan'ko'd tapa ma rum a'cesh ki sus a'di mo e 'penkuman bampa/ jin kogu mo dhali a'di ki kar a'di eya liman gu'b gi mondheleladhelel mo ⁶ dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Wakki/ / e ta Ya/ ma

Arumgimis mo tani biṭi is pini ka 'cesh mo ma haali/ a'di 'kwarkunu mo ki:

A'di midi ci iman'doyu gwom piti mo mmoji /e mo,

dhali,

E me'd buni mo tani uni mini 'de'k/e mo,

isi ciki/ ki /e mina sho'k pini diki torosha po/ wosh mo be.

7 Yesus o a'di gwo mo ki:

Dok/ e gwo 'kwarkunu mo ki: / E mini diki pal Tapa

Arumgimis pini mo. 8 Dok/

e tapa ma ruma 'cesh ki

sus a'di mo e 'kuwosh jin

turatur kagahara mo dhali

mmoṭor a'di aris bampa/ gi

mony'ceshi 'baar mo dhali

monycam buni mo be. 9 Dhali

a'di ki o a'di gwo mo ki: Aris

uni gwansani 'baar mo tani

miga/ ci /e mo be wakki/ /

e mini biṭa 'cesh mo dhali

luṅ aha/ mo be. 10 Yan'ko'd

Yesus ki o a'di gwo mo ki:

Yaku/ mo ma, Setaan, haali/

a'di 'kwarkunu mo ki:

/E mini luṅ Tapa Arumgimis

pini mo,

dhali a'di 'de/ mo tani mmina

/e mii to mo be.

11 Yan'ko'd tapa ma ruma

'cesh ki dhal a'di 'pen mo

dhali hili, iman'doyu gwo

pu'dkin mo dhali mii a'di to

mo be.

Yesus Telki Mii ma Tu'c Piti

Pen mo

12 Dhali ki a'di cikki gwo

ka Yohaana karkunu eya sijin

mo tani a'di pu'dki'd mo e

Pany Jaliil mo be. 13 Dhali

a'di dhalki Pa Naasira 'pen

mo dhali ya mo dhali ca'b

mo e Panj Kapranahuum mo

e shemen yi'de/ gi bampa/ gi Pan Sabuluun mo dhali Pan

Naptaali mo be. 14 A'di ta

gwo jin okunu ka manci gwo

ma Arumgimis kadhamo/ mo

jin ta'da Ishaya, a'di jin minu

thim mo ki:

15 E Pan Sabuluun mo dhali e

Pan Naptaali mo tani

'kup ki shemena gap jin

'ciṭhu/ Yi'den Kmma/

Uurdun mo,

e Pany Jaliil gi 'kwani kun

'koki ta 'Kwani Yahu-

uda/ mo tani

16 'kwani kun 'kokin mo

e bwaman mondhu-

rumi'd mo tani

uni parki dhan monkush e

mo,

dhali e uni gwansan kun

'kokin mo e bampa/ mo

dhali eya la wu mo tani

monkush 'twakkunu mo mo

be.

17 'Pena tee caan mo tani

Yesus telki gwo 'pen mo

mmoçi gwo mo mmo/o gwo

mo ki: Rici adu is mo ma

haali/ Bampa/ gi Momis a'di

pu'dki'd mo be.

Yesus Yukki Imancik A'di

Gwo Itwa/a/ mo

18 Me'd jin yakina a'di

e shemena gap ma al ma

Jaliil mo tani a'di parki

'kwanin tiya e isu/ mo kun

tana kam mo, Simaan jin

yuku gway ka Buterus mo

dhala Andaraawus jin ta'da

kam piti mo mmobitkina uni

a'thi/ a/ al mo, haali/ uni ta

imancesh to yi'de/ mo be.

19 Dhali a'di ki o uni gwo

mo ki: Bathi aha/ nsho'k mo

ma dhali aha/ mina dhu um

ki imanbu'th 'kwani ki gwo

mo be. 20 Dhali ki jahanne/

uni dhalkina 'thim buni 'pen mo dhali bath a'di isho'k mo be. ²¹ Dhali ki a'di yaki'd mo 'peni mun mo tani a'di parki 'kwani su/ e mo kun ta ikam mo si'da/, Yakuub jin ta ya/ ma Sabadi dhala Yohaana jin ta'da kam piti mo e bwam ma kur buni nyak ka Sabadi jin ta'da ababam buni mo mmoshowa 'thim buni mo, dhali a'di ki yuk uni mo. ²² Dhali ki jahanne/ uni dhalkina kur buni 'pen mo dhali ababam buni mo, dhali bath a'di nsho'k mo be.

Yesus Ciki Gwo mo dhali Waça/ Waç mo

²³ Dhali a'di yaki'd mo e Pany Jaliili 'baar mo tani a'di torki gwo mo e gu'b gi montul is buni mo dhali mmoçi gwom 'borga/ gom Bampa/ mo dhali mmowaçaris 'bathi 'baar mo dhali aris isa nyor kun 'koshi 'kwani mo be. ²⁴ Wakan gwo gom a'di yaki'd ki lala'th ki tur mo e Pan Suriyya mo dhali uni suskina ris 'kwani e a'di kun 'bathan mo, uni gwansan kun doru ki isa nyor mo dhali ki isa nyor kun woci is she/ mo dhali kun bu'th ma rum thus mo dhali aris uni kun wu gampan mo dhali aris uni kun mutta/ is mo dhali a'di ki waç uni mo be. ²⁵ Dhali awaambuhany 'kwani caaca 'peni Pany Jaliil bathki a'di m'pen mo dhali 'peni Pan Dekapolis mo dhali 'peni Pa Urushaliim mo dhali 'peni Pa Yahuudiyya mo dhali 'peni bwampo/ Yi'denç Kumma/ Uurdun mo be.

5

Gwo jin Toru e 'Kuwosh mo

¹ Mmohilkina a'di awaambuhany 'kwani mo tani a'di seki bway 'kuwosh jin turatur mo dhali ki a'di ça'bki'da 'cesh mo tani imançik a'di gwo pu'dkini a'di mo be. ² Dhali a'di ki ka'd 'twam piti mo dhali tor uni gwo mo mmo/o gwo mo ki:

'Ban jin 'Boruwa 'Bor Mii mo

³ Mom'bor mii gom uni gun hatha'ko'd e shi/in mo, gom bampam buni ta ji gi momis mo be.

⁴ Mom'bor mii gom uni gwansan kun gwokin mo, ki uni minu malas mo be.

⁵ Mom'bor mii gom uni gun 'thup ma du mo ki uni mini gam mal ma 'cesh mo be.

⁶ Mom'bor mii gom uni gwansan kun 'kosha te/ mo dhali kun butha te/ miinçar/e mo ki uni minu kap mo be.

⁷ Mom'bor mii gom uni gun miimii mo ki uni mini gam momiimii mo be.

⁸ Mom'bor mii gom uni gun dhelel ma du mo ki uni mini para Arumgimis e mo be.

⁹ Mom'bor mii gom uni gun dhuna dhu ka ku'th is mo ki uni minu yuk ki iya/ ma Arumgimis mo be.

¹⁰ Mom'bor mii gom uni gwansan kun toju bwa mo gom gway gi miinçar/e mo, gom bampam buni jin tana

uni mo tani ta ji gi
momis mo be.

11 Mom'bor mii gom um ki
'kwani mini sor um
mo dhali to'c um bwa
mo dhali wal gwo sora
shigga/ apo/ um mo
gom gway pem mo
be. 12 'Kunyi bwa
mo ma dhali 'bori
bwa mo, haali/ tom
bum gun tana um
gun ish kumma/ mo
e momis mo tani uni
ekkin mo, haali/ wakan
'kwani toci imançi gwo
ma Arungimis bwa
kadhamo/ mo uni gun
'koni twa/a/ ki um mo
be.

'Donkoro/ dhali Monkush

13 Um tana 'donkoro/ gom
mony'cesh mo. Hili wakka
'donkoro/ midi this mon-
tanjar piti e mo tani a'di midi
mish 'bala'th kata mo? A'di
diki ha me'd mo dok/e gom
toŋ kamu/ mo, hili isi ciki/a'di
minu biŋa sho mo dhali minu
yap ki sho'k gi 'kwani mo be.

14 Um ta monkush gi
'kwaniny'cesh mo be.
'Penkuman bampa/ caan jin
ka'bkunu mo e 'kuwosh mo
tani a'di molu ba'k mo be.
15 Walla ki 'kwani ci'thkina
lamba/ mo tani uni kum a'di
'kup ki toŋ'kul bwa mo 'taa?
Hili uni ki kar a'di e tirkina/
mo dhali a'di ki ci monkush e
gu'bi 'baar mo be. 16 Dhalki
monkush bum kushi mo mo
wakan mbwambori 'kwani
mo, ki uni mini par miim
'boron bum e mo dhali ci
monyca ka Babam bum jin
di'd e momis mo be.

*Yesus Torki Gwo gom
Gwonkan jin Cinu mo*

17 Dhalku/ ki tosh ki
aha/ pu'dkina mo mmopuu
gwonkan jin cinu mo dhali
imançi gwo ma Arungimis
kadhamo/ mo. Aha/ pu'dkina
mo mmopuu uni mo yisa,
hili mmothim uni mo be.
18 Haali/ ka jin gana/ aha/
ona um gwo mo ki: ntagi
momis dhali mony'cesh uni
mini pe mo tani walla ari
businyan gwo walla 'pisiran
gwo mo tani uni mini 'koki
pe mo 'peni gwonkan jin cinu
mo ntagi uni 'baar mo minu
thim mo be. 19 A'diyin jin
midi 'ce'd gwonkana 'de/ 'peni
uni gwansan kun 'kwarkunu
mo kun pisin mo dhali tor
'kwani gwo wakan mo si'da/
tani a'di minu yuk ki a'di
jin pisapis mo e Bampa/ gi
Momis mo. Hili a'di jin mii
uni mo dhali tor gwo ki uni
mo tani a'di minu yuk gway
ki a'di jin caaca mo e Bampa/
gi Momis mo be. 20 Haali/
aha/ tora um gwo mo ki isi
ciki/ miinjar/ em bum mo
mini bol ku gi iman'kwar to
e mo dhali 'Kwani Parisiyin
mo tani um mini mol ciç e
Bampa/ gi Momis mo be.

*Yesus Torki Gwo mo gom
Gwo ma Nyor mo*

21 Um cikki gwo jin onu
'peni 'kwanin dhamo/ ki: /E
mini mii dhalku/ ki 'kosha
'kosh mo, dhali a'di jin
'koshki'da 'kosh mo tani a'di
midi 'dapi gwon dwall mo
be. 22 Hili aha/ ona um gwo
mo ki aris 'kwani 'baar mo
ka 'dete/ 'dete/ ki ji gi mii'da

nyor ka kam piti mo tani a'di
 midi 'dapi gwon dwall mo be.
 A'diyin jin soro'da kam piti
 mo si'da/ mo tani midi 'dapi
 gwon dwall e montul is gi
 'Kwani Yahuuda/ mo, dhali
 a'diyin jin midi o /e gwo mo
 ki: /E ta pus mo tani, a'di midi
 'dapi mo ma al o'd mo be.
 23 Wakan wakki/ /e ki guyu/
 tom pini jin cinu ki me'd mo
 apowa gwaṭa/ mo dhali /e ki
 ka gwo e ka kam pini dina
 toṅ kamu/ apo/ /e mo tani
 24 dhalki tom pini jin cina /
 e ki me'd mo mbwambor ma
 gwaṭa/ mo dhali yaku/ mo,
 mmogwama gwam ntwa/ a/
 mo nyaḳka kam pini mo dhali
 yan'ko'd yayu/ mo dhali ci
 tom pini jin cinu ki me'd mo.
 25 Miiyi amugu ki jahanne/
 mo nyaḳki a'di jin yer /e is
 ki gway mo ki um 'kon mo
 mmo/ii ka yiha/ mo e bway
 mmodwall gwo mo nyaḳki
 a'di mo, isi ciki/ amanyer /e
 is ki gway midi bitki /e mo e
 me'd ma mandwall gwo mo
 dhali amandwall gwo mo a'di
 midi ciki /e ka manji mo mo
 dhali/e minu kar eya sijin mo
 be. 26 Ka jin gana/ aha/ ona /
 e gwo mo ki /e mini mol 'ba/
 piyu/ ka pije/ ki sule/ mo ntagi
 /e mini ciya maliim jin 'ko'd
 mo be.

*Yesus Torki Gwo mo gom
 Mii jin Miinu Miinyɔal mo*

27 Um cikki gwo jin onu ki:
 Dhalku/ ɔal ki mii mii mo ma.
 28 Hili aha/ ona um gwo mo ki
 aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/
 'dete/ uni gun hili 'kup ki up
 mo mmo'dap e mo tani ki

jahanne/ uni miiki miinyɔal
 nyaḳki up mo eya dum buni
 mo be. 29 Wakki/ e ma bim
 poros pini tu'c /e mo mmomii
 miinthus mo tani buki a'di
 ka pije/ mo ma dhali biti a'di
 asho mo haali/ a'di 'boro'd
 gom /e mo mmothi bunḡwar
 is gi 'ban is piniṅ kamu/ e
 mo jin mina bunḡwar is pini
 ka 'bimpil diki ya mo e mo
 ma al o'd mo be. 30 Dhali
 wakki/ me'da bim poros pini
 midi tu'c /e mo mmomii mi-
 inthus mo tani 'cithi/ a'di mo
 ma dhali yipi a'di asho mo
 haali/ a'di 'boro'd gom /e mo
 mmothi bunḡwar is gi 'ban
 is piniṅ kamu/ e mo jin mina
 bunḡwar is pini ka 'bimpil diki
 ya mo e mo ma al o'd mo be.

*Yesus Torki Gwo mo gom
 Mii jin Dhaluwa Dhal Pen mo*

31 A'di onu si'da/ ki:
 A'diyin jin midi dhal ashim
 piti 'pen mo tani dhalki
 a'di thosoni'da warka/ jin
 dhaluwa dhal 'pen mo. 32 Hili
 aha/ ona um gwo mo ki aris
 'kwani 'baar mo ka 'dete/
 'dete/ gun dhalki up buni
 'pen mo hili isi ciki/ jasi gom
 gwo gi miinyɔal mo tani uni
 dhu uni ki imanmii miinyɔal
 mo dhali a'diyin jin midi
 mash a'bom jin dhal ma
 kaṭhim piti 'pen mo tani a'di
 si'da/ miiki miinyɔal mo be.

*Yesus Torki Gwo mo gom
 Gwo jin Thulu Me'da Po/ mo*

33 Dok/ e um cikki gwo jin
 onu mo ki 'kwanin dhamo/
 ki: /E mini dhalku/ ki mii
 thul me'da po/ gwo mo mmo/
 o is ka tor mo, hili thimi gwo
 e Tapa mo a'di jin thula /

e gwo me'da po/ mo mmo/ o mo. ³⁴ Hili aha/ ona um gwo mo ki: Dhalku/ gwo ki mii thul me'da po/ mo mmo/ o mo ki sule/ mo ma, walla gom momis mo haali/ a'di ta'da kursi ma Arumgimis mo be, ³⁵ walla gom mony'cesh mo haali/ a'di ta mondhu sho'k piti mo, walla gom Pa Urushaliim mo haali/ a'di ta 'penkuman bampa/ ma Malik jin ca'd mo. ³⁶ Dhali dhalku/ ki mii thul gwo me'da po/ mo mmo/o mo gom 'kup pini mo haali/ /e molona mur'kup tal 'deŋ kamu/ war mo mmota gi kush mo walla mmota gi 'thi/ mo. ³⁷ Dhalki gwom pini jin ona /e mo midi ta jasi anynye mo walla yisa mo. Ma e toŋ kamu/ jin mar mii yan is mo tani uni pu'dkin 'peni tonthus mo be.

Mo/ en gom Uni gun Ta Kup mo

³⁸ Um cikkin a'di jin onu ki: Ki e gom e mo dhali ki she/ gom she/ mo tani ³⁹ hili aha/ ona um gwo mo ki: Dhalku/ ki roç a'di jin ta thus mo. Hili wakki/ jan 'deŋ kamu/ midi dor /e e 'ban 'peshe/ ma bim poros mo tani tu'kki a'di 'bana kamu/ si'da/ mo ma. ⁴⁰ Dhali wakki/ wathin 'deŋ kamu/ midi sus /e mo dhali bu'th burrinyem bwaman pini mo tani dhalki a'di bu'th jam po/ si'da/ mo ma. ⁴¹ Dhali wakki/ wathin 'deŋ kamu/ kan /e gwo ki 'bi'th mo mmoya ki ŋatgin 'de/ mo tani yayi nyakki a'di mo ki ŋatgini su/ mo. ⁴² Çiki a'di jin dotki to 'peni /e mo dhali dhalku/

ki ush a'di jin midi bar to kal 'peni/e mo.

⁴³ Um cikkin a'di jin onu ki: / E mini en amannyak ca'b pini mo dhali shi/ 'kup pini i e mo. ⁴⁴ Hili aha/ tora um gwo mo ki: Eni uni gun ta 'kup ki um mo ma dhali 'thoyi gom uni gwansan kun toci um bwa mo. ⁴⁵ Wakan ki um mini ta iya/ ma Ababam bum jin di'd e momis mo, haali/ a'di tu'cki'da tentem piti mmosul apo/ 'kwani kun to thus ki thus mo dhali apo/ uni kun ta 'kwaniŋ gana/ mo, dhali a'di ki hasha sho'k apo/ 'kwani kun ta kuŋ kar/e mo dhali apo/ uni gun 'koki ta kuŋ kar/e mo be. ⁴⁶ Haali/ wakki/ um ki en uni gwansan kun eni um mo tani tom bum kun mina um gam gom mii gi wakan mo tani mini wakata mo sa/? 'Kona imantera thulpa/ ki mii mii jin nyaka'd kan mo 'taa? ⁴⁷ Dhali wakki/ um ki the jasi iwak bum me'd mo tani mii jana imiina /e ki nyanye/ mmobol cin tiya e mo? 'Kona 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ ki mii mii jin nyaka'd kan mo 'taa? ⁴⁸ Wakan um mini mii ta unim 'borgaŋ gana/ mo me'da Ababam bum jin di'd e momis jin ta a'dim 'borgaŋ gana/ mo be.

6

Yesus Torki Gwo gom To jin Minu Çi 'Kwani kun Hatha'ko'd mo

¹ Jiyi miiny jarom bum jin mina umi bot mo mbwam-bori 'kwani mo mmomina uni mish um mo haali/ ŋ'ko'd

mo tani um mini ta gi to jin ish kumma/ yisa 'pena Ababam bum jin di'd e momis mo.

² Wakan si'da/ ki /e mini ci to jin cinu gom 'kwani kun hatha'ko'd mo tani dhalku/ ki kowa poome/ mo mbwambori / e mo me'd 'kwani kun tana he'k e ka he'k e mo kun miiki to mo e gu'b gi montul is mo dhali e bway tur kun iinu mo ki uni mina 'kwani iman mo. Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki uni tan gi tom buni gun ish kumma/ mo be.

³ Hili ki / e mini ci to gom 'kwani kun hatha'ko'd mo tani dhalku/ ki dhal me'da cam pini mmomish me'da bim poros pini mmomiina a'di to mo ⁴wakan ki tom pini kun cina /e gom 'kwani kun hatha'ko'd mo minu mii ki kup mo, dhala Ababam pini jin mishki'da ris to gun miinu ki kup mo tani midi ci /e to kun mini ish kumma/ mo be.

Yesus Torki Gwo mo gom Mon'tho mo

⁵ Dhali ki /e mini 'tho mo tani /e mini mii dhalku/ ki mii me'd 'kwani kun ta iman he'k e mo haali/ uni eni mondosh mo dhali 'tho mo e gu'b gi montul is mo dhali e mo jin 'citha/ bway tur mo ki uni mina 'kwani mish mo. Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki uni tan gi tom buni kun ish kumma/ mo be. ⁶ Hili ki /e mini 'tho mo tani yayi gu'b pini mo dhali muthi acampur mo dhali 'thoyi Ababam pini mo, a'di jin 'konuki tor eya tente/ mo, dhali Ababam pini, a'di jin mishki to gun 'kon ki

kup mo tani midi ci /e to gun ish kumma/ mo be.

⁷ Dhali eya 'thom bum mo tani dhalku/ ki roth gwo apo/ mo gun 'ko bwa 'te/ mo me'd 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo haali/ uni kulunki gwo mbwa mo ki uni minu cik'twam buni ki gwom buni kun ona uni ka ris mo be. ⁸ Dhalku/ ki wa e ki uni mo ma haali/ Ababam bum mishki a'di jin mina um mii ta mo ntwa/a ki um dotki a'di mo be. ⁹ 'Thoyi wa cikise/ mo ma:

Ababam bam jin di'di momis, dhalki gway pini a'di kogu mo ma.

¹⁰ Dhalki bampam pini a'di yayi'da 'cesh.

Dhali dhalki bwam pini a'di miinu a'cesh mo ma me'd yan a'di miinu e momis.

¹¹ Ka tee yansan ciyi am tontem bam jin ta ji gi isa yempa/ mo ma.

¹² Dhal am amure/ miinthus bam 'pen mo ma

me'd yan si'da/ dhala aman 'kwani 'pen gun 'kon ka mure/ miinthus bam m'ba/.

¹³ Dhalku/ ki sus am e mo jin palu mo e miinthus.

Hili wothi/ aman 'peni wathin thus mo ma.

¹⁴ Haali/ wakki/ um mini dhal 'kwani gwon dhan buni 'pen mo tani Ababam bum si'da/ midi dhal um gwon dhan bum 'pen mo be. ¹⁵ Hili wakki/ um 'koki dhal 'kwani gwon dhan buni 'pen mo tani wakan si'da/ Ababam bum midi diki dhal um gwon dhan bum 'pen mo be.

Yesus Torki Gwo mo gom To jin Ga/u mo

¹⁶ Dhali ki um mini ga/ to mo tani dhalku/ ki hil mo ki enjwamash mo me'd 'kwani kun tana he'k e ka he'k e mo haali/ uni warki jis/em buni mo ki monga/ tom buni minu mish ki 'kwani mo. Ka jin gana/aha/ ona um gwo mo ki uni tan gi tom buni kun ish kumma/ mo be. ¹⁷ Hili ki /e mini ga/ to mo tani shupuri 'kup pini ka yin mo ma dhali lami bwam/em pini mo ¹⁸ ki monga/ tom pini minu 'koki mish ki 'kwani mo hili ka Ababam pini, a'di jin dinuki tor mo eya tente/ mo, dhali Ababam pini jin mishi to jin di'd ki jin kup mo tani a'di mididi ci/e to jin ish kumma/ mo be.

Mmo/ish Kumma/ e Momis mo

¹⁹ Dhalku/ ki sug to gom is pini mo ma mmo/ish kumma/ mo e mony'cesh yan mo, e mo gun 'kon ma dhurany mo dhali mo gun wuna to gure/ mo mmoshwa mo dhali mo gun 'kona 'kwanin 'di/ mo mmo'ce'd mo mo dhali mmokwal to mo be. ²⁰ Hili suki is pini ki to kun ish kumma/ mo e momis mo e mo jin dar ga dhurany mo walla mo jin wuna to gure/ mo mmoshwa to mo dhali e mo jin daru gi 'kwanin 'di/ mo mmo'koki 'ce'd to mo dhali kwal to mo. ²¹ Haali/ mo jin isha tom pini kumma/ mo tani a'di ta mo jin min ma dum pini idi si'da/ mo be.

Alamba/ gi Bunḡwar Is mo

²² E, a'di ta'da lamba/ gom bunḡwar is mo. Wakan wakki/ em pini mididi ca'bki kwany kwany mo tani bunḡwar is pini 'baar mo ka 'bimpil mo tani minu 'tu'd mo ki monkush mo be. ²³ Hili wakki/ em pini diki ca'bki kwany kwany mo tani bunḡwar is pini 'baar mo ka 'bimpil mo tani minu 'tu'd mo ki mondhurumi'd mo be. Wakki/ monkush jin di'd e /e dhurumi'd mo kan tani dhan mondhurumi'd 'ka'da miyya!

Mmo/anani Is mo

²⁴ Wathin 'den kamu/ yisa di'da jin mididi mish miyya tu'c gom tapa isu/ mo: haali/ a'di mididi mii shi/ jan tal 'den kamu/ i e mo dhali ena kamu/ mo walla ilu/ a'di mididi bu'th jan 'den kamu/ ka bor mo dhali wak jan kamu/ mo be. Um moli mii Arungimis to mo dhali mii to gun tanu pa ki pa mo.

²⁵ Wakan aha/ tora um gwo mo ki dhalku/ is ki anan mo gom mon'koki/ em bum mo ma walla gom tonte/ jin mina umi shwa mo walla gom to jin mina umi pi mo walla gom bunḡwar is bum mo gom to jin mina umi hithi is mo. Dina mondiki/e ki bol tonte/ e mo 'taa? Dhali bunḡwar is ki bol burrynye/ e mo 'taa? ²⁶ Hili 'kup ki 'dii kun pen e mis mo ma. Uni 'koki si to mo walla 'koki 'ciṭh to mo walla 'koki tul to is mo e bwan themes mo tani dhali hili Ababam bum jin di'di momis mo tani a'di thipki uni mo be. 'Kona um ki ta 'kwani kun 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo mmobol uni e mo

'taa? ²⁷ Dhali wathi/jana di'di bwam um mo jin midi anan is mo dhali jin midi mish ganan mondiki/em piti 'ba/mo? ²⁸ Dhali atinta anana um is mo gom burrinye/mo? Kulumi gwo ibwa mo ma gom jandin to kun 'kona pije/mo mmocakina uni mo. Uni 'koki miyya tu'c mo walla sura thus mo be. ²⁹ Hili aha/ tora um gwo mo, goma Sulemaan e monycam piti 'baar mo tani a'di dinuki hi'th ki burrinye/ jin waki jandin 'de/'peni uni gwansan mo be. ³⁰ Hili wakki/ Arungimis ki hitha sho ki burrinye/wakan mo e bwaasho mo tani uni gun 'kokin mo shwane/dhali ka'thamo/ 'kwani ki ta'k uni e mo/o'd mo tani bakata 'te/mmina a'di diki hi'th um ki burrinye/ ki nyanye/ mo, ayy um 'kwani kun gwa'da mongam gwo is ki gwa'd mo kan? ³¹ Wakan dhalku/ is ki anan mo ma mmo/o gwo mo ki: Atinta mmina ana ishwa mo? walla, Atinta mmina ana ipi mo sa/? walla, Atinta mmina ana ihithi is mo sa/? ³² Haali/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ napkina ris to gwansani 'baar mo, dhali Ababam bum jin di'di momis mo tani a'di mishki a'di jin mina umi mii ta gi uni 'baar mo be. ³³ Hili simmi bampam piti e ntwa/a/ mo ma dhali mo ma kar/em piti mo, dhali aris to gwansani 'baar mo tani uni mini ta kum bum si'da/ mo be.

³⁴ Wakan dhalku/ is ki anan mo gom ka'thamo/ mo haala 'thamo/ midi anan is mo gom is piti mo. Dhalka tee ki

is pitin gana/ toci bwa mo mmoṭeya tee mo.

7

Mmodwall kun Tiya Gwo mo

¹ Dhalku/ ki cijnitha ciji'th mo ki um minu 'koki ciji'th mo. ² Haali/ ki gwo jin cijnitha um ki ciji'th mo mmopi mo tani um minu ciji'th mo dhali ki mii jin bara um mii mo tani um minu bar ka nyan'ko'd mo be. ³ Atinta mishkina / e businyan to i e ma kam pini mo hili diki mish adhana ka'dum jin di'd / e e em piniṅ gana/ mo? ⁴ Walla atinta mina / e i/owa kam pini gwo mo ki: Dhalki aha/ guna / e businyan to 'peni em pini mo ma dhali / e ki dhal adhana ka'dum / e i em piniṅ gana/ mo. ⁵ /E jin tana he'k e ka he'k e kan mo, buki aka'dum jin di'di em pini ntwa/a/ mo ma dhali yan'ko'd / e mini mish mohil ki 'bore/ mo mmobuk businyan to jin di'da kam pini i e mo be.

⁶ Dhalku/ ki ciya 'ka to jin kogu mo dhali dhalku/ ki bit dhemam bum mbwambori kuthar mo, hili isi ciki/ ki uni mini sa uni ki sho'k mo dhali tu'k mo mmo'kosh um mo be.

Doti ma, dhali Simmi Mii E mo, dhali Nagkani mo

⁷ Doti to mo ma dhali a'di minu ciki um mo be. Simmi mii e mo ma dhali um mini gam a'di mo be. Nagkani anagkan ki me'd mo ma dhali a'di minu ka'd ki um mo be. ⁸ Haali/ aris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun dotki to mo tani bu'thki uni

mo dhali uni gun simmki mii e mo tani gamki to mo dhali a'di jin nagkanki a'di mo tani a'di ka'dkunu a'di mo be. ⁹ Walla wathi/ jana di'di bwam um mo wakki/ ya/m piti dot a'di gwo gom maan̄kuthu'd mo tani mina a'di ci a'di wosh mo 'taa? ¹⁰ Walla wakki/ a'di ki dot a'di gwo gom wa'c mo tani mina a'di ci a'di tasha/ mo 'taa? ¹¹ Wakki/ um si'da/ kun ta 'kwani kun ta thus ki thus kan mo mishi tom 'boron ci ki ucim bum mo tani bakata bese/ mmin ma Babam bum jin di'di momis mo diki ci aris to gwansan kun 'boron ki uni gwansan kun dotki a'di mo si'da/? ¹² Wakan ma to yin jin ona um ki 'kwani mini mii mii gom um mo tani miiyi wakan si'da/ gom uni mo ma haali/ gwo yansan ta gwon̄kan jin cinu mo dhali gwo gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo be.

Campur jin Nyuthanyu'th mo

¹³ Ciçi um mo ma e bway jin nyutha 'twaman ki nyu'th mo haali/ acampur a'di wan̄gala wan̄gal mo dhali bway a'di 'disha mii mo e mo jin shunu mo e mo jin 'ce'du sho'k mo dhali uni gwansan kun ciçkin e a'di mo tani tana ris ka ris mo be. ¹⁴ Haali/ acampura nyu'thga/ mo tani dhali bway mo tani a'di diṭa mii mo jin shunu mo e mondiki/ e mo dhali uni gwansan kun gamki a'di mo tani 'koni daḱa/ mo be.

Aris Cwa Uni Mishu ki Maman Buni mo be

¹⁵ Jiya imanci gwonthus ki e ki 'bore/ mo ma uni gun pu'dkin mo e um mo mmohitha mur ka'bali is mo, hili e bwaman ma du mo tani uni tana wu gun pitili to ki she/ mo be. ¹⁶ Um mini mish uni ki maman buni mo. Amura'th minu ho mo 'pena 'de/ mo 'taa? walla pu/ 'pena liṭ mo 'taa? ¹⁷ Wakan aris cwa kun 'boron mo tani dho'th maman kun 'boron mo hili cwa kun shi/ ashi/ mo tani dho'th maman kun ta thus ki thus si'da/ mo be. ¹⁸ Cwam 'borga/ mol dho'th maman kun shiyin mo walla cwa shigga/ si'da/ mol dho'th maman kun 'boron mo be. ¹⁹ Aris cwa 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun 'koki dho'th maman kun 'boron mo tani uni jepu ka 'cesh mo dhali ṭaki o'd mo be. ²⁰ Wakan si'da/ um mini mish uni ki maman buni mo be.

²¹ Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun o aha/ gwo mo ki: Tapa, Tapa mo tani mini 'koki ciç mo e Bampa/ gi Momis mo hili jasi a'di jin mii bwa ma Ababam pem jin di'd e momis mo be. ²² Dhali ka cim caan mo tani 'kwani mini ta aris ka ris mo kun mini o aha/ gwo mo ki: Tapa, Tapa, 'kona aman ki o gwo is ki gway pini mo 'taa? dhali ura rum thus ka pije/ ki gway pini mo? dhali miiya ris dhan mii kun 'bitha'bi'th ki gway pini mo 'taa? ²³ Dhali yan'ko'd aha/ mina tor uni gwo eya tente/ mo ki: Aha/ dinaki mish um ki sule/ mo be. Iiku/ mo 'peni aha/ mo ma, um gun ta imanmii tonthus mo.

Monka'b jin Ka'bu Isu/ mo be

²⁴ Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun cikki gwom pem gwansan mo dhali mii uni mo tani uni wana e ki wathi/ jin yukayuk mo mmonyaj gu'b piti eya po/ wosh mo be. ²⁵ Dhali ka sho'k wolki yi'de/ mo dhali dhana gannu/ yi'de/ pu'dki'd mo dhali 'tham poshki'd mo dhali dor apo/ gu'b mo tani hili a'di diki 'tuk mo be haali/ a'di nka'bkunu apo/ wosh mo be. ²⁶ Dhali aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun cikki gwom pem mo dhali 'koki mii uni mo tani uni wana e ki wathim pus jin nyan'ki gu'b piti apowa si'b mo be. ²⁷ Dhali ka sho'k wolki yi'de/ mo dhali agannu/ yi'de/ pu'dki'd mo dhali 'tham poshki'd mo dhali dor apo/ gu'b caan mo tani dhali a'di kumki'da 'cesh mo be dhali adhana bar jin caaca shinu is e a'di mo be.

Moshirr ma Yesus mo

²⁸ Dhali ka Yesus 'baarki gwo gwansan mmo/ o mo tani awaambuhany 'kwani merkin mo gom gwontor piti mo be ²⁹ haali/ a'di torki uni gwo mo me'd wathi/ jin ta gi moshirr mo dhali yisa me'd iman'kwar tom buni mo be.

8

Yesus Dhelelki Wathi/ jin Kosha Monthus Is mo

¹ Ki a'di thulki'd ka 'cesh mo 'peni 'kuwosha turga/ mo tani adhana waambuhany 'kwani kun caaca bath'ki a'di m'pen mo be. ² Dhali hili wathi/ jin 'kosha monthus

pu'dki'di a'di mo dhali ca'bki jin 'kupa'dupuni bwambori a'di mo mmo/ o gwo mo ki: Tapa, wakki/ /e ona bwa mo tani /e mishi aha/ mmodhelel mo be. ³ Dhali a'di ki he'th me'd piti mo dhali ta a'di is ki me'd mo mmo/ o gwo mo ki: Aha/ ona bwa mo be. Dheleli mo ma. Dhali ki jahanne/ monthus piti dhelelkunu mo be. ⁴ Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Hili /e mini dhalku/ ki o wathin kamu/ gwo mo gom ton tal 'de/ yan mo. Hili yaku/ mo dhali tor is pini ka gasiis mo dhali ci a'di to jin kan ma Musa gwo mo e gwonkan mo haali/ a'di ta to jin nyo/i gwo gom 'kwani mo be.

Cin'kina/ ma Mancil ma Askar Iss 'Kwanimpa Mmudhe'd jin Wackunu mo

⁵ Me'd jin cin'kina a'di mo e Pañ Kapranahuum mo tani amancil ma askar iss 'kwanimpa mmudhe'd mo tani pu'dki'd 'kup ki a'di mo mmon'ap a'di mo, ⁶ dhali o gwo mo ki: Tapa, cin'kinam pem ishki 'ko'da 'cesh ki 'ba'th jin mutt a'di is mo e pa mo dhali a'di shwan ma cisa nyor mo be. ⁷ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Aha/ mina yaku/ mo dhali waç a'di mo be. ⁸ Hili amancil ma askar iss 'kwanimpa mmudhe'd thok a'di gwo mo ki: Tapa, aha/ dinaki ha me'd mo jin mina /e yayu/ mo eya galgin gu'b pem mo. Hili oyi jasi gwo mo 'te/ dhali cin'kinam pem minu waç mo be. ⁹ Haali/ aha/ tana wathi/ jin di 'ko'd e moshirr mo. A/

askar 'koni bwam me'd pem mo, dhali ki aha/ ona gwo e jan tal 'de/ mo ki: Yaku/ mo tani dhali a'di yaki'd mo. Dhali aha/ ki o gwo e jan tal 'deŋ kamu/ mo ki: Yayu/ mo tani a'di yayi'd mo be, dhali e c̄in̄kinam pem ki: Miiyi yan mo ma tani dhali a'di miiki a'di mo be. ¹⁰ Ka Yesuŋ c̄ik̄ki gwom piti mo tani a'di merki'd mo dhali o uni gwansan gwo kun baḥi a'di nsho'k gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Jan 'deŋ kamu/ yisa di'da e 'Kwani ma Israyiil jin gamkika/ jin ta'd gi mongam gwo is gi wakansan mo be. ¹¹ Aha/ tora um gwo mo ki: Ama'diny 'kwani ka ris mini pu'du/ mo 'peni mom'pesho'k mo dhali 'pena bora lun̄gu'b mo dhali 'ko atharabeesa nyak̄ka Ibrahiim mo dhala Is/ hak mo dhala Yakuub mo e Bampa/ gi Momis mo be ¹² ki iya/ gi Bampa/ gi Momis mo minu ta'k mo e mondhurumi'd jin ta'da 'tum ka 'tum mo tani e mun mo tani 'kwani mini ko mo dhali 'pe'd shem buni mo be. ¹³ Dhali eya mancil ma askar iss 'kwanimpa mmudhe'd mo tani Yesuŋ ki o a'di gwo mo ki: Yaku/ mo ma. Dhalki a'di miinu mo gom / e mo me'd jin gamkina / e gwo is mo be. Dhali c̄in̄kina/ a'di waḥkunu mo eya tee caan ki e 'kamu'thki'd mo be.

Yesuŋ Waḥki'da Mar ma Buḥerus jin Ta'da 'Bomi mo

¹⁴ Dhali ka Yesuŋ c̄ik̄ki gu'b ma Buḥerus mo tani a'di parki'da mar ma Buḥerus e

mo jin ta'da 'bomi mo mmo/ isha a'di mmo'batha a'di is ki 'ba'th mo. ¹⁵ A'di ki ta ayim is ki me'd mo dhali 'ba'th dhalki'da yim 'pen mo dhali ayim cuki mis mo dhali mii a'di to mo be. ¹⁶ Ki mom'pimpili/ mo tani uni kalki 'kwani i a'di mo aris uni gun bu'th ma ruma 'cesh mo dhali a'di ki ura rum thus kun nyo/on ka piye/ mo ki gwo mo dhali a'di ki waḥ uni 'baar mo kun 'kokin mo mmo'ba'th mo be. ¹⁷ Dhali a'di yan ta gwo jin minu thim mo me'd gwo jin okin ma manḥi gwo ma Arungimis kadhamo/ mo jin ta'da Ishaya mo ki: A'di kalki isa nyor bana mo dhali kalki aris 'ba'th jin 'koshki ana mo be.

Uni kun Mini 'Taki Baḥa aYesuŋ Nsho'k mo

¹⁸ Dhali ka Yesuŋ parki'da waambuhany 'kwani e kun 'kamki a'di mo tani a'di k̄anki gwo mo mmoya mo mmo'ciḥa/ gap ki 'bana kamu/ mo be. ¹⁹ Dhala man'kwar to pu'dki'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Amantor Gwo, aha/ mina baḥ / e nsho'k mo e mo 'baar mo jin mina / e iya mo. ²⁰ Dhala Yesuŋ ki o a'di gwo mo ki: Amaḥ uni ta gi jis mo dhali 'dii kun pen e momis mo tani uni ta gi gu'b mo. Hili, Ya/ gi 'Kwani mo tani a'di dar gi mo mo mmokar 'kup piti nycine/ mo be. ²¹ Dhala mancik̄ gwon̄ kamu/ o a'di gwo mo ki: Tapa, dhalki aha/ yana n̄twa/ a/ mo mmokana babam pem mo. ²² Hila Yesuŋ ki o a'di gwo mo ki: Baḥi aha/

m'pen mo ma dhali dhalki jwa kan ceny jwam bunin gana/mo.

Yesus Doshki'da Dhana Punthar 'Tham mo

²³ Dhali ki a'di cički'd e bwaakur mo tani imancik a'di gwo bathki a'di isho'k mo be. ²⁴ Dhali hili adhana punthar 'tham caaca cuki mis mo e bwam yi'de/ mo, wakan dhala kur a'di borkunu mo ki yi'de/ jin bir bakal mo. Dhali hili a'di ishki e mo be. ²⁵ Dhali uni iikin mo mmomer a'di e mo mmo/o gwo mo ki: Wothī/ awoth mo ma, Tapa. Ana 'ce'da sho'k mo be. ²⁶ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta ko/ka um is mo kan, ayy um 'kwani kun gwa'da mongam gwo is ki gwa'd kan mo? Dhali yan'ko'd a'di ki cu mis mo dhali kucur 'tham ki gwo mo dhali yi'de/ mo dhali adhan mo dosh ki biyuu mo be. ²⁷ Dhali 'kwani merkin mo mmo/o gwo mo ki: Ki wathi/ jana a'danne, ki 'tham dhali yi'de/ ha a'di gwo e mo kan?

'Kwani gi Paṅ Gadara kun Bu'th ma Ruma 'Cesh mo

²⁸ Dhali ki a'di pu'dki'd ki 'bana gapa kamu/ jin ta bampa/ gi Paṅ Gadara mo tani 'kwani su/ 'kon kun takin ga rum thus kun nyo/on mo gamki a'di 'kup mo kun iiyin 'peni mon'kupaje mo. Uni shwana nyor kagahara ki jan tal 'deṅ kamu/ midi diki ya ki bway caan mo be. ²⁹ Dhali hili uni cuun kagahara mo ki: /E mini miya tinta e am mo ayy Ya/ ma Arumgimis? / E pu'dkin mo mmahan

mmodhu am ki isa nyor ntwa/ a/ ki mo diki pu'd mo naskina/ 'taa? ³⁰ Dhali ama'diny kuthar 'kokin mo mmoshwa mo isa dhana/ mo 'peni uni mo. ³¹ Dhali arum thus kun nyo/on ki dot a'di gwo mo ki: Wakki/ /e mini dhu am 'pen ka pije/ mo tani hashi aman mo e bwan kuthar mo ma. ³² Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Iiku/ mo. Wakan uni iikin mo ka pije/ mo dhali se mo e bwan kuthar mo. Dhali hili ama'diny kuthar uni yakina waça/ ka lunḡu'b mo e bwaman ma gapa al mo dhali uni 'ce'dkunu sho'k ki yi'de/ mo be. ³³ Dhali imanhil kuthar uni sokin mo dhali uni iikin mo e 'penkuman bampa/ mo dhali uni ṭorkina ris to gwansan mo dhali gom to kun miikunu mo goma rum thus kun nyo/on mo. ³⁴ Dhali hili aris 'kwani gi 'penkuman bampa/ uni pu'dkin mo mmogama Yesus 'kup mo. Dhali ki uni parki a'di e mo tani uni dotki a'di mo mmodhal mom buni gun 'kokina uni 'pen mo be.

9

Yesus Waçki Wathi/ jin Mutta/ Is mo

¹ Dhali a'di cički bwam ma kur mo mmo'citha/ gap mo dhali a'di pu'dki'd mo e 'penkuman bampam piti mo be. ² Dhali hili uni kalki a'di wathi/ jin mutta/ is mo mmo/ isha a'di eya cim piti mo. Dhali ka Yesus parki mongam gwo is buni e mo tani a'di ki o a'di jin mutta/ is gwo mo ki: Buthi adu mo ma, ya/m pem.

Miinthus pini dhalkunu / e 'pen mo be. ³ Dhali hili iman'kwar ton tiya o gwo mo e is buni ki: Wathi/ yansan walki gwo sor mo be. ⁴ Hila Yesus mishki gwom buni jin kulumkina uni ibwa mo be mmo/ o gwo mo ki: Atinta kuluma um gwon thus eya dum bum kan mo? ⁵ Haali/ mii jana sa/? n'ka'da'd mo? Mmo/ o wathimpa gwo mo ki: Miinthus pini dhalkunu / e 'pen mo? walla mmo/ o gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali 'deki acim pini dhali ya mo? ⁶ Hili ki um mini mish ki Ya/ gi 'Kwani ta gi moshirr mo e mony'cesh yan mo mmodhal miinthus gi 'kwaniny'cesh 'pen mo - yan'ko'd a'di ki o wathi/ jin mutta/ is gwo mo ki: Cuyi mis mo, dhali 'deki acim pini mo dhali yayi bway pa mo ma. ⁷ Dhali yan'ko'd a'di cuki mis mo dhali ya bway pa mo be. ⁸ Ka waambuhany 'kwani parki a'di e mo tani uni 'kokin mo mmoko/ is mo dhali uni karkina Arumgimis ki ca mo gom a'di jin ciki moshirr e 'kwani kan mo be.

Ayuk jin Yukkunuwa Matta mo

⁹ Ka Yesus yaki'd ki yampe 'peni mattan mo tani a'di parki wathin kamu/ e mo jin yuku gway ka Matta mo mmo'ca'ba a'di mo e mo jin teruwa thulpa/ mo. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Bathi aha/ nsho'k mo ma. Dhali a'di cuki mis mo dhali bath a'di nsho'k mo be.

¹⁰ Dhali ki a'di ca'bki'd mo eya tharabeesa e gu'b mo

tani hili imantera thulpa/ ka ris dhali imanmii miinthus mo pu'dkin mo dhali 'kowa 'cesh nyakka Yesus mo dhali imancik a'di gwo mo be. ¹¹ Dhali ki 'Kwani Parisiyiin mishki mii yan mo tani uni ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Atinta shwan ma mantor gwom bum to mo nyakki imantera thulpa/ mo dhali 'kwani kun mii miinthus kan mo? ¹² Hili ki a'di cikki gwo yan mo tani a'di ki o gwo mo gom uni gwansan kun 'kon ki 'bore/ mo kun mini mii 'koki mii ta ga hakiim mo, hili jasi gom uni gwansan kun 'ba'thkin mo be. ¹³ Iiku/ mo ma dhali da/ari a'di yan jin ta 'pemen gwo mo ki: Aha/ napa momiimii moyi dhali yisa gom to jin minu 'cith 'kus mo. Haali/ aha/ pu'dkina mo yisa mmoyuk uni gun mii miinjkar/ e mo yisa hili gom uni gun ta imanmii miinthus mo be.

Gwondot jin Dotu gom To jin Ga/u mo

¹⁴ Dhali yan'ko'd imancika Yohaana gwo uni pu'dkini a'di mo mmo/o gwo mo ki: Atinta ga/a aman to mo dhali 'Kwani Parisiyiin si'da/? hili imancik / e gwo 'koki ga/ to mo?

¹⁵ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Mina 'kwani kun yuku mo e momiimash mo mmota yilkina/ mmoko mo e mo caan jin dina wathinya'ba nyakki uni mo 'taa? Atee mini pu'du/ mo ki wathinya'ba minu gu mo 'peni uni mo tani dhali yan'ko'd uni ki ga/ to mo be. ¹⁶ Wathin 'deñ kamu/

yisa di'da jin kar sharkin burrinye/ jin diki shum is apo/ burrinyen dhamo/ mo haali/ mo jin 'dapu mo tani midi dher bwa mo 'peni burrinye/ mo, dhali mondher piti midi shi/ mo kagahara. ¹⁷ Wakan si'da/ wathin kamu/ diki kar yimana mura'th jin this e bwan kucan yimana muratha dhamo/ mo. Wakki/ a'di midi mii kan mo tani kucan midi 'twak mo dhali yimana mura'th midi gaça sho mo, dhali kucan minu 'ce'd sho'k mo. Hili yimana mura'th minu kar e kucan kun daka kucuru mo dhali wakan uni su/ mini 'ko ka 'dan'dap mo be.

'Bwa/ gi Wathi/ jin Ta Tapa mo dhala 'Bom jin Ta'da Yesus 'Twaman Burrinyem Piti Is ki Me'd mo

¹⁸ Ki a'di di'd mmo/o gwo mo wakan i uni mo tani hili tapan kamu/ pu'dki'd mo dhali ca'b ki jin 'kupa'dupuni bwambori a'di mo mmo/ o gwo mo ki: 'Bwa/ um pem daka wu'd mo be. Hili yayu/ mo ma dhali kar me'd pini apowa yim mo ka yim midi di ki e mo. ¹⁹ Dhala Yesus cuki mis mo dhali bath a'di nsho'k mo nyakki imancik a'di gwo mo be. ²⁰ Dhali hili a'boma kamu/ diki'di mun jin 'kosha is ka nyor mo 'pena bas jin gus a'di ki yili 'kume'd i'ce'dka su/ mo. Dhali a'di pu'dki'd mo n'ko'di a'di mo dhali ta 'twaman burrinyem piti is ki me'd mo, ²¹ haala yim o gwo mo ki is piti mo ki: Wakki/ aha/ mina ta a'di jasi 'twaman burrinyem piti is ki

me'd mo tani aha/ mina isi 'bor mo be. ²² Yesus tu'kki'd mo dhali para yim e mo dhali o a'di gwo mo ki: Buthi adu mo ma, 'bwa/ um, mongam gwo is pini waçki / e mo be. Dhali ki jahanne/ mo tani a'bom waçki'd mo be. ²³ Dhali ka Yesus pu'dki'd mo e gu'b gi tapa mo tani a'di parki imanpiya thathar e mo dhala waambuhany 'kwani mo mmomiiya dulatt mo ²⁴ dhali a'di ki o gwo mo ki: Iku/ mo ma haali/ ari nyara/ diki wu mo, hili a'di ishi e mo be. Dhali uni pe'th a'di mo be. ²⁵ Hili ka waambuhany 'kwani urkunu ka pije/ 'baar mo tani a'di seki bway bwan gu'b mo dhali butha yim mme'd mo be dhali ari nyara/ cuki mis mo. ²⁶ Dhali gwo gom mii yan mo tani a'di yaki'd ki lala'th mo e bampa/ 'baar mo be.

'Kwaniny Ja'da/ Isu/ kun Bu'thki Momish Mo mo

²⁷ Dhali ka Yesus yaki'd ki yampe mo 'peni mun mo tani 'kwaniny ja'da/ isu/ bathki a'di nsho'k mo mmocuu ki 'twa/ kun caaca mo ki: Miiyi mii apo/ aman mo ma, Ya/ ma Dawuu'd mo. ²⁸ Ki a'di cicki gu'b mo tani 'kwani kun tana ja'da/ pu'dkini a'di mo. Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Um gamki gwo is mo ki aha/ misha to yan mii mo 'taa? Uni thok a'di gwo mo ki: Nye, Tapa. ²⁹ Dhali yan'ko'd a'di ki ta uni em buni is ki me'd mo dhali o gwo mo ki: Isi me'd mongam gwo is bum mo tani a'di miikunu

gom um mo be. ³⁰ Dhali em buni ka'dkunu mo dhala Yesu ki la kan uni gwo ki 'bi'th mo mmo/ o gwo mo ki: Dhalku/ ki dhal wathin kamu/ mmomish a'di yan mo. ³¹ Hili uni iikini bway mo dhali peper gwom piti ki lala'th mo e pa gwansani 'baar mo.

Wathi/ jin Ta'da 'Diye/ Mishki 'Twa/ Wal mo

³² Me'd jin iikina uni mbway mo tani hili wathin 'diye/ jin bu'th ma rum thus mo suskunu i a'di mo be. ³³ Dhali ka rum thus urkunu ka pije/ mo tani wathi/ jin ta'da 'diye/ oki gwo mo dhala waambuhany 'kwani merkin mo mmo/o gwo mo ki: Ton kamu/ yisa di'da jin paru e mo wakansan 'thissa/ mo e 'Kwani ma Israyiil ki sule/ mo be. ³⁴ Hili 'Kwani Parisiyiin o gwo mo ki: A'di urki'da rum thus ka pije/ ki gway gi tapa ma ruma 'cesh mo be.

Yesu Hilki'da Hil ka 'Thime/gom 'Kwani mo

³⁵ Dhala Yesu yaki'd e 'penkuman bampa/ 'baar mo dhali e bampa/ si'da/ mmo/or gwo e gu'b gi montul is buni mo dhali mmoçi gwom 'borga/ gom Bampa/ ma Arungimis mo dhali mmowaça ris 'ba'th kun 'koshi 'kwani mo dhali aris isa nyor mo be. ³⁶ Ki a'di parki'da waambuhany 'kwani e mo tani a'di hilki'da hil ka 'thime/ mo gom uni mo haali/ uni 'kokin mo ka ha'th'ko'd mo dhali dar gi mom'bi'th mo mmowa e ki ka'bal kun dar ga manhil uni

mo be. ³⁷ Dhali yan'ko'd a'di ki o imanciḱ a'di gwo gwo mo ki: Bwaman mondhe'd iskina to mo tani hili imanmiiya tu'c uni 'koni daka/ mo be. ³⁸ 'Thoyi wakansan mo ma, ki Tapa gi mondhe'd mid hashki imanmiiya tu'c mo e bwam mondhe'd piti mo be.

10

Yesu Kwanyki Uni N'kume'd I'ce'dka Su/ mo

¹ Dhali a'di yukki uni e a'di mo gun ta kum piti kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo kun ta imanciḱ a'di gwo mo dhali ci uni moshirr mo apowa rum thus kun nyo/ on mo mmo/ ur uni ka pije/ 'peni uni mo dhali mmowaça ris 'ba'th dhali aris isa nyor kun 'koshi 'kwani mo be. ² Dhali gway gi uni kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo kun dhunu ki she/ mo tani wa cikise/ mo be: jin twa/ a/ ta'da Simaan, a'di jin yuku gway ka Buterus mo dhala Andaraawus jin ta'da kam piti mo, dhala Yakuub jin ta ya/ ma Sabadi mo dhala Yohaana jin ta'da kam piti mo be. ³ Dhala Pilibbus dhala Bartulamaawus, dhala Tuuma dhala Matta jin ta'da mantera thulpa/ mo, dhala Yakuub jin ta ya/ ma Halpa mo, dhala Taddaawus mo, ⁴ dhala Simaan gi Paḱ Kaana mo dhala Yahuusa Iskariyuuti, a'di jin 'cithi/ a'di is ki gwo mo be.

Uni kun Hashu ka 'Kume'd I'ce'dka Su/ mo

⁵ Unin 'kume'd i'ce'dka su/ gwansan hashkin ma Yesu ka pije/ mo mmokan

uni gwo mo ki: Dhalku/ ki ii mo e bwaman mo kun 'kona 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo ma dhali dhalku/ ki ciç mo e bampa/ gi Pa Saamira mo. ⁶ Hili iiyi mo ma mmodhal mii e i is mo mmonap ka'bal kun thisu e mo e gu'b ma Israyiil mo be. ⁷ Dhali çiyi gwo mo me'd jin mina umi ii mo mmo/ o ki: Bampa/ gi Momis pu'dki'd mo hila/ e me'd mo be. ⁸ Waçi uni gun 'ba'thkin mo, 'deki uni gun wukin mo, dhali dheleli uni gun 'kosha monthus mo, dhali uri aruma 'cesh ka pije/ mo. Um bu'thki a'di ki dar gi to jin çinu mo, çiyi a'di jin çinu ki dar ga kar 'kus mo. ⁹ Dhalku/ 'dolkon gana/ ki bu'th mo walla 'dolkon kush mo walla gurany 'per eya jisalaan bum mo, ¹⁰ walla kucan mo gom iim bum mo, walla burinyem bwaman isu/ mo, walla appa/ nsho'k mo, walla to mme'd mo, haali/ amanmiiya tu'c a'di ha me'd gom tontem piti mo. ¹¹ Dhali e mom bampa/ yin jin mina umi se mo walla pa mo tani gami a'di jin ha me'd mo e bwaman mo yan mo dhali 'koyi nyakki a'di mo ntagi um mini ii mo. ¹² Me'd jin mina umi ciç gu'b mo tani theyi a'di me'd mo ma. ¹³ Dhali wakki/ gu'b ha me'd mo tani dhalki monku'th is bum pu'dki'da po/ a'di mo. Hili wakki/ a'di diki ha me'd mo tani dhalki monku'th is bum dokki'di um ka nyan'ko'd mo. ¹⁴ Dhali wakki/ a'din 'de/ yin midi diki bu'th um mo walla diki

ciç gwom bum mo tani biri abuhany 'peni sho'k bum mo ma me'd jin dhalkina um gu'b caan 'pen mo walla pa caan mo. ¹⁵ Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki a'di mina 'twa/ si'd mo yisa ka tee gi gwon dwall mo gom bampa/ gi Pan Saduum mo dhali Pan Gamuura mo mmobol pa caan e mo yisa.

Monto'c 'Kus Mini Pu'du/ mo

¹⁶ Hili mo mo ma, aha/ hashkina um mo ka pije/ mo me'd ka'bal mo e bwaman ma wu mo, wakan yuki ki yuk mo me'd tasha/ mo, dhali dari ga mak mo me'd gurko/ mo. ¹⁷ Jiyi 'kwani ki e ki 'bore/ mo ma haali/ uni mini ci um mo e montul is jin dwallu gwo mo dhali dor um mo e gu'b gi montul is buni mo be. ¹⁸ Dhali um minu dir 'ko'da 'cesh mo mbwambori imudhiir mo dhali imalik mo gom gway pem mo mmoçi gwo mbwambori uni mo dhali 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. ¹⁹ Ki uni mini ci um wakan mo tani dhalku/ is ki anan mo mmo/ o gwo mo ki gwonta imina umi o mo walla um mini o ata mo. Haali/ a'di jin mina umi o mo tani minu ci um ki mo yansan mo be. ²⁰ Haali/ a'di diki ta um kun mini o gwo mo, hili Shi/ in 'pena Ababam bum oki gwo e um mo be. ²¹ Akama kamu/ midi çiya kam piti mmowu mo, dhali ababa gi wathin 'deç kamu/ midi ci ya/ m piti mmowu mo dhali uçi mini cu mis apo/ ikum mo dhali uni mini dhu uni mmowu mo

be. ²² Dhali um minu ishi/ i e mo gom gway pem mo be. Hili a'diyin jin midi 'dim 'kup ntagi 'pemen mo tani a'di minu woth mo be. ²³ Ki uni mini to'c um bwa mo e bampan 'deŋ kamu/ mo tani soyi mo e bampan kamu/ mo. Haali/ ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki um mini 'koki ii e bampa/ gi 'Kwani ma Israyiili 'baar mo ntwa/a/ ki Ya/ gi 'Kwani midi pu'du/ mo be.

²⁴ Amancik gwo yisa ica'd ka mantor a'di gwo mo yisa, walla cinjina/ si'da/ yisa ica'd ki tapam piti mo yisa. ²⁵ A'di 'koshi jwa mo goma mancik gwo mo mmowa e ka mantor gwom piti mo be, dhali cinjina/ si'da/ a'di 'koshi jwa mo mmowa e ki tapam piti mo be. Wakki/ uni mini yuk tapa gi gu'b gway ka Baalsebuul mo tani bakata 'te/ beseene/ mina uni sor uni gwansan kun 'koni gu'b piti mo.

A'di jin Minu Ko/ mo

²⁶ Wakan dhalki uni ki ko/ mo haali/ toŋ kamu/ yisa di'da jin kumu 'kup mo ki a'di minu 'koki tor eya tente/ mo. Walla toŋ kamu/ yisa di'da jin bagkunu mo ki a'di minu 'koki mish eya tente/ mo. ²⁷ A'di jin torka/ um ka kwal is mo tani mina umi tor e monkush mo dhali a'di jin cika um ki kako/ mo tani mina umi tor eya tente/ en 'kun'gu'b mo be. ²⁸ Dhali dhalku/ ki ko/ uni gwansan kun 'koshi bungwar is mo hili uni 'koki misha kashira/ 'kosh mo. Hili dhali mii yan e i is mo mmoko/ a'di jin mishki'da kashira/

sho'k 'ce'd mo mmontal 'de/ ki bungwar is ilu/ mo e mo ma al o'd mo be. ²⁹ 'Konuki yol ushi 'dii su/ ka maliimi su/ mo 'taa? Dhali jaŋ kamu/ 'de/ 'peni uni gwansan midi diki biŋa 'cesh mo ki dar gi bwa ma Ababam bum mo be. ³⁰ Hili amur 'kup bum gana/ uni 'baar mo denkunu e mo be. ³¹ Gom a'di gi wakan mo tani dhalku/ is ki ko/ mo ma haali/ um a'di i'bitha yol she/ ki 'bi'th mo mmobol ushi 'dii e mo be. ³² Wakan aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ uni gun mini ci gwo mbwambori 'kwani mo gom aha/ mo tani aha/ si'da/ mina ci gwo gom uni mbwambor ma Ababam pem mo, a'di jin di'd e momis mo be. ³³ Hili a'diyin jin watki aha/ gway mo mbwambori 'kwani mo tani aha/ si'da/ mina wat a'di gway mo mbwambor ma Ababam pem jin di'd e momis mo be.

Yisa Monku'th Isa, Hili Gandal jin Ka'd mo

³⁴ Dhalku/ ki tosh ki aha/ pu'dkina mo mmokar monku'th is e mony'cesh mo. Aha/ dinaki pu'du/ mo mmokal monku'th is mo, hili gandala turga/ mo be. ³⁵ Haali/ aha/ pu'dkina mo mmothum wathi/ apo/ com mo dhali a'di jin ta uni a'bwa/ um mo tani apo/ kum mo be dhali a'di jin ta uni a'bwa/ um eya mar piti mo tani apowa mar pitim 'bomi mo be. ³⁶ Dhali 'kwani kun ta 'kup gom wathin kamu/ mo tani mini ta uni gwansan gi gu'b pitin gana/ mo be. ³⁷ A'di

jin eni com kagahara mo walla kum mo mmobol aha/ e mo tani a'di diki ha me'd mo gom aha/ mo be. Dhali a'di jin eni ya/ mo walla 'bwa/ mo mmobol aha/ e mo tani a'di diki ha me'd mo gom aha/ mo be. ³⁸ Dhali a'di jin diki kal cwany'cithan dhul piti mo dhali diki bath aha/ nsho'k mo tani a'di diki ha me'd mo gom aha/ mo be. ³⁹ A'di jin midi gam mondiki/ em piti mo tani a'di midi this a'di e mo be, dhali a'di jin midi this mondiki/ em piti e mo gom gway pem mo tani a'di midi gam a'di mo be.

To gi Ish Kumma/ mo

⁴⁰ A'diyin jin bu'thki um mo tani a'di bu'thki aha/ mo dhali a'diyin jin bu'thki aha/ mo tani a'di bu'thki a'di jin hashki aha/ mo be. ⁴¹ A'diyin jin bu'thki'da manci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo haali/ a'di ta'da manci gwo mo tani midi bu'th to jin ish kumma/ ma manci gwo ma Arungimis mo, dhali a'diyin jin bu'thki wathij kar/ e mo haali/ a'di ta wathij kar/ e mo tani a'di midi bu'th to jin ish kumma/ gi wathij kar/ e mo be. ⁴² Dhali a'diyin jin midi pash ari jan tal 'de/ jin gwa'da'd 'peni uni gwansan yi'den 'thupga/ ki 'kwa mo haali/ a'di ta'da manci gwo mo tani ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki a'di midi diki this tom piti e jin ish kumma/ mo be.

11

¹ Dhali ka Yesus 'baarki gwo yansan mmoye'thkina

a'di kum piti kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ sho'k ki gwo mo kun ta imanci'k a'di gwo mo tani a'di yaki'd mo 'peni mun mo dhali tor gwo mo dhali ci gwo mo e 'penkuman bampam buni mo be.

Imanhashu mo 'Pena Yohaana jin Ta'da Manmiya Mii ki Yi'de/ mo

² Dhali ka Yohaana cikki gwo mo ki a'di di'd eya sijin mo gom mii kun miikin ma Kristhos mo tani a'di hashki gwo mo ki imanci'k a'di gwo mo ³ dhali o a'di gwo mo ki: A/e ta a'di jin midi pu'du/ mo 'taa? walla aman mina hil jan kamu/ mo? ⁴ Dhala Yesus ki tho'k uni gwo mo ki: Iiku/ mo ma dhali tora Yohaana gwo mo gom to jin cika um mo dhali jin parkina um e mo be ⁵ ki uni gun tana ja'da/ mo tani bu'thki momish mo mo dhali uni gun ta njwol mo tani iin ki sho'k mo, dhali uni gun 'kosha monthus mo tani dhelelkunu is mo dhali uni gun tana 'diye/ mo tani cikki gwo mo dhali uni gun wukin mo tani cukunu mis mo dhali uni gun hatha'ko'd mo tani uni cikunu gwom 'boro'd mo be. ⁶ Dhali mom'bor mii gom a'diyin, a'di jin midi diki bu'th monkol e aha/ mo be.

⁷ Me'd jin iikina uni e bway mo tani Yesus telki mii 'pen mo mmotora waambuhany 'kwani gwo mo isi gwo goma Yohaana mo ki: Atinta iikina um ka pije/ mo mmopar e mo e mombwaasho mo? Apil jin yikinkina 'tham is mo 'taa? ⁸ Atinta iikina um ka pije/ mo mmopar e

mo? Mmopar wathi/ jin hithi burrinyen na'bulka/ e mo 'taa? Hili uni gwansan kun hithi burrinyen na'bulka/ mo tani uni 'kon e gu'b gi imalik mo be. ⁹ Dhali atinta iikina um ka piye/ mo mmopar e mo? Amançi gwo ma Arungimis kadhamo/ mo 'taa? Nye. Aha/ tora um gwo mo dhali a'di jin bolo'da mançi gwo e mo. ¹⁰ A'di yansan ita a'di jin 'kwarkunu gwo mo ki:

Hili mo mo ma, aha/ mina hasha gum bway pem mbwambori jis / em pini mo,

a'di jin midi thoson / e bway pini ntwa/a/ mo be.

¹¹ Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo e bwaman uni gwansan kun dhodha up mo tani jan kamu/ yisa di'da jin ca'd ka Yohaana jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo. Hili a'di jin pisapis mo e Bampa/ gi Momis mo tani a'di nyca'd ki a'di mo be. ¹² 'Pena tee ma Yohaana jin ta'da manmii ki yi'de/ mo ntagi shwane/ mo tani Bampa/ gi Momis 'koshu ki mombujur mo dhali 'kwani kun bujurki a'di mo tani bu'thki a'di ki mom'bi'th mo be. ¹³ Haali/ aris imançi gwo ma Arungimis kadhamo/ mo dhali gwonkan jin cinu mo tani di'd mo mmo/o gwo is mo ntaga Yohaana mo be. ¹⁴ Dhali wakki/ um ona bwa ki bu'th a'di mo tani a'di ta'da Iliyya jin midi pu'du/ mo be. ¹⁵ Dhali a'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di

cik gwo mo ma.

¹⁶ 'Kwani ma nya_kum yil gwansan mo tani miga/ dhu uni ka par 'ban kata mo? Uni wana e ki uçi kun 'kon mo e mo ma suug mo dhali mmoyuka yuk mo ki uni gun nya_k uniya lo'b buni mo ki:

¹⁷ Aman pina athele/ mo gom um mo tani dhali um 'koki sa mo be.

Aman gwona mo mmomiiya cinthar mo tani dhali um 'koki ko mo ki kony jwa mo be.

¹⁸ Haala Yohaana pu'dki'd mo dhali diki shwa to mo walla diki pi to mo dhali uni o gwo mo ki: A'di ta'd ga rum thus mo be. ¹⁹ Dhali Ya/ gi 'Kwani pu'dki'd mo dhali shwa to mo dhali pi to mo dhali uni o gwo mo ki: Hili mo mo ma. Amanshwana te/ anyor mo dhali aman'kosh ma su mo, a'di jin ta'da mugu gi iman-tera thulpa/ mo dhali 'kwani kun ta imanmii miinthus mo. Hili moyuk a'di karu ka kar/e e mo ki mii ma yimi 'baar mo be.

Wayyi e 'Penkuman Bampa/ kun Ushkina Du Ri'c Is mo

²⁰ Dhali yan'ko'd a'di telki mii 'pen mo mmo_tor 'kwani gi 'penkuman bampa/ gwo mo ki 'bi'th mo e mo jin miikunu miiny caagam piti nycine/ mo haali/ uni 'koki rica du is mo be. ²¹ Wayyi e um, 'Kwani gi Pa Kurasiin mo. Dhali wayyi e um, 'Kwani gi Pam Beetsayda mo. Haali/ wakki/ adhan miiny caaga/ kun miikunu mo e um mo tani minu 'taki mii mo e Pan Sur mo dhali e Pan

Saydaa/ mo tani uni mini 'taki rica du is mo kadhamo/ mo nnii mmohi'th burriyen shawaal mo dhali 'kosh 'piny mo be. ²² Hili aha/ tora um gwo mo ki a'di mina 'twa/ si'd mo yisa ka tee gi gwon dwall mo gom Pan Sur mo dhali Pan Saydaa/ mo mmobol um e mo yisa. ²³ Dhali um 'Kwani gi Pan Kapranahuum mo a/ um minu 'de'k me'd momis mo 'taa? Um minu 'doyu/ ka 'cesh eya Haawiya mo. Haali/ wakka dhana tuca 'bi'thga/ kun miikunu mo e um mo tani minu 'taki mii mo gom Pan Saduum mo tani a'di midu 'taki di ntaga tee yansan mo be. ²⁴ Hili aha/ tora um gwo mo ki a'di mina 'twa/ si'd mo yisa goma tee gi gwon dwall mo gom Pan Saduum mo mmobol um e mo yisa.

Iiyu/ I Aha/ mo ma, dhali Siyi Is mo

²⁵ Dhali ki mo caan mo tani Yesus ki tor gwo mo eya tente/ mo ki: Aha/ 'bora / e bwa i is mo. Ababa jin ta Tapa gi momis mo dhali mony'cesh mo, ki / e bagki to gwansan 'peni 'kwani kun yukayuk mo dhali kun mishi gwo 'ban mo mmotor a'di eya tente/ ki uni gun tana 'pereny mo be. ²⁶ Nye, Ababa, gom ku gi wakan mo tani a'them pini ona bwa mo be. ²⁷ Aris to 'baar mo cikunu aha/ mo ka Ababam pem mo dhali jan 'deñ kamu/ yisa di'da jin mishki Ya/ mo hili isi ciki/ Ababa mo, dhali jan 'deñ kamu/ yisa di'da jin mishki'da Ababa mo hili isi ciki/ a'di jin ta Ya/ mo dhali

ma a'din 'de/ yin jin mina Ya/ ikwany mo tani mina a'di itor eya tente/ mo be. ²⁸ Iiyu/ i aha/ mo ma, aris 'kwani 'baar mo kun miina tu'c mo dhali kun 'thira ton difi'd mo, dhali aha/ mina ci um mosi/is mo. ²⁹ Buthi dhan'ka'b tom 'bam pem apo/ um mo ma dhali da/ ari 'peni aha/ mo haali/ aha/ tana man'thup e mo dhali amankar is ki gwa'd eya du mo dhali um mini gam mosi/ is goma kashiram bum mo be. ³⁰ Haali/ dhan'ka'b tom 'bam pem mo tani a'di 'disha'dish mo dhali tom pem jin kalka/ mo tani a'di po'dapo'd mo be.

12

Imancik Gwo Uni 'Ce'dki Pos ka Cim ma Pesu/ mo be

¹ Dhali ka tee caan mo tani Yesus yaki'd mo e bwam bunto mo ka cim ma pesu/ mo dhali imancik a'di gwo uni 'koshkina te/ mo be dhali uni telki mii 'pen mo mmo'ce'd pos mo dhali mmo'ka a'di mo be. ² Hili ki 'Kwani Parisiyiin parki a'di jin miikunu e mo tani uni oki a'di gwo mo ki: Hili imancik /e gwo uni miiki to jin dina gwonkan jin cinu ki dhal bway mo mmomii ka cim ma pesu/ mo be. ³ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: 'Kona um ki deñ Gwo ma Dawuu'd e mo 'taa? ki a'di 'kosha te/ mo tani dhali uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo tani ⁴ ba a'di cikki gu'b ma Arumgimis mo dhali shwa maan'kuthu'd jin di'di bun'kus mo, a'di jin dina gwonkan

jin cinu ki dhal a'di bway mo mmoshwa mo walla uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo, hili gom igasiis uni 'cena mo be. ⁵ Walla 'kona um ki den gwonkan jin cinu e mo goma cim ma pesu/ mo ki igasiis kun 'kon e gu'b gi mondheleladhelel mo tani uni 'koki kara cim ma pesu/ ki jin kogu mo dhali uni 'kon ka po/ mo? ⁶ Aha/ tora um gwo mo ki jarj kamu/ jin ca'd jin bol gu'b gi mondheleladhelel e mo tani di'di mahan mo be. ⁷ Dhali wakki/ um mini mish 'pemen gwo yansan mo tani, aha/ ona bwa ki momiimii mo dhali yisa abas jin 'cithu/ mo, um mini 'taki 'koki wak uni gun 'kon ka po/ mo be. ⁸ Haali/ Ya/ gi 'Kwani a'di ta tapa ga cim ma pesu/ mo be.

*Wathi/ jin Kutha Me'd
Gunjuru/ mo*

⁹ Dhali a'di yaki'd mo 'peni mun mo dhali cikki'd mo e gu'b gi montul is buni mo be. ¹⁰ Dhali hili wathin kamu/ diki'd mmun mo jin kutha me'd gunjuru/ mo dhali uni dotki a'di gwo mo ki: A'di ta gwo jin dhala gwonkan jin cinu bway mo mmowaça/ waç mo ka cim ma pesu/ mo 'taa? Wakan ki uni mini 'taki ta gi gwo mmoyer a'di is ki gway mo be. ¹¹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Wathi/ jana di'di bwam umme, a'di jin ta'd gi ka'bala 'de/ jin bitki'd e bwam jis mo ka cim ma pesu/ mo, mina a'di diki ya mo mmobu'th a'di mo dhali mmoçal a'di ka pije/ mo 'taa? ¹² Bahili wathimpa a'di gama

she/ yol ki gam mo mmobol ka'bal e mo. Wakan a'di ta gwo jin dhala gwonkan jin cinu bway mo mmomii miim 'boro'd ka cim ma pesu/ mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd a'di ki o wathi/ gwo mo ki: Hethi me'd pini mo ma. Dhali wathi/ he'thki me'd piti mo dhali a'di waçkunu mo dhali a'di 'borkina me'd mo me'd jarj kamu/ mo be. ¹⁴ Hili 'Kwani Parisiyiin iikin ka pije/ mo dhali bu'th gwo jin gamu me'd apo/ a'di mo gom mii jin mina uni 'ce'd a'di sho'k mo be.

*Gwo ma Ishaya jin Onu Is
Thimkunu mo be*

¹⁵ Dhala Yesus a'di nyithki mii yansan mo dhali yaki'd mo 'peni mun mo. Dhali 'kwani ka ris bathki a'di nsho'k mo dhali a'di ki waç uni 'baar mo be. ¹⁶ Dhali a'di ki kan uni gwo mo mmodhalku/ ki dhal a'di ki a'di minu mish mo. ¹⁷ Dhali mii yansan a'di ta gwo jin thimkunu mo jin okin ma amanci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo jin ta'da Ishaya mo ki: ¹⁸ Hili mo mo ma, cinkinam pem a'di jin kwanyka/ mo tani jin ta a'di jin enka/ mo dhali a'di jin 'bor ma kashiram pem bwa i is mo tani aha/ mina ci Shi/in pem apo/ a'di mo, dhali a'di midi tor gwo gom miinjar/ e gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. ¹⁹ Dhali a'di midi diki wal mo walla midi diki ko ka-gahara mo

walla mina jan 'deŋ kamu/
diki cik 'twam piti mo
e bway tur jin iinu mo
be.

20 Dhali a'di midi diki 'ce'd
bwa mo me'd apil jin
mu/u mo

walla midi diki usa thus jin
mura she/ ikup mo

ntagi a'di midi kal mo ma kar/
e ki mo jin minu pi mii
e mo be.

21 Dhali ki gway piti mo tani
a'di mina 'kwani kun
'koki ta 'Kwani Yahu-
uda/ ita ga 'teŋ kape/
mo be.

*Gwo Sor jin Walu apo/ Shi/
in Dheleladhelel mo*

22 Dhali yan'ko'd wathi/ jin
ta'da ja'da/ mo dhali jin mol
'twa/ wal mo dhali jin bu'th
ma rum thus mo tani kalkunu
mo e a'di mo dhali a'di ki
waç a'di mo. Wakan a'di jin
mol 'twa/ wal mo tani a'di
oki gwo mo dhali par to e
mo be. 23 Dhali aris 'kwani
'baar mo merkin mo dhali
o gwo mo ki: Dina yan ki
ta Ya/ ma Dawuu'd mo 'taa?

24 Hili ki 'Kwani Parisiyiin
cikki a'di mo tani uni o gwo
mo ki: A'di ta jasi jim ma
Baalsebuul mo jin ta tapa
ma ruma 'cesh mo jin urkina
wathi/ yansan arum thus ka
pije/ mo. 25 Dhali a'di mishki
gwom buni kun kuluma uni
ibwa mo tani a'di ki o uni
gwo mo ki: Aris 'penkuman
bampa/ kun kwa/u bwa mo e
is buni mo tani uni shi/ki is
mo dhali 'penkuman bampaŋ
kamu/ walla gu'b jin kwa/u
bwa mo e is piti mo tani midi
mol dosh mo be. 26 Dhali
wakka Seŋaan uru'da Seŋaan

ka piye/ mo tani a'di kwa/ u
bwa mo apo/ is piti mo. Ba
bampam piti midi mish dosh
kata mo? 27 Dhali wakki/ aha/
ura aruma 'cesh ka piye/ ki
gway ma Baalsebuul mo tani
a/ dhali iya/ m bum mini ur
uni ka piye/ kaja mo? Wakan
uni mini ta um imandwall
gwo mo. 28 Hili wakki/ ki
Shi/ in ma Arumgimis jin
urka/ aruma 'cesh ka piye/ mo
tani dhali yan'ko'd Bampa/
ma Arumgimis midi pu'du/
apo/ um mo be. 29 Walla ki
wathi/ midi ciç gu'b gi wathi/
jin 'bitha'bi'th kata mo dhali
kal tom piti mo hili isi ciki/
a'di midi mii dek wathi/ jin
'bitha'bi'th ka shi/ ntwa/ a/
mo. Dhali yan'ko'd mo tani
ka jin gana/ a'di midi kwal
gu'b piti to mo be. 30 A'di jin
diki di nyakki aha/ mo tani
a'di di'd apo/ aha/ mo dhali
a'di jin diki nyak is tul ki aha/
mo tani a'di ta'da akwa/ um
bwa ki aha/ mo be. 31 Wakan
aha/ tora um gwo mo ki: Ka
aris miinthus mo dhali gwo
sor jin wala 'kwani mo tani
uni dhalkunu 'kwani 'pen mo
be. Hili a'di jin wal gwo sor
apo/ Shi/in mo tani yisa minu
dhal miinthus piti 'pen mo
ki sule/ mo. 32 Dhali a'diyin
jin midi o gwo apo/ Ya/ gi
'Kwani mo tani a'di minu
dhal miinthus piti 'pen mo,
hili a'diyin jin o gwo sor apo/
Shi/in Dheleladhelel mo tani
a'di minu 'koki dhal miinthus
piti 'pen mo hili ki she/ yil yan
mo walla ki yil jin midi pu'du/
mo be.

33 Hili kari cwa jin 'boro'd
mo dhali maman piti jin

'boro'd mo, walla kari cwa jin shiyi'd mo dhali maman piti jin shiyi'd mo, haali/ cwa mishu ki maman piti mo be. ³⁴ Um uci gi tasha/, um mishi gwo jin 'boro'd o kata mo? ki um ta kun ta thus ki thus kan mo? Haali/ 'peni mo jin isha to kumma/ eya du mo tani 'twa/ a'di ciki gwo mo be. ³⁵ Dhali wathim 'boro'd jin isha tom 'boro'd kumma/ eya du mo tani a'di kalki miim 'boro'd mo dhali wathi/ jin ta thus jin isha tonthus kumma/ eya dum piti mo tani a'di kalki tonthus mo be. ³⁶ Aha/ tora um gwo mo eya tee yan gi gwon dwall mo tani 'kwani minu kam 'kup ki gwo mo goma ris gwo 'baar mo ki 'beles kun thutha uni mii mo mmo/o mo be. ³⁷ Haali/ ki gwom pini mo tani /e minu kar ka kar/ e mo dhali ki gwom pini mo tani /e minu wak mo be.

'Kwani kun Tana Nyakum Yil kun Ta Thus ki Thus mo Napki Jamas Mii mo

³⁸ Dhali yan'ko'd iman'kwar ton tiya dhali 'Kwani Parisiyiin mo tani uni oki a'di gwo mo ki: Aman tor gwo, aman ona bwa ki par jamas mii e 'peni / e mo be. ³⁹ Hili a'di thokki uni gwo mo ki: 'Kwani kun ta thus ki thus mo dhali kun ta imanmii miinyal ka nyakum yil buni mo tani simmki jamas mii e mo, hili jamas mii yisa minu ci gom uni mo hili isi ciki/ jamas mii jin ta'da aman ci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin ta'da Yuunaan mo

be. ⁴⁰ Haali/ me'd jin dikin ma Yuunaan ka cim kwara mo dhali ka cim kwara ki mon'thiny ilu/ mo e bwan to yi'de/ mo tani wakan si'da/ mina Ya/ gi 'Kwani di ka cim kwara mo dhali ka cim kwara ki mon'thiny ilu/ mo eya du gi mony'cesh yansan mo be.

⁴¹ 'Kwani gi Pa Ninawa mini cu mis mo e gwon dwall mo nyakki 'kwani ma nyakum yil gwansan mo dhali uni mini wak uni mo, haali/ uni 'koki rica du is mo gom gwo jin cikin ma Yuunaan mo, dhali hili jan kamu/ di'di mahan mo jin ekki'd ka Yuunaan mo be. ⁴² Dhala yim jin ta'da malik 'peni 'ko'd gwar ma biny cam mo tani midi cuyu/ mis mo e gwon dwall mo nyakki 'kwani ma nyakum yil gwansan mo dhali wak uni mo be haala yim pu'dki'd mo 'peni mo jin dina mony'cesh 'kup mo mmocik yuk ma Sulemaan mo dhali hili mo mo ma, jan kamu/ di'di mahan mo jin ekki'd ka Sulemaan mo be.

Mo jin Dokkin ma Rum Thus kun Nyo/on ka Nyan'ko'd mo

⁴³ Ka rum thus kun nyo/on iikin ka pije/ 'peni wathi/ mo tani a'di yaki'd ki tur mo e mo jin dar gi yi'de/ mo mmonap mo mo mmosi/is mo hili a'di diki gam mo mo be. ⁴⁴ Dhali yan'ko'd a'di ki o gwo mo ki: Aha/ mina dok ka nyan'ko'd mo e gu'b pem mo 'peni mo jin yayika/ mo 'peni cine/. Dhali ki a'di pu'dki'd mo tani a'di gamki a'di bwa 'te/ mo mmodhi' thkunu a'di mo

dhali mmothosonkunu aris to 'baar mo ki 'bore/ mo be. ⁴⁵ Dhali yan'ko'd a'di ki ya mo dhali susa rum thus kun 'koni pesu/ nyakki a'di mo kun ta thus ki thus mo mmobol a'di e ki is piti mo dhali uni ciçkin mo dhali nyakki 'ko mo. Dhali monyca'b gi wathi/ jin ta jin 'ko'd mo tani a'di warki'd ki shi/ mo mmobol jin twa/ a/ e mo be. Wakan si'da/ a'di mina e waki 'kwani ma nyakum yil gwansan kun ta thus ki thus mo be.

KoYesus dhali Ikam Piti mo

⁴⁶ Dhali ki a'di di'd mmo/o 'kwani gwo mo tani hili kum dhali ikam doshkina pije/ mo mmodot gwo mo mmodora tor ki a'di mo be. ⁴⁷ Wathiŋ kamu/ tor ki a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Ata'dam pini dhali ikam pini uni 'kokin mo mmodosha pije/ mo mmodot /e mo mmodora tor ki /e mo be. ⁴⁸ Hili a'di thok wathi/ gwo mo dhali o a'di gwo mo ki: Aja a'di ita'da ata'dam pem mo dhali aja a'di ita ikam pem mo? ⁴⁹ Dhali a'di ki he'th me'd piti mo 'kup ki imancik a'di gwo mo dhali a'di ki o gwo mo ki: Ita'dam pem anan mo dhali ikam pem anan mo be. ⁵⁰ Haali/ a'diyin jin mii bwa ma Ababam pem jin di'd e momis mo tani a'di ta'da akam pem mo dhali 'bwah pem mo dhali ata'dam pem mo be.

13

*Gwom 'Bi'th/ e goma
Ka'bany To jin Yeku mo*

¹ Dhali ka teen 'de/ caan mo tani Yesus yaki'd ka pije/ mo 'peni gu'b mo dhali ca'bki'di shemena al mo be. ² Dhali adhana waambuhany 'kwani tulki is mo e a'di mo. Wakan a'di sekina a'di mo e bwam ma kur mo dhali ca'b nycine/ mo dhali awaambuhany 'kwani uni doshkini shemen ma gap mo be. ³ Dhali a'di ki tor uni gwo ka ris ki gwom 'bi'th/ e mo ki: Amanyeka ka'bany yaki'd mo mmoyeka ka'bany mo be. ⁴ Dhali ki a'di yekki'd mo tani aka'banya tiya bitkin mo e bway tur kun iinu mo dhali 'dii pu'dkin mo dhali los uni mo be. ⁵ Dhali aka'banya tiya bitkin mo eya 'cesh gi embul wosh mo, e mo jin dara uni ka 'cesh ki nyanye/ mo tani dhali ki jahanne/ uni 'kana le/ mo haali/ uni dar gi embul mo e mo ma 'cesh mo be. ⁶ Hili ka tente/ sulki'd mo tani uni shi'bilkunu mo dhali haali/ uni daran ga birman mo tani uni ku'thkin ka bush'ko'd mo be. ⁷ Aka'banya tiya uni bitkin mo e bwam ma 'de/ mo dhali ka 'de/ can mo tani uni cokatki uni mo be. ⁸ Aka'banya tiya uni bitkin mo eya 'cesh jin 'boro'd mo dhali uni dho'th maman mo, jan kamu/ dhotho'di iss 'kwanimpa ka mudhe'd mo dhali jan kamu/ dhotho'di iss 'kwanimpa ka 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo be. ⁹ A'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo mo ma.

*'Kup Gwo gom Gwom
Bi'th/e mo*

10 Dhali yan'ko'd imancik a'di gwo pu'dkini a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: At-inta tora /e uni gwo ki gwom 'bi'th/e mo sa/? 11 Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: E um mo tani um cinu gwo mo mmomish gwo jin cinu ki jin bag mo gom Bampa/ gi Momis mo, hili e uni mo tani uni 'konuki ci a'di mo be.

12 Haali/ e a'diyin jin ta'd gi nyanye/ mo tani minu ci a'di ki nyanye/ mo be dhali a'di midi ta gi a'di jin ishki'd ka enthus mo. Dhali hili 'peni a'diyin jin dara'd mo tani hili me'd jin tana a'di gi a'di mo tani minu bu'th 'peni a'di mo be. 13 A'di ta 'pemen gwo a'danni jin oka/ gwo e uni ki gwom 'bi'th/e mo haali/ uni hilki to gun 'kona uni ki mish mo dhali uni cikki gwo kun 'kona uni ki cik mo walla uni 'koki mish gwo 'ban mo be.

14 E uni ka jin gana/ mo tani gwo thimkunu mo jin onu is mo eya Ishaya jin o'd ki: Um ka jin gana/ mini cik gwo mo tani hili um mini 'koki mish gwo 'ban ki sule/ mo,

dhali um ka jin gana/ mini par to e mo tani hili um mini 'koki nyith to ki sule/ mo be.

15 Haala dun 'kwani gwansan uni warkin ka du kun dthethadhe'th mo

dhali 'cem buni mo tani usa/ us mo mmocik gwo mo,

dhali em buni mo tani uni 'dapkin mo be.

Hili isi ciki/ ki uni mini 'taki nyith to ki em buni mo

dhali cik gwo ki 'cem buni mo dhali mish a'di 'ban ka dum buni mo

dhali tu'k mo e aha/ mo jin miga/ 'taki waç uni mo be.

16 Hili mom'bor mii gom em bum mo haali/ uni mishki to mo dhali 'cem bum mo haali/ uni cikki gwo mo be.

17 Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki imanci gwo ma Arungimis ka ris mo dhali 'kwani kun tana kar/ e mo tani uni 'koshkina te/ mo mmohil a'di jin misha um mo tani dhali uni 'koki par a'di e mo dhali mmocik a'di jin cikki mo be.

Yesus A'di Torki 'Pemen Gwo gom Gwom 'Bi'th/e gom To jin Yeku mo

18 Gom a'di gi wakan mo tani ciki gwo gom gwom 'bi'th/ e goma manyeka ka'bany to mo ma. 19 Ki a'din 'de/ yin jin cikki gwo gom Bampa/ ma Arungimis mo dhali diki mish a'di 'ban mo tani a'din thus 'de/ yin pu'dki'd mo dhali kwany gwo jin sinu eya dum piti mo be.

A'di yansan ta a'di jin yeku e bway tur jin iinu mo be. 20 Dhali me'd gom a'di jin yeku e embula 'cesh wosh mo tani a'di ta a'di jin cikki gwo mo dhali ki jahanne/ a'di ki la bu'th a'di ki bwan 'kunya/ mo, 21 hili a'di dara'd ga birman e is piti mo hili a'di di'd ari'ceenne/ mo dhali ki monto'c bwa pu'dki'd mo walla ki mon'kosha 'kosh cuki'd mo gom gway gi gwo mo tani ki jahanne/ a'di

bitki'd mo be. ²² Dhali wakan gom a'di jin yeku mo e bwam ma 'de/ mo tani a'di yansan ita a'di jin cik gwo mo, dhali hili a'di bala to ga 'cesh is mo dhali 'penkapan piti jin tana a'di pa ki pa mo tani cokot a'di mo dhali a'di mol dho'th mamam mo be. ²³ Dhali gom gwo gi a'di jin yeku mo eya 'cesh jin 'bora'bor mo tani a'di yansan nta a'di jin cik gwo mo dhali mish a'di 'ban mo dhali a'di ka jin gana/ dhodhi mamam mo be, dhali adho'th piti jin dhodha a'di eya tora 'de/ mo tani ta iss 'kwanimpa mmudhe'd mo dhali jan kamu/ ki iss 'kwanimpa ikwara mo, dhali jan kamu/ ki iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo be.

Biriny e Bwam Pos jin Sinu mo

²⁴ Dhali gwom 'bi'th/ en kamu/ kara a'di uni mbwambor mo mmo/ o gwo mo ki: Bampa/ gi Momis mo tani mishu kar ka par 'ban mo me'd wathi/ jin yekki'da ka'bany tom 'boro'd e bwaman buntom piti mo be. ²⁵ Hili ki 'kwani ishki e mo tani a'di jin ta 'kup gi a'di pu'dki'd mo dhali yek biriny e bwaman pos piti mo dhali a'di ki ya mo be. ²⁶ Wakan ki to jin sinu mo 'kaki'da le/ mo tani dhali dho'th emen mo tani dhali yan'ko'd biriny pikin si'da/ mo be. ²⁷ Dhali ki imanmiya tu'c gi com gu'b pu'dkin mo dhali o a'di gwo mo ki: Tapa, dina /e ki yeka ka'bany to jin 'boro'd e bwam buntom pini mo 'taa? Atinta winya biriny isi pi mo? ²⁸ A'di

ki o uni gwo mo ki: A'di jin ta 'kup, a'di mii mii yansan mo be. Dhali imanmiya tu'c o a'di gwo mo ki: A/ dhali / e naji aman mmo/ ii mo mmotul uni is mo 'taa? ²⁹ Hili a'di ki o gwo mo ki: Yisa. Hili isi ciki/ ki um mini tul biriny is mo tani um mini buk pos si'da/ mo mmonta' 'de/ nyakki uni mo be. ³⁰ Dhalki uni cani montal 'de/ mo ntagi bwam mondhe'd mo dhali bwam mondhe'd min ma teem piti 'baar mo jin minu 'cith a'di to mo tani aha/ mina tor iman'cith to gwo mo ki: 'Cithi/ to mo ma mmotul biriny is ntwa/a/ mo dhali dek uni ki dekken mo mmo'cith mo hili tuli pos is mo e bwam themes pem mo ma.

Emen To jin Miinuwa 'Tash mo

³¹ Dhali gwom 'bi'th/ en kamu/ kara a'di uni mbwambor mo mmo/ o gwo mo ki: Bampa/ gi Momis a'di wana e ki emen to jin miinuwa 'tash mo, a'di jin kala wathi/ mo dhali yek mo e bwam buntom piti mo be. ³² Emen to a'di ta piri'th ki piri'th mo be hili ki a'di caki'd mo tani a'di wurupa wurup kagahara mo dhali warki'd ki cwa mo. Wakan 'dii kun pen e mis mo tani pu'dkin mo dhali nyan gu'b buni eya bim piti mo be.

Gwo goma Cumaṭ mo

³³ A'di ki tor uni gwom 'bi'th/ en kamu/ mo mmo/ o gwo mo ki: Bampa/ gi Momis wana e ka cumaṭ jin kal ma 'bom mo dhali kum a'di 'kup mo eya dipany jin baru ka

uɕaŋŋi kwara mo ntagi a'di sha'bki'di 'baar mo be.

Mo gi Bu'th ma Yesus Gwom 'Bi'th/e Mmo'tor mo

³⁴ Aris gwo gwansani 'baar mo okin ma Yesusa waambuhany 'kwani ki gwom 'bi'th/e mo. Ka jin gana/ a'di diki o gwoŋ kamu/ ki dar gi gwom 'bi'th/e mo be. ³⁵ A'di ta gwo jin minu thim mo jin okin ma amanɕi gwo ma Arungimis kadhamo/ ki:

Aha/ mina ka'd 'twam pem mo mmo'tor gwom 'bi'th/e mo be.

Aha/ mina tor eya tente/ to jin bagu mo ki mony'cesh ka'bkunu mo be.

Yesus A'di Torki 'Pemen Gwom 'Bi'th/e goma Biriny jin ye'ku e Bwam Pos mo

³⁶ Dhali yan'ko'd a'di dhalki'da waambuhany 'kwani 'pen mo dhali a'di yaki bway gu'b mo. Dhali imancik a'di gwo pu'dkini a'di mo mmo/o a'di gwo mo ki: Tori aman 'pemen gwom 'bi'th/e mo ma gom biriny jin ye'ku e bwam bunto mo.

³⁷ Dhali a'di tho'k gwo mo ki: A'di jin ye'kki emen to jin 'boro'd mo tani ta Ya/ gi 'Kwani mo be. ³⁸ Dhali bwam mondhe'd mo tani a'di ta mony'cesh mo be. Dhali emen to tani a'di ta 'pemen gwo gom iya/ gi Bampa/ gi Momis mo. Dhali 'pemen gwo gom biriny mo tani a'di ta iya/ gi a'din thus 'de/ yin mo be. ³⁹ Dhali a'di jin ta 'kup jin si'da ka'bany to e uni mo tani ta tapa ma ruma 'cesh mo be. Dhali

bwam mondhe'd mo tani a'di ta mo jin 'disha 'pemen mo mo mmodi 'kup mo be. Dhali iman'ci'th to mo tani ta iman'doyu gwo mo be. ⁴⁰ Jasi me'd biriny kun tulu is mo dhali ci'th ki o'd mo tani wakan a'di mina embul mo i'dish 'twa/ mo be. ⁴¹ Haali/ Ya/ gi 'Kwani midi hash iman'doyu gwom piti mo dhali uni mini tul uni gwansan is ka pije/ 'peni bampam piti mo aris uni gun rakki miinthus mo dhali aris uni gun miiki to kun ta thus ki thus mo. ⁴² Dhali uni mini ta'k uni e mo/ o'd jin ca'bki wur wur mo. Dhali e mun mo tani 'kwani mini ko mo dhali 'pe'd shem buni mo be. ⁴³ Dhali uni gun miin ka kar/ e mo tani mini 'twak mo mo me'da tente/ 'peni Bampa/ ma Ababam buni mo be. A'di jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo mo ma.

To jin Ish Kumma/ jin Bagu mo

⁴⁴ Bampa/ gi Momis mo a'di wana e ki to jin ish kumma/ jin bagu mo e bwam bunto mo, jin gama wathi/ mo dhali kum 'kup mo. Yan'ko'd gom bwan 'kunygam piti mo tani a'di ki ya mo dhali yol a'di 'baar mo, a'di jin tana a'di mo jin mina a'di yol bunto caan mo be.

Dhema/ jin 'Bitha Yol She/ ki 'Bi'th mo

⁴⁵ Dok/ e Bampa/ gi Momis a'di wana e ki wathi/ jin mii'da dukkaan mo jin napi dhema/ jin gama gam mo be. ⁴⁶ A'di, ki a'di gamki a'din 'de/ jin caaca mo jin 'bitha

yol she/ ki 'bi'th mo tani a'di yaki'd mo dhali yol a'di 'baar mo, a'di jin tana a'di mo ki a'di midi yol a'di mo be.

Gwo goma 'Thi/ mo

⁴⁷ Dok/ e Bampa/ gi Momis a'di wana e ka 'thi/ mo, a'di jin yipu mo e bwam yi'de/ mo dhali mmomusha ris wa'c ka enthus ki e ki she/ ki she/ mo be. ⁴⁸ Dhali ki a'di 'tu'dki'd mo tani 'kwani ki dir a'di ka gap mo dhali 'ko 'pena 'cesh mo dhali lak uni gun 'boron mo e bwaman toj'kul bwa mo, hili kun shiyin mo tani taguwa sho mo be. ⁴⁹ Wakan si'da/ a'di midi ta mo jin 'disha 'twa/ mo. Iman'doyu gwo mini pu'du/ mo dhali kwa/ 'kwanin thus bwa mo 'peni uni gun miin ka kar/ e mo be. ⁵⁰ Dhali ta'k uni e mo o'd jin ca'bki wur wur mo be. Dhali e mo yin mo tani 'kwani mini ko mo dhali 'pe'd shem buni mo be.

To kun Ish Kumma/ kun This dhali kun Dhamo/ mo

⁵¹ A/ um mishi gwo gwansan 'bani 'baar mo 'te/ sana? Uni thok a'di gwo mo ki: Nye. ⁵² Dhali a'di oki uni gwo mo ki: Wakan si'da/ iman'kwar to 'baar mo uni gun ye'thkunu sho'k mo gom Bampa/ gi Momis mo tani uni wana e ki com gu'b jin kalki tom piti jin ish kumma/ mo ka pije/ mo a'di jin ta jin this mo dhali jin dhamo/ mo be.

Yesus A'di Wakunu mo e Pa Naasira mo

⁵³ Dhali ka Yesus 'baarki gwom 'bi'th/ e gwansan mo tani a'di yaki'd 'peni mun mo

be. ⁵⁴ Dhali a'di pu'dki'd mo e bampam pitiŋ gana/ mo dhali tor uni gwo mo e gu'b gi montul is buni mo. Wakan uni merkin mo dhali o gwo mo ki: 'Peni mana gama wathi/ yansan yuk kan mo sa/? Dhali mii mii gwansan kun eka/ ek mo? ⁵⁵ Dina a'di ki ta ya/ ma manpa/ cwa mo 'taa? Dhali din ma kam piti ki ta Yakuub mo dhala Yuusup mo dhala Simaan mo dhala Yahuusa mo 'taa? ⁵⁶ Dhali 'kona i'bwaham piti 'baar mo ki nyak 'ko ki ana mo 'taa? Dhali 'peni mana gama wathi/ yansan aris to gwansani 'baar mo kan? ⁵⁷ Dhali uni kolu ki a'di mo be. Hila Yesus ki o uni gwo mo ki: Amanci gwo ma Arumgimis yisa dar gi tak e mon tiya yisa, hili isi ciki/ e bampam piti mo dhali e gu'b pitiŋ gana/ mo be. ⁵⁸ Dhali a'di mol mii mii gun 'bitha'bi'th mo e mun gom uni dar gi gwo jin gamu is mo be.

14

Mowu ma Yohaana jin Ta'da Manmiiya Mii ki Yi'de/ mo

¹ Dhali ka tee caan mo tani Hirodus jin ta'da rub ra/ iis cikki gwo goma Yesus mo be. ² Dhali a'di ki o cin'kinam piti gwo mo ki: A'di ta'da Yohaana jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo be. A'di 'de'kkunu mo 'peni mowu mo. A'di miikina a'di aris to gwansan ki mom'bi'th mo. ³ Haala Hirodus bu'thki'da Yohaana mo dhali dek a'di mo dhali kar a'di eya sijin mo gom gway ma Hirodiyya mo ash

ma kam piti ka Pilibbus mo be. ⁴ Haala Yohaana o a'di gwo mo ki: Haali/ a'di diki ta mii gi gwoŋkan mmokar ayim mo be. ⁵ Dhali hili a'di ŋap a'di mmo'kosh jwa mo tani a'di ko/ ki 'kwani mo haali/ uni karki a'di ka mançi gwo ma Arungimis mo be. ⁶ Hili ka cim jin dhodhuwa Hirodus pu'dki'd mo tani 'bwa/ ma Hirodiyya saki'd mo mbwambori 'kwani mo dhali a'di 'boro'da Hirodus bwa mo be. ⁷ Wakan a'di ki o a'di gwo is mo ka ba/ gom to jin mina a'di ciya yim mo to yin jin mina a'di dot a'di mo be. ⁸ Dhali ayim logomkina kum ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Ciya/ 'kup ma Yohaana jin ta'da manmii ki yi'de/ shwanesan mo e bwam ma sahan mo. ⁹ Dhala malik a'di shina bwa mo, hili haali/ gom gwo jin ona a'di is mo dhali yilkinam piti mo tani a'di kanki gwo mo ki a'di minu guyu/ mo be. ¹⁰ A'di hashki gwo mo dhala Yohaana 'cithkunu 'kup mo eya sijin mo be. ¹¹ Dhali 'kup piti guyunu mo e bwam ma sahan mo dhali ciki nyara/ mo dhala yim ki kalki a'di ki kum mo be. ¹² Dhali imanciƙ a'di gwo pu'dkin mo dhali kal buŋwar is piti mo dhali kan a'di mo, dhali uni iikin mo dhali tora Yesu gwo mo be.

'Kwani Alaapi Mudhe'd kun Cikunu Tonte/ mo

¹³ Ka Yesu cikki gwo yansa mo tani a'di yaki'd mo 'peni mun eya kur yi'de/ mo e mo jin dar gi 'kwani mo is 'ko'd mo be. Hili ka

waambuhany 'kwani cikki gwo mo tani uni iikin mo mmobath a'di nsho'k mo ki sho'k 'peni bampa/ mo. ¹⁴ Ki a'di yaki'd e shemena gap mo tani a'di parki'da dhana waambuhany 'kwani e mo, dhali a'di ki ko'c uni e i is mo dhali waƙ'ba'th buni mo be. ¹⁵ Ki mo ta mom'pimpili/ mo tani imanciƙ a'di gwo pu'dkini a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Mo yansa dar gi 'kwani mo be dhali shwane/ atente/ yulu'd mo. Hashka waambuhany 'kwani bway pa mo ma mmoyol tonte/ gom is buni mo. ¹⁶ Yesu ki o uni gwo mo ki: Uni mini mii ta gi bway mmo/ii bway pa mo yisa. Um mini ci uni tonte/ mmoshwa mo be. ¹⁷ Uni ki thok a'di gwo mo ki: Am tana gi jasi maanƙuthu'di mudhe'd mmahan mo dhali to yi'de/ isu/ mo be. ¹⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: 'Doyi uni mmahani aha/ mo ma. ¹⁹ Dhali yan'ko'd a'di ki kana waambuhany 'kwani gwo mo mmo'ko 'pena 'cesh apowa sho mo. Dhali a'di ki bu'th maanƙuthu'di mudhe'd mo dhali to yi'de/ nsu/ mo tani a'di ki hil 'kup ki 'ce'd a'di mo dhali a'di ki ci maanƙuthu'd ki imanciƙ a'di gwo mo dhali imanciƙ a'di gwo ki ciki uni ka waambuhany 'kwani mo be. ²⁰ Dhali uni 'baar mo shwaki a'di mo dhali uni kapkunu mo. Dhali uni 'tu'dkina nura/ i'kume'd i'ce'dka su/ mo ki 'pisira/ maa kun 'ce'dkunu mo gun uri 'kup mo be. ²¹ Dhali uni gwansa kun

shwakin mo tani ta 'kwanin gwas alaapi mudhe'd mo mmodhal up ka po/ mo dhali uci mo be.

Yesus Ya ki Sho'ke 'Kupa Al Yi'de/mo

²² Dhali yan'ko'd a'di ki tor imancik a'di gwo gwo mo mmose bwaa kur mo dhali iyyi t_{wa}/ a/ ki a'di mo mmo'ci_{th}a/ gap gi 'bana kamu/ mo ki a'di di'd mmodhala waambuhany 'kwani bway mo mmo/ ii bway pa mo. ²³ Dhali yan'ko'd ki a'di dhalki'da waambuhany 'kwani 'pen mo tani a'di yaki bway 'kuwosha turga/ mo a'di 'de/ mo mmo'tho mo be. Ki mom'pimpili/ pu'dki'd mo tani a'di diki'd a'di 'de/ mmun mo. ²⁴ Hila kur ka tente/ yan mo tani a'di si'da natgin ka ris 'pena gap mo. A'di dorkina 'tham mo haali/ 'tham poshki'da po/ uni mo be. ²⁵ Dhali ki mo ta mon'twash/e mo tani a'di pu'dki'd e uni mo mmoya ki sho'ke e 'kup yi'de/ mo be. ²⁶ Hili ki imancik a'di gwo parki a'di e mo mmoya ki sho'ke e 'kup yi'de/ mo tani uni deekina is mo kagahara mo mmo/o gwo mo ki: A'di ta'da arum mo be. Dhali uni cuukin mo kagahara haali/ uni ko/ki is mo be. ²⁷ Hili ki jahanne/ a'di torki uni gwo mo mmo/o gwo mo ki: 'Bithi adu is mo ma. Aha/ tana a'di mo be. Dhalku/ is ki ko/ mo ma.

²⁸ Dhala Buterus ki thok a'di gwo mo ki: Tapa, wakki/ / e ta a'di mo tani yuki aha/ mmoyaku/ i / e i'kuyi'de/ mo

ma. ²⁹ A'di ki o a'di gwo mo ki: Yayu/ mo ma. Wakan Buterus cuki mis 'pena kur mo dhali ya ki sho'ke e 'kuyi'de/ mo dhali pu'da Yesus mo. ³⁰ Hili ki a'di parki 'tham e mo tani a'di ko/ ki is mo dhali telki mii 'pen mo mmocic yi'de/ mo. A'di gwoki'd mo ki: Tapa, wothi/ aha/ mo ma. ³¹ Dhala Yesus ki jahanne/ a'di jidhirki me'd piti mo dhali bu'th a'di mo mmo/ o a'di gwo mo ki: Ayy wathi/ jin gwa'da mongam gwo is ki gwa'd mo. Atinta shina / e bwa 'kup kan mo? ³² Dhali ki uni cikkin e bwam ma kur mo tani 'tham doshki'd mo be. ³³ Dhali uni gwansan kun 'kon e bwam ma kur mo tani lun'ki a'di mo mmo/o gwo mo ki: Ka jin gana/ / e ta Ya/ ma Arungimis mo be.

Yesus Wacki 'Kwani kun 'Bathan e Pa Jannisaarat mo

³⁴ Dhali ki uni 'ci_{th}kina gap gi 'bana kamu/ mo tani uni pu'dkin mo e Bampa/ gi Pa Jannisaarat mo be. ³⁵ Dhali ki 'kwani gi mo caan nyithki a'di mo tani uni hashki gwo e bampa/ 'baar mo kun 'kon ka kukul is mo dhali kala ris 'kwani kun 'bathan e a'di mo be. ³⁶ Dhali uni n'paki a'di mo mmo'taki ta a'di 'twaman burrinyem piti is ki me'd mo. Dhali aris uni gun taki a'di is ki me'd mo tani 'borkunu is mo be.

15

Gwon Dhamo/ jin Luku 'Peni 'Kwani Gwanyjaka/ mo

1 Dhali yan'ko'd 'Kwani Parisiyiin dhali iman'kwar to pu'dkina Yesu mo 'peni Pa Urushaliim mo dhali o a'di gwo mo ki: 2 Atinta dhaṅa imanciḅ /e gwo gwon dhamo/ jin luḅu 'peni 'kwani gwanyjaka/ mo? Haali/ uni 'koki 'thur me'd buni ki yi'de/ nṅwa/a/ ki uni 'koki shwa to mo. 3 A'di ki thoḅ uni gwo mo ki: Dhali atinta si'da/ idhaṅa um gwonḅan ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo gom gway gi gwon dhamom bum jin luḅu mo? 4 Haali/ Arumgimis kanki gwo mo ki: Taḅi cim dhali kwan mo, dhali, A'di jin midi o gwonthus apo/ com mo walla kum mo tani dhalki a'di ka jin gana/ iwu'd mo. 5 Hili um o gwo mo ki: Wakki/ wathin 'de/ midi ṅor com gwo mo walla kum gwo mo ki: Ki a'di jin mina /e gam 'peni aha/ mo tani cikunu Arumgimis mo tani a'di midi diki mi ta gi mo mmotak com mo. 6 Wakan gom gway gi gwon dhamom bum jin luḅu mo tani um ki puu Gwo ma Arumgimis mo be. 7 Um gun tana he'k e ka he'k e mo. Din ma Ishaya ki o um gwo is mowa ki a'di o gwo mo ki: 8 'Kwani gwansan tak aha/ ki 'twam buni mo tani hili adum buni si'dasi'd 'peni aha/ mo be. 9 Uni luṅki aha/ ki pe'th mo be. Gwonḅan gi 'twaṅ 'kwani ṅora uni me'd gwonḅ gana/ mo be.

To gi Shi/i Wathi/ Is mo

10 Dhali a'di ki yuk 'kwani e a'di mo dhali o uni gwo mo ki:

Ciki gwo mo ma dhali mish a'di 'ban mo. 11 A'di diki ta to jin yaki 'twa/ wathi/ jin midi shi/ a'di mo hili a'di jin piyi'd 'peni 'twa/ wathi/ mo tani to yansan a'di ishi/ki wathi/ is mo be. 12 Yan'ko'd imanciḅ a'di gwo pu'dkini a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Dina /e ki mish 'Kwani Parisiyiin 'kokunu mo mmogol mo ki uni cikki gwo yansan mo 'taa? 13 Dhali a'di thoḅki uni gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aris to gun sinu 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ jin din ma Ababam pem e momis ki si mo tani uni minu yu'd mo be. 14 Dhalki uni 'kon, uni 'cena mo ma. Uni ta uni gun tana ja'da/ ka ja'da/ mo kun ṅoshki ta ashu/um bway mo be. Dhali wakki/ wathiny ja'da/ sus ceny ja'da/ mo tani uni su/ mini taḅi jis mo be. 15 Hila Buterus ki thoḅ a'di gwo mo ki: ṅori aman 'pemen gwom 'bi'th/ e yansan mo ma. 16 Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A/um si'da/ 'kon naskina/ kan mo mmomol gwo 'ban mo 'taa? 17 'Kona um ki misha, ki to yin jin ya 'twa/ wathi/ mo mmoya bwa mo tani dhali wakan a'di ki pe moyi? 18 Hili to jin piyi'd mo 'peni 'twa/ wathi/ mo tani a'di yayi'd 'pena du mo dhali to yansan a'di ishi/ki wathi/ is mo be. 19 Haali/ 'pena du mo tani gwonthus kun kulumu mbwa mo pu'dkin mo mmo'kosha mee mo dhali mmota cal mo dhali mmomii miinyal mo dhali mmoḅwal to mo dhali mmo/o gwonthus apo/ wathin kamu/ mo dhali

mmothutha thu'th 'pen mo be. ²⁰ To gwansan uni ita to gun shi/i wathi/ is mo, hili mmoshwa to ki me'd kun 'konuki 'thur ki yi'de/ mo tani a'di diki shi/ wathi/ is mo be.

Mon'gam Gwo Is ma 'Bom gi Panj Kanaan mo

²¹ Dhali ka Yesus yaki'd mo 'peni mo yin mo tani a'di yaki'd mo e bampa/ gi Pan Sur mo dhali Pan Saydaa/ mo be. ²² Dhali hili a'bom gi Panj Kanaan 'peni bampa/ caan mo tani pu'dki'd mo dhali cuu gwo mo ki: Miiyi mii apo/ aha/ mo ma, ayy Tapa, Ya/ ma Dawuu'd mo. 'Bwa/m pem bu'th ma ruma 'cesh kagahara mo. ²³ Hili a'di diki thoka yim gwo mo. Dhali imancik a'di gwo pu'dkin mo dhali dot a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Urka yim mo ma haali/ ayim cuu'di bath ana n'ko'd mo be. ²⁴ Dhali a'di ki thok gwo mo ki: Aha/ hashkunu mo jasi gom ka'bal gi gu'b ma Israyiil kun thiskunu e mo uni 'cena mo be. ²⁵ Hila yim pu'dki'd mo mmo'ca'b ki jin 'kupa'dupuni bwambori a'di mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, wothi/ aha/ mo ma. ²⁶ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: A'di yisa ta mii jin ha me'd mo mmobu'th maanjuthu'd 'peni uci mo dhali ta'k a'di ka 'ka mo. ²⁷ Ayim thok a'di gwo mo ki: Nye, Tapa, hili, a'ka uni mini shwa kuluny maa kun ta'kkin mo 'pena tharabeesa gi tapam buni mo be. ²⁸ Yan'ko'd Yesus ki thoka yim gwo mo ki: Ayy, a'bom,

dhan mongam gwo is pini caaca mo. Dhalki a'di miinu mo gom /e mo me'd jin dina a'di /e e bwa mo. Dhali 'bwa/ m piti waçkunu hila/ mo be.

Yesus Waçki 'Kwani ka Ris mo be

²⁹ Dhala Yesus yaki'd 'peni mun mo dhali 'citha/ gap gi Al ma Jaliil mo be. Dhali a'di seki'd e mon'kuwosh mo dhali a'di ca'bki'da 'cesh mmun mo be. ³⁰ Dhali awaambuhany 'kwani pu'dkini a'di mo mmosuski 'kwani e a'di mo, uni gun ta njwol mo dhali uni gun kutha is gunkuru/ mo dhali uni gun tana ja'da/ mo dhali uni gun mol 'twa/ wal mo dhali kun tiya ka ris mo dhali uni ki 'thi uni mo e sho'k piti mo dhali a'di ki waç uni mo be. ³¹ Wakan awaambuhany 'kwani merkin mo be ki uni parki wathi/ e mo jin mol 'twa/ wal walki 'twa/ mo be, dhali uni gun kutha is gunkuru/ mo 'borkunu is mo dhali uni gun ta njwol mo iikin ki sho'k mo dhali uni gun tana ja'da/ mo mishki mo mo dhali uni karkina Arumgimis gi 'kwani ma Israyiil ki ca mo be.

'Kwani Alaapi Donon kun Cikunu Tonte/ mo

³² Dhali yan'ko'd Yesus ki yuk imancik a'di gwo e a'di mo dhali o uni gwo mo ki: Aha/ koca e eya waambuhany 'kwani mo be. Haali/ uni 'kon nyakki aha/ ka cim kwara shwane/ mo dhali uni dar gi tonte/ mmoshwa mo. Dhali aha/ 'tena bwa mmohash uni

bway pa mo ki te/ mo isi ciki/ haali/ uni mina buye/ i'thi mo mbway mo be. ³³ Dhali imancik a'di gwo ki dot a'di gwo mo mmo/ o gwo mo ki: 'Peni mana mmina ana gam tonte/ jin midi 'kosh jwa mo e bwam ma si'b mmahan mo mmoçiya waambuhany 'kwani kun caaca wakan mo? ³⁴ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Um 'kona maan̄kuthu'd ekata mo? Uni ki thok a'di gwo mo ki: Mpesuyi, dhali ushi to yi'de/ idaka/ mo be. ³⁵ Dhali a'di ki kana waambuhany 'kwani gwo mo mmo'ko mo mmo'ko 'pena 'cesh mo be. ³⁶ Dhali a'di ki bu'th maan̄kuthu'di pesu/ mo dhali to yi'de/ mo dhali a'di ki 'bora 'bor bwa i is mo dhali a'di ki 'ce'd uni mo dhali ci uni ki imancik a'di gwo mo mmoçika waambuhany 'kwani mo be. ³⁷ Dhali ki uni 'baar mo shwakin mo dhali 'kokunu mo mmokap mo tani uni ki tul maan̄kuthu'd is jin ta 'pisira/ jin 'ce'dkunu bwa mo mmo'tu'da nura/ pesu/ 'peni jin urkunu 'kup mo be. ³⁸ Uni gwansan kun shwaki to mo tani tana alaapi dojon mo mmodhal up ka po/ mo dhali uci mo be. ³⁹ Dhali a'di ki hasha waambuhany 'kwani mo dhali a'di ciçki'd mo e bwam ma kur mo mmoya bampa/ gi Pa Majdal mo be.

16

Mmo/o Bwa ki Par Jamas Mii Emo

¹ Dhali 'Kwani Parisiyiin dhali 'Kwani Sadukiyiin

pu'dkin mo dhali pal a'di ki gwo mo. Uni dotki a'di mo mmoçor uni jamas mii 'peni momis mo be. ² A'di ki thok uni gwo mo ki: Ki mo ta mom'pimpili/ mo tani um ki o gwo mo ki: A'di midi ta a'di mompiriny mo shwane/ haali/ momis 'pera'per mo be. ³ Dhali ka'thama/ tani a'di midi ta mon'thama punthar mo shwane/ mo haali/ momis 'pera'per mo dhali wuma wuma mo. Um mishina jo'da yir mii gi momis mo tani hili atinta 'kona um ki misha jo'd jamas mii ma tee mo? ⁴ Um 'kwani gun tana nyakum yil kun ta thus ki thus kan mo dhali imanmii miinyal mo tani ñapki jamas mii mo janta? bahili jamas mii minu ci um mo yisa hili isi ciki/ jamas mii ma Yuunaan mo. Wakan a'di ki dhal uni mo dhali ya mo be.

Acumat gi 'Kwani Parisiyiin mo

⁵ Ki imancik a'di gwo merkin e 'bana gapa kamu/ mo tani uni ñaki maan̄kuthu'd mo mmo'koki guyi jan kamu/ mo be. ⁶ Yesus ki o uni gwo mo ki: Hili ki 'bore/ mo ma dhali jiyi acumat gi 'Kwani Parisiyiin mo dhali 'Kwani Sadukiyiin mo ma. ⁷ Dhali uni su'kkin ki gwo mo, uni 'cena cem buni mo mmo/ o gwo mo ki: Ana 'konaki guyu/ maa mo be. ⁸ Hila Yesus mishki gwo yansan mo dhali o uni gwo mo ki: Ayy um 'kwani kun gwa'da mongam gwo is ki gwa'd mo. Atinta suka um ki gwo cem bum

kan mo? mmodara um ki tonte/ mo. ⁹ 'Kona um ki nyith mo 'taa? 'Kona um ki ka gwo e gom maankuthu'd kun shwana 'kwani alaapi mudhe'd mo dhali anura/ ekata i'tu'dkina um mo mmotul is mo? ¹⁰ Walla maankuthu'di pesu/ kun shwana 'kwani alaapi donon mo dhali anura/ ekatinta i'tu'dkina um mmotul is mo? ¹¹ Atinta 'kona um ki nyith mii mo ki aha/ dinaki o gwo mo gom tonte/ mo? Jiyi acumat gi 'Kwani Parisiyiin mo dhali 'Kwani Sadukiyyiin mo ma. ¹² Dhali yan'ko'd uni mishki gwo 'ban mo ki a'di diki tor uni gwo mo mmojiya cumat gi tonte/ mo, hili gom gwontor gi 'Kwani Parisiyiin mo dhali 'Kwani Sadukiyyiin mo be.

Buterus A'di Torki Mii eya Tente/goma Yesus mo

¹³ Dhali ka Yesus pu'dki'd e bampa/ gi Pan Kaysariyya gi Pam Pilibbi mo tani a'di ki dot imancik a'di gwo gwo mo ki: Ki 'kwani oki Ya/ gi 'Kwani jana a'dan mo? ¹⁴ Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Kun tiya on ka Yohaana jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo. Dhali kun tiya on ka Iliyya mo. Dhali kun tiya on ka Ir-miya mo walla jan 'de/ 'peni imanci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo be. ¹⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Hili ba um on ki aha/ tana aja mo? ¹⁶ Simaan Buterus thok a'di gwo mo ki: /E tana Kristhos mo, Ya/ ma Arungimis jin di'd ki e mo be. ¹⁷ Dhala Yesus ki thok a'di gwo mo

ki: Mom'bor mii gom /e mo, Simaan jin ta ya/ ma Yuuna mo. Haali/ bungwar is mo dhala bas mo tani uni 'koki tor a'di yan eya tente/ e /e mo, hili, Ababam pem a'di jin di'd e momis mo be. ¹⁸ Dhali aha/ tora /e gwo mo, /e jin tana Buterus mo, dhali eya po/ wosh yan mo tani aha/ mina nyaña kaniisam pem mo, dhali mom'bi'th gi mowu mo tani midi diki pi a'di jipi/ mo be. ¹⁹ Aha/ mina ci /e amuptha/ gi Bampa/ gi Momis mo, dhali ma to yin jin mina /e nnon mo e mony'cesh mo tani a'di minu non mo e momis mo dhali ma to yin jin mina /e ndhal me'd e mony'cesh mo tani a'di minu dhal me'd e momis mo be. ²⁰ Yan'ko'd a'di ki kan imancik a'di gwo gwo mo ki 'bi'th mo, mmodiki tor wathin tal 'den kamu/ gwo mo ki a'di ta'da Kristhos mo be.

Yesus Torki Wum Piti Itwa/ a/ mo

²¹ 'Peni mo caan mo tani Yesus telki mii 'pen mo mmotor imancik a'di gwo gwo mo ki a'di midi mii ya mo e Pa Urushaliim mo dhali 'kosh is ka nyor ki to ka ris mo 'peni 'kwani gwanyjaka/ mo dhali 'peni igasiis mo dhali iman'kwar to mo, dhali a'di minu 'kosh jwa mo, dhali ka cim kwara mo tani a'di minu 'de'k mo be. ²² Dhala Buterus ki bu'th a'di mo dhali tel mii 'pen mo mmokucur a'di ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Arungimis diki tosh kan mo, Tapa. Mii yansan midi diki pu'di /e ki sule/ sule/

mo be. ²³ Hili a'di ki tu'k mo dhali owa Buterus gwo mo ki: Setaan, yaku/ i'ko'di aha/ mo ma. /E noni aha/ 'kup mo. Haali/ /e diki di ki 'ban ma Arumgimis mo, hili /e din ka 'ban gi 'kwani mo be.

²⁴ Yan'ko'd Yesus ki tor imancik a'di gwo gwo mo ki: Wakki/ wathin kamu/ midi yayu/ ibath aha/ nsho'k mo tani dhalki a'di non is piti mo ma dhali 'de'k cwany'cithan dhul piti mo dhali bath aha/ nsho'k mo. ²⁵ Haali/ a'diyin jin midi woth mondiki/ em piti mo tani midi this a'di e mo dhali a'diyin jin midi this mondiki/ em piti e mo gom gway pem mo tani midi gam a'di mo be. ²⁶ Haali/ mii jin nyo/a wathi/ mo wakata si'da/ wakki/ a'di gama'da ris to 'baar mo e mony'cesh yan mo dhali this mondiki/ em piti e mo? Walla wathi/ midi wan mondiki/ em piti 'ba/ ka tinta mo? ²⁷ Haali/ Ya/ gi 'Kwani midi pu'du/ mo nyakki iman'doyu gwom piti ilu/ mo ki monyca gi com mo dhali yan'ko'd a'di midi ci aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ to jin wana e ki mii kun miikina uni mo be. ²⁸ Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki 'kwanin tiya 'kon kun doshkini mahan mo shwane/ mo tani uni mini 'koki nyok wu ntwa/a/ mo ki uni 'koki par Ya/ gi 'Kwani e mo mmopu'du/ mo nyakki Bampam piti mo be.

Mmowarkin ma Yesus Jamas Piti mo

¹ Dhali 'ko'da cim pe'de/ mo tani Yesus ki susa Buterus nyakki a'di mo dhala Yakuub dhala Yohaana jin ta'da kam piti mo, dhali sus uni bway 'kuwosh jin turatur uni 'cena mo. ² Dhali a'di ki war is piti mbwambori uni mo, dhali bwam/ em piti 'twa'ki mo mo me'da tente/ mo dhali burrinyem piti warki'd ki bany bany me'd mon'kush mo be. ³ Dhali hili aMusa dhali Iliyya piki uni i is mo mmo'ora/ tor nyakki a'di mo be. ⁴ Dhala Buterus ki owa Yesus gwo mo ki: Tapa a'di 'boro'd gom aman mmo'kona aman mmahan mo. Wakki/ / e ona bwa mo tani aha/ mina nyan cin'ja/ ikwara mmahan mo, jan tal 'de/ gom / e mo dhali jan kamu/ goma Musa mo dhali jan kamu/ gom Iliyya mo be. ⁵ Ki a'di di'd mmo/o gwo mo tani hili arak jin kushu mo mo 'kamki uni is mo dhali 'twa/ 'pena rak yan mo tani o gwo mo ki: Yansan ta Ya/m pem jin enka/ mo, a'di jin 'borka/ bwa i is mo. Ciki a'di gwo mo ma. ⁶ Ki imancik a'di gwo cikki gwo yan mo tani uni ta'kki bwam/ em buni a'cesh mo dhali uni 'tu'dkunu mo ki mon'ko/ is mo be. ⁷ Hila Yesus pu'dki'd mo dhali ta uni is ki me'd mo mmo/o gwo mo ki: Cuyi mis mo ma. Dhalku/ is ki ko/ mo ma. ⁸ Dhali ki uni 'de'kki em buni ki mis mo tani uni 'koki par wathin kamu/ e mo, hili jasa Yesus a'di 'de/ mo be.

⁹ Dhali me'd jin pu'dkina

uni ka 'cesh 'peni 'kuwosh mo tani Yesus kan uni gwo mo ki: Dhalku/ wathin tal 'deŋ kamu/ ki tor tonyjan yan mo ntagi Ya/ gi 'Kwani minu 'de'k mo 'peni mowu mo be. ¹⁰ Dhali imancik a'di gwo dot a'di gwo mo ki: Atinta i/ ona iman'kwar to gwo mo ki Iliyya midi mii pu'du/ ntwa/ a/ mo? ¹¹ A'di ki thoŋ uni gwo mo ki: Iliyya pu'dki'd mo dhali a'di midi thoson aris to 'baar mo be. ¹² Hili aha/ tora um gwo mo ki Iliyya a'di pu'dki'd hila/ mo dhali uni 'koki mish a'di mo, hili uni ki mii a'diyin jin 'bor uni bwa mo. Wakan si'da/ Ya/ gi 'Kwani mina isi 'kosh ka nyor mo e me'd buni mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd imancik a'di gwo mishki gwo 'ban mo ki a'di tor ki uni gwo mo goma Yohaana jin ta'da manmiyya mii ki yi'de/ mo be.

Yesus Waŋki'da 'Ci jin Bu'thkin ma Rum Thus jin Nyo/o'd mo

¹⁴ Dhali ki uni pu'dkin eya waambuhany 'kwani mo tani wathin kamu/ pu'dki'd e a'di mo dhali ca'bki jin 'kupa'dupuni bwambori a'di mo dhali o gwo mo ki: ¹⁵ Tapa, miyyi mii apo/ ya/m pem mo ma. Haali/ a'di wu gampan mo dhali a'di 'kosha is ka nyor kagahara mo. Haali/ me'd ka ris a'di bitki'd e bwam o'd mo dhali me'd ka ris a'di bitki'd e bwam yi'de/ mo be. ¹⁶ Dhali aha/ suskina a'di e imancik / e gwo mo tani dhali uni 'koki mish a'di waŋ mo be. ¹⁷ Dhala Yesus ki thoŋ uni gwo mo ki: Ayy,

um 'kwani kun a^hha monŋam gwo is ki a^hh kan mo dhali kun ca^aca ii ki ca^aca mo eya nyak^um yil bum mo, aha/ mina di i um ki mo gi wakata mo? Dhali ki mo gi wakata imiga/ i'dim 'kup e um mo sa/? Susi a'di mmahan i aha/ mo ma. ¹⁸ Dhala Yesus ki k^ucur a'di ki gwo mo dhali aruma 'cesh pu'dki'd ka piye/ 'peni a'di mo dhali a'ci a'di waŋkunu ki jahanne/ mo be. ¹⁹ Dhali yan'ko'd imancik a'di gwo pu'dkina Yesus mo uni 'cena mo dhali o a'di gwo mo ki: Atinta 'kona aman ki mish a'di ur ka piye/ mo sa/? ²⁰ A'di ki thoŋ uni gwo mo ki: Haali/ monŋam gwo is bum gwa'dagwa'd mo. Haali/ ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki, waŋki/ um mini ta gi monŋam gwo is me'd emen to jin miinuwa 'tash mo tani um mini o wosha turga/ yansan gwo mo ki: Dhalki a'di joŋu/ mo 'peni mo yansan is 'ko'di mun mo ma tani dhali a'di minu joŋ mo dhali torŋ kamu/ yisa di'da jin minu mol mii gom um mo be. ²¹ Hili mii yansan midi diki piyu/ 'kup ka piye/ mo hili isi ciki/ ki mon'tho mo dhali ki monŋa/ to mo be.

Dok/e aYesus Torki Mowum Piti Itwa/a/ mo

²² Me'd jin tulkina uni is mo mmonta^l 'de/ mo e Pany Jaliil mo tani Yesus ki o uni gwo mo ki: Ya/ gi 'Kwani minu ci 'kwanin thusi me'd mo be. ²³ Dhali uni mini 'kosh a'di jwa mo dhali a'di minu 'de'k

ka cim kwara mo. Dhali uni butha 'tham kagahara mo be.

Mmoçiya Guurush gom Gu'b gi Mondheleladhelel mo

²⁴ Dhali ki uni pu'dkin e Paŋ Kapranahuum mo tani imantera tulpa/ gom gu'b gi mondheleladhelel mo pu'dkina Buŋerus mo dhali o a'di gwo mo ki: Din ma mantor gwom bum ki ciya thulpa/ mo 'taa? ²⁵ A'di ki o a'di gwo mo ki: Nye. Dhali ki a'di pu'dki bway pa mo tani Yesus ki tora tor ki a'di ntwa/a/ mo mmo/o gwo mo ki: Atinta kuluma /e mbwa mo, Simaan? 'Peni mana ika ma malik kun 'kon e mony'cesha thulpa/ mo dhali to gun woŋu/ 'kup mo? 'Peni iya/m buni mo 'taa? Walla 'peni kun tiya mo? ²⁶ Dhali a'di o a'di gwo mo ki: 'Peni kun tiya mo tani Yesus ki o a'di gwo mo ki: Wakan iya/ 'kon ki 'kus mo. ²⁷ Bahili mmomina ana 'koki kol uni mo tani yaku/ mo e yi'de/ mo ma dhali biŋa bi'c mo dhali bu'th wa'c jin yayi'di twa/a/ ka pije/ mo dhali ki /e mini ka'd a'di 'twa/ mo tani /e mini gama guurush e 'twam piti mo. Buthi caan mo dhali ci a'di ki uni mo gom aha/ mo dhali gom is pini mo.

18

Kaja A'di Cade?

¹ Dhali ka tee caan mo tani imancik a'di gwo pu'dkina Yesus mo dhali o a'di gwo mo ki: Kaja a'di ica'd mo e Bampa/ gi Momis mo? ² Dhali a'di ki yuŋa 'ci mo dhali kar

a'di e bwaman uni mo ³ dhali o gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki isi ciki/ wakki/ um 'koki tu'k mo dhali war ki uci mo tani um mini 'koki se Bampa/ gi Momis ki sule/ mo be. ⁴ A'diyin jin kar is piti ki gwa'd mo mmowa e ka 'ci yansan mo tani a'di icaaca mo e Bampa/ gi Momis mo be.

⁵ A'diyin jin midi budha 'ci gi wakansan ki gway pem mo tani a'di buthi aha/ mo be. ⁶ Hili a'diyin jin midi rak jan tal'de/ 'peni uni gwansan kun gwa'dan kun gam gwo is e aha/ mo mmomii miinthus mo tani a'di midi 'taki 'bor mo gom a'di ka dhan wosha caaga/ minu 'taki dek a'di e 'bam piti mo dhali biŋ a'di mo e kulkun yi'de/ mo be.

Mompal gom Miinthus mo

⁷ Wayyi e 'kwaniny'cesh mo gom mompal gi miinthus mo. Haali/ a'di ta mii jin midi ta mii mo ki mompal mini pu'du/ mo. Dhali hili, wayyi e wathi/, a'di jin pu'dkina mompal 'peni cine/ mo be. ⁸ Dhali wakki/ me'd pini walla sho'k pini rak / e mo mmomii miinthus mo tani 'cithi/ uni mo ma dhali taki uni asho 'peni / e mo haali/ a'di 'boro'd gom /e mo mmociç mondiki/e ki ŋul mo walla ki ŋwol mo jin minu 'koki biŋ /e ki me'd su/ mo walla ki sho'k su/ mo e mo ma al o'd ki sule/ mo be. ⁹ Dhali wakki/ em pini rak / e mo mmomii miinthus mo tani buki a'di mo ma dhali biŋ a'di ka pije/ 'peni /e mo. A'di 'boro'd gom /e mo mmociç

mondiki/e ki en tal 'de/ mo jin minu 'koki bit/ e ki e su/ mo e mo ma al o'd jin kakacakaka'c mo be.

Gwom 'Bi'th/e gom Ka'bal jin Thisi E mo

¹⁰ Hil ki 'bore/ ki um mini 'koki wak jan tal 'deŋ kamu/ 'peni uni gwansan kun gwa'dan mo haali/ aha/ tora/ e gwo mo ki e momis mo tani iman'doyu gwom buni isa yempa/ uni hilki bwam/ e ma Ababam pem jin di'd e momis mo be. ¹¹ Haali/ Ya/ gi 'Kwani pu'dki'd mo mmowoth uni gun thiskunu e mo be. ¹² Um kulumi gwo mbwa jin wakata mo? Wakki/ wathi/ ta gi ka'bal iss 'kwanimpa mmudhe'd mo dhali jan tal 'deŋ kamu/ 'peni uni thiski e mo tani mina a'di diki dhal uni iss 'kwanimpa mmudhe'd athka 'de/ mo e moŋ'kuwosh mo dhali ya mo moŋap jin tal 'de/ jin thiski e mo 'taa? ¹³ Dhali wakki/ a'di ki gam a'di mo tani ka jin gana/ aha/ tora / e gwo mo ki a'di 'kunya bwa ki 'kuny kagahara mo gom a'di jin 'dap uni 'twa/ ka iss 'kwanimpa mmudhe'd athka 'de/ mo kun 'koki this e mo ki sule/ mo. ¹⁴ Wakan a'di si'da/ diki ta bwa ma Ababam pem jin di'd e momis mo ki jan tal 'deŋ kamu/ 'peni uni gwansan kun gwa'dan mo tani minu 'taki 'koki 'ce'd sho'k mo be.

Akam gi Miiki Miinthus mo

¹⁵ Wakka kam pini mii miinthus apo/ / e mo tani yaku/ mo dhali tor a'di miim piti

mo ce um su/ mo, / e dhali a'di 'de/ mo. Wakki/ a'di cik / e gwo mo tani / e warana kan mo be. ¹⁶ Hili wakki/ a'di diki cik gwo mo tani susi jan tal 'deŋ kamu/ mo walla su/ mo nyakki / e mo ki aris gwo 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun onu mo minu 'da'b 'pen mo mmota du'd gwo gi 'twaŋ 'kwani su/ mo walla kwara mo be. ¹⁷ Wakki/ a'di ki ush gwo cik 'peni uni mo tani tori a'di ki 'kwaninj kaniisa mo, dhali wakki/ a'di si'da/ ki ush gwo gi 'kwaninj kaniisa cik mo tani dhalki a'di wara'd gom / e ki wathi/ jin diki ta Wathi/ Yahuuda/ mo dhali ka mantera thulpa/ mo be. ¹⁸ Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki ma to yin jin mina umi nnon mo e mony'cesh yansan mo tani a'di minu non mo e momis mo dhali ma to yin jin mina umi dhal me'd mo e mony'cesh mo tani a'di minu dhal me'd mo e momis mo be. ¹⁹ Dok/ e aha/ ona um gwo mo ki wakki/ 'kwani 'koni su/ mbwam um kun gami gwo me'd mo e mony'cesh mo gom ma to yin jin mina uni doŋ mo tani a'di minu mii gom uni ki gway ma Ababam pem jin di'd e momis mo be. ²⁰ Haali/ wakki/ 'kwani 'koni su/ mo walla kwara mo kun tuli is mo e gway pem mo tani aha/ dina e bwam uni mo be.

Gwom 'Bi'th/e gom Ciŋkina/ jin Diki Dhala Kamu/ Amurem Piti 'Pen mo

²¹ Dhali yan'ko'd Buŋerus pu'dki'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Tapa, me'd ekata min ma kam pem mmii miinthus

apo/ aha/ mo dhali aha/ ki dhal a'di miinthus piti 'pen mo? a/me'd kun 'koni saba kana? ²² Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ dinaki o /e gwo mo ki jasi me'di saba mo, hili me'd saba/iin pi saba mo.

²³ Wakan Bampa/ gi Momis minu kar ka par 'ban ka malik jin thosoni gwo nyakki cinjkinam piti mo gom to gun denju e mo. ²⁴ Ki a'di telki mii 'pen mo mmoden a'di e mo tani jan kamu/ suskunu mo e a'di mo jin din ma murem piti m'ba/ mo ki dhan* kuluny 'dolkon alaapi 'kume'd mo. ²⁵ Dhali ki a'di diki mish mmoci a'di to mo tani tapam piti kanki gwo mo ki a'di minu yol mo nyakki ashim piti mo dhali ki ucim piti ilu/ mo dhali ka ris to 'baar mo kun tana a'di mo tani, dhali mii jin din ma mure/ a'di m'ba/ mo tani minu ci mo be. ²⁶ Wakan cinjkina/ a'di bitki'd ki jin 'kupa'dupuni sho'k piti mo mmowoth gwo is gom a'di mo mmo/ o gwo mo ki: Tapa, 'kuçi bwa gom aha/ mo ma dhali aha/ mina ci /e aris to 'baar mo be. ²⁷ Dhali gom miiny cinjkina/ jin miikina a'di mo gom a'di mo tani tapa gi cinjkina/ ki 'cuk a'di 'ba/ mo dhali dhal a'di amurem piti 'pen mo be. ²⁸ Hili eny cinjkinan 'de/ yan mo tani me'd jin yakina a'di ka pije/ mo tani a'di gamki 'kup ki cinjkinam pitin kamu/ mo a'di jin din ma mure/ a'di m'ba/ mo ka riyaal iss 'kwanimpa

ikwara mo. Dhali a'di ki jigit a'di 'ba/ ki me'd mo dhali o gwo mo ki: Ciya/ to jin din ma mure/ /e m'ba/ mo ma. ²⁹ Wakan agarr piti jin nyaka a'di atu'c mii mo tani bitki'da 'cesh mo dhali woth a'di gwo is mo mmo/ o gwo mo ki: 'Kuçi bwa gom aha/ mo ma dhali aha/ mina ci /e amurem pini mo be. ³⁰ A'di ushu'd mo dhali ya mo dhali kar a'di eya sijin mo ntagi a'di mididi 'taki ciya mure/ mo be. ³¹ Ki imannyaka tu'c mii ki a'di, ki uni parki a'di jin bu'thki embul mo mo tani uni butha 'tham kagahara mo dhali uni ki ii mo dhali ci gwo e tapam buni mo goma ris to gwansan kun bu'thki embul mo mo be. ³² Dhali yan'ko'd tapam piti ki dot a'di gwo mo dhali o a'di gwo mo ki: /E ta cinjkina/ jin ta thus ki thus mo. Aha/ dhalkina /e arisa murem pini 'peni 'baar mo haali/ /e wuki aha/ jwa i is mo be. ³³ Dhali /e mini 'taki diki ta gi momiimii apo/ amannyaka tu'c pini mii mo me'd jin miikika/ mii apo/ /e mo? ³⁴ Dhali ka nyor mo tani tapam piti a'di ki ci a'di ki imanjiya sijin mo ntagi a'di mididi 'taki ci amurem piti 'baar mo be. ³⁵ Wakan si'da/ Ababam pem jin di'd e momis mo mididi mii kan goma ris umi 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo wakki/ um 'koki dhal ikam bum amure/ miinthus buni 'pen 'pena dum bum gana/ mo be.

19

* **18:24** Dhan kuluny 'dolkon 'de/ wana e ka jineeh iss 'kwanimpa ka iss 'de/ atha iss 'de/ apo/ mo.

*Yesus Torki Gwo gom Mojin
Dhaluwa Dhal 'Pen mo*

1 Dhali ka Yesus 'baarki'da ris gwo gwansan mo mmo/o mo tani a'di yaki'd mo 'peni Pany Jaliil mo dhali ciç mo e Bampa/ Yahuudiyya mo e bwampo/ Yi'deñ Kumma/ Uurdun mo be. 2 Dhali adhana waambuhany'kwani caaca bathki a'di nsho'k mo dhali a'di ki waç uni mo be. 3 Dhali 'Kwani Parisiyin pu'dkini a'di mo dhali pal a'di ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: A'di ta mii jin dhala gwonkan bway mo mmomina wathi/ thoson gwo mo mmodhal ashim piti 'pen mo goma ris miin tiya kun tocon mo 'taa? 4 A'di ki thoç gwo mo ki: 'Kona um ki deñ gwo e mo ki a'di jin ukki uni 'peni ka muñ'kup mo ukki uni mo mmota wathin gwath mo dhali wathim 'bomi mo 'taa? 5 Dhali a'di ki o gwo mo ki: Haali/ gom 'kup mii gi wakan mo tani wathi/ midii mii dhal com 'pen mo dhali kum 'pen mo dhali gam is me'd ki ashim piti mo dhali uni su/ tala buñgwar isa tal 'de/ mo be. 6 Wakan uni dok/ e 'koni su/ dok/ e yisa. Hili uni tal 'de/ mo. Haali/ gwo gi wakan mo tani a'di jin gam ma Arumgimis is mo mmota isa 'de/ mo tani dhalku/ ki dhal wathin kamu/ bway mo mmokwa/ uni bwa mo. 7 Dhali uni ki thoç a'di gwo mo ki: Ba katinta ikan ma Musa gwo mo ki wathin tal 'de/ midii thosona warka/ jin dhaluwa dhal 'pen mo mmodhala yim 'pen mo?

8 Dhali a'di ki thoç uni gwo mo ki: Haali/ adum bum kun 'bitha'bi'th mo tani aMusa dhalki um bway mo ba/ mmodhal up bum 'pen mo, hili 'peni ka muñ'kup mo tani a'di yisa wakana. 9 Dhali aha/ ona um gwo mo ki: A'diyin jin midii dhal ashim piti 'pen mo gom ma to gunn kun tocon mo dhali mash jañ kamu/ mo tani a'di miiki miinyçal mo be. Mo ma dhal 'pen midii diki mii di mo gom ma to gunn kun tocon mo, hili isi ciki/ mo wakka 'bom mii miinyçal ki wathin kamu/ mo be. Dhali a'diyin jin midii masha 'bom jin dhal ma kañim piti 'pen mo tani a'di miiki miinyçal mo.

10 Dhali imancik a'di gwo o a'di gwo mo ki: Wakki/ wakan gom wathin gwath mo gom gwo gi ash mo tani mane shi/ miim 'boro'd jin minu mash mo? 11 Hili a'di ki o uni gwo mo ki: Aris 'kwani 'baar mo yisa mini bu'th gwo yansan mo yisa, hili jasi uni gwansan kun cikunu a'di mo be. 12 Haali/ 'kwanin tiya 'kon ki mantil wakan mo 'peni mo jin dhodhu uni mo dhali 'kwanin tiya 'kon kun ta mantil 'peni mantil kun miina 'kwani uni mo dhali 'kwanin tiya 'kon kun mii is buni ki mantil mo uni 'cena mo gom gway gi Bampa/ gi Momis mo. A'di jin mishi gwo yansan bu'th mo tani dhalki a'di bu'th a'di mo ma.

*Yesus 'Borki Ushi Ucin
Gwa'dga/ Mii mo*

13 Dhali yan'ko'd 'kwani 'kon mmokali uci i a'di mo ki

a'di midi kar me'd piti apo/ uni mo dhali 'tho mo. Dhali imancik a'di gwo uni kucurki 'kwani ki gwo mo be. ¹⁴ Hila Yesus ki o gwo mo ki: Dhalki uci iyini aha/ mo ma. Dhalki uni ki non mo haali/ e Bampa/ gi Momis mo tani a'di ta'd gi uni gi wakan mo be. ¹⁵ Dhali a'di ki kar me'd piti apo/ uni mo dhali ya mo be.

Wathin Dhuru'c jin Ta Pa ki Pa mo

¹⁶ Dhali hili, jan 'de/ pu'dki'di a'di mo mmo/ o gwo mo ki: Mantor gwo, tom 'boro'd jin miga/ mii mii mo ta'da ta mo? mmogam mondiki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. ¹⁷ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Atinta dota / e aha/ gwo mo gom a'di jin 'boro'd mo? Jan tal 'dey kamu/ di'd jin 'boro'd mo. Wakki/ / e mini 'taki cic mondiki/ e mo tani dhuyi gwonkan kun 'kwarkunu mo ma. ¹⁸ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Jana? Dhala Yesus ki thok a'di gwo mo ki: / E mini mii dhalka 'kosh ki mii 'kosh mo. / E mini mii dhalki cal ki mii mii mo. Dhali / e mini mii dhalku/ ki mii kwal to mo. Dhali / e mini mii dhalku/ ki ak wathin kamu/ gwo i is mo. ¹⁹ Taki cim dhali kwan mo dhali / e mini ena mannyak ca'b pini me'd is piniy gana/ mo be. ²⁰ Dhali dhuru'c wathi/ ki thok a'di gwo mo ki: Aris to gwansani 'baar mo tani miikika/ mo. Dhali to jin wakata i/ athka/ mo? ²¹ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Wakki/ / e mini 'taki ta wathim 'borganj gana/ mo

tani yaku/ mo dhali yola ris to kun tana / e mo, dhali ciki uni ki 'kwani kun hatha'ko'd mo, dhali / e mini gam to kun ish kumma/ mo e momis mo. Dhali yayu/ mo mmobath aha/ nsho'k mo. ²² Ki wathin dhuru'c cikki gwo yansan mo tani a'di yaki'd mo ki bwa jin ditadi' mo, haali/ a'di ta wathi/ jin isha to ka enthus mo be.

²³ Dhala Yesus ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: A'di dita mii ki dit mo gom wathi/ jin ta pa ki pa mo mmocic Bampa/ gi Momis mo be. ²⁴ Dok/ e aha/ tora um gwo mo ki: A'di 'disha mii ki 'dish mo gom kalman mo mmoya ki solol e jisa 'dipira/ mo mmodhal wathimpa e i is mo, a'di jin ta pa ki pa mo mmocic Bampa/ ma Arungimis mo be. ²⁵ Ki imancik a'di gwo cikki gwo yansan mo tani uni 'kokin mo mmomer kagahara mo mmo/ o gwo mo ki: Wakki/ a'di wakan mo tani ba ija a'di mminu iwoth mo? ²⁶ Hila Yesus ki hil uni mo dhali o uni gwo mo ki: Ki miinj 'kwani mo tani a'di molu mii mo, hili ka Arungimis mo tani aris to 'baar mo mishu mii mo be. ²⁷ Dhali yan'ko'd Buterus ki thok a'di gwo mo ki: Hili, aman dhalkina aris to 'peni 'baar mo dhali bath / e nsho'k mo dhali aman mina ta ga ta mo? ²⁸ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki e momis jin this dhali e mony'cesh jin this mo tani ki Ya/ gi 'Kwani midi

ca'ba po/ kursi gi monycam piti mo tani um kun bathi aha/ nsho'k mo tani mini 'ko si'da/ apowa kursi ma malik kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo mmodwall uci ma Israyiil gwo mo, uni kun 'kon ma waki 'kume'd i'ce'dka su/ mo be. ²⁹ Dhali aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ uni gun dhalki gu'b buni 'pen mo walla ikam buni mo walla i'bwah buni mo walla icom mo walla ikum mo walla uciim buni mo walla mo mo gom gway pem mo tani uni mini bu'th to ki me'd iss 'kwanimpa mmudhe'd mo dhali ta gi mal gi mon'koki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. ³⁰ Hili 'kwani ka ris kun 'koni twa/a/ mo tani uni minu dhu n'ko'd mo be dhali uni gun 'koni 'ko'd mo tani minu dhu ntwa/a/ mo be.

20

Imanmiiya Tu'c e Bwam Monsinu mo

¹ Haali/ Bampa/ gi Momis a'di wana e ki wathi/ jin cila gu'b mo, a'di jin ya'd mo mon'thamo/ ka'tum mo mmonjap imanmiiya tu'c mo gom bwaman monsinum piti mo be. ² 'Ko'di gwo jin gama a'di me'd nyakki imanmiiya tu'c piti mo gom nasa guurush ka tee mo tani a'di ki hash uni e bwaman monsinum piti mo be. ³ Dhali a'di yaki'd mo dok/e ka tente/ ta'da tente/ pedonon mo tani a'di parki 'kwanin tiya e mo mmodosh mo ka wuny is e mo ma suug mo be. ⁴ Dhali e uni mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Um mini ii e

bwaman monsinum pem mo si'da/ dhali a'diyin jin 'boro'd mo tani aha/ mina ci um a'di mo. Wakan uni iikin mo be. ⁵ Gom ya jin yana a'di dok/ e ka tente/ di'di bwan 'kup mo dhali ka tente/ kwara mo tani a'di ki mii mii jin nyakka'd kan mo si'da/. ⁶ Dhali ka tente/ ta'da tente/ mudhe'd mo tani a'di yaki'd mo dhali gam kun tiya mmodosh mo dhali a'di ki o uni gwo ki: Atinta dosha um mmahan ka wuny is kan iyula tee mo? ⁷ Uni ki thok a'di gwo mo ki: Haali/ wathin tal 'de/ yisa di'da jin njapi aman mo. A'di ki o uni gwo mo ki: Um mini iiku/ mo e bwaman monsinum pem mo si'da/. ⁸ Dhali ki mom'pimpili/ pu'dki'd mo tani com gi monsinu o'da mandhu tom piti gwo mo ki: Yuki imanmiiya tu'c mo dhali ci uni tom buni gun miina uniya tu'c mo mmojel 'pen nyakki uni gun 'ko'd mo ntagi uni kun 'koni twa/ a/ mo be. ⁹ Dhali ki uni gwansan kun yukunu mo ka tente/ mudhe'd pu'dkin mo tani uni ka 'dete/ 'dete/ bu'thki nasa guurush mo. ¹⁰ Dhali ki uni kun 'koni twa/ a/ pu'dkin mo tani uni kulumki gwo i bwa mo ki uni mini 'taki bu'th ki nyanye/ mo. Hili uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ si'da/ bu'thki nasa guurush si'da/ mo be. ¹¹ Dhali ki uni bu'thki uni mo tani uni miikina gumgum apo/ com gu'b mo ¹² mmo/ o gwo mo ki: Uni gwansan kun miikina tu'c n'ko'd mo ka jasa

tenten 'de/ mo tani dhali / e ki dhu uni mmonyakki aman mana, aman kun miikina tu'c kun diṭadiṭ ka tente/ jin 'batha'ba'th kan mo. ¹³ Hili a'di thoḵ jan tal 'deṅ kamu/ gwo mo 'peni uni mo ki: Akam pema, aha/ dinaki mii / e ki shi/ mo. Dina / e ki gam gwo me'd ki aha/ mo gom nasa guurush mo 'taa? ¹⁴ Buthi a'di jin ta jim pini mo ma dhali yaku/ mo. Aha/ kwanykina a'di jin cika/ uni gwansan mo kun iiyini 'ko'd mo me'd jin cikika/ / e mo be. ¹⁵ Aha/ dina bway ki kany mo be mmomii to jin oyaa/ bwa mo gom a'di jin ta jim pem mo be. Walla mina / e ta ham 'kus mo gom aha/ mmomiga/ mii ka 'the mo ki 'bore/ mo 'taa? ¹⁶ Wakan uni gun 'koni 'ko'd mo tani minu dhu ntwa/ a/ mo dhali uni gun 'koni twa/ a/ mo tani minu dhu ṅ'ko'd mo be.

Yesus Toriki Mowum Piti Itwa/a/ Me'di Kwara mo

¹⁷ Dhali ka Yesus yaki'd ka gagamis e Pa Urushaliim mo tani a'di suski imancik a'di gwo i'kume'd i'ce'dka su/ mo uni 'cena mo dhali e bway mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: ¹⁸ Hili ana iina ii ka gagamis e Pa Urushaliim mo, dhali Ya/ gi 'Kwani minu ci 'kwaniṅ gasiis kun cani me'd mo dhali iman'kwar to mo, dhali uni mini waḵ a'di mo mmo'kosh a'di jwa mo be. ¹⁹ Dhali uni mini ci a'di ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mmomii a'di ka maḵ mo dhali mmodor a'di mo dhali 'kosh a'di mo ki cwany'cithan dhul mo, dhali

a'di midi cu mis mo ka cim kwara mo be.

Gwondot ma Yakuub dhala Yohaān mo

²⁰ Dhali yan'ko'd ata'da gi iya/ ma Sebadi pu'dkini a'di mo nyakki iya/m piti mo dhali 'ko ki jin 'kupa'dupuni bwambori a'di mo, dhala yim ki doṭ a'di gwo mo gom to mo. ²¹ Dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: Atinta ṅapa / e mo? Ayim ki thoḵ a'di gwo mo ki: Kani iya/m pem su/ gwansan gwo mo ma mmo'ko mo, jan 'de/ midi ca'b / e ki me'da bim poros pini mo dhali jan 'de/ midi ca'b / e ki me'da biny cam pini mo e bampam pini mo be. ²² Hila Yesus ki thoḵ a'di gwo mo ki: Um 'koki mish to jin doṭkina um mo be. Um mini mish piya kubbaaya jin pikika/ mo 'taa? Uni ki thoḵ a'di gwo mo ki: Aman mina mish mii mo be. ²³ A'di ki thoḵ uni gwo mo ki: Um mini piya kubbaayam pem mo. Hili mmo'ko aha/ ki me'da bim poros pem mo dhali ki me'da cam pem mo tani a'di diki ta miim pem mmodhal um bway mo, haali/ a'di ta mo gom uni gwansan kun thosonkin ma Ababam pem mo gom uni mo be. ²⁴ Dhali ki uni gun 'koni 'kume'd cikki gwo yan mo tani uni 'kokin ka nyor mo apo/ uni su/ gwansan mo kun ta ikam mo be. ²⁵ Hila Yesus yukki uni mo dhali o gwo mo ki: Um mishki mo mo ki tapa kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mii miin tapa apo/ uni mo dhali 'kwanim buni gun can mo miiki moshirr apo/ uni

mo be. ²⁶ Mii yansan minu 'koki mii wakan e bwam um mo. Hili a'diyin jin midi 'taki ca mo mbwam um mo tani a'di midi mii ta amanmiiya tu'c bum mo. ²⁷ Dhali a'diyin jin midi 'taki di ntwa/ a/ mbwam um mo tani a'di midi mii ta cin'kinam bum mo be. ²⁸ Wakansan me'd Ya/ gi 'Kwani pu'dki'd mo ki a'di minu 'koki mii to mo tani hili ki a'di midi mii to gom 'kwani mo dhali mmo'ci mondiki/em piti mo mmota amangwam gom 'kwani ka ris mo be.

'Kwani Su/ kun Bu'thki Momish Mo mo

²⁹ Dhali me'd jin iikina uni ka pije/ mo 'peni Pa Ariiha mo tani adhana waambuhany 'kwani bathki a'di nsho'k mo be. ³⁰ Dhali hili 'kwaniny ja'da/ isu/ 'kokin e shemen bway mo be. Ki uni cikki gwo ka Yesus yaki'd ki yampe mo tani uni cuu gwo kagahara ki: Miiyi mii apo/ aman mo ma, Ya/ ma Dawuu'd mo. ³¹ Dhali awaambuhany 'kwani kucurki uni ki gwo mo mmotor uni gwo mo mmo'ko ki shwam mo. Hili uni cuukin kagahara ki nyanye/ mo ki: Tapa, miiyi mii apo/ aman mo ma, Ya/ ma Dawuu'd mo. ³² Dhala Yesus doshki'd mo dhali yuk uni mo dhali o gwo mo ki: Atinta o um bwa jin miga/ mii gom um mo? ³³ Uni thok a'di gwo mo ki: Tapa, dhalki em bam ka'du mo ma. ³⁴ Dhala Yesus ki kwo'c uni e i is mo dhali ta uni em buni ki me'd mo, dhali ki jahanne/ uni bu'thki momish mom

buni mo dhali uni bathki a'di nsho'k mo be.

21

Mo jin Pinu Mii E mo Mmo-cic Pa Urushaliim mo

¹ Dhali ki uni 'dishkin e Pa Urushaliim mo dhali pu'd mo e Pam Beetpaji mo e 'Kuwosh Setuun mo tani yan'ko'd Yesus ki hash imancik a'di gwo isu/ mo ² mmo/o uni gwo mo ki: Iiku/ mo ma e bampa/ jin di'd ka par 'bani um mo dhali ki jahanne/ um mini gam thuluny jin shi'du/ mo dhali aran nyak di ki a'di mo. 'Cuki uni mo dhali 'doyu/ uni i aha/ mo ma. ³ Wakki/ wathin 'den kamu/ midi 'taki o um gwo mo tani um mini o a'di gwo mo ki: Tapa a'di midi mii ta gi uni mo dhali a'di midi doku/ uni ki jahanne/ mo be. ⁴ Mii yansan a'di bu'thki mo mo jin minu thim gwo mo, a'di jin okin ma manci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo mmo/o gwo mo ki: ⁵ Tori 'bwa/ ma Sihyuun gwo mo ma, hili amalik pini a'di pu'dki'd e /e mo mmokar is ki gwa'd mo, dhali a'di merki thuluny apo/ mo, dhali eya po/ ari thuluny mo, a'di jin ta arin thuluny mo. ⁶ Imancik a'di gwo uni iikin mo dhali mii a'di me'd gwo ma Yesus jin kankina a'di uni mo be. ⁷ Uni suski thuluny dhali aran mo dhali pa'd burrinyem buni apo/ uni mo, dhali a'di merki a'di apo/ mo be. ⁸ Dhala

waambuhany 'kwani 'dishkina 'twa/ m'baar mo uni kun pa'dki burrinyem buni mbway mo dhali kun tiya uni kwa/ kina biny cwa mo dhali pa'd uni e bway mo be. ⁹ Dhala waambuhany 'kwani iikini bwambori a'di mo dhali uni gun bathki a'di nsho'k mo tani kumki cuuwa/ mo ki: Hosanna e Ya/ ma Dawuu'd mo. Mom'bor mii gom a'di jin yayi'd ki gway gi Tapa mo. Hosanna a'di jin di'd e mo jin eka/ ek mo. ¹⁰ Dhali ki a'di cikki'd mo e Pa Urushaliim mo tani aris 'kwani gi 'perjkuman bampa/ uni ci'thkunu is ki mii mo mmo/ o gwo mo ki: Kaja a'danne? ¹¹ Dhala waambuhany 'kwani o gwo mo ki: Yansan ta'da Mançi Gwo jin ta'da Yesus 'peni Pa Naasira gi Pany Jaliil mo be.

Mmodhelel Gu'b gi Mondheleladhelel mo

¹² Dhala Yesus cikki'd e gu'b gi mondheleladhelel ma Arumgimis mo dhali urki'da ris uni ka pije/ mo uni gun yolki to mo dhali kun yoli to mo e gu'b gi mondheleladhelel mo. Dhali a'di ki 'dan'kala tharabeesa gi uni gun wani emena guurush mo dhali mon'ko gi uni gwansan kun yoli gurko/ mo be. ¹³ A'di ki o uni gwo mo ki: A'di 'kwarkunu mo ki: Gu'b pem minu yuk ki gu'b gi mon'tho mo. Hili um ki mii a'di me'd gu'b gi 'kwanin 'di/ mo be.

¹⁴ Dhali 'kwaniny ja'da/ dhali uni gun ta njwol pu'dkini

a'di mo e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali a'di wacki uni mo be. ¹⁵ Dhali hili ki igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo parki miim 'borga/ kun miikina a'di e mo tani dhali uci mmogwona uni mo e gu'b gi mondheleladhelel mo ki: Hosanna e Ya/ ma Dawuu'd mo tani, uni 'kokin ka nyora du mo be. ¹⁶ Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: A/e cikki gwo jin ona uni gwansan mo? Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Nye. 'Kona um ki den gwo e ki suny suny mo 'taa? jin o gwo mo ki:

'Peni 'twa/ uci dhali uni gun pina ko mo tani / e kalki momanja 'borgan gana/ mo be.

¹⁷ Dhali a'di ki dhal uni 'pen mo dhali ya mo e 'perjkuman bampa/ gi Pam Beetaniya mo dhali ca'b e mun mo be.

Cwampu/ jin Jeekunu mo

¹⁸ Dhali ki mo ta mon'thamo/ mo tani me'd jin dokkina a'di e 'perjkuman bampa/ mo tani a'di 'koshkina te/ mo be. ¹⁹ Dhali a'di yaki'd mo mmonjapa pu/ mo jin di'd e shemen bway mo dhali ki a'di yaki'd mo dhali diki gam maman tal 'de/ 'peni a'di mo tani hili jasi 'cemen uni 'cena mo be. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Maman 'peni / e mo tani minu 'koki piyu/ shush ka pije/ ki sule/ sule/ mo dok/ e. Dhali apu/ a'di ku'thki'd ki jahanne/ mo be. ²⁰ Dhali ki imancik a'di gwo parki a'di e mo tani uni merkin mo mmo/ o gwo mo ki: Hili atinta lan ma pu/ ku'th

hila/ ki jahanne/ kan mo?
²¹ Dhala Yesu ki thok uni
 gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/
 ona um gwo mo ki: Wakki/
 um mini ta gi mongam gwo
 is mo dhali 'koki shi/ bwa
 'kup mo tani um mini 'koki
 mii jasi a'di jin miikunu mo
 gom cwampu/ yan mo. Hili
 wakki/ um mini owa dhan
 wosha turga/ yansan gwo mo
 ki: Dhalki a'di gunu mo dhali
 bit mo e bwam kumma/ yi'de/
 mo tani, a'di minu mii mo be.
²² Dhali ma to yin jin mina
 umi dot ki mon'tho mo tani
 um mini bu'th a'di mo wakki/
 um ta gi mongam gwo is mo
 be.

*Moshirr ma Yesu Dotkunu
 Gwondot mo*

²³ Dhali ki a'di pu'dki'd mo
 e gu'b gi mondheleladhelel
 mo tani igasiis kun can dhali
 'kwani gwanyjaka/ gi 'kwani
 mo, uni pu'dkini a'di mo me'd
 jin torkina a'di gwo mo dhali
 o gwo mo ki: Ki moshirr
 jana sa/ mmiikina / e aris
 to gwansani 'baar mo kan?
 Dhali aja a'di iciki /e moshirr
 yansan mo? ²⁴ Yesu ki thok
 uni gwo mo ki: Aha/ si'da/
 mina thok um gwondot mo
 dhali wakki/ um mini tor aha/
 gwon thok mo tani yan'ko'd
 aha/ si'da/ mina tor um gwo
 mo gom gwo gi moshirr yan
 jin miikika/ to gwansan mo
 be. ²⁵ Ki mo jin miin ma
 Yohaana mii ki yi'de/ mo
 tani 'peni mana moye? 'Peni
 momis mo 'taa? Walla 'peni
 'kwani mo? Dhali uni walkin
 ka rem 'kup mo mmo/o gwo
 mo ki: Wakki/ ana mina 'taki

o ki 'peni momis mo tani a'di
 midu 'taki o ana gwo mo ki:
 Ba tinta 'kona um ki gam a'di
 gwo is mo? ²⁶ Hili wakki/ ana
 ona ki, 'peni 'kwani mo tani,
 ana ko/ kina waambuhany
 'kwani mo. Haali/ uni 'baar
 mo karkina Yohaana ka manci
 gwo ma Arumgimis mo be.
²⁷ Wakan uni thokkina Yesu
 gwo mo ki: Aman mola mo
 mo be. Dhali a'di ki o uni
 gwo mo ki: Wakan si'da/ aha/
 mina diki tor um gwo mo gom
 moshirr yan kun miikika/
 aris to gwansan mo be.

*Gwom 'Bith/e gom Iya/ Isu/
 mo*

²⁸ Dhali um kulumki gwo
 mbwa wakata mo? Gom
 wathi/ jin 'kona iya/ isu/ mo.
 Dhali a'di yaki'd mo e a'di
 jin ta'da bwanyara/ mo dhali
 o a'di gwo mo ki: Ya/ uma,
 yaku/ mo dhali miiya tu'c e
 bwaman monsinu shwane/
 mo. ²⁹ Dhali a'di ki thok a'di
 gwo mo ki: Aha/ mina ya
 yisa. Hili n'ko'd mo tani a'di
 rici'da du is mo dhali ya mo
 be. ³⁰ Dhali a'di yaki'd mo
 e a'di jin 'kon ma po/ i su/
 mo dhali o a'di gwon tal 'de/
 mo. Dhali a'di ki thok a'di
 gwo mo ki: Aha/ mina ya mo
 gana. Hili a'di diki ya mo
 be. ³¹ Jana 'peni bwam uni
 su/ gwansan jin miiki bwa gi
 com mo? Uni ki thok a'di
 gwo mo ki: Jin twa/ a/ mo
 be. Dhala Yesu ki o uni
 gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/
 ona um gwo mo ki, imantera
 thulpa/ dhali uni gun mii mi-
 inyal mo tani mini ii ntwal/
 a/ ki um mo e Bampa/ ma
 Arumgimis mo be. ³² Haala

Yahaan pu'dki'd mo e um mo ki bway gi miin_{kar}/ e mo. Dhali um 'koki gam a'di gwo is mo. Hili imantera thulpa/ dhali uni gun mii miiny_{cal} mo tani uni gamki a'di gwo is mo be. Dhali hili me'd jin hilkina um a'di mo tani n'ko'd um 'koki rica du is mo dhali gam a'di gwo is mo be.

Gwom 'Bith/ e gom Bwaman mo ma Mura'th jin Sinu mo dhali Imanhil Mo mo

³³ Ciki gwom 'bi'th/ e_q kamu/ mo. Wathi/ jin cila gu'b mo di'd mo a'di jin thosonki mo mo e monsinu mo dhali a'di ki nya_q ga go_q mmo'kam a'di is mo. Dhali a'di ki c_wany mo mo mmony/ a mura'th nycine/ mo dhali a'di ki nya_q gu'ba turga/ mo dhali a'di ki dhal a'di e uni gun miina tu'c mo dhali a'di ki ya bampa/ jin si'dasi'd mo be. ³⁴ Dhali ki yil gi maman cwa 'dishi 'twa/ mo tani a'di hashki c_{in}kinam piti e uni gun miina tu'c mo mmoka_{li} maman cwam piti mo be. ³⁵ Dhali imanmiya tu'c bu'thki c_{in}kinam piti mo dhali dor jan 'de/ mo dhali ja_q kamu/ 'koshkina uni jwa mo dhali ja_q kamu/ 'koshkina uni ki wosh mo be. ³⁶ Dhali dok/ e a'di ki hash c_{in}kinam piti mo, a'di jin bol kun t_{wa}/a/ e ka ris mo, dhali uni mii uni ki miin tal 'de/ mo jin miina uni mo be. ³⁷ Yan'ko'd a'di ki hash ya/ m pitin_q gana/ e uni mo mmo/o gwo mo ki: Uni mini ta_q ya/ m pem mo be. ³⁸ Hilki imanmiya tu'c parki ya/ e mo tani uni o gwo mo

cem buni mo ki: Yan ti nta a'di jin midi ka_l mal mo. Iiyu/ mo ma, dhalki ana 'kosha a'di jwa mo dhali ka_l mal piti mo. ³⁹ Dhali uni bu'thki a'di mo dhali bi_t a'di ka pi_{je}/ 'peni bwaman monsinu mo dhali 'kosh a'di jwa mo be. ⁴⁰ Dhali wakan ki com jin cila monsinu mo midi pu'du/ mo tani a'di midi mii atinta mo gom imanmiya tu'c gwansan mo? ⁴¹ Uni ki tho_k a'di gwo mo ki: A'di midi dhu uni gwansan kun ta 'kwanin thus mo e mowu jin ka/ aka/ mo, dhali dhal monsinum piti ki imanmiya tuca tiya mo, uni gun mini ci a'di maman cwa gi yil buni mo be.

⁴² Yesu ki tho_k uni gwo mo ki: 'Kona um ki de_q gwo e ki suny suny mo 'taa e Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo ki:

Ki wosh gana/ yansan jin nya_qkunu gu'b mo tani wa_kkina imannyan gu'b mo

dhali a'di warki'd mo ki dhan 'kupan wosh gi 'pena bi mo.

Mii yansan a'di ita mii jin miikina Tapa mo,

dhali a'di ta mii jin meru em bana mo be.

⁴³ Wakan aha/ mina tor um gwo mo ki: Bampa/ ma Arumgimis mo minu bu'th 'peni um mo dhali ci a'di ki kala kamu/ mo jin midi dho'th maman e a'di mo be. ⁴⁴ Dhali a'di jin midi 'bar apo/ 'kuwosh yansan mo tani midi 'ce'd bwa ka 'ci'cimi'th mo, hili ki a'di midi bi_t apo/ jan

'deŋ kamu/ mo tani midu yap a'di mo be.

⁴⁵ Dhali ki igasiis kun can dhali 'Kwani Parisiyiin ciŋki gwom 'bi'th/em piti mo tani uni nyithki gwo ki a'di oki gwo gom uni mo be. ⁴⁶ Hili ki uni palki mii mmobu'th a'di mo tani uni ko/ kina waambuhany 'kwani mo haali/ uni karki a'di ka manŋi gwo ma Arumgimis mo be.

22

Gwom 'Bi'th/ e gom Miimash jin Yuŋuwa Yuŋ mo

¹ Dhali dok/ e Yesu oki gwom 'bi'th/e e uni mo mmo/ o gwo mo ki: ² Bampa/ gi Momis miga/ kar ka par 'ban ka malik mo, a'di jin yukki'da yuŋ mo gom miimash gi ya/ m piti mo be. ³ Dhali mmohasha a'di ciŋkinam piti mo mmoyuŋ uni gwansan kun yuŋkunu mo e momiimash jin yuŋuwa yuŋ mo tani hili uni 'koki iiyu/ mo be. ⁴ Dhali a'di ki hash ciŋkinan tiya mo mmo/o gwo mo ki: Yuŋi uni gwansan kun yuŋu mo ma. Hili aha/ thosonkina tontem pem mo, dhali amorbip pem mo dhali ushi bip pem mo uni 'koshkunu mo dhali aris to 'baar mo thosonkunu mo. liyu/ mo ma e mo ma yuŋ jin yuŋu mo e momiimash mo be. ⁵ Hili uni 'koki ciya hirdhe/ ki a'di mo dhali uni iikin mo dhali jan 'deŋ kamu/ e buntom piti mo dhali jan kamu/ e mo ma tu'c piti mo be. ⁶ Ki 'kwanin tiya 'kon mo mmojigiŋ ciŋkinam piti 'ba/ ki me'd mo tani kun tiya

miikina uni ki mon'the is mo dhali 'kosh uni jwa mo be. ⁷ Dhala malik shwa'da nyor ka nyor mo dhali a'di ki hash 'kwani ma meem piti mo dhali 'ce'd uni gwansan sho'k mo kun 'koshkina mee mo dhali ci'th bampam buni ki o'd mo be. ⁸ Dhali a'di ki o ciŋkinam piti gwo mo ki: Ayuŋ jin yuŋu mo gom moshwa to mo e momiimash mo tani a'di thosonkunu mo, hili uni gwansan kun yuŋkunu mo tani uni ta 'kwani kun 'koki ha me'd mo. ⁹ Iiku/ mo wakan e bwaya beega/ mo dhali yuŋi 'kwani e momiimash ka ris mo me'd jin mina umi gam mo. ¹⁰ Dhali ciŋkina/ gwansan uni iikin mo e bway tur mo dhali tula ris uni 'baar mo is kun gamkina uni mo nyakki uni kun shiyini lu/ mo dhali kun 'boron mo. Wakan momiimash jin yuŋa yuŋ mo tani a'di 'tu'dkunu mo ki yilkinan 'kwani mo be.

¹¹ Hili ka malik pu'dki'd mo dhali hil 'kwani yilkina/ mo tani a'di parki wathin 'deŋ kamu/ e mo mmodara a'di gi burrinnye/ gi momiimash mo be. ¹² Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Akam pema, atinta iyayina / e mmahan ki dar gi burrinnye/ gi momiimash kan mo? Dhali a'di diki thoŋ 'twan kamu/ mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd amalik ki o gwo mo e uni gun miina tu'c mo ki: Deki a'di ki me'di lu/ mo dhali ki shoki lu/ mo ma dhali bi'th a'di e jis jin ta'da 'tum ka 'tum mo, dhali e mun mo tani mo yan a'di ta mo jin mina 'kwani ko mo dhali 'pe'd shem buni mo be. ¹⁴ Haali/

'kwani ka ris yuk^kunu mo tani hili uni 'kokini daka/ mo kun kwanykunu mo be.

Mo gi Cinu Athulpa/ ka Kaysar mo

¹⁵ Yan'ko'd 'Kwani Parisiyiin iikin mo dhali gam 'twa/ 'kup mo mmocesh a'di ki gwo jin ona a'di mo be.

¹⁶ Dhali uni ki hash imancik a'di gwo i a'di mo nyakki 'Kwani Hirodusiyiin mo mmo/o gwo mo ki: Mantor Gwo, am misha ki /e ta a'din gana/ mo dhali /e ki tor gwo gi bway ma Arumgimis gana/ mo dhali /e diki ko/ 'kwani mo haali/ /e diki mii mii ka gwar 'de/ gom buye/ jin nyitha /eya nyith mo walla gom 'kwani kun ta tapa mo.

¹⁷ Tori aman gwo mo ma, gwo kuluma /e mbwa katinta mo? A'di ta gwonkan 'taa? jin minu ciya Kaysara thulpa/ mo walla minu dhalku/ mo?

¹⁸ Hila Yesus mmonyitha a'di tonthus buni mo tani a'di ki o gwo mo ki: Atinta pala um aha/ ki gwo kan mo, um 'kwani kun tana he'k e ka he'k e mo? ¹⁹ Tori aha/ nasa guurush jin cinuwa thulpa/ mo ma. Dhali uni ki guyu/ a'di nasa guurush mo be.

²⁰ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Jamas maja a'dan? dhali aja a'di i'kwara'di san mo? ²¹ Uni ki tho^k a'di gwo mo ka Kaysar mo be. Dhali yan'ko'd a'di ki tho^k uni gwo mo ki: Wakan cika Kaysar to jin ta jim ma Kaysar mo ma. Dhali cika Arumgimis to jin ta ji ma Arumgimis mo ma.

²² Ki uni cikki gwo gwansan

mo tani uni merkin mo, dhali uni dhal a'di 'pen mo dhali ii mo be.

Mo gi Dotu Gwondot gom Mo gi Pinu mo

²³ Dhali ka tente/ caan mo tani 'Kwani Sadukiyiin pu'dkini a'di mo mmo/o gwo mo ki: Mompinun kamu/ yisa di'da. Dhali uni ki dot a'di gwondot mo ²⁴ mmo/o gwo mo ki: Mantor Gwo, aMusa a'di oki gwo mo ki: Wakki/ wathi/ midi wu mo ki dar gi uci mo tani akam piti midi mii masha 'bom jin dar ga kath mo dhali cis uci goma kam piti mo be. ²⁵ Dhali uni ikam 'kokini pesu/ mo gun 'koni bwam am mo. Jin twa/ a/ mashki'd mo dhali a'di wuki'd mo ki dar gi uci mo, dhali a'di ki dhal ash ka kam piti mo be. ²⁶ Wakan si'da/ a'di jin 'ko'd mo dhali jin 'kon ma po/i kwara mo ntagi uni 'baar mo 'kokini pesu/ mo be.

²⁷ Dhali 'ko'di uni 'baar mo tani a'bom wuki'd si'da/ mo be. ²⁸ Dhali e mompinu mo tani wakan e uni gun 'koni pesu/ mo tani ayim midi ta asha ja mo? Haali/ uni 'baar mo mashkina yim mo be.

²⁹ Hila Yesus ki tho^k uni gwo mo ki: Um thuthi mii mo haali/ um 'koki mish Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo walla mom'bi'th ma Arumgimis mo be. ³⁰ Haali/ e mompinu mo tani uni mini mash mo yisa walla minu 'koki ci bway mo mmomash mo si'da/. Hili uni mina e waki iman'doyu gwo mo e momis mo be. ³¹ Dhali gom gwo jin pinu 'peni mowu

mo tani 'kona um ki deŋ gwo e mo, a'di jin okin ma Arumgimis um mo mmo/ o gwo mo ki: ³² Aha/ tana Arumgimis ma Ibrahiim mo dhali Arumgimis ma Is/ hak mo dhali Arumgimis ma Yakuub mo. A'di diki ta Arumgimis gom uni gun wukin mo, hili gom uni gun 'kokin ki e mo be. ³³ Dhali ka waambuhany 'kwani cikki gwo yan mo tani uni 'kokin mo mmomer mo gom gwom piti jin tora a'di mo be.

Adhan Gwoŋkan jin Ca'djin 'Kwarkunu mo

³⁴ Dhali ki 'Kwani Parisiyiin cikki gwo yan ki a'di 'teki 'Kwani Sadukiyyin 'twa/ mo tani uni tulki is mo mmonta' de/ mo be. ³⁵ Dhali jan tal 'deŋ kamu/ 'peni uni mo tani jin ta'da manmisha jo'd gwoŋkan mo doŋki a'di gwondoŋ mo mmopal a'di mo be mmo/ o gwo mo ki: ³⁶ Mantor gwo, gwoŋkan jana i/eka/ ek mo mbwan gwoŋkan jin 'kwarkunu mo? ³⁷ Dhali a'di ki thoŋ a'di gwo mo ki: /E mini mii en Tapa Arumgimis pini ka dum pini 'baar mo dhali ka kashiram pini 'baar mo dhali ki bwam pini 'baar mo be. ³⁸ Gwo yansan a'di ita gwoŋkan jin twa/ a/ jin eka/ ek mo e gwoŋkan jin 'kwarkunu mo be. ³⁹ Dhali jin 'ko'd jin waki a'di mo tani a'dihe/ mo be. /E mini en amannyak ca'b pini me'd is piniŋ gana/ mo be. ⁴⁰ Eya po/ gwoŋkan su/ gwansan kun 'kwarkunu mo tani uni i'dapkan ki gwoŋkan jin cinu 'baar mo dhali gwo jin cina

imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo be.

Gwo gi Doŋu gom Ya/ ma Dawuu'd mo

⁴¹ Dhali ki 'Kwani Parisiyiin 'kokin mo mmotul is mo mmonta' de/ mo tani Yesu ki doŋ uni gwondoŋ mo be ⁴² mmo/ o gwo mo ki: Atinta kuluma um gwo mbwa mo goma Kriŋthos mo? A'di ta ya/ maja mo? Uni thoŋ a'di gwo mo ki: Ya/ ma Dawuu'd mo be. ⁴³ Dhali a'di ki thoŋ uni gwo mo ki: Dhali wakki/ a'di wakan mo tani atinta on ma Dawuu'd gwo ki Shi/in mo mmoyuk a'di ki Tapa mo mmo/o gwo mo ki:

⁴⁴ Tapa o'da Arumgimis pem gwo mo ki:

Ca'bi / e aha/ ki me'da bim poros pem mo ma, ntagi aha/ mina dhu uni gun ta 'kup ki / e mo e bwanj'kwariny mom pini jin dhuna /e sho'k mo be.

⁴⁵ Dhali wakka Dawuu'd ki yuk a'di ki Tapa mo tani ba/ ata mmina a'di ita ya/m piti moyi? ⁴⁶ Dhali jan tal 'deŋ kamu/ yisa di'da jin mishi a'di gwo yansan thoŋ mo, walla 'pena tee caan mo tani jan kamu/ doŋ/ e di'd 'de/ yisa jin doŋki a'di gwondoŋa kamu/ mo be.

23

Yesu Be'dki Mii gi Iman'kwar To mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo

¹ Dhali yan'ko'd Yesu ki owa waambuhany 'kwani gwo mo dhali imancik a'di gwo mo be mmo/o gwo mo ki:

² Iman'kwar to dhali 'Kwani Parisiyiin uni 'kokin mo e monyca'b ma Musa mo be. ³ Wakan boti ki mii gi ma to gunn iniin dhali ciya hirdhe/ ki gwo jin tora uni um mo hili dhalku/ ki mii to kun miina uni mo, haali/ uni ciki gwo mo tani hili uni 'koki botki a'di mo be. ⁴ Uni dekki to jin ditadi mo kun shina kal ki shi/ mo dhali uni ki dhu uni e 'kupa binj 'kwani mo. Hili uni ki is buni mo tani uni 'koki joç uni ki me'd buni mo be. ⁵ Uni miina ris tom buni 'baar mo ki uni mina 'kwani mish mo. Pilakterim* buni miina uni ki bee bee mo dhali burriyen turgam buni nye'ba/ uni she/ ka yupen turga/ mo. ⁶ Dhali uni eni montak e mo jin yukkunuwa yuk mo dhali mom 'boron e gu'b gi montul is mo be ⁷ dhali en monthe me'd kagahara e mo ma suug mo dhali uni eni mii jin yuka 'kwani uni ki gum pem jin caa e ki ca mo. ⁸ Hili um mini 'koki nap 'kwani mmoyuk um ki gum bam kun caa e ki ca mo haali/ um tan ga mantor gwom bum jin tal 'de/ mo dhali um tana waka tal 'de/ mo be. ⁹ Dhali um mini 'koki yuk wathin kamu/ ka babam bum e mony'cesh yan mo haali/ um tan ga Babam bum jin tal 'de/ mo a'di jin di'd e momis mo be. ¹⁰ Walla um yisa minu yuk ki itapa mo haali/ um tan gi tapam bum tal 'de/ mo a'di jin ta'da Kristhos mo be. ¹¹ A'di jin caaca e bwam um

mo tani a'di midi ta cinjinam bum mo be. ¹² A'diyin jin kar is piti ki ca mo tani minu kar ki gwa'd mo dhali a'diyin jin kar is piti ki gwa'd mo tani minu kar ki ca mo be.

¹³ Wayyi e um, 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo. Haali/ um 'dapki bway gi Bampa/ gi Momis 'twa/ mo apo/ 'kwani mo. Haali/ um ki is bum 'koki ciç mo walla 'koki dhal uni gwansan bway mo kun mini 'taki ciç i a'di mo be. ¹⁴ Wayyi e um, 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo. Haali/ um loski gu'b gi up gun wuna ikath mo dhali eya por ma pije/ mo tani um ki mii mon'tho mo ki rash rash mo. Wakan um mini bu'th dhan miiwax gun caaca mo be. ¹⁵ Wayyi e um, 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo. Haali/ um tani mo mo dhali dhan yi'de/ mo dhali a'cesh mo mmogam jan tal 'den kamu/ jin dina e ki she/ mo mmobu'th gwom bum mo, dhali ki a'di warki'd ka manbu'th gwom bum mo tani um ki mii a'di ka 'ci ma al o'd me'di su/ ki nyanye/ mo mmobol is bum gana/ e mo be.

¹⁶ Wayyi e um, 'kwani kun tana ja'da/ ka ja'da/ mo kun toshki ta ashu/ um bway mo, kun o gwo mo ki: Wakki/ jan tal 'den kamu/

* **23:5** Pilakteri ta'da yi'c jin dhunu Gwo ma Arumgimisa tiya kun 'kwarkunu mo apo/ mo mmohithi buye/ mo dhala biny cam mo e mon'tho mo.

midi thul me'da po/ gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di mii mii ki pe'th mo be. Hili wakki/ wathin kamu/ midi thul me'da po/ 'dolkon gana/ gi gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di deku ki gwom piti jin ona a'di is mo be. ¹⁷ Um 'kwani kun tana ja'da/ kun ta pus mo. Haali/ to jin ca'd ita'da ta mo, ta 'dolkon 'taa? walla gu'b gi mondheleladhelel jin kar 'dolkon ki a'di jin kogu mo? ¹⁸ Dhali um kun o gwo mo ki: Wakki/ jan 'de/ midi thul me'da powa gwaṭa/ jin miinuwa bas mo tani a'di mii'd ki pe'th mo be. Hili wakki/ wathin 'denj kamu/ thul me'da po/ to jin cinu ki me'd mo apowa gwaṭa/ jin miinuwa bas mo tani a'di deka gwom piti jin ona a'di is mo be. ¹⁹ Um 'kwani kun tana ja'da/ mo. Haali/ to jana ica'd mo, to jin cinu ki me'd mo 'taa? walla gwaṭa/ jin miinuwa bas a'di kar to jin cinu ki me'd ki jin kogu mo? ²⁰ Wakan a'di jin thuli me'da apowa gwaṭa/ jin miinuwa bas mo tani a'di thulki me'di a'di mo dhali aris to 'baar kun 'koni a'di mo be. ²¹ Dhali a'di jin thuli me'da po/ gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di thulki me'di a'di mo dhali ki a'di jin ca'bki'd e a'di mo be. ²² Dhali a'di jin thuli me'da po/ momis mo tani thulki me'da powa kursi ma Arumgimis mo dhali ki a'di jin ca'bki'da po/ a'di mo be.

²³ Wayyi e um, 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo

kun tana he'k e ka he'k e mo, haali/ um cina nana/ ki to jin cinu Arumgimis mo dhali anuṅkure/ mo dhali tonj kuyga/ jin miinuwa 'tash jin ta'da akammun mo dhali um ki ta piny is e ton tiya kun 'bitha mii 'ba/ ki 'bi'th mo me'd gwoṅkan jin cinu mo dhali momii ma kar/ e mo dhali momiimii mo dhali moṅgam gwo is mo. Aris to gwansan ka ba/ mmina umi mii mii mo mmodar ga piny isi cine/ ki miin tiya mo. ²⁴ Um kun toshki ta ashu/um bway kun tana ja'da/ mo, um ki dhim e ka pije/ mo dhali um ki los kalman ki 'kolo'c mo be.

²⁵ Wayyi e um, 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo, haali/ um lamki 'ko'd gwar ma kubbaaya mo dhali asahan mo, hili e bwaman mo tani uni 'tu'dkunu mo ki mondil to mo dhali ki mii kun 'coṅa'coṅ mo. ²⁶ / E Wathim Parisi jin ta'da ja'da/ mo. Lami bwamana kubbaayam pini nṭwa/a/ mo ma dhali asahan mo, wakan ki 'ko'd gwar ma pije/ si'da/ midi dheleladhelel mo be.

²⁷ Wayyi e um 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo, haali/ um wana e ki moṅkupaje kun kushu mo ki bany bany mo e mis 'te/ mo. Dhali eya por ma pije/ mo tani uni ki piyu/ monyjaru/ mo, hili e bwaman uni mo tani uni 'tu'dkunu mo ka siman 'kwani kun wukin mo

dhali aris to mo kun nyo/ anyo/ mo. ²⁸ Wakan um si'da/ eya por ma pije/ mo tani um ki pi monkar/ e gom 'kwani mo, hili e bwam um mo tani um 'tu'dkunu mo ka he'k e mo dhali ki mii kun 'coka'cok mo be.

²⁹ Wayyi e um, 'kwani kun ta iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo kun tana he'k e ka he'k e mo. Haali/ um nyan'ki mon'kupaje gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhali um ki nyon to mo apo/ mon'kupajen 'kwanin kar/ e mo, ³⁰ mmo/o gwo mo ki: Wakki/ ana mina 'taki 'ko ka tee gi ibabam bana mo tani ana mina 'taki 'koki nyak to mii ki uni mo e mo jin woluwa bas gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo be. ³¹ Wakan um o gwo apo/ is bum mo ki um ta iya/ gi uni gwansan kun 'koshkina mee gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo be. ³² 'Tu'di 'te/ ma ki piny piny mo ki mombar gi ibabam bum mo. ³³ Um kun ta tasha/ mo, dhali um kun ta ushin tashan 'thi/ mo, um mini mish ye kata sa/, um kun 'dapa'dap ki bway gi mo ma al o'd kan mo.

³⁴ Wakan aha/ hashkina um imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhali 'kwani kun yukayuk mo dhali 'kwani kun ta iman'kwar to mo. Dhali kun tiya mina umi 'kosh mo dhali 'kosh ki cwany'cithan dhul mo dhali kun tiya mina umi dor mo e gu'b gi montul is bum mo dhali to'c 'kus e bampa/ ki she/ ki she/ mo. ³⁵ Wakan

eya po/ um mo tani arisa bas gi 'kwanin kar/ e wolkina po/ mony'cesh mo 'pena bas ma Habiil jin di'd ka po/ mo ntaga bas ma Sakariyya jin ta ya/ ma Barakiyya mo a'di jin 'koshkina um mo e bwaman ma gwata/ jin karu mo ki jin kogu mo e mo jin miinuwa bas mo be. ³⁶ Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki aris to gwansan mini pu'd apo/ 'kwani gwansan kun tana nyakum yil mo be.

Yesus Gwoki'd Apo/ Pa Urushaliim mo

³⁷ Ayy Urushaliim Urushaliim jin 'koshki imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ jwa mo dhali 'kosh uni gwansan ki wosh kun hashkunu e / e mo. Me'd wana risa kun oka/ ki tul ucim pini isi montal 'de/ mo me'd kumana nwa jin wupi ushan piti ka bi mo, dhali um ushkin mo be. ³⁸ Hili mo mo ma, gu'b pini dhalkunu 'pen mo dhali ta ma'du/ ki ma'du/ mo. ³⁹ Haali/ aha/ tora um gwo mo ki: Um mini 'koki par aha/ e dok/ e mo ntagi um mini o gwo mo ki: Mom'bor mii gom a'di jin pu'dki'd ki gway gi Tapa mo be.

24

Mo jin 'Ce'du Gu'b gi Mondheleladhelel Sho'k mo dhali James Mii jin Toru Itwa/ a/ gom 'Pemenjin 'Ko'd mo

¹ Dhala Yesus dhalki gu'b gi mondheleladhelel 'pen mo dhali di'd mmoya ka pije/ mo ki imancik a'di gwo pu'dkin mo dhali tor a'di gu'b

gi mondheleladhelel mo be.
² Hili a'di ki thok uni gwo mo ki: Um mishina ris to gwansani 'baar mo 'taa? Ka jin gana/aha/ona um gwo mo ki wosha kamu/ yisa minu dhal ka makampo/ apowa kamu/ jin midi diki bita 'cesh mo.

³ Me'd jin dikina a'di e 'kuwosh Setuun mo tani imancik a'di gwo pu'dkini a'di mo mmo/o gwo mo ka kwal is ki: Tor am gwo mo ma, kakasja sa/ mmina to yansani di mo? dhali ki jamas mii gi wakata mmina / e mpu'du/ mo dhali ki mii jin mina yil gi mony'ceshi di 'kup mo?

⁴ Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Hili ki 'bore/ mo ma, ki wathin 'denj kamu/ midi diki sus umi dheres mo.

⁵ Haali/ 'kwani tana ris kun mini iyyu/ ki gway pem mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ tana Kristhos mo dhali uni mini sus tiya ka ris mmodheres mo. ⁶ Dhali um mini cik gwo gom mo/ as mo dhali gwo gom mo/as jin 'ce'du 'te/ mo. Hili mo mo ma ki um mini dhalki is ki ko/ mo haali/ mii yansan a'di midi bu'th embul mo mo dhali hili 'pemen diki pu'd naskina/ mo be.

⁷ Haali/ kala kamu/ midi cu mis apo/ kala kamu/ mo dhali 'penkuman bampañ kamu/ midi cu mis apo/ 'penkuman bampañ kamu/ mo, dhali te/ midi di mo dhali mony'cesh midi yikin is ki mo ka ris mo be. ⁸ Aris to gwansan uni ta jasi montel 'pen gi isa nyor mo be.

⁹ Yan'ko'd uni mini ci um mo ki um minu to'c bwa mo

dhali dhu um mmowu mo. Dhali um minu shi/i e mo ka ris kal gi 'kwaniny'cesh mo gom gway pem mo be.

¹⁰ Dhali yan'ko'd 'kwanin tiya ka ris mini ye gwo is mo dhali wañ tiya gway ka rem 'kup mo dhali shi/a ashim bwa i is ka rem 'kup mo be. ¹¹ Dhali imancigwonthus mini cu mis mo dhali sus 'kwani ka ris mmodheres mo be. ¹² Dhali mo/ en gi 'kwani ka ris mo tani mina isi mii ki dhadharmu'th mo haali/ aris tonthus kun 'coka'cok mo tani markunu is kagahara mo be.

¹³ Hili a'di jin 'dimki 'kup mo ntagi 'pemen mo tani a'di iminu woth mo be. ¹⁴ Dhali gwom 'borga/ gi Bampa/ gi Momis mo tani minu mii cika pije/ e mony'ceshi 'baar mo me'd gwo jin cinu gom kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo, idhali yan'ko'd mo tani 'pemen midi pu'du/ mo be.

¹⁵ Wakan ki um mini par a'di e mo mmodosha a'di e mo jin kogu mo a'di jin ta mii jin bulabul mo jin mina 'kwani ta'k is jwa mo tani a'di jin okin ma manci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo jin ta'da Dani/ aal mo (Dhalka manden gwo e mishi gwo 'ban mo). ¹⁶ Dhali yan'ko'd dhalki uni gwansan kun 'kon e Pa Yahuudiyya mini so 'kuwosh mo. ¹⁷ Dhalki a'di jin di'd e 'kungu'b midi diki thul ka 'cesh mo mmogu ton kamu/ 'peni gu'b piti mo. ¹⁸ Dhali a'di jin di'd e bwam bunto mo midi diki doku/ ka nyan'ko'd mmobu'th burrinyem pom piti mo be. ¹⁹ Dhali ayy/ ayy/ ayy gom

uni gwansan kun bwaa uci mo dhali gom uni gwansan kun ci uci ako mmopi ka tee gwansan mo. ²⁰ 'Thoyi mo ma ki mosom bum mini 'taki 'koki ta mondit mo walla ka cim ma pesu/ mo. ²¹ Haali/ yan'ko'd adhan monto'c bwa midi di mo, gi ji wakan yisa di'da 'peni ka mun'kup gi mony'cesh mo ntagi shwanesan mo, yisa, dhali midi diki di ki sule/ sule/ mo be. ²² Dhali wakki/ ka cim gwansan 'konuki 'taki 'koki 'cith bwa mo tani wathimpan kamu/ si'da/ minu 'taki 'koki woth mo be. Hili haali/ gom gway gi uni gwansan kun kwanykunu mo ka tee gwansan mo tani a'di i'cithkunuwa cim bwa mo be. ²³ Yan'ko'd wakki/ jan 'dey kamu/ midi o um gwo mo ki: Hili mo mo ma, aK^risthos a'dan mo be tani walla, a'di acittaⁿ mo tani dhalku/ gwom piti ki gam is mo ma. ²⁴ Haali/ iK^risthos kun 'koki ta kun gana/ walla imançi gwo kun 'koki ta kun gana/ mo tani mini cu mis mo dhali tora dhan jamas mii mo dhala dhan momer mo. Wakan uni mini susa susi dheres mo ntagi uni kun kwanyu ki she/ mo wakki/ a'di mishu mii mo be. ²⁵ Hili mo mo ma, aha/ tora um gwo ntw^a/ a/ mo be. ²⁶ Wakan wakki/ uni mini o um gwo mo ki: Hili mo mo ma, a'di di'd e mombwaasho mo tani dhalku/ ki ii ka pije/ mo. Wakki/ uni o um gwo mo ki: Hili mo mo ma, a'di di'd isi bwaman gu'b gana/ mo tani dhalku/ gwom piti ki

gam is mo ma. ²⁷ Haali/ me'da wara sho'k jin pu'dki'd 'peni mom'pesho'k mo dhali dhwa/a'd mo mo ntaga bora lungu'b mo tani wakan a'di midi ta mo jin mina Ya/ gi 'Kwani ipu'du/ mo be. ²⁸ E mo yin jin mina bungwar isi di mo tani a'di mina korro/ itul 'kup mmontal 'de/ mo be.

Mo jin Mina Ya/ gi 'Kwani Doku/ mo

²⁹ Dhali ki jahanne/ 'ko'di monto'c bwa ka tee gwansan mo tani atente/ midi dhurum mo mo dhali appe midi diki ci monkush piti mo dhali arisa cul mini ta'k 'peni momis mo dhali aris mom'bi'th kun 'kon e momis mo tani minu yikin is mo be. ³⁰ Dhali yan'ko'd jamas mii gi Ya/ gi 'Kwani minu piyu/ mo 'peni momis mo, dhali yan'ko'd arisa wak gi 'kwaniny'cesh mini ko mo dhali uni mini par Ya/ gi 'Kwani e mo mmopu'du/ e bwaarak 'peni momis mo ki mom'bi'th mo dhali ki monyca ilu/ mo be. ³¹ Dhali a'di midi hash iman'doyu gwom piti ka dhana yuk gi cuuwa/ ma poome/ mo dhali uni mini tul unim piti is kun kwanykunu mo 'peni momis kun 'kona shem 'penabi idonon mo 'peni montel 'pen gi momis mo ntagi 'bana kamu/ mo be.

³² Mishi gwo 'ban mo ma 'peni cwampu/ mo. Ki jahanne/ me'd jin lu/ kina a'di abinycwalman piti jin 'ta'dama'ta'dam mo tani dhali lu/ jipim piti mo tani um ki mish gwo 'ban mo ki

moyurantee 'dishi'd mo be. ³³ Wakan si'dayi, ki um ki para ris to gwansan e mo tani um ki mish mo mo ki a'di 'disha'dish mo dhali a'di 'dishki'd hila/ mo e 'twan'kal mo be. ³⁴ Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki 'kwani ma nyakum yil gwansan mini 'koki pe mo ntagi aris to gwansan mini bu'th mo mo be. ³⁵ Momis dhali mony'cesh mini pe mo tani hili gwom pem mini 'koki pe mo be.

*Wathin Kamu/ Yisa
Mishi'da Tee mo dhali Mo mo*

³⁶ Hili ka tee caan mo dhali mo mo tani dina wathin 'de/ ki mish mo dhali iman'doyu gwo si'da/ kun 'kon e momis mo 'koki mish mo mo walla Ya/ si'da/, hili Ababa a'di 'de/ mo be. ³⁷ Me'da tee ma Nuuh mo tani wakan si'da/ mina Ya/ gi 'Kwani pu'du/ mo be. ³⁸ Haali/ ka tee gwansan itwa/ a/ ka gannu/ yi'de/ mo tani uni 'kokin mo mmoshwa to mo dhali mmopi to mo dhali mmomash mo dhali mmo'ciya ci mmomash mo ntaga tee ma Nuuh jin jithirkina a'di mo e bwam ma kur mo be. ³⁹ Dhali uni 'koki mish mo mo ntaga gannu/ yi'de/ pu'dki'd mo dhali dhi'th uni 'baar sho'k mo. Dhali wakan mina Ya/ gi 'Kwani pu'du/ mo be. ⁴⁰ Dhali yan'ko'd 'kwani' gwasi su/ mini 'ko mo e bwam bunto mo. Dhali jan 'de/ minu bu'th mo be dhali jan kamu/ minu dhalku/ mo be. ⁴¹ Up mini 'ko isu/ mo si'da/ kun mini yor to ayo mo. Dhali jan 'de/ minu bu'th mo be dhali jan kamu/

minu dhalku/ mo be. ⁴² Timi mo mo ma wakan, haali/ um 'koki mish mo mo atee jin mina Tapam bumi yayu/ mo be. ⁴³ Hili mishi yaase mo ma, wakki/ com gu'b midi 'taki misha cim jin mina wathin 'di/ 'taki yayu/ mon'thiny mo dhali kwal to mo tani a'di midi 'taki tim mo mo dhali midi 'taki diki dhal gu'b piti mo ki a'di minu 'taki 'koki 'ce'd mo be. ⁴⁴ Wakan um si'da/ mini mii thoson is mo haali/ Ya/ gi 'Kwani midi pu'du/ ki mo jin mina umi 'taki 'koki tosh mo.

*Cin'kina/ jin Ta jin Gana/ mo
dhali Cin'kina/ jin Diki Ta jin
Gana/ mo*

⁴⁵ Kaja a'di jin ta isin' gana/ mo dhali jin ta cin'kina/ jin yukayuk moye? A'di, jin mina tapam piti kar a'di tapa apo/ gu'b piti mo mmo'ci unim piti ton'te/ ka tenten' gana/ mo? ⁴⁶ Mom'bor mii 'te/ ba/ gom cin'kina/ caan, a'di jin mina tapam piti pu'du/ mo mmogam mo ki a'di di'd mmomii kan mo be. ⁴⁷ Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki a'di midi kar a'di ari tapa apo/ aris tom piti jin tana a'di mo be. ⁴⁸ Hili wakki/ cin'kina/ caan jin ta thus ki thus mo o gwo mo e is piti mo ki: Tapam pem tayi'da diite/ mo be ⁴⁹ dhali yan'ko'd a'di ki tel mii 'pen mo mmodor igarr piti kun nyakka a'di atu'c mii mo dhali shwa to mo dhali pi to mo nyakki uni gun 'kosh ma su mo tani ⁵⁰ dhali tapa gi cin'kina/ midi pu'du/ mo ka tee jin dina a'di ki tosh ki a'di midi 'taki pu'du/ mo dhali ki

mo jin dina a'di ki mish mo mo be. ⁵¹ Dhali a'di midi ci a'diya jisa mo dhali a'di midi kar a'di nyakki uni gun tana he'k e ka he'k e mo. Dhali e mun mo tani a'di ta mo jin mina 'kwani 'pe'd shem buni mo be.

25

*Gwom 'Bi'th/e gom Nyaranj
'Kume'd mo*

¹ Yan'ko'd Bampa/ gi Momis minu kar ka par 'ban ki nyara/ kun 'koni 'kume'd mo kun kalkina lambam buni mo dhali ii mo mmorak wathinya'ba mbway mo be.

² Dhali unin tiya kun 'koni mudhe'd mo tani uni ta pus mo dhali kun 'koni mudhe'd mo tani uni yukayuk mo be.

³ Haali/ uni gun ta pus ki pus mo kalkina lambam buni mo tani uni 'koki kala yini nyakki uni mo. ⁴ Hili uni gun yukayuk mo kalki tura/ yin nyakka lambam buni mo be.

⁵ Me'd jin tayina wathinya'ba diite/ mo tani uni 'baar mo to'da e is mo dhali ish e mo be. ⁶ Hili ki mombwam/enj gana/ mo tani cuuwa/ cuuyunu mo ki: Hili mo mo ma. Wathinya'ba a'dan be. Iiyu/ ka pije/ mo mmorak a'di mbway mo.

⁷ Dhali yan'ko'd aris nyara/ gwansan uni cuki mis mo dhali dhitha lambam buni is mo be. ⁸ Dhali uni kun ta pus ki pus mo ki o uni gun yukayuk gwo mo ki: Ciyi aman ara yin bum mo ma haali/ alambam bam mur ma yini ku'th mo be. ⁹ Hili uni gun yukayuk thok uni gwo

mo ki: Wariba/ a'di si'da/ midi diki mii 'kosh jwa mo gom am mo dhali gom um mo. Ba dhali mii e i is mo dhali ii mo e imanyol to mo dhali yolu a'di gom is bum mo. ¹⁰ Dhali ki uni 'kokin mo mmo/ii mo mmoyol mo tani wathinya'ba pu'dki'd mo dhali uni gwansan kun 'kokin mo mmothoson is mo tani uni iiki bway bwanj gu'b mo nyakki a'di mo e mo ma yuk gi momiimash mo. Dhali acampur mu'thkunu mo be. ¹¹ Dhali yan'ko'd nyaran tiya uni pu'dkin mo si'da/ mmo/o gwo mo ki: Tapa Tapa, ka'dki aman gu'b mo ma. ¹² Hili a'di thok uni gwo mo ki: Ka jinj gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Aha/ mola um mo be. ¹³ Wakan timi mo mo ma haali/ um moli mo mo walla cim mo walla mo mo be.

*Gwom 'Bi'th/e gom Kuluny
'Dolkon mo*

¹⁴ Haali/ a'di mina e waki wathi/ jin ya ya yilkina/ e bampa'j kamu/ jin si'dasi'd mo dhali a'di ki yuk cinjkinam piti mo dhali a'di ki ci uni tom piti mo be. ¹⁵ Dhali e jan 'de/ mo tani a'di ki ci a'di adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd mo dhali e jan kamu/ tani a'di ki ci a'di adhan kuluny 'dolkoni su/ mo dhali e jan kamu/ mo tani a'di ki ci a'di adhan kuluny 'dolkoni 'de/ mo, e uni ka 'dete/ 'dete/ mo me'd isi to kun misha uni mii mo be. Dhali yan'ko'd a'di ki ya mo be. ¹⁶ A'di jin bu'thki adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd mo tani a'di yaki'd mo ki jahanne/ mo dhali yol to ki

uni mo dhali a'di ki ta/ a'di mo mmota adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd ki nyanye/ mo be. ¹⁷ Wakan si'da/ a'di jin ta'd gi dhan kuluny 'dolkoni su/ mo tani a'di ki ta/ a'di mo dok/ e mmota adhan kuluny 'dolkoni su/ ki nyanye/ mo be. ¹⁸ Hili a'di jin bu'thki adhan kuluny 'dolkoni 'de/ mo tani a'di yaki'd mo dhali cwany jisa 'cesh mo dhali ba/ a guurush gi tapam piti mo be. ¹⁹ Dhali yan'ko'd mmosi'dkina tapam buni ca'b'ko'd ki si'd mo tani tapa gi cinjina/ gwansan a'di pu'dki'd mo dhali thoson gwo gom ton deŋ nyakki uni mo be. ²⁰ Dhali a'di jin bu'thki adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd mo tani pu'dki'd kadhoŋ mo mmo'ka adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd ki nyanye/ mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, / e ciki aha/ adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd mo tani aha/ miikina to mmota/ uni mmota adhan kuluny 'dolkoni mudhe'd ki nyanye/ mmahan mo be. ²¹ Dhali tapam piti ki o a'di gwo mo ki: Mba/ ca/. / E ta cinjina/ jin 'boro'd mo dhali jin ta isin gana/ mo be. / E ta a'di jin ta isin gana/ apo/ ushi to kun gwa'dan mo. Aha/ mina kar / e apowa ris to ki nyanye/ mo. Huri / e mo 'te/ ma e moŋ'kuny bwa gi tapam pini mo. ²² Dhali a'di si'da/ jin ta'd gi dhan kuluny 'dolkoni su/ mo pu'dki'd kadhoŋ mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, / e ciki aha/ adhan kuluny 'dolkoni su/ mo. Aha/

miikina to ki uni mo dhali ta/ adhan kuluny 'dolkoni su/ ki nyanye/ mmahan mo be. ²³ Dhali tapam piti ki o a'di gwo mo ki: Mba/ ca/. / E ta cinjina/ jin 'boro'd mo dhali jin ta isin gana/ mo. / E ta a'di jin ta isin gana/ apo/ ushi to kun gwa'dan mo. Aha/ mina kar / e apowa ris to ki nyanye/ mo. Huri / e mo 'te/ ma e moŋ'kuny bwa gi tapam pini mo. ²⁴ A'di si'da/ jin bu'thki adhan kuluny 'dolkoni 'de/ mo pu'dki'd kadhoŋ mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, aha/ misha ki / e ta wathi/ jin cinthira cinthir mo haali/ / e 'cithi to jin dina / e ki si mo dhali tul to is jin dina / e ki 'dash mo. ²⁵ Wakan aha/ ko/ ka is mo dhali aha/ yakina mo dhali ba'k adhan kuluny 'dolkon pini eya 'cesh mo. Dhali a'di a'dan be. Guyi a'di jin ta jim pini mo ma. ²⁶ Hili tapam piti ki tho'k a'di gwo mo ki: / E ta thus ki thus mo dhali / e ta cinjina/ jin ta'da piny is ka piny is mo. / E mishkin ki aha/ tana man'cith to jin dika/ ki si mo? dhali tul a'di jin dika/ ki 'dash is mowa? ²⁷ Dhali yan'ko'd / e ka ba/ mini 'taki dhuka guurush pem mo e imandhuwa guurush mo dhali ki yampu'd pem jin miga/ 'taki bu'th a'di jin ta jim pem gana/ mo dhali nyunycinam piti mo be. ²⁸ Wakan buthi adhan kuluny 'dolkon 'peni a'di mo ma dhali ciki a'di jin ta'd gi dhan kuluny 'dolkoni 'kume'd mo. ²⁹ Haali/ aris uni ka 'de'e/

'dete/ kun ta gi to mo tani minu ci to ki nyanye/ mo dhali uni mini ta gi to kun mini ur 'kup mo. Hili 'peni a'di jin dara'd mo tani hili a'di jin tana a'di mo tani minu bu'th 'peni a'di mo be. ³⁰ Dhali bu'th cin̄kina/ jin ush me'd ki 'tash mo dhali biṭ a'di mo e mo jin ta'da 'tum ka 'tum mo. Dhali e mo yin mo tani a'di ita mo jin mina 'kwani 'pe'd shem buni mo be.

Mom'bor Mii dhali 'Kwani kun Jeenu mo

³¹ Ki Ya/ gi 'Kwani mididi pu'du/ mo e monycam piti mo tani dhali ka ris iman'doyu gwom piti ilu/ mo tani dhali yan'ko'd a'di mididi ca'b apowa kursim piti gi monyca mo be. ³² Aris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo minu tul isi bwambori a'di mo, dhali a'di mididi kwa/ uni bwa mo 'peni tiyan tiya mo me'd jin kwa/ ma manhil ka'bal ka'bal bwa mo 'peni mi mo be. ³³ Dhali a'di mididi dhu ka'bal ki me'da bim poros piti mo, hili mi mina a'di dhu ki me'da cam piti mo be. ³⁴ Dhali yan'ko'd aMalik mididi o uni gwansan kun 'kon ki me'da bim poros piti gwo mo ki: Iiyu/ mo ma, ayy um kun 'bor ma Ababa mii mo mmogam mal gi Bampa/ gi Momis jin thosonkunu mo gom um mo 'peni mo jin ka'bkunuwa 'cesh sho'k mo be. ³⁵ Haali/ me'd jin 'kosha te/ aha/ mo tani dhali um ki ci aha/ tonte/ mo. Dhali ki aha/ butha yi'de/ mo tani dhali um ki ci aha/ yi'de/ mmopi mo. Dhali ki aha/ yana ya yilkina/

mo tani dhali um hanki aha/ mo be. ³⁶ Dhali ki aha/ dina is 'te/ mo tani dhali um hi'thki aha/ burrinye/ i is mo. Dhali ki aha/ 'ba'thkina mo tani dhali um iiyini buti aha/ mo. Dhali ki aha/ dina eya sijin mo tani dhali um pu'dkini aha/ mo be. ³⁷ Dhali yan'ko'd uni kun ta kuṅ kar/ e mini thoḳ a'di gwo mo ki: Tapa, kakasjana mparkina aman / e e mo mmo'kosha te/ / e mo dhali mmoci / e tonte/ mo? walla butha yi'de/ / e mo dhali aman ki ci / e a'di mmopi mo? ³⁸ Dhali kakasja mparkina aman / e e mo mmoya ya yilkina/ mo dhali aman ki han / e mo? walla dina / e is 'te/ mo dhali aman ki hi'th / e burrinye/ i is mo? ³⁹ Dhali kakasja mparkina aman / e e mo mmo'ba'th mo walla dina / e eya sijin mo dhali aman ki buti / e mo? ⁴⁰ Dhali aMalik ki thoḳ uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Me'd jin miina um a'di gom a'din 'deṅ kamu/ jin pisi'd mo 'peni ushi uni gwansan kun tana waḳ pem mo tani um miiki a'di gom aha/ mo be. ⁴¹ Dhali yan'ko'd a'di mididi o uni gwansan gwo mo kun 'kon ki me'da cam piti ki: Iiku/ 'peni aha/ mo ma, um kun jeekunu mo e mo ma al o'd jin mididi diki us ki sule/ sule/ mo, a'di jin thosonkunu mo gom tapa ma ruma 'cesh mo dhali iman'doyu gwon thus piti mo be. ⁴² Haali/ aha/ 'kosha te/ mo ka jin gana/ dhali um 'koki ci aha/ tonte/ mo, dhali aha/ butha yi'de/ ka jin gana/ mo dhali um 'koki

ci aha/ yi'de/ mmopi mo be.
⁴³ Dhali aha/ ka jin gana/ yana ya yilkina/ mo tani dhali um 'koki han aha/ mo. Dhali aha/ dina is 'te/ mo tani um 'koki hi'th aha/ burrineye/ i is mo be. Dhali ki aha/ 'batha mo tani dhali di eya sijin mo tani um 'koki buti aha/ mo be.
⁴⁴ Dhali yan'ko'd si'da/ uni mini thok gwo mo ki: Tapa, kakasjana mparkina aman / e e mo mmo'kosha te/ /e mo walla butha yi'de/ /e mo walla ya ya yilkina/ mo walla di is 'te/ mo walla 'ba'th mo walla di eya sijin mo dhali 'kona aman ki mii to gom /e mo?
⁴⁵ Dhali yan'ko'd a'di mididi thok uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Me'd jin 'kona um ki mii a'di gom jan tal 'derj kamu/ 'peni uni gwansan kun pisin mo tani um 'koki mii a'di gom aha/ mo be. ⁴⁶ Dhali uni mini ii mo e mo jin 'konu ki mii 'ba/ ki sule/ mo, hili uni kun miin ka kar/e mo tani mini ciç mo e mo'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

26

Imanshu 'Kwani Bway Mikina Wu'th apowa Yesus mo

¹ Ka Yesus 'baarki'da ris gwo gwansan mmo/ o mo tani a'di ki o imanciç a'di gwo gwo mo ki: ² Um mishi mo mo ki 'ko'da cim su/ mo tani a'di ta'da cim ki Mompe'kupanyolos mididi pu'du/ mo dhali Ya/ gi 'Kwani minu ci mo mmo'kosh ki cwany'ciñhan dhul mo be.

³ Dhali igasiis kun can dhali 'kwani gwanyaka/ gi

'kwani mo uni mini tul is mo mmontał 'de/ mo e bwaagon ma gasiis jin ca'd mo a'di jin yu'kununu gway ka Kayaapa mo be. ⁴ Dhali uni gamki 'twa/ 'kup mo mmontał 'de/ mo mmobutha Yesus ki kup mo dhali mmo'kosh a'di jwa mo be. ⁵ Hili uni o gwo mo ki: Yisa ka cim jin yukuwa yuk mo yisa, hili isi ciki/ haali/ adulatt mididi mo e bwan 'kwani mo be.

Yesus A'di 'Koshkunu Is ka Yina Pi'dnanj Gana/ mo e Pam Beetaniya mo be

⁶ Dhali ka Yesus di'd e Pam Beetaniya e gu'b ma Simaan jin ta gi monthus mo tani ⁷ a'boma kamu/ pu'dki'di a'di mo, a'di jin ta'd gi turan gasaas jin ta gi kush mo, a'di jin din ma yina pi'dnanj gana/ nycine/ jin 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo. Dhala yim ki wol a'di e 'kup piti mo me'd jin dikina a'di eya tharabeesa mo be. ⁸ Hili ki imanciç a'di gwo parki a'di e mo tani uni dek ma nyor mo mmo/ o gwo mo ki: Atinta shinu yansan isa 'cesh kan mo?
⁹ Haali/ ayina pi'dna/ yansan minu 'taki yol ka guurush ki nyanye/ mo dhali ci 'kwani kun hatha'ko'd mo be. ¹⁰ Hila Yesus ki tor mii yansan ki e mo dhali o uni gwo mo ki: Atinta toca uma 'bom 'kus kan mo? Haali/ ayim mii tony jaro/ gom aha/ mo be. ¹¹ Haali/ um isa yempa/ tan gi 'kwani kun hatha'ko'd kun 'kon e um mo. Hili um mini 'koki ta gi aha/ ki sule/ mo be. ¹² Mmowoluwa yina

pi'dna/ yansan e bunḡwar is pem mo tani ayim ki mii a'di mmothoson a'di gom aha/ gam kan jin minu kan aha/ mo be. ¹³ Ka jin gana/ aha/ ṭora um gwo mo ki: E mo yin jin minu ci gwom 'borga/ yan e mony'ceshi 'baar mo tani a'di jin miin ma yim mo tani minu ṭor mo mmonyon mo mo mmoka ayim e mo be.

Yahuusa A'di Gamki Gwo Me'd mo Mmo'ciṭḥa/ Yesus Is ki Gwo mo

¹⁴ Dhali yan'ko'd jan ṭal 'deḡ kamu/ 'peni uni jin 'dap uni 'twa/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ mo jin yuku gway ka Yahuusa Iskariyuuti mo tani a'di yaki'd mo e igasiis kun can mo be ¹⁵ dhali o gwo mo ki: Atinta mmına umi ci aha/ mo wakki/ aha/ mina ci a'di ki um mo? Dhali uni ki ci a'di gabul 'dolkon kushi iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo be. ¹⁶ Dhali 'peni mo caan ki jahanne/ mo tani a'di cōrki'da cōr mo mmogam embul gana/ mo mmo'ciṭḥ a'di is ki gwo mo be.

Yesus Shwaki Tonte/ jin 'Ko'd Nyakki Imancik A'di Gwo mo

¹⁷ Dhali ka cim jin twa/a/ gi Maanḡkuthu'd jin miinu ki dar ga cumat mo tani imancik gwo pu'dkina Yesus mo mmo/ o gwo mo ki: Mana o /e bwa jin mina amani thoson to mo gom / e mo mmoshwa ki Mompe'kupanyolos mo? ¹⁸ A'di ki o uni gwo mo ki: Iiku/ mo e 'penḡkuman bampa/ mo dhali e jan 'deḡ kamu/ mo dhali o a'di gwo mo ki:

Amantor gwo o gwo mo ki: Mom pem 'dishi'd mo hila/. Aha/ mina mii rash di ki Mompe'kupanyolos yan e gu'b pini nyakki imancik aha/ gwo mo be. ¹⁹ Dhali imancik a'di gwo miikin mo me'd jin kankin ma Yesus uni gwo mo, dhali uni ki thoson to mo gom Mompe'kupanyolos mo be.

²⁰ Dhali ki mo ta mom'pimpili/ mo tani a'di ca'bki'da tharabeesa nyakki imancik a'di gwo mo kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo be. ²¹ Dhali ki uni 'kokin mo mmoshwa to mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ṭora um gwo mo ki jan 'de/ 'peni um midi 'ciṭḥ aha/ is ki gwo mo be. ²² Dhali uni 'kokina bwa mmodit mo kagahara, dhali uni ki tel mii 'pen mo mmo/o a'di gwo mo ka rem 'kup ka bath 'pen mo ki: Aha/ 'taa? Tapa. ²³ Dhali a'di ki thok gwo mo ki: A'di jin 'thupki me'd piti eya sahan nyakki aha/ mo tani a'di midi 'ciṭḥ aha/ is ki gwo mo be. ²⁴ Haali/ Ya/ gi 'Kwani yaki'd mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo gom a'di mo, hili wayyi e wathi/ yan a'di jin midi 'ciṭḥ Ya/ gi 'Kwani is ki gwo mo. A'di midi 'taki 'bor ki 'bor gana/ mo gom wathi/ yan wakki/ a'di minu 'taki 'koki dhodhu/ mo be. ²⁵ Yahuusa be a'di jin 'ciṭḥki a'di is ki gwo mo a'di ki o a'di gwo mo ki: A/aha/ 'taa, Tapa? A'di ki thok a'di gwo mo ki: /E oki a'di wakan si'da/ mo be.

²⁶ Dhali me'd jin 'kokina uni mmoshwa tonte/ mo tani Yesus bu'thki maanḡkuthu'd

mo dhali 'bora 'bor bwa i is mo, dhali a'di ki 'ce'd a'di mo dhali ci a'di ki imanciḱ a'di gwo mo dhali o gwo mo ki: Buthi a'di mo ma, dhali 'kayi mo ma. A'di yansan ita bungwar is pem mo be. ²⁷ Dhali a'di bu'thki'da ḱubbaaya mo dhali ki a'di ciki mom'bor bwa i is mo tani a'di ki ci a'di ki uni mo mmo/o gwo mo ki: Piyi a'di mo ma, aris umi 'baar mo, ²⁸ haali/ a'di yansan ita'da bas pem ki gwo jin gamu me'd mo, a'di jin wolki'd ka pije/ mo gom 'kwani ka ris mo gom mogwama gwam gom miinthus mo be. ²⁹ Aha/ tora um gwo mo ki aha/ mina diki dok/ e pi yiman maman cwa yansan ki sule/ ntaga tee jin miga/ pi a'di jin ta jin this nyakki um e Bampa/ ma Ababam pem jin di'd e momis mo be.

*Mo jin Waṭ ma Buterus
Yesus Gway A'di Torkunu Itwa/
a/ mo*

³⁰ Dhali ki uni yukki gway mo tani uni iikin ka pije/ mo e 'Kuwoṣh Seṭuun mo be. ³¹ Yan'ko'd a'Yesus ki o uni gwo mo ki: Umi 'baar mo mini ta'k mo gom aha/ mon'thiny yan shwane/ mo tani haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: Aha/ mina 'kosha manhil ka'bal mo dhali ka'bal 'pena ma'diny piti mo tani uni minu ceker bwa mo be. ³² Hili ḱ'ko'd mo tani ki aha/ piyunu/ mo tani aha/ mina ya um itwa/ a/ e Pany Jaliil mo be. ³³ Dhala Buterus ki tor a'di gwo mo eya tente/ ki: Ba uni gwansani 'baar mo

mini ta'k mo gom / e mo tani aha/ mina diki bit ki sule/ mo be. ³⁴ Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ tora / e gwo mo ki mon'thiny yansan shwane/ mo ntwa/ a/ ka dhonḱgola ḱwa diki ko e naskina/ mo tani / e mini waṭaa/ gway me'di kwara mo be. ³⁵ Dhala Buterus thok a'di gwo mo ki: Hili wakki/ aha/ mina mii wu mo nyakki / e mo tani aha/ mina diki wat / e gway mo. Dhali imanciḱ a'di gwo 'baar mo o gwo wakansan mo be.

*Yesus 'Thoki'd e Mon-
sinu jin Ta Bwaagon ma
Jathsemaani mo*

³⁶ Dhali yan'ko'd a'Yesus yaki'd nyakki uni mo e mo jin yuku ka Jathsemaani mo dhali a'di ki o imanciḱ a'di gwo mo ki: 'Koyi mmahan mo ma ki aha/ mina thoth is mo mmattaan dhali 'tho mo be. ³⁷ Dhali a'di ki susa Buterus nyakki a'di mo dhali iya/ ma Sabadi isu/ mo, dhali a'di telki mii 'pen mo mmoḱal bwan diti'd mo dhali bwa jin toco'd mo be. ³⁸ Dhali yan'ko'd a'di ki o uni gwo mo ki: Akashiram pem a'di diṭa bwa ki diṭ kagahara mo gom mowu mo. 'Koyi mmahan mo ma, dhali timi nyakki aha/ mo ma. ³⁹ Dhali mmothothkina a'di 'peny'ce ari'ceenne/ mo tani a'di bitki bwam/em piti a'cesh mo dhali 'tho mo ki: Ababam pem, wakki/ a'di yan mishu mii mo tani dhalka ḱubbaaya yan ya'di pe aha/ mo ma. Bahili a'di jin oyaa/ bwa mo yisa. Hili a'di jin ta bwam pini mo be. ⁴⁰ Dhali a'di

pu'dki'd e imancik a'di gwo mo dhali gam uni ki uni ishki e mo. Dhali a'di ki owa Buterus gwo mo ki: A/um bunya/ mini 'koki tim nya⁴¹ki aha/ka tente/'de/mo? Timi mo ma, dhali 'thoyi mo ma, ki um mini 'taki 'koki cic mo e mo jin palu mo, haali/shi/in ka jin gana/ mo tani a'di ona bwa mo, hili bungwar is a'di ihatha'ko'd ki ha'th mo be. ⁴²Dok/e gom me'd jin 'ko a'di isu/ mo tani a'di yaki'd mo dhali 'tho mo ki: Ababam pem, wakki/ a'di yan mol pe mo tani hili isi ciki/aha/mina pi a'di mo, dhalki a'di jin ta bwam pini mo tani dhalki a'di miinu mo ma. ⁴³Dhali dok/e a'di pu'dki'd mo dhali gam uni ki uni ishki e mo haali/ em buni to'dki uni is mo be. ⁴⁴Wakan a'di dhalki uni mo dok/e dhali a'di ki ya mo dhali 'tho mo gom me'di kwara mo mmo/o jasi gwon tal 'de/ mo be. ⁴⁵Dhali yan'ko'd a'di pu'dki'd mo e imancik a'di gwo mo dhali o uni gwo mo ki: A/um 'kon mmo/ish e kan mo? dhali bu'th mosi/is bum mo? Hili mo ma, mo pu'dki'd mo hila/ mo dhali Ya/ gi 'Kwani 'cithkunu is ki gwo mo e me'd gi 'kwani kun ta imanmii miinthus mo be. ⁴⁶Cuyi mis mo ma. Dhalki ana iina mo. Hili, a'di jin 'cithki aha/ is ki gwo mo tani a'di pu'dki'd mo be.

Mo jin 'Cithuwa Yesus Is ki Gwo mo dhali Mo gi Budhu A'di mo

⁴⁷Ki a'di di'd mo mmo/o gwo naskina/ mo tani Yahu-
usa pu'dki'd mo, a'di jin 'dap

tiya 'twa/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ mo, dhali nya⁴¹ki a'di mo tani dhana waambuhany 'kwani pu'dkin ki gandala turga/ mme'd mo dhali cwa mo, 'peni igasiis kun can mo dhali 'kwani⁴⁸ gwanyjaka/ gi 'kwani mo be. Dhali a'di jin 'cithki a'di is ki gwo mo ciki uni jamas mii mo mmo/o gwo mo ki: A'din 'de/ jin miga/ pi 'twa/ mo tani ta wathi/ mo. Buthi a'di mo ma. ⁴⁹Dhali a'di pu'dki'da Yesus ki jahanne/ mo dhali o gwo mo ki: Hayy, Tapa. Dhali a'di ki pi a'di 'twa/ mo be. ⁵⁰Yesus ki o a'di gwo mo ki: Akam pem, / e miina ta mmahan mo? Dhali yan'ko'd uni ki pu'du/ i a'di mo dhali dhu me'd buni apowa Yesus mo dhali bu'th a'di mo be. ⁵¹Dhali hili jan 'de/ 'peni uni gwansan jin nya⁴¹ di ka Yesus mo tani a'di he'thki me'd piti mo dhali buk gandala turgam piti mo dhali ru⁴⁸hun cin⁴⁸kina/ ma gasiis jin ca'd mo dhali 'cith 'cem piti mo be. ⁵²Dhali yan'ko'd Yesus ki o a'di gwo mo ki: Dwari gandala turgam pini ka nyan'ko'd e mom piti mo ma, haali/ aris uni gwansani 'baar mo kun kalki gandala turga/ mo tani minu 'ce'd sho'k ki gandala turga/ mo be. ⁵³A/ tosha / e ki aha/ mina mol Ababam pem 'tho mo dhali a'di ki ci aha/ ki jahanne/ awaambuhany iman'doyu gwom piti ka ris mo mmo'koki 'ko jasi 'kume'd i'ce'dka su/ mo? ⁵⁴Hili bakataye ki Gwo ma Arumgimis minu 'taki thim

mo ki a'di minu mii mii wakan mo be. ⁵⁵ Dhali ki mo yan mo tani aYesus ki owa waambuhany 'kwani gwo mo ki: Um iyyin ka pije/ ki gandala turga/ mme'd mo dhali ki cwa mo mmobu'th aha/ mmohabus mo me'd wathin 'di/ mo. Ka tee kun bathani 'ko'd mo tani aha/ dikina mo e gu'b gi mondheleladhelel mo mmo'tor gwo mo dhali um 'koki bu'th aha/ mo be. ⁵⁶ Hili aris to gwansani 'baar mo tani uni bu'thki embul mo mo, ki Gwo ma Arungimis kun 'kwarkina imançi gwo ma Arungimis kadhamo/ mo minu mii thim mo be. Dhali yan'ko'd aris imançik a'di gwo uni dhalki a'di 'pen mo dhali so mo be.

Yesus Doshki'd e Bwambor Montul Is gi 'Kwani Yahuuda/ mo

⁵⁷ Dhali yan'ko'd uni gwansan kun bu'thkina Yesus mo tani uni ki sus a'di eya Kayaapa jin ta'da gasiis jin ca'd mo e mo jin tulkina iman'kwar to is mo dhali 'kwani gwanyjaka/ si'da/ mo be. ⁵⁸ Hila Buterus bathki a'di nsho'k isa dhana/ mo ntagi mo gi bwaagon ma gasiis jin ca'd mo. Dhali a'di ki seyu bwaman mo. Dhali a'di ki nyak ca'b ki uni kun hili mo mo mmopar 'pemen gwo e mo be. ⁵⁹ Dhali igasiis kun can dhali aris uni 'baar mo gi montul is yan mo tani uni ñapki gwonthus mo mmo'ce'da Yesusa po/ mo, ki uni mini 'taki kar a'di mmowu mo be. ⁶⁰ Hili uni 'koki gam

tonthusa 'de/ mo, bahili aris iman/ o gwonthus apo/ a'di mo tani uni pu'dkin kadhon mo. N'ko'd uni su/ pu'dkin kadhon mo ⁶¹ dhali o gwo mo ki: Agarr yansan o gwo mo ki: Aha/ misha mmo'ce'd gu'b gi mondheleladhelel ma Arungimis sho'k mo dhali nyan a'di ka cim kwara mo be. ⁶² Dhala gasiis jin ca'd a'di doshki'd ki mis mo dhali o gwo mo ki: Ayy, /e moli 'twan kamu/'de'k mo? Gwo wakata ona 'kwani gwansan apo/ /e mo? ⁶³ Hila Yesus ca'bki'd ki shwam mo. Dhala gasiis jin ca'd ki o a'di gwo mo ki: Aha/ kana /e gwo ka Arungimis jin di ki e mo. Ba tor am gwo mo ma, wakki/ /e tana Kristhos mo, a'di jin ta Ya/ ma Arungimis mo. ⁶⁴ AYesus ki o a'di gwo mo ki: A'di ta gwo jin ona /e si'da/ mo be. Hili aha/ mina tor /e a'di 'peni shwane/ mo, /e mini par Ya/ gi 'Kwani e mo mmoça'b ki me'da bim poros ki mom'bi'th mo dhali mmoyayu/ e bwaarak 'peni momis mo be. ⁶⁵ Dhali yan'ko'd agasiis jin ca'd dherki burrinyem piti bwa mo dhali o gwo mo ki: A'di walki gwo sor jin shi/ashi/ mo. Atinta 'kokina ana mmonap gwo mo mmo/o apo/ a'di mo? Um cikki gwo sor 'peni 'twam piti shwane/ mo be. ⁶⁶ Gwom bum jin tosha um wakata mo? Uni thok gwo mo ki: A'di ha me'd mo mmowu mo be. ⁶⁷ Dhali yan'ko'd uni ki 'tak a'di manya/ e bwam/ em piti mo dhali dor a'di mo dhali kun tiya ki dor a'di ki cwa mo ⁶⁸ mmo/o gwo mo ki:

Oyi am gwo is mo ma, /e jin tana Kristhos mo. Kaja 'dunn idorki /e kan mo?

Buterus Watki'da Yesus Gway mo

⁶⁹ Dhala Buterus a'di ca'bki'da pije/ e bwaman ma goŋ mo. Dhali ari nyarany ciŋkina/ pu'dki'di a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: /E si'da/, /e nyakki di ka Yesus gi Pany Jaliil mo be. ⁷⁰ Hili a'di watki gwo mo mbwambori uni 'baar mo mmo/ o gwo mo ki: Aha/ dinaki mish 'pemen gwom pini yan jin ona /e mo be. ⁷¹ Dhali ki a'di yaki'd mo ka pije/ eya lambalany gu'b mo tani ari ciŋkina/ nyaraŋ kamu/ parki a'di e mo dhala yim ki o uni gwansan gwo kun doshkina pije/ ki: Wathi/ yansan nyak di ka Yesus gi Pa Naasira mo be. ⁷² Dhali yan'ko'd dok/ e a'di watki gwo mo ki gwo mmoŋe gwo mo ki: Aha/ dinaki mish wathi/ yan mo be. ⁷³ Yan'ko'd ari'ceenne/ uni kun doshkina pije/ mo tani pu'dkin mo dhali owa Buterus gwo mo ki: Ka jin gana/ /e ta jan tal 'de/ si'da/ 'peni uni mo haali/ 'twam pini tor /e eya tente/ mo be. ⁷⁴ Yan'ko'd a'di telki mii 'pen mo mmojee is piti jwa ki is piti mo dhali mmothul gwo me'da po/ mo mmo/ o gwo mo ki: Aha/ dinaki mish wathi/ yan mo be. Dhali ki jahanne/ adhoŋgola ŋwa gwoki'd mo. ⁷⁵ Dhala Buterus ka gwo ma Yesus e mo jin ona a'di a'di ntwa/ a/: Ka dhoŋgola ŋwa diki ko e mo naskina/ tani /

e mini wat aha/ gway me'di kwara mo. Dhali a'di yaki'd ka pije/ mo dhali ko ki jabu'th ki ku'bu/ ku'bu/ mo be.

27

Yesus Suskunu mo Mb-wambor ma Bilaatus mo be

¹ Dhali ki mon'thamo/ pu'dki'd mo tani aris igasiis kun can dhali 'kwanin gwanyjaka/ gi 'kwani mo uni gamki 'twa/ 'kup apowa Yesus mo mmokar a'di mmowu mo be. ² Dhali uni ki dek a'di mo dhali sus a'di mo dhali mmoŋi a'di ka Bilaatus jin ta'da mudhiir mo be.

Jwa ma Yahuusa mo

³ Ka Yahuusa jin ta'da man'cih a'di is ki gwo parki a'di e mo ki a'di wak'kunu mo tani a'di rici'da du is mo dhali a'di ki 'doyu 'dolkon kush jin ta'da iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd ka nyan'ko'd mo e igasiis kun can mo dhali 'kwanin gwanyjaka/ mo ⁴ mmo/ o gwo mo ki: Aha/ miikina mii'nthus mo mmo'cih a'di is ki gwo mo, a'di jin din ma bas ka po/ mo. Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: A'di yan ta'da ta gom am mo? Hili is pini 'teyi e ma. ⁵ Dhali a'di ki ta'k 'dolkon kush e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali a'di ki pi ka pije/ mo dhali ya mo dhali shir is piti ka nyok mo be. ⁶ Hili igasiis kun can uni bu'thki 'dolkon kush mo mmo/ o gwo mo ki: A'di diki ta mii jin dhala gwoŋkan bway mo mmodhu uni mo e mo jin dhunuwa guurush mo haali/ uni tana guurush ma bas mo be. ⁷ Wakan uni gamki

'twa/ 'kup mo mmobu'th uni mo dhali yol mo gi iman/ uka nos mo mmokan 'kwani kun ta yilkina/ nycine/ mo be. ⁸ Wakan mombunto yan yukunu gway ki Mombunto ma Bas mo ntaga tee yansan mo be. ⁹ Wakan gwo thimkunu mo, a'di jin okin ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin ta'da Irmiya mo mmo/ o gwo mo ki: Dhali uni bu'thki 'dolkon kush kun 'koni iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo jin ta she/ yol piti mo, a'di jin ta she/ yol jin karkina unin tiya kun ta iya/ gi uci ma Israyiil mo be. ¹⁰ Dhali uni ki ci uni gom uni kun cila mombunto ma iman/ uka nos mo be me'd gwo jin shukina tapa aha/ bway mo be.

Bilaatus Dotki'da Yesus Gwo mo be

¹¹ Dhala Yesus doshki'd mbwambora mudhiir mo dhala mudhiir ki dot a'di gwo mo ki: Ki /e de /e tana Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo? Dhala Yesus ki thok a'di gwo mo ki: A'di ta gwo jin ona /e si'da/ mo be. ¹² Hili ki a'di yer kunu is ki gway mo ki igasiis kun can mo dhali 'kwanin gwanyjaka/ mo tani a'di diki thok 'twan kamu/ mo be. ¹³ Dhali yan'ko'da Bilaatus ki o a'di gwo mo ki: Dina /e ki cik gwo mo 'taa? ama'diny gwo kun ona uni apo/ e mo? ¹⁴ Hili a'di diki ci a'di 'twan thoka 'de/ mo walla ari gwon kamu/ jin yer kunu a'di is ki gway mo. Wakan ntaga mudhiir a'di merki'd kagahara mo be.

Yesus Torkunu Gwo 'Twa/a Cesh mo Mmowu mo

¹⁵ Dhali ka yuk jin yuku mo tani mii ma mudhiir isa yempa/ mo mmo'cukka waambuhany jan tal 'de/ 'peni uni habuus mo a'di jin dotkina uni mo be. ¹⁶ Dhali uni tan gi wathi/ eya sijin jin mishu 'baar mo eya tente/, a'di jin yukunu gway ka Baraabas mo be. ¹⁷ Wakan uni tulki is mo mmontal 'de/ mo dhala Bilaatus ki o uni gwo mo ki: Kaja i/o um bwa jin miga/ 'cukki um mo, a/ Baraabas 'taa? walla Yesus a'di jin yuku ka Kristhos mo? ¹⁸ Haali/ a'di mishki dhapan buni jin takina uni mo mmoçi a'di mo be. ¹⁹ Isa dhamo/ 'teya ki a'di diki'd mmoça'ba kursi jin dwallu gwo jin ta jim piti mo tani ashim piti hashki a'di gwo mo mmodhalku/ ton kamu/ ki mii apo/ wathin kar/ e yan mo haali/ aha/ to'ckunu bwa kagahara shwane/ gom a'di mo ki gwony jan mo be. ²⁰ Dhali igasiis kun can dhali 'kwanin gwanyjaka/ uni lalki 'kwani sho'k ki gwo mo mmodot gwo mo goma Baraabas mo dhali mmo'ce'da Yesus sho'k mo be. ²¹ Dhala mudhiir ki o uni gwo mo dok/ e ki: Jana 'peni bwam uni su/ jin o um bwa mo jin miga/ 'cukki um mo? Dhali uni ki thok gwo mo ki: aBaraabas be. ²² Dhala Bilaatus ki o uni gwo mo ki: Dhali aha/ mina miiya tinta ka Yesus mo a'di jin yuku gway ka Kristhos mo? Uni 'baar mo thok gwo mo ki: Dhalki a'di 'koshu ki cwany'cithan dhul mo.

23 Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Gomata sa/? Tonthus gi wakatinta imiikina a'di mo? Hili uni cuukin kagahara mo mmontal 'de/ mo mmo/o gwo mo ki: Dhalki a'di 'koshu ki cwany'cithan dhul mo.

24 Wakan ka Bilaatus parki a'di e mo ki a'di mol gwo pi jipi/ mo tani hili a'di ki dhal mii e i is mo goma dulatt jin telkunu 'pen mo tani a'di ki bu'th yi'de/ mo dhali 'thur me'd piti mo mbwambor ma waambuhany 'kwani mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ dina ka po/ 'pena bas gi wathi/ yan mo. Hili a'di 'te/ ki is bumi niin ma. 25 Dhali aris 'kwani 'baar mo thok a'di gwo mo ki: Abas piti midi di apo/ aman mo dhali apo/ u'cim bam mo be. 26 Dhali yan'ko'd a'di ki 'cukki uni aBaraabas mo dhali ki a'di dorki'da Yesus ki yis bip mo tani a'di ki ci a'di mmo'kosh ki cwany'cithan dhul mo be.

I/ askar Miikina Yesus ka Mak mo

27 Dhali yan'ko'd i/ askar ma mudhiir uni ki susa Yesus mo e bwaagon gi gu'b ma mudhiir mo dhali uni ki tula askar isi 'baar mo mmontal 'de/ mo ibwambori a'di mo be. 28 Dhali uni ki 'cuk a'di burrinnye/ mo dhali hi'th a'di is ki burrinnye/ jin ta'da duk is mo be. 29 Dhali uni ki thoson toj'kup 'pena 'de/ mo dhali uni ki hi'th a'di i'kup piti mo dhali uni ki kar a'di guluca cwahan e me'da bim poros piti mo dhali lunj ki jin 'kupa'dupuni bwambori a'di ka mak mo mmo/o gwo mo

ki: Hayy, Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo. 30 Dhali uni ki 'tak a'di manya/ i is mo dhali uni ki bu'th gulu'c mo dhali dor a'di e 'kup piti mo be. 31 Dhali ki uni miiki a'di ka mak mo tani uni ki 'cuk a'di burrinnye duk is mo dhali uni ki hi'th a'di burrinnye piti i is mo dhali uni ki sus a'di ka pije/ mo mmo'kosh ki cwany'cithan dhul mo be.

Mo gi 'Koshuwa 'Kosh ki Cwany'cithan Dhul mo

32 Me'd jin 'kokina uni mmoya ka pije/ mo tani uni pu'dkin mo e wathi/ gi Pan Kerawaan jin yuku gway ka Simaan mo. Wathi/ yansan a'di tu'ckina uni mo mmokal cwany'cithan dhul piti mo be. 33 Dhali ki uni pu'dkin mo e mo jin yuku ka Gulgutha mo tani (a'di jin ta 'pemen gwo jin onu ki: Mo ma Siman 'Kup mo) 34 uni ki ci a'di yimana mura'th jin 'koshu e ki toj ka/ ga/ mo. Hili ki a'di nyokki a'di mo tani a'di ushki a'di pi mo be. 35 Dhali ki uni 'koshki a'di ki cwany'cithan dhul mo tani uni ki kwa/ burrinnye piti bwa mo e bwam uni 'cena mo mmo'tak to mo. 36 Yan'ko'd uni ki 'ko a'cesh mo dhali rash 'ko mo mmotim a'di apo/ mo be. 37 Dhali apo/ 'kup piti mo tani uni ki 'kwar gwo apo/ a'di mo jin denju e mo ki: Yansan ta'da Yesus jin ta'da Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo be. 38 Dhali 'kwani su/ kun tana 'di/ nyakkunu 'kosh ki a'di mo ki cwany'cithan dhul mo, jan 'de/ ki me'da bim poros piti mo, dhali jan

kamu/ ki me'da biny cam piti mo be. ³⁹ Dhali uni gwansan kun iikin ki iimpe e bway mo tani uni sorki a'di mo mmopir 'kup buni mo be, ⁴⁰ dhali mmo/o gwo mo ki: /E jin mini 'taki 'kosh gu'b gi mondheleladhelel mo dhali nyan a'di ka cim kwara mo tani woth_i is pini mo. Wakki/ / e ta Ya/ ma Arumgimis mo, ba thulu ka 'cesh 'peni apo/ cwany'cithan dhul mo. ⁴¹ Wakan si'da/ igasiis kun can dhali iman'kwar to mo dhali 'kwaniḡ gwanyjaka/ mo tani uni miiki a'di ka mak mo mmo/o gwo mo ki: ⁴² A'di woth_{ki} tiya mo tani is piti mola a'di woth_h moyi. Dhalki a'di thulu'd ka 'cesh shwane/ 'peni apo/ cwany'cithan dhul mo, dhali ana mina gam a'di gwo is mo be. ⁴³ A'di gamki'da Arumgimis gwo is mo. Dhalka Arumgimis 'cuḡ a'di mo shwane/ wakki/ a'di ona bwa ki a'di mo, haali/ a'di o gwo mo ki a'di ta Ya/ ma Arumgimis mo be. ⁴⁴ Dhali unin 'di/ kun nyakkunu 'kosh ki cwany'cithan dhul nyakki a'di mo tani uni si'da/ wakki a'di ki gwon 'de/ yan mo be.

Mowu ma Yesus mo

⁴⁵ Dhali shwane/ ka tente/ ta'da tente/ mbwan 'kup mo tani adhan mondhurumi'd pu'dki'da po/ mony'ceshi 'baar mo ntaga tente/ mbum 'ban mo be. ⁴⁶ Dhali ka tente/ ta'da tente/ kwara mo tani Yesus gwoki'd ki 'twa/ jin caaca mo ki: Ili, Ili, lama sabaktani, a'di jin ta 'pemen gwo jin onu ki: Arumgimis pem, Arumgimis pem, atinta

dhalkina / e aha/ 'pen kan mo? ⁴⁷ Dhali unin tiya kun doshkin ki 'dishe/ cikki a'di mo dhali o gwo mo ki: Wathi/ yukki'd Iliyya mo be. ⁴⁸ Dhali jan tal 'de/ 'peni uni a'di guski'd ki jahanne/ mo dhali a'di ki kala lipa/ mo dhali 'tu'd a'di ki yiman tom 'paça'd mo dhali kar a'di eya cwahan mo dhali a'di ki ciki a'di mo mmopi mo be. ⁴⁹ Hili kun tiya o gwo mo ki: Çori naskina/ bala/. Dhalki ana para mo e mo wakki/ Iliyya midi thulu/ mo mmowoth a'di mo. ⁵⁰ Dhala Yesus cuu'd ki dhan 'twa/ jin caaca dok/e mo dhali a'di ki ci shi/in piti mo be.

⁵¹ Dhali hili mo mo ma, bur-rinye/ gi gu'b gi mondheleladhelel mo a'di dherkunu bwa mo ka 'ban su/ mo 'peni bun'kup mo ntagi bum'pen mo, dhali mony'cesh yikinki is mo, dhali aris woshi 'baar mo pwithkunu bwa mo be. ⁵² Dhali mon'kupaje si'da/ uni ka'dkunu 'twa/ mo, dhali aris bungwar is gi uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo uni gun ishki e mo e mowu mo tani uni cukunu mis mo be. ⁵³ Dhali mmopikina uni ka pije/ 'peni jis jwa mo tani 'ko'di mompim piti mo tani uni iikin e 'penkuman bampa/ jin kogu mo dhali piki 'kwani i is ka ris mo be. ⁵⁴ Dhali ka mancil ma askar iss 'kwanim pa mmudhe'd dhali uni gwansan kun nyak 'ko ki a'di mo tani uni rashkina Yesus tim mo mmopar mony'cesh e mo mmoyikin is mo dhali to gwansan kun bu'thki embul

mo mo tani uni 'tu'dkunu mo ki monko/ is mo dhali o gwo mo ki: Ka jin gana/ yansan ta Ya/ ma Arungimis mo be.

⁵⁵ Wakan si'da/ up 'kokin ka ris mo mmun mmohil mo 'pena dhana/ mo, uni gun bathkina Yesus nsho'k mo 'peni Pany Jaliil mo mmota imanmii a'di to mo be. ⁵⁶ Dhali e bwaman uni mo tani aMariyam Magdaliyya diki'd mo dhala Mariyam jin to Ko Yakuub mo dhala Yuusup mo dhali ko iya/ ma Sabadi mo be.

Mo jin Kanuwa Yesus mo

⁵⁷ Dhali ki mo ta mom'pimpili/ mo tani wathi/ jin ta pa ki pa pu'dki'd mo 'peni Pa Arraama jin yukunu gway ka Yuusup mo, a'di si'da/ jin ta'da manci'ka Yesus gwo mo be. ⁵⁸ A'di yaki'd mo eya Bilaatus mo dhali dot a'di gwo mo gom bun'war is ma Yesus mo. Dhali yan'ko'd Bilaatus ki kan gwo mo ki a'di minu ci ki a'di mo be. ⁵⁹ Dhala Yuusup ki bu'th bun'war is mo dhali 'tam a'di is ki burrynen dhelelga/ jin ta'da dhiny e mo be. ⁶⁰ Dhali 'thi a'di e jis pitin gana/ jin ta jis jwan this mo, a'di jin 'kolcina a'di wosh mo. Dhali a'di ki 'dan'kal wosha caaga/ mo mmo'dap 'twan'kal jis jwa 'twa/ mo, dhali a'di ki ya mo be. ⁶¹ Mariyam Magdaliyya dhali Mariyama kamu/ nyakki 'ko mmun mo mmo'ko ka par 'twa/ gi mon'kupaje mo be.

Imanji Mo mo e Mon'kupaje mo

⁶² Dhali ka cim jin 'ko'd mo, a'di jin ta'da cim jin 'ko'd jin Thosonkunu to mo tani igasiis kun can dhali 'Kwani Parisiyyin tulki isi bwambor ma Bilaatus mo be, ⁶³ dhali o gwo mo ki: Tapa, am kakina gwo e jin okin ma manhe'k 'kwani e mo ki a'di di'd ki e mo naskina/ mmo/o gwo mo ki: 'Ko'da cim kwara mo tani aha/ mina cuyu mis dok/e mo be. ⁶⁴ Wakan ki /e mini kan gwo mo ki mon'kupaje minu mii ji mo ki 'dantar mo ntaga cim kwara mo, isi ciki/ ki imancik a'di gwo mini 'koki ii mo dhali kwal is piti mo dhali tor 'kwani gwo mo ki: A'di piki'd 'peni mowu mo, dhali gwonthus jin ta jin 'ko'd jin minu o mo tani a'di midi war ki shi/ kagahara mo mmobol jin t'wa/a/ e mo be. ⁶⁵ Bilaatus ki o uni gwo mo ki: Um tan ga askar kun ji mo mo. Iiku/ mo ma, mmoji a'di ki 'dantar mo me'd jin misha um a'di mii mo be. ⁶⁶ Wakan uni iikin mo dhali ji mon'kupaje mo, dhali uni ki 'dap wosh 'twa/ ka 'din'kila/ mo dhali dhu imanji mo mo be.

28

Mompinu mo

¹ Dhali 'ko'da cim ma pesu/ mo tani ki mo kali kush mo ka cim jin t'wa/a/ ka dhas mo tani aMariyam Magdaliyya dhala Mariyama kamu/ uni iikin mo mmopar mon'kupaje e mo be. ² Dhali hili mo mo ma, adhan mony'cesh yikinki is mo kagahara haala man'doyu gwo gi tapa thulki'd mo 'peni

momis mo dhali pu'du/ mo dhali ka'c wosh ka nyan'ko'd mo dhali a'di ki ca'ba po/ a'di mo be. ³ Jamas piti jin piyina a'di mo tani a'di wana e ka wara sho'k mo dhali burrinyem piti ca'bki bany bany mo me'da wasan gana/ mo be. ⁴ Dhali gom is jin kogu a'di mo tani imanji mo mo uni deekina is mo dhali uni wakina e gi 'kwani kun wukin mo be. ⁵ Hila man'doyu gwo ki o up gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma, haali/ aha/ misha ki um napankina Yesu jin 'koshkunu jwa mo ki cwany'cihan dhul mo be. ⁶ A'di yisa di'di mahana, haali/ a'di cuki mis mo me'd gwo jin ona a'di mo. Iiyu/ mo ma, mmopar mo e mo jin ishkina a'di nycine/ mo. ⁷ Dhali yan'ko'd iiyi ki jahanne/ mo dhali tor imancik a'di gwo gwo mo ki a'di cuki mis mo 'peni mowu mo. Dhali hili mo mo ma, a'di midi ya ntwa/ a/ ki um mo e Pany Jaliil mo be. Dhali e mun mo tani um mini gam a'di mo. Hili aha/ torkina um gwo mo be. ⁸ Wakan uni iikin ki jahanne/ mo 'peni mony jis jwa mo ki monko/ is mo dhali ka dhan bwan 'kunyga/ mo, dhali uni sokin mo mmotor imancik a'di gwo gwo mo be. ⁹ Dhali hili mo mo ma, aYesu gamki uni 'kup mo dhali o gwo mo ki: Hayy. Dhali uni pu'dkin mo dhali bu'th a'di i sho'k piti mo dhali lun a'di mo be. ¹⁰ Dhali yan'ko'd Yesu ki o uni gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo

ma. Iiku/ mo ma, dhali tor iwak pem gwo mo mmo/ ii mo e Pany Jaliil mo dhali uni mini par aha/ e i mun mo be.

Imanji Mo mo Wankunu Is mo be

¹¹ Ki uni 'kokin mo mmo/ ii mo tani hili mo mo ma, kun tiya 'peni uni gun ta imanji mo mo tani uni iikin mo e 'penkuman bampa/ mo dhali tor igasiis kun can gwo mo goma ris to gwansan kun bu'thki embul mo mo be. ¹² Dhali ki uni tulki is mo mmontal 'de/ mo nyakki 'kwani gwanyjaka/ mo dhali gam 'twa/ 'kup mo tani uni ki ciya dhana guurush ki i/askar mo be ¹³ mmo/o gwo mo ki: Tori 'kwani gwo mo ki: Imancik a'di gwo pu'dkin mo mon'thiny mo dhali kwal a'di mo ki aman 'kokina mmo/ ish e mo be. ¹⁴ Dhali wakki/ gwo yansan midi pu'du/ mo e bwany'ce ma mudhiir mo tani aman mina lal a'di sho'k ki gwo mo dhali buk um 'ba/ mo 'peni montoc bwa mo be. ¹⁵ Wakan uni bu'thkina guurush mo dhali mii a'di me'd jin kankunu uni gwo mo. Dhali gwo lolop yansan a'di kalu ki lala'th mo e bwan 'Kwani Yahuuda/ 'baar mo ntaga tee yansan mo be.

Yesu Hashki Uni kun 'Koni 'Kume'd I'ce'dka 'De/ mo

¹⁶ Dhali imancik a'di gwo kun 'koni 'kume'd i'ce'dka 'de/ mo tani uni iikin mo e Pany Jaliil mo e 'kuwosh jin kankin ma Yesu uni gwo mo. ¹⁷ Dhali ki uni parki a'di e mo tani uni lunji a'di mo. Hili kun tiya 'koni

modhan gwo mo be. ¹⁸ Dhala
 Yesu pu'dki'd mo dhali o uni
 gwo mo ki: Aris moshirri
 'baar mo e momis mo dhali
 apo/ mony'cesh mo tani uni
 cikunu aha/ mo be. ¹⁹ Wakan
 iiku/ mo ma, dhali waraa
 ris kal gi 'kwaniny'cesh ki
 imancik aha/ gwo mo. Miiki
 uni ki yi'de/ ki gway ma
 Ababa mo dhali ki gway gi
 Ya/ mo dhali ki gway gi Shi/in
 Dheleladhelel mo be. ²⁰ Tori
 uni gwo mo ma, mmodhu
 aris gwo gwansan uni gun
 kankika/ um mo, dhali hili mo
 mo ma, aha/ mina nyak di e
 um isa yempa/ mo ntagi yil gi
 mony'cesh yan midi di 'kup
 mo be.

Gwom 'Borga/ Isi ki Gwo ma MARKUS mo

*Gwo jin Cin ma Yohaana jin
Ta'da Manmiiya Mii ki Yi'de/
mo*

¹ Montel 'pen gi gwom 'borga/ ma Yesus Kristhos jin ta Ya/ ma Arumgimis mo be.

² Me'd gwo jin 'kwarkunu eya Ishaya jin ta'da manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo ki:

Hili mo mo ma. Aha/ hashkina agum bway pem ibwambori jis/em pini mo.

a'di jin midi thoson /e bway mo.

³ 'Twa/ gi wathin 'de/ mmocuu gwo em bwaasho ki:

Thosoni bway gi Tapa mo ma, kari bway piti ka ji sho'k mo.

⁴ Yohaana jin ta'da manmii 'kwani ki yi'de/ a'di piki'd mo e mombwaasho mo mmoçi gwo mo gom mo jin minu miya mii ki yi'de/ mo mmorica du is mo gom gwo gi miinthus kun minu gwam 'kwani mo.

⁵ Dhali aris 'kwani iikin ka pije/ e a'di mo 'peni aris bampa/ gi Pa Yahuudiyya mo dhali 'peni aris 'kwani gi Pa Urushaliim mo. Dhali uni 'kokunu mo mmomii ki yi'de/ ki a'di mo e Yi'den Kamma/ Uurdun mo mmopikina uni gwo gom miinthus buni mo be.

⁶ Dhala Yohaana si'da/ hi'thki'da mur kalman e isi a'di mo dhali a'di ta'd gi waçan jin hi'thkina a'di e empa'd piti mo dhali a'di

'ka'da kuuyu/ dhali shwa'da dham eya kur mo be. ⁷ Dhali a'di ciki gwo mo mmo/o gwo mo ki: N'ko'di aha/ mo tani jamu/ midi pu'du/ mo jin ca'd ki aha/ mo. Dhali waçkana ppam piti mo tani aha/ dinaki ha me'd mo mmoluñ ki ji luñ mo dhali 'cuğ uni mo be.

⁸ Aha/ miikina um ki yi'de/ tani hili a'di midi mii um ki Shi/in Dheleladhelel mo be.

*Mo jin Miinuwa Yesus ki
Yi'de/mo*

⁹ Dhali ka tee gwansan mo tani Yesus pu'dki'd mo 'peni Pa Naasira jin di'd e Pany Jaliil mo dhali a'di miikunu ki yi'de/ ka Yohaana mo e Yi'den Kamma/ Uurdun mo be. ¹⁰ Dhali ki a'di piki'd ka pije/ 'peni yi'de/ mo tani ise/ ki jahanne/ a'di parki momis e mo mmodi ki kany dhali Shi/ in di'd mmothulu/ i a'di mo me'd gurko/ mo be. ¹¹ Dhali 'twa/ cikunu 'peni momis mo ki: /E ta Ya/m pem jin enka/ mo, dhali aha/ 'bora bwa ki 'bor ki /e mo.

Mo gi Paluwa Yesus mo

¹² Dhali Shi/ in Dheleladhelel a'di urki'da Yesus ka pije/ ise/ mo e mombwaasho mo. ¹³ Dhali a'di diki'd e mombwaasho mo ka cim ma issu/ mo, dhali a'di palkunu ka Setaan mo. Dhali a'di nyakki di ki tombwaasho mo. Dhali iman'doyu gwo pu'dkin mo dhali mii a'di to mo be.

*Yesus Telki Mii ma Tu'd Piti
'Pen mo*

¹⁴ Dhali ka Yohaana karkunu eya sijin mo tani Yesus pu'dki'd mo e Pany

Jaliil mo mmoçi gwom 'borga/ ma Arumgimis mo¹⁵ dhali mmo/ o gwo mo ki: Mo thimkunu mo, dhali Bampa/ ma Arumgimis pu'dki'd e me'd mo. Rici adu is mo ma dhali gam gwom 'borga/ is mo.

Yesus Yukki Imancesh To Yi'de/Idonon mo

¹⁶Dhali me'd jin yakina a'di ki yampe e shemen ma gap ma Al ma Jaliil mo tani a'di parki'da Simaan e mo dhala Andaraawus jin ta'da kam ma Simaan mo mmobitkina a'di a'thi/ eya al mo haali/ uni ta 'kwani kun ta imancesh to yi'de/ mo be. ¹⁷Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Bathi aha/ nsho'k mo ma, dhali aha/ mina dhu um mmowar ki imanbu'th 'kwani ki gwo mo be. ¹⁸Dhali ki jahanne/ uni dhalkina 'thim buni 'pen mo dhali uni ki bath a'di nsho'k mo be. ¹⁹Dhali mmothothkina a'di is ari'ceenne/ mo tani a'di parki'da Yakuub e mo jin ta ya/ ma Sabadi dhala Yohaana jin ta'da kam piti mo uni kun 'kokin eya kur buni mo mmshowa 'thi/ mo be. ²⁰Dhali ki jahanne/ a'di ki yuk uni mo. Dhali uni dhalkina babam buni ka Sabadi eya kur mo nyakki cinjina/ kun miina tu'c mo dhali bath a'di nsho'k mo be.

Wathi/ jin Bu'th ma Arum Thus jin Nyo/o'd mo

²¹Dhali ki uni pu'dkin mo e Pan Kapranahuum mo tani dhali ki jahanne/ a'di seki gu'b gi montul is buni ka cim ma pesu/ mo dhali a'di torki gwo mo be. ²²Dhali uni

merkin mo gom gwom piti jin torkina a'di mo haali/ a'di torki uni gwo mo me'd wathi/ jin ta gi moshirr mo dhali yisa me'd iman'kwar to mo. ²³Dhali ki jahanne/ wathin kamu/ diki'd e gu'b montul is buni mo a'di jin taki'd ga rum thus jin nyo/o'd mo be. ²⁴Dhali a'di cuuki'd ki dhan 'twa/ caaca mo mmo/o gwo mo ki: Ki / e mini mii atinta ki aman mo, Yesus gi Pa Naasira mo? A/e pu'dkin mo mmo'ce'd aman sho'k mo? / E mishka/ ki / e ta a'din tal 'de/ ma Arumgimis jin kogu mo. ²⁵Hila Yesus kucurki a'di ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Ca'bi ki shwam. Piyu/ ka pije/ 'peni a'di mo. ²⁶Dhala rum thus jin nyo/ o'd ki tor a'di 'ko'da 'cesh mo dhali cuu gwo ki dhan 'twa/ jin caaca mo. Dhali a'di ki pi ka pije/ 'peni a'di mo. ²⁷Dhali uni 'baar mo merkin mo. Dhali wakan, uni dotki gwondot e bwam uni mo mmo/o gwo mo ki: Mii yan ta'da taye? Gwon this jin toru de. Ki moshirr maja sa/ ikankina a'di arum thus kun nyo/on gwo mo dhali uni ha a'di gwo e mo? ²⁸Dhali ki jahanne/ gwom piti yaki'd ki lala'th mo e mo 'baar mo ki tur mo eya ris bampa/ kun 'kon ki jin 'kam mo e bampa/ gi Pany Jaliil mo be.

Yesus Wacki'da Mar ma Simaan jin Ta'da 'Bomi mo

²⁹Dhali ki jahanne/ a'di dhalki gu'b gi montul is buni 'pen mo dhali a'di cicki'd mo e gu'b ma Simaan mo dhala Andaraawus mo nyakka Yakuub mo dhala Yohaana

mo be. ³⁰ Dhala mar ma Simaana 'bomi, a'di 'ba'thki'd mo mmo/ish 'ko'da 'cesh ki 'batha thunya/ mo dhali ki jahanne/ uni ki torki a'di ayim mo be. ³¹ Dhali a'di pu'dki'd mo mmobutha yim mme'd mo dhali 'deka yim ki mis mo dhala thunya/ dhalki'da yim 'pen mo, dhala yim miiki uni to mo be.

Yesus Wacki 'Kwani ka Ris Mom'pimpili/ mo

³² Dhali ki mo ta mom'pimpili/ mo jin yulkin ma tente/ mo tani uni kalki 'kwani e a'di mo, aris uni gun 'ba'thkin mo dhali uni kun bu'thkin ma ruma 'cesh mo be. ³³ Dhali aris 'kwani gi 'penkuman bampa/ 'baar mo tulki is mo mmontal 'de/ mo e shan'tamo/ mo be. ³⁴ Dhali a'di ki wac uni ka ris mo, uni gun 'ba'thkin mo ki 'ba'th ki she/ ki she/ mo, dhali a'di ki ura ruma 'cesh ka piye/ mo, dhali a'di diki dhala ruma 'cesh bway mo mmowal 'twa/ mo haali/ uni nyithki a'di mo be.

Yesus Yaki'd mo Mmoçi Gwom 'Borga/ mo

³⁵ Dhali ki mo ta mon'thamo/ ka 'tum gana/ mo ki monkush ntwa/ a/ mo tani a'di cuki mis mo dhali ya mo e mo jin pina 'kwani mo, dhali a'di ki 'tho mo be. ³⁶ Dhala Simaan dhali uni gwansan kun nya'ki 'ko ki a'di mo tani bathki a'di nsho'k mo be. ³⁷ Dhali uni gamki a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Aris 'kwani 'baar mo n'apki / e mo be. ³⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Dhalki ana iina mo e bampa/ kun 'dish yan

is mo, ki aha/ mina ci gwo mmun si'da/ mo. Haali/ gom mii gi wakan mo tani a'di ipu'dkika/ mo be. ³⁹ Dhali a'di yaki'd ki tur mo e bampa/ gi Pany Jaliili 'baar mo mmoçi gwo mo e gu'b gi montul is buni mo dhali mmo/ ura ruma 'cesh ka piye/ mo be.

Yesus Dhelelki Wathi/ jin 'Kosha Monthus Is mo

⁴⁰ Dhali wathi/ jin 'kosha monthus pu'dki'di a'di mo mmon'ap mowoth 'peni a'di mo, dhali ca'bki jin 'kupa'dupun mo dhali o a'di gwo mo ki: Wacki/ /e ona bwa mo tani /e mishi aha/ dhelel mo. ⁴¹ Mmogukina a'di a'di ki e ma 'thime/ ki mo/en mo tani a'di ki he'th me'd piti mo dhali ta a'di is ki me'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Aha/ ona bwa mo be. Dheleli mo ma. ⁴² Dhali ki jahanne/ monthus dhalki a'di 'pen mo dhali a'di dhelelkina is mo be. ⁴³ Dhali a'di ki kan a'di gwo ki 'bi'th mo dhali hash a'di mo mmoyaku/ mo ki jahanne/ mo ⁴⁴ dhali tor a'di gwo mo ki: Hili miim pini i e ki 'bore/ mo ki /e mini diki tor jan tal 'den kamu/ gwo mo. Hili yaku/ mo dhali tora gasiis is pini i e mo dhali ci a'di to gom is pini jin dhelelkunu mo me'd gwonkan jin kankin ma Musa mo haali/ a'di ta gwo jin nyo/a 'kwani mo. ⁴⁵ Hili a'di yaki'd ka piye/ mo dhali tel miu 'pen mo mmobah gwo gom a'di 'bakany mo dhali mmoçal gwo ki lala'th mo. Wakan a'di mol ma Yesus ciç bampa/ dok/ e mo eya tente/, hili a'di

di'd ka pije/ 'peni bampa/ mo, dhali 'kwani pu'dkini a'di mo 'peni aris shemen bampa/ mo be.

2

Yesus Wacki Wathi/ jin Mutta/ Is Is mo

¹ Dhali ki a'di dokki'd ka nyan'ko'd mo 'peni Paṅ Kapranahuum 'ko'da cim ka hony/ e mo tani gwo toru mo ki a'di di'di pa mo be. ² Dhali 'kwani ka ris tulki is mo mmontal 'de/ mo. Wakan, mo piyi'd gom uni mo. Moṅkamu/ yisa di'da shan'tamo/ si'da/ mo. Dhali a'di di'd mo mmoçi uni gwo mo be. ³ Dhali uni pu'dkin mo dhali kali wathi/ jin mutta/ is mo e a'di mo, jin kalkina 'kwaniṅ gwasi doṅon mo be. ⁴ Dhali ki uni mol a'di 'dish is mo goma waambuhany 'kwani mo tani uni ka'cki 'kungu'b mo 'peni 'kupi a'di mo. Dhali ki uni tupki mo i e mo tani uni ki dhala ci me'd ki wathi/ i e jin mutta/ is mo be. ⁵ Dhali ka Yesus parki moṅgam gwo is buni e mo tani a'di ki o wathi/ jin mutta/ is gwo mo ki: Ya/ m pem, miinthus pini gwamkunu / e mo be. ⁶ Dhali iman'kwar ton tiya, uni 'kokin mo mmodot gwo mo eya dum buni mo ki: ⁷ Katinta sa/ i/ona wathi/ yansan gwo gi wakan mo? A'di walki gwo sor mo. Kaja a'di midi mish gwam 'kwani gom miinthus mo, hili jasa Arungimis a'di 'de/ mo be. ⁸ Dhali ki jahanne/ Yesus nyithki'd e is piti ki uni tan gi gwondot wakan e is buni

mo dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta dotkina um gwondot eya dum bum kan mo? ⁹ Ki ji gi 'ka'da mii mane ti, mmo/o wathi/ jin mutta/ is gwo mo ki: Miinthus pini gwamkunu / e mowa? walla mmo/o gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali 'deka cim pini mo dhali yayi mo? ¹⁰ Hili ki um mini mish ki Ya/ gi 'Kwani ta gi moshirr mo e mony'cesh yan mo mmogwam miinthus gi 'kwani mo, a'di ki o wathi/ jin mutta/ is gwo mo ki: ¹¹ Aha/ ona / e gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali kala cim pini mo dhali yayi bway pa mo. ¹² Dhali a'di cuki mis mo dhali ki jahanne/ a'di ki kala cim piti mo dhali ya ka pije/ mbwambori uni 'baar mo. Wakan aris uni 'baar mo merkin mo dhali karkina Arungimis ki ca mo mmo/o gwo mo ki: Ana 'konaki par ji gi wakan e me'd 'de/ ki sule/ mo be.

Mo jin Yukkunuwa Lawi mo

¹³ A'di yayi'd ka pije/ mo dok/ e e shemen ma gap ma al mo, dhala dhana buhany wathimpa tulki is i a'di mo, dhali a'di torki uni gwo mo be. ¹⁴ Dhali ki a'di yaki'd ki yampe mo mbway mo tani a'di parki'da Lawi e mo a'di jin ta ya/ ma Halpa mo mmodikina a'di mo e mo jin teruwa thulpa/ mo, dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Bathi aha/ nsho'k mo ma. Dhali a'di cuki mis mo dhali bath a'di nsho'k mo be.

¹⁵ Dhali ki a'di ca'bki'da tharabeesa e gu'b piti mo

tani imantera thulpa/ ka ris dhali imanmii miinthus 'kokin nyakka Yesus mo dhali imancik a'di gwo mo, haali/ 'kwani tana ris ka ris kun bathki a'di nsho'k mo be. ¹⁶ Dhali iman'kwar to dhali 'Kwani Parisiyiin ki uni parki a'di e ki a'di shwaki to nyakki uni gun ta imanmii miinthus mo dhali imantera thulpa/ mo tani uni ki dot imancik a'di gwo gwo mo ki: Atinta ishwana a'di to nyakki imantera thulpa/ mo dhali nyakki uni gun ta imanmii miinthus kanni? ¹⁷ Dhali ka Yesus cikki a'di yan mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: 'Kwani gwansan kun 'kon ki 'bore/ mo tani uni mini 'koki mii ta ga hakiim mo, hili uni gwansan kun 'ba'thkin mo be. Aha/ pu'dkina mo yisa mmoyuk 'kwani kun mii miin'kar/ e hili gom imanmii miinthus mo be.

Gwo jin Dotu mo gom Tojin Ga/u mo

¹⁸ Dhali imancika Yohaana gwo dhali 'Kwani Parisiyiin uni ga/ki to mo dhali 'kwani pu'dkini a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Katinta si'da/ imiina imancika Yohaana gwo mii mo dhali 'Kwani Parisiyiin mmoga/ to mo, hili imancik / e gwo uni 'koki ga/ to mo be. ¹⁹ Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Mina 'kwani yilkina/ gwansan, uni kun yuku mo e momiimash mo mish to ga/ mo ki wathinya'a'b diki'd nyakki uni naskina/ mo 'taa? Me'd jin dikina wathinya'a'b e bwam uni mo tani uni moli

to ga/ mo be. ²⁰ Atee mididi pu'du/ mo ki wathinya'a'b minu susu/ 'peni uni mo tani dhali yan'ko'd uni ki ga/ to ka tee caan mo be. ²¹ Wathin kamu/ yisa di'da jin sho burrinyen this apo/ sharkin burrinyen dhamo/ mo. Wakki/ a'di mididi mii kan mo tani mo jin 'dapu mididi dher bwa 'peni a'di jin ta jin this mo 'peni jin dhamo/ mo, dhali mondhere'd mididi war ki shi/ mo. ²² Dhali wathin kamu/ yisa di'da jin mididi kar yimana mura'th jin ta jin this mmowol a'di e kucan jin wolu yimana muratha dhamo/ mo. Wakki/ a'di mididi mii kan mo tani yimana mura'th mididi 'twak kucan mo dhali yimana mura'th mididi ga'a sho mo. Dhali wakan kucan minu dher bwa mo, hili yimana mura'th this minu mii wol mo e kucan this jin daka kucuru/ mo be.

Imancik Gwo Uni 'Ce'dki Pos ka Cim ma Pesu/ mo be

²³ Ka cim ma pesu kamu/ tani a'di yaki'd ki tur mo e bwam bunto mo. Dhali ki uni tanki bway buni mo tani imancik a'di gwo telki mii 'pen mo mmo'ce'd pos mo be. ²⁴ Dhali 'Kwani Parisiyiin o a'di gwo mo ki: Hili ma, atinta imiina uni to jin dina gwonkan ma cim ma pesu/ ki dhal bway mo? ²⁵ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: 'Kona um ki de' gwo e mo gom mii ma Dawuu'd mo 'taa? ki a'di mididi mii ta gi to mo dhali ki a'di 'kosha te/ mo tani a'di dhali uni

gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo. ²⁶ A'di cicki gu'b ma Arumgimis mo ka Abi/ aṭhaar di'd jin ta'da gasiis jin ca'd mo, dhali shwa tonte/ jin di'di bun'kus ma Arumgimis mo, a'di jin dina gwonkan ki dhal bway mo gom 'kwanin tiya mo, hili jasi gom igasiis uni 'cena mmoshwa mo be. Dhali a'di si'da/ ki ciki uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo be. ²⁷ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Acim ma pesu/ karkunu mo gom wathi/ mo, yisa wathi/ goma cim ma pesu/ mo. ²⁸ Wakan Ya/ gi 'Kwani si'da/ a'di ta tapa goma cim ma pesu/ mo be.

3

Wathi/ jin Kutha Me'd Gun'kuru/ mo

¹ Dok/ e a'di cicki gu'b gi montul is mo dhali wathi/ diki'd jin ku'thkina me'd gun'kuru/ mo be. ² Dhali uni timki a'di mo mmopar a'di e mo wakki/ a'di midi 'taki waç a'di ka cim ma pesu/ mo, wakan ki uni mini 'taki ta gi gwo mmoyer a'di is ki gway mo be. ³ Dhali a'di ki o wathi/ jin kutha me'd gun'kuru/ gwo mo ki: Yayu/ ise mo ma. ⁴ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'di ta mii jin dhala gwonkan bway mo mmomii mii jin 'boro'd ka cim ma pesu/ mo 'taa? walla mii jin ta jin thus minu mii mo? mmowotha/ woth mo 'taa? walla mmo'kosh'a 'kosh mo? Hili uni 'kon ki shwam mo be. ⁵ Dhali a'di ki hil mo mo mmo'kar mo ki e mo ka nyor e uni mo mmokal bwa

diṭ mo goma dum buni kun 'bitha'bi'th mo. Dhali a'di ki o wathi/ gwo mo ki: Hethi me'd pini mo ma. Dhali a'di he'thki a'di mo dhali me'd piti waçkunu mo be. ⁶ Dhali 'Kwani Parisiyyin iikin ka pije/ mo dhali ki jahanne/ uni ki gam 'twa/ 'kup nyakki 'Kwani Hirodusiyyin apo/ a'di mo mmo'ce'd a'di sho'k mo be.

Adhana Waambuhany 'Kwani 'Kokini Shemen ma Al mo

⁷ Yesus a'di yaki'd mo nyakki imancik a'di gwo mo e shemen ma al mo dhala dhana buhany wathimpa 'peni Pany Jaliil bathki a'di nsho'k mo. Dhali 'peni Pa Yahuudiyya si'da/ mo be ⁸ dhali 'peni Pa Urushaliim mo dhali 'peni Pa Adumiyya mo dhali 'peni bampa/ jin di'd e bwampo/ Yi'den' Kumma/ Uurdun mo dhali 'peni Pan Sur mo dhali 'peni Pa Saydaa/ mo, dhana waambuhany 'kwani mmocika uni gwo mo goma ris mii kun miikina a'di mo tani, uni pu'dkini a'di mo be. ⁹ Dhali a'di torki imancik a'di gwo gwo mo mmothosona kur gom a'di mo goma waambuhany 'kwani mo, isi ciki/ ki uni mini 'koki 'taki yap a'di ki is mo. ¹⁰ Haali/ a'di waçki'da waç ka ris mo, wakan ki aris uni kun 'koshkina 'ba'th ka ris mo gaçkina gaç mo mmota a'di is ki me'd mo. ¹¹ Dhali ka rum thus kun nyo/ on parki a'di e mo tani uni ta'kkina 'cesh mbwambori a'di mo dhali cuu gwo ki dhan 'twa/

kun caaca ki: /E ta Ya/ ma Arumgimis mo be. ¹² Dhali a'di ki kan uni gwo ki 'bi'th mo mmodhalku/ ki dhal a'di ki a'di minu mish mo.

Yesus Kwanyki Uni kun Koni 'Kume'd I'ce'dka Su/ mo

¹³ Dhali a'di yaki'd ka gagamis e mon'kuwosh mo dhali a'di ki yuk uni gwansan nyakki a'di mo, uni kun ona bwa a'di ki sus mo. Dhali uni pu'dkini a'di mo be. ¹⁴ Dhali a'di ki dhu uni kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo mmonyak 'ko ki a'di mo dhali mmohash uni mmoçi gwo mo ¹⁵ dhali mmota gi moshirr mo mmo/ura ruma 'cesh ka pije/ mo. ¹⁶ Simaan, a'di jin yukunu gway ka Buterus mo, ¹⁷ dhala Yakuub jin ta ya/ ma Sabadi mo dhala Yohaana jin ta'da kam ma Yakuub mo, uni kun yukkina a'di gway ka Buwanarjis mo jin ta 'pemen gwo jin onu ki iya/ ma wara sho'k mo. ¹⁸ Dhala Andaraawus mo dhala Pilibbus mo dhala Bartulamaawus mo dhala Matta mo dhala Tuuma mo dhala Yakuub jin ta ya/ ma Halpa mo dhala Taddaawus mo dhala Simaan gi Pañ Kaana mo, ¹⁹ dhala Yahuusa Iskariyuuti jin 'ci'hi/ a'di is ki gwo mo be.

Gwo Sor jin Walu apo/ Shi/ in Dheleladhelel mo

Dhali yan'ko'd a'di yaki bway pa mo be. ²⁰ Dhala waambuhany 'kwani pu'dkin mo dhali tuli isi montal 'de/ dok/e mo. Wakan uni 'koki ta gi mo mo mmoshwa to mo. ²¹ Dhali ki

imugum piti cikki gwo gom a'di mo tani uni pu'dkin mo dhali n̄ap a'di mo mmobu'th mo haali/ uni o gwo mo ki: A'di guski'da du mo be. ²² Dhali iman'kwar to pu'dkin mo ka lungu'b 'peni Pa Urushaliim mo mmo/ o gwo mo ki: A'di bu'thkin ma Baalsebuul mo dhali ki gway gi tapa ma ruma 'cesh mo tani a'di urkina a'di aruma 'cesh ka pije/ mo be. ²³ Dhali a'di ki yuk uni i a'di mo dhali tor uni gwo mo ki gwom 'bi'th/ e mo ki: A/ ka Setaan mishi is piti ur ka pije/ ce Setaan mo 'taa? ²⁴ Wakki/ 'penkuman bampa/ kwa/ u bwa mo e is piti mo tani 'penkuman bampa/ caan midi mol dosh mo be. ²⁵ Dhali wakki/ gu'b kwa/ u bwa mo apo/ is piti mo tani gu'b caan midi mol dosh mo be. ²⁶ Dhali wakka Setaan midi cu mis apo/ is piti jin gana/ mo wakan dhali kwa/ bwa mo tani a'di midi mol dosh mo, hili a'di midi dak ka bwa i'ba/ mo be. ²⁷ Hili wathin 'den kamu/ yisa di'da jin midi mish ciç gu'b gi wathi/ jin 'bitha'bi'th mo dhali shi/ tom piti is mo, hili isi ciki/ a'di midi mii dek wathi/ jin 'bitha'bi'th ka shi/ n̄twa/ a/ mo. Dhali yan'ko'd ka jin gana/ mo tani a'di midi shi/ gu'b piti is mo be.

²⁸ Ka jin gana/ aha/ ona um ki, aris miinthusi 'baar mo minu gwam ki iya/ gi 'kwani mo, dhala ris gwo sor gunn kun wala uni mo. ²⁹ Hili a'di jin wali gwo sor apo/ Shi/ in Dheleladhelel mo tani minu 'koki gwam miinthus piti ki

sule/ mo, hili a'di dina mii m'ba/ki sule/ sule/ e miinthus mo be. ³⁰ Haali/ uni oki gwo mo ki: A'di ta'd ga rum thus jin nyo/o'd mo be.

KoYesus dhali Ikam Piti mo
³¹ Dhali kum dhali ikam piti pu'dkin mo dhali dosha pije/ mo. Uni ki hash a'di gwo mo dhali yuk a'di mo be. ³² Dhala dhana waambuhany 'kwani 'kokini 'kam a'di is mo dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Kwan dhali ikam pini dhali i'bwahan uni 'kona pije/ mmahan mo mmodot / e mo be. ³³ Dhali a'di ki thok gwo mo ki: Aja sa/ nta'da ta'dam pem dhali ikam pem mo? ³⁴ Dhali a'di ki hil mo mo mmo'kar mo ki e mo gom uni gwansan kun 'kon mmo'kam a'di is mo, dhali a'di ki o gwo mo ki: Ita'dam pem anan be dhali ikam pem anan mo be. ³⁵ A'diyin jin mii'd ki bwa ma Arumgimis mo tani a'di ita'da kam pem mo dhali 'bwah pem mo dhali ata'dam pem mo be.

4

Gwom 'Bi'th/ e goma Ka'bany To jin Yeku mo

¹ Dok/ e a'di telki mii 'pen mo mmo'tor uni gwo e shemen ma gap mo. Dhala dhana waambuhany 'kwani caaca kagahara tulki isi a'di mo. Wakan a'di seki bwaa kur mo dhali ca'bi cine/ mo e bwaman ma al mo. Dhala dhana waambuhany 'kwani uni 'koni shemen ma gap ma al mo eya 'cesh mo. ² Dhali a'di torki uni gwo ka ris mo ki gwom 'bi'th/ e mo, dhali

e gwom piti jin tora a'di uni mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: ³ Ba ciki gwo mo ma. Amanyeka ka'bany a'di ya'd ka pije/ mo mmoyek to mo. ⁴ Dhali ki a'di yekki to mo tani aka'banya tiya ta'kkin mo e bway tur jin iinu mo. Dhali 'dii pu'dkin mo dhali los uni mo be. ⁵ Dhali aka'banya tiya uni ta'kkin mo e mo wosh mo dhali uni daran ga 'cesh e embul mo. Dhali ki jahanne/ ki uni 'kana le/ mo haali/ uni dar ga 'cesh mo tani, ⁶ dhali ka tente/ sulki'd ka nyor piti jin 'batha'ba'th mo dhali mmodara uni ka birman mo tani uni la shi'bil mo be. ⁷ Dhali aka'banya tiya uni ta'kkin mo e bwam ma 'de/ mo dhali ka 'de/ can mo tani a'di cokatki uni mo dhali a'di moli maman dho'th mo be. ⁸ Dhali aka'banya tiya uni ta'kkin mo eya 'cesh jin 'bora'bor mo dhali uni ki kala dho'th kagahara mo mmocakina uni mo dhali mmomarkina uniya mar is mo, mmogwono'dkina uniya dho'th ki iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd eya tora 'de/ mo dhali ki iss 'kwanimpa ikwara mo dhali ki iss 'kwanimpa imudhe'd mo be. ⁹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'di jin ta'd gi gu'ban'ce mo mmocik gwo mo tani dhalki a'di cik gwo mo ma.

¹⁰ Dhali ki a'di di'd a'di 'de/ mo tani dhali uni gwansan kun tulki isi a'di kun tana 'kume'd i'ce'dka su/ mo tani uni dotki a'di gwo mo isi gom gwom 'bi'th/ e yan mo. ¹¹ Dhali a'di ki o uni gwo

mo ki: Um cinu gwo jin cinu ki kup mo gom Bampa/ ma Arungimis mo, hili gom uni gwansan kun 'kona pije/ mo tani uni a'di iminu torki gwo ki gwom 'bi'th/e mo be. ¹² Wakan ki uni mini mii mish ka jin gana/ dhali 'koki nyith a'di mo, dhali uni ka jin gana/ mini cik a'di mo tani dhali 'koki mish a'di 'ban mo be. Hili isi ciki/ ki uni mini 'taki tu'k mo dok/e dhali uni minu 'taki gwamki miinthus buni mo be. ¹³ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A/ um si'da/ 'koki mish gwom 'bi'th/ e yan 'ban mo? Um mini mish a'di 'ban kata aris gwom 'bi'th/ e gwansan mo? ¹⁴ Amanyeka ka'bany to mo tani a'di yekki gwo mo be. ¹⁵ Dhali uni gwansan uni ita uni kun ta'kkin mo e bway tur mo e mo jin yeku gwo nycine/ mo. Dhali ki uni cikki gwo mo tani aSetaan ki jahanne/ pu'dki'd mo dhali kal gwo jin yeku e uni mo be. ¹⁶ Dhali uni gwansan si'da/ uni ita uni gun yekku mo e embula 'cesh wosh mo. Uni, ki uni cikki gwo mo tani uni la bu'th a'di ki jahanne/ ki bwan 'kunu'd mo be. ¹⁷ Dhali uni tan ga birman yisa e is buni mo, hili uni 'kon jasi ari'ceenne/ mo, dhali yan'ko'd ki monto'c bwa walla mo gi 'koshuwa 'kosh cuki mis mo gom gway yan mo tani ki jahanne/ uni ta'kkin mo be. ¹⁸ Dhali aka'banya tiya uni gun yekku mo e bwam ma 'de/ mo tani uni ita uni gwansan kun cikki gwo mo be. ¹⁹ Hili

uni bala to ga 'cesh is mo dhali 'penkapan buni jin el uni e ki el mo dhali bwam buni gun ona uni gom ton tiya mo tani cikina uni nycine/ mo dhali cokot gwo mo dhali a'di inyo/i uni mo ki uni moli dho'th mo be. ²⁰ Hili uni gwansan kun yeku mo eya 'cesha 'borga/ mo tani uni ita uni gun cikki gwo mo dhali bu'th a'di mo dhali dho'th maman mo, eya tora 'de/ mo tani a'di dhotho'd ki iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo, dhali eya tora 'de/ mo tani a'di dhotho'd ki iss 'kwanimpa ikwara mo, dhali eya tora kamu/ mo tani a'di dhotho'd ki iss 'kwanimpa imudhe'd mo be.

Monkush jin Kumu 'Kup ki Toj'kul Bwa mo

²¹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Alamba/ ki a'di kalkunu bway gu'b mo tani a'di kumkunu 'kup ki toj'kul bwa mo 'taa? walla karkunu mo e bwan'kwariny ma angar mowa? dhali a'di dinuki kara po/ tirkina/ mo 'taa? ²² Haali/ toj kamu/ yisa di'da jin minu bag mo isi ciki/ a'di minu mish eya tente/ mo. Walla toj kamu/ yisa di'da jin minu mii ka 'di/ mo, hili isi ciki/ uni minu mish ki monkush mo be. ²³ Wakki/ wathin 'den kamu/ ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo mo ma. ²⁴ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Hili ki 'bore/ a'di jin cika um mo. A'di jin barkina um mo tani a'di minu barki um mo dhali to ki nyanye/ mo tani a'di minu ci ki um mo be. ²⁵ Haali/ a'di jin ta'd

gi to mo tani minu çiku/ ki nyanye/ mo. Dhali 'peni a'di jin dara'd mo tani, me'd jin tana a'di gi a'di mo tani a'di minu bu'th 'peni a'di mo be.

Gwom 'Bi'th/ e goma Ka'bany To jin Caki'd mo

²⁶ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Bampa/ ma Arumgimis a'di wana e ki wathi/ jin midi 'taki pepera ka'bany bwa apo/ mony'cesh mo ²⁷ dhali 'taki ish e mo dhali cu mis mon'thiny mo dhali montee mo, dhali aka'bany midi 'taki 'ka ale/ mo dhali ca mo ki a'di molo'd mo be. ²⁸ A'cesh a'di dho'thki to ki is piti mo, ale/ a'di i'ka'di twa/ a/ mo dhali yan'ko'd akulpe/ mo dhali yan'ko'd maman gana/ mo. ²⁹ Hili ki maman iski'd mo tani a'di ki kar mo ma nyertha/ eya tente/ ki jahanne/ mo haali/ mo gi minu 'cith to mo pu'dki'd mo be.

Gwom 'Bi'th/e gom Emen To jin Miinuwa 'Tash mo

³⁰ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Mina ana kar Bampa/ ma Arumgimis ka par 'ban kata moye? walla gwom 'bi'th/ e gi wakata imina ana i/ o mo gom a'di mo? ³¹ A'di wana e ki emena ka'bany to jin miinuwa 'tash mo, a'di jin yekkunu apowa 'cesh mo. A'di ta ara ka'bany to jin ca'ba e ki piri'th piri'th apowa 'cesh mo. ³² Hili ki a'di yekkunu mo tani a'di caki'd mo dhali a'di warki'd ki dhan wurup mo dhali a'di ki pepera adhana bi mo. Wakan 'dii kun pen e mis

mo tani uni nyanki gu'b buni eya lam piti mo be.

Mo gi Bu'th ma Yesus Gwom 'Bi'th/e Mmotor mo

³³ Ka ris gwom 'bi'th/ e gi wakan mo tani a'di ki tor uni gwo mo me'd jin mina uni 'taki mish a'di mo be. ³⁴ A'di diki tor uni gwo ki dar gi gwom 'bi'th/ e mo. Hili e imancik gwom pitig gana/ mo uni 'cena mo tani a'di ki be'd uni gwo 'baar mo be.

Yesus Doshki'da Dhana Punthar 'Tham mo

³⁵ Ka tee caan ki mo ta mom'pimpili/ mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Dhalki ana iina mo mmo'citha/ gap gi 'bana kamu/ mo. ³⁶ Dhali mmodhalkina uni awaambuhany 'kwani 'pen mo tani uni suski a'di nyakki uni mo me'd jin ca'bkina a'di e bwam ma kur mo. Dhali akura tiya nyakki 'ko ki a'di mo be. ³⁷ Dhali adhana punthar 'tham poshki'd mo dhali yi'de/ birki bakal mo mmodora kur mo. Wakan akur a'di 'tu'dkina yi'de/ hila/ mo be. ³⁸ Hili a'di diki'd mo e bum 'pen ma kur mo mmo/ ish e apo/ burrinye/ jin ishu 'ba/ mo. Dhali uni merki a'di e mo dhali o a'di gwo mo ki: Mantor gwo, ki /e bunya/ dina is ki mer mo ki ana mina 'ce'd sho'k mo? ³⁹ Dhali a'di ki mer e mo dhali kucur 'tham ki gwo mo dhali o yi'de/ gwo mo ki: Roci sho'k mo dhali doshi mungun mo. Dhali 'tham doshki'd mo dhali adhan mo dosh ki biyuu mo be. ⁴⁰ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Katinta ko/ka uma ko/ ise?

Um dar gi mongam gwo is mo 'taa? ⁴¹ Dhali uni 'kokunu mo mmo'tu'd ki mondee is mo dhali o gwo ka rem 'kup mo ki: Ki wathi/ jana a'dan sa/? ki 'tham dhali yi'de/ haki a'di gwo e mo?

5

Wathi/ gi Paṅ Gadara jin Bu'thkin ma Ruma 'Cesh jin Wackunu mo

¹ Dhali uni pu'dkin ki 'ban ma gap ma ala kamu/ mo e bampa/ gi Paṅ Gadara mo be.

² Dhali ki a'di piki'd ka pije/ 'peni bwam ma kur mo tani a'di gamki 'kup ki wathi/ jin piki'd mo 'peni mon'kupaje jin taki'd ga rum thus jin nyo/ o'd mo be. ³ A'di jin ca'bki'd e mon'kupaje mo dhali wathin 'deṅ kamu/ yisa di'da jin mishki a'di dek ki sule/ mo isi ka jindhiir ilu/ mo.

⁴ Haali/ a'di dekkunu me'd ka ris ka makkiya mo dhala jindhiir mo, hila jindhiir bene'dkina a'di bwa mo dhali makkiya si'da/ 'ce'dkina a'di ka 'ci'cimi'th mo. Dhali wathin kamu/ yisa ta gi 'bitha mmo'te a'di mii 'twa/ mo.

⁵ Mon'thiny dhali montee a'di diki'd mo e mon'kupaje mo dhali e mon'kuwosh si'da/ mo a'di cuuki gwo ki 'twa/ jin caaca mo dhali tha'th is piti ki wosh mo be. ⁶ Dhali ki a'di parki'da Yesus e mo 'pena dhana/ mo tani a'di guski'd mo dhali luṅ a'di mo be

⁷ dhali a'di cuu gwo ki dhan 'twa/ jin caaca mo mmo/ o gwo mo ki: Ki /e mini miya tinta ki aha/, Yesus, /e jin ta Ya/ gi a'di jin Cayaa/ e ki Ca jin

ta'da Arungimis mo? Aha/ kana/ e gwo mo ka Arungimis mo ki: Dhalku/ ki 'kosh aha/ is ka nyor mo. ⁸ Haali/ a'di ki o a'di gwo mo ki: Piyi ka pije/ 'peni wathi/ mo, /e jin tana rum thus jin nyo/o'd kan mo. ⁹ Dhala Yesus ki dot a'di gway mo mmo/o gwo mo ki: / E yuku gway kaja mo? A'di ki thok gwo mo ki: Gway pem yuku Karis mo haali/ aman 'kona ka ris mo be. ¹⁰ Dhali a'di ki dot a'di gwo ka daran du mo mmohash uni ka pije/ 'peni bampa/ mo be. ¹¹ Dhala dhana waambuhany kuthar uni shwakin mo e 'bambala wosh mo be. ¹² Dhali uni dotki a'di bway mo mmo/ o gwo mo ki: Hashki aman mo e bwan kuthar mo ma. Dhalki aman cika e uni mo. ¹³ Wakan a'di ki dhal uni bway mo mmo/ii mo be. Dhala rum thus kun nyo/on pu'dkin ka pije/ mo dhali ciḅ mo e bwan kuthar mo. Dhala dhana buhany kuthar denkunu e ka alaapi su/ mo, mmosokina uni ka lunḡu'b eya gap yi'deṅ 'kulga/ mo e bwam yi'de/ mo dhali uni loskina yi'de/ mo be.

¹⁴ Dhali imanhil kuthar uni sokin mo dhali tor gwo e 'penkuman bampa/ mo dhali e pa 'baar mo. Dhali 'kwani pu'dkin mo mmopar a'di e mo a'di jin miiki'd mo be.

¹⁵ Dhali uni pu'dkina Yesus mo dhali uni ki par wathi/ jin bu'thkin ma ruma 'cesh e mo mmoḅa'b mo ki burriye/ i is mo dhali ka dum piti jin 'boro'd mo be dhali wathi/ jin taki'd ga ruma 'cesh ka ris mo

tani dhali uni ko/ki a'di mo be. ¹⁶ Dhali uni gwansan kun mishki a'di mo tani uni torki gwo mo gom a'di jin miikunu mo gom wathi/ jin bu'th ma ruma 'cesh mo dhali gwo gom kuthar mo. ¹⁷ Dhali uni telki mii 'pen mo mmoyuka Yesus mo mmoya mo 'peni mom buni mo be. ¹⁸ Dhali me'd jin jithirkin a'di mo e bwam ma kur mo tani wathi/ jin bu'thkin ma ruma 'cesh a'di dotki a'di 'twa/ mo ki a'di midu 'taki nyaki di ki a'di mo be. ¹⁹ Hila Yesus ushki'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Yaku/ bway pa mo e imugum pini mo ma dhali tor uni gwo gom to jin miikina Tapa gom /e mo dhali gom momiimii jin miikunu apo/ /e mo be. ²⁰ Dhali a'di yaki'd ka pije/ mo dhali tel mii 'pen mo mmotor gwo eya tente/ e Bampa/ gi Pan Dekapolis mo gom dhan to jin miikin ma Yesus gom a'di mo, dhali aris 'kwani 'baar mo merkin mo be.

'Bwa/ ma Yaa/ irus dhala 'Bom jin Taki'da Yesus 'Twan Burrinyem Piti Is ki Me'd mo

²¹ Dhali ka Yesus 'cithki'da gap dok/ e eya kur ki 'bana kamu/ mo tani awaambuhany 'kwani caaca tulki isi a'di mo. Dhali a'di diki'd e shemen ma gap ma al mo. ²² Dhali yan'ko'd tapan kamu/ gi gu'b gi montul is pu'dki'd mo, a'di jin yukkunu gway ka Yaa/ irus mo. Dhali ki a'di parki a'di e mo tani a'di bitki'da 'ceshi sho'k piti mo be. ²³ Dhali mmo^oap a'di mo mmo/ o gwo mo ki: Ari

'bwa/ m pem a'di 'ba'thki'd mo mmomuri wu mo. Yaya/ mo ma dhali kar me'd pini apowa yim mo. Wakan ka yim mina isi 'bor mo dhali di ki e mo be. ²⁴ Dhali a'di yaki'd mo nyakki a'di mo.

Dhala dhana waambuhany 'kwani caaca bathki a'di mo dhali uni ki 'kam a'di ki dek mo. ²⁵ Dhali a'boma kamu/ diki'd si'da/ mo, a'di jin guskin ma bas ki yil 'kume'd i'ce'dka su/ mo be. ²⁶ Dhali a'di 'koshkina is ka nyor kagahara mo gom mii jin yakina a'di i ihakiim ka ris mo. Dhali a'di ki 'baara ris to 'baar mo kun takina a'di mo be dhali isa kamu/ yisa 'borki'da, hili isa nyor 'curki 'pen ki shi/ mo kagahara mo be. ²⁷ Dhali ayim cikki gwo kun okunu goma Yesus mo dhali a'di pu'dki'di 'ko'di a'di mo e bwaman ma waambuhany 'kwani mo dhali ta a'di burrinyem piti is ki me'd mo. ²⁸ Haali/ ayim ki o gwo mo ki: Waki/ aha/ mina 'taki ta isi burrinyem piti is ki me'd mo tani aha/ mina isi 'bor mo be. ²⁹ Dhali ki jahanne/ abas jin guski a'di dakki'd mo, dhali ayim mishki'd ki is piti mo ka yim wa^okunu mo 'peni 'ba'th jin 'koshki a'di mo be. ³⁰ Dhala Yesus nyithki'd ki is piti ki mom'bi'th yaki'd 'peni a'di mo dhali ki jahanne/ a'di ki tuka bor mo e bwaman ma waambuhany 'kwani mo dhali o gwo mo ki: Kaja ta aha/ burrinye/ is ki me'd mo? ³¹ Dhali imancik a'di gwo ki o a'di gwo mo ki:

/ E parkina waambuhany 'kwani e yapkina yap ki is mo mmo'kam / e mo dhali ata ona / e ki: Kaja ta aha/ is ki me'd mo? ³² Dhali a'di ki hil mo ki e mo mmopar a'di jin miiki'd kan e mo be. ³³ Hila 'bom a'di mishki a'di jin miikunu mo gom a'di mo. A'di pu'dki'd ki monko/ is mo dhali mondee is mo dhali a'di ki bita 'cesh ibwambori a'di mo dhali a'di ki tor a'di gwoḡ gana/ 'baar mo. ³⁴ Dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: 'Bwa/ m pem, mongam gwo is pini a'di waḡki /e mo. Yaku/ mo ki monku'th is mo dhali waḡi mo 'peni 'ba'th pini jin 'koshki /e mo.

³⁵ Dhali ki a'di di'd mmotor gwo mo tani 'kwanin tiya pu'dkin mo 'peni gu'b gi tapa mo, uni gun o gwo mo ki: 'Bwa/ m pini wuki'd mo. Atinta tu/ ulkina / e amantor gwo ki gwo ki rash rash kan mo? ³⁶ Hili a'di tonki'd mo gom gwo jin okina uni mo. Dhala Yesus ki o tapa gi gu'b gi montul is gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma. Hili gami jasi gwo is mo. ³⁷ Dhali a'di diki dhal jan tal 'deḡ kamu/ bway mo mmobath a'di mo, hili isi ciki/ jasa Buterus mo dhala Yakuub mo dhala Yohaana jin ta'da kam ma Yakuub mo be. ³⁸ Ki uni pu'dkin mo e gu'b gi tapa gi gu'b gi montul is mo tani a'di parki'da dulatt e mo jin miikunu mo dhali 'kwani mmoko mo dhali mmomiya cinthar kagahara mo. ³⁹ Dhali ki a'di ciḡki gu'b mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta miikina uma dulatt

mo dhali ko mo kan? A'ci a'di yisa wu'd mowa, hili a'di ishki e mo be. ⁴⁰ Dhali uni ki pe'th a'di mo. Hili a'di ki dhu uni 'peni 'baar ka piḡe/ mo dhali a'di ki sus jasi com ma 'ci mo dhali kum mo dhali uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo dhali ii bway bwanḡ gu'b e mo jin din ma 'ci mo. ⁴¹ Dhali a'di ki butha yim ki me'd mo dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: Talitha kumi, a'di jin ta 'pemen gwo jin onu ki: Ari nyara/, aha/ ona /e gwo mo ki: cuyi mis mo. ⁴² Dhali ki jahanne/ ari nyara/ cuki mis mo dhali ya ki sho'k mo. Haala yim 'kona yili 'kume'd i'ce'dka su/ mo. Dhali ki jahanne/ uni 'baar mo 'kokunu mo mmotash ki momer mo be. ⁴³ Dhali a'di ki kan uni gwo ki 'bi'th mo ki wathin kamu/ midi 'taki diki mish mii yan mo. Dhali a'di ki tor uni gwo mo mmoḡi ka yim tonte/ mmoshwa mo be.

6

Yesus A'di Wakḡkunu mo e Pa Naasira mo

¹ A'di yaki'd mo 'peni mun mo dhali pu'd mo e bampam piti mo dhali imanciḡ a'di gwo bathki a'di nsho'k mo be.

² Dhali ka cim ma pesu/ mo tani a'di ki tel mii 'pen mo mmotor uni gwo mo e gu'b gi montul is mo. Dhali 'kwani ka ris kun ciḡki gwom piti mo tani uni 'kokin mo mmomer mo mmo/o gwo mo ki: 'Peni mana sa/ igamkina wathi/ yansan aris mii gwansan mo? Ki moyuḡ jin ta'da ta sa/ iḡikunu a'di mo? Dhali

adhan mom'bi'th maja sa/ imiikina a'di mii gwahan ki me'd piti mo? ³ Dina a'di ki ta amanpa/ cwa 'taa? Dhali dina a'di ki ta ya/ ma Mariyam 'taa? Dhali ikam piti 'koki ta iYakuub mo dhala Yusi mo dhali Yahuuda/ mo dhala Simaan 'taa? Dhali 'kona i'bwaham piti ki nyak 'ko ki ana imahana? Dhali uni kolkunu ki a'di mo be. ⁴ Dhala Yesu ki o uni gwo mo ki: Amançi gwo ma Arumgimis yisa dar gi tak e mon tiya hili isi ciki/ jasi e bampam pitiñ gana/ mo dhali e bwaman ma bas 'kwanim piti mo dhali e gu'b pitiñ gana/ mo be. ⁵ Dhali a'di mol dhan miiny caaga/ mii mo isi ciki/ a'di kar me'd piti apo/ 'kwani kun 'bathan ki daka/ mo dhali a'di ki waç uni mo be. ⁶ Dhali a'di merki'd kagahara mo haali/ gom 'kom buni jin 'kona uni ki dar gi mongam gwo is mo be.

Dhali a'di yaki'd mo e bwaman 'kwani e bampa/ 'baar mo mmoçor gwo mo be.

Mo/ii jin Iina Uni 'Kume'd I'ce'dka Su/ mo

⁷ Dhali a'di ki yuk 'kwani 'kume'd i'ce'dka su/ nyakki a'di mo, dhali a'di ki tel mii 'pen mo mmohash uni ka susu/ susu/ mo. Dhali çi uni moshirr apowa rum thus kun nyo/on mo be. ⁸ A'di ki kan uni gwo mo mmo'koki 'do ton tiya gom iim buni i bway mo hili isi ciki/ jasi cwa mo, walla maa yisa, walla kucan yisa, walla guurush yisa eya jisalaan buni mo. ⁹ Hili uni

mini hi'th jasa ppa/ isho'k mo dhali mini 'koki hi'th burrinyem bwamani su/ mo. ¹⁰ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: E gu'b yin jin mina umi çiç mo tani 'koyi mo ntagi um mini dhal mo yan 'pen mo. ¹¹ Dhali wakki/ 'kwani gi mo caan 'koki bu'th um mo, dhali ush gwo cik 'peni um mo tani dhali ki um mini dhal mo yin 'pen mo tani piri abuhany 'peni sho'k bum mo haali/ a'di midi ta gwo jin onu apo/ uni mo be. ¹² Wakan uni iikin mo dhali çi gwo mo ki 'kwani mini 'taki rica du is mo be. ¹³ Dhali uni urkina ruma 'cesh ka piye/ ka ris mo dhali wol uni ayini 'kup ka ris mo, aris uni gun 'ba'thkin mo dhali waç uni mo be.

Mowu ma Yohaana jin Ta'da Manmiiya Mii ki Yi'de/ mo

¹⁴ Dhala Malik Hirodus cikki gwo mo gom a'di mo, gom gway ma Yesu mishkunu e mo 'baar mo. Gom kun tiya o gwo mo ki: A'di ta'da Yohaana jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo jin cukunu mis mo 'peni mowu mo. A'di 'bitha wathi/ mii ki 'bi'th e a'di mo be. ¹⁵ Hili kun tiya o gwo mo ki: A'di ta'da Iliyya mo. Dhali kun tiya o gwo mo ki: A'di ta'da mançi gwo ma Arumgimis mo jin wana e gi jin tal 'den kamu/ 'peni imançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo be. ¹⁶ Hili ka Hirodus cikki gwo mo gom a'di mo tani a'di ki o gwo mo ki: AYohaana jin 'cithka/ 'kup mo a'di cukunu mis mo 'te/ be. ¹⁷ Haala Hirodus a'di

hashki gwo mo dhali butha Yohaana mo dhali deḡ a'di mo mmokara sijin mo gom gway ma Hirodiyya mo jin ta asha kam piti ka Pilibbus mo haali/ a'di mashki'da yim mo be. ¹⁸ Haala Yohaana ki owa Hirodus gwo mo ki: A'di diki ta mii jin dhala gwoḡkan / e bway mo mmomash asha kan mo be. ¹⁹ Dhala Hirodiyya a'di dikina gwo apo/ a'di mo mmoruk a'di mo dhali ḡap a'di mmo'taki 'kosh jwa mo tani hili ayim diki mish a'di mii mo. ²⁰ Haala Hirodus a'di ko/ki'da Yohaana mo mmomishkina a'di a'di ki a'di ta wathiḡ kar/ e mo dhali wathi/ jin kogu mo dhali kar a'di ki 'dantar mo. Ki a'di cikki gwo 'peni a'di mo tani a'di duḡkurkina 'kup is kagahara mo dhali a'di di'd mmocik gwo 'peni a'di ki bwaḡ 'kunya/ mo be. ²¹ Hili embula 'borga/ pu'dki'd mo ka Hirodus pu'dkin ma cim jin dhodhu a'di mo tani a'di miiki dhan maa gom 'kwani ma hakuuma gi gu'b piti mo dhali imancil ma askar alip mo dhali 'kwani gwanyjaka/ gi Pany Jaliil mo be. ²² Dhali ki 'bwa/ ma Hirodiyya pu'dki'd mo dhali sa mo tani ayim 'borki'da Hirodus bwa mo dhali yilkinam piti mo, dhali malik ki o nyara/ gwo mo ki: Doḡi aha/ mo ma gom ma to yin jin o / e bwa mo dhali aha/ mina ciki a'di/ e mo be. ²³ Dhali a'di ki owa yim gwo is mo mmo/o gwo mo ki: Ma to yin jin mina / e idoḡ aha/ mo tani aha/ mina ciki a'di / e mo ntagi 'bwanu'b bampam

pema kamu/ mo be. ²⁴ Dhala yim yaki'd ka piḡe/ mo dhali doḡkum gwo mo ki: Ata miga/ doḡ a'di mo? Dhali kum ki o a'di gwo mo ki: 'Kup ma Yohaana jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo be. ²⁵ Dhala yim yaki gu'b ki jahanne/ mo mmobumburku/ mo eya malik mo dhali doḡ a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ ḡapa / e mmoci aha/ 'kup ma Yohaana shwane'dan e bwam ma sahan mo, a'di jin ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo be. ²⁶ Dhala malik a'di bitkina bwa ka lunḡu'b kagahara mo ki bwan diḡi'd mo. Hili haali/ gom gwo jin ona a'di is mo dhali yilkinam piti mo tani a'di 'tena bwa mmo'ce'd gwom piti goma yim mo be. ²⁷ Dhali ki jahanne/ a'di hashki'da askar mo, a'di jin ta'da amanji mo mo, dhali kan gwo mo ki 'kup piti minu guyu/ mo. Dhali a'di yaki'd mo dhali 'ciḡha/ Yohaana 'kup mo eya sijin mo ²⁸ dhali guyu/ 'kup piti mo e bwam ma sahan mo dhali ciki a'di ki nyara/ mo, dhali nyara/ ki ciki a'di ki kum mo be. ²⁹ Dhali ki imancik a'di gwo cikki gwo mo gom a'di mo tani uni pu'dkin mo dhali kal buḡḡwar is piti mo dhali 'thi a'di e jis wosh mo be.

'Kwani Alaapi Mudhe'd kun Cikunu Tonte/ mo

³⁰ Dhali imandhun ma Yesus ki she/ mo uni doḡkin mo ka nyar'ko'd eya Yesus mo dhali tor a'di aris gwo 'baar mo kun miikina uni mo dhali aris gwo kun torkina uni mo be. ³¹ Dhali a'di ki

tor uni gwo mo ki: Iiyi mo um 'cena mo e mo jin pina 'kwani mo dhali siyi is mo ari'ceenne/. Haali/ 'kwani tana ris ka ris pu'dkin mo dhali iikin mo, dhali uni 'koki butha tente/ mo mmokar tor kamu/ n'twa/ mo mmoshwa mo be. ³² Dhali uni iikin mo e bwam ma kur mo e mo jin dar gi 'kwani uni 'cena ki is buni mo be. ³³ Dhali 'kwani ka ris parki uni e mo mmo/ ii mo dhali mish uni mo dhali uni sokin ki sho'k mo 'peni aris bampa/ 'baar mo dhali pu'di twa/a/ ki uni mo be. ³⁴ Ki a'di thulki'd mo tani a'di parki'da dhana buhany wathimpa e mo dhali a'di ki ko'c uni e i is mo haali/ uni wakina e gi ka'bal kun dar ga manhil uni mo. Dhali a'di ki tel mii 'pen mo mmo tor uni gwo ki to ka ris mo be. ³⁵ Dhali ki mo taki'da babalalu/ mo tani imancik a'di gwo pu'dkin mo dhali o a'di gwo mo ki: Mo yansan ta mo jin pina 'kwani mo, dhali mo ta'da 'thintha/ mo be. ³⁶ Hashki uni mo ma ki uni mini ii bampa/ mo dhali pa kun 'kon gi jin 'kam mo dhali yol tonte/ gom is buni mo mmoshwa mo. ³⁷ Hili a'di ki thok uni gwo mo ki: Um mini ci uni tonte/ mmoshwa mo. Dhali uni o a'di gwo mo ki: Mina aman ii mo 'te/ be dhali yol maanjuthu'd ka riyaal* iss 'kwanimpa ipe'de/ mo dhali ci uni mmoshwa mo 'taa? ³⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Um 'kon ma guraasa ekata mo? Iiku/ mo dhali par e mo ma. Dhali ki uni

gamki a'di mo tani uni ki o a'di gwo mo ki: Imudhe'd mo dhali to yi'de/ 'koni su/ mo be. ³⁹ Dhali yan'ko'd a'di ki kan uni gwo 'baar mo mmo'ko 'pena 'cesh ka pwak she/ mo apowa shon dhii/i'd mo. ⁴⁰ Wakan uni 'kokina 'cesh ka nul 'kup mo ki iss 'kwanimpa ka mummudhe'd mo dhali ki iss su/ i'ce'dka 'kume'd mo be. ⁴¹ Dhali a'di ki bu'th maanjuthu'di mudhe'd mo dhali to yi'de/ isu/ mo tani dhali a'di ki hil 'kup ki momis mo dhali a'di ki 'bora 'bor bwa i is mo dhali 'ce'd maanjuthu'd bwa mo dhali a'di ki ci uni ki imancik a'di gwo mo mmodhu ibwambori 'kwani mo. Dhali a'di ki pwak to yi'de/ isu/ bwa mo mbwaman uni 'baar mo. ⁴² Dhali uni 'baar mo shwakin mo dhali kapkunu mo be. ⁴³ Dhali uni 'tu'dkina nura/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ mo ki 'pisira/ maa mo dhali to yi'de/ mo be. ⁴⁴ Dhali uni gwansan kun shwaki maanjuthu'd mo tani ta 'kwaninj gwasi alaapi mudhe'd mo be.

Yesus Ya ki Sho'ke Kupa Al Yi'de/mo

⁴⁵ Ki jahanne/ a'di ki tor imancik a'di gwo gwo mo mmose bwam ma kur mo mmo/ ii itwa/ a/ ki a'di mo e 'bana gapa kamu/ mo e Pam Beetsayda mo ki a'di midi 'cukka waambuhany 'kwani montul is mo be. ⁴⁶ Dhali n'ko'd ki a'di dhalki uni 'pen mo tani a'di seki mon'kuwosh mo

* 6:37 miyya wa ishriin

dhali 'tho mo be. ⁴⁷ Dhali ki mom'pimpili/ pu'dki'd mo tani akur a'di diki'd isi bwaman ma al mo dhali a'di di'd a'di 'de/ eya 'cesh mo be. ⁴⁸ Dhali a'di di'd mmopar uni e ki uni 'kokin ka cis mo e mon'kosh yi'de/ is ki cwa mo haala punthar 'tham poshki'da po/ uni mo be. Dhali ki mo ta mon'twash/ e mo tani a'di pu'dki'di uni mo mmoya ki sho'k e 'kupa al yi'de/ mo. A'di ya'd 'taki ya pe uni mo be. ⁴⁹ Hili ki uni parki a'di e mo mmoya ki sho'k apo/ 'kupa al yi'de/ mo tani uni toshkin ki a'di ta'da rum mo dhali uni kumki cuuwa/ mo be ⁵⁰ haali/ uni 'baar mo parki a'di e mo dhali uni 'kokina isi modee mo. Hili ki jahanne/ a'di torki uni gwo mo dhali o gwo mo ki: Budhi adu mo ma. Aha/ a'dan be. Dhalku/ is ki ko/ mo ma. ⁵¹ Dhali a'di seki'd e bwam ma kur mo nya'kki uni mo dhali 'tham doshki'd mo be. Dhali uni 'kokini momer kagahara mo be. ⁵² Haali/ uni 'koki mish gwo 'ban mo gom maan'kuthu'd mo haali/ adum buni 'bitha'bi'th mo be.

Yesus Waçki 'Kwani kun 'Bathan e Pa Jannisaaraṭ mo

⁵³ Dhali ki uni 'cithkina gap mo tani uni pu'dkin mo e bampa/ gi Pa Jannisaaraṭ mo dhali uni shi'dkina kur iyana gap mo be. ⁵⁴ Dhali ki uni pikin ka piye/ mo 'peni bwam ma kur mo tani ki jahanne/ 'kwani nyithki a'di mo be ⁵⁵ dhali uni sokin mo 'peni aris bampa/ 'baar mo mmokukul mo caan is mo dhali tel mii 'pen mo mmo'kal 'kwani kun 'bathan mo eya

cim buni mo e mo 'baar mo jin cika uni gwo ki a'di di'di cine/ mo be. ⁵⁶ Dhali e mo yin jin pu'da a'di mo eya ris bampa/ mo dhali e 'penkuman bampa/ mo walla e bampa/ mo tani uni ki 'thi uni gun 'bathan e mo ma suug mo dhali o bwa ki a'di mo, ki uni mini 'taki ta a'di isi 'twaman burriyem piti is ki me'd mo. Dhali ka ris uni ka ris kun taki a'di is ki me'd mo tani uni 'kokunu mo mmowaç mo be.

7

Mii gi 'Kwaniṅ Gwanyjaka/

¹ Dhali ki 'Kwani Parisiyiin tulki is imontaḷ 'de/ mo e a'di mo nya'kki iman'kwar to mo uni gun pu'dkin mo 'peni Pa Urushaliim mo tani ² uni parki imancik a'di gwon tiya e mo mmoshwa to ki me'da nyo/ ga/ mo mmo'koki 'thur uni ki yi'de/ mo be. ³ (Haali/ 'Kwani Parisiyiin dhali aris 'Kwani Yahuuda/ mo tani uni 'koki shwa to wakan mo, hili isi ciki/ uni mini 'thur me'd buni mo mmobotki mii gi 'kwani gwanyjakam buni kadhamo/ mo be. ⁴ Dhali ki uni pu'dkin 'peni mo ma suug mo tani uni si'da/ 'koki shwa to mo hili isi ciki/ uni mini mii nyon is buni mo dhali miin tiya ka ris si'da/ miikina uni mo gom miin dhamo/ kun torkunu uni mo mmomii mii mo mmolama kubbaaya mo dhala nos mo dhali ton'kul bwa kun ta gurany kush mo.) ⁵ Dhali 'Kwani Parisiyiin dhali iman'kwar to mo dotki a'di gwo mo ki: Katintaye i'kona imancik / e gwo ki bath mii gi gwon gwanyjakaṅ

dhamo/ mo, hili uni shwa to ki me'd kun nyo/ anyo/ kan mo. ⁶ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Nye, din ma Ishaya ki o um gwo is ki um tana he'k e ka he'k e mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

'Kwani gwansan uni tak aha/ ki 'twam buni mo tani hili adum buni si'dasi'd 'peni aha/ mo be.

⁷ Uni ki lunj aha/ ki pe'th mo gwonkan 'peni 'kwani mo tani tora uni me'd gwon gana/ mo be.

⁸ Um dhalki gwonkan ma Arungimis mo dhali bu'th gwon 'kwanin dhamo/ ki nyen ka bor mo.

⁹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Um 'dapa'dap kagahara mmo/ ush gwonkan ma Arungimis mo jin mina um dhu gwon 'kwanin dhamom bum mo. ¹⁰ Haala Musa o gwo mo ki: Tak icim dhali ikwan mo, dhali, A'di jin midi o gwon thus apo/ com mo walla kum mo tani dhalki a'di ka jin gana/ iwu'd mo. ¹¹ Hili um o gwo mo ki: Wakki/ wathi/ midi tor com gwo mo walla kum ki a'di jin mina /e 'taki gam 'peni aha/ mo tani midi ta Kurbaan mo (a'di jin ta 'pemen jin onu ki: A'di jin cikunu Arungimis mo be) - ¹² dhali yan'ko'd um 'koki dhal a'di bway mo mmomii ari tonj kamu/ tal 'de/ gom com mo walla kum mo be. ¹³ Wakan um ki puu gwo ma Arungimis mo gom gwo gi gwon 'kwanin dhamom bum mo a'di jin luka um mo. Dhali

um ki miya ris ton tiya gi wakan mo be.

To gi Shi/i Wathi/ Is mo

¹⁴ Dhali a'di ki yuk 'kwani i a'di mo dok/ e dhali o uni gwo mo ki: Ciki gwo 'peni aha/ mo ma, aris umi 'baar mo dhali mishi gwo 'ban mo ma. ¹⁵ Tonj kamu/ yisa di'da jin di'd 'pena pije/ jin midi ya bwa wathi/ mo dhali shi/ a'di is mo, hili a'di jin piyi'd ka pije/ 'peni bwa wathi/ mo tani a'di shi/ ki a'di is mo be. ¹⁶ Wakki/ wathinj kamu/ ta gi gu'ban'ce mo mmocik gwo mo tani dhalki a'di cik gwo mo ma. ¹⁷ Dhali ki a'di cikki gu'b mo tani dhali dhal 'kwani mo tani imancik a'di gwo dotki a'di gwo mo gom gwom 'bi'th/ e yan mo be. ¹⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A/ki um si'da/ 'kokin kan mo mmo'koki mish gwo 'ban mowa? 'Kona um ki mish 'taa ki ma to yin jin yaki'd e bwa wathi/ 'pena pije/ mo tani midi mol shi/ a'di is mo be ¹⁹ haali/ a'di diki seya dum piti mo hili e bwam piti mo dhali wakan a'di ki ya ka pije/ mo. (Wakan a'di torki gwo eya tente/ ka ris tonte/ 'baar mo ta kun dhelelkin mo be.) ²⁰ Dhali a'di ki o gwo mo ki: To jin piyi'd ka pije/ 'peni 'twa/ wathi/ mo tani a'di ishi/ ki a'di is mo be. ²¹ Haali/ 'peni bwaman mo, 'peni bwaman ma du wathi/ mo tani a'di pu'dkina gwon thus kun kulumu ibwa kun shi/ ashi/ mo, kun ta mii gun miinu miinyal mo, dhali mmota 'di/ mo dhali mmo'kosha mee mo

dhali mmota ɔal mo ²² dhali mmo'thoth bwa mo dhali mmomii mii kun 'coka'cok mo dhali mmota he'k e mo dhali mii kun 'kanuwa kanthi/ mo dhali miin dhapan mo dhali mmota imanthatu thu'th 'pen mo, mmodhu 'ba/ ki ca mo dhali mii jin miinu miim pus mo. ²³ Aris tonthus gwansani 'baar mo kun pikin ka pije/ 'peni bwa wathi/ mo tani uni a'di ishi/ki wathi/ is mo be.

Monɔam Gwo Is ma 'Bom gi Pam Pinikiyya ma Suriyya mo

²⁴ Dhali a'di cuki mis mo 'peni mun mo dhali ya mo e bampa/ gi Pan Sur mo dhali Pan Saydaa/ mo. Dhali a'di ciɔki gu'b mo dhali a'di diki dhal jan 'deɔ kamu/ bway mo mmomish a'di mo. Hili a'di molu bag mo be. ²⁵ Hili ki jahanne/ a'boma kamu/ a'di jin bu'thkin ma rum thus jin nyo/ o'd 'bwa/ mo cikki gwo mo gom a'di mo, dhali a'di pu'dki'd mo dhali ɔa'bki jin 'kupa'dupuni shoki a'di mo be. ²⁶ A'bom yansan ta'da 'bom gi Pan Griki mo be, a'di jin dho'thkunu mo e Pam Pinikiyya ma Suriyya mo. Dhala yim dotki a'di gwo mo mmo/ura ruma 'cesh ka pije/ 'peni 'bwa/ mo be. ²⁷ Dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: Dhalki uci cinu tonte/ mmoshwa ntwa/a/ mo, haali/ a'di diki 'bor mo mmokal tonte/ 'peni uci mo dhali ta'k a'di ka 'ka mo. ²⁸ Hila yim thokki a'di gwo mo ki: Nye, Tapa, hili a'ka si'da/ uni mini shwa kuluny maa uci kun raskin 'pena tharabeesa mo

be. ²⁹ Dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: Gom gwo jin ona /e wakansan mo tani yaku/ /e mo. Aruma 'cesh dhalki 'bwa/ um pini 'pen mo be. ³⁰ Dhali ayim yaki pa mo dhali gama 'ci mmo/ish eya ci mo dhali aruma 'cesh dhalki a'di 'pen mo be.

Yesus Waɔki Wathi/ jin Ta'da 'Diye/ mo dhali jin Moli 'Twa/ Wal mo

³¹ Dhali yan'ko'd a'di dokki'd ka nyan'ko'd mo e Pan Sur mo dhali yaki tur mo e Pan Saydaa/ mo eya Al ma Jaliil mo dhali ki tur mo e bampa/ gi Pan Dekapolis mo be. ³² Dhali uni kalki a'di wathi/ jin ta'da 'diye/ mo dhali 'twam piti jin cumpulkina a'di wal mo. Dhali uni ɔapki a'di mo mmokar me'd piti apo/ a'di mo be. ³³ Dhali uni ki kal a'di 'pen ka pije/ mo 'pena waambuhany 'kwani mo, a'di 'de/ mo. A'di ki kar me'd piti e bwany'cem piti mo, dhala Yesus ki 'tak manya/ mo dhali ta a'di ale'd piti is ki me'd mo be. ³⁴ Dhali a'di ki hil mo 'kup ki momis mo dhali wuwa shure/ mo dhali o a'di gwo mo ki: Ippatha, jin ta 'pemen jin onu gwo mo ki: Dhalki a'di ka'du mo ma. ³⁵ Dhali 'cem piti ka'dkunu mo dhala le'd piti 'cukkunu mo dhali a'di ki o 'twa/ eya tente/ mo be. ³⁶ Dhali a'di ki kan uni gwo mo mmo'koki tor jan tal 'deɔ kamu/ gwo mo gom gwo yan mo. Dhali hili mmokankina a'di uni gwo ki 'bi'th ki nyanye/ mo tani

wakan uni torki gwo ki bwa gom a'di ki nyanye/eya tente/ mo be. ³⁷ Dhali uni 'kokin mo mmomer ki mer jin shiyi'd mo mmo/o gwo mo ki: A'di miiki'da ris to gwansan ki 'bore/ mo. A'di ka'dki wathi/ jin ta'da nape/'ce mo mmocik gwo mo dhali uni gun mol 'twa/wal mishki 'twa/wal mo be.

8

'Kwani Alaapi Dojon kun Cikunu Tonte/ mo

¹ Dhali ka tee gwansan ka dhana waambuhany 'kwani tulki is dok/ e mo dhali uni dar gi tonte/ mo mmoshwa mo tani a'di ki yuk imancik a'di gwo mo e a'di mo dhali o uni gwo mo ki: ² Aha/ ko'ckina adhana waambuhany 'kwanimpa e i is mo haali/ uni 'koni aha/ shwane/ ka cimi kwara mo dhali dar gi tonte/ mmoshwa mo be. ³ Dhali wakki/ aha/ mina hash uni bway pa ki te/ mo e bampam buni mo tani uni mina buye/ i'thi mo i bway mo. Haali/ kun tiya iiyin 'peni pa kun si'dasi'd mo be. ⁴ Dhali imancik a'di gwo thokki a'di gwo mo ki: Adhana waambuhany 'kwani minu ci tonte/ mmoshwa e bwam ma si'b imahan 'peni mana mo? ⁵ Dhali a'di ki dot uni gwo mo ki: Um 'kona maanjuthu'd ekata mo? Uni ki thok a'di gwo mo ki: Ipesu/ mo be. ⁶ Dhali a'di ki kana dhana waambuhany 'kwani gwo mo mmo'ko 'pena 'cesh mo. Dhali a'di ki bu'th maanjuthu'd ipesu/

mo dhali ki a'di ciki mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo tani a'di ki 'ce'd uni mo dhali ci uni ki imancik a'di gwo mo mmodhu abori 'kwani mo. Dhali uni dhuki uni ibwambor ma waambuhany 'kwani mo be. ⁷ Dhali uni tan gi ushi to yi'de/ idaka/ mo. Dhali ki a'di 'borki'da 'bor bwa i is mo tani a'di kanki uni gwo mo ki uni gwansan si'da/ minu 'taki dhu ibwambori uni mo be. ⁸ Dhali uni shwaki uni mo dhali uni 'kokunu mo mmokap mo. Dhali uni tulki kuluny maa is kun urki 'kup mo mmo'tu'da nura/ ipesu/ mo be. ⁹ Dhali uni gwansan kun 'kokin mo mmoshwa a'di mo tani wakina e gi 'kwani alaapi dojon mo be. ¹⁰ Dhali a'di ki hash uni mo dhali ki jahanne/ a'di seki bwam ma kur mo nyakki imancik a'di gwo mo dhali uni iikin mo e bampa/ gi Pan Dalmanutha mo be.

Mmo/o Bwa ki Par Jamas Mii E mo

¹¹ Dhali 'Kwani Parisiyin pu'dkini a'di mo dhali telki mii 'pen mo mmogar a'di gwo 'kusi 'twa/ mo mmonap jamas mii 'peni a'di 'peni momis mo mmopal a'di mo be. ¹² Dhali a'di wuki'da shure/ kagahara mo e shi/in piti mo dhali o gwo mo ki: Atinta nap ma nyakum yil 'kwani gwansan jamas mii mo? Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Jamas miin kamu/ yisa minu ci um 'kwani ma nyakum yil gwansan mo. ¹³ Dhali a'di ki dhal uni 'pen mo dhali se i bwam ma kur dok/e mo. A'di

ki 'citha gap gi 'bana kamu/
mo be.

*Acumat gi 'Kwani
Parisiyiin mo*

¹⁴Dhali uni naki maan_kuthu'd mo mmo'koki guyu/ mo. Dhali uni tan gi jasi jin tal 'dey gana/ jin takina uni mo e bwam ma kur mo. ¹⁵Dhali a'di ki rum uni ki gwo mo mmo/ o gwo mo ki: 'Cunycuri miim bum ki 'bore/ mo dhali jiyi acumat gi 'Kwani Parisiyiin ki e ki 'bore/ mo dhali acumat gi 'Kwani Hirodusiyyiin mo. ¹⁶Dhali uni su'kkin ki gwo ka rem 'kup mo mmo/ o gwo mo ki: Ana dara gi maan_kuthu'd mo be. ¹⁷Dhala Yesus nyith_ki gwom buni mo dhali o uni gwo mo ki: Atinta su'kkina um ki gwo mo gom maan_kuthu'd jin piyi'di um kan mo? 'Kona um ki nyith mo 'taa? Walla 'kona um ki mish gwo 'ban mo? Adum bum 'bitha'bi'th mo kana? ¹⁸Um tan gi e mo dhali 'kona um ki mish mo mo? Dhali um tan gi 'ce mo dhali 'kona um ki cik gwo mowa? Dhali 'kona um ki ka gwo e mowa? ¹⁹Ki aha/ 'ce'dkina maan_kuthu'di mudhe'd mo gom 'kwani alaapi mudhe'd mo dhala nura/ ekata i'tu'dkina um ki kuluny maa kun uri 'kup mo? Uni ki thok a'di gwo mo ki: I'kume'd i'ce'dka su/ mo be. ²⁰Dhali maan_kuthu'di pesu/ gom 'kwani alaapi donon mo tani anura/ 'tu'dkina um ekata ki kuluny maa kun tulkina um is mo? Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Ipesu/ mo be. ²¹Dhali a'di ki o uni

gwo mo ki: Dhali 'kona um ki mish gwo 'ban naskina/ mowa?

*Wathiny Ja'da/ jin
Wackunu mo e Pam Beetsayda mo*

²²Dhali uni pu'dkini Pam Beetsayda mo. Dhali 'kwanin tiya suski wathi/ i a'di mo, a'di jin ta'da ja'da/ mo dhali n_{ap} a'di mo mmota a'di is ki me'd mo be. ²³Dhali a'di ki sus wathi/ jin ta'da ja'da/ ki me'd mo, dhali a'di ki sus a'di ka pije/ 'peni pa mo. Dhali ki a'di takki manya/ i em piti mo dhali sus a'di ki me'd piti mo tani a'di ki dot a'di gwo mo ki: /E mishi ton kamu/ par e mo 'taa? ²⁴Dhali a'di ki hil 'kup ki mis mo dhali o a'di gwo mo ki: Aha/ mishkina 'kwani mo. Hili uni wakina e gi cwa kun iikin mo 'te/. ²⁵Dhali yan'ko'd dok/ e a'di ki sus a'di ki me'd piti mo dhali kar me'd piti apo/ em piti mo. Dhali a'di hilki'da hil ki dha'k mo dhali waç mo dhali a'di mishki'da ris to 'baar mo eya tente/ mo be. ²⁶Dhala Yesus ki hash a'di bway gu'b piti mo mmo/ o gwo mo ki: Dhalku/ ki ciç bampa/ mo.

*Bu_{terus} A'di Torki Mii eya
Tente/ goma Yesus mo*

²⁷Dhala Yesus nyak ya ki imancik a'di gwo mo e bampa/ gi Pan Kaysariyya mo e Pam Pilibbi mo. Dhali e bway tur jin iina uni mo tani a'di ki dot imancik a'di gwo gwo mo ki: Ki 'kwani on ki aha/ tana aja mo sa/? ²⁸Dhali kun tiya ki tor a'di gwo mo ki: Ka Yoha_{an} jin

ta'da manmiiya mii ki yi'de/ mo ti. Dhali kun tiya o ki: Iliyya mo, dhali kun tiya o ki: Jan tal 'de/ 'peni imanci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo be. ²⁹ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Hili idhali um onki aha/ tana aja mo sa/? Buterus ki thok a'di gwo mo ki: /E tana Kristhos mo be. ³⁰ Dhali a'di ki kan uni gwo mo mmodiki tor jan tal 'den kamu/ gwo gom a'di mo be.

Yesus Torki Wum Piti Itwa/ a/ mo

³¹ Dhali a'di telki mii 'pen mo dhali tor uni gwo mo ki Ya/ gi 'Kwani mina isi 'kosh ka nyor mo gom to ka ris mo dhali mina 'kwaniḡ gwanyjaka/ iwak mo dhali igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo, dhali a'di minu 'kosh jwa mo, dhali 'ko'da cim kwara mo tani a'di midi cuyi mis dok/ e mo be.

³² Dhali a'di o gwo yansan eya thithin thithi gana/ mo. Dhala Buterus ki bu'th a'di mo dhali tel mii 'pen mo mmokucur a'di ki gwo mo be. ³³ Hili a'di tu'kki'da bor mo dhali hil imancik a'di gwo mo tani a'di ki kucura Buterus ki gwo mo dhali o gwo mo ki: Seṡaan, yaku/ i'ko'di aha/ mmun mo ma. Haali/ /e diki di ki 'ban ma Arungimis mo hili /e din ka 'ban gi 'kwani mo be.

³⁴ Dhali a'di ki yuk uni i a'di mo awaambuhany 'kwani nyakki imancik a'di gwo mo dhali o uni gwo mo ki: Wakki/ wathiḡ kamu/ midi yayu/ ibath aha/ nsho'k mo tani dhalki a'di non is pitin gana/

mo dhali 'de'k cwany'cithan dhul piti mo dhali bath aha/ nsho'k mo. ³⁵ Haali/ gom a'diyin jin midi 'taki woṡh mondiki/em piti mo tani midi this a'di e mo. Dhali a'diyin jin midi this mondiki/em piti e mo gom gway pem mo tani dhali gom gway gi gwom 'borga/ mo tani midi woṡh a'di mo be. ³⁶ Haali/ gwo gi wakataye jin nyo/a wathi/ mo wakki/ a'di midi gam to 'baar mo e mony'cesh mo dhali lo'b mondiki/ em piti mii nycine/ mo? ³⁷ Haali/ wathi/ midi mish wan mondiki/em piti 'ba/ kata mo? ³⁸ Haali/ a'diyin jin mina isi 'theya'the mo gom aha/ mo dhali gom gwom pem mo e bwaman uni gwansan kun tana nyakum yil kun ta imanmii miinycaḡ mo dhali imanmii miinthus mo tani Ya/ gi 'Kwani si'da/ a'di mina isi 'theya'the mo gom a'diyin mo ki a'di midi pu'du/ mo e monyca gi com mo dhali nyakki iman'doyu gwom piti kun kogu ilu/ mo be.

9

¹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Kun tiya 'kokin mo mmodoshi mahan mo kun mini 'koki nyok wu mo ntwa/ a/ ki uni 'koki par Bampa/ ma Arungimis e mo mmopu'du/ ki mom'bi'th mo be.

Mmowarkin ma Yesus Ja-mas Piti mo

² Dhali 'ko'da cim pe'de/ mo tani Yesus ki susa Buterus

nyaḱki a'di mo dhala Yakuub mo dhala Yohaana mo, dhali sus uni bway 'kuwosh jin turatur uni 'cena mo. Dhali a'di ki war is piti ibwambori uni mo be. ³ Dhali burriyem piti ca'bki 'be'd 'be'd mo dhali ki bany bany kagahara mo. Toṅ kamu/ yisa di'da e mony'cesh yan jin midi mish dhagam uni ki kush kush kan mo. ⁴ Dhali e mun mo tani Iliyya piki uni i is mo uni ka Musa mo, dhali uni ṭorkina ṭor ka Yesus mo be. ⁵ Dhala Buṭerus ki owa Yesus gwo mo ki: Tapa, a'di 'boro'd gom am ki aman 'kona imahan mo. Dhalki aman nyaṅa ciṅa/ ikwara mo, jan ṭal 'de/ gom /e mo dhali jan ṭal 'de/ goma Musa mo dhali jan ṭal 'deṅ kamu/ gom Iliyya mo be. ⁶ Haali/ a'di diki mish gwo jin ona a'di mo haali/ uni ko/kina ko/ is kagahara mo be. ⁷ Dhali arak 'kamki uni is mo dhali 'twa/ pu'dki'd 'peni bwam ma rak yansan mo mmo/o gwo mo ki: Yansan ta Ya/m pem jin enka/ mo. Ciki a'di gwo mo ma. ⁸ Dhali ki jahanne/ ki uni hilki mo mo mmo'kar mo ki e mo tani uni yisa mishki wathiṅ kamu/ mo jin nyaḱ di ki uni mo, hili jasa Yesus a'di 'de/ mo be.

⁹ Dhali ki uni 'kokin mo mmothul ka 'cesh mo 'peni 'kuwosh mo tani a'di ki kan uni gwo ki 'bi'th mo mmo'koki ṭor wathiṅ kamu/ ṭal 'de/ gwo gom to jin parkina uni e mo ntagi Ya/ gi 'Kwani minu 'de'k mo 'peni mowu mo be. ¹⁰ Wakan uni dhuki gwo mo mmokulum

gwo ibwa mo uni 'cena mo mmodot̄ eya dum buni gom 'pemen gwo jin okina a'di ki a'di midi cuyu mis mo 'peni mowu mo. ¹¹ Dhali uni ki dot̄ a'di gwo mo ki: Katinta sa/ i/ ona iman'kwar to gwo mo ki Iliyya midi mii pu'du/ it̄wa/ a/ mo? ¹² Dhali a'di ki thoḱ uni gwo mo ki: Iliyya pu'dki'di ṭwa/ a/ a mo dhali ṭela ris to 'baar mo sho'k ka nyaṅ'ko'd mo. Dhali ba ki gwo 'kwaru kataye ki Ya/ gi 'Kwani mina isi 'taki 'kosh ka nyor ki nyanye/ mo gom miin tiya ka ris mo dhali minu mii ka jin thus mo dhali minu waḱ mo be. ¹³ Hili aha/ tora um gwo mo ki Iliyya pu'dki'd mo dhali uni miiki a'diyin jin 'bori uni bwa mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo gom a'di mo be.

Yesus Waḱki'da 'Ci jin Bu'thkin ma Rum Thus jin Nyo/o'd mo

¹⁴ Dhali ki uni pu'dkin mo e imanciḱ a'di gwo mo tani uni parkina dhana buhany wathimpa e mo kun 'kamki a'di mo dhali iman'kwar to garki uni gwo 'kusi 'twa/ mo. ¹⁵ Dhali ki jahanne/ adhana buhany wathimpa ki uni parki a'di e mo tani uni 'kokini momer kagahara mo dhali uni sokin 'kup ki a'di mo dhali the a'di me'd mo be. ¹⁶ Dhali a'di ki dot̄ uni gwo mo ki: Gwonta su'kkina um nyaḱki uni mo? ¹⁷ Dhali jan ṭal 'de/ 'pena buhany wathimpa thoḱki a'di gwo mo ki: Manṭor Gwo, aha/ suskina ya/ m pem i / e mo haali/ a'di bu'thkin ma rum

thus jin nyo/o'd jin mol a'di 'twa/wal mo. ¹⁸ Dhali ki a'di bu'thki a'di mo tani a'di torki a'di 'ko'da 'cesh mo, dhali a'di shwaki'da gabusha/ mo dhali rem shem piti 'kup mo dhali a'di peshki'd mo. Dhali aha/ dotkina imanciḱ / e gwo gwo mo mmo/ur a'di ka pije/ mo tani dhali uni molki a'di mii mo be. ¹⁹ Dhali a'di ki thoḱ uni gwo mo ki: Ayy, um 'kwani kun tana nyakum yil kun aḥa mongam gwo is ki aḥ mo. Ki aha/ mina di i um ki mo gi wakata mo? Dhali ki mo gi wakata imiga/ i'dim 'kup e um mo sa/? Susi a'di i aha/ mo ma. ²⁰ Dhali uni ki susa 'ci i a'di mo. Dhali ka rum thus jin nyo/o'd parki a'di e mo tani dhali ki jahanne/ a'di ki tora 'ci 'ko'da 'cesh mo dhali a'di ki biḥa 'cesh mo dhali 'danḱal ka gabusha/ i'twa/ mo be. ²¹ Dhala Yesus ki dot com gwo mo ki: Kakasja sa/ imiikina a'di mii gi wakan mo? Dhali a'di ki thoḱ a'di gwo mo ki: 'Pena cim jin tana a'di a'ci mo be. ²² Dhali me'd ka ris a'di ki biḥ a'di e bwam o'd mo dhali e bwam yi'de/ mo mmo'ce'd a'di sho'k mo tani hili wakki/ /e mini mish toḱ kamu/ mii mo mmomina / e hila ha'th'ko'd bam mo dhali woth am mo. ²³ Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Wakki/ /e ona bwa mo tani aris to mishu mii mo gom a'di jin gamki gwo is mo be. ²⁴ Dhali ki jahanne/ com ma 'ci gwoki'd ki jabu'th mo dhali o gwo mo ki: Aha/ gamkina gwo is mo. Woth/ aha/ mo mmodika/ ki dar gi

gwo jin gamu is mo. ²⁵ Dhali ka Yesus mishki'da dhana buhany wathimpa pu'dkin mo mmosoyu/ mo mmonḱal 'de/ mo tani a'di kucurki'da rum thus jin nyo/o'd ki gwo mo mmo/o a'di gwo mo ki: /E jin noni wathi/ 'twa/ wal mo dhali /e jin ta wathi/ 'ceya 'diye/ mo, dhali /e jin tana arum jin nyo/o'd mo tani aha/ ḱankina / e gwo mo ki: Piyi ka pije/ 'peni a'di mo dhali dhalku/ ki se i a'di ki sule/ sule/ mo dok/e. ²⁶ Dhali 'ko'di cuuwam piti jin cuukina a'di mo tani a'di ki tor a'di 'ko'da 'cesh ki tor jin shiyi'd mo dhali a'di ki pi ka pije/ mo. Dhala 'ci a'di wakina e gi wathi/ jin wuki'd mo. Wakan aris uni 'baar mo oki gwo mo ki: A'di wuki'd mo be. ²⁷ Hila Yesus bu'th a'di ki me'd mo dhali 'de'k a'di ki mis mo. Dhali a'di cuki mis mo be. ²⁸ Dhali ki a'di ciḱki bwan gu'b mo tani imanciḱ a'di gwo dotki a'di gwo mo ka kwal is mo mmo/o gwo mo ki: Atinta gara/ i'kona aman ki mish a'di ur ka pije/ mo? ²⁹ Dhali a'di ki thoḱ uni gwo mo ki: Ji gi wakansan minu 'koki mish ur ka pije/ ki miin kamu/ mo ba/, hili ki mon'tho mo be.

Dok/e aYesus Torki Mowum Piti Itwa/a/ mo

³⁰ Dhali uni iikin 'peni mun mo dhali ii ki tur mo e Pany Jaliil mo. Dhali a'di diki dhal wathin tal 'deḱ kamu/ bway mo mmomish a'di mo be. ³¹ Haali/ a'di torki iman-ciḱ a'di gwo gwo mo mmo/o uni gwo mo ki: Ya/ gi 'Kwani

minu ɕi e me'd gi 'kwanin thus mo, dhali uni mini 'kosh a'di jwa mo. Dhali ki a'di minu 'kosh jwa mo tani 'ko'da cim kwara mo tani a'di midu cuyi mis mo be. ³² Hili uni 'koki mish gwo 'ban jin ona a'di mo dhali uni ko/ki is mo mmodot a'di mo be.

Kaja A'di Icade?

³³ Dhali uni pu'dkin mo e Paŋ Kapranahuum mo. Dhali ki a'di diki'd e bwan gu'b mo tani a'di ki dot uni gwo mo ki: Gwonta sa/ isu'kkina um mmo/ iyyina um ibway mo?

³⁴ Hili uni 'kokin ki shwam mo haali/ e bway jin iyyina uni mo tani uni su'kkin ki gwo ka rem 'kup mo gom gwo gi a'di jin caki'd mo be.

³⁵ Dhali a'di ca'bki'da 'cesh mo dhali yuk unij 'kume'd i'ce'dka su/ mo, dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Wakki/ wathin tal 'de/ jin ona bwa ki ta jin twa/a/ mo tani a'di midu mi ta jin 'ko'd mo dhali ta amanmii to gom tiya 'baar mo be. ³⁶ Dhali a'di ki budha 'ci mo dhali kar a'di ibwaman uni mo. Dhali mmokara a'di a'di 'ko'da bim piti mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: ³⁷ A'diyin jin midu budha 'ci gi wakansan ki gway pem mo tani a'di bu'thi aha/ mo, dhali a'diyin jin midu bu'th aha/ mo tani a'di diki bu'th aha/ jasi 'te/ mo, hili a'di bu'thki a'di jin tu'cki aha/ ki yayu/ mo be.

A'di Caan jin Diki Di apo/ Ana mo tani A'di Ta A'di gom Ana mo

³⁸ Yohaana ki o a'di gwo mo ki: Amanɔr Gwo, aman

mishkina wathin kamu/ jin urki'da rum thus ka pije/ ki gway pini mo dhali a'di diki bath ana nsho'k mo, dhali aman nonkina a'di mo haali/ a'di diki ta amanbath ana nsho'k mo be. ³⁹ Hila Yesus ki o gwo mo ki: Dhalki a'di ki non mo ma haali/ a'di jin midu miya tu'c jin eka/ ek ki gway pem mo tani a'di midu diki mish mmo/o gwon thus apo/ aha/ mo ki jahanne/ ŋ'ko'd mo. ⁴⁰ Haali/ a'di jin diki se ana shoka po/ mo tani a'di ta a'di gom ana mo be. ⁴¹ Haali/ ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: A'diyin jin midu ɕi um yi'de/ ki 'kwa mmopi mo haali/ um yuku ki gway ma Kristhos mo tani a'di yisa midu this tom piti jin ish kumma/ e mo.

Mompal gom Miinthus mo

⁴² A'diyin jin midu rak jan tal 'de/ 'peni uni gwansan kun gwa'dan kun gam gwo is e aha/ mo mmomii miinthus mo tani a'di midu 'taki 'bor ki 'bor gana/ mo wakka dhana yo minu dek a'di i'bam piti mo dhali a'di minu bit mo e kumma/ yi'de/ mo. ⁴³ Dhali wakki/ me'd pini rak / e mo mmomii miinthus mo mmokol mo tani 'cithi/ a'di mo ma. A'di 'boro'd ki 'bor gana/ mo gom /e mo mmociɕ mondiki/e ki ŋul mo ki /e mini 'taki diki ya e mo ma al o'd ki me'd su/ mo be, e mo jin mola o'd us mo. ⁴⁴ E mun mo tani ayish buni 'koki wu mo dhali o'd si'da/ diki us mo be. ⁴⁵ Dhali wakki/ sho'k pini rak /e mo mmomii miinthus mo mmokol mo tani 'cithi/ a'di

mo ma. A'di 'boro'd ki 'bor gana/ mo gom /e mo mmocię mondiki/ e ki ńwol mo ki /e minu i'taki 'koki bit ki sho'k su/ e mo ma al o'd mo be. ⁴⁶ E mun mo tani ayish buni 'koki wu mo dhali o'd si'da/ diki us mo be. ⁴⁷ Dhali wakki/ em pini rak /e mo mmomii miinthus mo mmokol mo tani buki a'di ka pije/ mo. A'di 'boro'd ki 'bor gana/ mo gom /e mo mmocię Bampa/ ma Arungimis ki en tal 'de/ mo ki /e minu i'taki 'koki bit ki e su/ mo e mo ma al o'd mo. ⁴⁸ E mun mo tani ayish buni 'koki wu mo dhali o'd si'da/ diki us mo be. ⁴⁹ Haali/ aris 'kwani 'baar mo ka 'deęe/ 'deęe/ mo tani uni minu imii ka 'dońkoro/ ki mo/o'd mo be. ⁵⁰ A'dońkoro/ a'di 'bora'bor mo. Hili wakka 'dońkoro/ a'di ki this mom'bala'th piti e mo tani um mini gam mon'dańkari'th gom a'di mmana? Tayi ka 'dońkoro/ e is bum mo ma dhali tayi ki mońku'th is ka rem 'kup mo ma.

10

Yesus Torki Gwo gom Mojin Dhaluwa Dhal Pen mo

¹ Dhali a'di dhalki mo yan 'pen mo dhali yaki'd mo e Bampa/ gi Pa Yahuudiyya mo dhali e bwampo/ Yi'deń Kumma/ Uurdun mo, dhala dhana buhany wathimpa thulki is i a'di mo dok/ e. Dhali dok/ e me'd miim piti jin miina a'di isa yempa/ mo tani a'di ki tor uni gwo mo be.

² Dhali 'Kwani Parisiyiin pu'dkin mo mmońap bway

mo mmopal a'di ki gwondot mo mmo/o gwo mo ki: A'di ta gwońkan jin dhala'da dhal bway mo 'taa? gom wathi/ mmothoson gwo jin dhaluwa dhal 'pen mo mmodhal ash 'pen mo? ³ A'di ki thok uni gwo mo ki: Gwo gi wakatinta ikankin ma Musa um mo? ⁴ Uni thokki a'di gwo mo ki: AMusa a'di dhalki wathi/ bway mo mmo'kwara warka/ jin dhaluwa dhal 'pen mo dhali kara yim 'pen ka pije/ mo be. ⁵ Hila Yesus ki o uni gwo mo ki: Haali/ goma dum bum kun 'bitha'bi'th kan mo tani a'di 'kwarki um gwońkan gi wakansan mo be. ⁶ Hili 'peni ka muńkup jin uku to mo tani Arungimis ki uk wathiń gwaťh mo dhali wathim 'bomi mo be. ⁷ Gom 'kup gwo gi wakan mo tani a'di imina wathi/ idhal com 'pen mo dhali kum mo dhali gam is ki ashim piti mo be. ⁸ Dhali uni su/ mina buńgwar isi tal 'de/ mo be. Wakan uni dok/ e yisa i'koni su/ dok/ e yisa, hili uni tala buńgwar isa 'de/ mo be. ⁹ Gom mii gi wakan mo tani uni gun gam ma Arungimis isi montal 'de/ mo tani dhalku/ ki dhal wathiń kamu/ bway mo mmokwa/ uni bwa mo.

¹⁰ Dhali e bwan gu'b mo tani imancik a'di gwo dotki a'di gwo mo gom gwo yansan dok/ e mo. ¹¹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'diyin jin midi dhal ashim piti 'pen mo dhali mash jań kamu/ mo tani a'di miiki miinyal apowa yim mo be. ¹² Dhali wakka yim si'da/ dhala'da

kathim piti 'pen mo dhali mashi jaŋ kamu/ mo tani ayim si'da/ miiki miinyal mo be.

Yesus 'Borki Ushi Uciŋ Gwa'dga/Mii mo

¹³ Dhali uni 'kokin mo mmosusi uci i a'di mo ki a'di midi 'taki ta uni is ki me'd mo. Dhali imanciŋ a'di gwo kucurki uni ki gwo mo be. ¹⁴ Hili ka Yesus mishki mii yan mo tani a'di deŋkin ma nyor mo dhali o uni gwo mo ki: Dhalki uci iiyini aha/ mo ma. Dhalki uni ki non mo. Haali/ ku gi wakansan mo tani uni 'kokin mo e Bampa/ ma Arumgimis mo be. ¹⁵ Ka jinŋ gana/ aha/ tora um gwo mo ki a'diyin jin midi diki bu'th Bampa/ ma Arumgimis mo mmowa e ka 'ci yan mo tani a'di midi diki se a'di mo be. ¹⁶ Dhali a'di ki sus uni mo mmodhu 'ko'da bim piti mo dhali a'di ki 'bor uni mii mo mmokarkina a'di me'd piti apo/ uni mo be.

Wathin Dhuru'c jin Ta Pa ki Pa mo

¹⁷ Dhali mmomurkina a'di mmoya mo e bway piti mo tani wathin tal 'deŋ kamu/ guski'd mo dhali ca'bki jinŋ 'kupa'dupuni bwambori a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Amantor Gwo jin 'boro'd mo, ki aha/ mina mii miiya taye mmogam mal gi mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo? ¹⁸ Dhala Yesus ki thoŋ a'di gwo mo ki: Atinta yuka / e aha/ ki jin 'boro'd mo? Jan tal 'deŋ kamu/ yisa di'da jin 'boro'd mo, hili jasa Arumgimis a'di

'de/ mo be. ¹⁹ / E mishki gwoŋkan kun 'kwarkunu mo 'taa? kun o gwo mo ki: Dhalka 'kosh ki mii 'kosh mo, dhali, Dhalki cal ki mii mii mo, dhali, Dhalku/ to ki mii kwal mo. dhali, Dhalki gwon thus ki mii aŋ wathinŋ kamu/ i is mo, dhali, Dhalki to ki mii dil mo, dhali, Taki cim dhali kwan mo? ²⁰ A'di ki thoŋ a'di gwo mo ki: Amantor Gwowa, aris to gwansani 'baar mo miikika/ mo ki aha/ tana dhuru'c mo be. ²¹ Dhala Yesus ki hil a'di ki e mo dhali en a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Ton tal 'de/ aha / e mo be. Yaku/ mo dhali yol aris tom pini 'baar mo kun tana / e mo dhali ciki uni ki 'kwani kun hatha'ko'd mo, dhali / e mini ta gi to kun mini ish kumma/ mo e momis mo, dhali yayu/ mo ma, mmobath aha/ nsho'k mo. ²² Gom gwo jin onu a'di kan mo tani a'di ki biŋ a'di bwa ka lunŋu'b mo dhali a'di ki ya bway pa mo ki bwa jin diŋadiŋ mo, haali/ a'di ta'd gi dhan to kun eka 'pen ki ek mo be.

²³ Dhala Yesus ki hil mo mo dhali 'kar mo ki e mo dhali o imanciŋ a'di gwo gwo mo ki: Mii wa'di diŋa/ gom uni gwansan kun ta pa ki pa mo mmociŋ Bampa/ ma Arumgimis mo be. ²⁴ Dhali imanciŋ a'di gwo merkin gom gwom piti yansan mo be. Hila Yesus ki o uni gwo mo dok/ e ki: Uciya, a'di wana mii diŋa/ gom uni gun gamki gwo is gom pam buni kun tana uni mo mmociŋ Bampa/ ma Arumgimis mo.

25 A'di 'disha mii ki 'dish gom kalman mo mmoya ki solol e jis ma 'dipira/ mo mmodhal wathimpa e i is mo, a'di jin ta pa ki pa mo mmocic Bampa/ ma Arumgimis mo be. 26 Dhali uni 'kokin mo mmomer mo ka daran duḡ gana/ mo dhali o gwo ka rem 'kup mo ki: Ba wakki/ wakan mo tani ija a'di iminu iwoth moyi? 27 Yesu ki hil uni mo dhali o uni gwo mo ki: Ki 'kwani mo tani a'di molu mii mo, hili ka Arumgimis mo tani aris to 'baar mo mishu mii ka Arumgimis mo be. 28 Hila Buterus telki mii 'pen mo mmo/o a'di gwo mo ki: Hili, aman dhalkina aris to 'peni 'baar mo dhali bath /e nsho'k mo be. 29 Yesu ki o uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: wathin kamu/ yisa di'da jin dhalki gu'b piti 'pen mo walla ikam piti mo walla i'bwah piti mo walla kum mo walla com mo walla uci mo walla mo mo gom gway pem mo dhali gom gway gi gwom 'borga/ mo tani 30 a'di jin midi diki bu'th to ki me'd iss 'kwanimpa ka mudhe'd mo shwane/ mo ki mo yansan mo, gu'b mina a'di gam mo dhali ikam piti mo dhali i'bwaham piti mo dhali ikum mo dhali uci mo dhali mo mo nyakki to kun mini to'c a'di 'kus mo, dhali ki she yil yan jin midi pu'du/ mo tani a'di midi gam mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. 31 Hili aris uni gun 'koni twa/a/ mo tani uni minu dhu ḡ'ko'd mo

dhali uni gun 'koni 'ko'd mo tani uni minu dhu itwa/a/ mo be.

AYesu Torki Wum Piti Me'di Kwara Itwa/a/ mo

32 Dhali uni 'kokin mo mmo/ii i bway mo mmo/ii ka gagamis mo e Pa Urushaliim mo dhala Yesu yaki'di shu uni bway mo. Dhali uni 'kokin mo mmomer mo dhali uni gwansan kun bathki a'di nsho'k mo tani ko/ki is mo. Dhali a'di ki sus uni gun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo dok/ e dhali a'di ki tel mii 'pen mo dhali tor uni gwo mo gom to gun minu mii a'di mo be, 33 mmo/o gwo mo ki: Hili mo mo ma, ana iina ka gagamis mo e Pa Urushaliim mo, dhali Ya/ gi 'Kwani minu ci mo e igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo, dhali uni mini wak a'di mo mmo'kosh a'di jwa mo, dhali a'di minu ciki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ ime'd mo be. 34 Dhali uni mini mii a'di ka mak mo dhali tak a'di manya/ i is mo dhali dor a'di mo dhali 'kosh a'di jwa mo. Dhali 'ko'da cim kwara mo tani a'di midi piyu/ ka pije/ mo be.

Gwondot ma Yakuub mo dhala Yohaana mo

35 Dhala Yakuub dhala Yohaana uni gun ta iya/ ma Sabadi mo tani pu'dkin kadhon 'kup ki a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Amanḡor Gwo, aman ona bwa ki / e mini dhal aman bway mo gom to jin mina amani dot 'peni/e mo be. 36 Dhala Yesu ki o uni gwo mo ki: Atinta

o um bwa mo jin miga/ mii gom um mo? ³⁷ Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Dhas am bway mo ma mmo'ko mo. Jan 'de/ midi ca'b / e ki me'da bim poros pini mo dhali jan 'de/ midi ca'b / e ki me'da biny cam pini mo e monycam pini mo be. ³⁸ Hila Yesus ki o uni gwo mo ki: Um 'koki mish to jin doṭa um mo. A/ um mini piya kubbaaya jin pikika/ mo walla a/um minu cuṭ mo ki mii jin miinuwa mii ki yi'de/ mo jin miikunu aha/ mo? ³⁹ Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Aman minā mish mii mo be. Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Akubbaaya jin pika/ mo tani mina umi pi mo dhali mo jin miinu aha/ amii ki yi'de/ mo tani a'di imiinu mii um si'da/ mo be. ⁴⁰ Hili mmo'ko aha/ ki me'da bim poros pem mo walla ki me'da biny cam pem mo tani a'di diki ta miim pem mo mmodhas um bway mo, hili a'di gom uni gwansan kun thosonkunu uni mo be. ⁴¹ Dhali ki uni gun 'koni 'kume'd cikki gwo yansan mo tani uni telki mii 'pen mo mmodeka nyor mo goma Yakuub mo dhala Yohaana mo be. ⁴² Dhala Yesus ki yuk uni mo i a'di mo dhali o uni gwo mo ki: Um mishki gwo mo gom uni gwansan kun o ki ta tapa apo/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo tani uni mii miin tapa apo/ uni mo dhali 'kwanim buni gun eka/ ek kun ta gi moshirr mo apo/ uni mo be. ⁴³ Hili mii yansan minu 'koki mii wakan apo/ um mo. Hili a'diyin jin

midi eka/ ek mo e bwam um mo tani a'di midi mii ta a'di jin midi mii um to mo be. ⁴⁴ Haali/ a'diyin jin midi mii ta jin twa/ a/ mbwaman um mo tani a'di midi mii ta cinjina/ gom umi 'baar mo be. ⁴⁵ Haali/ Ya/ gi 'Kwani si'da/ pu'dki'd mo yisa ki a'di minu mii to mo, hili ki a'di midi mii 'kwani to mo dhali ci mondiki/em piti mo mmota Amanwan 'Kwani 'Ba/ ka ris mo be.

Bartimawuus jin Ta Wathiny Ja'da/ Bu'thki Momish Mo mo

⁴⁶ Dhali uni pu'dkin mo e Pa Ariiha mo. Dhali ki a'di di'd mmodhal Pa Ariiha 'pen mo nyakki imancik a'di gwo mo tani adhana waambuhany wathimpa caaca kagahara mo. Dhali wathiny ja'dan kamu/ diki'd jin yukunu gway ka Bartimawuus mo jin ta'da man'tho to mo, a'di jin ta ya/ ma Timawuus mo, a'di ca'bki'd mo e shemen bway isa yempa/ mo. ⁴⁷ Dhali ki a'di cikki gwo goma Yesus ki Pa Naasira mo tani a'di telki mii 'pen mo mmocuu gwo ki dhan 'twa/ jin caaca mo dhali o gwo mo ki: Yesus, jin ta Ya/ ma Dawuu'd. Miiyi mii apo/ aha/ mo ma. ⁴⁸ Dhali 'kwani ka ris kucurki a'di ki gwo mo mmotor a'di gwo mo mmoça'b ki shwam mo. Hili a'di cuuki'd kagahara ki nyanye/ ki nyanye/ mo ki: Ya/ ma Dawuu'd. Miiyi mii apo/ aha/ mo ma. ⁴⁹ Dhala Yesus doshki'd mo dhali o gwo mo ki: Yuki a'di mo ma. Dhali uni ki yuki wathiny

ja'da/ mo dhali o a'di gwo mo ki: Budhi adu mo ma. Cuyi mis mo. A'di yukki /e mo be. ⁵⁰ Dhali a'di bitki burrinye/ ma pom piti a'cesh mo dhali a'di ki pe imis mo dhali ya aYesus mo. ⁵¹ Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Ata o / e bwa jin miga/ mii gom / e mo. Dhali wathiny ja'da/ ki o a'di gwo mo ki: Tapa, dhalki aha/ butha momish mom pem mo ma. ⁵² Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Yaku/ i bway pini mo. Mongam gwo is pini a'di wothki /e mo. Dhali ki jahanne/ a'di ki bu'th momish mo mo dhali bath a'di nsho'k ibway mo be.

11

*Mo jin Pinu Mii E mo Mmo-
ciç Pa Urushaliim mo*

¹ Dhali ki uni 'dishki Pa Urushaliim is mo e Pam Beetpaji mo dhali e Pam Beetaniya mo e 'Kuwosh Setuun mo tani a'di ki hash imancik a'di gwo isu/ mo be ² dhali o uni gwo mo ki: Iiku/ i bampa/ jin di'd ka par 'twa/ i um mo, dhali ki jahanne/ ki um mini ciç a'di mo tani um mini gam ari thuluny jin shi'du/ mo. A'di yisa merkina wathin kamu/ apowa. 'Cuki a'di mo dhali guyu/ a'di mo. ³ Wakki/ wathin 'den kamu/ midi o um gwo mo ki: Atinta mina um kan mo tani tori a'di gwo mo ki: Tapa a'di midi mii ta gi a'di mo dhali midi hashu/ a'di ka nyan'ko'd ki jahanne/ mo imahan mo. ⁴ Dhali uni iikin mo dhali gam ari thuluny jin shi'dkunu mo e 'twanjal bway tura beega/

mo. Dhali uni 'cukki a'di mo be. ⁵ Dhali uni gwansan kun doshkin mo tani o uni gwo mo ki: Atinta imina um kan mo sa/? Um 'cuki ari thuluny gomata? ⁶ Dhali uni ki tor uni gwo mo gom gwo jin okin ma Yesus mo, dhali uni ki dhal uni bway mo mmo/ ii mo be. ⁷ Dhali uni ki susi ari thulunya Yesus mo dhali uni ki pa'd burrinyem buni apo/ a'di mo dhali a'di ki mer a'di apo/ mo be. ⁸ Dhali 'kwani ka ris uni pa'dki burrinyem buni e bway tur mo be. Dhali kun tiya pa'dkina biny cwa kun kwa/kina uni 'peni bwam bunto mo be. ⁹ Dhali uni gwansan kun iikini twa/ a/ mo dhali uni gwansan kun bathki uni nsho'k mo tani uni kumki cuuwa/ mo ki 'twa/ kun caaca mo ki: Hosanna. Mom'bor mii midi di mo gom a'di jin pu'dki'd ki gway gi Tapa mo be. ¹⁰ Mom'bor mii midi di mo gom Bampa/ ma ababam bana ka Dawuu'd a'di jin pu'dki'd mo. Hosanna jin di'di mis mo.

¹¹ Dhali a'di cicki'd mo e Pa Urushaliim mo dhali a'di seki gu'b gi mondheleladhelel mo be. Dhali ki a'di hilki mo mo dhali 'kara ris to 'baar mo ki e mo tani dhali n'ko'd a'di ki dok Pam Beetaniya nyakki uni gun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo haala tente/ yulu'd mo be.

Cwampu/ jin Jeekunu mo

¹² Dhali ka cim jin batha'di 'ko'd mo tani ki uni pu'dkin mo e Pam Beetaniya mo tani a'di 'koshkina te/ mo be. ¹³ Dhali a'di mishki'da pu/ 'pena dhana/ mo jin lu/ u'd

mo. A'di ki ya mo mmopar e mo wakki/ a'di midi 'taki gam maman 'peni a'di mo. Ki a'di pu'dki'di a'di mo tani a'di diki gam ton kamu/ mo hili jasi 'cemen gana/ mo haali/ a'di diki ta yil ma pu/ mmodho'th mo be. ¹⁴ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Wathin tal 'dey kamu/ midi diki shwa maman 'peni /e dok/e mo ki sule/. Dhali imancik a'di gwo cikki gwo yansan mo be.

Mmodhelel Gu'b gi Mondheleladhelel mo

¹⁵ Dhali uni pu'dkin mo e Pa Urushaliim mo. Dhali ki a'di cikki gu'b gi mondheleladhelel mo tani dhali a'di telki mii 'pen mo mmo/ ur uni gwansan ka pije/ kun yoli to mo, dhali uni gwansan kun yolki to mo e gu'b gi mondheleladhelel mo. Dhali a'di ki kuma tharabeesa 'twa/ a'cesh mo gun ta ku gi uni gwansan kun wanki emena guurush mo dhali a'di ki kum to 'twa/ a'cesh mo kun 'kona imanyol gurko/ mo be. ¹⁶ Dhali a'di diki dhal uni bway mo mmo'do ton tiya mmo'cith ki tur mo e gu'b gi mondheleladhelel mo be. ¹⁷ Dhali a'di torke gwo mo dhali o uni gwo mo ki: A'di diki ta gwo jin 'kwarkunu mo 'taa? ki: Gu'b pem minu yuk ki gu'b jin minu 'tho goma ris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo? Hili um ki mii a'di me'd gu'b gi 'kwani kun ta imandil to mo be. ¹⁸ Dhali igasiis kun can dhali iman'kwar to mo uni cikki gwo yan mo dhali uni nɔpki bway mo mmo'ce'd a'di sho'k mo haali/ uni ko/ki

a'di mo haali/ awaambuhany 'kwani caaca kagahara mo merkin mo gom gwom piti jin torcina a'di mo be. ¹⁹ Dhali ki mom'pimpili/ pu'dki'd mo tani a'di dhali imancik a'di gwo uni iikin ka pije/ mo 'peni 'penkuman bampa/ mo.

Gwo gom Cwampu/ jin Ku'thki Gunjuru/ mo

²⁰ Me'd jin iikina uni ki iimpe mo mon'thamo/ mo tani uni parkina pu/ e mo mmoku'thkina a'di hila/ ka birman ilu/ mo be. ²¹ Dhala Buterus kakina gwo e mo dhali o a'di gwo mo ki: Tapa. Hila pu/ mo ma, a'di jin jeekina / e mo tani a'di ku'thki'd mo be. ²² Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Tayi gi mongam gwo is mo eya Arungimis mo. ²³ Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: A'diyin jin midi o wosh yansan gwo mo ki: Dhalki a'di gunu mo dhali bit mo e bwan kumma/ yi'de/ mo dhali diki ta ga du jin shi/i gwo 'kup mo tani, hili a'di gamki gwo is gom a'di jin okina a'di mo tani ki a'di midi pu'd mo tani a'di minu mii gom a'di mo be. ²⁴ Wakan aha/ tora um gwo mo ki a'diyin jin mina umi dot ki mon'tho mo tani gami gwo is mo ma, ki a'di mina umi bu'th mo dhali um mini bu'th a'di mo be. ²⁵ Dhali ma mo yin jin mina umi dosh mo mmo'tho mo tani dhalki a'di 'pen mo wakki/ um ta gi gwo jin ona um is apo/ cin tiya mo tani wakan si'da/ Ababam bum jin di'd e momis mo midi dhal um gwon dhan bum

'pen mo be. ²⁶ Hili wakki/ um 'koki dhal 'kwani amure/ miinthus buni 'pen mo tani wakan si'da/ Ababam bum jin di'd e momis mo midi diki dhal um amure/ miinthus gi gwon dhanj bum 'pen mo be.

Moshirr ma Yesus jin Dotkunu Gwondot mo

²⁷ Dhali uni pu'dkin dok/ e mo e Pa Urushaliim mo. Dhali ki a'di diki'd mmoya e gu'b gi mondheleladhelel mo tani igasiis kun can dhali iman'kwar to mo dhali 'kwaniḡ gwanyjaka/ mo uni pu'dkini a'di mo be. ²⁸ Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Ki moshirr jana sa/ imiikina / e aris to gwansani 'baar mo, walla kaja iciki / e moshirr yansan mo mmomii uni mo? ²⁹ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Aha/ si'da/ mina dot um gwondot mo. Thoki aha/ gwo mo ma dhali aha/ mina tor um a'di jin ciki aha/ moshirr mmomii aris to gwansan mo be. ³⁰ Mo jin miin ma Yohaana mii ki yi'de/ mo tani, a'di 'peni momis mo 'taa? walla 'peni 'kwani mo? Thok aha/ gwo mo ma. ³¹ Dhali uni garki gwo 'kusi 'twa/ ka rem 'kup mo mmo/ o gwo mo ki: Wakki/ aman mina o gwo mo ki: 'Peni momis mo tani, a'di midi o am gwo mo ki: Batinta 'kona um ki gam a'di gwo is mo? ³² Hili wakki/ aman mina o ki: 'Peni 'kwani mo tani uni ko/ ki 'kwani mo haali/ aris 'kwani 'baar mo karkina Yohaana ka manci gwo ma Arumgimis gana/ mo be. ³³ Wakan uni thokkina Yesus gwo mo ki:

Aman 'konaki mish mo mo. Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Wakan si'da/ aha/ mina diki tor um gwo mo gom a'di jin ciki aha/ moshirr mo mmomii to gwansan mo be.

12

Gwom 'Bi'th/e gom Bwam Monsinu ma Mura'th dhali Uni gun Hil Mo mo

¹ Dhali a'di telki mii 'pen mo mmo tor uni gwo mo ki gwom 'bi'th/e mo mmo/o gwo mo ki: Wathi/ diki'd mo jin siki'da mura'th mo dhali a'di ki nyanja goḡ mo mmo'kam a'di is mo dhali a'di ki cwany jis gom yimana mura'th mo dhali a'di ki nyanj 'kukuma/ isi mis mo, dhali a'di ki dhal a'di e imanmii to ka guurush mo dhali a'di ki ya bampaḡ kamu/ jin si'dasi'd mo be. ² Dhali ki mo pu'dki'd mo tani a'di ki hash cinjinaḡ kamu/ e imanmii to ka guurush mo mmo'taki kali man cwan tiya 'peni monsinu mo be. ³ Dhali uni bu'thki a'di mo dhali dor a'di mo dhali uni ki hash a'di me'd 'te/ mo be. ⁴ Dok/ e a'di ki hash ki uni cinjinaḡ kamu/ i uni mo dhali uni waki a'di 'kup ki jama/ mo dhali uni ki mii a'di ka jin thus ki mon'the is mo be. ⁵ Dhali a'di ki hashki uni jan kamu/ mo dhali a'di si'da/ 'koshkina uni jwa mo. Dhali wakan si'da/ kun tiya ka ris 'koshkina uni mo dhali kun tiya dorkina uni mo dhali kun tiya 'koshkina uni jwa mo be. ⁶ A'di ta'd gi jasi jin tal 'denj gana/ mo jin di'di a'di mo, a'di jin ta ya/m piti

jin ena a'di ki en gana/ mo. N'ko'd a'di ki uthki uni ya/ m piti mo mmohashki a'di e uni mo mmo/o gwo mo ki: Uni mini tak ya/m pem mo be. ⁷ Hili uni gwansan kun miiki to ka guurush mo o gwo mo ka rem 'kup mo ki: Amankal mala caan pu'dki'd mo. Dhalki ana 'kosha a'di jwa mo dhali mal midi ta jim bana mo be. ⁸ Dhali uni bu'thki a'di mo dhali 'kosh a'di mo dhali kar a'di 'pen ka pije/ mo 'peni bwam monsinu mo be. ⁹ Ata mina com gi mo ma mura'th i mii mo sa/? A'di midi pu'du/ mo dhali 'ce'd uni gwansan sho'k mo kun miiki to ka guurush mo dhali ci mo ma mura'th ki 'kwanin tiya mo be. ¹⁰ Kona um ki deŋ Gwo e mo 'taa? Gwo jin 'kwarkunu mo.

Ka dhan wosha caaga/ yansan jin wakina imannyan gu'b mo tani warki'd ki dhan wosh gi 'kupan ma rukun gu'b mo.

¹¹ Yansan ta mii gi Tapa mo be.

Dhali a'di ta dhan mii jin meru em bana mo be.

¹² Dhali uni palki mii mo mmo'taki cesh a'di mo tani hili uni ko/kina waambuhany 'kwani mo haali/ uni nyithkin ki a'di torki gwom 'bi'th/ e yansan apo/ uni mo. Wakan uni dhalki a'di mo dhali ii mo be.

Mmoçika Kaysara Thulpa/ mo

¹³ Dhali uni hashki a'di 'kwanin tiya 'peni 'Kwani Parisiyyin mo dhali 'kwanin

tiya 'peni 'Kwani ma Hirodusiyyin mo mmo'taki cesh a'di ki gwo jin ona a'di mo. ¹⁴ Dhali uni pu'dkin mo dhali o a'di gwo mo ki: Amantor Gwowa, aman misha ki / e ta a'din gana/ mo dhali / e diki mii mii ka gwar 'de/ mo gom wathin kamu/ mo, haali/ / e diki tak 'kwani gom monycam bunni mo hili ka jin gana/ / e tori gwo gi bway ma Arungimis mo be. A/ a'di ta gwonkan jin minu cika Kaysara thulpa/ mowa? walla minu dhalku/ mo? ¹⁵ Mina aman 'taki ciya thulpa/ mo 'taa? walla mina aman 'taki dhal 'pen mo? Hili mmonyitha a'di ahe'k em buni mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta palkina um aha/ kan mo? Guyi aha/ nasa guurush mo ma dhali dhalki aha/ para a'di e mo. ¹⁶ Dhali uni ki guyi a'di jan 'de/ mo. Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ki jamas maja a'dan sa/? Dhali a'di 'kwar maja imahan mo? Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: A'di ta jim ma Kaysar mo be. ¹⁷ Yesus ki o uni gwo mo ki: Cika Kaysar to jin ta jim ma Kaysar mo ma dhali cika Arungimis to jin ta jim ma Arungimis mo ma. Dhali uni merkin mo gom a'di mo be.

Gwondoŋ jin Doŋu mo gom Mo jin Pinu mo

¹⁸ Dhali 'Kwani Sadukiyyin pu'dkini a'di mo, uni gun o gwo mo ki mompinuŋ kamu/ yisa di'da. Dhali uni ki doŋ a'di gwondoŋ mo mmo/ o gwo mo ki: ¹⁹ Amantor Gwo,

aMusa a'di 'kwarki aman gwo mo mmo/o gwo mo ki: Wakka kam gi wathi/ midi wu mo dhali dhal ashim piti mo hili diki dhal a'di a'ci mme'd mo tani wathi/ midi mii mash asha kam piti mo dhali cis uci goma kam piti mo be. ²⁰ Ikam uni 'kokini pesu/ mo be. Jin twa/ a/ bu'thki'da 'bom mo dhali ki a'di wuki'd mo tani a'di diki dhal a'di a'ci mo be. ²¹ Dhali jin 'kon mo po/i su/ mo bu'thki'da yim mo dhali wuki'd mo si'da/ mmodiki dhal a'di a'ci mo dhali jin 'kon ma po/i kwara mo nya'k'kina mii gi wakansan mo be. ²² Dhali unim pesu/ 'koki dhal a'di a'ci mo. Yan'ko'd mo tani a'bom si'da/ wuki'd mo. ²³ E mompinu mo tani a'bom midi ta asha ja mo? Haali/ gwa'ḥ 'kokini pesu/ kun bu'thki a'di mo mmota a'bom buni mo be.

²⁴ Yesu ki o uni gwo mo ki: A'di diki ta 'kup gwo jin ṭhu'thkina um mii mo ki um 'koki mish Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo walla mom'bi'th ma Arumgimis mo? ²⁵ Haali/ ki uni mini piyu/ mo 'peni mowu mo tani uni mini mash dok/ e yisa walla minu 'koki ci bway mo mmomash mo si'da/. Hili uni mina e waki iman'doyu gwo mo e momis mo be. ²⁶ Dhali gom gwo gi uni gun minu cuyi mis mo 'peni mowu mo tani 'kona um ki de'j gwo e mo e gwo jin 'kwarkin ma Musa mo 'taa? e gwo gi ari cwa me'd jin on ma Arumgimis a'di gwo mo ki: Aha/ tana Arumgimis ma Ibrahiim mo dhali aha/ tana

Arumgimis ma Is/ hak mo dhali aha/ tana Arumgimis ma Yakuub mo? ²⁷ A'di diki ta Arumgimis gom uni gun wukin mo hili gom uni gun 'kon ki e mo. Um wani imanṭhu'th mii mana?

Adhan Gwoṅkan jin Ca'd jin 'Kwarkunu mo

²⁸ Dhali jan ṭal 'de'j kamu/ 'peni iman'kwar to pu'dki'd mo dhali cik gwo jin su'kkina uni ka rem 'kup mo. Dhali mmonyitha a'di ki a'di tho'k'ki uni gwo ki 'bore/ mo tani a'di ki dot a'di gwo mo ki: Gwoṅkan jana jin 'kwaru si'da/ jin ta jin twa/a/ ki tiya 'baar mo? ²⁹ Yesu ki thok a'di gwo mo ki: Jin twa/ a/ a'dihe/ be jin o gwo mo ki: Ciki um gwo mo ma. Ayy, um 'Kwani ma Israyiil mo. Tapa Arumgimis bana a'di ta Tapa Arumgimis jin ṭal 'de/ mo be. ³⁰ Dhali /e mini en Tapa Arumgimis pini ka dum pini 'baar mo dhali ka kashiram pini 'baar mo dhali ki bwam pini 'baar mo dhali ki 'bi'th pini 'baar mo. ³¹ Dhali jin 'ko'da 'dihe/ mo be: /E mini en amannyak ca'b pini me'd is pini'j gana/ mo be. Gwoṅkana kamu/ jin 'kwarkunu mo yisa di'da jin ca'd mmobol yansan e mo. ³² Dhali aman'kwar to mo a'di ki o a'di gwo mo ki: / E o gwoṅ gana/ mo, Amantor Gwo. /E ṭori gwo ki ṭor gana/ ki a'di ṭal 'de/ mo, haali/ jan kamu/ yisa di'da, hili a'di 'de/ mo be. ³³ Mmo/en a'di ka du 'baar mo dhali ka du jin mishi gwo 'bani 'baar mo dhali ki mom'bithi 'baar mo dhali mmo/ en amannyak

ca'b pini me'd is piniḡ gana/
mo tani a'di boli to 'baar
mo e gun cinu mo mmoči'th
ki o'd mo dhali kun 'donu
mo mmomiiya bas mo be.
34 Dhali ka Yesus mishki'd ki
a'di thoḡki a'di gwo ki 'bore/
mo tani a'di ki o a'di gwo
mo ki: /E yisa si'dkina 'peni
Bampa/ ma Arumgimis mo.
Dhali 'peni mo yan mo tani
wathin 'deḡ kamu/ yisa di'da
jin ro'dki mii mo mmodot a'di
gwondota kamu/ mo be.

*Gwo gi Dotu gom Ya/ ma
Dawuu'd mo*

35 Dhali ka Yesus di'd mo
mmoḡor uni gwo mo e gu'b
gi mondheleladhelel mo tani
a'di ki o uni gwo mo ki: Kata
i/ ona iman'kwar to mo ka
Kristhos ta Ya/ ma Dawuu'd
moye? 36 Haala Dawuu'd ki
is piti mmoshi/irrkunu a'di ki
Shi/in Dheleladhelel mo tani
a'di o gwo eya tente/ mo ki:

Tapa o Tapam pem gwo mo
ki:

'Ca'bi / e aha/ ki me'da bim
poros pem mo

ntagi aha/ mina dhu 'kuppini
mo e bwan 'kwariny
cwa jin dhuna /e sho'k
mo.

37 Dawuu'd ki is piti ki yuk
a'di ki Tapa mo. Wakan
a'di midi ta ya/ m piti kata
mo dok/ e? Dhali adhana
waambuhany 'kwani ciḡki
gwo 'peni a'di ki bwan
'kunyga/ mo be.

*Yesus Be'dki Gwo gom Mii
gi Iman'kwar To mo*

38 Dhali e gwom piti jin tora
a'di uni mo tani a'di ki o uni
gwo mo ki: Jiyi iman'kwar
to ki e ki 'bore/ mo uni gun

eni momanḡas ki burrinyen
turga/ i is mo dhali kun eni
mo jin taḡuwa taḡ ka rem 'kup
e mo ma suug mo 39 dhali
mmobu'th mo kun 'boron e
gu'b gi montul is mo dhali mo
kun taḡuwa taḡ mo e mo jin
yukuwa yuk mo, 40 uni gun
loski gu'b gi up gun wuna
ikath ki 'kolo'c mo dhali uni
gun miiki mon'tho mo eya
por ma piḡe/ mo ki rash rash
mo. Uni mini bu'th dhan mii-
wak jin bol kun tiya e mo be.

*A'bom jin Wun ma Kath jin
Ci To mo*

41 Dhali a'di ca'bki'da
'cesh ka par 'twa/ e mo jin
dhunuwa guurush mo dhali
a'di parki'da waambuhany
'kwani e mo mmodhuna uni
aguurush e mo jin dhunuwa
guurush mo. 'Kwani tana ris
ka ris kun ta pa ki pa mo kun
dhukina dhana guurush mo.

42 Dhala 'bom jin wukin ma
kathim piti mo pu'dki'd mo
dhali a'di ki dhu ushi emena
guurushi su/ mo kun ta gi
'per mo, uni gun wana e ka
tariipan 'de/ mo be. 43 Dhali
a'di ki yuk imancik a'di gwo

e a'di mo dhali o uni gwo mo
ki: Ka jin gana/ aha/ ona um
gwo mo ki, a'boma ha'th'ko'd
yansan jin wun ma kathim
piti mo tani a'di dhuki'da ris
tom piti 'baar mo mmobol
uni gwansan e mo kun ta'kki
to mo e mo jin dhunuwa
guurush mo be. 44 Haali/
uni 'baar mo ta'kki to mo
'peni tom buni gun ishkin ka
enthus mo. Hili ayim 'pena
ha'th'ko'd piti mo tani a'di
dhuki'da ris to 'baar mo kun

tana a'di mo gun mini 'taki kar a'di mo be.

13

Mo gi 'Ce'du Gu'b gi Mondheleladhelel Sho'k mo dhali James Mii jin Toru Itwa/ a/ mo gom 'Pemen jin 'Ko'd mo

¹ Dhali me'd jin yakina a'di ka pije/ mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo tani jan 'deŋ kamu/ 'peni imancik a'di gwo mo o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma, Amantor Gwo. Wosh gwahan wani jaro/ jarowa dhali monyangi gu'b gwahan wani jaro/ jaro/ mo! ² Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: /E mishi dhan mii gi gu'ba caaga/ gwansan kun nyan'kunu mo? Hili woshata 'deŋ kamu/ yisa midi di apowa kamuŋ kamu/ mo jin minu 'koki ta'k a'cesh mo be.

³ Dhali me'd jin ca'bkina a'di e 'kuwosh Setuun jin di'd ka par 'twa/ ki gu'b gi mondheleladhelel mo tani Buterus dhala Yakuub dhala Yo'haan dhala Andaraawus dotki a'di gwo ka kwal is mo ki: ⁴ Tori aman gwo mo ma, ki mii gwansan mini pu'd kakasja mo? Dhali ki jamas mii kun wakatinta imina to gwansani 'baar mo mmothim mo mo? ⁵ Dhala Yesus ki tel mii 'pen mo dhali o uni gwo mo ki: 'Cunycuri mii ki is bum ki 'bore/ mo ma, ki jan tal 'deŋ kamu/ midi diki sus um mmodheres mo. ⁶ 'Kwani tana ris ka ris mini iiyu/ ki gway pem mo mmo/ o gwo mo ki: Aha/ tana a'di mo. Dhali uni mini sus tiya ka ris mmodheres mo be.

⁷ Dhali ki um mini cik gwo gom mo/as mo dhali gom gwo jin 'ce'du 'te/ mo gom mo/as mo tani dhalku/ is ki anan mo. Gom to gwansan mini mii pu'du/ mo. Hili 'pemen yisa minu thim naskina/ mo. ⁸ Haali/ kala kamu/ midi cu mis apo/ kala kamu/ mo dhali 'pen'kuman bampaŋ kamu/ midi cu mis apo/ 'pen'kuman bampaŋ kamu/ mo. Dhali adhan mony'cesh midi yikin is ki mo ka ris mo dhali te/ midi di mo si'da/. Hili mii gwansan uni ita jasi montel 'pen ki isa nyor mo be.

⁹ Hili 'cunycuri mii ki is bum ki 'bore/ mo ma. Haali/ uni mini ci um mo e montul is mo dhali um minu dor mo e gu'b gi montul is mo dhali um mini doshi bwambor imudhiir mo dhali imalik mo gom gway pem mo mmo'ci gwo ibwambori uni mo be. ¹⁰ Dhali gwom 'borga/ minu mii ciki kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo ntwa/ a/ mo be. ¹¹ Dhali ki uni mini sus um mo e mo jin dwallu gwo mo dhali ci um wakan mo tani dhalku/ is ki anan mo ntwa/ a/ mo gom gwo jin mina umi o mo. Hili oyi a'diyin jin minu ci um ki mo yansan mo haali/ a'di diki ta um kun mini o gwo mo, hili Shi/in Dheleladhelel mo be. ¹² Dhala kama kamu/ midi ci akam piti mmo'kosh jwa mo dhali com midi ci ya/ ki 'bwa/ ilu/ mo mmo'kosh mo dhali uci mini cu mis apo/ ikum mo dhali uni mini dhu uni mmowu mo be. ¹³ Dhali um minu shi/i e ki 'kwani ka ris mo gom gway pem mo. Hili a'di jin midi 'dim 'kup

mo ntagi 'pemen mo tani a'di iminu iwoth mo be.

14 Hili ki um mini par a'di jin ta mii jin bulabul e mo, a'di jin thumu mo e mo jin mina a'di ka 'taki diki di mo ba/ tani (dhalka mandeŋ gwo e mishi gwo 'ban mo) dhali yan'ko'd uni gwansan kun 'kon e Pa Yahuudiyya mo tani dhalki uni soni 'kuwosh mo ma. 15 Dhali dhalki a'di jin di'di 'kunge' b mididi diki thul ka 'cesh mo walla ci' gu' b piti mo mmogu toŋ kamu/ mo. 16 Dhali dhalki a'di jin di'd e bwam bunto mididi diki doku/ ka nyan'ko'd mo mmogu burrinyem pom piti mo be. 17 Dhali ayy/ ayy/ ayy gom uni gwansan kun bwaa uci mo dhali gom uni gwansan kun ci uci ako mmopi ka tee gwansan mo. 18 'Thoyi mo ma ki a'di mididi diki pu'du/ mondiŋ mo. 19 Haali/ ka cim gwansan mo tani monto'c bwa mididi di jin diki di wakan mo 'peni ka mun'kup mo me'd jin uk ma Arumgimis to mo ntagi shwane/ mo ba/, dhali mididi diki di ki sule/ sule/ mo be. 20 Dhali wakki/ Tapa mididi 'taki diki 'citha/ cim gwansan bwa mo tani buye/ wathimpaŋ kamu/ minu 'taki 'koki woth mo be. Hili gom gway gi uni gun kwanykunu mo, uni gun kwanykina a'di mo tani a'di i'cithuwa cim bwa mo be. 21 Dhali wakki/ wathin 'deŋ kamu/ mididi o um gwo mo ki: Hili mo mo ma, aKriŋthos a'dan mo, walla, Hili mo mo ma, a'di acitta'an mo tani dhalki gwom piti ki gam is

mo. 22 Haali/ ikriŋthos kun 'koki ta kuŋ gana/ mo dhali iman'ci gwonthus mini cu mis mo dhali tor dhan jamas mii mo dhali dhan momer mo mmosusa susi dheres mo, wakki/ a'di mishu mii si'da/ gom uni gun kwanykunu mo be. 23 Hili 'cunycuri is bum ki 'bore/ mo. Aha/ torkina um aris to gwansani 'baar mo ntwa/a/ mo be.

Mo gi Mina Ya/ gi 'Kwani Pu'du/ mo

24 Hili ka tee gwansan mo 'ko'di monto'c bwa mo tani atente/ mididi dhurum mo mo dhali appe mididi diki ci mon'kush piti mo be. 25 Dhali arisa culi 'baar mo mini ta'k mo 'peni momis mo dhali mom'bi'th kun 'kon e momis mo tani minu pir is mo be. 26 Dhali yan'ko'd uni mini par Ya/ gi 'Kwani e mo mmopu'du/ mo e bwaarak ka dhan mom'bi'th mo dhali ki monyca mo be. 27 Dhali yan'ko'd a'di mididi hash iman'doyu gwom piti mo dhali tul kum piti is kun kwanykunu mo 'peni mony'cesh kun 'kona shem 'pena bi idonon mo 'peni mo jin din ma 'cesh 'kup mo ntagi mo jin dina momis 'kup mo be.

28 'Peni gwo gi cwampu/ da/ ari a'di mo dhali mishi miim piti mo. Me'd jin lu/ kina a'di abim piti mo mmo'ta'dama'ta'dam mo dhali dhu jipin this mo tani um ki mish mo mo ki moyurantee 'dishi'd mo be. 29 Wakan si'da/ wakki/ um ki par aris to gwansan e mo

mmobu'th mo mo tani um ki mish mo mo ki a'di 'dishki'd mo, e 'twaŋkal hila/ mo be. ³⁰ Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki 'kwani ma nyakum yil gwansan mini 'koki pe mo ntwa/a/, ntwa/a/ ka ris to gwansan mini bu'th mo mo be. ³¹ Momis dhali mony'cesh mini pe mo tani hili gwom pem midi diki pe mo be.

³² Hili ka tente/ caan mo walla ki mo caan mo tani a'di dina wathin tal 'der kamu/ ki mish mo walla iman'doyu gwo kun 'kon e momis mo walla Ya/ si'da/ mo, hili jasi Com a'di 'de/ mo be. ³³ Cunycuri is bum ki 'bore/ mo ma dhali timi mo mo ma dhali 'thoyi mo ma, haali/ um 'koki mish mo mo atente/ jin mina mo pu'du/ mo be. ³⁴ A'di mina e waki wathi/ jin ya yilkina/ mo. Me'd jin dhalkina a'di pam piti 'pen mo tani dhali a'di dhu cinkinam piti mo mmohil mo mo isi ka tu'c piti ka 'dete/ 'dete/ mo. Dhali a'di ki kan amantim 'twaŋkal gu'b gwo mo mmotim mo mo be. ³⁵ Timi mo mo ma wakan - haali/ um 'koki mish mo mo jin mina com gu'bi pu'du/ mo. A'di wari midi ta mom'pimpili/ mo walla mombwam/ e mo walla mo kun gwon ma dhongola nwa mo walla mon'thamo/ mo. ³⁶ Hili isi ciki/ a'di midi pu'du/ ki jahanne/ mo dhali gam um ki um mala e mo be. ³⁷ Dhali a'di jin torka/ um mo tani miga/ tor ki 'kwani 'baar mo ki: Timi mo mo ma.

14

Imanshu 'Kwani Bway Mi-ikina Wu'th apowa Yesus mo

¹ Dhali acim bockini su/ ntwa/ a/ ka cim gi Mompe'kupanyolos mo dhali ayuk jin tulu 'kup mo gi maan'kuthu'd jin miinu ki dar ga cumat mo. Dhali igasiis kun can dhali iman'kwar to mo uni n'apki bway mo mmobu'th a'di ki kup mo dhali 'kosh a'di jwa mo ² haali/ uni o gwo mo ki: Yisa ka tul 'kup yan jin yukuwa yuk mo yisa hili isi ciki/ adulatt mina 'kwani ishwa mo be.

Yesus A'di 'Koshkunu Is ka Yina Pi'dnan Gana/ mo e Pam Beetaniya mo be

³ Dhali ki a'di diki'd e Pam Beetaniya e gu'b ma Simaan jin 'kosha monthus mo tani ki a'di ca'bki'da tharabeesa mo tani a'boma kamu/ pu'dki'd mo jin taki'd gi turan gasaas jin ta gi kush mo jin din ma yina pi'dnan gana/ nycine/ mo, jin 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo. Dhala yim ki 'ce'd tura mo dhali wol a'di e 'kup ma Yesus mo be. ⁴ Hili 'kwanin tiya 'kokini mun mo kun dekin ma nyor mo e is buni mo mmo/o gwo mo ki: Atinta shinu ayina pi'dnan gana/ yan isa 'cesh kan mo? ⁵ Haali/ ayina pi'dna/ yan minu 'taki yol ka riyaal iss 'kwanimpa ka 'kume'd mo dhali ciki 'kwani kun hatha'ko'd mo. Dhali uni ki ru'ka yim ki gwo mo be. ⁶ Hila Yesus o gwo mo ki: Dhalka yim mo ma. Atinta toca um ayim bwa mo? Ayim

miiki tony jaro/ gom aha/ mo.
 7 Haali/ um isa yempa/ um
 tan gi 'kwani kun hatha'ko'd
 kun nyak'ko ki um mo, dhali
 ki yilan tiya jin ona bwa um
 mo tani um ki mish uni tom
 'boron mii mo. Hili um mini
 'koki ta gi aha/ isa yempa/ mo.
 8 Ayim mii a'di jin misha a'di
 mii mo. Ayim 'koshki aha/
 bungwar is pem ntwa/ a/ mo
 gom kan jin minu kan aha/
 mo be. 9 Dhali ka jin gana/
 aha/ tora um gwo mo ki: E mo
 yin jin minu ci gwom 'borga/
 e mony'ceshi 'baar mo tani
 a'di jin miikin ma yim mo
 tani minu tor mo mmokaa
 yim e mo be.

*Yahuusa A'di Gamki Gwo
 Me'd mo Mmo'citha/ Yesus Is
 ki Gwo mo*

10 Dhali yan'ko'd Yahuusa
 Iskariyuuti a'di jin 'dap tiya
 'twa/ ka 'kume'd i'ce'dka su/
 mo tani a'di yaki'd mo e
 igasiis kun can mo mmoth-
 onson gwo mo mmo'cith a'di
 is ki gwo mo e uni mo be.
 11 Dhali ki uni cikki gwo
 mo tani uni 'kunya bwa ki
 'kuny mo dhali o gwo is
 mo mmo'ciki a'di aguurush
 mo. Dhali a'di napki embula
 'borgan gana/ mo mmo'cith
 a'di is ki gwo mo be.

*Yesus Shwaki Tonte/ jin
 'Ko'd Nyakki Imancik A'di Gwo
 mo*

12 Dhali ka cim jin twa/
 a/ gi maankuthu'd jin miinu
 ki dar ga cumat mo ki uni
 'cithki ari ka'bal 'kus mo
 gom Mompe'kupanyolos mo
 tani imancik a'di gwo oki
 a'di gwo mo ki: Ki mana

o / e bwa jin mina aman
 ii mo dhali thoson to mo
 gom / e mo mmoshwa ki
 Mompe'kupanyolos mo?
 13 Dhali a'di hashki imancik
 a'di gwo isu/ mo dhali o uni
 gwo mo ki: Iiku/ i dhan
 'penkuman bampa/ mo dhali
 wathi/ jin kali dhan dhur
 yi'de/ midi gam um 'kup
 mo. Bathi a'di nsho'k mo
 ma. 14 Dhali e mo yin jin
 mina a'di ciç mo tani oyi com
 gu'b gwo mo ki: Amantor
 Gwo o ki: Mane gu'b jin
 midi ta gu'b yilkina/ gom
 aha/ mo jin miga/ shwa to
 ka cim gi Mompe'kupanyolos
 nyakki imancik gwom pem
 mo? 15 Dhali a'di midi tor um
 adhan gu'ba beega/ mo jin
 nyanju ka makampo/ apowa
 kamu/ mo, jin isha to ki
 korom korom mo dhali jin
 thosonkunu mo. E mun mo
 tani thosoni to mo ma gom
 ana mo. 16 Dhali imancik
 a'di gwo iikin mo dhali pu'd
 mo e 'penkuman bampa/ mo
 dhali gam a'di me'd jin torkina
 a'di uni gwo mo. Dhali
 uni thosonki to mo gom
 Mompe'kupanyolos mo be.

17 Dhali ki mo ta
 mom'pimpili/ mo tani a'di
 pu'dki'd nyakki kum piti kun
 'koni 'kume'd i'ce'dka su/
 mo. 18 Dhali ki uni 'kokina
 tharabeesa mo mmoshwa to
 mo tani Yesus ki o gwo mo ki:
 Ka jin gana/ aha/ tora um gwo
 mo ki: Jan tal 'de/ 'peni um
 midi 'cith aha/ is ki gwo mo,
 a'din 'de/ jin nyakki to shwa ki
 aha/ mo be. 19 Dhali uni telki
 mii 'pen mo mmo'kal bwan
 diti'd mo dhali o a'di gwo

mo ka bath 'pen ka rem 'kup mo ki: A/aha/ 'taa? ²⁰ A'di ki o uni gwo mo ki: A'di ta jin tal 'de/ 'peni um kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo, a'di jin 'thupki maanj^kuthu'd nyakki aha/ eya sahana 'de/ mo be. ²¹ Haali/ Ya/ gi 'Kwani yaki'd mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo gom a'di mo, hili wayyi e wathi/ jin 'cithki Ya/ gi 'Kwani is ki gwo mo. A'di midi 'taki 'bor ki isi 'bor gana/ mo gom wathi/ yansan mo wakki/ a'di minu 'taki 'koki dho'th mo be.

²² Dhali ki uni 'kokin mo mmoshwa to mo tani a'di ki bu'th maanj^kuthu'd mo dhali 'bora 'bor bwa i is mo dhali 'ce'd a'di mo dhali ciki uni mo dhali o gwo mo ki: Budhi a'di yansan mo ma. A'di ta is pem mo be. ²³ Dhali a'di ki budha kubbaaya mo, dhali ki a'di ciki mom'bora 'bor bwa i is mo tani a'di ki ciki uni mo dhali uni 'baar mo piki a'di mo be. ²⁴ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'di yansan ta'da abas pem gi gwo jin gamu me'd jin ta jin this mo a'di jin wolki'd gom 'kwani ka ris mo be. ²⁵ Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki aha/ mina diki pi yiman maman cwa dok/e mo ntaga tee jin miga/ pi a'di jin ta jin this e Bampa/ ma Arungimis mo be.

*Mo jin Wat ma Buterusa
Yesus Gway A'di Torkunu Itwa/
a/ mo*

²⁶ Dhali ki uni yukki gway mo tani uni iikin ka pije/ mo e 'kuwosh Setuun mo. ²⁷ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Umi 'baar mo mini ta'k mo. Haali/

a'di 'kwarkunu mo ki: Aha/ mina 'kosha manhil ka'bal mo dhali ka'bal minu ceker bwa mo be. ²⁸ Hili n'ko'd mo tani ki aha/ minu cuyu mis mo dok/e tani aha/ mina ya itwa/ a/ ki um e Pany Jaliil mo be. ²⁹ Buterus ki o a'di gwo mo ki: Bahili wakki/ uni gwansani 'baar mo mini ta'k mo tani aha/ mina diki bit mo be. ³⁰ Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ tora /e gwo mo ki mon'thiny yansan shwane/ mo ntwa/a/ ka dhongola nwa diki ko e me'di su/ mo naskina/ tani / e mini wat aha/ gway me'di kwara mo be. ³¹ Hili a'di oki gwo ka du jin daradar mo ki: Wakki/ aha/ mina mii wu mo nyakki /e mo tani aha/ mina diki wat /e gway mo. Dhali uni 'baar mo nyakki o 'twan tal 'de/ mo be.

*Yesus 'Thoki'd e Mon-
sinu jin Ta Bwaagon ma
Jathsemaani mo*

³² Dhali uni iikin mo e mo jin yuku gway ka Jathsemaani mo. Dhali a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: 'Koyi imahan mo ma. Aha/ ki ya mo dhali 'tho mo. ³³ Dhali a'di ki susa Buterus mo dhala Yakuub mo dhala Yoha'an mo dhali mii ma cis telki a'di 'pen mo mmobu'th a'di kagahara mo dhali bwa jin tocu 'kus si'da/ mo be. ³⁴ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Akashiram pem dita bwa ki dit kagahara mo, ma isi kan mmowu moyi. 'Koyi imahan mo ma dhali timi mo mo mmo'ko ki e i'kup mo. ³⁵ Dhali mmoyakina a'di mo mmothoth is ari'ceenne/ mo tani a'di bitki'da 'cesh

mo dhali 'tho mo wakki/ a'di minu 'taki mish mii mo tani ki mo yan midi 'taki ya pe a'di mo. ³⁶ Dhali a'di o gwo mo ki: Abba Ababa. Aris to 'baar mo mishu mii ki /e mo. Kalka kubbaaya yan 'peni aha/ mo ma. Hili a'di yisa jin oyaa/ bwa, hili a'di jin ta bwam pini mo be. ³⁷ Dhali a'di pu'dki'd mo dhali gam uni ki uni ishki e mo dhali a'di ki owa Buterus gwo mo ki: Simaan, A/e ishki e kan mo? Bunya/ mina /e diki tim mo mo ka tenten 'de/ mmodi ki e i'kup mo? ³⁸ Timi mo mo ma dhali 'koyi ki e i'kup mo dhali 'thoyi mo, ki um mini 'koki cici mo e mo jin palu mo. Shi/ in ka jin gana/ a'di ona bwa mo tani hili bunjwar is a'di ihatha'ko'd ki ha'th mo be. ³⁹ Dhali dok/e a'di yaki'd mo dhali 'tho mo mmorash jasi gwon tal 'de/ e mo. ⁴⁰ Dhali dok/e a'di pu'dki'd mo dhali gam uni ki uni ishki e mo haali/ em buni to'dki uni is mo dhali uni 'koki mish gwo jin mina uni thok a'di mo be. ⁴¹ Dhali me'di kwara mo dok/ e tani a'di pu'dki'di uni mo dhali o uni gwo mo ki: A/ um 'kon mo mmo/ish e kan mo dhali bu'th mosi/is bum mo? A'di 'koshi jwa mo ba/. Mo pu'du'd mo. Ya/ gi 'kwani a'di 'cithkunu is ki gwo mo e me'd gi 'kwani kun ta iman-mii miinthus mo be. ⁴² Cuyi mis mo. Dhalki ana iina mo. Hila uma? Aman'cithaa/ is ki gwo pu'dki'd hila/ mo be.

Mo jin 'Cithuwa Yesus Is ki Gwo mo dhali Mo gi Budhu A'di mo

⁴³ Dhali ki jahanne/ ki a'di di'di mmo/ o gwo mo naskina/ mo tani Yahuusa pu'dki'd mo, a'di jin 'dap tiya 'twa/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ mo dhali a'di suski'da waambuhany 'kwani nyakki a'di mo ki gandala turga/ ime'd mo dhali cwa mo, 'peni igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo dhali 'kwanij gwanyjaka/ mo be. ⁴⁴ Dhali a'di jin 'cithki a'di is ki gwo mo ciki uni jamas mii mo mmo/o gwo mo ki: Jan tal 'de/ jin miga/ pi 'twa/ mo tani a'di ta wathi/ mo. Budhi a'di mo dhali susi a'di ki 'dantar mo. ⁴⁵ Dhali ki a'di pu'dki'd mo tani a'di ki ya a'di ki jahanne/ mo dhali o a'di gwo mo ki: Tapa. Dhali a'di ki pi a'di 'twa/ mo be. ⁴⁶ Dhali uni 'baar mo ki dhu me'd buni apo/ a'di mo dhali bu'th a'di mo. ⁴⁷ Hili jan tal 'denj kamu/ 'peni uni gwansan kun doshkin ki 'dishe/ mo tani a'di ki buk gandala turgam piti mo dhali ruthun cinjina/ ma gasiis jin ca'd mo dhali 'cith a'di 'cem piti mo be. ⁴⁸ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: A/ um iiyin ka piye/ mmobu'th aha/ ki gandala turga/ ime'd mo dhali ki cwa mo, me'd mii jin miinu apo/ wathin 'di/ mo? ⁴⁹ Ka tee kun bathani 'ko'd mo tani aha/ dikina mo e gu'b gi mondheleladhelel mo mmotor um gwo mo dhali um 'koki bu'th aha/ mo be. Hili dhalki Gwo jin 'kwarkunu mo thimu mo. ⁵⁰ Dhali uni 'baar mo dhalki a'di me'd mo dhali so mo be.

Wathin Dhuru'cjin Guski'd mo

⁵¹ Dhali wathin dhuruca kamu/ bathki a'di nsho'k mo ki dar gi ton kamu/ i is mo, jasi burrinyen dhiny e jin 'kamkina a'di i is mo, dhali uni ki bu'th a'di mo. ⁵² Hili a'di dhalki burrinyen dhiny e mo dhali gus is 'te/ mo ki jasi burrinye/ jin hitha a'di i empa'd mo be.

Yesus Doshki'd mo e Bwambor gi Montul Is gi 'Kwani Yahuuda/ mo

⁵³ Dhali uni ki susa Yesus eya gasiis jin ca'd mo. Dhali igasiis kun cani 'baar mo dhali 'kwaniḡ gwanyjaka/ mo dhali iman'kwar to mo uni tulki is mo be. ⁵⁴ Dhala Buterus bathki a'di nsho'k 'pena dhanā/ mo. A'di ki ya ki sule/ e bwaagon ma gasiis jin ca'd mo. Dhali a'di ki nyak ca'b ki imanji mo mo dhali sam is piti i o'd mo be. ⁵⁵ Dhali igasiis kun can dhali 'kwani gi montul is buni 'baar mo uni ḡapki gwo mo mmo/ o apowa Yesus mo mmokar a'di mmowu mo tani hili uni 'koki gam ton tal 'denj kamu/ mo be. ⁵⁶ Haali/ 'kwani tana ris ka ris kun 'ce'dki a'di gwo apo/ mo dhali gwom buni gun 'ce'dkina uni a'di i is mo tani uni 'konuki gam me'd mo be. ⁵⁷ Dhali kun tiya doshkin ki mis mo dhali 'ce'd a'di gwo apo/ mo mmo/ o gwo mo ki: ⁵⁸ Aman cikkina gwo jin ona a'di mo ki: Aha/ mina 'kosh gu'b gi mondheleladhelel yansan mo, a'di jin nyan'kunu ki me'd mo, dhali ka cim kwara mo tani aha/ mina nyan'jan kamu/ jin 'konuki nyan' ki me'd mo be. ⁵⁹ Isi

gwom buni jin 'ce'da uni kan mo tani yisa gamu me'd mowa. ⁶⁰ Dhala gasiis jin ca'd doshki'd ki mis mo e bwaman uni mo dhali dota Yesus gwo mo ki: A/e bunya/ diki 'de'k 'twanḡ kamu/ mo mmothokḡ gwo kana? Gwo gi wakatinta i/ona 'kwani gwansan apo/ / e mo? ⁶¹ Hili a'di ca'bki'd ki shwam mo dhali yisa thokḡ 'twanḡ kamuwa. Dhala gasiis jin ca'd dok/e ki dot a'di gwo mo ki: A/e tana Kristhos jin ta Ya/ gi A'di jin Manu mowa? ⁶² Dhala Yesus ki thokḡ a'di gwo mo ki: Aha/ tana a'di mo, dhali /e mini par Ya/ gi 'Kwani e mo mmo'ca'b ka bim poros gi mom'bi'th mo dhali mmodoku/ ka nyan'ko'd mo e bwaarakḡ 'peni momis mo be. ⁶³ Dhala gasiis jin ca'd dherki burrinyem pom piti bwa mo dhali o gwo mo ki: Katinta icorkina ana gwo mo jin minu mii o mo? ⁶⁴ Um cikki a'di walki gwo sor mo. Gwo jin gama um me'd mo wakata mo? Dhali uni 'baar mo wakki a'di mo mmo/ o ki a'di ha me'd mmowu mo be. ⁶⁵ Dhali kun tiya telki mii 'pen mo mmo'takḡ a'di manya/ i is mo dhali mmokum a'di bwam/em piti mo dhali dor a'di mo mmo/ o gwo mo ki: Oyi gwo is mo ma. Dhali mmodora uniya dor ki me'd buni mo tani uni kun ta imanji mo mo bu'thki a'di mo be.

Buterus Watki'da Yesus Gway mo

⁶⁶ Dhala Buterus diki'd ka lungu'b mo e bwam ma gonḡ mo, dhali nyarany

cinjkinan 'den kamu/ 'peni jim ma gasiis jin ca'd mo tani a'di pu'dki'd mo. ⁶⁷ Dhali mmonyithkina a'diya Buterus mo mmosam is piti i o'd mo tani ayim ku'thki a'di ki e mo dhali o gwo mo ki: / E si'da/ nyakki di ki wathi/ gi Pa Naasira yan jin ta'da Yesus mo. ⁶⁸ Hili a'di watki gwo mo mmo/ o gwo mo ki: Aha/ mola a'di mo walla 'pemen gwom pini jin ona / e mo tani a'di molka/ 'ban mo. Dhali a'di ki ya ka pije/ ki 'twanjala lambalany mo. Dhala dhongola njwa gwoki'd mo be. ⁶⁹ Dhali nyarany cinjkinan/ parki a'di e mo dhali tel mii 'pen mo mmo/ o a'di gwo mo dok/ e e uni gwansan kun doshkin ki 'dishe/ mo ki: Wathi/ yansan ta jan tal 'de/ 'peni uni mo be. ⁷⁰ Dhali dok/ e a'di watki gwo mo. Dhali yan'ko'd dok/ e ari'ceenne/ mo tani uni gwansan kun doshkin ki 'dishe/ mo tani ona Buterus gwo mo ki: Ka jin gana/ /e ta jan tal 'de/ 'peni uni mo haali/ /e ta ji gi Pany Jaliil mo be. ⁷¹ Hili a'di telki mii 'pen mo mmojee is piti jwa mo ki gwo jin thulkina a'di me'da po/ mo, mmo/ o gwo mo ki: Aha/ dinaki mish wathi/ yan mo, a'di jin okina um mo. ⁷² Dhali ki jahanne/ adhongola njwa gwoki e me'di su/ mo. Dhala Buterus kana gwo e mo, ma gwo yin jin on ma Yesus a'di mo ki: Ntwa/a/ ka dhongola njwa diki ko e mo me'di su/ mo tani /e mini wat aha/ gway me'di kwara mo. Dhali ki a'di di'd mmoka gwo e 'baar mo ka bath 'pen mo

tani a'di 'tul ma du mo dhali a'di gwoki'd ki jabu'th mo be.

15

Yesus Doshki'd Ibwambor ma Bilaatus mo

¹ Dhali ki jahanne/ ki mo ta mon'thamo/ mo tani igasiis kun can mo dhali 'kwaniḡ gwanyjaka/ mo dhali iman'kwar to mo dhali aris 'kwani gi montul is buni mo tani uni tulki is mo mmoganan gwo 'kup mo. Dhali uni ki deka Yesus mo dhali sus a'di mo mmoçika Bilaatus mo be. ² Dhala Bilaatus ki dot a'di gwo mo ki: Ki /e de itana malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo de? Dhali a'di ki thoḡ a'di gwo mo ki: /E si'da/ on wakansan mo be. ³ Dhali igasiis kun can uni yerki a'di is ki gway ki to ka ris mo. ⁴ Dhala Bilaatus ki dot a'di mo dok/ e ki: /E bunya/ mini diki thoḡ 'twanj kamu/ mo 'taa? Hili ma, ama'diny gwo wana risa kun okina uni apo/ /e mo. ⁵ Hila Yesus diki thoḡ a'di gwon tal 'den kamu/ mo. Gom mii gi wakan mo tani aBilaatus merki'd mo be.

Yesus Torkunu Gwo 'Twa/a 'Cesh mo Mmowu mo

⁶ Dhali ki mii jin tuluwa tul 'kup mo tani miim piti isa yempa/ ta mii mmo'cuḡki uni jan 'de/ 'peni 'kwani habuus mo a'di jin dotkina uni mo be. ⁷ Dhali wathi/ di'd jin yukunu gway ka Baraabas mo jin diki'di bwam uni eya sijn mo, a'di jin 'koshki'da mee mo e mii jin miinu gom gwo jin onuwa 'cesh gom bampa/ mo be. ⁸ Dhala waambuhany

'kwani pu'dkin mo dhali tel mii 'pen mo mmodota Bilaatus gwo mo mmomii to jin miina a'di isa yempa/ gom uni mo. ⁹ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Um n̄apki aha/ mmo'cukki um aMalik gi 'Kwani Yahuuda/ mo 'taa? ¹⁰ Haali/ a'di nyithki dhapan jin takina igasiis kun can mo gom a'di mo mmoçi a'di wakan mo. ¹¹ Hili igasiis kun can ci'thkina waambuhany 'kwani is ki mii mo ki a'di mididi 'cukki uni aBaraabas mo 'te/. ¹² Dhala Bilaatus ki o uni gwo mo dok/ e ki: Dhali aha/ mina miya ta ki wathi/ jin yuka um ka Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo? ¹³ Dhali uni cuukin kagahara mo dok/ e ki: 'Koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo. ¹⁴ Dhala Bilaatus ki thok uni gwo mo ki: Gomatinta sa/? Tonthus gi wakatinta imiikina a'di mo? Hili uni 'baar mo kumki cuuwa/ mo ki nyanye/ mo mmo/o gwo mo ki: 'Koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo. ¹⁵ Wakan Bilaatus mmodikina a'di gwo ibwa mo mmoçeya waambuhany 'kwani ki gwo mo tani a'di ki 'cukki uni aBaraabas mo dhali ki a'di dorki'da Yesus ki yis bip mo tani a'di ki ciki a'di ki uni mo mmo'kosh ki cwany'cithan dhul mo be.

I/askar Miikina Yesus ka Makmo

¹⁶ Dhali i/askar ki sus a'di mo e bwam mo ma mudhiir mo, a'di jin ta gu'b jin ca'ba a'di nycine/ mo. Dhali uni ki yuk i/askari 'baar mo ka tul 'kup mo. ¹⁷ Dhali uni ki hi'thki a'di burrinyen duk is

mo jin ta jam po/ mo dhali uni ki to'd ton'kup 'pena 'de/ mo mmokar a'di i'kup mo be. ¹⁸ Dhali uni ki tel mii 'pen mo mmothe a'di me'd mo mmo/ o gwo mo ki: Hayy Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo. ¹⁹ Dhali uni ki dor a'di 'kup ki cwa mo dhali 'tak a'di manya/ i is mo dhali uni ki luñ ki jin 'kupa 'dupuni bwambori a'di mo mmowu is ka 'cesh mo. ²⁰ Dhali ki uni miiki a'di ka mak mo tani uni ki 'cuk a'di burrinyen duk is jin ta jam po/ mo dhali uni ki hi'thki a'di burrinyem piti i is mo. Dhali uni ki sus a'di ka pije/ mo mmo'kosh ki cwany'cithan dhul mo be.

Mo gi 'Koshuwa 'Kosh ki Cwany'cithan Dhul mo

²¹ Dhali uni ki budha Simaan gi Pan Kerawaan ki 'bi'th mo a'di jin ta CoAlak-sandarus mo dhala Rupus mo, a'di jin yaki yampe mo, a'di jin yayi'd 'peni bampa/ mo, mmoçal cwany'cithan dhul piti mo. ²² Dhali uni suski a'di mo e mo jin yuku gway ka Gulgutha mo (jin ta 'pemen gwo jin onu mo ki: mo ma siman 'kup mo be.) ²³ Dhali uni ciki a'di yimana mura'th jin 'koshu e ki yiman cwa jin ta'da murr mo be. Hili a'di diki bu'th a'di mo be. ²⁴ Dhali uni 'koshki a'di ki cwany'cithan dhul mo dhali uni ki kwa/ burrinyem piti bwa mo e bwam uni mo mmoçak to mo gom uni mo mmopi gwo 'pen ka pije/ mo, gom to jin mina uni 'baar mo ka 'deçe/ 'deçe/ 'taki bu'th mo be. ²⁵ Dhali ki mo ta'da tente/

pedonon mo tani uni 'koshki a'di ki cwany'cithan dhul mo be. ²⁶ Dhali gwo jin onu apo/ a'di jin 'kwarkunu mo, a'di jin denkunu e mo tani o'd ka: Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo be. ²⁷ Dhali nyakki a'di mo tani uni ki 'kosh 'kwanin 'di/ isu/ ki cwany'cithan dhul mo, jan tal 'de/ ki me'da bim poros piti mo dhali jan kamu/ ki me'da biny cam piti mo be. ²⁸ Dhali Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo thimkunu mo, a'di jin o gwo mo ki: A'di karkunu mo nyakki imandhan gwo mo. ²⁹ Dhali uni gwansan kun iikin ki iimpe mo tani uni ciki a'di gura/ mo dhali pir 'kup buni mo dhali o gwo mo ki: Ayy. / E jin mini 'taki 'kosh gu'b gi mondheleladhelel mo dhali nyan a'di ka cim kwara mo tani ³⁰ wothi/ is pini mo ma, dhali thulu/ ka 'cesh 'pena po/ cwany'cithan dhul mo. ³¹ Wakan si'da/ igasiis kun can miiki a'di ka mak mo ka rem 'kup nyakki iman'kwar to mo mmo/o gwo mo ki: A'di mishi tiya woth mo tani hili a'di molki is piti woth moyi. ³² Dhalka Kristhos jin ta'da Malik gi 'Kwani ma Israyiil thulu'd ka 'cesh shwane'dan 'pena po/ cwany'cithan dhul mo ki ana mina par e mo dhali gam gwo is mo. Dhali uni gwansan kun nyakkunu 'kosh ki a'di ki cwany'cithan dhul mo tani uni si'da/ sorki a'di mo be.

Mowu ma Yesus mo

³³ Dhali ka tente/ pu'dki'di bwanj 'kup mo tani adhan

mondhurumi'd pu'dki'd apo/ mony'ceshi 'baar mo ntaga tente/ ibum 'ban mo be. ³⁴ Dhali ka tente/ 'koni kwara mo tani Yesus cuuki'd ki dhan 'twa/ jin caaca mo ki: Iluwi, Iluwi, lama sabaktani, a'di jin ta 'pemen gwo jin onu ka: Arumgimis pem, Arumgimis pem, atinta dhalkina /e aha/ 'pen kan mo? ³⁵ Dhali unin tiya kun doshkin ki 'dishe/ cikki a'di mo dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma. A'di yukki'da Iliyya mo be. ³⁶ Dhali jan tal 'den kamu/ guski'd mo dhali 'tu'da lipa/ ki yiman tom 'paca'd mo mmokar a'di e cwa mo dhali ciki a'di mmopi mo mmo/o gwo mo ki: Cora ma. Dhalki ana para e mo wakki/ Iliyya midi pu'du/ mo mmo'cuk a'di ka 'cesh mo. ³⁷ Dhala Yesus cuuki'd kagahara mo dhali a'di ki ci shi/ in piti jin 'ko'd mo be. ³⁸ Dhali burrinye/ jin di'd e gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di dherkunu bwa mo ka 'ban su/ mo 'peni bun'kup mo ntagi bum'pen mo be. ³⁹ Dhali ka mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd, a'di jin doshki'd ka karambuye/ i a'di mo tani parki a'di e mo mmoko wakan mo dhali mmoci shi/in piti jin 'ko'd mo tani a'di ki o gwo mo ki: Ka jin gana/ wathi/ yansan ta Ya/ ma Arumgimis mo be.

⁴⁰ Dhali up 'kokin mo mmun si'da/ mo kun hilki mo mo 'pena dhana/ mo. Uni gun 'koni bwaman uni mo tani ta iMariyam Magdaliyya mo dhala Mariyam jin ta

KoYakuub mo jin ta a'di jin ta dhuru'c mo dhala Yusi mo dhala Saluuma mo be. ⁴¹ Uni gun bathki a'di nsho'k mo me'd jin dikina a'di e Pany Jaliil mo dhali mii a'di to mo. Dhali up tana ris ka ris si'da/ kun pu'dkin mo kun nyakki ii ki a'di mo e Pa Urushaliim mo be.

Mo jin Kanuwa Yesus mo

⁴² Dhali ki mom'pimpili/ pu'dki'd mo me'd jin tana a'di atee jin Thosonkunu to mo tani a'di jin ta'da tee jin twa/ a/ ka cim ma pesu/ mo tani ⁴³ aYuusup gi Pa Arraama a'di jin taku mo jin ta jan tal 'de/ gi montul is buni mo, a'di ki is piti si'da/ jin corki Bampa/ ma Arumgimis mo, a'di bu'thki'da du mo dhali yaa Bilaatus mo dhali dot a'di gwo mo gom bungwar is ma Yesus mo be. ⁴⁴ Dhala Bilaatus merki'd mo wakki/ a'di midi 'taki wu ki jahanne/ kan mo. Dhali a'di ki yuka mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd mo mmodot a'di gwo mo wakki/ a'di wuki'd hila/ mo walla a'di kapki wu mo. ⁴⁵ Dhali ki a'di da/ arki gwo 'pena mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd mo gom jwa jin wukina a'di mo tani a'di ki dhala Yuusup bway mo mmokal bungwar is piti mo be. ⁴⁶ Dhali a'di yolki burrinyen dhiny e jin kanuwa kan mo dhali a'di ki thul a'di ka 'cesh mo dhali 'tham a'di is ki burrinyen dhiny e jin kanuwa kan mo dhali 'thi a'di mo e jis wosh jin 'kolkunu mo dhali 'danjal dhan wosha caaga/

mo mmomu'th 'twaman jis jwa 'twa/ mo be. ⁴⁷ Mariyam Magdaliyya dhala Mariyam jin ta KoYusi parki mo e mo, mo jin 'thikunu a'di nycine/ mo be.

16

Mompinu mo

¹ Dhali ka cima pesu/ peki'd mo tani aMariyam Magdaliyya dhala Mariyam jin ta KoYakuub mo dhala Saluuma mo uni yolki to kun kuyi mo ki kuy mo, wakan ki uni mini ii mo dhali 'koshki a'di i is mo be. ² Dhali ki mo ta mon'thamo/ ka tee jin twa/ a/ ga dhas mo tani uni iikin mo e mon'kupaje mo ka tente/ sulki'd mo be. ³ Dhali uni 'kokin mo mmo/ o gwo ka rem 'kup mo ki: Kaja sa/ imidi ka'cki ana wosh 'peni 'twaman jis jwa mo? ⁴ Dhali uni hilki mo 'kup ki mis mo dhali uni parki wosh e mo mmo'danjalkunu a'di ka nyan'ko'd mo haali/ a'di caaca mo be. ⁵ Dhali uni cikki bwaman jis jwa mo dhali uni parki wathin dhuruca kamu/ e mo mmoça'bki me'da bim poros mo mmohi'th bur-rinye/ jin ca'bki bany bany mo dhali uni merkin mo. ⁶ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Dhalku/ ki mer mo. Um nɔpkina Yesus gi Pa Naasira mo, a'di jin 'koshkunu jwa mo ki cwany'cithan dhul mo. A'di cuki mis mo be. A'di diki di imahan mo be. Hili mo ma, mo jin karkina uni a'di nycine/ mo. ⁷ Hili iiku/ mo dhali tor imancik a'di gwo gwo mo dhala Buterus si'da/

ki a'di midi ya itwa/a/ ki um e Pany Jaliil mo. Dhali e mun mo tani um mini par a'di e mo me'd gwo jin torkina a'di um mo be. ⁸ Dhali uni iikin mo dhali so ka nwaça/ 'peni moŋ'kupaje mo haali/ mo jin deenu is mo dhali momer mo pu'dki'd apo/ uni mo be, dhali uni 'koki o gwoŋ kamu/ tal 'de/ mo ki wathiŋ kamu/ mo haali/ uni ko/ki is mo be.

Yesus Piki'da Mariyam Magdaliyya I/is mo

⁹ Dhali ki a'di cukunu mis mo ka'tum ka cim jin twa/a/ ka dhas yan mo tani a'di piki'da Mariyam Magdaliyya i is ntwa/a/ mo a'di jin urkina a'di aruma 'cesh thusi pesu/ ka pije/ mo be. ¹⁰ Ayim yaki'd mo dhali tor to gwansan ki uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo ki uni 'kokin mo mmo'ko ki bwan diŋin mo dhali mmoko mo be. ¹¹ Hili ki uni cikki gwo ki a'di diki'd ki e mo dhali mish ma yim mo tani uni 'koki gam gwom piti is mo be.

Yesus Piki Imancik A'di Gwo Isu/I/is mo

¹² Dhali yan'ko'd mo tani a'di piki unin sun tiya i is mo ki jamasa kamu/ mo me'd jin iikina uni ibway mo mmo/ii bampa/ mo. ¹³ Dhali uni iikin ka nyan'ko'd mo dhali tor aris to gwansan ki 'kwani 'baar mo. Hili uni 'koki gam gwom buni is mo be.

Yesus Hashki Uni kun 'Koni 'Kume'd I'ce'dka 'De/ mo

¹⁴ Dhali yan'ko'd mo tani a'di ki pi uni 'kume'd i'ce'dka 'de/ i is uni 'cena mo me'd jin

'kokina uni eya tharabeesa mo mmoshwa to mo. Dhali a'di ki kucur uni ki gwo mo gom gwom buni gun 'kona uni ki gam is mo dhali goma dum buni kun 'bitha'bi'th mo haali/ uni 'koki gam gwo gi uni gwansan is mo uni kun parki a'di e mo 'ko'di pim piti jin piyunu a'di mo be. ¹⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Iiku/ mo e mony'ceshi 'baar mo dhali ci gwom 'borga/ eya ris 'kwani 'baar mo kun ukkunu mo. ¹⁶ I/a'di jin midi gam gwo is mo dhali minu mii ki yi'de/ mo tani a'di iminu iwoth mo be. Hili a'di jin diki gam gwo is mo tani a'di minu wak mo be. ¹⁷ Dhali jamas mii gwansan mini bath uni gwansan kun gam gwo is mo: Ki gway pem mo tani uni mini ura ruma 'cesh ka pije/ mo dhali uni mini wal 'twa/ ki 'twan thisa tiya mo be. ¹⁸ Uni mini bu'th tasha/ mo. Dhali wakki/ uni mini pi ton tiya kun 'kon ma ti'di cine/ mo tani a'di midi diki shi/ uni is mo be. Uni mini dhu me'd buni apo/ uni gun 'ba'thkin mo, dhali uni minu waç mo be.

Yesus Shinkunu Bway Momis mo

¹⁹ Dhali yan'ko'd wakan Tapa Yesus 'ko'di a'di torki gwo e uni mo tani a'di bu'thkunu mo bway momis mo dhali di'd mo mmoça'b ka bim poros ma Arumgimis mo. ²⁰ Dhali uni iikin mo mmoçi gwo mo eya ris mo 'baar mo dhali Tapa diki'd mo mmonyakka tu'c mii ki uni mo dhali mmo'da/ki uni

gwo kun cina uni sho'k mo ki
jamas mii kun bathkunu mo
be. Amen

Gwom 'Borga/ Isi ki Gwo ma LUUKA mo

*Gwo jin Yedhuwa
Thawupiilus Sho'k mo*

¹ Haali/ me'd 'kwani ka ris kun bu'thki gwo mo mmotul gwo 'kup mo ka bath 'pen mo, gwo jin thimkunu mo e bwam ana mo, ² jasi me'd uni kun cikunu ana mo ki uni gwansan 'peni ka mun'kup mo kun ta iman/ o gwo ki e mo dhali imanmii gwo mo tani ³ a'di toshka/ ki a'di 'boro'd gom aha/ si'da/ mo mmobatha aris to gwansan ki 'dishe/ mo haali/ goma cim gunn isa gush mo mmo'kwar uni ka rotham po/ mo gom / e mo /e jin tana Thawupiilus jin ta jim 'borga/ mo ⁴ ki /e mini mish gwoŋ gana/ mo gom gwo gi to gwansan kun torkunu /e mo be.

*Mondho'th ma Yohaana jin
Mii'da Mii ki Yi'de/ Torkunu
Ntwa/a/ mo*

⁵ Dhali ka tee ma Hirodus jin ta'da malik gi Pa Yahuudiyya mo tani agasiisa kamu/ diki'd mo jin yuku gway ka Sakariyya mo. A'di ta'da awak 'peni 'kwani ma Abiyya mo. Dhali a'di ta'd gi ashim piti 'peni i'bwa/ ma Haruun mo dhali gway ma yim yuku ka Ilisabaat mo be. ⁶ Dhali uni su/ mmontal 'de/ mo tani ta kun kar/e mo ibwambor ma Arumgimis mo mmomii gwoŋkan jin

'kwarkunu 'baar mo dhali a'di jin ona gwoŋkan gi Tapa mo ki dar gi miiwak mo be. ⁷ Hili uni dar ga 'ci mo haali/ Ilisabaat a'di ta'da burum mo dhali uni su/ cakin ki yil mo be.

⁸ Dhali ki a'di di'd mo mmomiya tu'c ma gasiis ibwambor ma Arumgimis mo ka wak piti 'kon atu'c mo tani ⁹ isi me'd mii ma gasiis mo tani to bitki'da po/ a'di mo, to jin bitu mo jin mina a'di cic e gu'b gi mondheleladhelel gi Tapa mo dhali duka 'bicajwahar mo be. ¹⁰ Dhali awaambuhany 'kwani 'baar mo 'kokina pije/ mo mmo'tho mo ka tente/ jin dukuwa 'bicajwahar mo be. ¹¹ Dhali aman'doyu gwo gi Tapa piki a'di i is mo mmodosh ki 'bana bim poros ma gwata/ jin dukuwa 'bicajwahar mo. ¹² Dhala Sakariyya mur ma du mo mmoparkina a'di a'di e mo dhali monko/ is bitki'da po/ a'di mo be. ¹³ Hili aman'doyu gwo ki o a'di gwo mo ki: Dhalki is ki ko/ mo ma, Sakariyya, haala 'thom pini cikunu mo be dhali ashim pini ka Ilisabaat midi dho'th /e ya/in mo dhali gway piti mina /e iyuk ka Yohaana mo be.

¹⁴ Dhali /e mina bwa 'kuny mo dhali 'bor bwa mo be,
dhali 'kwani ka ris mina bwa 'kuny mo gom mondho'th piti mo be.

¹⁵ Haali/ a'di midi eka/ ek mo mbwambori Tapa mo, dhali a'di midi diki pi yimana mura'th jin ka/ u ki

nah nah mo walla
 tompinum 'bi'thga/
 mo,
 dhali a'di minu 'tu'd mo ki
 Shi/ in Dheleladhelel
 mo.
 me'd jin dikina a'di 'peni
 bwanj kum mo be.
 16 Dhali a'di midi tu'k iya/
 ma Israyiil ka ris mo e
 Tapa Arungimis buni
 mo be,
 17 dhali a'di midi ya mbwam-
 bori a'di ki shi/in mo
 dhali gi mom'bi'th ma
 Iliyya mo,
 mmoṭuka du gi icom ki uci
 mo,
 dhali uni gun ushi gwo ha e
 mo e moyuk gi uni gun
 miin ka kar/e mo,
 mmothoson 'kwani is mo
 gom Tapa mo, 'kwani
 kun thosonkunu mo
 be.
 18 Dhala Sakariyya thokki'da
 man'doyu gwo gwo mo ki:
 Yan miga/ mish kata mo?
 Haali/ aha/ si'da/ tana wathin
 dhan mo dhali ashim pem
 si'da/ a'di ca'd ki yil mo be.
 19 Dhali aman'doyu gwo ki
 o a'di gwo mo ki: Aha/ tana
 Jibra/ iil, a'di jin doshki'd
 e bun'kus ma Arungimis
 mo, dhali aha/ hashkunu
 mo mmoçi / e gwo mo dhali
 mmoḳal / e gwom 'boro'd
 yansan mo. 20 Dhali hili mo
 mo ma, / e mini ta a'diye/
 mo dhali mol gwo o mo
 ntaga tee ki to gwansan minu
 pu'd mo haali/ / e diki gam
 gwom pem is mo, a'di jin
 minu thim ki mom buni mo
 be. 21 Dhali 'kwani 'kokin
 mo mmoçora Sakariyya
 mo dhali uni merkin mo

mmoṭayina a'di adiite/ mo
 e gu'b gi mondheleladhelel
 mo be. 22 Dhali ki a'di yayi'd
 ka pije/ mo tani a'di diki
 mish 'twa/ walki uni mo
 dhali uni nyithkin ki a'di
 parki tonyjan e mo e gu'b gi
 mondheleladhelel mo, dhali
 a'di ki mii jamas mii mmoṭor
 uni mo dhali a'di di'd ka 'diye/
 mo naskina/. 23 Dhali ki mo
 ma cim piti jin miikina a'diya
 tu'c 'baarki'd mo tani a'di
 doḳki bway pam piti mo be.

24 Dhali 'ko'da tee gwansan
 mo tani ashim piti ka Ilis-
 abaat bwaaki'd mo dhali ka
 ppe 'kona 'kupi mudhe'd mo
 tani ayim bagki is piti mo
 mmo/o gwo mo ki: 25 Tapa
 a'di mii'd kan e aha/ mo ka
 tee jin hila a'di apo/ aha/
 mo mmoḳal mowak pem jin
 waku aha/ e bwaman 'kwani
 mo.

*Mondho'th ma Yesus
 Torkunu Ntwa/a/ mo*

26 Dhali ka ppe 'kona 'kupi
 pe'de/ mo tani aman'doyu
 gwo jin ta'da Jibra/ iil mo
 a'di hashkunu mo 'peni
 Arungimis mo e 'penkuman
 bampa/ gi Pany Jaliil mo jin
 yuku gway ka Naasira mo
 be, 27 eny nyaranj gana/ jin
 karkunu mo gom wathi/ jin
 yuku gway ka Yuusup mo
 'peni gu'b ma Dawuu'd mo,
 dhali nyaranj gana/ yan yuku
 gway ka Mariyam mo be.
 28 Dhali a'di pu'dki'da yim
 mo dhali o gwo mo ki: Hayy,
 ayy, / en 'de/ jin gamkina
 'the mo. Tapa a'di di'd e /
 e mo be. 29 Hili a'di yim
 mur ma du kagahara mo,

gom gwo yan jin okunu mo, dhali kulum a'di e bwam piti mo gom monthe me'd yan midi ta atinta mo. ³⁰ Dhali aman'doyu gwo ki o a'di yim gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma, Mariyam, haali/ /e gamkina 'the 'peni Arumgimis mo be. ³¹ Dhali hili mo mo ma. /e mini bwaa e bwam pini mo dhali dho'th ya/in mo dhali/e mini yer a'di gway ka Yesus mo be.

³² Dhali a'di midi ek mo dhali minu yuk ki Ya/ gi a'di jin Cayaa/ e ki Ca mo.

Dhali Tapa Arumgimis midi ci a'di akursi ma ababam piti ka Dawuu'd mo be.

³³ Dhali a'di midi ta tapa apo/ gu'b ma Yakuub ki sule/ mo,

dhali bampam piti midi di kan ki dar gi 'pemen mo be.

³⁴ Dhali aMariyam thokki'da aman'doyu gwo gwo mo ki: Yan minu mish mii kata mo ki aha/ mola wathij gwaḥ kan mo? ³⁵ Dhali aman'doyu gwo thokki'da yim gwo mo ki:

Shi/ in Dheleladhelel midi yayu/ apo/ /e mo,

dhali mom'bi'th gi a'di jin Cayaa/ e ki Ca mo midi 'kam /e ka la mo be.

Wakan a'ci jin minu dho'th mo tani a'di minu yuk ki jin kogu mo,

a'di jin ta Ya/ ma Arumgimis mo be.

³⁶ Dhali hili mo mo ma, abas pini ka Ilisabaat si'da/ bwaaki'da 'ci ki yil jin can ma yim mo, dhali yansan ta'da ppe 'kupi pe'de/ mo ka yim

jin yuku gway ka yima burum mo be. ³⁷ Haali/ ka Arumgimis mo tani to piyi'd jin molu mii mo be. ³⁸ Dhala Mariyam o gwo mo ki: Hili mo mo ma. Aha/ tana cinjina/ nyara/ gi Tapa mo. Dhalki a'di miinu mo gom aha/ mo isi ki gwom pini mo. Dhali aman'doyu gwo yaki'd mo 'pena yim mo be.

Mariyam Butki'd, Uni ka Ilisabaat mo

³⁹ Dhali ka tee gwansan mo tani aMariyam cuki mis mo dhali ya mo ki jahanne/ mo e bampa/ gi pan 'kuwosh mo e 'penkuman bampa/ gi Pa Yahuudiyya mo. ⁴⁰ Dhali ayim cikki gu'b ma Sakariyya

mo dhali theka Ilisabaat me'd mo be. ⁴¹ Dhali ka Ilisabaat cikki monthe me'd ma Mariyam mo tani a'ci

peki'd mo e bwa ma yim mo be. Dhali Ilisabaat 'tu'dkunu

mo ki Shi/ in Dheleladhelel mo be, ⁴² dhali ayim 'terki cuuwa/ mo ka dhan 'twa/ jin caaca mo ki: Mom'bor

mii gom /e e bwaman up mo dhali mom'bor mii gom

maman gi bwam pini mo! ⁴³ Dhali a'di yan cikunu aha/ mo gomata mo? ka ta'da gi

Tapam pem midi 'taki yayu/ i aha/ mo? ⁴⁴ Haali/ hili mo mo ma. Ki 'twa/ jin thekina

/e aha/ me'd mo pu'dki'd e bwany'cem pem mo tani a'ci peki'd mo e bwam pem mo

gom mon'kuny bwa mo be. ⁴⁵ Dhali mom'bor mii goma yim, a'di jin gamki gwo is mo

ki a'di minu thim mo, a'di jin

okunuwa yim mo 'peni Tapa mo.

Gway ma Mariyam jin Maṇa A'diya Maṇ mo

⁴⁶ Dhala Mariyam o gwo mo ki:

Akashiram pem ekki Tapa mo,

⁴⁷ dhali shi/ in pem 'kunykina bwa mo eya Arumgimis jin ta'da Amanwoḥ pem mo,

⁴⁸ haali/ a'di ki hil monyca'b piti jin hatha nyarany c̣in̄kinam piti 'ko'd mo.

Haali/ hili mo mo ma. 'Peni shwane/ mo tani aris 'kwani ma nyakum yil mo mini yuk aha/ gway ki a'di jin 'boru mii mo be.

⁴⁹ Haali/ a'di jin ta gi mom'bi'th mo tani miiki'da dhan to jin ekki'd e aha/ mo,

dhali gway piti kogu mo be.

⁵⁰ Dhali momiimiim piti di'd apo/ uni gwansan kun ko/ a'di mo,

'peni uni gun tana nyakum yil ka nyakum yil mo be.

⁵¹ A'di tor 'bi'th piti ka bim piti mo be.

A'di kwa/ ki uni gun dhu is ki ca mo e gwalal buni kun kuluma uni eya dum buni mo be.

⁵² A'di ki thul uni gun ta gi 'bi'th ka 'cesh mo 'pena kursin tapam buni mo.

Dhali a'di ki dhu uni gwansan ki ca mo kun hatha 'ko 'ko'd mo be.

⁵³ A'di ki 'tu'd uni gun 'kosha te/ mo ki tom 'boron mo,

dhali uni kun ta pa ki pa mo tani dhukina a'di 'pen bwa 'te/ mo be.

⁵⁴ A'di woḥki c̣in̄kinam piti ka Israyiil mo,

mmoka momiimiim piti e mo be,

⁵⁵ me'd gwo jin okina a'di ibabam bana mo be,

eya Ibrahiim dhali iya/m piti ki sule/ mo.

⁵⁶ Dhala Mariyam ca'bki'd mo nyakki a'di me'da ppe 'kupi kwara mo dhali dok pam piti ka nyan'ko'd mo be.

Mo jin Dhodhuwa Yohaana jin Mii'da Mii ki Yi'de/ mo

⁵⁷ Dhali mo pu'dki'd mo goma Ilisabaat mmodho'th mo be dhali a'di ki dhodha 'ci jin ta ya/ mo. ⁵⁸ Dhali imannyak 'kom piti dhala bas piti cikki gwo ki Tapa torki dhan miim piti e a'di yim mo dhali uni 'kunykina bwa mo nyakka yim mo be. ⁵⁹ Dhali ka cim 'koni pekwaro mo tani uni pu'dkin mo mmo'ciḥa/ 'ciya munyal yis mo, dhali uni mini 'taki yer a'di gway ka Sakariyya 'ko'di gway gi com mo, ⁶⁰ hili kum piti o gwo mo ki: Yisa wakana. A'di minu yuk gway ka Yohaana mo be. ⁶¹ Dhali uni o a'di yim gwo mo ki: Abas piniḥ kamu/ yisa yuku ki gway gi wakan mo be. ⁶² Dhali uni ci a'di jamas mii mo gom com mo mmo/o ki a'di minu yuk kata mo? ⁶³ Dhali a'di dotki uni cwam ba'd is mo jin gwaju ka 'diḅkilan dham mo mmo'kwar to mo dhali a'di 'kwarki'd ki: Gway piti ka Yohaana mo be. Dhali

uni 'baar mo merkin mo be.
 64 Dhali ki jahanne/ 'twam
 piti ka'dki'd mo dhala le'd piti
 'cuḱki'd mo dhali a'di oki gwo
 mo mmo'bora Arumgimis
 bwa i is mo be. 65 Dhali
 moṅko/ is pu'dki'd apowa
 ris imannyak 'kom buni
 mo. Dhali aris to gwansan
 'kokunu mo mmo/o ki lala'th
 mo e bampa/ 'baar mo gi paṅ
 'kuwosh gi Pa Yahuudiyya
 mo be. 66 Dhali aris uni kun
 cikki uni mo tani dhuki uni
 eya dum buni mo dhali o gwo
 mo ki: A'ci yan midi ta ata
 mo? Haali/ me'd gi Tapa di'd
 e a'di mo be.

*Gwo ma Sakariyya jin Ona
 A'di Is mo*

67 Dhali ababam piti ka
 Sakariyya 'tu'dkunu mo ki
 Shi/ in Dheleladhelel mo
 dhali o gwo is mo mmo/o ki:

68 Mom'bor mii e Tapa
 Arumgimis gi 'Kwani
 ma Israyiil mo,

haali/ a'di yayi'd mo mmobuṭ
 mo dhali mmowan
 'kwanim piti 'ba/ mo
 be.

69 Dhali a'di ki 'de'k ce gi
 mowoth gom ana mo,
 e gu'b gi cinḱinam piti ka
 Dawuu'd mo.

70 Me'd gwo jin okina a'di ki
 'twa/ gi imanci gwo ma
 Arumgimis kadhamo/
 mo kun kogu mo 'peni
 kadhamo/ mo,

71 ki ana minu woth mo 'peni
 'kup bana mo,

dhali 'peni me'd ga ris uni
 gun shi/i ana i e mo,

72 mmo'baar momiimiim piti
 gun onu is mo gom
 ibabam bana mo,

dhali mmoka gwom piti e
 jin gamu me'd jin kogu
 mo.

73 Gwo yan jin ona a'di is
 jin thula a'di ababam
 bana ka Ibrahiim
 me'da po/ mo,

74 mmoci ana mony'cuḱ mo
 'peni me'd gi uni gun ta
 'kup ki ana mo,

ki ana mina mii a'di to mo ki
 dar gi moṅko/ is mo be,

75 e mo gi ko/ uwa ko/ mo
 dhali e mo ma kar/ e
 mo ibwambori a'di mo
 ka cimi 'baar mo gi
 moṅ'koki/em bana mo.

76 Dhali /e jin tana 'ci mo, /
 e minu yuk ka manci
 gwo ma Arumgimis jin
 Cayaa/ e ki Ca mo,

haali/ /e mini ya ibwambori
 Tapa mo dhali thoson
 a'di bway mo be,

77 mmoci mo jin mishu
 mowoth bana mo e
 'kwanim piti mo,

dhali e modhal miinthus
 buni 'pen mo be.

78 Ka du gi momiimii ma
 Arumgimis bana mo,

ka tee mini kush mo mo apo/
 ana 'peni momis mo,

79 mmoci moṅkush e uni
 gwansan gun 'kokin
 mo e mondhurumi'd
 mo dhali eya la gi
 mowu mo,

mmoshu sho'k bana bway
 mo e bway gi moṅku'th
 is mo be.

80 Dhali a'ci ca'd mo dhali a'di
 'bitha is mo e shi/in mo dhali
 a'di diki'd e mombwaasho
 mo ntaga tee jin toru a'di eya
 tente/ e 'Kwani ma Israyiil mo
 be.

2

Mondho'th ma Yesus mo be

1 Dhali ka cim gwansan tani gwoŋkan hashu mo 'pena Ughusthus Kaysar ki aris 'kwaniny'ceshi 'baar mo minu mii 'kwar gway buni mo. 2 A'di ta mo gi 'kwaru gway jin twa/ a/ jin miikunu ka Kiriniyuus ta'da mudhiir gi Pan Suriyya mo be. 3 Dhali uni 'baar mo iiki bway pu bunin gana/ mo ki she/ ki she/ mo mmo'kwar gway buni mo be. 4 Dhala Yuusup yaki'd mo si'da/ 'peni Pany Jaliil mo. A'di yaki'd mo 'peni Pa Naasira em Bampa/ Yahuudiyya mo em Pan Dawuu'd jin yuku ka Beetlaham si'da/ haali/ a'di ta 'kwani gi gu'b ma Dawuu'd mo dhali awak ma Dawuu'd mo be. 5 A'di yaki'd mo mmo'kwar gway ki is piti mo uni ka Mariyam jin ta a'di jin onu a'di ki bu'th mo, dhali a'di si'da/ cana bwa mo be. 6 Dhali ki uni 'kokin mo imun mo tani acim pu'dki'd mo jin mina a'di dho'th mo. 7 Dhali ayim dho'thki'da bwa nyaram piti jin ta ya/ mo. Dhali a'di ki 'tam a'di is ki burrinye/ dhali 'thi a'di eya kak bip mo haali/ mo piyi'd gom uni e gu'b yilkina/ mo be.

Imanhil Ka'bal dhali Iman'doyu Gwo mo

8 Dhali e bampa/ yansan ki mon'thiny mo tani imanhil ka'bal 'kona pije/ mmohil ka'bal buni mo be. 9 Dhala man'doyu gwo gi Tapa piki uni i is mo dhali monyca

gi Tapa 'twaki mo mo e isi uni mo dhali uni ko/ kina ko/ is kagahara mo be. 10 Dhala man'doyu gwo ki o uni gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma, haali/ aha/ guyina um gwom 'boro'd dhali gwo mmo'bor um bwa kagahara mo jin midi di goma ris 'kwani 'baar mo. 11 Haali/ ka tee yansan mo tani Amanwoth jin ta Tapa Kristhos a'di dho'thkunu mo gom um e Pan Dawuu'd mo be. 12 Dhali ki jamas mii yan mo tani a'di mina umi nyith a'di mo be. Um mini gama ŋa/ 'tamkunu is ki burrinye/ mo dhali mmo/isha kak bip mo be. 13 Dhali ise/ iman'doyu gwon tiya ka ris ris 'peni momis nyakki 'ko ka man'doyu gwo mo be. Uni man'ana Arungimis mo dhali o gwo mo ki:

14 Monyca ma Arungimis isi momis mo, dhali mon'ku'th is e mony'cesh e bwan 'kwani gun 'bora a'di bwa i is mo.

15 Dhali ki iman'doyu gwo dokkin mo 'peni uni imomis ka nyan'ko'd mo tani imanhil ka'bal o gwo ka rem 'kup ki: Dhalki ana iina mo shwane/ e Pam Beetlaham dhali par to yan e jin yayi'd jin tora Tapa ana mo. 16 Dhali uni iikin mo ise/ tani gamkina Mariyam dhala Yuusup dhali ara ŋa/ mmo/isha kak bip mo be. 17 Dhali ki uni parki a'di e mo tani uni tori gwo jin cikina uni mo goma 'ci yan mo be. 18 Dhala ris

'kwani gun cikki a'di mo tani meren ki gwo gwansan gun ona imanhil ka'bal uni mo be. ¹⁹ Hila Mariyam a'di di'd mo mmodhu gwo gwansan mo mmokulum uni eya dum piti mo be. ²⁰ Dhali imanhil ka'bal dokkin ka nyan'ko'd mo mmokara Arungimis ki ca mo, dhali manki a'di mo goma ris to gun cikkina uni mo dhali kun mishkina uni mo me'd ji gi onu uni mo be.

Mo jin Cinuwa Yesus ka Arungimis e Gu'b gi Mondheleladhelel mo

²¹ Dhali ki mo thimi'd mo ka cim pekwarra mo tani ki a'di 'cithkunuwa munyal yis piti mo tani a'di yer kunu gway ka Yesus mo, gway jin cikin ma man'doyu gwo mo ntwa/a/ ki a'di 'kokunu mo mmobwaa mo e bwa mo be.

²² Dhali ki mo pu'dki'd mo gom mondhelel is buni mo isi ki gwonkan ma Musa jin cinu mo tani uni suski a'di mo e Pa Urushaliim mo mmo'ci a'di ki Tapa mo ²³ (me'd gwo jin 'kwarkunu mo e gwonkan gi Tapa jin cinu mo ki: Aris unin gwaḥ ka 'dete/ 'dete/ kun ka'dki bwan dho'th mo tani uni minu yuk gway ki uni kun dhelelin mo gom Tapa mo.)

²⁴ Dhali uni suski a'di mo si'da/ mmomii to mmo'ciḥa/ basa 'cesh mo isi me'd gwo jin okina gwonkan gi Tapa jin cinu mo ki bimbir gurko/ su/ walla gurko/ kun bapani su/ mo be. ²⁵ Dhali wathi/ diki'd mo e Pa Urushaliim jin yuku gway ka Simaan dhali wathi/ yan ta a'din kar/e mo

dhali ta a'din gayiin mo a'di jin corki momalas gi 'Kwani ma Israyiil mo dhali Shi/ in Dheleladhelel diki'da po/ a'di mo be. ²⁶ Dhali a'di torkunu a'di eya tente/ mo ki Shi/ in Dheleladhelel mo ki a'di mididi 'taki diki wu mo ntwa/a/ ki a'di diki par Tapa jin ta'da Kristhos e mo be. ²⁷ Dhali a'di shi/ inkunu mo ki Shi/ in mo tani a'di pu'dki'd mo e gu'b gi mondheleladhelel mo. Dhali ki com dhali kum suskina 'ci jin ta'da Yesus mo tani mmomii a'di me'd isi mii gi gwonkan jin cinu mo tani ²⁸ a'di bu'th a'di mo 'ko'da bim piti mo dhali 'bora Arungimis bwa i is mo dhali o gwo mo ki:

²⁹ Tapa, dhalki cinkinam pini ya'd mo ki monku'th is mo ma, isi ki gwom pini mo,

³⁰ haali/ em pem parki bway gi mowoth pini e mo

³¹ a'di jin thosonkina /e mo e bur'kus gi 'kwani 'baar mo,

³² monkush yan mmo'cee eya tente/ gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahu-uda/ mo

dhali gom monyca gom 'Kwanim pini ma Israyiil mo.

³³ Dhali com dhali kum uni merkin mo gom gwo yan jin okina a'di gom a'di mo.

³⁴ Dhala Simaan 'bor uni mii mo dhali owa Mariyam jin ta kum gwo mo ki:

Hili mo mo ma, a'ci yan karkunu mo gom ku gi ta'kkin mo dhali mmocu 'Kwani ma Israyiil ka ris mo,

dhali gom jamas mii caan
jin okunu gwo mo apo/
a'di mo tani
35 (dhali gandala turga/ midi
suka kashiram pini mo
si'da/)
ki gwo kun kulumu ka ris
eya du mo minu tor eya
tente/ mo.

36 Dhali ayima 'bomin
kamu/ diki'd mo jin ta'da
Hanna mo. A'di ta 'bwa/ ma
Panu/ iil mo 'pena wak ma
Ashiir mo. Ayim a'di caki'd
ki yil kagahara mo dhali a'di
ca'bki'd mo nyakka kathim
piti mo ki yil pesu/ mo 'peni
yil jin dina a'di ki nyaran
gana/ mo 37 dhala yim wun
ma kathim piti mo dhali a'di
di'd kan ntagi yil issi* donon
i'ce'dka donon apo/ mo be.
Dhala yim diki ya mo 'peni
gu'b gi mondheleladhelel mo
mmoluja lun mo ki monga/
to mo dhali mmo'tho mo
ki mon'thiny mo dhali ki
montee ilu/ mo be. 38 Dhali
ki mo warki'd mo ka tente/
yan mo tani ayim pu'dki'd mo
dhali 'bora Arungimis bwa i
is mo dhali mmo/o gwo mo
gom a'di gom uni 'baar mo
kun 'kokin mo mmohil gom
mowan 'ba/ gi Pa Urushaliim
mo.

*Mondok jin Doka Uni ka
Nyan'ko'd e Pa Naasira mo*

39 Dhali ki uni 'baarkina ris
to mii mo me'd isi ki gwonkan
gi Tapa jin cinu mo tani uni
dokkin ka nyan'ko'd mo e
Pany Jaliil mo e 'penkuman
bampam bunin gana/ mo e
Pa Naasira mo. 40 Dhali a'ci
ca'd mo dhali 'bidhu is mo

dhali 'tu'du mo ki moyuk mo.
Dhala 'the ma Arungimis
ca'bki'da po/ a'di mo be.

*Yesus jin Ta Ari Washan
Diki'd e Gu'b gi Mondhelelad-
helel mo be.*

41 Dhali com dhali kum
uni iikin isa yempa/ e Pa
Urushaliim mo ki yil mo
gom Mompe'kupanyolos mo
be. 42 Dhali ki a'di 'kona yili
'kume'd i'ce'dka su/ mo tani
uni iikin mo me'd isi mii jin
miinu mo be. 43 Dhali ki
Mompe'kupanyolos 'baarki'd
mo tani me'd jin dokkina
uni bway pa mo tani aYesus
jin ta'da 'ci a'di ca'bki'd
mo n'ko'di uni mo e Pa
Urushaliim mo. Com dhali
kum 'koki mish a'di mo, 44 hili
uni toshkin ki a'di midi di i
bwan 'kwani mo tani uni
iikin ka tee iyan mo dhali uni
napki a'di mo e bwan 'kwani
ma bas buni mo dhali 'kwani
kun misha uni mo. 45 Dhali
ki uni 'koki gam a'di mo tani
uni dokkin ka nyan'ko'd mo e
Pa Urushaliim mo dhali nap
a'di mo. 46 'Ko'da cim kwara
mo tani uni gamki a'di mo
e gu'b gi mondheleladhelel
mo mmoça'b mo e bwam
imantor gwo mo mmocik gwo
'peni uni mo dhali mmodot
uni gwondot mo. 47 Dhali
aris uni kun cik a'di mo tani
uni merkin mo gom a'di mo
mmomisha a'di gwo 'ban mo
dhali gwonthok piti mo be.
48 Dhali ki uni parki a'di e
mo tani uni merkin mo dhali
ata'dam piti ki o a'di gwo mo
ki: Ya/ um, atinta miina / e
aman wakan mo? Hili mo

* 2:37 arba wa tamaniin

mo ma. Babam pini dhali aha/, aman ṅapkina /e ki mo/ anan is mo be. ⁴⁹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta ṅapkina um aha/mo? A/'kona um ki mish mo mowa ki aha/ mina mii di e gu'b ma Babam pem mo? ⁵⁰ Dhali uni mol gwom piti 'ban jin ona a'di uni mo be. ⁵¹ Dhali a'di ya'd ka lunḡu'b nyakki uni mo dhali pu'd mo e Pa Naasira mo dhali a'di haki gwom buni e mo, dhali ata'dam piti a'di kulumki'da ris to gwansan eya dum piti mo be.

⁵² Dhala Yesus maru moyuk is mo dhali a'di 'tuntilkina bungwar is mo dhali ki yil mo, dhali ka 'the ma Arumgimis mo dhali ki jin 'kwani mo be.

3

Gwo jin Ćin ma Yohaana jin Ta'da Manmiya Mii ki Yi'de/ mo

¹ Dhali ki yil ta'da karpa'c mo tani jin takin ma Thibariyuus Kaysar amalik mo tani Punthi Bilaat'us ta'da mudhiir gi Pa Yah'udiyya mo dhala Hirodus ta'da ra/ iis rub gi Pany Jaliil mo dhala akam piti ka Pilibbus jin ta'da ra/ iis rub gi Pa Ithuriyya mo dhala aTarakuniit'is mo dhali Lisaniyuus ta'da ra/ iis rub gi Pa Abiliyya mo be. ² Dhali ki mo jin tan ma Hannaan dhala Kayaapa igasiis kun can mo tani Gwo ma Arumgimis pu'dki'd mo eya Yohaana mo a'di jin ta ya/ ma Sakariyya em bwaasho mo be. ³ Dhali a'di ya'd mo e mo 'baar mo ka kukul is mo

e Pa Uurdun mo mmoċi gwo gom mo jin minu miiya mii ki yi'de/ mo dhali mmorica du is mo gom gwo gi miinthus jin minu gwam 'kwani mo. ⁴ Me'd gwo jin 'kwarkunu mo e bwan gwo ma Ishaya jin ta'da manċi gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo ki: 'Twa/ gi jan tal 'de/ mmocuu gwo em bwaasho ki:

Thosoni bway gi Tapa mo ma, kari bway piti ka kar/e mo.

⁵ Aris embul wosh mo ka 'dete/ 'dete/ mo tani minu 'tu'd mo

dhali aris wosha turga/ ka 'dete/ 'dete/ mo dhali aris wosh minu dhu ki gwa'di 'baar mo,

dhali bwaya kolga/ minu dhu ka kar/e mo,

dhali bway kun kōkorakōkor mo tani mini 'tiċila/ 'tiċil mo be,

⁶ dhali aris bungwar isi 'baar mo mini par bway mowoth ma Arumgimis e mo be.

⁷ Dhali a'di o gwo wakan si'da/ eya waambuhany 'kwani mo kun pu'dkin mo e mo jin minu miiya mii ki yi'de/ ki a'di mo ki: Um uċin tasha/ mo. Kaja rum um ki gwo mo mmoso mo 'pena nyor jin midi pu'du/ mo? ⁸ Dhodhi maman gana/ mo ma, kun mini ha me'd ki mo jin rijuwa du is mo dhali dhalku/ ki tel gwo 'pen mo mmo/ o e is bum ki: Aman tana ga Ibrahiim jin ta'da babam bam mo, haali/ aha/ tora um gwo mo ka: Arumgimis mishi wosh

gwansan war mo ki uci goma Ibrahiim mo. ⁹ Me'd gi shwane/ athurmany a'di 'thikunu mo hila/eya birman cwa mo, ka ris cwa 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ wakan kun 'koki dho'th mamana 'borga/ mo tani minu jep ka 'cesh mo dhali minu ta'k mo e o'd mo be.

¹⁰ Dhala waambuhany 'kwani dotki a'di gwo mo ki: Haali/ a'di wakan mo tani aman mina miiya tinta mo?

¹¹ Dhali a'di thokki uni gwo mo ki: A'di jin ta gi burrinyen 'thami su/ mo tani dhalki a'di kwa/ a'di bwa mo ki a'di jin dara'd mo. Dhali a'di jin ta'd gi tonte/ mo tani dhalki a'di mii'd wakan si'da/ mo ma. ¹² Dhali imantera thulpa/ si'da/ pu'dkin mo e mo jin miinuwa mii ki yi'de/ mo ki uni minu mii mo be dhali uni o a'di gwo mo ki: Man'or gwo, aman mina miiya tinta mo? ¹³ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Dhalku/ fo ki ter mmo'ce'da po/ mo dok/ e, jasi a'di jin torkunu um mo.

¹⁴ Dhali i/ askar si'da/ dotki a'di gwo mo si'da/ ki: Aman mina miiya tinta mo? Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Dhalku/ to ki dil 'peni jan kamun 'de/ ki mombujur mo walla ki gwonthus jin 'ce'du 'te/ apo/ mo dhali kapi mo ma ki to kun gama um ki ji miina um to mo.

¹⁵ Me'd jin 'kokina 'kwani mo mmo'ora cor mo dhali aris 'kwani dotki gwo mo eya dum buni mo isi gwo goma Yohaana mo wakki/ a'di wari ita'da Kristhos mo. ¹⁶ Yohaana

thokki uni 'baar mo gwo mo ki: Aha/ miikina um ki yi'de/ mo tani hili a'di jin ca'd ki aha/ ki can gana/ mo midi yayu/ mo be. Dhali wackana ppam piti mo tani aha/ dinaki ha me'd mo mmo'cuk uni mo. A'di midi mii um ki Shi/ in Dheleladhelel mo dhali ki o'd mo be. ¹⁷ Dhali ton 'dash tonj kar shem piti di'd mme'd mo mmodhelel ja'dam piti mo dhali mmodotul emen is mo e themes piti mo hila 'pi'b mina a'di ci'th ki o'd jin moli us mo be.

¹⁸ Wakan a'di malaski'da malas ka ris mo mmo'ci gwom 'boro'd ki 'kwani mo be. ¹⁹ Hila Hirodus jin ta'da ra/iis rub mo tani a'di jin nyo/ kina a'di ki gwo mo goma Hirodiyya, ash ma kam piti mo, dhali goma ris tonthus kun miikin ma Hirodus mo si'da/, ²⁰ mmomarkina a'di uni isi 'baar mo tani a'di ki kara Yohaana sijin mo be.

Mo jin Miinuwa Yesus ki Yi'de/ mo

²¹ Dhali ka ris 'kwani 'baar mo 'kokin mo mmomii ki yi'de/ mo tani dhala Yesus si'da/ ki a'di miikunu ki yi'de/ mo tani dhali di'd mmo'tho mo tani momis ka'dki'd mo be ²² dhali Shi/ in Dheleladhelel thulki'di a'di mo mmobu'th jamas gi bu'ngwar mo mmowa e ki gurko/ mo, dhali 'twa/ yayi'd 'peni momis mo mmo/o gwo mo ki: / e ta Ya/ m pem jin enka/ mo. Ki / e mo tani aha/ 'bora bwa mo be.

Mo jin Beledhu Gwo mo goma Yesus mo be

23 Dhala Yesus ki a'di telki mii ma tu'c piti 'pen mo tani a'di 'kona yili iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo. Mmotana a'di ya/ ma Yuusup mo (me'd jin toshu kan mo) jin ta ya/ ma Hali mo 24 dhali jin ta ya/ ma Matthaat mo dhali jin ta ya/ ma Lawi mo dhali jin ta ya/ ma Melki mo dhali jin ta ya/ ma Yanna mo dhali jin ta ya/ ma Yuusup mo, 25 dhali jin ta ya/ ma Mattaathiya mo dhali jin ta ya/ ma Aamuus mo dhali jin ta ya/ ma Nahuum mo dhali jin ta ya/ ma Hasli mo dhali jin ta ya/ ma Najjaay mo, 26 dhali jin ta ya/ ma Ma/aath mo dhali jin ta ya/ ma Mattaathiya mo dhali jin ta ya/ ma Shim/i mo dhali jin ta ya/ ma Yuusup mo dhali jin ta ya/ ma Yahuusa mo, 27 dhali jin ta ya/ ma Yuhanna mo dhali jin ta ya/ ma Risa mo, dhali jin ta ya/ ma Sarubbaabil mo dhali jin ta ya/ ma Sha/alti/iil mo dhali jin ta ya/ ma Niri mo, 28 dhali jin ta ya/ ma Melki mo dhali jin ta ya/ ma Addi mo dhali jin ta ya/ ma Gusam mo dhali jin ta ya/ ma Elmudaam mo dhali jin ta ya/ ma Iir mo, 29 dhali jin ta ya/ ma Yuusi mo dhali jin ta ya/ ma Eli/aasar mo dhali jin ta ya/ ma Yuriim mo dhali jin ta ya/ ma Matthaat mo dhali jin ta ya/ ma Lawi mo, 30 dhali jin ta ya/ ma Shim/uun mo dhali jin ta ya/ ma Yahuusa mo dhali jin ta ya/ ma Yuusup mo dhali jin ta ya/ ma Yunaan mo dhali jin ta ya/ ma Eliyagiim mo, 31 dhali jin ta ya/ ma Malaya mo dhali jin ta

ya/ ma Menaan mo dhali jin ta ya/ ma Mattatha mo dhali jin ta ya/ ma Nathaan mo dhali jin ta ya/ ma Dawuud mo, 32 dhali jin ta ya/ ma Yassa mo dhali jin ta ya/ ma Ubiid mo dhali jin ta ya/ ma Bu/as mo dhali jin ta ya/ ma Salmuun mo dhali jin ta ya/ ma Nahshuun mo, 33 dhali jin ta ya/ ma Aminadaab mo dhali jin ta ya/ ma Araam mo dhali jin ta ya/ ma Hasruun mo dhali jin ta ya/ ma Paaris mo dhali jin ta ya/ ma Yahuusa mo, 34 dhali jin ta ya/ ma Yakuub mo dhali jin ta ya/ ma Is/hak mo dhali jin ta ya/ ma Ibrahiim mo dhali jin ta ya/ ma Taarah mo dhali jin ta ya/ ma Nahur mo, 35 dhali jin ta ya/ ma Saruuj mo dhali jin ta ya/ ma Ra/u mo dhali jin ta ya/ ma Paalaj mo dhali jin ta ya/ ma Aabir mo dhali jin ta ya/ ma Shaalah mo, 36 dhali jin ta ya/ ma Giinaan mo dhali jin ta ya/ ma Arpakshaad mo dhali jin ta ya/ ma Saam mo dhali jin ta ya/ ma Nuuh mo dhali jin ta ya/ ma Laamak mo, 37 dhali jin ta ya/ ma Matushaalaa mo dhali jin ta ya/ ma Aknuuk mo dhali jin ta ya/ ma Yaarid mo dhali jin ta ya/ ma Mahlal/iil mo dhali jin ta ya/ ma Giinaan mo, 38 dhali jin ta ya/ ma Anuush mo dhali jin ta ya/ ma Shit mo dhali jin ta ya/ ma Adam mo dhali jin ta ya/ ma Arumgimis mo be.

4

Mo gi Paluwa Yesus mo

¹ Dhala Yesus 'tu'dkunu mo ki Shi/ in Dheleladhelel mo dhali dokki'd ka nyan'ko'd mo 'peni Yi'denj Kumma/ Uurdun mo dhali a'di ura Shi/ in mo ka pije/ mo. ² Dhali a'di diki'd em bwaasho ka cim ma issu/ mo dhali palkina tapa ma ruma 'cesh mo be. Dhali a'di diki shwa tonj kamu/ mo eya cim gwansan mo. Dhali ka cim 'baarkin mo tani a'di 'koshkina te/ mo be. ³ Dhali tapa ma ruma 'cesh ki o a'di gwo mo ki: Wakki/ / e ta Ya/ ma Arumgimis mo tani kani wosh yansan gwo mo ma, mmowar ki maa mo. ⁴ Dhala Yesus thok a'di gwo mo ki: A'di 'kwarkunu mo ki: Wathi/ mididi diki ca'b mo ki e mo gom jasi tonte/ 'te/ mo. ⁵ Dhali tapa ma ruma 'cesh ki sus a'di ki mis mo dhali tor a'di aris 'penjkuman bampa/ gi mony'cesh mo, ki e 'kamu'thki'd mo hila/ mo tani ⁶ dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: E/ e mo tani aha/ mina ci / e aris moshirr gwansani 'baar mo dhali monycam buni mo. Haali/ uni cikunu aha/ mo dhali aha/ cikina uni gwansan kun oyaa/ bwa mo be. ⁷ Wakki/ / e mini lunj aha/ kan mo tani uni 'baar mo mini ta kum pini mo be. ⁸ Dhala Yesus thok a'di gwo mo ki: A'di 'kwarkunu mo be ki: /E mini lunj Tapa Arumgimis pini mo, dhali a'di a'di 'de/ mo tani a'di imina / e mmii to mo be. ⁹ Dhali a'di ki sus a'di mo e Pa Urushaliim mo dhali a'di ki kar a'di e 'kupan gu'b gi mondheleladhelel mo dhali o

a'di gwo mo ki: Wakki/ / e ta Ya/ ma Arumgimis mo tani biti is pini ka 'cesh mo ma 'peni mahan mo, ¹⁰ haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: A'di mididi hash iman'doyu gwom piti mo mmokan gwo gom / e mo dhali mmoji / e mo,

¹¹ dhali, E me'd buni mo tani uni mini 'de'k / e mo, isi ciki/ ki / e mina sho'k pini diki torosh apo/ wosh mo be.

¹² Dhala Yesus thokki a'di gwo mo ki: A'di okunu mo ki: / e mini dhalku/ ki pal Tapa Arumgimis pini mo. ¹³ Dhali ki tapa ma ruma 'cesh 'baarki mompal piti mo tani a'di yaki'd mo 'peni a'di mo ntagi embula 'borga/ mo be.

Yesus Telki Mii ma Tu'c Piti Pen mo

¹⁴ Dhala Yesus dokki'd mo ka nyan'ko'd ki mom'bi'th gi Shi/ in mo e Pany Jaliil mo dhali gwo gom a'di yaki'd ki lala'th mo eya ris bampa/ 'baar mo kun 'kon ki jinj 'kam mo be. ¹⁵ Dhali a'di toroki gwo mo e gu'b gi montul is buni mo dhali a'di karkin ma ris 'kwani 'baar ki ca mo.

Yesus A'di Wakkunu mo e Pa Naasira mo

¹⁶ Dhali a'di pu'dki'd mo e Pa Naasira mo e mo jin thipkunu a'di mo. Dhali a'di yaki'd mo e gu'b jin tulu is mo, me'd miim piti jin miikina a'di mo, ka cim ma pesu/ mo. Dhali a'di doshki'd ki mis mo dhali denj gwo e mo. ¹⁷ Dhali a'di cikunu awarka/ gi gwo ma

mançi gwo ma Arumgimis
kadhamo/ jin ta'da Ishaya
mo. A'di ka'dki'da warka/ mo
dhali gam mo jin 'kwarkunu
gwo nycine/ mo ki:

¹⁸ Shi/in gi Tapa a'di diki'da
po/ aha/ mo,

haali/ a'di 'koshki aha/ is ki
monyca mo mmoçi
gwom 'boro'd mo gom
uni gun hatha'ko'd mo.

A'di hashki aha/ mo mmobah
eya tente/ mo mo jin
'cuku uni gwansan kun
tana habuus mo,

dhali mmoka'd uni e mo uni
gun tana ja'da/ mo
mmomish mo mo,

dhali mmodhu uni gwansan
ki 'kus mo, uni gun
'cwarkunu mo be,

¹⁹ mmobah eya tente/ yil jin
kwanyu mo gom Tapa
mo.

²⁰ Dhali a'di mu'thki'da
warka/ mo dhali çi a'di
ka nyan'ko'd mo e a'di jin
doshki'd mo mmomii to mo
dhali a'di ca'bki'da 'cesh mo.
Dhali aris e gi 'kwani kun
'kon e gu'b gi montul is mo
tani dhorothkina po/ a'di
mo be.

²¹ Dhali a'di telki
gwo 'pen mo dhali mmo/
o uni gwo mo ki: Shwane/
Gwo ma Arumgimis yan
jin 'kwarkunu mo tani a'di
thimkunu mo e bwany'cem
bum mo mmocik mo be.

²² Dhali aris 'kwani 'baar
mo o gwo ki 'bore/ gom a'di
mo dhali mer mo gom gwo
ma 'the kun pikin mo 'peni
'twam piti mo. Dhali uni o
gwo mo ki: A'di diki ta Ya/
ma Yuusup mo 'taa? ²³ Dhali
a'di ki thoḵ uni gwo mo ki: Ka
jin gana/ um mini thoḵ aha/

gwo mo 'peni gwoḵ gwar ka
'bi'th/e ki: /e jin tana hakiim
mo tani waçi is pini mo ma.
Gwo jin cika aman mo gom
miim pini jin miikina /e mo
e Paḵ Kapranahuum mo tani
miiyi a'di si'da/ mmahan mo
e bampam piniḵ gana/ mo
ma. ²⁴ Dhali a'di thoḵ uni gwo
mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona
um gwo mo ki: amançi gwo
ma Arumgimis kadhamoḵ
kamu/ yisa mishu bu'th mo
e bampam pitiḵ gana/ mo.

²⁵ Dhali hili e gwoḵ gana/ mo
tani aha/ tora um gwo mo
ki up ka ris kun wuna ikath
'kokin mo ka ris e 'Kwani
ma Israyiil mo ka tee ma
Iliyya mo, ki momis dar ga
sho'k mo ki yili kwara mo
dhali ka ppe 'kupi pe'de/ mo
dhali adhan te/ pu'dki'd mo
apo/ mony'ceshi 'baar mo.

²⁶ Dhali Iliyya yisa hashkunu
mo e jan tal 'deḵ kamu/ 'peni
uni mo yisa, hili jasi e a'di
jin di'd e Pan Sarpa mo e
Bampa/ gi Pan Saydaa/ mo
eya 'bom jin wun ma kath
mo be. ²⁷ Dhali e mun mo
tani 'kwani 'kon ka ris kun
'kosha monthus mo e 'Kwani
ma Israyiil mo ka tee jin tan
ma Aliisha amançi gwo ma
Arumgimis kadhamo/ mo
dhali jan 'deḵ kamu/ 'peni uni
yisa dhelelki'd mo yisa, hili
jasa Nimaan gi Pan Suriyya
mo be. ²⁸ Dhali ki uni cikki
gwo yansan mo tani aris
'kwani gi gu'b gi montul isi
'baar mo 'tu'dkunu mo ka
nyor mo be. ²⁹ Dhali uni cuki
mis mo dhali kar a'di 'pen
ka pije/ mo 'peni 'penkuman

bampa/ mo dhali sus a'di mo eya liman 'twa/ wosh e mo jin nyan'kunu 'pen'kuman pam buni mo, ki uni mini 'taki bel a'di ka 'cesh ka lun'gu'b mo be. ³⁰ Hili mmoyakina a'di ki yampe mo e bwam uni mo tani a'di yaki'd mo.

Wathi/ jin Bu'thkin ma Rum Thus jin Nyo/o'd mo

³¹ Dhali a'di pu'dki'd ka lun'gu'b mo e Pañ Kapranahuum mo e 'pen'kuman pa gi Pany Jaliil mo. Dhali a'di çiki uni gwo mo ka cima pesu/ mo be. ³² Dhali uni merkin gom gwony çim piti jin çina a'di ki moshirr mo be. ³³ Dhali e gu'b montul isi mun mo tani wathi/ diki'd jin ta'd ga rum thus jin nyo/ o'd mo. Dhali a'di cuu gwo ka dhan 'twa/ jin caaca ki: ³⁴ Ahh. / e mini mii aman kata, Yesu gi Pa Naasira? /e pu'dkin mo mmo'ce'd am sho'k mo 'taa? Aha/ misha ki /e tana aja. /e ta jin 'de/ ma Arumgimis jin kogu mo. ³⁵ Hila Yesu kucurki a'di ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Ca'bi ki shwam mo, dhali piyi mo ma 'peni a'di mo. Dhali ka rum thus jin nyo/o'd bi'tki a'di a'cesh mo e bwam uni mo tani a'di piki'd ka piye/ mo 'peni bwam a'di mo. A'di diki mii to shiyi'da kamu/ gom a'di mo. ³⁶ Dhali aris uni 'baar mo merkin mo dhali dot'gwo ka rem 'kup mo ki: Gwo yan ta'da atinta mo? Haali/ ki moshirr mo dhali ki mom'bi'th mo tani a'di kanki'da rum thus kun nyo/ on gwo mo dhali uni iikin ka

piye/ mo be. ³⁷ Dhali gwo gom a'di yaki'd ka piye/ eya ris mo 'baar mo e bampa/ kun 'kon ki jin 'kam mo be.

Mo jin Waç ma Yesu Amar ma Simaan jin Ta'da 'Bomi mo

³⁸ Dhali a'di cuki mis mo dhali dhal gu'b gi montul is 'pen mo dhali çiç mo e gu'b ma Simaan mo. Dhali amar ma Simaan a'di 'ba'thki'd ki is jin 'batha'ba'th mo dhali uni ñapki a'di goma yim mo be. ³⁹ Dhali a'di doshki'd e 'kup ma yim mo dhali kucur 'ba'th ki gwo mo, dhali 'ba'th dhalki'da yim 'pen mo. Dhali ki jahanne/ ayim cuki mis mo dhali miiki uni to mo be.

Mo jin Waç ma Yesu 'Kwani ka Ris Mom'pimpili/ mo

⁴⁰ Dhali ka tente/ yaki jis mo tani aris uni gwansan kun tan gi tiya kun 'bathan ki 'ba'th ki she/ ki she/ mo tani uni kalki uni mo e a'di mo dhali a'di karki me'd piti apowa ris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo dhali waç uni mo be. ⁴¹ Wakan si'da/ arum thus pikin ka piye/ mo 'peni bwam uni ka ris mo mmocuu gwo mo ki: /e ta Ya/ ma Arumgimis mo. Dhali hili a'di kucurki uni ki gwo mo dhali a'di diki dhal uni bway mo mmowal 'twa/ mo haali/ uni mishkin ki a'di ta'da Kri'sthos mo be.

Yesu A'di Yaki'd mo Mmotan Bampa/ mo Mmoci Gwo mo

⁴² Dhali ki mo ta montee mo tani a'di yaki'd mo dhali ya mo e mo jin dar ki 'kwani mo. Dhali 'kwani ñap a'di

mo dhali pu'd mo e a'di mo dhali uni ki non a'di mmoya mo 'peni uni mo be. ⁴³ Hili a'di o uni gwo mo ki: Aha/ mina mii ci gwom 'boro'd gom Bampa/ ma Arumgimis mo gom 'penkuman bampan tiya mo si'da/ haali/ aha/ hashkunu mo gom 'pemen yan mo be. ⁴⁴ Dhali a'di ciki gwo mo e gu'b gi montul is gi 'Kwani Yahuudiyya mo be.

5

Mo gi Budhu Dhan To Yi'de/ka Ris mo

¹ Ki 'kwani yap a'di ki is mo mmocik gwo ma Arumgimis mo tani a'di doshki'd ki mis mo eya al yi'de/ gi Pa Jannisaarat mo. ² Dhali a'di parki'da kur yi'de/ e isu/ mo eya al mo. Hili imancesh to yi'de/ uni iikin ka pije/ mo 'peni uni mo dhali uni 'kokin mo mmolama 'thim buni mo be. ³ Dhali a'di seki'di bwam ma kur 'de/ mo a'di jin ta jim ma Simaan mo. A'di ki dot a'di mo mmokar a'di 'pen ka pije/ mo ari is 'pena gap mo. Dhali a'di ca'bki'da 'cesh mo dhali tor 'kwani gwo mo 'peni bwam ma kur mo be. ⁴ Dhali ki a'di dakki gwo tor mo tani a'di ki owa Simaan gwo mo ki: Shorka kur e mon'kulu'd mo ma dhali dhala 'thim pini me'd ka 'cesh mo mmobu'th to mo. ⁵ Dhala Simaan thok a'di gwo mo ki: Tapa, aman miikina tu'c ki mon'thiny ilu/ 'baar mo tani dhali am 'konaki bu'th toj kamu/ mo be. Dhali hili ki gwom pini mo tani aha/ mina dhala 'thi/ me'd ka 'cesh mo be. ⁶ Dhali

ki uni miiki a'di yansan mo tani uni mushki to yi'de/ kun tana ris ka ris kagahara mo, dhali a'thim buni 'kokin mo mmodher bwa mo, ⁷ dhali uni wukki uni e ki me'd mo uni gun miina tu'c eya kura kamu/ mo mmo/ iiyu/ mo dhali mmowoth uni mo. Dhali uni pu'dkin mo dhali uni 'tu'dkina kuri su/ mo. Wakan akur murkina yi'de/ ilos mo be. ⁸ Hili ka Simaan Buterus parki a'di e mo tani a'di bitki'd e 'kupa'dupun ma Yesus mo mmo/ o gwo mo ki: Yaku/ mo 'peni aha/ mo ma haali/ aha/ tana wathi/ gi miinthus mo, ayy Tapa. ⁹ Haali/ a'di merki'd mo dhali aris uni gwahan kun nyak 'ko ki a'di mo mmobu'th to yi'de/ kun kalkina uni mo. ¹⁰ Dhali wakan si'da/ aYakuub diki'd mo dhala Yohaana mo uni gun ta iya/ ma Sabadi uni gun nyak to mii ka Simaan mo. Dhala Yesus ki owa Simaan gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma. 'Peni shwane/ /e mini ta amancesh 'kwani ki gwo mo be. ¹¹ Dhali ki uni kalkina kur buni ka pije/ mo eya 'cesh mo tani uni dhalkina ris tom buni 'peni 'baar mo dhali bath a'di nsho'k mo be.

Yesus A'di Dhelelki Wathi/ jin Kosha Monthus Is mo

¹² Ki a'di diki'd mo e 'penkuman bampanj kamu/ mo tani wathinj kamu/ diki'di mun jin tashkina monthus mo. Dhali ki a'di parki'da Yesus e mo tani a'di bitki bwam/ em piti a'cesh mo dhali nap a'di ki gwo mo ki: Tapa, wakki/ /e ona bwa mo tani /e mishi aha/ dhelel mo

be. ¹³ Dhali a'di he'thki me'd piti mo dhali ta a'di is ki me'd mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ ona bwa mo be. Dheleli mo ma. Dhali ki jahanne/ monthu dhalki a'di 'pen mo be. ¹⁴ Dhali a'di kanki a'di gwo mo ki dhalku/ ki tor wathin 'deŋ kamu/ gwo mo. Hili yayi mo ma dhali tor is pini ka gasiis mo dhali ci to mo gom buŋgwar is pini jin dhelelki'd mo me'd gwoŋkan jin kankin ma Musa mo haali/ a'di ta gwo jin nyo/ a 'kwani mo be. ¹⁵ Dhali hili gwo yaki'd mo kagahara ka piŋe/ ki lala'th isi gom a'di mo, dhali awaambuhany 'kwani ka ris tulki is mo mmociŋ gwo 'peni a'di mo dhali ki uni minu waŋ mo 'peni 'ba'th buni ki she/ ki she/ mo. ¹⁶ Hili a'di sere'thki'd bway bwaasho mo dhali 'tho mo be.

Yesus A'di Waŋki Wathi/jin Mutta/ Is Is mo

¹⁷ Dhali 'peni bwam ma cim 'de/ gwansan mo tani me'd jin cikina a'di gwo mo tani 'Kwani Parisiyiin 'kokin mo dhali iman'tor gwoŋkan jin cinu mo 'kokin ki 'dishe/ mo, uni gun pu'dkin mo 'peni aris bampa/ 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo 'peni Pany Jaliil mo dhali 'peni Pa Yahuudiyya mo dhali 'peni Pa Urushaliim mo dhali mom'bi'th gi Tapa diki'da po/ a'di mo mmowaŋa waŋ mo be. ¹⁸ Dhali hili mo mo ma, 'kwani 'kokin mo mmohan wathin kamu/ ka ci i e mo, a'di jin mutta/ is mo. Dhali uni ŋapki bway mo mmokaal a'di bway bwan

gu'b mo dhali mmo'thi a'di mbwambor ma Yesus mo tani ¹⁹ hili uni 'koki gam bway mo mmokaal a'di mo haali/ abuhany 'kwani caaca mo tani uni seki 'kuŋgu'b mo dhali uni ki thul a'di ka 'cesh ka cim piti i e mo ki embul shu'd e 'kuŋgu'b mo eya galany 'kwani mbwambor ma Yesus mo. ²⁰ Dhali ki a'di parki moŋgam gwo is buni e mo tani a'di o uni gwo mo ki: Wathi/, miinthus pini dhalkunu / e 'pen mo be. ²¹ Dhali iman'kwar to dhali 'Kwani Parisiyiin telki gwo 'pen mo mmodot gwo mo ki: Wathi/ yan ta'da ja sa/ jin walki gwo sor kan mo? Kaja a'di mishi dhal 'kwani miinthus buni 'pen mo? Hili jasi Arumgimis a'di 'de/ mo be. ²² Ka Yesus nyithki'd e gwondot buni mo tani a'di thoŋki uni gwo mo ki: Atinta idotkina um gwo eya dum bum kan mo? ²³ Mii jana i'ka'da mii mo, mmo/ o gwo mo ki: Miinthus pini dhalkunu / e 'pen mo, walla mmo/o ki: Cuyi mis mo dhali ya ki sho'k mo? ²⁴ Hili ki um mini mish mo mo ki Ya/ gi 'Kwani ta gi moshirr mo e mony'cesh mo mmogwam miinthus gi 'kwani mo be - a'di ki o wathi/ jin mutta/ is gwo mo ki: Aha/ ona / e ki: Cuyi mis mo ma dhali 'deka cim pini dhali yayi bway pa mo. ²⁵ Dhali ki jahanne/ a'di cuki mis mo mbwambori uni mo dhali a'di ki bu'th a'di jin ishkina a'di 'ko'di cine/ mo dhali ya bway pa mo mmokara Arumgimis ki

ca mo be. ²⁶ Dhali momer bu'th uni 'baar mo dhali uni karkina Arumgimis ki ca mo dhali uni 'tu'dkunu mo ki moŋko/ is mo mmo/o gwo mo ki: Ana mishkina to gun daḱa uli is mo shwane/.

Yesus Yukki'da Lawi mo

²⁷ 'Ko'di mii yansan mo tani a'di yaki'd ka pije/ mo dhali para mantera thulpa/ e mo. Gway piti yuku ka Lawi mo. A'di ca'bki'd mo e mo jin tera a'diya thulpa/ mo. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Bathi aha/ m'pen mo ma. ²⁸ Dhali a'di dhalki'da aris tom piti 'peni 'baar mo dhali cu mis mo dhali bathi a'di isho'k mo be.

²⁹ Dhali Lawi ki miya dhana yuk caaca gom a'di e gu'b piti mo be. Dhali a'di nyaḱki ca'b ki imantera thulpa/ ka ris mo dhali kun tiya si'da/ kun nyaḱki 'kowa tharabeesa nyaḱki uni mo be. ³⁰ Dhali 'Kwani Parisiyiin dhali iman'kwar tom buni miikina gumgum apo/ imancik a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Atinta shwana /e to nyaḱki 'kwani gun ta imantera thulpa/ mo dhali nyaḱki 'kwani gun ta imanmii miinthus kan mo?

³¹ Dhala Yesus thokki uni gwo mo ki: Uni gwansan kun 'bora is mo tani uni mini mii 'koki mii ta ga hakiim mo, hili uni gwansan kun 'ba'thkin mo be. ³² Aha/ dinaki yayu/ mo mmoyuk 'kwani gun mii miinḱar/ e mo hili mmoyuk uni gun mii miinthus mo mmorica du is mo be.

Gwondot jin Dotu mo gom To jin Ga/u mo

³³ Dhali uni thok a'di gwo mo ki: Imancika Yohaana gwo uni ga/i to mo me'd ka ris mo dhali uni 'thokin mo dhali wakan miina imancik 'Kwani Parisiyiin gwo mo si'da/. Hili kum pini uni shwaki to mo dhali pi to mo. ³⁴ Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Mina umi dhu yilkina/ kun yuku mo e momiimash ga/ to mo ka yiha/ ki wathinyaḱa'b di'd e bwam uni mo 'taa? ³⁵ Atee midi pu'du/ mo ki wathinyaḱa'b susu mo ka pije/ 'peni uni mo tani dhali yan'ko'd uni ki ga/ to mo ka tee yansan mo be. ³⁶ A'di ki tor uni gwo mo ki gwom 'bi'th/e si'da/ ki: Wathin 'denḱ kamu/ diki dher burrinyen this mo dhali 'dap a'di apo/ burrinyen dhamo/ mo. Wakki/ a'di mii'd kan mo tani a'di midi dher jin this bwa mo dhali sharkin burrinyen this midi diki gam me'd ki jin dhamo/ mo be. ³⁷ Dhali wathin 'denḱ kamu/ si'da/ diki kar yimana mura'th this apo/ yimana mura'th kucanḱa dhamo/ mo. Wakki/ a'di mii'd kan mo tani yimana mura'th this midi 'twak kucanḱ i e mo dhali a'di midi gaḱa sho mo dhali kucanḱ minu 'ce'd sho'k mo be. ³⁸ Hili yimana mura'th this minu mii kar mo e kucanḱ this mo be. ³⁹ Dhali wathinḱ kamu/ yisa di'da jin ona bwa mmopi yimana mura'th this mo 'ko'di a'di ki pi jin dhamo/ mo, haali/ a'di o gwo mo ki: Jin dhamo/ a'di

'bora'bor mo be.

6

*Imancik Gwo Uni 'Ce'dki
Pos ka Cim ma Pesu/ mo be*

¹ Ka cim ma pesu/ mo tani ki a'di yaki'd ki tur mo e bwam bunto mo tani imancik a'di gwo uni 'ce'dki to mo dhali uni ki 'ka emen pos bunyana tiya mo mmomu/ uni ki me'd buni mo. ² Hili 'Kwani Parisiyiina tiya o gwo mo ki: Atinta imiina um a'di jin nona gwonkan ma cim ma pesu/ kan mo? ³ Dhala Yesu thok uni gwo mo ki: 'Kona um ki den gwo ma Dawuu'd e mo 'taa? Ki a'di 'kosha te/ mo tani a'di dhali uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo tani ⁴ a'di cikki gu'b ma Arungimis mo dhali bu'th maa gi bun'kus ma Arungimis mo dhali shwa a'di mo, a'di jin diki ta gwonkan gom maa gom 'kwanin tiya mo hili jasi gom igasiis uni ishwa a'di uni 'cena mo be. Dhali a'di ki ci uni gwansan gun nyakki 'ko ki a'di mo be. ⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ya/ gi 'Kwani a'di ta Tapa ka cim ma pesu/ mo be.

*Wathi/ jin Kutha Me'd
Gun'kuru/ mo be*

⁶ Dhali ka cim ma pesu/ kamu/ mo tani ki a'di cikki gu'b gi montul is buni mo tani dhali tor gwo mo tani wathi/ kamu/ diki'd mmun jin kutha me'da bim poros piti gun'kuru/ mo. ⁷ Dhali iman'kwar to dhali 'Kwani Parisiyiin timki a'di mo mmopar e mo wakki/ a'di

midi waça waç ka cim ma pesu/ mo. Wakan ki uni mini 'taki gam bway mo mmo'ce'd a'di gwo apo/ mo be. ⁸ Hili a'di mishki gwom buni kun kuluma uni ibwa mo dhali a'di ki o wathi/ jin kutha me'd gun'kuru/ gwo mo ki: Yayu/ mo ma, dhali doshi imahan mo. Dhali a'di cu mis mo dhali dosh mmattaan mo be. ⁹ Dhali Yesu ki o uni gwo mo ki: Aha/ doṭa um gwo mo, a'di diki ta gwonkan ka cim ma pesu/ mmomii miim 'boro'd mo 'taa? walla mmomii tonthus mo? walla mmowotha/ wothi kar ki e mo? walla mmo'ce'da 'ce'd sho'k mo? ¹⁰ Dhali a'di 'karki uni 'baar mo ki e mo dhali o a'di gwo mo ki: Hethi me'd pini mo ma. Dhali a'di miiki a'di mo wakan dhali me'd piti 'borki'd mo be. ¹¹ Hili uni 'tu'dkunu mo ka cinthar mo dhali uni o gwo ka rem 'kup gom to jin mina uni 'taki miiya Yesu mo be.

*Yesu Kwanyki Unin
'Kume'd I'ce'dka Su/ mo*

¹² Dhali ka tee gwansan mo tani a'di yaki'd mo e mon'kuwosh mo dhali 'tho mo. Dhali ki mon'thinyi 'baar mo tani a'di rashki 'tho mo eya Arungimis mo be. ¹³ Dhali ki mo ta montee mo tani a'di yukki imancik a'di gwo mo dhali kwany uni 'peni bwam unin 'kume'd i'ce'dka su/ mo uni gun yukkina a'di gway ki uni gun dhunu ki she/ mo: ¹⁴ Simaan jin yuka a'di gway ka Buterus mo, dhala Andaraawus jin ta'da kam piti mo, dhala

Yakuub mo dhala Yohaana mo dhala Pilibbus mo dhala Bartulamaawus mo ¹⁵ dhala Matta mo dhala Tuuma mo dhala Yakuub jin ta ya/ ma Halpa mo, dhala Simaan a'di jin yuku gway ka El Ghayuur mo, ¹⁶ dhala Yahuusa jin ta ya/ ma Yakuub mo dhala Yahuusa Iskariyuuti mo a'di jin warki'd ka man'cih a'di is ki gwo mo be.

Yesus Miiki Dhan To jin Caaca goma Waambuhany 'Kwani mo

¹⁷ Dhali a'di thulki'd ka lungu'b mo nyakki uni mo dhali dosh e momba'da'd mo nyakka waambuhany 'kwani kun cik a'di gwo mo dhali abuhany 'kwani ka ris caaca 'peni Pa Yahuudiyya mo dhali Pa Urushaliim mo dhali bampa/ kun 'kon e yana gap gi Pan Sur mo dhali e Pan Saydaa/ mo. Uni pu'dkin mo mmocik gwo 'peni a'di mo ki uni minu waç mo 'peni 'ba'th kun 'koshki uni mo be. ¹⁸ Dhali uni gwansan kun 'kokunu mo mmoto'c bwa ka rum thus kun nyo/on mo tani uni waçkunu mo be. ¹⁹ Dhali awaambuhany 'kwani napki a'di mo mmota a'di is ki me'd mo haali/ mom'bi'th yaki'd mo 'peni a'di mo dhali a'di waçki uni 'baar mo be.

Mom'bor Mii dhala Wayyi mo

²⁰ Dhali a'di 'de'kki em piti ki mis mo apo/ imancik a'di gwo mo dhali o gwo mo ki: Mom'bor mii gom um gun hatha'ko'd mo haali/ 'penkuman bampam bum jin tana um

mo tani a'di ta ji ma Arumgimis mo be.

²¹ Mom'bor mii gom um gun 'kosha te/ shwane/ mo haali/ um minu kap mo be.

Mom'bor mii gom um gun gwokin mo shwane/ haali/ um mini pe'th mo be.

²² Mom'bor mii gom um ki 'kwani shi/ i um i e mo dhali ki uni mini kwa'th um mo dhali wak um mo dhali ta'k gway bum mo me'd tonthus gom gway gi Ya/ gi 'Kwani mo.

²³ 'Kunyi bwa mo ma ka tee caan mo dhali iyyi i mis mo gom bwam 'borga/ mo haali/ hili mo mo ma, adhan tom bum kun ish kumma/ mo tani uni 'kon mo e momis mo be, haali/ wakan miikina ibabam buni mo gom imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo be.

²⁴ Hili wayyi e um mo kun ta pa ki pa mo haali/ um bu'thki momalas bum mo.

²⁵ Wayyi e um kun 'tu'du/ mo shwane/ haali/ um mina te/ i'kosh mo.

Wayyi e um mo kun pe'thkin mo shwane/ haali/ um mini ko mo ki kony jabu'th mo mmomiya cinthar mo.

²⁶ Wayyi e um mo, ka ris 'kwani 'baar mo mini o gwom 'boro'd gom um mo haali/ wakan miikina ibabam buni

mo si'da/ gom imançi
gwonthus mo be.

*Mo/ en gom Uni gun Ta
Kup mo*

²⁷ Hili aha/ ona um gwo mo um gun cik gwo mo ki: Eni uni gwansan kun ta 'kup ki um mo ma. Miiyi ki 'bore/ gom uni gwansan kun shi/ i um i e mo. ²⁸ 'Bori uni gwansan mii mo ma kun jee um mo. 'Thoyi gom uni gwansan kun sorki um mo ma. ²⁹ E a'di jin dori / e mo e 'peshe/ mo tani tu'kki a'di 'peshej kamu/ si'da/ mo, dhali 'peni a'di jin gu / e burrinyem po/ mo tani dhalku/ ki non a'di ki burrinyem bwan si'da/ mo. ³⁰ Çika ris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ to mo ma kun dotki to 'peni/ e mo dhali 'peni a'di jin kalki tom pini mo tani dhalku/ ki dot uni ka nyan'ko'd mo dok/ e. ³¹ Dhali me'd jin ona bwa um mo jin mina 'kwani mii to ki 'bore/ gom um mo tani, miiyi a'di wakan si'da/ mo ma gom uni mo.

³² Wakki/ um eni uni gwansan kun eni um mo tani um minu o gwo mañ kata mo 'te/? Haali/ me'd uni gwansan kun miiki miinthus mo tani uni enki uni gwansan kun enki uni mo be. ³³ Dhali wakki/ um miin ki 'bore/ gom uni gwansan kun mii ki 'bore/ gom um mo tani um minu o gwo mañ kata mo 'te/? Haali/ me'd imanmii miinthus mo uni mii a'di jin nyakka'd kan mo be.

³⁴ Dhali wakki/ um wan to e ki 'kwani gwansan mo tani

'peni uni kun tana uma 'teñ kape/ mo mmobu'th to mo tani um minu o gwo mañ kata mo 'te/? Me'd imanmii miinthus mo uni wanki to e ki imanmii miinthus mo tani uni ki bu'th a'di jin nyaka she/ kan dok/ e mo. ³⁵ Hili eni uni gwansan kun ta 'kup ki um mo ma dhali miiyi ki 'bore/ gom uni mo dhali wani to e mo mmo'koki cor toñ kamu/ mmodoku/ um ka nyan'ko'd mo, dhali tom bum kun ish kumma/ mini eka/ ek mo dhali um mini ta iya/ gi a'di jin Cayaa/ e ki Ca mo, haali/ a'di mii'd ki mo/en gom uni gwansan kun dar ga nynyca/ mo dhali kun tana ham 'kus ka ham 'kus mo. ³⁶ Wari ki imanmii mo ma, me'da Babam bum a'di ta'da manmii mo be.

Mmodwall kun Tiya Gwo mo

³⁷ Dhalku/ ki çinitha çinith mo ma dhali um minu 'koki çinith si'da/ mo. Dhalka wak ki wak mo ma dhali um minu 'koki wak mo be. Dhalki markin 'kwani 'pen mo ma dhali um minu dhal markin 'pen mo be. ³⁸ Çiyi to mo ma dhali a'di minu ci um mo be, tombar tom 'boro'd jin shomu is mo tani uni shekemkini montal 'de/ mo mmo'tu'd mo mmogaça 'cesh mo dhali uni minu dhu 'ko'da 'dupun bum mo. Haali/ to jin bara um mmoçi mo tani mini ta tom bum kun baru um ka nyan'ko'd mo be.

³⁹ A'di si'da/ ki tor uni gwo ki gwom 'bi'th/ e mo mmo/ o gwo mo ki: Mina wathiny ja'da/ mish sus wathiny ja'da/

mo 'taa? Mina uni su/ 'koki ta'k mo e bwany jis mo 'taa?
 40 Amancik gwo yisa ica'd ka mantor a'di gwo mo yisa hili aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ ki uni bu'thki gwontori 'baar mo tani uni mina e wa ka mantor uni gwo mo be.
 41 Atinta ihilkina /e businyan to i e ma kam pini mo, ihili /e diki hil aka'dum jin di'd e em piniḡ gana/ mo? 42 Walla atinta imina /e i/owa kan gwo mo ki: Akam pema, dhalki aha/ guna /e businyan to caan jin di /e i e mo? ki /e ki is pini diki hila ka'dum caan jin di /e i em piniḡ gana/ mo. /e he'k e yan, /e mini mii buka ka'dum 'peni em piniḡ gana/ ntwa/a/ mo dhali yan'ko'd /e mini mish hil mo mo ki 'bore/, mmogu businyan to caan jin di'da kam pini i e mo be.

Aris Cwa Uni Mishu ki Maman Buni mo be

43 Haali/ cwam 'boro'da kamu/ yisa di'da jin dhothi maman kun shi/ashi/ mo, walla wakan si'da/ cwa shigga/ mol maman dho'th kun 'kunya'kuny mo be.
 44 Haali/ aris cwa 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo uni mishu ki maman buniḡ gana/ mo. Haali/ mamana pu/ 'konuki ho mo 'pena 'de/ mo walla amura'th si'da/ 'konuki ho mo 'pena buyy mo be.
 45 Wathim 'boro'd jin ish to kumma/ jin 'boro'd eya dum piti mo tani wagaski tom 'boro'd mo dhali wathin thus jin isha tonthus kumma/ mo eya du mo tani a'di wagaski tonthus mo, haali/ 'peni mo jin isha to ka enthus eya du

mo tani 'twa/ a'di iciki gwo ka pije/ mo be.

Monka'b jin Ka'bu Isu/ mo be

46 Atinta yuka um aha/ ki Tapa, Tapa mo? dhali 'koki mii to gun torka/ um mo?
 47 Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun iiyini aha/ mo dhali cik gwom pem mo dhali mii uni mo tani aha/ mina tor um gwo a'di jin wana e cikise/ mo be. 48 A'di wana e ki wathi/ jin nyanḡi gu'b mo, a'di ki cwany jis mo dhali a'di ki kar monka'b apo/ wosh mo dhali ka dhana gannu/ yi'de/ cuki mis mo tani dhali ki yi'de/ gački'da po/ gu'b mo tani dhali a'di mol a'di yikin is mo haali/ a'di nyanḡkunu ki nyanḡ gana/ mo be. 49 Hili a'di jin cik gwo mo dhali diki mii uni mo tani a'di wana e ki wathi/ jin nyanḡ gu'ba 'cesh 'te/ ki dar gi monka'b mo dhali ki yi'de/ gački'd mo tani dhali ki jahanne/ a'di biḡki'd mo dhali dhana barr caan jin shinu is mo e gu'b caan mo tani caaca mo be.

7

Cinḡkina/ ma Mancil ma Askar Iss 'Kwanim Pa Imudhe'd jin Wačkunu mo

1 'Ko'di a'di 'baarki'da ris gwom piti jin okina a'di mo e bwany'cej 'kwani kun cik gwo mo tani a'di cički'd mo e Paḡ Kapranahuum mo.
 2 Dhala mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd mo a'di ta'd gi cinḡkina/ jin kara a'di ki jin ḡa/ mo tani a'di 'ba'thki'd

mo dhali 'disha 'twa/ mmowu mo be. ³ Dhali ki a'di cikki gwo goma Yesus mo tani a'di hashki a'di 'kwaniḡ gwany-jaḡa/ gi 'Kwani Yahuuda/ mo mmodot a'di mo mmoyayu/ mo dhali mmowaḡ cḡḡkinam piti mo be. ⁴ Dhali ki uni pu'dkina Yesus mo tani uni ḡapki a'di mo mmodi'b a'di is ki gwo mo mmo/ o gwo mo ki: A'di ha me'd ki / e mini mii to yansan gom a'di mo be ⁵ haali/ a'di enki kal bana mo dhali a'di nyanḡi ana gu'b gi montul is bana mo be. ⁶ Dhala Yesus yaki'd mo nyakki uni mo. Ki a'di diki si'd pa is mo naskina/ tani amancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd hashki imugum piti e a'di mo mmo/ o a'di gwo mo ki: Tapa, dhalku/ ki mur is pini mo ma haali/ aha/ tana ji gi ha me'd mo yisa jin mina / e yayu/ eya galgin gu'b pem mo. ⁷ Wakan aha/ dinaki tosh ki aha/ tana ji gi ha me'd mo mmoyayu/ i / e mo. Hili oyi gwo mo ma dhali dhalki cḡḡkinam pem minu waḡ mo. ⁸ Haali/ aha/ tana wathi/ jin karkunu 'ko'd e moshirr mo dhali i/ askar 'koni me'd pem mo dhali aha/ okina jan 'deḡ kamu/ gwo mo ki: Yaku/ mo ma tani, dhali a'di yaki'd mo be, dhali e jan kamu/ ki: Yayu/ mo ma tani, dhali a'di yaki'd mo be. Dhali e cḡḡkinam pem mo tani ki: Miiyi to yansan mo ma tani, dhali a'di miiki a'di mo be. ⁹ Ka Yesus cikki gwo yansan mo tani a'di merki'd mo gom a'di mo dhali a'di ki tuḡa bor mo dhali owa waambuhany

'kwani gwo mo kun bathi a'di nsho'k mo ki: Aha/ tora um gwo mo ki aha/ dinaki gam jan 'deḡ kamu/ e 'Kwani ma Israyiil jin ta'd gi monḡam gwo is jin wakansan mo be. ¹⁰ Dhali uni gwansan kun hashkunu mo tani uni dokki bway pa mo ka nyan'ko'd mo tani uni gamki cḡḡkina/ 'borkina is mo be.

Yesus 'De'kki Ya/ ma 'Bom jin Wun ma Kathim Piti mo e Pa Nayiin mo

¹¹ Yan'ko'd ki 'dishe/ mo tani a'di yaki'd mo e 'penkuman bampa/ jin yuku ka Naayiin mo dhali nyakki imancik a'di gwo mo dhali awaambuhany 'kwani caaca kagahara mo nyakki ii ki a'di mo be. ¹² Ki a'di 'dishki 'twanḡkala goḡ 'penkuman bampa/ is mo tani hili mo mo ma, wathiḡ kamu/ jin wuki'd mo a'di kalkunu ka pije/ mo a'di ta jasi ya/ tal 'deḡ gana/ jin di'di kum mo dhala yim a'di wun ma kath mo. Dhali adhana buhany 'kwani caaca mo 'peni 'penkuman bampa/ nyakki 'ko ka yim mo be. ¹³ Dhali ki Tapa parki'da yim e mo tani a'di hilki'da hil ka 'thime/ apowa yim mo dhali owa yim gwo mo ki: Dhalku/ ki ko mo ma. ¹⁴ Dhali a'di pu'dki'd mo dhali ta aciny jwa is ki me'd mo dhali uni gun hankina ci mo tani doshkin naskina/ mo. Dhali a'di ki o gwo mo ki: Wathin dhuru'c, aha/ ona / e gwo mo ki: Cuyi mis mo ma.

¹⁵ Dhali wathi/ jin wuki'd mo tani ca'bki'd ki mis mo be dhali a'di telki gwo 'pen

mo mmowal 'twa/ mo. Dhali a'di ki ci a'di ki kum mo be. ¹⁶ Dhali monko/ is bu'th uni 'baar mo dhali uni karkina Arumgimis ki ca mo mmo/ o gwo mo ki: Adhana manci gwo ma Arumgimis a'di cukunu mo e bwam ana mo! Dhali, Arumgimis a'di butki'd e 'kwanim piti mo be! ¹⁷ Dhali gwo yansan gom a'di mo tani a'di yaki'd ki lala'th mo e bampa/ gi 'Kwani Yahuudiyya 'baar mo dhali eya ris bampa/ kun 'kon ka kukul is mo be.

Imanhashu mo 'Pena Yohaana mo jin Ta'da Manmiyya Mii ki Yi'de/ mo

¹⁸ Dhali imancika Yohaana gwo uni toriki a'di gwo mo goma ris to gwansan mo be. ¹⁹ Dhala Yohaana yukki imancik gwom piti isu/ mo mmohash uni mo e Tapa mo mmo/ o gwo mo ki: A/ e ta a'di jin midi yayu/ mo 'taa? Walla aman mina hil jan kamu/ mo? ²⁰ Dhali ki 'kwani pu'dkin mo e a'di mo tani uni o a'di gwo mo ki: Yohaana jin ta'da manmiyya mii ki yi'de/ mo tani a'di hashki am i/ e mo mmo/ o gwo mo ki: A/ e ta a'di jin midi pu'du/ mo 'taa? walla aman mina hil jan kamu/ mo? ²¹ Dhali e mo caan mo tani a'di wacki 'kwani ka ris mo kun 'kosha 'ba'th mo dhali kun doru ki isa nyor mo dhali ka rum thus kun nyo/ on mo dhali 'kwaniny ja'da/ ka ris wo'thkina a'di mo mmomish mo mo be. ²² Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Iiku/ mo ma dhali tora Yohaana gwo mo gom to kun

parkina um e mo dhali cik mo be ki 'kwani kun tana ja'da/ mo bu'thki momish mom buni mo dhali 'kwani kun ta njwol mo tani iin ki sho'k mo dhali uni gun 'kosha monthus mo tani dhelelkunu is mo be dhali uni kun tana 'diye/ mo tani cikki gwo mo dhali uni gun wukin mo tani cukunu mis mo dhali uni kun hatha'ko'd mo tani tanki gwom 'boro'd jin cikunu uni mo be. ²³ Dhali mom'bor mii gom a'di jin diki gam to jin kol a'di mo e aha/ mo be.

²⁴ Ki 'kwani kun hash ma Yohaana iikin mo tani a'di telki gwo 'pen mo mmo/ owa waambuhany 'kwani gwo mo isi gwo goma Yohaana mo ki: Atinta i/ iikina um ka pije/ mo e mombwaasho mo mmohil mo? Apil jin yikinkina 'tham is mo 'taa? ²⁵ Atinta i/ iikina um ka pije/ mo mmopar e mo? Wathi/ jin hithi burrinye/ jin na'bula/ na'bul mo 'taa? Hili mo mo ma uni gwansan kun 'kokin mo mmohi'th burrinyeny jaro/ jaro/ mo dhali mmo'ko 'kom 'penkapan mo tani uni 'kon mo e gu'b ma malik mo be. ²⁶ Atinta i/ iikina um ka pije/ mo mmopar e mo? Amanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo 'taa? Nye, aha/ tora um gwo mo dhali amanbola manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ e mo. ²⁷ A'di yansan ta a'di jin 'kwarkunu gwo mo ki: Hili mo mo ma. Aha/ hashkina agum bway pem ntwa/ a/ e jis/ em pini mo, a'di jin midi thoson bway pini

ntwa/a/ gom/e mo be.
 28 Aha/ tora um gwo mo ki: E bwaman uni gwansan kun dhodhu mo e bwam up mo tani jan tal 'deŋ kamu/ yisa di'da jin ca'd jin bolki'da Yohaana e mo hili isi ciki/ a'di jin pisi'd mo e Bampa/ ma Arungimis mo tani a'di i/ ekki'd ki a'di mo be. 29 (Ki uni ciki gwo gwansan mo tani aris 'kwani 'baar mo dhali imantera thulpa/ karkina Arungimis ki a'di jin ta jaŋ kar/ e mo mmomiikunu uni ki yi'de/ mo ki mii yi'de/ jin miikin ma Yohaana mo be. 30 Hili 'Kwani Parisiyiin dhali imanmisha jo'd gwo mo tani uni ki puu gwo jin di'da Arungimis mbwa mo gom is buni mo mmo'koki miiya mii ki yi'de/ ki a'di mo be.)

31 'Kwani ma nyakum yil gwansan mo tani miga/ dhu uni ka par 'ban kata mo? Uni wana e kata mo? 32 Uni wana e ki uci gun 'kon mo e mo ma suug mo dhali yuka yuk ka rem 'kup mo ki:

Am pina athele/ gom um mo dhali um 'koki sa mo be.

Am gwona mo mmomiiya cinthar mo tani dhali um 'koki ko ki kony jwa mo.

33 Haala Yohaana jin ta'da manmii ki yi'de/ a'di pu'dki'd mo mmodiki shwa tonte/ mo dhali mmodiki pi yimana mura'th jin ka/ u ki nah nah mo dhali um o gwo mo ki: A'di ta'd ga ruma 'cesh mo be. 34 Ya/ gi 'Kwani a'di pu'dki'd mo dhali shwa to mo dhali pi to mo dhali um

o gwo mo ki: Hili mo mo ma. Amanshwana te/ anyor mo dhali aman'kosh ma su mo. A'di jin ta'da mugu gi imantera thulpa/ mo dhali imanmii miinthus mo. 35 Hili moyuk a'di karu ka kar/ e mo ki uci ma yimi 'baar mo be.

Yesus A'di Di'd e Gu'b gi wathim Parisi jin Yuku ka Simaan mo

36 Wathi/ 'deŋ kamu/ 'peni 'Kwani Parisiyiin a'di dotki a'di mo mmonyak to shwa ki a'di mo dhali a'di ciki gu'b gi Wathim Parisi mo dhali a'di ca'bki'da tharabeesa mo be. 37 Dhali hili mo mo ma, a'boma kamu/ 'peni 'penkuman bampa/ yan mo a'di ta'da manmii miinthus mo. Ka yim da/ arki gwo ki a'di ca'bki'da tharabeesa gi gu'b gi Wathim Parisi mo tani a'di guyi'd turaŋ gasaas jin ta gi kush jin din ma yina 'borga/ mo. 38 Dhali a'di ki doshi bwampo/ a'di isho'k piti mo. A'di ki ko mo. A'di ki tel mii 'pen mo mmoli/ a'di sho'k ki jabu'th em piti mo dhali a'di ki shumut uni ka mur 'kup ma yim mo dhali a'di ki pi sho'k piti 'twa/ mo dhali a'di ki 'kosh uni ka yina 'borga/ mo be. 39 Dhali ki Wathim Parisi jin yukki a'di mo parki a'di e mo tani a'di o gwo e is piti mo ki: Wakki/ wathi/ yan ta'da amançi gwo ma Arungimis kadhamo/ mo tani a'di midi 'taki nyi'th mo mo ka 'bom yansan si'da/ ta'da 'bom jana mo jin taki a'di is is ki me'd mo haala yim ta'da manmii miinthus

mo be. ⁴⁰ Dhala Yesus thoḱki gwo mo dhali o a'di gwo mo ki: Simaan, aha/ tana gi gwoḱ kamu/ mo mmo/ o / e mo. Dhali a'di ki thoḱ a'di gwo mo ki: Katinta mo Manṭor Gwo mo? ⁴¹ Wathin 'deḱ kamu/ ta'd gi 'kwani su/ mo kun 'kon ma mure/ m'ba/ mo. Jan 'de/ din ma mure/ ma riyaal* iss 'kwanimpa ka karpaci 'ba/ mo dhali jamu/ ka riyaal† iss wathimpa mmota iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo. ⁴² Ki uni mol to ci ka nyan'ko'd mo tani a'di ki dhal uni su/ 'pen mo ka mure/ i'ba/ mo. Shwane/ jana 'peni bwam uni midi en a'di ki nyanye/ mo? ⁴³ Simaan thoḱ a'di gwo mo ki: Jan 'de/ jin toshka/ mo ki a'di jin dhalkunu amure/ 'pen mo ki nyanye/ mo. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: /e o gwo ki 'bore/ mo be. ⁴⁴ Yan'ko'd a'di ki tu'k 'kup ka 'bom mo dhali owa Simaan gwo mo ki: /e mishkina 'bom yansan mo 'taa? Aha/ ciḱkina gu'b pini mo tani dhali /e diki ci aha/ yi'deḱ kamu/ mo ki sule/ mo gom sho'k pem mo. Hila yim a'di ki li/ aha/ sho'k pem ki jabu'th em piti mo dhali shumut uni ka mur 'kup piti mo be. ⁴⁵ /e diki ci aha/ mompi 'twa/ ki sule/ mo. Hili 'pena tee ki aha/ pu'dkina mo tani ayim diki daḱ mo mmopi sho'k pem ki 'twa/ mo be. ⁴⁶ /e diki 'koshaa/ 'kup pem ka yin mo be. Hila yim a'di 'koshki aha/ sho'k pem ka yina 'borga/ mo be. ⁴⁷ Wakan aha/ ṭorkina /e gwo mo ki miinthus

ma yim kun takina ris mo tani uni dhalkunuwa yim 'pen mo haala yim enki'da en ki nyanye/ mo. Hili a'di jin dhalkunu miinthus 'pen ki gwa'de/ mo tani a'di enki'da en ki gwa'd gwa'd mo be. ⁴⁸ Dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: Miinthus pini dhalkunu /e 'pen mo be. ⁴⁹ Dhali yan'ko'd uni gwansan kun nyaḱki 'kowa tharabeesa nyaḱki a'di mo tani uni telki gwo 'pen mo mmo/o e bwam uni 'cena mo ki: Kaja yanne jin mishi dhal 'kwani miinthus buni 'pen mo? ⁵⁰ Dhali a'di ki owa 'bom gwo mo ki: Monḱam gwo is pini a'di woṭhki /e mo be. Yaku/ ki monḱu'th is mo ma.

8

Upa Tiya Bathkina Yesus Isho'k mo

¹ Yan'ko'd ki 'dishe/ mo tani a'di yaki'd mo eya ris 'penḱuman bampa/ 'baar mo dhali bampa/ si'da/ mmoci gwo mo dhali mmokaḱ gwom 'boro'd gom Bampa/ ma Arungimis mo. Dhali uni 'kume'd i'ce'dka su/ nyaḱki 'ko ki a'di mo. ² Dhali upa tiya si'da/ kun woṭhu/ 'pena rum thus kun nyo/ on mo dhali 'peni 'ba'th kun 'koshi uni mo: Mariyam jin yuku gway ka Magdaliyya 'peni a'di jin urkunuwa rum thus kun nyo/ on pesu/ ka pije/ mo, ³ dhala Yuwanna jin ta ash ma Kusi jin ta'da mandhu to goma Hirodus mo dhala Susanna mo dhali unin tiya ka ris mo

* 7:41 (b) tuṭtumiyya † 7:41 (c) talaṭiin

kun ci to 'peni tom buni kun mina uni mii ta mo.

Gwom 'Bi'th/ e jin Onu goma Ka'bany To jin Yeku mo

⁴ Dhali ka waambuhany 'kwani pu'dkin mo mmonta' de/ mo dhali 'kwani 'peni bampa/ gi bampa/ mo pu'dkin mo e a'di mo tani a'di ki tor uni gwo ki gwom 'bi'th/ e mo ki: ⁵ Amanyeka ka'bany to a'di ya'd ka pije/ mo mmoyeka ka'bany tom piti mo. Dhali ki a'di yekki'd mo tani aka'banya tiya ta'kkini bway tur mo dhali uni yapkunu ki sho'k mo dhali 'dii kun pen e momis mo tani loski uni mo be. ⁶ Dhali kun tiya bitkin mo e mowosh mo. Dhali ki uni can mo tani uni shi'bilin mo hila/ haali/ mo ta tonkor gom uni mo be. ⁷ Dhali unin tiya bitkin mo e bwam ma 'de/ mo dhali a'de/ can mo nyakki uni mo tani dhali a'di ki koth uni 'kup mo be. ⁸ Dhali kun tiya uni bitkina 'cesh kun 'bora'bor mo dhali uni can mo dhali dho'thkin ki iss 'kwanimpa imudhe'd mo e emen gi cwalmana 'de/ mo. Ki a'di o gwo yansan mo tani a'di yukki'da yuk mo ki: A'di jin ta'd gi bwany'ce mo mmocik gwo mo tani dhalki a'di cik gwo mo ma.

⁹ Dhali ki imancik a'di gwo dotki a'di gwo mo gom 'pe-men gi gwom 'bi'th/ e yan ta'da ta mo tani ¹⁰ a'di ki o uni gwo mo ki: E um mo tani um cikunu gwo mo mmomish gwo jin cinu ki jim bag mo gom Bampa/ ma Arumgimis mo, hili gom unin tiya mo

tani uni toru ki jim 'bi'th/ e mo, wakan ki uni gwansan kun mishi mo mo tani mini 'koki mish mo mo dhali uni kun cikki gwo mo tani uni mini 'koki mish gwo 'ban mo be. ¹¹ Gwom 'bi'th/ e a'di a'dihe/ mo be: Aka'bany to a'di ta gwo ma Arumgimis mo be. ¹² Dhali unin tiya kun bitkin mo e bway tur mo tani uni ita uni gwansan kun cikki gwo mo. Yan'ko'd tapa ma ruma 'cesh pu'dki'd mo dhali 'do gwo 'pena dum buni mo ki uni mini 'koki gam gwo is mo dhali ki uni minu 'koki woth mo be. ¹³ Dhali unin tiya kun bitkin mo e mowosh mo tani uni ita uni gwansan, ki uni cikki gwo mo tani bu'th a'di ki bwan 'kunyu'd mo hila/. Hili uni gwansan idar ga birman mo. Uni gam gwo is mo ari'ceenne/ mo dhali ki mo pu'dki'd jin paluwa pal mo tani uni ta'kkin mo be. ¹⁴ Dhali gom uni gun bitkin mo e bwam ma 'de/ mo tani uni ita uni gwansan kun cikki gwo mo hili ki uni iikin mo e bway buni mo tani uni kotha to gun noni 'twa/ mo dhali mo jin tanu pa gi pa mo dhali to kun se 'kwani ki 'pen mo e mo'ko mo, dhali maman buni 'koki is mo be. ¹⁵ Dhali gwo gom uni gun ta'kkin mo eya 'cesh kun 'bora'bor mo tani uni ita uni gwansan kun cikki gwo mo mmodhu uni ki 'bore/ mo ka du' gana/ mo dhali ka dum 'borga/ mo dhali uni ki dho'th maman ki mo jin 'ku'cu/ bwa mo ki 'kari'th mo be.

Monkush jin Kumu 'Kup ki

Toŋ'kul Bwa mo

¹⁶ Wathiŋ kamu/ diki citha lamba/ mo mmokum a'di 'kup ki 'kwa mo walla mmokar a'di e bwaŋ 'kwariny ma ci mo, hili a'di ki kar a'di apo/ tirkina/ mo ki uni gwansan kun ciŋki gu'b mo tani mini par moŋkush e mo be. ¹⁷ Haali/ toŋ kamu/ yisa baguwa jin minu 'koki tor eya tente/ mo walla jin 'dapu 'kup mo jin minu 'koki mish mo dhali guyu/ ki moŋkush mo. ¹⁸ Hil ki 'bore/ mo ma, gwo jin ciŋa um mo. Haali/ a'di jin ta'd gi to mo tani a'di minu ci ki nyanye/ mo dhali 'peni a'di jin dara'd mo tani to jin tosha a'di jin tana a'di mo tani minu bu'th 'peni a'di mo be.

KoYesus dhali Ikam Piti mo

¹⁹ Dhali yan'ko'd kum dhali ikam piti uni pu'dkin 'kup ki a'di mo dhali hili uni 'koki 'dish a'di is mo goma waambuhany 'kwani mo be. ²⁰ Dhali a'di tor kunu gwo mo ki: Kwan dhali ikam pini uni doshkina pije/ mo, ona bwa mo mmopar/ e e mo be. ²¹ Hili a'di o uni gwo mo ki: Ata'dam pem dhali ikam pem ta uni gwansan kun ciŋ gwo ma Arungimis mo dhali mii uni mo be.

Yesus Doshki'da Dhana Punthar 'Tham mo

²² Ka cima kamu/ mo tani a'di seki'da kur mo nyakki imanciŋ a'di gwo mo dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Dhalki ana 'citha/ gap ki 'bana kamu/ ma al mo ma. Wakan uni karkina kur 'pen mo be. ²³ Dhali me'd jin

hashkina uni mo eya kur yi'de/ mo tani a'di ishki e mo. Dhala punthar 'tham pu'dki'd apo/ ma al yi'de/ mo dhali uni 'tu'dkina yi'de/ bwa kur mo dhali uni 'kokin mo e mo jin tagu wu mo be. ²⁴ Dhali uni iikin mo mmomer a'di e mo mmo/ o a'di gwo mo ki: Tapa, Tapa, ana 'ce'du/ sho'k mo. Dhali a'di merki e mo dhali kucur 'tham ki gwo mo dhali yi'de/ jin bir bakal mo. Dhali uni dakkan mo dhali mo dosh ki biyuu mo be. ²⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Mane moŋgam gwo is bum mane? Dhali uni ko/ki is mo be dhali uni merkin mo mmo/ o gwo ka rem 'kup mo ki: Wathi/ yan ta'da ja sa/ haali/ a'di kanki 'tham gwo mo dhali yi'de/ mo, dhali uni ha gwom piti e mo be.

Wathi/ gi Paŋ Gadara jin Bu'thkin ma Ruma 'Cesh mo A'di Waçu/ mo

²⁶ Dhali uni merkin mo e bampa/ gi Paŋ Gadara mo a'di jin di'd ka par 'twa/ ki Pany Jaliil mo be. ²⁷ Dhali ki a'di thulki'd ka 'cesh mo tani wathiŋ kamu/ 'peni 'penkuman bampa/ jin ta'd ga ruma 'cesh mo gamki a'di 'kup mo. Haali/ isa gush mo tani a'di diki hi'th burrinyeŋ kamu/ i/ is mo dhali a'di diki ca'b e gu'b mo, hili a'di ca'bkid mo e bwaman moŋ'kupaje mo. ²⁸ Ki a'di parki'da Yesus e mo tani a'di cuu'd ki 'twa/ jin caaca mo dhali bita 'cesh mo mbwambori a'di mo dhali o gwo mo ki dhan 'twa/ jin caaca ki: / e mini mii aha/

katinta mo, Yesuſ jin ta Ya/ ma Arumgimis jin Cayaa/ e ki Ca mo? Aha/ 'thokina / e mo ki dhalku/ ki tocaa/ 'kus mo. ²⁹ Haali/ a'di kanki'da rum thus jin nyo/ o'd gwo mo mmoya ka pije/ mo 'peni wathi/ mo. (Haali/ me'd ka ris a'di bu'thki a'di mo dhali a'di karkunu mo mmoji mo dhali a'di dekkunu ka jindhiir mo dhala makkiya mo, hili a'di 'ce'dki mondek mo dhali a'di urkin ma ruma 'cesh ka pije/ mo e bwam ma si'b mo.) ³⁰ Yan'ko'd Yesuſ ki dot a'di ki: Gway pini yuku kata mo? Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Karis mo. Haali/ ama'dinya ruma 'cesh uni sekini a'di mo be. ³¹ Dhali uni 'thoki a'di mo mmodiki kan uni gwo mo mmo/ii mo e bwany jisa 'kulga/ mo. ³² Dhali hili ama'diny kuthar caaca shwani 'bambala wosh mo dhali uni 'tho a'di mo mmodhal uni bway mo mmose i uni gwansan mo be. Wakan a'di dhalki uni bway mo be. ³³ Dhali yan'ko'd aruma 'cesh iikin ka pije/ 'peni wathi/ mo dhali ciç mo e bwam kuthar mo dhali ama'diny kuthar uni yakina ŋwaca/ mo ka lungu'b mo eya gapa al jin 'kula'kul mo mbwaman ma al mo dhali uni loskunu mo be.

³⁴ Ki imanhil kuthar parki a'di jin miikunu e mo tani uni son mo dhali tor a'di e 'penkuman bampa/ mo dhali e pa 'baar mo. ³⁵ Dhali yan'ko'd 'kwani iikin ka pije/ mo mmopar to jin miiki'd e mo dhali uni pu'dkina Yesuſ mo dhali uni ki gam

wathi/ 'peni a'di jin pikin ma ruma 'cesh ka pije/ mo mmoça'b e sho'k ma Yesuſ mo mmodi ki burrinye/ i is mo dhali mmoça'b ka dum 'boro'd mo dhali uni 'kokin mo mmoko/ is mo be. ³⁶ Dhali uni gwansan kun parki a'di e mo tani tor ki uni gwo mo gom a'di jin bu'thkin ma ruma 'cesh mo tani a'di waçkunu mo be. ³⁷ Dhali yan'ko'd aris 'kwani kun 'kona bampa/ ki jin kam mo e Paŋ Gadara mo tani uni dotki a'di mo mmoya mo 'peni uni mo haali/ uni butha monko/ is jin caaca kagahara mo. Wakan a'di seki'd mo e bwam ma kur mo dhali dok ka nyan'ko'd mo be. ³⁸ Wathi/ jin yakin ma aruma 'cesh ka pije/ mo 'peni cine/ mo tani dotki a'di mo mmo'taki nyak ya ki a'di mo. Hili a'di hashki a'di mo mmo/ o gwo mo ki: ³⁹ Dokku/ bway pam pini mo ma dhali tora ris to jin miikin ma Arumgimis i / e mo. Dhali a'di yaki'd mbway mo mmo'tora ris to gwansani 'baar mo eya ris 'penkuman bampa/ gom tony caaga/ jin miikin ma Yesuſ gom a'di mo be.

'Bwa/ ma Yaa/ irus dhala 'Bom jin Ta'da Yesuſ 'Twaman Burrinyem Piti Is ki Me'd mo

⁴⁰ Dhali ka Yesuſ dokki'd ka nyan'ko'd mo tani awaam-buhany 'kwani hanki a'di mo haali/ uni 'kokin mo mmoçor a'di mo be. ⁴¹ Dhali wathiŋ kamu/ pu'dki'd mo jin yuku gway ka Yaa/ irus mo. A'di ta tapa gi gu'b gi montul is mo, dhali a'di ki biça 'cesh e

sho'k ma Yesus mo mmonjap a'di mo mmoya bway gu'b piti mo be. ⁴² Haali/ a'di ta'd gi jasi 'bwa/ jin di'd 'denj gana/ mo. A'di 'kona yili 'kume'd i'ce'dka su/ mo ki cam piti mo dhali ayim muru'di wu mo be.

Ki a'di yaki'd mo tani 'kwani kalki a'di ka bor mo be. ⁴³ Dhala 'boma kamu/ jin gus ma bas ki yili 'kume'd i'ce'dka su/ mo dhali a'di molu waç mo ki miinj kamu/ mo. ⁴⁴ A'di pu'dki'di bwampo/ a'di mo dhali ta a'di 'twaman burinyem piti is ki me'd mo, dhali ki jahanne/ abas ma yim jin guski'd mo tani dakki'd mo be. ⁴⁵ Dhala Yesus ki o gwo mo ki: Kaja a'di jin tayaa/ is ki me'd mo? Ki uni 'baar mo urki gwo mo tani Buterus ki o a'di gwo mo ki: Tapa, awaambuhany 'kwani caaca kagahara kal / e ki is mo dhali yap / e mo. ⁴⁶ Hila Yesus o gwo mo ki: Jin tal 'denj kamu/ taki aha/ is ki me'd mo, haali/ aha/ nyitha ki mom'bi'th yaki'd mo 'peni aha/ mo be. ⁴⁷ Dhali ka 'bom mishki'd ki a'di 'kokunu ki mol mo tani ayim pu'dki'd mo dhali deena is kagahara mo dhali biṭa 'cesh mo ibwambori a'di mo dhali a'di ki tor gwo mo e bwambori 'kwani 'baar mo mnotana a'di a'di is ki me'd mo dhali mmowaçkunuwa yim ki jahanne/ mo be. ⁴⁸ Dhali a'di ki owa yim gwo mo ki: 'Bwa/ um, monjam gwo is pini waçki / e mo be. Yaku/ / e ki monjku'th is mo ma.

⁴⁹ Ki a'di di'd mmoṭor gwo

mo tani wathi/ 'peni gu'b gi tapa pu'dki'd mo dhali o gwo mo ki: 'Bwa/ um pini a'di wuki'd mo be. Dhalku/ ki mura amantor gwo adu is dok/ e mo. ⁵⁰ Hila Yesus, mmocikkina a'di gwo yansan mo tani thoḳki a'di gwo mo mmo/o ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma. Gami gwo is mo 'te/ dhala yim minu waç mo be. ⁵¹ Dhali ki a'di pu'dki'd mo e gu'b mo tani a'di diki dhal jan 'denj kamu/ bway mo mmocicç nyakki a'di mo, hili jasa Buterus dhala Yohaana dhala Yakuub mo dhali com ma 'ci mo dhali kum ma 'ci mo be. ⁵² Dhali aris uni gun gwokin mo dhali kun miikina pure/ mo goma yim mo tani, hili a'di o gwo mo ki: Dhalku/ ki ko mo ma haala yim yisa wu'd mowa, hili a'di ishi e mo be. ⁵³ Dhali uni ki pe'th a'di mo mmomisha uni ka yim a'di wuki'd mo be. ⁵⁴ Hili a'di ki budha yim ki me'd mo. A'di ki yuḳa yuḳ mo mmo/o gwo mo ki: Ari nyara/, cuyi mis mo ma. ⁵⁵ Dhali shi/ in ma yim dokki'd mo dhali ayim cuki mis ki jahanne/ mo dhali a'di kanki gwo mo ki to minu mii mii mo mmoci ayim mmoshwa mo be. ⁵⁶ Dhali icom ma yim uni 'kokin mo mmomer mo be. Hili a'di kanki uni gwo mo mmo'koki tor wathinj kamu/ a'di jin mi- ikunu mo be.

9

Uni kun Hashu ka 'Kume'd I'ce'dka Su/ mo

¹ Dhali a'di ki yuḳ uninj 'kume'd i'ce'dka su/ mmontaḷ 'de/ mo dhali a'di ki ci uni

mom'bi'th mo dhali moshirr mo apowa risa ruma 'cesh mo dhali mmowaça ris mom'ba'th mo. ² Dhali a'di hashki uni mo ka pije/ mmoçi gwo mo gom Bampa/ ma Arumgimis mo dhali mmowaça waç mo be. ³ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Dhalku/ ki kal to gom iim bum e bway mo ma, dhalku/ ki kal cwa mo walla kucar mo walla maa mo mo walla guurush mo, dhali dhalku/ ki ta gi burrinyem bwamani su/ mo. ⁴ Dhali e gu'b yin jin mina umi ciç mo tani 'koyi mmattaan mo ma dhali 'peni mattaan mo tani iiku/ mo ma. ⁵ Dhali e mo yin jin mina 'kwani 'koki bu'th um mo tani ki um murini dhal pa caan 'pen mo tani piri abuhany 'peni sho'k bum mo ma. A'di ta gwo jin onu apo/ uni mo be. ⁶ Dhali uni iikin mo dhali ii mo e bampa/ 'baar mo mmoçi gwom 'borga/ mo dhali mmowaça waç mo e mo 'baar mo.

Mowu ma Yohaana jin Ta'da Manmiiya Mii ki Yi'de/ mo

⁷ Dhali ka Hirodus jin ta'da ra/iis rub cikki'da ris to gwansan kun miikunu mo tani a'di dumbulki mo mo haali/ gwo ona 'kwanin tiya mo ka Yohaana a'di 'de'kkunu mo 'peni mowu mo. ⁸ Dhali kun tiya o gwo mo ki Iliyya a'di piki'd mo dhali 'kwanin tiya o gwo mo ki a'di ta jan 'de/ 'peni imançi gwo ma Arumgimis ka dhamo/ mo a'di cukunu mis mo.

⁹ Hirodus o gwo mo ki: AYohaana a'di i'cihka/ 'kup

moyi. Hili wathi/ yansan ta'da ja mo jin cikika/ aris to kun wakan mo? Dhali a'di ñapki'da ñap mo mmopar a'di e mo be.

Mmoçi 'Kwani Alaapi Mudhe'd Tonte/ mo

¹⁰ Dhali e mondok jin dokkina imandhunu ki she/ mo tani uni toriki a'di to kun miikina uni mo be. Dhali a'di ki sus uni mo dhali uni ki ii mo uni 'cena mo e 'penkuman bampa/ jin yuku ka Beetsayda mo be. ¹¹ Dhali ka waambuhany 'kwani da/arki gwo mo tani uni bathki a'di isho'k mo dhali a'di hanki uni mo dhali tor uni gwo mo gom Bampa/ ma Arumgimis mo dhali waç uni gwansan kun mini mii ta gi mowaç mo be. ¹² Dhali ka tente/ di'd mo mmogala bi mo tani unij 'kume'd i'ce'dka su/ mo pu'dkin mo dhali o a'di gwo mo ki: Hashka waambuhany 'kwani bway pa mo ma mmo/ ii bampa/ mo dhali pa kun 'kon ka kukul is mo mmo/ ish mo dhali mmogam tonte/ gom bway mo haali/ ana 'kona mo mmahan mo e mo jin dar gi 'kwani mo be. ¹³ Hili a'di ki o uni gwo mo ki: Um mini ci uni tonte/ mmoshwa mo. Dhali uni thok a'di gwo mo ki: Ana dara gi to ki nyanye/ mo jasi maan'kuthu'di mudhe'd mo dhali to yi'de/ isu/ mo isi ciki/ ana mina mii ii mo dhali yol tonte/ goma ris 'kwani kun wakansan mo be. ¹⁴ Haali/ uni wana e ki iss 'kwanimpa gwas alaapi mudhe'd mo. Dhali a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Tuci uni

mmo'ko 'pena 'cesh mo ma, e mon'kom buni ki iss su/ i'ce'dka 'kume'd mo ki she/ ki she/ mo be. ¹⁵ Dhali uni miiki a'di wakan mo dhali dhu uni 'baar mo mmo'ko 'pena 'cesh mo be. ¹⁶ Dhali a'di bu'thki maan'kuthu'di mudhe'd mo dhali to yi'de/ isu/ mo dhali a'di ki 'de'k e ki mis mo dhali 'bora 'bor bwa i is mo dhali 'ce'd uni mo dhali a'di di'd mmo'ciki uni mo ki imancik a'di gwo mo mmodhu ibwambor ma waambuhany 'kwani mo be. ¹⁷ Dhali aris uni 'baar mo shwakin mo dhali 'kokunu mo mmokap mo be. Dhali uni ki tul uni is mo kun urki 'kup mo dhali uni 'tu'dkina nura/ i'kume'd i'ce'dka su/ mo ki 'pisira/ maa mo be.

AButerus A'di Torki Mii eya Tente/goma Yesus mo

¹⁸ Dhali a'di warki'd mo ki a'di di'd mo mmo'tho mo a'di 'de/ mo tani imancik a'di gwo nyak 'ko ki a'di mo dhali a'di ki dot uni gwo mo ki: Ki 'kwani o ki aha/ tana aja mo? ¹⁹ Dhali uni thok a'di gwo mo ki: Ka Yohaän jin ta'da manmii ki yi'de/ mo ti. Kun tiya o gwo mo ki: Ki Iliyya mo, dhali kun tiya o gwo mo ki: Ki jan 'de/ 'peni imanci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo jin cukunu mo. ²⁰ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Hili um o ki aha/ tana aja mo si'da/? Dhala Buterus thok a'di gwo mo ki: AKristhos ma Arungimis mo be. ²¹ Hili a'di kanki uni gwo mo dhali kan uni gwo ki kan gana/ mo ki uni mini dhalku/ ki tor gwo yan ki wathin 'den

kamu/ mo ²² mmo/o gwo mo ki: Ya/ gi 'Kwani mina isi mii 'kosh ka nyor mo gom to ka ris mo dhali minu wak mo ki 'kwani' gwanjaka/ mo dhali ki igasiis mo dhali iman'kwar to mo dhali a'di minu 'kosh jwa mo dhali ka cim kwara mo tani a'di minu piyu/ mo be.

Yesus Torki Wum Piti Ntwa/ a/ mo

²³ Dhali a'di ki owa ris 'kwani 'baar mo gwo mo ki: Wakki/ wathin kamu/ midi yayu/ mmobath aha/ isho'k mo tani dhalki a'di non is piti mo ma dhali 'de'k cwany'cithan dhul piti mo dhali bath aha/ m'pen mo be. ²⁴ Haali/ a'diyin jin midi woth mondiki/ em piti mo tani midi this a'di e mo dhali a'diyin jin midi this mondiki/ em piti e mo gom gway pem mo tani a'di midi woth a'di mo be. ²⁵ Haali/ to jin nyo/ a wathi/ mo tani ta'da tinta mo wakki/ a'di midi jar e e to gi mony'ceshi 'baar mo dhali this e mo walla 'ce'd sho'k mo ki is piti mo. ²⁶ Haali/ a'diyin jin 'thena is ki aha/ mo dhali ki gwom pem mo tani e a'di si'da/ Ya/ gi 'Kwani mina isi 'the mo ki a'di midi pu'du/ mo e monycam piti mo dhali ki monyca ma Ababa mo dhali ki iman'doyu gwom piti kun kogu mo. ²⁷ Hili aha/ tora um gwo ka jin gana/ mo ki 'kwanin tiya doshkini mahan mo kun mini 'koki nyok mowu ntwa/ a/ mo ki uni mini par Bampa/ ma Arungimis e mo be.

Mmowarkin ma Yesus James Piti mo

²⁸ Dhali ki mo wana e ka cim pekwarā ṅ'ko'di gwo gwansan kun okina a'di mo tani a'di ki susa Buterus nyakki a'di mo dhala Yohaān dhala Yakuub mo, dhali sus uni bway 'kuwosh jin turatur mo mmo'tho mo. ²⁹ Dhali ki a'di diki'd mo mmo'tho mo tani jama gi jis/ em piti jin pikina a'di mo tani ankala/ ankal mo dhali burrinyem piti warki'd ki ra/ ra/ mo dhali ki bany bany mo be. ³⁰ Dhali hili ma, 'kwani su/ nyakkina tor tor ki a'di mo be, a'di jin ta'da Musa dhali Iliyya mo be. ³¹ Uni gun pikin mo e monyca mo dhali uni ki tor gwo mo gom yam piti jin mina a'di ya mo, a'di jin mina a'di ithim mo e Pa Urushaliim mo. ³² Buterus dhali uni gwansan kun nyakki 'ko ki a'di mo tani uni 'ce'da e is mo hili uni 'kokin mo mmorash e mer mo dhali uni parki monycam piti e mo dhali 'kwani su/ gwansan kun doshkin mo nyakki a'di mo be. ³³ Dhali ki 'kwani su/ iikin mo 'peni a'di mo tani Buterus o'da Yesus gwo mo ki: Tapa, a'di 'boro'd gom aman mmo'kona aman mmahan mo be. Dhalki aman nyanja um cija/ ikwara mo ma, 'de/ gom /e mo dhali 'de/ goma Musa mo, dhali jaj kamu/ 'de/ gom Iliyya mo, haali/ a'di mol gwo jin ona a'di mo. ³⁴ Dhali ki a'di o gwo yansan mo tani arak pu'dki'd mo dhali 'kam uni is ka la mo. Dhali uni 'kokin mo mmo'ko/ is mo me'd jin cikina uni e bwam ma rak

mo. ³⁵ Dhali 'twa/ pu'dki'd mo ka pije/ 'peni bwam ma rak mo mmo/ o gwo mo ki: Yan ta Ya/m pem mo, jim pem jin kwanyka/ mo. Ciki a'di gwo mo ma. ³⁶ Dhali ki 'twa/ okunu gwo mo tani Yesus gamkunu a'di 'de/ mo. Dhali uni 'kon ki shwam mo dhali tor wathin kamu/ 'de/ gwo mo ka cim gwansan yisa ma e to jin parkina uni e mo.

Yesus A'di Waçki'da 'Ci jin Bu'thkin ma Rum Thus jin Nyo/o'd mo

³⁷ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani ki uni thulkin ka 'cesh 'peni wosha turga/ mo tani awaambuhany 'kwani caaca kagahara mo gamki a'di 'kup mo be. ³⁸ Dhali hili mo mo ma, wathin kamu/ 'peni bwam ma waambuhany 'kwani a'di cuuki'd mo ki: Mantor Gwo, aha/ yuka / e mo mmohila hil apo/ ya/ m pem mo. Haali/ a'di ta ya/ m pem jin di'd tal 'denj gana/ mo. ³⁹ Dhali hili ma, arum thus bu'thki a'di mo dhali a'di ise/ ki cuu kagahara mo dhali a'di ki pesh mo ntagi a'di mii'da gabusha mo dhali a'di mompola is ki mombol mo dhali a'di dita mii mo mmodhal a'di 'pen mo. ⁴⁰ Dhali aha/ yukkina imancik /e gwo mo mmo/ur a'di ka pije/ mo tani hili uni mol a'di mii mo be. ⁴¹ Yesus thok a'di gwo mo ki: Ayy um 'kwani kun aṭha mongam gwo is ki aṭh mo dhali kun caca/ ii ki caca/ mo eya nyakum yil bum mo tani aha/ mina di ka cim ekata mo e um mo dhali 'dim 'kup e um mo? Susi ya/

m pini mmahan mo ma. ⁴² Ki a'di di'd mmoyayu/ mo tani aruma 'cesh ki mombol a'di is mo dhali pesh a'di mo. Hila Yesus ki kucura rum thus jin nyo/o'd ki gwo mo dhali a'di ki waça 'ci mo dhali a'di ki ci a'di ka nyan'ko'd e com mo. ⁴³ Dhali aris 'kwani 'baar mo 'kokin mo mmomer mo gom mo/ek ma Arumgimis mo be.

Dok/ e aYesus A'di Torki Mowum Piti Ntwa/a/ mo be

Hili ki uni 'kokin mo mmomer mo goma ris to 'baar mo jin miikina a'di mo tani a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: ⁴⁴ Dhalki gwo gwansan hur bwany'cem bum mo ma, haali/ Ya/ gi 'Kwani minu ci mo e me'd gi 'kwaniny'cesh mo. ⁴⁵ Hili uni 'koki mish gwo yansan 'ban mo jin okina a'di mo dhali gwo yan a'di bagkunu mo 'peni uni mo ki uni mini 'koki nyith a'di mo dhali uni ko/ a'di mo mmodot a'di gwo mo gom gwo yansan mo be.

Kaja A'di Icade?

⁴⁶ Dhali gwo jin wala uni cuki'd mo e bwam uni mo mmo/o gwo mo ki: Kaja a'di ica'd ki tiya i bwam uni mo? ⁴⁷ Hili ka Yesus nyithki gwo kun kuluma uni eya dum buni mo tani a'di ki bu'th ara 'ci mo dhali kar a'di e 'ko'd gwar piti mo ⁴⁸ dhali o uni gwo mo ki: A'diyin jin midi bu'th ara 'ci yansan ki gway pem mo tani a'di bu'thki aha/ mo be dhali a'diyin jin midi bu'th aha/ mo tani bu'thki a'di a'di jin hashi aha/ mo

haali/ a'di jin midi pis mo mbwam umi 'baar mo tani a'di ta jan tal 'de/ jin caaca mo be.

A'di jin Diki Di Apo/ Um mo tani A'di Ta A'di gom Um mo be

⁴⁹ Dhala Yohaán thok a'di gwo mo ki: Tapa, am mishkina wathij kamu/ urki'da ruma 'cesh ka pije/ ki gway pini mo dhali aman nonkina a'di mo haali/ a'di diki bath ana isho'k mo be. ⁵⁰ Hila Yesus thok a'di gwo mo ki: Dhalku/ a'di ki non mo ma, haali/ a'di caan jin diki di apo/ um mo tani a'di ita a'di gom um mo be.

Yesus Kucurki'da Yakuub dhala Yohaán mo be

⁵¹ Ki mom piti 'dishkina 'twa/ mo jin minu bu'th a'di mo tani a'di ki kar jis/ em piti mo mmoya bway Pa Urushaliim mo. Dhali a'di ki hash iman/ ii ntwa/ a/ ki a'di mo. ⁵² Dhali uni iikin mo dhali ciç mo e Bampa/ gi Pan Saamira mmothoson to gom a'di mo be. ⁵³ Hili 'kwani 'koki bu'th a'di mo haali/ jis/em piti karkina a'di mo 'kup ki Pa Urushaliim mo be. ⁵⁴ Dhali ki imancik a'di gwo jin ta'da Yakuub dhala Yohaán parki a'di e mo tani uni o a'di gwo mo ki: Tapa, / e napi aman mo mmokan o'd gwo mo mmothulu/ ka 'cesh 'peni momis mo dhali shwa uni mo 'taa? ⁵⁵ Hili a'di tu'kki'da bor mo dhali kucur uni ki gwo mo be. ⁵⁶ Dhali uni iikin mo e bampañ kamu/ mo.

Uni kun Mini 'Taki Batha aYesus Nsho'k mo

57 Me'd jin iikina uni e bway tur ki sule/ mo tani wathin kamu/ ki o a'di gwo mo ki: Aha/ mina bath /e m'pen mo e mo 'baar mo jin mina /e iya mo be. 58 Dhala Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Amak uni ta gi jis mo dhali 'dii kun pen e momis mo tani ta gi gu'b mo. Hili Ya/ gi 'Kwani a'di dar gi mo mo mmokar 'kup piti nycine/ mo be. 59 Dhali e wathin kamu/ a'di ki o a'di gwo mo ki: Bathi aha/ m'pen mo ma. Hili a'di ki o a'di gwo mo ki: Tapa, dhalki aha/ yana ntwa/ a/ mo dhali kan ababam pem mo. 60 Hili a'di ki o a'di gwo mo ki: Dhalki jwa uni kan ceny jwam bunin gana/ mo ma. Hili gom /e mo tani yayi mo dhali tor Bampa/ ma Arungimis eya tente/ mo. 61 Dhali jan 'den kamu/ o a'di gwo mo si'da/ ki: Aha/ mina bath /e nsho'k mo Tapa. Hili dhalki aha/ ona gwo ntwa/a/ mo mmotak uni gwansan kun 'koni gu'b pem mo. 62 Yesus ki o a'di gwo mo ki: Jan kamu/ yisa di'd 'deya jin karki me'd piti apo/ to jin goru a'cesh mo dhali mmohil ka isan'ko'd mo a'di jin midi ha me'd mmo'kosh jwa ki Bampa/ ma Arungimis mo.

10

Uni kun Hashu ki Issi Kwara I'ce'dka 'Kume'd mo

1 'Ko'di to gwansan mo tani Tapa lakki 'kwanin tiya i/ issi kwara i'ce'dka 'kume'd mo dhali a'di hashki uni mo ntwa/ a/ ki a'di mo ka susu/

susu/ mo e bampa/ 'baar mo dhali e mo 'baar mo jin mura a'di ki is piti mmoyaku/ mo. 2 Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Bwam mondhe'd ishki'd ka enthus mo, hili imanmiiya tu'c mo tani uni 'koni daka/ mo. Haali/ a'di wakan mo tani 'thoyi mo ma, ki Tapa gi bwam mondhe'd midi hash imanmiiya tu'c piti mo e bwam mondhe'd piti mo be. 3 Iku/ i bway bum mo ma. Hili mo mo ma, aha/ mina hashki um mo me'd ushi ka'bal mo e bwam ma wu mo. 4 Dhalka jisilaan ki kal mme'd mo walla kucan mo, walla appa/ mo, dhali dhalki wathin 'den kamu/ ki the me'd mbway mo ma. 5 E gu'b yin jin mina umi ciç mo tani oyi gwo ntwa/a/ mo cikise/ ki: Monku'th is midi di e gu'b yansan mo. 6 Dhali wakki/ ya/ gi monku'th is di'd e mun mo tani monku'th is bum mini si/is apo/ a'di mo, hili wakki/ a'di diki di mo tani a'di minu dokku/ um mo. 7 Dhali 'koyi e gu'ba tal 'de/ yan mo mmoshwa to mo dhali mmopi to mo a'di jin mina uni ici um mo, haali/ amanmiiya tu'c minu mii ci to jin ha me'd ka tu'c piti mo. Dhalku/ ki tan gu'b mo ma. 8 E bampa/ yin jin mina umi ciç mo tani dhali 'kwani ki bu'th um mo tani shwayi tonte/ jin minu kara bori um mo. 9 Waçi uni gun 'bathan e bampa/ yan mo dhali oyi uni gwo mo ki: Bampa/ ma Arungimis a'di pu'dki'd ki 'dishe/ e um mo. 10 Dhali e

bampa/ yin jin ciƙkina um mo dhali uni 'koki bu'th um mo tani iyyi i bway tur piti mo dhali oyi gwo mo ki: ¹¹ Bu'da 'cesh gi bampam bum yansan mo tani jin mu'thkina aman ki sho'k bam mo tani aman dhi'thkina a'di apo/ um mo. Bahili mishi mo mo ma, ki Bampa/ ma Arumgimis midi pu'du/ ki 'dishe/ mo be. ¹² Aha/ tora um gwo mo ki a'di mina 'twa/ si'd mo yisa gom Pan Saduum mo ka tee caan mo me'd bampa/ caan mo be.

Wayyi e 'Penkuman Bampa/ kun Ushkina Du Ri'c Is mo

¹³ Wayyi e um gi Paŋ Kurasiin mo, wayyi e um gi Pam Beetsayda mo, haali/ wakka dhan miim 'bi'thga/ kun miikunu mo e um mo tani minu 'taki mii mo e Pan Sur mo dhali Pan Saydaa/ mo tani uni mini 'taki rica du is kadhamo/ mo mmo'ko e burriyen shawaal mo dhali bwam 'piny mo. ¹⁴ Hili a'di mina 'twa/ 'dish mo gom gwon dwall gi Pan Sur mo dhali Pan Saydaa/ mo mmobol um e mo be. ¹⁵ Dhali um 'kwani gi Paŋ Kapranahuum mo minu 'de'k um me'd momis mo 'taa? Um minu 'doyu/ ka lunɡu'b eya Haawiya mo be.

¹⁶ A'diyin jin ciƙki um gwo mo tani a'di ciƙki aha/ gwo mo be dhali a'di jin wakki um mo tani a'di wakki aha/ si'da/ mo be. Dhali a'di jin wakki aha/ mo tani a'di wakki a'di jin hashki aha/ mo be.

Mondok kun Dokkina Uni Issi Kwara I'ce'dka 'Kume'd mo

¹⁷ 'Kwanimpa issi kwara i'ce'dka 'kume'd mo tani uni dokkini a'di mo ki bwanj 'kunya/ mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, aruma 'cesh uni haki gwom bam e ki gway pini mo be. ¹⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Aha/ parkina Setaan e mo bitki'd mo me'da wara sho'k mo 'peni momis mo.

¹⁹ Hili mo mo ma, aha/ cikina um moshirr mo mmose tasha/ shoka po/ mo dhali a'dak mo dhali apowaris mom'bi'th gi uni gun ta 'kup mo, dhali tonj kamu/ yisa di'da jin midi shi/ um is mo be. ²⁰ Hili mo mo ma, dhalku/ bwa ki 'kuny mo gom mii yan mo, ka ruma 'cesh haki gwom bum e mo, hili 'kunyi bwa mo ma, gom gway bum kun 'kwarkunu mo e momis mo.

Yesus 'Kunykina Bwa mo

²¹ Dhali e mo yansan mo tani a'di 'kunykina bwa mo e Shi/ in Dheleladhelel mo dhali o gwo mo ki: Aha/ 'bora /e bwa i is mo, Ababa, Tapa gi momis mo dhali mony'cesh mo, ki /e bagkina aris to gwansan 'peni uni gun yukayuk mo dhali kun mishi gwo 'ban mo dhali /e ki tor uni eya tente/ mo ki uni gun ta uci mo be. Nye, Ababa, gom ku gi wakan mo tani bwam ma 'them pini a'di a'dan mo be. ²² Aris to 'baar mo cikunu aha/ mo ka Ababam pem mo, dhali wathij kamu/ yisa mishi mo mo ki Ya/ a'di ta'da aja mo, hili isi ciki/ Ababa mo be, walla Ababa a'di ta'da aja mo, hili isi ciki/ Ya/ mo dhali ma a'din 'de/ yin jin mina Ya/

ikwany mo tani mina a'di itor a'di i e mo be.

²³ Yan'ko'd a'di ki tu'k 'ban mo dhali o imancik a'di gwo gwo mo uni 'cena ki: Mom'bor mii gom e mo uni gun mishi to gun misha um mo. ²⁴ Haali/ aha/ tora um gwo mo ki imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo kun tana ris mo dhali imalik si'da/ mo, uni ona bwa mo mmopar to e mo kun para um e mo dhali uni 'koki mish a'di mo dhali mmocik a'di jin cika um mo tani dhali uni 'koki cik a'di mo be.

Wathi/ gi Pan Saamiram Borga/ mo

²⁵ Dhali hili mo mo ma, amanmisha jo'd gwonkan doshki'd ki mis mo mmokar a'di mo mmopal ki gwo mo ki: Man'or Gwo, aha/ mina mii atinta mo mmota gi mal gi mondiki/ e ki sule/ ya ye 'ba/ mo? ²⁶ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Gwo wakata 'kwarkunu mo e gwonkan jin cinu mo? Ji gi wakata idenkina / e e mo? ²⁷ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: / e mini en Tapa Arumgimis pini mo ka dum pini 'baar mo dhali 'ka kashiram pini 'baar mo dhali ki 'bi'th pini 'baar mo dhali ki bwam pini 'baar mo, dhali amannyak ca'b pini mina / e i/ en me'd is pini gan/ mo be. ²⁸ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: / e thokki gwo ki 'bore/ mo be. Rashi yansan mii mo ma, dhali / e mini di ki e mo be.

²⁹ Hili a'di dina gwo mbwa mo mmokar is piti me'd wathi/ jin ta jan kar/ e ki is

piti mo. A'di ki owa Yesus gwo mo ki: Dhali aja a'di ita'da amannyak ca'b pem mo? ³⁰ Yesus thok gwo mo ki: Wathiŋ kamu/ yaki'd ka lungu'b 'peni Pa Urushaliim mo e Pa Ariiha mo. Dhali a'di 'kamkina 'kwanin 'di/ 'kup mo. Uni ki bu'th tom piti 'baar mo dhali dor a'di mo, dhali uni ki ii mo dhali dhal a'di mo mmodikina a'di eny jwa mo. ³¹ Dhali e ya ma gasiis jin yana a'di iya ka lungu'b mo e bway tur mo tani dhali a'di ki par a'di e mo dhali a'di ki per bway tur ki 'bana kamu/ mo. ³² Wakan si'da/ Wathi/ Lawi ki a'di pu'dki'd mo e mo yan mo dhali par a'di e mo tani a'di ki per ki bway ki 'bana kamu/ mo. ³³ Hili Wathi/ gi Pan Saamira a'di yaki'd ki yampe mo tani a'di pu'dki'd mo e mo jin dina a'di mo, dhali ki a'di parki a'di e mo tani a'di ki hil a'di ka 'thime/ mo ³⁴ dhali ya i a'di mo dhali a'di ki ya i'tam jamam piti mo dhali wol a'di ayin nycine/ mo dhali yimana mura'th jin ka/ u ki nah nah mo. Dhali yan'ko'd a'di ki kar a'di apo/ thuluny piti mo dhali a'di ki sus a'di e gu'b yilkina/ mo dhali a'di ki mii miim pa gom a'di mo be. ³⁵ Dhali ka cim jin'ko'd mo tani a'di ki budha riyaal 'de/ mo dhali a'di ki ci a'di e com gu'b gi yilkina/ mo mmo/ o gwo mo ki: Miiyi ki 'bore/ gom a'di mo ma, dhali a'diyin jin mina / e i'baar mo tani aha/ mina ci / e a'di mo ki aha/ mina dokku/ ka nyan'ko'd mo. ³⁶ Jana 'peni

bwam uninj kwara gwansan jin kuluma / e gwo mbwa mo jin nyonki mii mo me'da mannyak ca'b gi wathi/ yan jin bi'ki'd e bwam me'd gi 'kwanin 'di/ mo? ³⁷ A'di o a'di gwo mo ki: Jan 'de/ jin tor momiimii apo/ a'di mo be. Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Yaku/ mo ma, dhali miiyi wakansan mo.

Yesus A'di Ca'bki'd e Gu'b ma Martha dhala Mariyam mo be.

³⁸ Dhali ki uni iikin e bway buni mo tani a'di ci'ki'd e pa mo. Dhala 'bom jin yuku gway ka Martha bu'thki a'di e gu'b piti mo. ³⁹ Dhali ayim ta'd gi 'bwaham jin yuku gway ka Mariyam mo, a'di jin ca'bki'd e sho'k gi Tapa mo dhali cik gwontor piti mo. ⁴⁰ Hila Martha a'di tashu ka tu'c kagahara mo mmomii to mo. Dhali ayim yaki'd e a'di mo dhali o gwo mo ki: Tapa, dina bwa ki ta /e wathimpa mo ki 'bwah pem a'di dhalki aha/ mo mmomii to aha/ 'de/ mo? Tora yim gwo mo ma, mmowoth aha/ mo. ⁴¹ Hili Tapa thok a'di gwo mo ki: Martha, Martha, /e tana man/ anan is mo dhali din ma du ki 'kus goma ris to 'baar mo. ⁴² Ton tal 'de/ di'd jin minu mii ta mo. Mariyam a'di kwanyki 'ban jin 'boro'd mo a'di jin minu 'koki bu'th mo 'pena yim mo be.

11

Yesus Torki Gwo goma 'Tho jin Minu 'Tho mo

¹ Dhali a'di diki'd mo mmo'tho mo e monkamu/ mo dhali ki a'di dakki 'tho mo tani jan tal 'denj kamu/ 'peni imancik a'di gwo o a'di gwo mo ki: Tapa, tori aman gwo mo ma, mmo'tho mo me'da Yohaana mmotorkina a'di imancik a'di gwo gwo mo. ² Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ki um mini 'tho mo tani oyi gwo cikise/ mo ma:

Ababa, dhalki gway pini a'di kogu mo ma. Dhalki bampam pini a'di yayi'd mo. ³ Ci am tontem bam jin ta ji gi isa yempa/ mo ma. ⁴ Dhali dhal am amure/ miinthus bam 'pen mo ma, haali/ am ki is bam dhalkina 'kwani 'baar 'pen ka 'dete/ 'dete/ mo, uni gun 'kon ma mure/ miinthus bam m'ba/ mo. Dhali dhalku/ ki sus am mo e mo jin palu mo.

⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Jana 'peni um jin ta'd ka mugu mo jin midi ya i a'di mombwam/e mo dhali o a'di gwo mo ki: Amuguwa, ci aha/ maan'kuthu'di kwara mo ma ⁶ haala mugum pem pu'dki'd mo 'peni bway jin yayina a'di mo dhali aha/ dara ki to mmokar a'di mbwambor mo. ⁷ Dhali a'di midi thok gwo mo 'peni gu'b ki: Dhalku/ ki tocaa/ 'kus mo. Acampur di'd ki mu'th mo shwane/ dhali u'cim pem uni 'kona ci nyakki aha/ mo be. Aha/ mola cu mis mo dhali ciki /e toj kamu/ mo be. ⁸ Aha/ tora um gwo mo, ba a'di midi diki cu mis mo dhali ci a'di toj kamu/ mo haali/ a'di ta'da mugum piti mo, hili gom mmodina a'di ki 'the is mo tani a'di midi cu mis mo

dhali *çi* a'di to yin jin mina a'di mii ta mo be. ⁹ Dhali aha/ tora um gwo mo ki: Doṭi to mo ma, dhali a'di minu *çi* um mo. Simmi mii e mo ma dhali um mini gam a'di mo. Nagkani acampur apo/ ki me'd mo ma, dhali a'di minu *ka'dki* um mo be. ¹⁰ Haala ris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ gun doṭki to mo tani bu'thki to mo dhali a'di jin simmki to e mo tani gamki a'di mo dhali a'di jin nagkanki'da campura po/ ki me'd mo tani a'di minu *ka'dki* a'di mo be. ¹¹ Ababa jana di'di bwam um mo, wakki/ ya/ ki doṭ a'di gwo gom wa'c mo, dhali a'di midi dhal wa'c e i is mo dhali *çi* a'di tasha/ mo 'taa? ¹² walla wakki/ a'di doṭki a'di mo goma oma nwa mo tani mina a'di *çi* a'di a'dak mo 'taa? ¹³ Wakki/ um kun ta thus kan mo mish mmoçi tom 'boron ki me'd mo ki ucin bum mo tani bakata 'te/ imin ma Baba gi momis mo *çi* Shi/ in Dheleladhelel mo ki uni gwansan kun doṭki a'di mo?

Bampa/ jin Kwa/ kunu Bwa mo gun Shi/ki Is mo

¹⁴ Dhali a'di di'd mmo/ura ruma 'cesh ka pije/ mo 'peni wathi/ jin mol 'twa/ wal mo. Dhali ka ruma 'cesh yaki'd ka pije/ 'peni wathi/ jin mol 'twa/ wal mo tani a'di mishki gwo o mo dhali 'kwani merkin mo be. ¹⁵ Dhali 'kwanin tiya o gwo mo ki: A'di urki'da ruma 'cesh ka pije/ ki gway ma Baalsebuul jin ta tapa ma ruma 'cesh mo. ¹⁶ Ka yiha/ 'kwanin tiya si'da/ palki a'di mo mmodotkina uni jamas mii 'peni momis mo. ¹⁷ Hili

a'di mishki gwo jin kulumkina uni eya dum buni mo dhali o uni gwo mo ki: Aris bampa/ kun *kwa/* kunu bwa e is buni mo tani uni shi/ kin mo dhali gu'b a'di bitki'da po/ gu'ba kamu/ mo. ¹⁸ Dhali wakka Setaan si'da/ *kwa/* i bwa mo apo/ is piti mo tani ki bampam piti midi dosh kata mo? Haali/ um o gwo mo ki aha/ urkina ruma 'cesh ka pije/ ki gway ma Baalsebuul mo. ¹⁹ Dhali wakki/ aha/ ura ruma 'cesh ka pije/ ki gway ma Baalsebuul mo tani iya/ m bum ur uni ka pije/ katinta mo? Wakan uni mini ta imandwall gwo gom um mo be. ²⁰ Hili wakki/ a'di ki me'd ma Arumgimis mo jin urkika/ aruma 'cesh ka pije/ mo tani yan'ko'd Bampa/ ma Arumgimis midi pu'du/ apo/ um mo be. ²¹ Ki wathi/ jin 'bitha'bi'th mo hi'thki'da gongoro/ e is piti 'baar mo mmodi mo mmoji gu'b pitiṅ gana/ mo tani tom piti kun tana a'di mo tani dhunu ki mo ma *ku'th* is mo be. ²² Hili wakki/ jan 'deṅ kamu/ jin 'bitha'bi'th mo mmobol a'di e mo gam a'di 'kup mo dhali pi a'di e mo tani a'di ki budha gongorom piti jin gama a'di gwo is mo tani a'di midi *kwa/* tom piti jin budhu bwa mo be. ²³ A'di jin diki *ça'b* nyakki aha/ mo tani a'di di'd apo/ aha/ mo dhali a'di jin diki nyak is tul ki aha/ mo tani a'di ta a'di jin *kwa/* i bwa mo.

Mo jin Dokkin ma Rum Thus kun Nyo/on ka Nyar'ko'd mo

24 Ka rum thus kun nyo/ on iikin ka pije/ 'peni wathi/ mo tani a'di yaki'd ki tur mo e mo jin dar gi yi'de/ mo mmoṅap mo mo mmosi/ is mo. Dhali a'di diki gam moṅkamu/ mo tani a'di o gwo mo ki: Aha/ mina doḡ e gu'b pem ka nyan'ko'd mo 'peni mo jin yayika/ mo 'peni cine/ mo. 25 Dhali ki a'di pu'dki'd mo tani a'di gamki a'di ki a'di dhi'thkunu mo dhali to thosonkunu ki 'bore/ mo be. 26 Yan'ko'd a'di ki ya mo dhali susa rum pesun tiya mo kun shi/ashi/ mo kun bol a'di ki is pitinḡ gana/ e mo dhali uni ciḡkin mo dhali 'ko imun mo. Dhali monḡinḡ 'ko'd gi wathi/ yan mo tani a'di warki'd ki shi/ mo mmobol jin t̄wa/a/ e mo be.

Mom'bor Miinḡ Gana/ mo

27 Ki a'di oki gwo yansan mo tani a'boma kamu/ 'peni bwam ma waambuhany 'kwani mo tani a'di ekki cuuwa/ mo dhali o gwo mo ki: Mom'bor mii gom bwa gi a'di jin dhothi/ e mo dhali ako yan jin pikina /e mo be. 28 Hili a'di ki o gwo mo ki: Mmodhal gwo yansan e i is mo mmo/ o gwo mo ki: Mom'bor mii gom uni gwansan kun ciḡki Gwo ma Arumgimis mo dhali mmodhu uni mo be.

'Kwani kun Tana Nyakum Yil kun Ta Thus ki Thus mo Napki Jamas Mii mo

29 Ka waambuhany 'kwani marki is mo tani a'di telki gwo 'pen mo mmo/o gwo mo ki: 'Kwani ma nyakum yil gwansan mo tana nyakum

yil kun ta thus ki thus mo. Uni ṅapki jamas mii mo, hili jamas miinḡ kamu/ yisa minu ci gom uni yisa hili isi ciki/ jamas mii ma Yuunaan mo be. 30 Haali/ me'da Yuunaan warki'd ki jamas mii gom 'kwani gi Pa Ninawa mo tani wakan mina Ya/ gi 'Kwani ita goma nyakum yil gi 'kwani gwansan mo be. 31 A'bom jin ta'da malikḡ 'peni 'ko'd gwar ma biny cam mo tani a'di midi cuyi mis mo dhali dwall gwo mo nyakki 'kwani ma nyakum yil gwansan mo, dhali wak uni mo, haala yim a'di pu'dki'd mo 'peni 'pemen gi mony'cesh mo mmociḡ yuk ma Sulemaan mo, dhali hili mo mo ma, jan tal 'deḡ kamu/ jin eka/ ek jin bolki'da Sulemaan e mo tani a'di di'd mmahan mo be. 32 'Kwani gi Pa Ninawa mini cu mis mo e gwon dwall mo nyakki 'kwani ma nyakum yil gwansan mo dhali wak uni mo, haali/ uni ri'ckina du is mo 'peni gwo jin cin ma Yuunaan uni mo, dhali hili mo mo ma, jan 'deḡ kamu/ jin eka/ ek mo mmobola Yuunaan e mo tani a'di di'd mmahan mo be.

Alamba/ gi Bunḡwar Is mo

33 Wathinḡ kamu/ yisa di'da ki a'di ci'thki'da lamba/ mo dhali kar a'di e jis jin c̄wanyu mo e bwanḡ gu'b mo walla mmokar a'di mo e bwanḡkwariny tonḡkul bwa mo hili a'di ki dhal a'di mo mmodi eya po/ tirkina/ mo ki uni gwansan kun ciḡki gu'b mo tani mini mish moṅkush

mo be. ³⁴ Em bum a'di ta'da lamba/ gom bungwar is bum mo be. Wakki/ em bum tal 'de/ mo tani bungwar is bumi 'baar mo 'tu'du/ mo ki monkush mo be. Hili wakki/ a'di diki tal 'de/ mo tani bungwar is bum 'tu'dkunu mo ki mondhurumi'd mo be. ³⁵ Wakan miyi ki 'bore/ mo ma, gom monkush jin di'd e /e mo jin mina a'di diki dhurum mo mo. ³⁶ Yan'ko'd wakki/ bungwar is bum 'tu'du/ mo ki monkush mo tani mmodar gi mondhurumi'd e 'bana kamu/ mo tani a'di 'baar ka 'bimpil mo midi 'twak mo mo me'da bi ma lamba/ jin ci um monkush mo be.

Yesus A'di Be'dki Mii gi 'Kwani Parisiyiin mo dhali Imanmisha Jo'd Gwo mo

³⁷ Ki a'di di'd mmo/ o gwo mo tani Wathim Parisi dotki a'di mo mmoshwa to nyakki a'di mo. Wakan a'di yaki'd nyakki a'di mo dhali ca'bki'da tharabeesa mmoshwa to mo. ³⁸ Dhali Wathim Parisi merki'd kagahara mo mmopar a'di e mo mmodina a'di ki 'thur me'd ki yi'de/ ntwa/a/ ki tonte/ gi montee mo. ³⁹ Dhali Tapa o a'di gwo mo ki: Shwane/ um 'Kwani Parisiyiin, um lamki 'ko'd gwar ma kubbaaya mo dhala sahan mo tani dhali hili e bwaman mo tani um 'tu'dkunu mo ki mondil to mo dhali ki mii kun 'coka'cok mo. ⁴⁰ Um pus gwahan. Dina a'di jin ukki 'ko'd gwar ki uk bwaman mo si'da/ 'taa? ⁴¹ Hili ciyi to jin minu ci ki me'd mo gom 'kwani kun

hatha'ko'd mo, to gwansan kun 'koni cine/ mo dhali hili mo mo ma, aris to 'baar mo ta kun dheelkin mo gom um mo be.

⁴² Hili wayyi e um 'Kwani Parisiyiin, haali/ um cina nana/ ki to jin cinu Arumgimis mo dhali jipin to jin wana e ka guremu/ mo dhali aris jipi/ kun kuyi mo ki kuy mo dhali um ki ta piny is mo e momii miin_{kar}/e mo dhali mo/en ma Arumgimis mo. To gwansan ka ba/ mina umi mii thim mo ba/ dhali mmo'koki ta piny is gom miin tiyan tiya mo. ⁴³ Wayyi e um 'Kwani Parisiyiin haali/ um eni mon'kom 'borga/ mo e gu'b gi montul is mo dhali um eni monthe me'd e mo ma suug mo. ⁴⁴ Wayyi e um haali/ um wana e ki mon'kupaje kun 'konuki mish mo dhali 'kwani ki ii i'kupi uni mo mmo'kona uni ki mish uni mo be.

⁴⁵ Amanmisha jo'd gwonkana kamu/ 'de/ thok a'di gwo mo ki: Aman_{tor} Gwo, e gwo yan jin ona /e mo tani /e ki wak am si'da/ mo be. ⁴⁶ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Wayyi e um kun ta imanmisha jo'd gwonkan mo si'da/ haali/ um ki dhu 'kwani to kun dita mii ki dit mo mmo_{kal} mo tani dhali um ki is bum 'koki ta tonditi'd is ki me'd mo ki ari me'd buma tal 'dej kamu/ mo be. ⁴⁷ Wayyi e um mo haali/ um nyan_{ki} mon'kupaje gi iman_{ci} gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo, uni gun 'koshkina ibabam bum mo be. ⁴⁸ Wakan um ta iman/

o gwo apo/ mo dhali gam gwo me'd mo gom mii gi ibabam bum mo haali/ uni 'koshki uni jwa mo dhali um nyan'ki mon'kupajem buni mo be. ⁴⁹ Wakan si'da/ Moyuk ma Arungimis o gwo cikise/ mo ki: Aha/ mina hashki uni iman'ci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo dhali imandhunu ki she/ mo, dhali kun tiya i bwam uni mo mina uni i'kosh jwa mo dhali kun tiya mina uni i'to'c bwa kagahara mo ⁵⁰ ka bas gi iman'ci gwo ma Arungimisi 'baar mo kadhamo/ mo jin wolkunu mo 'peni mo gi ka'bu mony'cesh mo tani minu dot to mo 'pena nyakum yil gi 'kwani gwansan mo be, ⁵¹ 'pena bas ma Habiil mo ntaga bas ma Sakariyya mo tani a'di jin 'ce'dkunu sho'k mo e bwaman ma gwa'ta/ jin karu mo mmomiya bas mo dhali e gu'b gi mondheleladhelel ma Arungimis mo. Nye, aha/ tor'kina um gwo mo ki a'di minu dot mo 'peni 'kwani ma nyakum yil gwansan mo be. ⁵² Wayyi e um mo kun ta imanmisha jo'd gwon'kan mo. Haali/ um bu'th'kina muptha/ gi moyuk mo. Dhali um ki is bum 'koki ci' mo dhali um ki non uni gwansan kun ci'kin mo be.

⁵³ Me'd jin yakina a'di mo 'peni mo caan mo tani iman'kwar to dhali 'Kwani Parisiyiin telki mii 'pen mo mmodhu gwo mbwa mo gom a'di kagahara mo dhali uni ki 'cwar a'di ki gwo mo jin mina a'di oya ris ton tiya mo ⁵⁴ mmodimkina uni a'di

mo mmo'cor mo gom a'di mo mmocesh a'di ki gwo jin mina a'di 'taki o gom ton kamu/ mo be.

12

Gwo jin Rumu apo/ Imanheka He'k E mo

¹ Dhali e mo caan ka waambuhany 'kwani tana ris ka ris mo tulki is mo mmon'al 'de/ mo dhali uni yap'ki un'in tiya ki is mo tani dhali a'di telki gwo 'pen mo mmo/o iman'cik a'di gwo gwo mo nt'wa/ a/ ki: Jiyi acuma't gi 'Kwani Parisiyiin ki e ki 'bore/ mo ma, uni kun tana he'k e ka he'k e mo. ² Ton kamu/ yisa di'da jin kumkunu 'kup mo jin minu 'koki tor'eya tente/ mo walla ton kamu/ yisa di'da jin bagkunu mo jin minu 'koki mish mo yisa.

³ Wak'ki/ gwo jin ona um e mondhurumi'd mo tani a'di minu cik mo e mon'kush mo dhali a'di jin ona um ki kako/ mo ka kwal is e gu'b mo tani a'di minu ci'eya tente/ e 'kungu'b mo be.

A'di jin Minu Ko/ mo

⁴ Aha/ tora um gwo mo ikam pem mo ki: dhalku/ ki ko/ uni gwansan kun 'koshki bungwar is mo ma, dhali n'ko'd uni dar ki miin kamu/ mo jin misha uni mii mo. ⁵ Hili aha/ mina rum um ki gwo mo gom a'di jin mina umi ko/ mo: Koki a'di, a'di jin ta gi mom'bi'th mo mmod'aka ta'k mo e mo ma al o'd mo 'ko'di a'di 'koshki'da 'kosh mo. Nye, aha/ tora um gwo mo ki: Koki a'di mo

ma. ⁶ 'Konuki yol ushi 'dii imudhe'd ka tariipa mowa? Dhali jan tal 'deŋ kamu/ 'peni uni yisa thiskunu e mo ibwambor ma Arungimis yisa. ⁷ E/ um hili amur'kup bum gana/si'da/uni 'baar mo deŋkunu e mo be. Dhalku/ is ki ko/ mo ma. Haali/ um gama she/ yol ki gam mo mmobol ushi 'dii e mo be.

Mmopiya Kristhos Gwo Mb-wambori 'Kwani mo

⁸ Dhali aha/ tora um gwo mo, aris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun mini pi gwo gom aha/mbwambori 'kwani mo tani wakan si'da/ Ya/ gi 'Kwani midi pi a'di gwo mo ibwambori iman'doyu gwo ma Arungimis mo be. ⁹ Hili a'di jin watki aha/ gway mo mbwambori 'kwani mo tani a'di minu wat gway mo ibwambori iman'doyu gwo ma Arungimis mo be. ¹⁰ Dhali aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ uni kun oki gwo apo/ Ya/ gi 'Kwani mo tani uni minu dhal 'pen mo. Hili a'di jin wal gwo sor apo/ Shi/in Dheleladhelel mo tani a'di minu dhal 'pen mo yisa. ¹¹ Dhali ki uni mini sus um mo e bwambor gu'b gi montul is mo dhali e itapa mo dhali e uni gun ta gi moshirr mo tani dhalku/ is ki anan mo gom gwo gi wakata imina umi thoḵ mo walla gwonta imina umi o mo, ¹² haali/ Shi/in Dheleladhelel a'di midi tor um gwo ki mo yansan gana/ mo gwo jin mina um ka i/o mo ba/.

Gwom 'Bi'th/e gom Wathi/ jin Ta Pa ki Pa jin Ta Pus mo

¹³ Jan 'deŋ kamu/ 'peni bwan 'kwani ma waambuhany oki a'di gwo mo ki: Manṭor Gwo, kana kam pem gwo mo ma, mmopwak mal bwa mo nyaḵki aha/ mo. ¹⁴ Hili a'di o a'di gwo mo ki: Wathi/ kaja kar aha/ mo mmota mandwall gwo mo walla mmota manpwaḵki um to bwa mo? ¹⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Hili ki 'bore/ mo ma, dhali jiyi aris mo jin 'thothu/ bwa ki e ki 'bore/ mo, haali/ mondiki/ e gi wathi/ a'di diki gamki mo jin isha tom piti jin gama a'di ka enthus mo. ¹⁶ Dhali a'di ki tor uni gwo mo ki gwom 'bi'th/e mo mmo/o gwo mo ki: A'cesh jin tana wathi/ jin ta pa ki pa mo tani a'di pirki to me'd mo ka enthus mo be. ¹⁷ Dhali a'di ki kulum gwo ibwa ki is piti mo ki: Aha/ mina miya tinta mo haali/ aha/ dara ki mo mo mmodhu tom pem mo be. ¹⁸ Dhali a'di ki o gwo mo ki: To yansan a'di imiga/ imii mo be. Aha/ mina 'kosh themes pem ka 'cesh mo dhali nyan kuny caaga/ mo be. Dhali aha/ mina dhu tom pemi 'baar mo kun ta pos pem mo dhali tom pem kun taka/ mo be. ¹⁹ Dhali aha/ mina owa kashiram pem gwo mo ki: Kashiraa, / e ta gi to kun 'koshi jwa mo kun dhukunu mo gom yil ka ris mo be. Hili mo isunse/ mo ma, shwayi to mo, dhali piyi to mo dhali 'kunyi bwa mo ma. ²⁰ Hili Arungimis o a'di gwo mo ki: / em pus yan

mo. Mon'thiny yan shwane/ mo tani akashiram pini miga/ dot 'peni / e mo, dhali to kun thosonkina / e is mo tani uni mini ta kum maja mo? ²¹ Wakan a'di jin isha to kumma/ gom is piti mo dhali diki ta pa ki pa mo 'kup ka Arumgimis mo.

Mmo/anan Is mo

²² Dhali a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Wakan aha/ tora um gwo mo ki dhalku/ is ki anan mo gom moj'koki/em bum mo, gom to kun mina umi shwa mo walla to gom bunḡwar is bum mo a'di jin mina umi hithi is mo. ²³ Haali/ mondiki/ e a'di ica'd ki tont'e/ mo dhali bunḡwar is a'di boli burrinye/ e mo be. ²⁴ Kulumi gwo ibwa gom 'dii mo ma. Uni 'koki si to mo walla 'koki 'cith to mo tani uni si'da/ dar gi gu'b jin dhunu to mo walla themes mo dhali hili Arumgimis thipki uni mo be. Bakata 'te/ um a'di i'bitha yol she/ ki 'bi'th mo mmobol 'dii e mo be. ²⁵ Dhali jan 'deḡ kamu/ 'peni bwam um di'da jin midi anan is mo jin midi mish mar gulan tur piti is mo? ²⁶ Wakki/ um si'da/ 'koki mish ushi tonḡ gwa'dga/ mii mo kun wakan tan mo tani atinta anana um is mo gom miin tiya mo sa/? ²⁷ Kulumi gwo ibwa mo ma, gom jandin to mo mmocakina uni mo. Uni 'koki miya tu'c mo walla sura thus mo. Hili aha/ tora um gwo mo goma Sulemaan eya aris monycam piti mo tani a'di dinuki hi'thki burrinye/ jin waki jandi/ 'peni uni

gwansan 'de/ mo be. ²⁸ Hili wakki/ Arumgimis ki hi'th asho ki burrinye/ kun 'kon e bwaasho shwane/ mo dhali ka'thamo/ uni tagu i o'd mo tani bakata 'te/ imina a'di hi'th um ki burrinye/, um 'kwani kun aḡha monḡam gwo is ki ath kan mo? ²⁹ Dhali dhalku/ ki simm to e jin mina umi shwa mo dhali gwo gom to jin mina umi pi mo walla dhalku/ ki ta iman/anan is e bwam bum mo. ³⁰ Haali/ aris 'kwani gi kal gi mony'ceshi 'baar mo tani uni simmki to gwansan e mo dhali Ababam bum mishki a'di caan jin mina umi mii ta gi uni mo be. ³¹ Ma mo simm jasi bampam piti e mo dhali aris to gwansan mini ta kum bum si'da/ mo be.

Mmo/ish Kumma/ e Momis mo

³² Dhalku/ is ki ko/ mo ma, usha ma'diny mo, haali/ bwa ma Ababam bum midi 'bor mo mmoçi um bampa/ mo be. ³³ Yoli tom bum kun tana um mo ma. Dhali ci to jin cinu ki me'd mo gom 'kwani kun hatha 'ko'd mo. Kucura jisi-laan ki is bum mo ma, uni gun 'koki war ki kun dhamo/ mo, a'di jin ish to kumma/ mo e momis jin midi diki ush me'd ki sule/ mo, mo jin daru ka 'di/ mo mmo'dish mo is mo dhali adhurany midi diki 'ce'd uni sho'k mo be. ³⁴ Haali/ mo jin isha tom bum kumma/ mo tani a'di imin na dum bumi 'ko si'da/ mo be.

Imanmiya Tu'c kun Timina Tim mo

35 Dhalki empa'd bum minu 'kam ki to mo dhali citha lambam bum mo
 36 dhali wayi e ki 'kwani kun cōrki tapam buni mo mmopu'du/ bway pa mo 'peni momiimash jin yukuwa yuk mo wakan ki uni mini mish ka'd ki a'di 'twanjal ise/ ki a'di midi pu'du/ mo dhali nagkana campur mo be. 37 Mom'bor mii gom c̣iŋkina/ gwansan uni kun gama tapa ki e mo ki a'di pu'dki'd ka nyan'ko'd mo. Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki a'di midi 'kam empa'd piti ki to mo dhali yuk uni mo mmo'kowa tharabeesa mo dhali a'di midi yaku/ mo dhali mii uni to mo be. 38 Wakki/ a'di pu'dki'd mo ntwa/a/ ki mombwam/e mo tani walla 'ko'di mombwam/ e mo tani dhali a'di ki gam uni wakan mo tani mom'bor mii gom c̣iŋkina/ gwansan mo be. 39 Hili mishi yan mo ma, wakka mancila gu'b midi 'taki misha tente/ jin mina wathin 'di/ iyayu/ mo tani a'di midi 'taki di ki e mo dhali midi diki dhal gu'b piti 'pen mo wathin 'di/ ki 'ce'd mo. 40 Um si'da/ mini mii thoson is mo haali/ Ya/ gi 'Kwani midi pu'du/ mo ka tente/ jin mina um 'koki tosh ki a'di midi pu'du/ mo be.

C̣iŋkina/ jin Diki Ta Isin Gana/ mo

41 Buterus o a'di gwo mo ki: Tapa, a/ e tori gwom 'bi'th/ e yan jasi gom am mo 'teya, walla gom 'kwani 'baar mo? 42 Dhali Tapa ki o a'di gwo mo ki: Kaja a'di jin ta wathi/

isin gana/ mo dhali yuka yuk mo mmota mandhu to mo? a'di jin mina tapam piti kar ari tapa apo/ gu'b piti mo mmoçi uni tonte/ ki 'ban buni ka tente/ ka kar/ e mo? 43 Mom'bor mii gom c̣iŋkina/ caan mo a'di jin mina tapam piti gam mo wakki/ a'di midi pu'du/ mo mmogam a'di mmomii kan mo be. 44 Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo a'di midi kar a'di eya powa ris tom piti 'baar mo kun tana a'di mo be. 45 Hili wakki/ c̣iŋkina/ caan o gwo e is piti mo ki: Tapam pem tayi'da diite/ mo mmoyayu/ mo dhali a'di ki tel mii 'pen mo mmodor 'kwaniŋ gwath kun ta c̣iŋkina/ mo dhali kun ta c̣iŋkina/ nyara/ si'da/ mo dhali a'di ki shwa to mo dhali pi to mo dhali 'kosh ma su mo tani 46 tapa gi c̣iŋkina/ yansan midi pu'du/ mo ka tee yan jin dina a'di ki tosh mo ki a'di midi yayu/ mo dhali ki mo jin dina a'di ki mish mo mo dhali a'di midi ci a'diya jisa mo dhali a'di midi kar a'di mo nyakki uni gun 'koki ta ku isin gana/ mo be. 47 Dhali c̣iŋkina/ caan jin mishi bwan tapam piti mo tani dhali diki thoson is mo walla diki mii me'd isi bwam piti mo tani a'di midi bu'th mondor me'd ka ris mo be. 48 Hili a'di jin diki mish mo mo dhali mii to jin midi mii gam mondor mo tani a'di midi bu'th mondor jin gwa'dagwa'd mo. Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ uni kun cikunu to ki nyanye/ mo tani 'peni uni mo to jin caaca mo tani minu dot mo. Dhali

'peni uni gun cina 'kwani to ki nyanye/ mo tani mina uni dot to ki nyanye/ si'da/ mo be.

Yesus ki Rak mo gi Kwa/u Bwa mo

⁴⁹ Aha/ pu'dkina mo mmokar o'd apo/ mony'cesh mo be. Dhali aha/ ona bwayi ki a'di minu 'tha mo hila/. ⁵⁰ Aha/ tana gi mo jin minu mii ki yi'de/ mo mmomii nycine/ mo dhali aha/ miina is ki 'kasa/ 'kasa/ mo ntagi a'di minu thim mo be. ⁵¹ Um toshkin ki aha/ pu'dkina mo mmoçi monku'th is e mony'cesh mo

'taa? Yisa. Aha/ tora um gwo mo, hili, mmodhal mii e i is mo mmokwa/ bwa mo be.

⁵² Haali/ 'peni shwane/ mo gu'ba tal 'de/ jin mina 'kwani 'ko imudhe'd mo tani uni minu kwa/ bwa mo, kun 'koni kwara mo mini kwa/ bwa mo apo/ uni kun 'koni su/ mo dhali kun 'koni su/ mo tani mini kwa/ bwa mo apo/ uni kwara mo be. ⁵³ Uni mini kwa/ bwa mo, ababa apo/ ya/ mo dhali ya/ apo/ com mo, dhali kum apo/ 'bwa/ mo dhali 'bwa/ apo/ kum mo dhali kumpa jin ta'da mare/ apo/ mar pitim 'bomi mo dhali a'bom mash jin ta'da mare/ apo/ mar piti mo be.

Mo jin Nyithu Mo mo

⁵⁴ A'di si'da/ ki owa waambuhany 'kwani gwo mo ki: Ki um parkina rak e mo mmocu mo 'pena bor ma lungu'b mo tani um ki o gwo ki jahanne/ ki: Ari piriny pu'dki'd mo be dhali wakan a'di miiki'd mo be. ⁵⁵ Dhali ki um hilki 'tham 'peni 'ko'd gwar ma biny cam

poshki'd mo tani um ki o gwo mo ki: Mo midi 'batha'ba'th mo. Dhali a'di miiki'd mo be. ⁵⁶ Um 'kwani kun tana he'k e ka he'k e kan mo. Um mishki to nyith e mony'cesh kun pikin mo dhali momis mo tani hili, atinta 'kona um ki mish nyith mo gi bun'kus shwanesan mo?

Mo jin Mina/e Thoson Gwo Nyakka Manyer /e Is ki Gway mo

⁵⁷ Dhali atinta 'kona um ki is bum ki theke'th gwo mo gom a'di jin 'boro'd mo?

⁵⁸ Me'd jin mina /e ya mo nyakka manyer /e is ki gway mo ibwambor ma mandwall gwo mo tani pali gwo mo mmothoson nyakki a'di mbway mo hili isi ciki/ ki a'di midi diki dir /e eya dwallin gwo jin ca'd mo dhali adwallin gwo jin ca'd mo midi ci /e eya mantor tonthus 'twa/a 'cesh mo dhali amantor tonthus 'twa/a 'cesh mo midi kar /e eya sijin mo be. ⁵⁹ Aha/ tora /e gwo mo ki /e mini diki pi ka pije/ ki sule/ mo ntagi /e mini ci ara maliim jin 'ko'd mo be.

13

Mo gi Rijuwa Du Is mo walla Mony'ce'd Sho'k mo

1 'Kwanin tiya 'kon ki mo caan mo uni kun tori a'di gwo mo gom 'Kwani gi Pany Jaliil kun 'kosh ma Bilaatus abas buni e mo nyakki tom buni kun 'ciha/ uni 'kus mo mmomiya basa 'cesh mo. ² Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: A/um kulumki gwo ibwa ki 'Kwani gi Pany Jaliil gwansan ta imanmii

miinthus kun shi/ashi/ mo mmobola ris 'Kwani gi Pany Jaliila tiya e mo 'taa? haali/ uni 'koshkunu ki isa nyor kan mo? ³ Aha/ tora um gwo mo ki: Yisa. Hili isi ciki/ um mini rica du is mo ki umi 'baar mo minu 'koki 'ce'd sho'k wakan mo be. ⁴ Walla uni gwansan kun 'koni 'kume'd i'ce'dka pekwara mo uni gun bitkina gu'ba turga/ apo/ mo e Pan Siluwaam mo dhali 'kosh uni jwa mo tani a/um kulumki gwo ibwa mo ki uni ta imandhiŋ gwo kun shi/ashi/ mo mmobola ris unin tiya kun 'kon e Pa Urushaliim e mo 'taa? ⁵ Aha/ tora um gwo mo ki: Yisa, hili isi ciki/ um mini rica du is mo ki umi 'baar mo minu 'koki 'ce'd sho'k wakan mo be.

Gwom 'Bi'th/ e gom Cwampu/ mo

⁶ Dhali a'di ki tor gwo gi gwom 'bi'th/ e yan gom uni mo ki: Wathi/ jin ta'd gi cwampu/ jin sikina a'di e bwaagon piti mo dhali a'di pu'dki'd mo mmonap maman 'peni a'di mo tani dhali a'di diki gam jan 'deŋ kamu/ mo be. ⁷ Dhali a'di ki owa manhil cwalman gwo mo ki: Hili mo mo ma. Yil 'koni kwara shwane/ jin yayika/ mo mmonap maman 'pena pu/ yan mo tani dhali aha/ dinaki gam jan 'de/ mo. Jepi a'di ka 'cesh mo ma. Atinta mina a'di bu'th mony'cesh yan kan mo? ⁸ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Dhalki a'di di'd mo ma, tapa, yil yansan si'da/ ntagi aha/ mina cwany a'di ka 'kawur is mo

dhali wol guren to/ eya po/ mo. ⁹ Dhali wakki/ a'di mididho'th maman ki yil jin 'ko'd mo, 'boro'd be. Hili wakki/ a'di diki dho'th maman mo tani /e mini mish a'di jep ka 'cesh mo be.

A'bom jin Ta Nwol jin Waçkunu ka Cim ma Pesu/ mo

¹⁰ Dhali a'di diki'd mo mmoŋor gwo mo e gu'b gi montul isa kamu/ ka cim ma pesu/ mo. ¹¹ Dhala 'boma kamu/ diki'd jin ta'd ga rum thus jin 'batha a'di mo mmo/ ath mom'bi'th mo ki yili 'kume'd i'ce'dka pekwara mo. Ayim di'd ki gonŋo/ mo dhali a'di mol is piti 'de'k ki 'bore/ mo. ¹² Dhali ka Yesus parki'da yim e mo tani a'di yukki'da yim mo dhali owa yim gwo mo ki: A'boma, / e din ki 'kus mo 'peni 'ba'th pini mo be. ¹³ Dhali a'di ki dhu me'd piti apowa yim mo dhali ki jahanne/ ayim 'ka'dkina is mo dhala yim 'borki'da Arungimis bwa i is mo be. ¹⁴ Hili tapa gi gu'b gi montul is mo a'di shwaki'da nyor ka nyor mo haala Yesus waçki'da waç ka cim ma pesu/ mo be. A'di ki o 'kwani gwo mo ki: Acim 'koni pe'de/ jin minu ka mii thima tu'c mo be. Iiyu/ ka cim gwansan mo ma ki um minu waç mo, yisa ka cim ma pesu/ mo. ¹⁵ Yan'ko'd Tapa ki thok a'di gwo mo ki: Um 'kwani kun tana he'k e ka he'k e mo. 'Kona um ka 'deŋe/ 'deŋe/ ka cim ma pesu/ ki 'cuç morbip bum mo walla thuluny bum 'peni gu'b buni mmosus

uni mmopi yi'de/ mo 'taa?
¹⁶ Dhala 'bom yansan mo jin ta 'bwa/ ma Ibrahiim mo a'di jin de^hkin ma Se^htaan ki yili 'kume'd i'ce'dka pekwaro mo tani a'di ka ba/ mminu mii diki 'cuk mo 'peni mondek yan ka cim ma pesu/ mo?
¹⁷ Me'd jin okina a'di gwo gwansan mo tani aris uni kun ta 'kup ki a'di mo tani dhukunu ki mon'the is mo dhala ris 'kwani 'baar mo 'kunykina bwa mo goma ris mii gi monyca kun miikina a'di mo be.

Gwom 'Bi'th/ e gom Emen To jin Miinuwa 'Tash mo

¹⁸ Dhali wakan a'di ki o gwo mo ki: Bampa/ ma Arumgimis wana e katinta mo sa/? Dhali aha/ mina kar a'di ka par 'ban katinta mo?
¹⁹ A'di wana e ki emen to jin miinuwa 'tash jin kala wathi/ mo dhali si e monsinum piti mo. Dhali a'di caki'd mo dhali a'di warki'd ki cwa mo dhali 'dii kun pen e mis mo tani nyan^hki gu'b buni eya bim piti mo be.

Gwom 'Bi'th/ e goma Cumat mo

²⁰ Dhali dok/ e a'di ki o gwo mo ki: Aha/ mina kar Bampa/ ma Arumgimis ka par 'ban kata mo sa/? ²¹ A'di wana e ka cumat jin kal ma 'bom mo mmo'thok mo mmoce e ka dipany ka u^hca^h bwamani kwara mo ntagi a'di seki'd mo be.

Acampur jin Nyutha 'Twa-man ki Nyu'th mo

²² A'di yaki'd mo e bway piti mo e bampa/ mo dhali e pa 'baar mo mmo^htor gwo

mo dhali a'di ki ya mo 'kup ki Pa Urushaliim mo. ²³ Dhali wathin 'de^h kamu/ o a'di gwo mo ki: Tapa, mina uni gwansan kun wo^htkunu mo 'ko i da^hka/ kan mo 'taa? Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: ²⁴ U^hti/ mo ma mmoci^h mo eya campur jin nyuthanyu'th mo haali/ 'kwani to^hrki^hka/ um gwo mo ki: Uni tana ris mo kun mini simm mo e mmoci^h mo tani dhali uni mini mo^h se mo be. ²⁵ Ki e^h kamu/ ka mancila gu'b, ki a'di midi cu mis mo dhali mutha campur mo tani um mini tel mii 'pen mo mmodosha pi^hje/ mo dhali nagkana campura po/ ki me'd mo mmo/o gwo mo ki: Tapa, ka'dki am gu'b mo ma. A'di midi thok um gwo mo ki: Aha/ mola mo jin iiyina um 'peni cine/ mo be. ²⁶ Dhali yan'ko'd um mini tel mii 'pen mo mmo/o gwo mo ki: Aman shwana to mo dhali pi to mo e bu^h'kus pini mo dhali / e to^hrki aman gwo mo e bway bam mo. ²⁷ Hili a'di midi o gwo mo ki: Aha/ to^hra um gwo mo ki: Aha/ dinaki mish mo mo jin iiyina um 'peni cine/ mo be. Iiku/ um mo 'peni aha/ mo aris umi 'baar mo kun miiki mii kun 'co^hka'co^h mo. ²⁸ Dhali yan'ko'd um mini ko mo dhali 'pe'd shem bum mo ki um mini para Ibrahiim e mo dhala Is/ hak mo dhala Yakuub mo dhali aris iman^hci gwo ma Arumgimis kadhama/ mo e Bampa/ ma Arumgimis mo dhali um ki is bum minu ta'k ka pi^hje/ mo be. ²⁹ Dhali 'kwani mini pu'du/ mo 'peni

mom'pesho'k mo dhali 'pena bor ma lunḡu'b mo dhali 'peni moḡ'ko'd gwar ma bim poros mo dhali 'peni moḡ'ko'd gwar ma biny cam mo dhali uni mini 'ko mo atharabeesa gi Bampa/ ma Arumgimis mo be. ³⁰ Dhali hili mo mo ma, unin tiya kun 'koni 'ko'd mo tani minu dhu itwa/ a/ mo dhali unin tiya kun 'koni twa/ a/ mo tani minu dhu i'ko'd mo be.

Yesus Gwoki'd Apo/ Pa Urushaliim mo

³¹ Dhali e mo caan gana/ mo tani 'Kwanim Parisiyiina tiya pu'dkin mo dhali o a'di gwo mo ki: Yayi mo 'peni ma-han mo haala Hirodus ḡap/ e mmo'kosh jwa mo be.

³² Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Iiku/ um mo ma dhali tora mak caan gwo mo ki: Hili mo mo ma. Aha/ urkina ruma 'cesh ka pije/ mo dhali mii mowaç shwane/ mo dhali ka'thamo/ si'da/ mo, dhali ka cim kwara mo tani aha/ mina 'baar bway pem mmothim a'di mo be. ³³ Bahili aha/ mina mii ya e bway pem shwane/ mo dhali ka'thamo/ dhali ka tee jin midi bathi 'ko'd mo haali/ a'di dinuki mish mii mo ka mançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo minu 'koki 'taki 'ce'd sho'k ka pije/ mo 'peni Pa Urushaliim mo be. ³⁴ Ayy Urushaliim, Urushaliim, um kun 'koshki imançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ jwa mo dhali 'kosh uni gwansan ki wosh mo uni gun hashkunu mo e um mo. Me'd wana risa jin oka/ bwayi mmotul uçim bum is

mo mmonḡal 'de/ mo me'd kumana ḡwa jin wupi ushan piti ka bi mo dhali um ushkin mo be. ³⁵ Hili mo mo ma. Gu'b bum dhalkunu um 'pen ki ma'du/ mo be. Dhali aha/ tora um gwo mo ki um mini 'koki par aha/ e mo ntagi um mini o gwo mo ki: Mom'bor mii ki a'di jin pu'dki'd ki gway gi Tapa mo be.

14

Yesus Waçki Wathi/ jin 'Kosha 'Batha Wasa/ I/is mo

¹ Dhali ka cim ma pesun 'deḡ kamu/ mo tani ki a'di yaki'd mo mmoshwa to mo e gu'b gi tapan kamu/ mo 'peni 'Kwani Parisiyiin mo tani uni timki a'di mo be. ² Dhali hili mo mo ma, wathin kamu/ doshki'da bor a'di mo a'di jin ta'd gi 'batha wasa/ e is piti mo. ³ Dhala Yesus ki o iman-misha jo'd gwoḡkan gwo mo dhali 'Kwani Parisiyiin gwo mo ki: A'di ta mii gi gwoḡkan mo 'taa? mmowaça waç ka cim ma pesu/ mo? walla minu dhalku/ mo? ⁴ Hili uni 'kon ki shwam mo. Yan'ko'd a'di ki sus a'di mo dhali waç a'di mo dhali mmodhal a'di mmoya mo be. ⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Wathi/ jana 'peni bwam um ta'd gi thuluny mo walla morbip kun ta'kkin mo e bwany jis mo, mina a'di diki ya ki jahanne/ mo mmodir uni ka pije/ mo ka cim ma pesu/ mo 'taa? ⁶ Dhali uni mol thok gwo yansan mo be.

Gwo gom Yilkina/ dhali Com Gu'b mo

⁷ Dhali a'di ki tor uni gwo mo ki gwom 'bi'th/ e mo gom uni gwansan kun yukkunu mo ki a'di nyithki uni mo mmokwanykina uni moŋ'kom 'borga/ mo mmo/ o gwo mo ki: ⁸ Ki /e yukkunu mo, ma e momiimash ka tul 'kup mo tani dhalku/ ki ca'ba 'cesh e mom'borga/ mo, hili isi ciki/ wathi/ jin ekki'd ki /e mo yukkina a'di mo be, ⁹ dhali a'di jin yukki /e mo gara/ midi pu'du/ mo dhali o /e gwo mo ki: Ciyi mo yansan ki wathi/ yansan mo ma dhali yan'ko'd /e mini tel mii 'pen mo mmo'the is mo mmobu'th mo jin gwa'dagwa'd mo be. ¹⁰ Hili ki /e yukkunu mo tani yaku/ mo dhali ca'b e mo jin gwa'dagwa'd wakan mo, ki a'dim bum jin ciki'da yuk mo midi pu'du/ mo tani dhali a'di midi o /e gwo mo ki: Amugum pema, shoru/ mo ma, mmoça'bi mompoko'd yaase mo. Yan'ko'd /e minu tak mo e buŋ'kus uni 'baar mo kun 'kona tharabeesa nyakki /e mo be. ¹¹ Haali/ aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun dhu is buni ki ca mo tani minu dhu ki gwa'd mo, dhali a'di jin kar is piti ki gwa'd mo tani a'di minu kar ki ca mo be.

¹² Dhali a'di si'da/ o gwo mo e wathi/ jin yukki a'di mo ki: Ki /e ki ciya yuk jin yuku mo gom tonte/ mo walla dhan tonte/ jin shwanu mo tani dhalku/ ki yuk imugum pini mo walla ikam pini mo walla ibas pini mo walla imannyak 'kom pini kun ta pa ki pa mo

hili isi ciki/ uni si'da/ mini yuk /e mo mmodok mii mo dhali /e minu rak mii yani bway mo be. ¹³ Hili wakki/ /e mini ciya yuk jin yuku mo tani yuki 'kwani kun hatha'ko'd mo ma, dhali uni gun kutha is gunkuru/ mo dhali uni kun ta ŋwol mo dhali uni gun tana ja'da/ mo be ¹⁴ dhali /e minu 'bor mii mo haali/ uni mini mol /e to raki bway mo be. Hili /e minu rak to ibway mo ki mompinu ki uni kun ta kun kar/e mo be.

Gwom 'Bi'th/ e gom Dhan Tonte/ jin Shwanu mo

¹⁵ Ki jan tal 'den kamu/ 'peni uni gwansan kun 'kokina tharabeesa nyakki a'di mo cikki gwo yansan mo tani a'di o a'di gwo mo ki: Mom'bor mii gom a'di jin midi shwa tonte/ e Bampa/ ma Arungimis mo be. ¹⁶ Hili a'di ki o a'di gwo mo ki: Wathi/ ki en kamu/ ciki'da yuk mo gom dhan tonte/ jin shwanu mo tani a'di yukki 'kwani ka ris mo be. ¹⁷ Dhali ka tee pu'dki'd mo gom tonte/ mo tani a'di hashki cinkinam piti mo mmo/o uni gwansan gwo mo uni kun yukkunu mo ki: Iiyu/ mo ma, haali/ aris to 'baar mo thosonkunu mo be. ¹⁸ Hili uni 'baar mo telki mii 'pen mo mmoçi gwo 'ko'd mo be. Wathi/ jin twa/a/ a'di oki a'di gwo mo ki: Aha/ dağa yola bunto mo dhali aha/ mina mii ya mo mmopar a'di e mo. Aha/ dotkina /e mo ki aha/ minu dhalku/ mo be. ¹⁹ Dhali jan kamu/ o gwo mo ki: Aha/ yolkina morbipi

'kume'd mo kun repu/ 'ba/ ki dhan_{ka}'b to ka susu/ susu/ mo dhali aha/ mina mii ya mo mmopal uni mo. Aha/ dot_{kina} / e mo ki aha/ minu dhalku/ mo be. ²⁰ Dhali jan kamu/ o a'di gwo mo ki: Aha/ daka mashkina a'bom mo dhali gom gwo gi wakan mo tani aha/ mina molku/ yaku/ mo be. ²¹ Wakan cin_{kina}/ a'di pu'dki'd mo dhali tor gwo yansan ki tapam piti mo dhali com gu'b a'di shwa'da nyor kagahara mo dhali o cin_{kinam} piti gwo mo ki: Yaku/ ka pije/ ki jahanne/ mo ma, e bwaya beega/ mo dhali bway tura nyu'thga/ mo gi 'pen_{kuman} bampa/ mo dhali susi uni gun hatha'ko'd mo dhali uni gun k_{utha} is gun_{kuru}/ mo dhali uni gun tana ja'da/ mo dhali uni kun ta njwol mo. ²² Dhali yan'ko'd cin_{kina}/ ki o gwo mo ki: Tapa, gwo gi k_{ankina} / e akan mo tani miikunu mo be dhali embul di'd naskina/ mo. ²³ Dhali tapa ki o cin_{kina}/ gwo mo ki: Yayi e bway tur ka pije/ mo kun 'kon is'ko'd mo dhali e bwaagon mo dhali malasi 'kwani ki gwo mo mmo/iuyu/ mo, ki gu'b pem minu 'tu'd mo be. ²⁴ Haali/ aha/ tora um gwo mo ki jan tal 'denj kamu/ 'peni 'kwani gwansan kun yuk_{kunu} mo tani uni mini 'koki nyok_{tontem} pem mo be.

Mii jin Minu Mii Denj E Mmota Amanci_{ka} Yesus Gwo mo

²⁵ Dhali adhana waambuhany 'kwani nyak_{ki} ii ki a'di mo dhali a'di ki tuka bor mo dhali o uni gwo mo

ki: ²⁶ Wak_{ki}/ wathinj kamu/ midi yayu/ i aha/ mo dhali diki shi/ ababam pitinj gana/ i e mo dhali kum mo dhali ash mo dhali uci mo dhali ikam mo dhali i'bwaham mo, nye, dhali mondiki/em pitinj gana/ si'da/ mo tani a'di mol ta amancik_{gwom} pem mo be. ²⁷ A'diyin jin diki kal cwany'cithan dhul pitinj gana/ mo dhali bath aha/ isho'k mo tani a'di mol ta amancik_{gwom} pem mo be.

²⁸ Haali/ wathi/ jana 'peni bwam um jin ona bwa ki nyan_{gu}'ba turga/ mo mina a'di diki di ntwa/ a/ mo mmoden_{to} e jin midi mii 'baar a'di mo 'taa? wak_{ki}/ a'di ta'd gi to jin 'kosh jwa mo mmothim a'di mo. ²⁹ Hili isi ciki/ wak_{ki}/ a'di midi kar mo jin ka'bu mo tani dhali a'di mol a'di thim mo tani aris uni 'baar mo kun mishi a'di mo tani mini tel mii 'pen mo mmomii a'di ka mak_{mo} be ³⁰ mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yan ti tel_{ki} mii 'pen mo mmony_{an} gu'b mo tani dhali mol a'di 'ka 'kup mo be. ³¹ Walla malik_{si'da}/ jin yaki'd mo mmogam 'kup ka malika kamu/ mo mmo/ as mo tani mina a'di diki di itwa/a/ mo mmo'cunycur mii mo wak_{ki}/ a'di mish ta ga askar ka alaapi 'kume'd mo mmogam a'di 'kup mo a'di jin yayi'd mo apo/ a'di nyak_{ka} askar alipi iss 'kwanimpa 'de/ mo 'taa? ³² Dhali wak_{ki}/ a'di diki wakan mo tani ka malika kamu/ dina sho'k mmosi'du/ mbway mo tani a'di ki hash amanya mo dhali dot_{gwo} mo gom mon_{ku}'th is mo be.

³³ Gom gwo gi wakan mo tani a'diyin 'peni um mo jin diki dhal tom piti 'peni 'baar mo jin tana a'di mo tani a'di mol ta amancik gwom pem mo be.

A'donkoro/ jin Thapathap mo

³⁴ A'donkoro/ a'di 'bora'bor mo hili wakki/ a'di ki this mom'bala'th piti e mo tani a'di midi mish mom'bala'th piti ta kata ka nyan'ko'd mo?

³⁵ A'di diki ha me'd mo goma 'cesh mo walla goma duhal guren to/e mo. 'Kwani mini bit a'di ka pije/ mo. A'di jin ta gi bwany'ce mo mmocik gwo mo tani dhalki a'di cik gwo mo ma.

15

Gwom 'Bi'th/e gom Ka'bal jin Thisi E mo

¹ Dhali imantera thulpa/ dhali imanmii miinthus mo uni 'kokin mo mmo'dish a'di is mo mmocik a'di gwo mo be. ² Dhali 'Kwani Parisiyiin dhali iman'kwar to mo uni miina gungum mo mmo/ o gwo mo ki: Wathi/ yansan a'di buthi imanmii miinthus mo dhali nyak to shwa ki uni mo be.

³ Wakan a'di ki tor uni gwo gom gwom 'bi'th/ e yansan mo be ki: ⁴ Ki wathi/ jana ibwam um ta'd gi ka'bal issi mudhe'd mo, wakki/ jan 'de/ this e mo 'peni uni mo tani a'di midi diki dhal uni ka iss 'kwanimpa imudhe'd mmo/ ath 'de/ mo e bwaasho mo dhali ya mo mmonap a'di jin thiski e mo ntagi a'di ki

gam a'di mo 'taa? ⁵ Dhali ki a'di gamki a'di mo tani a'di ki kar a'di mo e 'kupa bim piti mo dhali 'kuny bwa mo be. ⁶ Dhali ki a'di pu'dki bway pa mo tani a'di ki yuk imugum piti mo dhali iman-nyak 'kom piti mmonal 'de/ mo mmo/ o uni gwo mo ki: 'Kunyi bwa mo ma, nyakki aha/ mo, haali/ aha/ gamkina ka'bal pem jin thiski e mo be. ⁷ Dhali wakan, aha/ tora um gwo mo ki mom'bor bwa midi caaca mo ki nyanye/ mo e momis mo apo/ jan 'de/ jin ta'da amanmii miinthus jin ri'cki'da du is mo mmobol uni gun ta iss 'kwanimpa imudhe'd athka 'de/ e mo kun tana kar/ e mo uni gun mini mii 'koki ta gi mo gi rica du is mo be.

Gwom 'Bi'th/e gom Emena Guurush jin Thisi E mo

⁸ Walla a'bom jana ta gi emena guurush 'dolkon kushi kume'd mo,* wakka yim this jan 'den kamu/ e mo tani mina a'di diki kanya lamba/ mo dhali dhi'th gu'b mo dhali nap a'di ki burbur mo ntaga yim ki gam a'di mo 'taa? ⁹ Dhali ka yim gamki a'di mo tani ayim ki yuk iyim piti mo dhali imannyak 'kom piti mo mmonal 'de/ mo mmo/ o gwo mo ki: 'Kunyi bwa mo ma, nyakki aha/ mo, haali/ aha/ gamkina emena guurush pem jin thiskika/ e mo be. ¹⁰ Dhali wakan si'da/ aha/ tora um gwo mo ki mon'kuny bwa midi di

* 15:8 Emena guurush 'dolkon kush 'de/ jin wana e ki nasa guurush mo.

mo ibwambori iman'doyu gwo ma Arungimis mo apo/ amanmii miinthus 'de/ jin ri'cki'da du is mo be.

Gwom 'Bi'th/e gom Ya/ gi Wathi/jin Thisi E mo

¹¹ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Wathi/ di'd jin ta gi iya/ i su/ mo be. ¹² Dhali a'di jin gwa'da'd ki uni mo, o com gwo mo ki: Ababa, ci aha/ to jin minu pwak bwa mo gom aha/ mo. Dhali a'di ki pwakki uni to bwa mo be. ¹³ Dhali ka cim 'koki ta aris n'ko'd mo tani a'di ya/ jin gwa'da'd mo tulki'da ris to isi 'baar mo dhali a'di ki bu'th moyam piti mo e bampa/ jin si'dasi'd mo, dhali e mun mo tani a'di ki la mii tom piti ka burbur mo dhali a'di diki butha shure/ mo. ¹⁴ Dhali ki a'di 'baarki tom piti 'baar mo tani adhan te/ cuki mis mo e bampa/ caan mo dhali a'di telki mii 'pen mo mmohar to mo be. ¹⁵ Wakan a'di yaki'd mo mmogam is piti gi wathin 'de/ gi 'penkuman bampa/ caan mo. A'di ki hash a'di mo e bwam buntom piti mo mmoçi kuthar to mmoshwa mo. ¹⁶ Dhali a'di imina bwa 'bor mmoshwa kwarma'c maman cwa mo kun çinu kuthar mo mmoshwa mo be. Dhali jan 'deç kamu/ yisa di'da jin ci a'di to mo. ¹⁷ Hili ki a'di kulumki gwo ibwa mo ki is piti mo tani a'di o gwo mo ki: Hili çinkina/ ma baba wana risa kun çikina a'di aguurush mo dhali kun ta gi tontē/ kun 'koshi jwa mo dhali kun uri 'kup mo, hili aha/ 'ce'dkunu sho'k ki te/

mmahan mo be. ¹⁸ Aha/ mina cu mis mo dhali ya ababam pem mo dhali aha/ mina o a'di gwo mo ki: Ababa, aha/ miikina miinthus apo/ momis mo dhali ibwambori/ e mo be. ¹⁹ Aha/ mina mish ta ji gi ha me'd mo dok/ e yisa ki aha/ minu yuk ki ya/ m pini mo. Kari aha/ ki çinkina/ jin midi mii to ka guurush mo ma. ²⁰ Dhali a'di cuki mis mo dhali pu'd mo eya ababam piti mo. Dhali hili ki a'di si'dasi'd mo mbway naskina/ mo tani ababam piti mishki a'di mo dhali a'di ki hil a'di ka 'thime/ mo dhali a'di ki gus mo dhali kotḥ a'di me'd mo dhali pi a'di 'twa/ mo be. ²¹ Dhali ya/ ki o a'di gwo mo ki: Ababa, aha/ miikina miinthus apo/ momis mo dhali ibwambori/ e mo. Aha/ dinaki ta ji gi ha me'd mo jin minu yuk ki ya/ m pini mo be. ²² Hili com ki o çinkinam piti gwo mo ki: Guyu/ burrinye/ jin 'boro'd ki jahanne/ mo ma dhali hi'th a'di mo, dhali hi'th a'di ki tome'd mo dhala ppa/ e sho'k piti mo. ²³ Dhali guyu/ ara morbip mo jin 'thika'thik mo dhali 'kosh a'di mo dhali dhalki ana 'kana a'di mo dhali 'bor bwa mo. ²⁴ Haali/ ya/ m pem yansan a'di wuki'd mo dhali a'di piki'd mo shwane/ dok/ e. A'di thiski e mo tani, dhali a'di gamkunu mo. Dhali uni telki mii 'pen mo mmo'bor bwa mo be.

²⁵ Dhali ya/ jin ta'da bwa nyara/ mo tani a'di di'd e bwam bunto mo. Dhali ki a'di pu'dki'd mo dhali 'dish gu'b is mo tani a'di cikki gway

jin yuku mo dhali sa jin sana 'kwani mo be. ²⁶ Dhali a'di ki yuk cinƙinanƙ kamu/ 'de/ mo dhali a'di ki dot a'di gwo gom 'pemen mii yansan mo. ²⁷ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Akam pini pu'dki'd mo dhali ababam pini a'di 'koshki a'di ara morbipa 'thikga/ mo haali/ a'di bu'thki a'di ka nyan'ko'd ki 'dantar mo dhali ki 'bore/ mo. ²⁸ Hili a'di shwaki'da nyor mo dhali ush bway bwan gu'b ya mo be. Ababam piti yaki'd/ ka pije/ mo dhali malas a'di mo. ²⁹ Hili a'di thokki com gwo mo ki: Hili mo mo ma, ka ris yili 'baar mo tani aha/ miikina /e to mo dhali aha/ dinaki ush gwonƙan pini e mo. Hili /e diki ci aha/ ari mi mo ki aha/ mina 'taki 'bor bwa mo nyakki imugum pem mo. ³⁰ Hili ki ya/m pini yansan pu'dki'd mo tani a'di jin loski tom pini ki miinthus jin ta miinyal mo dhali / e ki 'koshki a'di amor bipa 'thikga/ mo. ³¹ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Ya/uma, / e nyak di ki aha/ isa yempa/ mo dhali aris to gwansani 'baar mo kun ta kum pem mo tani uni ta kum pini mo be. ³² A'di ha me'd ki han gana/ mo mmo'bor bwa mo dhali mmo'kuny bwa mo goma kam pini yansan jin wuki'd mo dhali a'di di'd ki e mo, a'di jin thiskunu e mo dhali a'di gamkunu mo be.

16

Gwom 'Bi'th/e gi Wathi/jin

Thisi To Dhu mo

¹ A'di si'da/ ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Wathiƙ kamu/ diki'd jin ta pa ki pa mo, a'di jin ta'd ka mandhu to mo dhali gwo gi yeru a'di is ki gway pu'dki'di a'di mo ki wathi/ yansan miiki tom piti jin tana a'di ka burbur mo be. ² Dhali a'di ki yuk a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Gwon tinta cikƙika/ mo gom / e mo? Ciyaa/ montonden pini jin dhuna /e to e mo haali/ /e mini mish ta amandhu to mo dok/e yisa. ³ Dhali amandhu to a'di o gwo mo e is piti ki: Aha/ mina mii katinta mo sa/? haali/ tapam pem a'di bu'thki mo jin dhuka/ to mo 'peni aha/ mo. Aha/ tana wathi/ jin 'bitha'bi'th jin 'kosh jwa mo mmoƙwany jis yisa dhali aha/ 'thena is mo mmo'tho to mo. ⁴ Aha/ misha to jin miga/ mii mo ki 'kwani mini mish aha/ bu'th mo e gu'b buni mo ki aha/ minu kar 'pen ka pije/ mo 'peni mo jin dhunu to mo. ⁵ Wakan a'di ki yuk 'kwani kun 'kon ma mure/ gi tapam piti m'ba/ ka 'dete/ 'dete/ mo dhali a'di ki o jin tƙwa/ a/ gwo mo ki: /e din ma mure/ gi tapam pem i'ba/ ekata mo? ⁶ A'di ki thok a'di gwo mo ki: Ayin jin baru ki iss* 'kwanimpa imudhe'd mo. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Budhi awarka/ jin 'kwara /e to mo dhali ca'bi a'cesh ki jahanne/ mo dhali 'kwari ki iss† 'kwanimpa su/ i'ce'dka 'kume'd mo. ⁷ Dhali yan'ko'd a'di ki o jan kamu/ gwo mo ki: Dhali ekata si'da/

* 16:6 miiya † 16:6 ƙamsiin

ndin ma mure/ /e m'ba/ mo? Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Pos bunyan jin baru ki iss 'kwanimpa mmudhe'd mo. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Budhi awarkam pini jin 'kwara /e to mo dhali 'kwari ki iss[‡] 'kwanimpa idon^{on} mo. ⁸ Dhali tapa ki manja mandhu to jin diki ta akar/e mo goma gany piti mo, haali/ iya/ gi 'kwaniny'cesh gwansan mo tani uni yukayuk mo eya nyakum yil bunin gana/ mo mmobol iya/ gi monkush e mo be. ⁹ Dhali aha/ tora um gwo mo ki, miiya mugu gom is bum mo ki to jin ta pa ki pa mo kun 'koki ta kun kar/e mo, wakan ki a'di midi ush me'd mo tani uni mini 'taki bu'th um mo e mo gi mon'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo.

¹⁰ A'di jin ta isin gana/ mo gom ari ton gwa'dga/ mo tani a'di ta isin gana/ mo si'da/ gom to jin ca'd mo. Dhali a'di jin thisi to kun gwa'dan mii mo tani ta a'di jin thisi to kun can mii si'da/ mo be. ¹¹ Wakki/ um 'koki ta isin gana/ mo gom to jin ta pa ki pa mo kun 'koki ta kun kar/e mo tani aja a'di jin midi ci um to jin ta pa ki pan gana/ mo mmodhu mo? ¹² Dhali wakki/ um 'koki ta ku isin gana/ mo gom to ma cin kamu/ mo tani aja a'di jin midi ci um a'di jin midi ta jim bum gana/ mo? ¹³ Cinkinaŋ kamu/ yisa di'da jin midi mish to mii gom tapa isu/ mo. Hili a'di midi mii shi/ jan tal'den kamu/ i e mo dhali en jamu/ mo walla a'di midi

bu'th jan 'de/ ka bor mo dhali wak jan kamu/ mo. Um moli mii Arumgimis to mo dhali mii to gi ta pa ki pa mo.

¹⁴ Dhali 'Kwani Parisiyiin uni gun ta iman/ena guurush mo ki uni cikina ris to gwansani 'baar mo tani dhali uni 'theŋki a'di shushi mis mo be. ¹⁵ Hili a'di o uni gwo mo ki: Um ta uni gun dhu is bum ka kar/ e mo mbwambori 'kwani mo. Hili Arumgimis mishki'da dum bum mo. Haali/ a'di jin eŋki'd e bwaman 'kwani mo tani a'di ta tonthus ki thus mo e jis/e ma Arumgimis mo be.

Gwonkan jin Cinu mo dhali Bampa/ ma Arumgimis mo

¹⁶ Gwonkan jin cinu mo dhali imançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo uni 'kokin mo ntaga Yohaana mo. 'Peni mo yan mo tani gwom 'boro'd gi Bampa/ ma Arumgimis a'di cikunu mo dhali aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ cikini a'di ki mombujur mo be. ¹⁷ A'di 'disha mii mo gom momis mo dhali mony'cesh mmopi mo mmobol ari businya/ gi gwonkan jin cinu mo ki a'di minu kar ki mompuu mo be.

Gwo jin Tor ma Yesus Apo/ Mo jin Dhaluwa Dhal 'Pen mo

¹⁸ Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun dhal up buni 'pen mo dhali mash kun tiya mo tani uni miiki miinyal mo be, dhali a'di jin mashki'da 'bom jin dhalu 'pen mo 'pena kathim piti mo

tani a'di miiki miinyal mo be.

Wathi/ jin Ta Pa ki Pa dhala Li/aasar mo

¹⁹ Wathin kamu/ diki'd jin ta pa ki pa mo, a'di jin hi'thki burrinye/ jin ta'da buhe/ ka buhe/ mo dhali burrinye/ jin na'bulana'bul mo dhali jin shwa to ki shwam paḡ gana/ isa yempa/ mo. ²⁰ Dhali e 'twaḡkala goḡ piti mo tani wathi/ jin hatha'ko'd 'thikunu mo, a'di jin yuku gway ka Li/ aasar mo a'di jin tasha jama/ isi 'baar mo. ²¹ Dhali a'di dina gwo mbwa mo ki a'di minu thiḡ mo ki to kun biḡkin 'pena tharabeesa gi wathi/ jin ta pa ki pa mo. Hila 'ka pu'dkin mo dhali 'te'd jamam piti mo be. ²² Wathi/ ha'th'ko'd yan a'di wuki'd mo dhali a'di kalkina iman'doyu gwo mo eya bor ma Ibrahiim mo. Dhali wathi/ jin ta pa ki pa si'da/ tani a'di wuki'd mo dhali kankunu mo be. ²³ Dhali eya Haawiya mo tani a'di 'koshkunu is ka nyor mo dhali a'di 'de'kki em piti ki mis mo dhali a'di ki para Ibrahiim e mo 'pena dhana/ mo dhala Li/ aasar eya bor piti mo be. ²⁴ Dhali a'di ki yuka yuk mo ki: Ababa Ibrahiima, miiyi mii apo/ aha/ mo ma dhali hasha Li/ aasar mo mmothul aliman me'd piti e yi'de/ mo dhali mmo'thupa le'd pem mo haali/ aha/ 'pe'dkina she/ mo eya le'dan o'd yansan mo be. ²⁵ Hila Ibrahiim thok a'di gwo mo ki: Ya/uma, kayi gwo e mo ma. Ki /e din ki e mo tani, /

e buthi tom 'boron pini mo dhala Li/ aasar a'di buthi to kun shiyin wakan mo. Dhali hili, shwane/ a'di malaskunu imahan mo dhali /e din e mo jin 'pe'du she/ mo be. ²⁶ Dhali eya ris mii yan ka makampo/ mo tani dhan jisa caaga/ di'di bwaman am mo dhali um mo jin thosonkunu mo, ki uni gwansan kun mini 'taki 'ciḡh 'peni mahan e /e mo mini mol mii mo, dhali jan 'deḡ kamu/ midi mol 'ciḡh 'peni mun ntagi am mo be. ²⁷ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Wakki/ wakan mo tani aha/ dotkina /e mo ababa, mmohash a'di mo e gu'b ma babam pem mo be ²⁸ haali/ aha/ tana gi ikam pemi mudhe'd mo, wakan ki a'di midi rum uni ki gwo mo, hili isi ciki/ ki uni si'da/ mini 'koki iiyu/ mo e mo/isa nyor yansan mo be. ²⁹ Hila a/ibrahiim thok a'di gwo mo ki: Uni tan ga Musa mo dhali imanḡi gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo. Dhalki uni ciḡ uni gwo mo ma. ³⁰ Dhali a'di ki thok gwo mo ki: Yisa, ababa Ibrahiim. Hili wakki/ jan 'deḡ kamu/ midi ya i uni 'peni mowu mo tani uni mini rica du is mo be. ³¹ A'di ki o a'di gwo mo ki: Wakki/ uni 'koki ha gwo ma Musa e mo dhali gwo gi imanḡi gwo ma Arumgimis kadhamo/ e mo tani wakan si'da/ uni mini 'koki ci bwam buni ka gam 'kup mo wakki/ jan 'deḡ kamu/ midi 'taki cu mis 'peni mowu mo be.

17

Mompal gi Miinthus mo

¹ Dhali a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Mom-palu gom miinthus ka jin gana/ mini pu'du/ mo. Hili wayyi e a'di jin mina uni ipu'du/ mo be. ² A'di midi 'bor ki 'bor gana/ mo wakka yo minu 'taki dek a'di m'bam piti mo dhali a'di minu bit mo e kumma/ yi'de/ mo jin mina a'di 'taki diki rak jan 'de/ 'peni uni gwansan is mo kun gwa'dan mo mmomii miinthus mo. ³ Yipi 'kup 'kup ki is bum ki 'bore/ mo ma. Wakka kam pini mii miinthus mo tani kucuri a'di ki gwo mo ma, dhali wakki/ a'di ri'cki'da du is mo tani dhalki a'di miinthus piti 'pen mo. ⁴ Dhali wakki/ a'di mii miinthus apo/ /e me'di pesu/ ka tee mo tani dhali a'di ki tu'k mo me'di pesu/ dhali o /e gwo mo ki: aha/ ri'ckina adu is mo tani /e mini mii dhal a'di miinthus piti 'pen mo be.

Mari Aman Mongam Gwom Bam Is mo ma

⁵ Dhali uni gun dhunu ki she/ mo ki o Tapa gwo mo ki: Mari aman mongam gwo is bam is mo ma. ⁶ Dhali Tapa ki o gwo mo ki: Wakki/ um ta gi mongam gwo is mo me'd emen to jin miinuwa 'tash mo tani um mini mish o cwa yansan jin wana e ka 'kum'dii gwo mo ki: Dhalki a'di yu'du/ mo dhali dhalki a'di cudhu/ mo e yi'de/ kumma/ mo dhali a'di midi ha um gwo e mo be.

Atu'c jin Miina Cinjina/ mo

⁷ Mina tal 'de/ den kamu/ 'peni um, a'di jin ta gi cinjina/ jin goro'da 'cesh walla jin ur

ka'bal mo mmo/ o a'di gwo mo ki a'di pu'dki'd mo 'peni bwam bunto mo ki: Yayu/ ki jahanne/ mo dhali ca'ba 'cesha tharabeesa mowa? ⁸ Walla mina a'di diki dhal gwo e i is mo mmo/ o gwo mo ki: Thosonaa/ tonte/ mo ma dhali dek is pini ki burrynye/ mo dhali mii aha/ to mo ma, ntagi aha/ mina shwa to mo dhali pi to mo dhali yan'ko'd /e mini shwa to mo dhali pi to mo? ⁹ A'di 'bori cinjinam piti bwa i is mo 'taa? haali/ a'di miiki to jin kankina a'di a'di gwo mo mmomii mo 'taa? ¹⁰ Wakan um si'da/ ki um miiki to gwansani 'baar mo kun kankunu um mo tani oyi gwo mo ki: Am tana cinjina/ kun 'koki ha me'd mo. Aman miikina jasi a'din 'de/ den gana/ mo jin ta'da tu'c bam mo be.

Yesus Dhelelki 'Kwani kun 'Kosha Monthusi 'Kume'd Is mo

¹¹ E bway gi Pa Urushaliim mo tani a'di yaki'd e bway bampa/ gi bwaman gi Pan Saamira mo dhali Pany Jaliil mo be. ¹² Dhali ki a'di cicki bampa/ mo tani a'di gamkina 'kwani kun 'kosha monthus 'kup mo uni kun 'koni 'kume'd mo, uni kun doshkin isa dhana/ mo. ¹³ Dhali uni ki 'de'k 'twam buni ki mis mo dhali o gwo mo ki: Yesus jin ta Tapa, miiyi mii apo/ aman mo ma. ¹⁴ Dhali ki a'di mishki uni mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Iiku/ mo ma, dhali tor is bum eya tente/ e igasiis mo. Dhali ki uni iikin mo tani uni dhelelkina is mo be. ¹⁵ Dhali yan'ko'd jan tal 'de/ den kamu/

'peni uni mo tani ki a'di parki is piti e ki a'di waçu/ mo tani dokki'd ka nyan'ko'd mo mmomaņa Arungimis mo ki dhan 'twa/ jin caaca mo be. ¹⁶ Dhali a'di ki biṭ bwam/ em piti a'cesh mo e sho'k ma Yesus mo mmoci a'di mom'bor bwa i is mo be. Hili a'di ta wathi/ gi Pan Saamira mo be. ¹⁷ Yan'ko'd Yesus ki o a'di gwo mo ki: 'Kona uni ki 'ko 'kume'd uni kun dheelkin mo 'taa? Mane uni gun 'koni pedoņon mane? ¹⁸ Jin tal 'deņ kamu/ bunya/? diki gam mo mmodoku/ mo mmomaņa Arungimis mo hili isi ciki/ a'di jin diki ta Wathi/ Yahuuda/ mo be. ¹⁹ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Cuyi mis mo ma dhali yayi e bway pini mo. Moņgam gwo is pini a'di wothki /e mo be.

Mo gi Mina Bampa/ gi Momisi Pu'du/ mo

²⁰ Dhali a'di dotkunu gwo mo ki 'Kwani Parisiyiin mo ki Bampa/ ma Arungimis midi pu'du/ kakasja mo sa/? Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Bampa/ ma Arungimis midi diki yayu/ ki jamas mii jin minu tim ki ye'th ye'th mo. ²¹ Walla uni mini 'koki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, A'di a'dan be, walla, Imattaan mo, haali/ hili mo mo ma, Bampa/ ma Arungimis a'di di'di bwam um mo be.

²² Dhali a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: Atee mini pu'du/ mo ki um mina bwa o mo mmopara tenter kamu/ e jin ta ji gi Ya/ gi 'Kwani mo dhali um mini 'koki par a'di e mo be. ²³ Dhali

uni mini o um gwo mo ki: Hili mo mo ma, mmattaan mo, walla, Hili mo mo ma, mmahan mo tani, dhalku/ ki ii mo ma. Dhalku/ ki bath uni isho'k mo. ²⁴ Haali/ me'da wara sho'k jin dhithi mo ka war mo dhali mmokush mo 'peni momis mo 'peni 'ko'd gwar gi 'bana kamu/ mo tani wakan mina Ya/ gi 'Kwani di eya teem piti mo be. ²⁵ Hili ntwa/a/ a'di mina isi 'kosh ka nyor mo gom to ka ris mo dhali a'di minu wak mo ki 'kwani ma nyakum yil gwansan mo be. ²⁶ Me'da tee ma Nuuh mo tani wakan a'di midi ta atee gi Ya/ gi 'Kwani mo be. ²⁷ Uni shwaki to mo dhali uni piki to mo dhali uni mashkin mo dhali uni 'kokin mo mmociya ci mmomash mo ntaga tee jin ciĉkin ma Nuuh mo e bwaa kur mo dhali agannu/ yi'de/ pu'dki'd mo dhali 'ce'd uni 'baar mo sho'k mo be. ²⁸ Wakan si'da/ a'di mina e waka tee ma Luuth mo - uni shwaki to mo dhali uni piki to mo dhali uni yolki to mo dhali uni yolkin mo dhali uni siki to mo dhali uni nyanĉi to mo ²⁹ hili ka tee jin yakin ma Luuth ka pije/ mo 'peni Pan Saduum mo tani o'd dhali to jin si'du/ mo he'thki'd ka sho'k mo 'peni momis mo dhali 'ce'd uni 'baar mo sho'k mo be. ³⁰ Wakan si'da/ a'di midi ta atee gi Ya/ gi 'Kwani ki a'di minu tor eya tente/ mo be. ³¹ Ka tee caan mo tani dhali a'di jin di'd e 'kuņgu'b mo nyakki tom piti jin tana a'di e gu'b mo tani midi diki thulu/ ka 'cesh mo mmo'do uni mo dhali wakan si'da/ a'di jin di'd

e bwam mombunto mo tani midi diki dokku/ ka nyan'ko'd mo. ³² Kayi gwo gi asha Luuth e mo ma. ³³ A'diyin jin midi simm to e jin mina a'di ita e mondiki/ em piti mo tani a'di midi this a'di e mo be. Hili a'diyin jin midi this mondiki/ em piti e mo tani a'di midi kar a'di mo be. ³⁴ Aha/ tora um gwo mo, e mon'thiny caan mo tani 'kwani su/ mini 'kowa cin tal 'de/ mo. Dhali jan tal 'de/ minu bu'th mo, dhali jan kamu/ minu dhalku/ mo be. ³⁵ Up mini 'ko isu/ mo kun mini yor to mo mmon'tal 'de/ mo. Dhali jan tal 'de/ minu bu'th mo, dhali jan kamu/ minu dhalku/ mo be. ³⁶ Dhali 'kwani su/ si'da/ mini 'ko e bwam bunto mo. Dhali jan 'de/ minu bu'th mo, dhali jan kamu/ minu dhalku/ mo be. ³⁷ Dhali uni o a'di gwo mo ki: Mmana, Tapa? A'di ki thok uni gwo mo ki: I mo jin dina bungwar is nycine/ mo tani e mo yan mo tani korro/ mini tul is mo mmon'tal 'de/ mo be.

18

Gwom 'Bi'th/e goma 'Bom jin Wun ma Kath mo dhala Mandwall Gwo mo

¹ Dhali a'di ki tor uni gwo ki gwom 'bi'th/ e mo jin ta gi 'pemen jin mina uni ka mii 'tho mo isa yempa/ mo dhali mmo'koki dhotha du mo be. ² A'di ki o gwo mo ki: E 'penkuman bampa kamu/ mo tani wathi/ diki'd mo jin ta'da mandwall gwo mo. A'di si'da/ jin diki ko/a Arungimis mo walla diki tak 'kwani mo

be. ³ Dhala 'boma kamu/ jin wun ma kath si'da/ mo tani diki'd e 'penkuman bampa/ caan mo, a'di jin rashki ya ka yempa/ e a'di mo dhali o gwo mo ki: Miiyi aha/ ka kar/ e mo ma apo/ a'di jin yeri aha/ is ki gway mo. ⁴ Dhali hili ki a'di di'd mmo/ush mo tani hili yan'ko'd a'di ki o gwo ki is piti mo ki: Ba aha/ yisa ko/ka Arungimis yisa walla taka 'kwani yisa ⁵ hili goma 'bom yansan jin wun ma kath mo mmo'tu/ulkina a'di aha/ ki mii mo tani aha/ mina mii ka kar/ e goma yim mo, wakan ka yim midi diki wuyaa/ is e mo ki yam piti jin rashina a'di mo be. ⁶ Dhali Tapa ki o gwo mo ki: Ciki gwo mo ma, jin on ma mandwall gwo jin diki ta amanmii ka kar/ e mo. ⁷ Dhali min ma Arungimis diki mii ka kar/ e gom kum piti kun kwanykina a'di mo 'taa? uni gun gwoki 'twa/ i a'di ki montee ilu/ mo dhali ki mon'thiny mo 'taa? Mina a'di itaya adiite/ apo/ uni mo 'taa? ⁸ Aha/ tora um gwo ki a'di midi mii ka kar/ e gom uni ki jahanne/ mo. Bahili ki Ya/ gi 'Kwani midi pu'du/ mo tani mina a'di gam mongam gwo is e mony'cesh mo 'taa?

Gwom 'Bi'th/e gom 'Kwani Parisiyiin mo dhali Imantera Thulpa/ mo

⁹ A'di si'da/ ki tor gwom 'bi'th/ e yansan ki uni gun gam 'twa/ 'kup ki is buni mo ki uni ta kuj kar/ e mo dhali wak kun tiya mo. ¹⁰ 'Kwani su/ iikin mo e gu'b gi mondheleladhelel

mo mmo'tho mo. Jan 'de/ ta Wathim Parisi mo. Dhali jamu/ ta'da mantera thulpa/ mo be. ¹¹ Wathim Parisi doshki'd mo dhali 'tho kan ki is piti mo ki: Arumgimis, aha/ 'bora /e bwa i is mo ki aha/ dinaki waki 'kwanin tiya mo kun ta imankwal to mo dhali kun 'koki ta kun kar/e mo dhali imanmii miinyal mo walla mmodiki wa e ka mantera thulpa/ yansan mo be. ¹² Aha/ ga/ a to mo me'di su/ ka dhas mo. Aha/ china to mo jin taku Arumgimis 'peni to 'baar mo jin gamkika/ mo be. ¹³ Hila mantera thulpa/ a'di doshki'd isa dhana/ mo, a'di diki 'de'k em piti 'kup ki momis mo, hili a'di dorki'da bor piti ki me'd mo mmo/ o gwo mo ki: Arumgimis, miiyi mii apo/ aha/ jin tana amanmii miinthus mo. ¹⁴ Aha/ tora um gwo mo ki: wathi/ yansan yaki'd ka lungu'b bway gu'b piti mo ki mo ma kar/e mo, ma mo dhalka kamu/ mo. Haali/ aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo kun dhu is buni ki ca mo tani uni minu dhu ki gwa'd mo, hili a'di jin karki is piti ki gwa'd mo tani minu kar ki ca mo be.

Jesus 'Borki Ushi Uci Mii mo

¹⁵ Dhali uni 'kokin mo si'da/ mmosusi usha 'pereny i a'di mo ki a'di midi ta uni is ki me'd mo. Dhali ki imancik a'di gwo parki a'di e mo tani uni kucurki uni ki gwo mo be. ¹⁶ Hila Yesus yukki uni i a'di mo mmo/ o gwo mo ki: Dhalki ushi uci iiyini aha/ mo ma, dhalki uni ki non mo.

Haali/ ku gi wakan mo tani 'kon e Bampa/ ma Arumgimis mo be. ¹⁷ Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: a'diyin jin midi diki bu'th Bampa/ ma Arumgimis me'd ara 'ci mo tani midi diki ciç a'di mo be.

Wathin Dhuru'c jin Ta Pa ki Pa mo jin Ta Tapa mo

¹⁸ Dhali tapan kamu/ dot a'di gwo mo ki: Manor Gwo jin 'boro'd. Aha/ mina mii kata mo mmogam mal gi mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo sa/? ¹⁹ Dhala Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Atinta yuka /e aha/ ki jim 'boro'd mo? Wathin tal 'den kamu/ yisa di'da jin 'boro'd mo, hili Arumgimis a'di 'de/ mo be. ²⁰ /e mishi gwonkan kun 'kwarkunu mo kun o gwo mo ki: Dhalku/ cal ki mii mii mo ma, dhali, Dhalka 'kosh ki mii 'kosh mo ma, dhali, Dhalku/ to ki mii kwal mo ma, dhali, Dhalki gwonthus ki mii ak mo ma, dhali, Taki cim dhali kwan mo ma. ²¹ Dhali a'di ki thok a'di gwo mo ki: Aris to gwansan dhukika/ mo 'peni yil pem jin taka/ dhuru'c mo be. ²² Dhali ka Yesus cikki a'di mo tani a'di ki o a'di gwo mo ki: Ton tal 'den kamu/ di'd jin atha /e mo be. Yoli aris to gwansan kun tana /e mo ma dhali ciki uni gwansan kun hatha'ko'd mo dhali /e mini gam mo jin isha to kumma/ e momis mo dhali yayu/ mo dhali bathaa/ isho'k mo. ²³ Hili ki a'di cikki gwo gwansan mo tani a'di warkina bwa ki dit mo haali/ a'di ta wathi/ jin ta pa ki pa mo be. ²⁴ Yesus hilki a'di

mo dhali o gwo mo ki: Mii wa'di di_{ta}/ gom uni gwansan kun ta pa ki pa mo mmocic Bampa/ ma Arungimis mo be. ²⁵ Haali/ a'di 'ka'da mii gom kalman mo mmoya ki solol e jisa 'dipira/ mo mmodhal wathi/ jin ta pa ki pa e i is mo mmocic Bampa/ ma Arungimis mo be. ²⁶ Uni gwansan kun cikki a'di mo tani o gwo mo ki: Wa_{kk}i/ wakan mo tani ija iminu iwo_{th} mo sa/?

²⁷ Hili a'di o gwo mo ki: To jin molu mii ki 'kwani mo tani a'di mishu mii ka Arungimis mo be. ²⁸ Dhala Buterus ki o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma, am dhalkina gu'b bam 'pen mo dhali ba_{th} / e nsho'k mo be. ²⁹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: wathin kamu/ yisa di'da jin dhalki gu'b piti 'pen mo walla ashim piti mo walla ikam piti mo walla icom mo walla ucim piti mo gom gway gi Bampa/ ma Arungimis mo ³⁰ a'di jin mididi diki gam to jin maru is ki nyanye/ ki mo yansan mo dhali ki she/ yil jin mididi pu'du/ mo tani a'di mididi gam mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo be.

Yesus Torki Mowum Piti Nt_{wa}/a/ Me'di Kwara mo

³¹ Dhali a'di ki sus unin 'kume'd i'ce'dka su/ mo dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Hili mo mo ma, ana iina ka gagamis mo e Pa Urushaliim mo be dhali aris to kun 'kwarkunu mo gom Ya/ gi 'Kwani mo ki imançi gwo

ma Arungimis kadhamo/ mo tani minu thim mo be. ³² Haali/ a'di minu çi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali uni mini mii a'di ka mak mo dhali kar a'di ki mon'the is jin shi/ashi/ mo dhali ta_k a'di manya/ i is mo. ³³ Dhali uni mini dor a'di mo dhali 'kosh a'di mo, dhali ka cim kwara mo tani a'di mididi cuyi mis mo be. ³⁴ Hili uni 'koki mish gwo 'ban gom gwo gwansan mo. Haali/ gwo yansan bagkunu mo 'peni uni mo dhali uni 'koki ny_{th} gwo jin okina a'di mo be.

Wathiny Ja'da/ jin Ta'da Man'tho To, A'di Wackunu mo e Shemen Bway gi Pa Ariiha mo

³⁵ Dhali ki a'di 'dishki Pa Ariiha is mo tani wathiny ja'dan kamu/ ca'bki'd e shemen bway tur mo mmo'tho to mo be. ³⁶ Dhali a'di cikki'da waambuhany 'kwani mmo/ iikina uni ki iim pe mo. A'di ki do_t gwo mo ki: Ii yan ta'da tinta mo? ³⁷ Dhali uni ki tor a'di gwo mo ka: Yesus gi Pa Naasira a'di yaki'd ki yampe mo be. ³⁸ Dhali a'di cuu'd ki: Yesus Ya/ ma Dawuu'd, miiyi mii apo/ aha/ mo ma. ³⁹ Dhali uni gwahan kun 'koni bun'kup mo tani kucurki a'di ki gwo mo mmo_{tor} a'di gwo mo mmo_{ca}'b ki shwam mo. Dhali hili a'di cuu'd kagahara dok/ e ki nyanye/ ki: Ya/ ma Dawuu'd, miiyi mii apo/ aha/ mo ma. ⁴⁰ Dhala Yesus doshki'd mo dhali kan a'di gwo mo ki a'di minu susu mo e a'di mo. Dhali ki a'di 'dishki a'di is mo tani a'di ki do_t a'di gwo mo ki: ⁴¹ Atinta o

/e bwa ki aha/ mina mii gom /e mo? A'di thoḵ a'di gwo mo ki: Tapa, dhalki aha/ budha momish mo mo. ⁴² Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Budhi momish mom pini mo ma. Moḡgam gwo is pini a'di woṯhi /e mo be. ⁴³ Dhali ki jahanne/a'di bu'thki momish mo mo dhali a'di ki baṯh a'di nsho'k mo mmokara Arumgimis ki ca mo dhali aris 'kwani, ki uni parki a'di e mo tani uni cina Arumgimis momaḡ mo be.

19

Yesus dhala Sakka

¹ A'di ciḱki'd mo e Pa Ari-
iha mo dhali a'di yaki'd ki
tur mo be. ² Dhali e mun
mo tani wathiḡ kamu/ diki'd
jin yuḱu gway ka Sakka mo.
A'di ta'da 'kaḡ'kup gi iman-
tera thulpa/ mo dhali a'di ta
pa ki pa mo be. ³ Dhali
a'di ḡapki mo mo mmopara
Yesus e mo ki a'di ta'da ata
mo dhali hili a'di diki par
a'di e mo goma risa waam-
buhany 'kwani shwa'da nyor
mo haali/ a'di kutakuṯ ki kut
piti mo be. ⁴ Wakan a'di
guski'd iṯwa/ a/ mo dhali se
mis cwampu/ mo mmopar
a'di e mo haali/ a'di yaki'd e
bway caan mo be. ⁵ Dhali
ka Yesus pu'dki'd mo e mo
yan mo tani a'di ki hil 'kup
ki mis mo dhali o gwo mo
ki: Sakka, thulu/ ka 'cesh ki
'ta'b mo haali/ aha/ mina mii
di e gu'b pini shwane/ mo
be. ⁶ Wakan a'di thulki'd
mo ise/ dhali yayu/ ka 'cesh
mo dhali bu'th a'di ki bwaḡ
'kunya/ mo be. ⁷ Dhali ki

uni parki a'di e mo tani uni
'baar mo miina gumgum mo
mmo/o gwo mo ki: A'di yaki'd
mo mmota yilkina/ e gu'b gi
wathi/ jin ta'da manmii mi-
inthus mo be. ⁸ Dhala Sakka
doshki'd mo ki mis mo dhali
o Tapa gwo mo ki: Hili mo mo
ma, Tapa, 'ban gi tom pem jin
taka/ ka dehe/ mo tani miga/
ci 'kwani kun hatha'ko'd mo
be. Dhali waḱki/ aha/ shwana
to ki kup 'peni jan tal 'deḡ
kamu/ mo tani aha/ mina ci
a'di ka nyaḡ'ko'd me'di doḡon
apo/ mo. ⁹ Dhala Yesus ki
o a'di gwo mo ki: Shwane/
mowoth a'di pu'dki'd mo e
gu'b yansan mo me'd jin tana
a'di ya/ ma Ibrahiim si'da/ mo
be. ¹⁰ Haali/ Ya/ gi 'Kwani
pu'dki'd mo mmopara ḡap
mo dhali mmowotha woṯh
mo gom uni gun thiṯskunu e
mo be.

Gwom 'Bi'th/e gom Kuluny 'Dolkoni Kume'd mo

¹¹ Me'd jin ciḱkina uni
gwo gwansan mo tani a'di
marki uni gwoḡ kamu/ is
mo mmoṯorki gwom 'bi'th/
e mo haali/ a'di 'dishki Pa
Urushaliim is mo dhali haali/
uni toshkin ki Bampa/ ma
Arumgimis minu piyu/ ki
jahanne/ mo be. ¹² Gom
gwo gi wakan mo tani a'di
ki o gwo mo ki: Wathi/ jin
mii'da tu'c e bampa/ ma
malik tani a'di yaki'd mo e
bampaḡ kamu/ jin si'dasi'd
mo mmobu'th mom'bi'th
ma malik mo dhali doḱu/
ka nyaḡ'ko'd mo. ¹³ A'di ki
yuḱ ciḡkinam piti kun 'koni
'kume'd mo. A'di ki ci uni

kuluny 'dolkoni 'kume'd* mo. Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Miiyi atu'c ki uni gwansan mo ma ntagi aha/ mina pu'du/ mo. ¹⁴ Hili 'kwani gi bampam piti shi/ i a'di i e mo dhali hashki a'di 'kwani kun hashu mo mmobath a'di isho'k mo mmo/ o gwo mo ki: Am 'tena bwa jin mina wathi/ yansan ta tapa apo/ am mo be. ¹⁵ Ki a'di dokki'd ka nyaŋ'ko'd mo mmobu'thkina a'di mom'bi'th ma malik mo tani a'di kanki cɪŋkina/ gwansan gwo mo e uni kun cɪkina a'diya guurush mo ki uni minu yuku/ i a'di mo ki a'di midi mish to mo gom nyunycina/ to kun miikunu mo. ¹⁶ Jin twa/ a/ pu'dki'd ibwambori a'di mo mmo/ o gwo mo ki: Tapa, kuluny 'dolkon pini warki'd ki kuluny 'dolkoni 'kume'd mo be. ¹⁷ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Mba/ e ta cɪŋkina/ jin 'boro'd mo. Haali/ / e ta a'di jin ta isiŋ gana/ mo eya po/ ushi to kun gwa'dan mo tani / e mini ta gi moshirr apo/ 'penkuman bampa/ kun 'koni 'kume'd mo be. ¹⁸ Dhali jin 'kon ma po/ i su/ pu'dki'd mo si'da/ mmo/ o gwo mo ki: Tapa, kuluny 'dolkon pini warki'd ki kuluny 'dolkoni mudhe'd mo be. ¹⁹ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: / e mini ta tapa apo/ 'penkuman bampa/ kun 'koni mudhe'd mo. ²⁰ Dhali yan'ko'd jaŋ kamu/ pu'dki'd mo mmo/ o gwo mo ki: Tapa, kuluny

'dolkon pini a'dan be, a'di jin karkika/ mo eya mantiil mo. ²¹ Haali/ aha/ ko/ ka/ e mo haali/ / e ta wathi/ jin ceshi mo mo ki thith mo. / e 'de'kki a'di jin dina / e ki kara 'cesh mo dhali / e 'cithki a'di jin dina / e ki si mo be. ²² A'di ki o a'di gwo mo ki: Aha/ mina wak/ e mo 'peni gwo gi 'twam piniŋ gana/ mo. / e ta cɪŋkina/ jin ta thus mo. / e mishin ki aha/ tana wathi/ jin ceshi mo mo ki thith, mmo'de'k a'di jin dika/ ki kara 'cesh mo dhali mmo'cith a'di jin dika/ ki si mo tani ²³ atinta dina / e ki dhuka guurush pem mo e mo jin dhunuwa guurush mo dhali ki yam pem jin miga/ pu'du/ mo tani aha/ mina 'taki tul uni is mo nyakki nyunycinam piti mo? ²⁴ Dhali a'di ki o uni gwansan gwo mo uni kun doshkin mo ki: Budhi kuluny 'dolkon 'peni a'di mo ma, dhali ci a'di jin ta'd gi kuluny 'dolkoni 'kume'd mo. ²⁵ (Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Tapa, a'di ta'd gi kuluny 'dolkoni 'kume'd mo be Ayy!) ²⁶ Aha/ tora um gwo mo ki, eya ris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ uni kun tan gi to mo tani minu ci ki nyanye/ mo be, hili 'peni a'di jin dara'd mo tani a'di si'da/ jin tana a'di mo tani a'di minu war a'di mo be. ²⁷ Hili gom uni gwansan kun ta 'kup ki aha/ mo tani uni kun 'koki ŋaŋ aha/ mo mmota tapa apo/ uni mo tani susi uni mmahan mo ma dhali 'kosh uni jwa mo mbwambori aha/ mo.

* 19:13 Kuluny 'dolkon 'de/ wana e ka riyaal iss 'kwanimpa ikwara mo.

*Mo jin Pinu Mii E Mmocic
Pa Urushaliim mo*

28 Dhali ki a'di oki gwo gwansan mo tani a'di yaki'd ntwa/ a/ mo mmoya ka gagamis mo e Pa Urushaliim mo be. 29 Ki a'di 'dishki Pam Beetpaji is mo dhali Pam Beetaniya mo tani e 'kuwosh caan jin yuku ka Setuun mo tani a'di ki hash uni su/ 'peni imancik a'di gwo mo 30 mmo/ o uni gwo mo ki: Iiku/ bampa/ mo ma jin di'd ka par 'twa/ mo. E mo jin cikina umi cine/ mo tani um mini gam ari thuluny jin shi'dkunu mo, a'di jin dina wathin 'dej kamu/ ki mera po/ mo ki sule/ mo. 'Cuki a'di mo ma dhali susi a'di mmahan mo. 31 Wakki/ jan 'dej kamu/ doti um gwo mo ki: Atinta 'cuka um a'di mo tani um mini o gwo mo cikise/ ki: Tapa midii mii ta gi a'di mo be. 32 Wakan uni gwansan kun hashkunu mo tani iikin mo dhali gam a'di me'd jin torkina a'di uni gwo mo be. 33 Dhali me'd jin 'cukkina uni ari thuluny mo tani icom gi ari thuluny o uni gwo mo ki: Atinta 'cuka um ari thuluny mo? 34 Dhali uni thok uni gwo mo ki: Tapa midii mii ta gi a'di mo be. 35 Dhali ki uni suski a'di aYesus mo tani uni ta'kki burrinyem buni apo/ ari thuluny mo dhali uni ki kara Yesus apo/ a'di mo be. 36 Dhali ki a'di merki'd ki tur mo tani uni pa'dki burrinyem buni e bway tur mo be. 37 Dhali me'd jin 'dishkina a'di mo is mo tani e mo jin thulkina Wosh ma

Setuun 'twa/ ka lunju'b mo tani awaambuhany 'kwani kun ta imancik a'di gwo mo tani uni telki mii 'pen mo mmo'kuny bwa mo dhali mmomaña Arungimis mo ki 'twa/ jin caaca mo gom miim 'bi'thga/ kun parkina uni e mo 38 mmo/o gwo mo ki: Mom'bor mii goma malik mo, a'di jin pu'dki'd mo ki gway gi Tapa mo. Monku'th is e momis mo, dhali monyca e mo jin ca e ki ca mo be. 39 Dhali 'Kwani Parisiyiina tiya uni 'kokin mo e bwaman ma waambuhany 'kwani mo mmo/o a'di gwo mo ki: Mantor Gwo, kucuri imancik /e gwo gwo mo ma. 40 A'di thok uni gwo mo ki: Aha/ tora um gwo mo wakki/ uni mini 'ko ki shwam mo tani wosh gwahan uni mini 'taki 'ther cuuwa/ mo be.

41 Dhali ki a'di 'dishki mo is mo dhali par 'penkuman bampa/ e mo tani a'di gwoki'd apo/ a'di mo be 42 mmo/o gwo mo ki: Wakki/ /e mini 'taki mish shwane/ to gi ta jim monku'th is mo tani hili shwane/ uni bagkunu mo 'peni em pini mo be. 43 Haali/ atee mini pu'du/ apo/ /e mo ki uni kun ta 'kup gi /e mini nyaña goj mo mmo'kam /e is mo dhali uni mini 'kam /e 'kup mo dhali /e minu hem mo ki 'twankal kuku/ mo be 44 dhali /e minu mu/i 'baar mo eya 'cesh mo, /e dhali uçim pini kun 'koni bwam/e mo dhali uni mini 'koki dhal wosha kamu/ ka makampo/ e /e mo haali/ /e diki nyith mo mo gom mowoth pini mo be.

Mmodhelel Gu'b gi Mondheleladhelel mo

⁴⁵ Dhali a'di cički gu'b gi mondheleladhelel mo dhali telki mii 'pen mo mmo/ur 'kwani gwansan ka pije/ kun yoli to mo ⁴⁶ mmo/o uni gwo mo ki: A'di 'kwarkunu mo ki: Gu'b pem midi ta gu'b jin miinu 'tho mo. Hili um mii a'di me'd gu'b gi 'kwanin 'di/ mo be.

⁴⁷ Dhali a'di rashki uni gwo tor ka yempa/ mo e gu'b gi mondheleladhelel mo. Igasiis kun can dhali iman'kwar to mo dhali 'kwanin gwanyjaka/ uni nɔpki bway mo mmo'ce'd a'di sho'k mo be. ⁴⁸ Hili uni 'koki gam toŋ kamu/ jin mina uni mii mo be haali/ aris 'kwani 'baar mo uni laki gwom piti me'd ki kwap kwap mo be.

20

Moshirr ma Yesu Dotkunu Gwondot mo

¹ Ka cima kamu/ mo tani me'd jin torcina a'di 'kwani gwo mo e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali ci gwom 'borga/ mo tani igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo nyakki 'kwanin gwanyjaka/ ilu/ mo tani uni pu'dkin mo ² dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Tori aman gwo mo ma, ki moshirr ja imiikina /e to gwansan mo? walla aja ici /e moshirr yansan mo? ³ A'di ki thok uni gwo mo ki: Aha/ si'da/ mina dot um gwondot mo. Dhali um mini toraa/ gwo mo. ⁴ Mo jin miin ma Yohaana mii ki yi'de/ 'peni momis mo 'taa? walla 'peni 'kwani mo? ⁵ Dhali uni cuki

gwo ka rem 'kup mo mmo/o gwo mo ki: Wakki/ ana mina o gwo mo ki: 'Peni momis mo tani a'di midi o ana gwo mo ki: Atinta 'kona um ki gam a'di gwo is mo? ⁶ Hili wakki/ ana mina o gwo mo ki: 'Peni 'kwani mo tani aris 'kwani 'baar mo mini tugkun ana ki wosh mo, haali/ uni gamki gwo me'd mo ka Yohaana ta'da manci gwo ma Arumgimis mo be. ⁷ Wakan uni thokki a'di gwo mo ki uni 'koki miish mo mo jin yayina a'di 'peni nycine/ mo be. ⁸ Dhala Yesu ki thok uni gwo mo ki: Walla aha/ si'da/ yisa mina tor um gwo mo gom moshirr kun miikika/ to gwansan mo yisa.

Gwom 'Bi'th/e gom Bwaman mo ma Mura'th jin Sinu mo dhali Imanhil Mo mo

⁹ Dhali a'di telki mii 'pen mo mmo'tor 'kwani gwo ki gwom 'bi'th/e mo ki: Wathi/ di'd jin siki'da mura'th mo dhali a'di ki dhal a'di mo e uni gun miina tu'c mo dhali a'di ki ya mo e bampa/ jin si'dasi'd mo ka cim ka ris mo. ¹⁰ Dhali ki mo pu'dki'd mo tani a'di hashki cinjinaŋ kamu/ e imanhil mo mo ki uni mini 'taki ci a'di maman to 'peni bwam ma goŋ piti mo. Hili uni gun hili mo mo tani dorki a'di mo dhali uni ki hash a'di ka nyar'ko'd me'd 'te/ mo be. ¹¹ Dhali a'di ki hash cinjinaŋ kamu/ mo. A'di si'da/ dorkina uni mo dhali uni ki kar a'di ki mon'the is ki shi/ shi/ mo dhali uni ki hash a'di ka nyar'ko'd me'd 'te/ mo be. ¹² Dhali a'di hashki jin 'kon ma po/i kwara dok/

e mo. Jan 'de/ yansan uni ki kar a'di jama/ i is mo dhali bit a'di ka pije/ mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd com gi monsinu o gwo mo ki: Aha/ mina miya tinta mo? Aha/ mina hashki uni ya/m pem jin enka/ mo. A'di wari mmina uni itak mo. ¹⁴ Hili ki uni gun hilki mo mo parki a'di e mo tani uni o gwo e is buni mo ki: A'di jin midi kal mal a'dan ti. Dhalki ana 'kosha a'di jwa mo ki mal piti midi ta jim bana mo be. ¹⁵ Dhali uni ki bit a'di ka pije/ 'peni bwam monsinu mo dhali 'kosh a'di jwa mo. Dhali com monsinu midi miya tinta n'ko'd mo gom uni mo? ¹⁶ A'di midi pu'du/ mo dhali 'ce'd uni gwansan sho'k mo kun hili mo mo dhali bwam monsinu minu ciki kun tiya mo. Ki uni cikki gwo gwansan mo tani uni oki gwo mo ki: Dhalku/ ki dhal a'di mmomii kan mo. ¹⁷ Hili a'di ki hil uni mo dhali o uni gwo mo ki: Gwo yansan wakatinta jin 'kwarkunu mo ki:

Wosh yan gana/ jin wakina imannyan gu'b mo tani a'di warki'd ki 'kupan jin karu eya rukun mo.

¹⁸ Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun ta'kkin e 'kuwosh yansan mo tani minu 'ce'd bwa ka 'ci'cimi'th mo, hili wakki/ a'di bitid apo/ jan kamu/ mo tani a'di midi tushun a'di mo be.

Mo gi Cinu Athulpa/ ka Kaysar mo

¹⁹ Dhali iman'kwar to dhali igasiis kun can uni palki mii

mo mmodhu me'd buni apo/ a'di ki mo yan gana/ mo tani hili uni ko/ ki 'kwani mo, haali/ uni nyithkin ki a'di torki gwom 'bi'th/ e yan apo/ uni mo be. ²⁰ Wakan uni timki a'di mo dhali hash iman'kar mo mo kun dhu is buni me'd 'kwanim pan gana/ mo ki uni mini 'taki bu'th gwo 'peni a'di jin okina a'di mo. Wakan ki uni mini ci a'di mo e mo gi shirru mo dhali e mom'bi'th ma mudhiir mo be. ²¹ Uni dotki a'di mo ki: Mantor Gwo, am mishkina ki / e oki gwo mo dhali tor gwo ki 'bore/ mo dhali / e diki tor mii jin minu ka gwar 'de/ mo hili ka jin gana/ / e torki gwo gi bway ma Arungimis mo be. ²² A'di ta gwonkan mo 'taa ki am mina cika Kaysara thulpa/ mo? walla minu dhalku/ mo? ²³ Hili a'di nyithki jim buni jin isha uni a'cesh mo dhali o uni gwo mo ki: ²⁴ Tori aha/ emena guurush mo ma. Jamas maja a'dan mo dhali a'di 'kwar maja mmahan mo? Uni ki thok a'di gwo mo ki: A'di ta ji ma Kaysar mo be. ²⁵ A'di ki o uni gwo mo ki: Gom a'di gi wakan mo tani cika Kaysar to jin ta ji ma Kaysar mo ma, dhali cika Arungimis to jin ta ji ma Arungimis mo ma. ²⁶ Dhali uni mol a'di bu'th mo e bwabori 'kwani mo gom gwo jin okina a'di mo. Hili uni merkin mo gom gwom piti jin thokkina a'di uni mo tani uni 'kokin ki shwam mo be.

Mo gi Dotu Gwondot gom Mo gi Pinu mo

27 Dhali 'Kwani Sadukiya-ina tiya pu'dkini a'di mo, uni kun o gwo mo ki mompinuŋ kamu/ yisa di'da. 28 Dhali uni ki doŋ a'di gwondot mo mmo/ o gwo mo ki: Amanŋor Gwo, aMusa a'di ki 'kwarki aman gwo mo ki wakka kam gi wathi/ wuki'd mo ki a'di ta'd ga 'bom mo hili a'ci piyi'd mo tani wathi/ midi mii budha 'bom mo dhali cis uci mo goma kam mo. 29 Dhali ikam 'kokini pesu/ mo. Jin twa/a/ mashki'da 'bom mo dhali a'di wuki'd mo ki dar gi uci mo be. 30 Dhali jin 'ko'd si'da/ mo be. 31 Dhali jin 'kon ma po/ i kwara mashki'da yim mo, dhali wakan aris uni pesu/ 'baar mo uni 'koki dhal a'ciŋ kamu/ mo dhali uni wukin mo. 32 Yan'ko'd a'bom si'da/ wuki'd mo be. 33 E mompinu wakan mo tani a'bom midi ta jim maja mo? Haali/ unim pesu/ mashki a'di ka 'bom buni mo be.

34 Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Iya/ gi embul yil gwansan mo tani uni mashkin mo dhali uni cikunu bway mo mmomash mo be. 35 Hili uni gwansan kun dhunu ki ku gi ha me'd mo mmobumbur mo e she/ caan mo dhali e mompinu 'peni mowu mo walla mmomash di'd yisa walla mo jin cinuwa ci mmomash mo. 36 Haali/ uni moli wu mo dok/ e haali/ uni nyakina nyak ki iman'doyu gwo mo dhali uni ta iya/ ma Arumgimis mo mmotakina uni iya/ gi mompinu mo be. 37 Hili ki uni kun wukin mo minu cu mo

tani a'di tor ma Musa gwo mo e gwo jin 'kwarkunu mo gom ari cwa mo, me'd jin yukkina a'di Tapa mo a'di jin ta'da Arumgimis ma Ibrahiim mo dhali Arumgimis ma Is/ hak mo dhali Arumgimis ma Yakuub mo be. 38 Dhali hili a'di diki ta Arumgimis gom uni gun wukin mo hili gom uni kun 'kokin mo, haali/ aris uni 'baar mo 'kokin e a'di mo be. 39 Dhali iman'kwar ton tiya thoŋ a'di gwo mo ki: Mantor Gwo, / e oki gwo ki 'bore/ mo be. 40 Haali/ uni ko/ ki a'di mo mmodot a'di gwon kamu/ mo be.

Mo gi Dotu Gwondot gom Ya/ma Dawuu'd mo

41 Hili a'di o uni gwo mo ki: A/ki uni o gwo ka Kristhos ta ya/ ma Dawuu'da? 42 Haala Dawuu'd ki is piti oki gwo eya warka/ ma Masamiir mo ki: Tapa ki o Tapam pem gwo mo ki:

Ca'bi aha/ ki me'da bim poros pem mo ma,

43 ntagi aha/ mina dhu 'kup pini mmota cwa jin dhuna/ e sho'k pini mo.

44 Dawuu'd wakan ki yuk a'di ki Tapa mo. Wakan kata yuka a'di a'di ki ya/m piti mo?

Yesus Be'dki Gwo gom Iman'kwar To mo

45 Dhali e bwany'ce jin cikkin ma ris 'kwani gwo gwansani 'baar mo tani a'di ki o imancik a'di gwo gwo mo ki: 46 Jiyi iman'kwar to ki e ki 'bore/ mo ma, uni gun eni monyjanŋal ki burrinyen turga/ i is mo dhali en monthe me'd kagahara

mo e mo ma suug mo dhali kun eni mon'kom 'borga/ e gu'b gi montul is mo dhali mo gun takuwa tak mo e mo jin yukuwa yuk mo⁴⁷ uni gun loski gu'b gi up kun wuna ikath mo dhali uni gun mii mii eya por ma pije/ mo e en 'kwani mo mmomii mon'tho ki rash rash mo. Uni mini bu'th momiiwak kun eka/ ek mo be.

21

A'bom jin Wun ma Kath jin Ci To mo

¹ A'di 'de'kki em piti ki mis mo dhali par uni gun ta pa ki pa e mo mmodhu tom buni kun cina uni ki me'd mo e mo jin dhunuwa guurush mo. ² Dhali a'di ki para 'boma ha'th'ko'd e mo jin wun ma kath mo mmodhu ushi emena guurush isu/ mo kun ta gi 'per mo.* ³ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ka 'boma ha'th'ko'd yan jin wun ma kathim piti mo tani a'di dhuki to jin boli'da ris uni gun tan e mo be. ⁴ Haali/ uni 'baar mo pashki to 'pen mo 'peni tom buni gun ishkin ka enthus mo, hili ayim 'pena ha'th'ko'd piti mo tani dhuki'da ris to 'baar mo kun mini kar a'di mo be.

Mo jin 'Ce'du Gu'b gi Mondheleladhelel Sho'k mo dhali Jamas Mii jin Toru Ntwa/a/ gom Pemen jin 'Ko'd mo

⁵ Dhali me'd jin ona 'kwanin tiya gwo mo gom gu'b gi mondheleladhelel mo

mmonyanyu a'di ki wosha 'borga/ mo dhali to kun cinu mo dhali a'di ki o gwo mo ki: ⁶ Me'da ris to gwansan kun parkina um e mo tani atee mini pu'du/ mo ki wosha kamu/ yisa minu dhal ka makampo/ apowa kamu/ imahan yisa kun mini 'koki taka 'cesh mo. ⁷ Dhali uni ki dot a'di gwo mo ki: Mantor Gwo, ki mii yan midi mii kakasja mo? Dhali jamas mii gi wakata minu mii mo? ki mii yansan jin mura 'twa/ mmobu'th mo mo. ⁸ Dhali a'di ki o gwo mo ki: 'Cunycuri mii ki is bum ki 'bore/ mo ma ki um minu 'koki susi dheres mo. Haali/ 'kwani tana ris mini iyyu/ ki gway pem mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ tana a'di be, dhali, Mo a'di pu'dki'd hila/ mo tani, dhalku/ ki ii mmobath uni isho'k mo. ⁹ Dhali ki um mini cik gwo gom mo/ as mo dhali adulatt jin miina 'kwani mo tani dhalka shi/inj jwa ki shwa mo ma haali/ mii yansan a'di midi mii bu'th mo mo ntwa/a/ mo, hili 'pemen midi diki pu'd naskina/ ki jahanne/ mo.

¹⁰ Yan'ko'd a'di ki o uni gwo mo ki: Kal gi kala kamu/ midi cu mis apo/ kala kamu/ mo dhali 'penkuman bampaŋ kamu/ midi cu mis apo/ 'penkuman bampaŋ kamu/ mo be. ¹¹ Dhan mony'cesh midi yikin is ki mo ka ris mo dhali e mon tiya ka ris mo tani te/ midi 'kosha 'kosh mo dhali mo/ isa nyor 'peni to kun woci 'kwani is mo, dhali

* 21:2 Kun wana e ka girish 'de/ mo be.

to kun mini dher 'kwani is bwa mo dhali dhan momer 'peni momis mo be. ¹² Hili ntwa/ a/ ka ris to gwansan mo tani uni mini dhu me'd buni apo/ um mo dhali to'c um bwa mo mmoci um e gu'b gi montul is mo dhali eya sijin mo dhali um minu susu mo mbwambori imalik mo dhali e imudhiir mo gom gway pem mo be. ¹³ Yansan midi ta atente/ gom um mmota iman/ o gwo mo be. ¹⁴ Thosoni adum bum ntwa/ a/ mo ma dhali dhalku/ ki dhuwa du ki mur mo gom gwo jin mina umi thok mo, ¹⁵ haali/ aha/ mina ci um 'twa/ mo dhali moyuk mo a'di jin mina jan 'dey kamu/ 'peni uni kun ta 'kup ki um mol roc mo walla 'ce'd uma po/ mo be. ¹⁶ Um minu ci mo ki ikwan mo si'da/ dhali ikam bum mo dhali ibas bum mo dhali imugum bum mo, dhali kun tiya 'peni bwam um mo tani mina uni i'kosh jwa mo be. ¹⁷ Um mina 'kwani 'baar mo ishi/i e mo gom gway pem mo be. ¹⁸ Hili amur 'kup 'dey kamum bum mo tani minu diki 'ce'd sho'k mo be. ¹⁹ Ki miim bum jin 'dima um 'kup mo tani um mini gam mon'kom bum mo be.

²⁰ Hili ki um mini par Pa Urushaliim e mo mmo'kamkunu a'di 'kup ki dek mo ki 'kwani ma mee mo tani yan'ko'd um ki mish mo mo ki a'di ta mony'ce'd sho'k jin pu'dki'd ki 'dishe/ mo be. ²¹ Yan'ko'd dhali uni gwansan kun 'kon e Pa Yahuudiyya mo mini so 'kuwosha turga/ mo, dhali

dhalki uni gwansan kun 'kon e bwaman 'per'kuman bampa/ mo tani mini ii mo, dhali mmo'koki dhal uni gwansan kun 'kon ka pije/ e bampa/ mmoci e a'di mo. ²² Haali/ atee gwansan a'di ta mo gi toru gwo 'twa/a 'cesh ka kar/ e mo mmothima ris to kun 'kwarkunu mo be. ²³ Ayy/ ayy/ ayy gom uni gwansan kun bwaa uci mo dhali gom uni gwansan kun ci uci ako mmopi mo ka tee gwansan mo. Haali/ adhana wukura/ midi caaca mo jin midi pu'du/ apo/ mony'cesh mo dhali anyor midi di apo/ 'kwani gwansan mo. ²⁴ Dhali uni minu tor 'ko'da 'cesh ki shey gandala turga/ mo, dhali uni minu sus mo mmota habuus mo e bwaman kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo. Dhali Pa Urushaliim minu shubur ki sho'k gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo ntaga tee gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ minu thim mo be.

Mo jin Mina Ya/ gi 'Kwani Doku/ mo

²⁵ Dhali jamas mii midi di eya tente/ mo dhala ppe mo dhali acul mo. Dhali eya po/ mony'cesh mo tani awukura/ e kal gi 'kwaniny'cesh mo midi di mo eya dumbul bway mo goma kuku/ kuku/ kumma/ yi'de/ mo dhali mombir bakal mo. ²⁶ 'Kwani mina shi/ ini wu 'kup mo gom mon'ko/ is mo gom to jin corkina uni mo, a'di jin midi pu'du/ apo/ mony'cesh mo. Haali/ mom'bi'th gi momis mo tani minu yikin is mo be. ²⁷ Dhali

yan'ko'd uni mini par Ya/ gi 'Kwani e mo mmoyayu/ e bwaarak mo ki mom'bi'th mo dhali ka dhan monyca jin ca'd ilu/ mo be. ²⁸ Dhali ka ris to gwansan mini tel mii 'pen mo mmobu'th mo mo tani hili 'kup ki mis mo ma dhali 'deki 'kup bum mo haali/ mowan 'bam bum mo tani a'di 'disha'dish mo be.

²⁹ Dhali a'di ki tor uni gwo mo ki gwom 'bi'th/ e mo ki: Hili cwampu/ mo ma dhali aris cwa 'baar mo. ³⁰ Me'd jin daka lu/a uni jipiny this mo tani um ki par mo e gom is bum mo dhali um ki mish mo mo ki moyurantee a'di 'disha'dish hila/ mo be. ³¹ Wakan si'da/ ki um mini par aris to gwansan e mo mmobu'th mo mo tani um ki mish mo mo ki Bampa/ ma Arungimis 'disha'dish mo be. ³² Ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki, 'kwani ma nyakum yil gwansan mo tani mini 'koki pe mo ntagi to 'baar mo minu thim mo be. ³³ Momis dhali mony'cesh mini pe mo tani hili gwom pem mini 'koki pe mo be.

³⁴ Hili 'cunycuri is bum ki 'bore/ mo ma hili isi ciki/ adum bum mina umi bit is jwa mo 'peni mo jin tanu ad-hora su mo dhali 'peni mo gi 'kosh ma su 'kwani mo dhali mii kun noni 'twa/ e mondiki/ e yan mo, dhali atee yan midu pu'du/ apo/ um ise/ mo me'da gume/ mo be. ³⁵ Haali/ a'di midu pu'du/ apo/ 'kwani 'baar mo uni gun 'kokin e jis/ e gi mony'cesh yansan mo be.

³⁶ Hili timi mo mo ma ka tee 'baar mo, mmo'tho mo ki

um mini ta gi mom'bi'th mo mmoye aris to gwansan mo kun mini bu'th mo mo, dhali mmodoshi bwambori Ya/ gi 'Kwani mo be.

³⁷ Dhali ka yempa/ mo tani a'di diki'd mo mmotor gwo e gu'b gi mondheleladhelel mo hili ki mon'thiny mo tani a'di yaki'd ka pije/ mo dhali ca'b mo e 'kuwosh jin yuku ka Setuun mo be. ³⁸ Dhali ki mon'thamo/ ka'tum mo tani aris 'kwani 'baar mo pu'dkini a'di mo e gu'b gi mondheleladhelel mo mmocik gwo 'peni a'di mo be.

22

*Awu'th jin Wudhuwa
powa Yesus mo*

¹ Dhali ka cim gi maanj'kuthu'd jin miinu ki dar ka cumat 'dishki'd mo tani a'di jin yuku ki Mompe'kupanyolos mo.

² Dhali igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo uni 'kokin mo mmonap bway mo mmokar a'di mmowu mo haali/ uni ko/ki 'kwani mo be.

³ Yan'ko'd Setaan cicki'd mo eya Yahuusa mo a'di jin yuku ka Iskariyuuti a'di jin 'dap tiya 'twa/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ mo be. ⁴ A'di yaki'd mo mmotora tor ki igasiis kun can mo dhali tapa kun can ki imanhil gu'b gi mondheleladhelel gom bway jin mina a'di 'taki 'cith a'di is ki gwo mo e uni mo be.

⁵ Dhali uni 'kunya bwa mo dhali gam gwo me'd mo mmoçi a'di aguurush mo be.

⁶ Wakan a'di gamki gwo me'd mo dhali mmonapkina a'di

embula 'borga/ mo mmo'cith
a'di is ki gwo mo e uni mo ki
kup ki dar ga waambuhany
'kwani mo be.

*Yesus A'di Shwa To gi
Mompe'kupanyolos Nyakki
Imancik A'di Gwo mo be*

⁷ Yan'ko'd atee pu'dki'd mo
ki maanj_kuthu'd jin miinu ki
dar ka cumat_o mo, ka tee gi ari
ka'bal gi Mompe'kupanyolos
minu mii 'citha/ bas mo.
⁸ Wakan Yesus ki hasha
Buterus dhala Yohaana mo
mmo/o gwo mo ki: Iiku/ mo
ma dhali thosoni to mo gom
Mompe'kupanyolos gom ana
mo, ki ana mina shwa a'di
mo be. ⁹ Dhali uni ki thok
a'di gwo mo ki: Mana i/o /e
bwa jin mina aman thoson
a'di mo? ¹⁰ A'di ki o uni
gwo mo ki: Hili mo mo ma,
ki um mini ciç 'penkuman
bampa/ mo tani wathi/ jin
kali dhur yi'de/ midi gam um
'kup mo. Bathi a'di isho'k
mo e gu'b jin ciça a'di mo.
¹¹ Dhali tor com gu'b gwo mo
ki: Aman_{tor} Gwo o/e gwo mo
ki: Mane gu'b yilkina/ mane
mo, a'di jin miga/ shwa to gi
Mompe'kupanyolos nyakki
imancik gwom pem mo?
¹² Dhali a'di midi tor um dhan
bwaman gu'ba beega/ mo jin
di'di mis apowa kamu/ mo
jin isha to ki kokorom mo.
E mun mo tani thosoni to
mo ma. ¹³ Dhali uni iikin
mo dhali gam a'di me'd jin
torkina a'di uni gwo mo, dhali
uni thosonki to mo gom
Mompe'kupanyolos mo be.

¹⁴ Dhali ki mo pu'dki'd mo
tani a'di ca'bki'da tharabeesa
mo dhali uni gun dhunu ki

she/ mo nyakki a'di mo be.
¹⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo
ki: Aha/ dina gwo i bwayi
ki nyanye/ mo mmonyak to
shwa ki Mompe'kupanyolos
yan nyakki um mo ki aha/
dina is ki 'kosh ka nyor ntwa/
a/ mo be. ¹⁶ Haali/ aha/
tora um gwo mo ki: Aha/
mina diki shwa a'di mo dok/
e ntagi a'di minu thim mo
e Bampa/ ma Arumgimis mo
be. ¹⁷ Dhali a'di bu'thki'da
kubbaaya mo dhali ki a'di ciki
mom'bor bwa i is mo tani a'di
o gwo mo ki: Budhi yansan
mo ma dhali kwaki a'di bwa e
bwam um ki is bum mo ma.
¹⁸ Haali/ aha/ tora um gwo
mo ki 'peni shwane/ mo tani
aha/ mina diki pi yiman ma-
man cwa mo ntagi Bampa/
ma Arumgimis midi pu'du/
mo be.

¹⁹ Dhali a'di bu'thki
maanj_kuthu'd mo si'da/ dhali
ki a'di ciki mom'bor bwa i is
mo tani a'di ki 'ce'd a'di mo
dhali ci uni mo mmo/o gwo
mo ki: Yansan ta is pem mo
be, a'di jin cikunu mo gom
um mo. Miiyi yansan mmoka
aha/ e mo. ²⁰ Dhali wakan
si'da/ 'ko'di tonte/ mo tani
a'di bu'thki'da kubbaaya mo
mmo/o gwo mo ki: Kubbaaya
yan ta ji gi wolo'd ka piye/ gom
um mo a'di jin ta gwon this
jin gamu me'd ka bas pem
mo be. ²¹ Hili, hili mo mo ma,
me'd gi a'di jin 'cithi/ aha/ is
ki gwo mo a'di nyakki di ki
aha/ eya tharabeesa mo be.
²² Haali/ Ya/ gi 'Kwani a'di
yaki'd mo me'd jin karkunu
gom a'di mo. Hili wayyi e
wathi/ caan mo ki a'di jin

'cithki a'di is ki gwo mo be.
 23 Dhali uni telki mii 'pen mo
 mmodot gwondot ka rem
 'kup mo ki jana 'peni bwam
 uni ta a'di jin midi 'taki mii to
 yansan mo.

*Gwo gi Sugu/ mo gom A'di
 jin Midi Ca mo*

24 Dhali gwo gi sugu/ si'da/
 cuki'd mo e bwam uni mo
 gom a'dija iminu kar ki ca
 mo e bwam uni mo? 25 Dhali
 a'di ki o uni gwo mo ki:
 Imalik gi 'kwani kun 'koki ta
 'Kwani Yahuuda/ mo tani mii
 mo gi tanu tapa apo/ uni mo,
 dhali uni gwansan kun ta gi
 moshirr mo apo/ uni mo tani
 yukunu gway ki imanmii ki
 'bore/ gom uni mo. 26 Hili
 yansan midi diki di wakan
 gom um mo. Hili dhalki a'di
 jin ca'd e bwam um mo dhal
 mii e i is mo mmowar ki
 gwa'd mo dhali a'di jin di'di
 twa/a/ mo ta a'di jin midi ta
 amanmii to mo be. 27 Haali/
 a'di jin ca'd mo tani ta a'din
 'de/ jin di'da tharabeesa mo
 'taa? walla a'di jin ta'da man-
 mii to mo? A'di diki ta a'di
 jin di'da tharabeesa mo 'taa?
 Hili aha/ dina mbwam um
 mo mmota wathin 'de/ jin mii
 to mo be.

28 Um ta uni gwansan kun
 rashi 'ko nyakki aha/ mo e
 mompal pem mo. 29 Me'da
 Ababa mmodorkina a'di aha/
 bampa/ i e mo tani wakan
 si'da/ aha/ torkina um a'di i
 e mo, 30 ki um mini nyak
 to shwa mo dhali nyak to pi
 eya tharabeesam pem e bam-
 pam pem mo dhali mmo'ko
 'pena kursin tapa mo mmod-
 wall 'Kwani ma Israyiil gwo

mo uni kun 'kon ma waki
 'kume'd i'ce'dka su/ mo be.

*Mo jin Min ma Buterus Wat
 Gwo mo A'di Torkunu Ntwa/a/
 mo*

31 Simaan, Simaan, hili
 mo mo ma, Setaan dina gwo
 mbwa mo mmobu'th um mo
 ki a'di midi 'dash um me'd
 emen pos mo. 32 Hili aha/
 'thokina mo gom / e mo ki
 mongam gwo is pini midi diki
 ush me'd mo. Dhali ki / e mini
 tu'k mo dok/e tani 'bithi awak
 pini is mo ma. 33 Dhali a'di ki
 o a'di gwo mo ki: Tapa, aha/
 thosonkina is mo mmonyak
 ya ki / e mo eya sijin mo dhali
 mmowu mo be. 34 Dhali a'di
 ki o a'di gwo mo ki: Aha/
 tora / e gwo mo, Buterus, ka
 dhongola nwa midi diki ko e
 ka tee yan mo tani ntagi / e
 mini wat aha/ gway me'di
 kwara ki / e mishi aha/ kan
 mo be.

*Jisilaan, dhali Kucan, dhali
 Gandal*

35 Dhali a'di ki o uni gwo
 mo ki: Me'd jin hashkika/ um
 ka piye/ mo ki dar ga jisilaan
 mo walla kucan mo walla ka
 ppa/ isho'k mo tani um harki
 ton kamu/ mo 'taa? Uni thok
 a'di gwo mo ki: To piyi'd mo
 be. 36 Dhali a'di ki o uni gwo
 mo ki: Hili shwane/ mo ma.
 Dhalki a'di jin ta'd ga jisilaan
 bu'th a'di mo dhali wakan
 si'da/ a'di jin ta gi kucan mo.
 Dhali dhalki a'di jin dara'd
 gi gandala turga/ mo tani yol
 burrinyem pom piti mo dhali
 yol gandala kamu/ mo.

37 Haali/ aha/ tora um gwo
 mo ki Gwo ma Arumgimis
 yansan jin 'kwarkunu mo ki:

Dhali a'di karkunu nyakki imandhan gwo mo tani a'di naskina/ minu mii thim ki aha/ mo be. Haali/ a'di jin 'kwarkunu gom aha/ mo tani a'di ta mo gi thimkunu a'di mo be. ³⁸ Dhali uni ki o gwo mo ki: Hili mo mo ma, Tapa, gandala turga/ 'koni su/ imahan mo. Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'di 'kosh jwa mo.

Yesus 'Thoki'd mo e Bwam Monsinu mo

³⁹ Dhali a'di pu'dki'd ka pije/ mo dhali ya mo me'd mii jin miina a'di mo mmoya e 'Kuwosh ma Setuun mo. Dhali imancik a'di gwo bathki a'di isho'k mo be. ⁴⁰ Dhali ki a'di pu'dki'd mo e mo caan mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: 'Thoyi mo ma, ki um mini 'koki ciç mo e mo jin palu mo. ⁴¹ Dhali ki a'di thothki is mo 'peni uni mo me'd ari wosh jin yipu kantaan mo tani dhali a'di ki ca'b ki jin 'kupa'dupun mo dhali 'tho mo be ki: ⁴² Ababa wakki/ / e ona bwa mo tani thothka kubbaaya yan 'peni aha/ mo ma, hili a'di jin oyaa/ bwa mo yisa hili a'di jin o /e bwa mo, ki a'di minu mii mo be. ⁴³ Dhali a'di pikin ma man'doyu gwo i is mo 'peni momis mo mmo'bi'th a'di is mo be. ⁴⁴ Dhali mmowoja is a'di she/ mo tani a'di 'thoki'd ka daran du mo. Dhali jitim piti warki'd ki dhan gunkulisa bas kun ta'kkina 'cesh apowa 'cesh mo be. ⁴⁵ Dhali ki a'di cuki mis mo 'peni mon'tho mo tani a'di pu'dki'd mo e imancik a'di gwo mo dhali gam uni mo mmomalkina

uni e mo ki bwan diti'd mo be. ⁴⁶ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta isha um e mo kan? Cuyi mis mo ma dhali 'thoyi mo, ki um mini 'koki 'taki ciç mo e mo jin palu mo be.

Mo jin 'Cithuwa Yesus Is ki Gwo mo dhali Mo gi Budhu A'di mo

⁴⁷ Ki a'di di'd mmo/ o gwo mo tani awaambuhany 'kwani pu'dkin mo dhali wathi/ jin yuku gway ka Yahuusa a'din 'de/ jin ta tiya a'kume'd i'ce'dka su/ mo tani a'di shuyi uni bway mo. A'di ki 'disha Yesus is mo dhali pi a'di 'twa/ mo be. ⁴⁸ Hila Yesus ki o a'di gwo mo ki: Yahuusa, mina / eyi 'cith Ya/ gi 'Kwani is ki gwo ki 'twam pi kan mo 'taa? ⁴⁹ Dhali ki uni gwansan kun 'kamki a'di mo tani parki mii e mo jin midi 'taki mii i'ko'd mo tani uni o gwo mo ki: Tapa, mina aman dora/ dor ki gandal mo 'taa? ⁵⁰ Dhali jan 'den kamu/ 'peni uni mo tani a'di dorki cinjina/ ma gasiis jin ca'd mo dhali 'cith a'di 'ce ma bim poros piti mo be. ⁵¹ Hila Yesus o gwo mo ki: Dhalku/ yan ki mii dok/ e mo. Dhali a'di ki ta 'cem piti is ki me'd mo dhali waç a'di mo be. ⁵² Yan'ko'd Yesus ki o igasiis kun can gwo mo dhali tapa kun can ki imanhil gu'b gi mondheleladhelel mo dhali 'kwaniñ gwanyjaka/ mo, uni gun iyyin ka pije/ apo/ a'di mo ki: Um iyyina po/ wathi/ me'd wathin 'di/ ki gandala turga/ dhali ki cwa kan mo 'taa? ⁵³ Ki aha/ dikina ka tee

jin batha'di 'ko'd isa yempa/ e gu'b gi mondheleladhelel mo tani um 'koki dhu me'd bum apo/ aha/ mo. Hili yaase ta mom bum mo be dhali mom'bi'th gi mondhurumi'd mo.

Buterus Watki'da Yesus Gway mo

⁵⁴ Dhali yan'ko'd uni ki bu'th a'di mo dhali uni ki shu a'di bway mo mmosusi a'di mo e gu'b ma gasiis jin ca'd mo. AButerus di'd mmobath a'di isho'k isa dhana/ mo. ⁵⁵ Dhali ki uni 'thaki o'da 'cila'th mo e bwaman mo gi dwallu gwo mo dhali 'kowa 'cesh mmontal 'de/ mo tani Buterus ca'bki'di bwam uni mo be. ⁵⁶ Yan'ko'd ari nyara/ hilki a'di mo mmodina a'di mo mmoça'b ka le'dan o'd mo dhali tor a'di ki e mo mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yansan si'da/ nyak di ki a'di mo be. ⁵⁷ Hili a'di wat a'di gwo mo mmo/o ki: A'boma, aha/ dinaki mish a'di mo be. ⁵⁸ Dhali yan'ko'd ari'ceenne/ mo tani jan 'denj kamu/ si'da/ parki a'di e mo dhali o a'di gwo mo ki: /e si'da/ ta jan tal 'de/ 'peni uni mo be. Hila Buterus o gwo mo ki: Wathi/, aha/ tana a'di yisa. ⁵⁹ Dhali yan'ko'd ki ari mo ta mo mo tani jan tal 'denj kamu/ di'd si'da/ mo mmo'cece'b gwo mo mmo/o ki: Ka jin gana/ wathi/ yansan si'da/ nyak di ki a'di mo, haali/ a'di ta wathi/ gi Pany Jaliil mo. ⁶⁰ Hila Buterus ki o a'di gwo mo ki: Wathi/, aha/ mola gwo 'ban jin ona / e mo. Dhali ki jahanne/ ki a'di di'd mmo/o gwo mo

tani adhongola nwa gwo e mo be. ⁶¹ Dhali Tapa tu'kki'd mo dhali hila Buterus mo dhala Buterus kakina gwon Tapa e mo, gwo jin okina a'di a'di mo ki: Ntwa/a/ ka dhongola nwa diki ko e shwane/ mo tani / e mini wat aha/ gway me'di kwara mo be. ⁶² Dhali a'di yaki'd ka pije/ mo dhali ko ki jabu'th ki ku'bu/ ku'bu/ mo be.

Yesus Miikunu ka Mak mo dhali Doru mo

⁶³ Dhali 'kwani kun 'kokin mo mmobudha Yesus mo tani uni mii a'di ka mak mo dhali dor a'di mo be. ⁶⁴ Uni si'da/ kum a'di e mo mmoça'a/ mo dhali dot a'di gwo mo ki: Ciyi gwo mo ma. Kaja 'dunn idorki /e mo? ⁶⁵ Dhali uni oki gwon tiya ka ris apo/ a'di mo mmosor a'di mo be.

Yesus Diki'd Mbwambor Montul Is gi 'Kwani Yahuuda/ mo

⁶⁶ Dhali ka tee pu'dki'd mo tani 'kwani gwanyjaka/ tulki is mo mmontal 'de/ mo nyakki igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo. Dhali uni ki shu a'di bway ka pije/ e montul is buni mo, dhali uni ki o gwo mo ki: ⁶⁷ Wakki/ /e tana Krsthos mo tani tori aman gwo mo ma. Hili a'di ki o uni gwo mo ki: Wakki/ aha/ mina tor um gwo mo tani um mini 'koki gam gwo is mo be. ⁶⁸ Dhali wakki/ aha/ mina dot um gwo mo tani um mini 'koki thok aha/ gwo mo be. ⁶⁹ Hili 'peni mo yansan shwane/ mo tani Ya/ gi 'Kwani minu kar mo mmoça'b ka bim poros gi mom'bi'th ma Arungimis mo be. ⁷⁰ Dhali uni 'baar

mo o gwo mo ki: /e ta Ya/ ma Arungimis de? Dhali a'di ki thoḵ uni gwo mo ki: Um oki aha/ tana a'di mo be. ⁷¹ Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Gwonta mina ana imii ita ki nyanye/ mmo/o mo? Haali/ ana ciḵa gwo ki is bana 'peni 'twam pitinḵ gana/ mo be.

23

Yesus Diki'd Ibwambor ma Bilaatus mo

¹ Yan'ko'd aris uni 'baar mo kun tulki is mo uni cuki mis mo dhali susi a'di mo mbwambor ma Bilaatus mo. ² Dhali uni telki mii 'pen mo mmoyer a'di is ki gway mo mmo/ o gwo mo ki: Aman gamkina wathi/ yansan mmo/ o gwo apo/ bampam bana mo dhali non am 'kup mo si'da/ mmociya Kaysara thulpa/ mo dhali o gwo ki a'di ki is piti ta'da Kristhos jin ta'da Malik mo. ³ Dhala Bilaatus ki dot a'di gwo mo ki: Ki /e de ntana Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo de? Dhali a'di ki thoḵ a'di gwo mo ki: Ona /e wakan si'da/ mo be. ⁴ Dhala Bilaatus ki o igasiis kun can gwo mo dhala waambuhany 'kwani mo ki: Aha/ dinaki gam miinj kamu/ e wathi/ yansan jin thutha a'di mii mo be. ⁵ Hili uni 'cece'bki gwo mo mmo/o ki: A'di cuki 'kwani is mo mmotor gwo ki tur mo e Bampa/ Yahuudiyya 'baar mo 'peni Pany Jaliil itagi mahansan mo be.

Yesus Diki'd Ibwambor ma Hirodus mo

⁶ Ka Bilaatus ciḵki gwo yan mo tani a'di dotki gwo

mo wakki/ a'di ta wathi/ gi Pany Jaliil mo. ⁷ Dhali ki a'di da/ arki gwo mo ki a'di cila mo ma Hirodus gi moshirr mo tani a'di hashki a'di ka Hirodus mo, a'di jin di'd ki is piti e Pa Urushaliim ki mo caan mo be. ⁸ Ka Hirodus parki'da Yesus e mo tani a'di 'kunya bwa kagahara mo haali/ a'di dina gwo ibwa mo isa gush mo mmopar a'di e mo, haali/ a'di ciḵki gwo mo gom a'di mo dhali a'di toshki par miimera kamu/ e mo jin miikina a'di mo. ⁹ Wakan a'di dotki a'di gwon tiya ka ris mo, hili a'di diki 'de'k 'twanḵ kamu/ mo be. ¹⁰ Dhali igasiis kun can mo dhali iman'kwar to mo doshkin ki 'dishe/ mo mmo'cwara 'cwar mo mmoyer a'di is ki gway mo be. ¹¹ Dhala Hirodus nyakka askar piti mo tani uni kar a'di ki mon'the is mo dhali mmomii a'di ka mak mo. Yan'ko'd uni ki hi'th a'di burrine/ jin ca'bki 'be'd 'be'di is mo dhali a'di ki hash a'di ka nyan'ko'd eya Bilaatus mo be. ¹² Dhala Hirodus dhala Bilaatus uni warkin ka mugu ka rem 'kup mo ka teenḵ gana/ caan mo haali/ ki mii yansan ntwa/a/ mo tani uni ta 'kup ka rem 'kup mo be.

Yesus Torkunu Gwo 'Twa/a 'Cesh mo Mmowu mo

¹³ Yan'ko'd Bilaatus ki tul igasiis kun can is mo dhali 'kwani kun tana 'kan'kup pa mo dhali 'kwani mmontal 'de/ mo be. ¹⁴ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Um suski wathi/ yansan i aha/ mo me'd wathin 'de/ jin o gwo apo/ 'kwani mo. Dhali ḵ'ko'd aha/

palkina a'di mo mbwambori um mo. Dhali hili mo mo ma aha/ dinaki gam wathi/ yansan 'peni ton tal 'deŋ kamu/ jin thutha a'di mii mo jin ona um a'di gwo apo/ mo. ¹⁵ Walla Hirodus si'da/ haali/ a'di hashki a'di ka nyan'ko'd e ana mo. Dhali hili mo mo ma. Toŋ kamu/ yisa di'da jin ha me'd ki mowu mo jin miikina a'di mo be. ¹⁶ Dhali gom mii gi wakan mo tani aha/ mina ci a'di monto'k mo dhali 'cuk a'di mo be. ¹⁷ Dhali a'di midi mii ta mii mo jin mina a'di mii 'cuk wathin 'de/ gom uni ka cim gun 'boron mo be.

¹⁸ Hili uni 'baar mo cuukin ki nyanye/ mo mmonta' de/ mo ki: Ka bor 'deŋ gana/ e wathi/ yansan mo, dhali 'cuki amana Baraabas mo - ¹⁹ wathi/ jin bit'kunu mo eya sijn mo gom gwo gi onuwa 'cesh e 'penkuman bampa/ mo dhali haali/ a'di ta'da man'kosha mee mo. ²⁰ Dhala Bilaatus tor'ki uni gwo mo dok/ e mmodina gwo a'di i bwa mo mmo'cuka Yesus mo be. ²¹ Hili uni cuukin ki dhan 'twa/ kun caaca mo ki: 'Koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo ma. 'Koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo ma. ²² Me'di kwara a'di ki o uni gwo mo ki: Goma tinta? tonthus wakata imiikina a'di mo? Aha/ dinaki gam miin kamu/ jin thutha a'di mii mo jin midi ha me'd ki mowu mo. Gom mii gi wakan mo tani aha/ mina ci a'di monto'k mo dhali 'cuk a'di mo be. ²³ Hili uni 'kokin mo mmo'cece' b gwo mo mmodot' gwo ki cuuwa/ kun caaca mo

ki a'di minu 'taki 'kosh ki cwany'cithan dhul mo. Dhali 'twam buni piki gwo jipi/ mo be. ²⁴ Wakan Bilaatus a'di dhalki gwon dwall me'd mo ki gwom buni kun do'a uni minu mii mo be. ²⁵ A'di 'cukki uni wathi/ jin bitu eya sijn mo gom gwo gi onuwa 'cesh mo dhali goma mee jin 'kosha a'di mo, a'di jin dot'kina uni mo, hila Yesus a'di cikunu uni mo gom gwo gi bwam buni mo be.

Mo gi 'Koshuwa 'Kosh ki Cwany'cithan Dhul mo

²⁶ Dhali me'd jin suskina uni a'di i bway mo tani uni bu'thki wathin 'de/ jin ta'da Simaan gi Paŋ Kerawaan mo, a'di jin yayi'd 'peni pa mo dhali uni ki 'thik a'di cwany'cithan dhul piti m'ba/ mo mmoka' a'di n'ko'da Yesus mo be. ²⁷ Dhali adhana waambuhany 'kwani bath'ki a'di isho'k mo dhali ki up ilu/ mo uni gun miikina cinthar mo dhali ko kagahara gom a'di mo be. ²⁸ Hila Yesus tu'kki 'ban mo dhali o uni gwo mo ki: I'bwa/ gi 'Kwani gi Pa Urushaliim, dhalku/ ki ko gom aha/ mo ma, hili koyi gom is bum mo dhali gom u'cim bum mo. ²⁹ Haali/ hili mo mo ma, atee mini pu'du/ mo jin mina uni o gwo mo ki: Mom'bor mii gom uni gun tana burum mo dhali bwa kun molona dho'th ki sule/ mo dhala bor kun 'koki ciya ko mmopi ki sule/ mo. ³⁰ Dhali yan'ko'd uni mini tel mii 'pen mo mmo/ o wosha turga/ gwo mo ki: Biti apo/ am mo ma, dhali e wosh kun

boça/ she/ ki: Kumi aman is mo ma. ³¹ Haali/ wakki/ uni mii to yansan mo ki cwa yathaya'th mo tani atinta midi di mo ŋ'ko'd ki a'di midi ku'th mo?

³² 'Kwanin tiya 'koni su/ si'da/ uni kun thu'thki mii mo, uni suskunu ka pije/ mo mmo'kosh jwa mo nyakki a'di mo be. ³³ Dhali ki uni pu'dkin mo e mo jin yuku ka Siman 'Kup mo tani uni ki 'kosh a'di ki cwany'cithan dhul mmun mo. Dhali uni gun thuthi mii mo, jan tal 'de/ ki 'bana bim poros piti mo dhali jan tal 'de/ ki 'bana biny cam piti mo be.

³⁴ Dhala Yesus ki o gwo mo ki: Ababa, dhalki uni miinthus buni 'pen mo ma, haali/ uni 'koki mish to jin miina uni mo be. Dhali uni ta'kki to mo mmokwa/ burrinyem piti bwa mo. ³⁵ Dhali 'kwani doshkin ki 'dishe/ mo mmohil mo mo, hili 'kwani kun tana 'kan'kup pa mo wakki a'di mo mmo/o gwo mo ki: A'di wothki kun tiya mo tani dhalki a'di woth is pitin gana/ mo ma, wakki/ a'di ta'da Kristhos 'peni Arumgimis mo, a'di jin ta jim pitin 'de/ jin kwanykunu mo. ³⁶ Dhali i/ askar si'da/ mii a'di ka mak mo. Uni iikin mo dhali ci a'di tom'paça'd mo, ³⁷ dhali mmo/ o gwo mo ki: Wakki/ /e tana Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo tani wothi/ is pini mo ma. ³⁸ Dhali gwo si'da/ 'kwarkunu mo ŋ'kupi a'di mo ki: Yansan ta'da Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo be.

³⁹ Dhali jan 'de/ jin thuthi mii mo jin shirkunu apo/

cwany'cithan dhul mo tani o a'di gwo mo mmo/o ki: Dina /e ki ta Kristhos 'taa? Wothi is pini mo ma dhali aman mo. ⁴⁰ Hili jan kamu/ kucurki a'di ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Dina /e ki ko/ka Arumgimis mo 'taa? Haali/ /e dikin 'ko'di me'd gi gwon dwall gi miiwak jin nyaka'd mo. ⁴¹ Dhali ana ka jin gana/ miinu ka kar/ e kan mo. Haali/ ana bu'thkina a'di jin minu mii ci ana mo gom mii gun miikina ana mo, hili wathi/ yansan diki thu'th ton kamu/ mii mo be. ⁴² Dhali a'di ki o gwo mo ki: Yesus, kayi aha/ e mo ma, ki /e mini pu'dku/ mo e mom'bi'th gi bampam pini mo. ⁴³ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ ona /e gwo mo ki: Shwane/ /e mini nyak di ki aha/ mo e monyjar/ e momis mo.

Mowu ma Yesus mo

⁴⁴ Dhali mo wana e ka tente/ bwan 'kup mo tani dhali mondhurumi'd pu'dki'd mo apo/ mony'ceshi 'baar mo ntaga tente/ mbum 'ban mo be. ⁴⁵ Ka tente/ uski monkush piti mo tani dhali burrinye/ jin di'd e gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di dherkunu bwa mo ka 'ban su/ mo be. ⁴⁶ Dhali yan'ko'd Yesus ki cuu ki dhan 'twa/ jin caaca mo mmo/ o gwo mo ki: Ababa, e me'd pini mo tani aha/ cikina/ e shi/ in pem mo be. Dhali ki a'di oki gwo yansan mo tani a'di ki ci shi/ ir piti jin 'ko'd mo. ⁴⁷ Dhali ka mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd parki a'di jin bu'thki mo

e mo tani a'di man'ki'da Arumgimis mo dhali o gwo mo ki: Ka jin gana/ wathi/ yansan a'di di'd ka po/ mo be. ⁴⁸ Dhali awaambuhany 'kwani 'baar mo kun tulki is mo mmpar mo e mo tani ki uni parki a'di jin bu'thki mo e mo tani uni dokki bway pa mo mmodora bor buni ki me'd mo be. ⁴⁹ Dhali aris 'kwani kun mishki a'di mo dhali up mo, uni gun bathki a'di nsho'k mo 'peni Pany Jaliil mo tani doshkin isa dhana/ mo dhali par to gwansan e mo be.

Mo gi Kanuwa Yesus mo

⁵⁰ Dhali wathin kamu/ di'd jin yuku gway ka Yuusup mo, a'di 'peni pa gi 'Kwani Yahuuda/ mo jin yuku ka Arraama mo. A'di ta jan 'de/ 'peni montul is gi 'kwani gwanyjaka/ gi 'Kwani Yahuuda/ mo jin ta wathim 'boro'd mo dhali wathin kar/ e mo be. ⁵¹ A'di diki gam gwo me'd ki gwom buni gun 'ko uni mbwa mo dhali mii mo hili a'di cor'ki'da cor mo gom Bampa/ ma Arumgimis mo. ⁵² Wathi/ yansan yaki'd eya Bilaatus mo dhali dot a'di gwo mo gom is ma Yesus mo be. ⁵³ Dhali yan'ko'd a'di ki bu'th a'di ka 'cesh mo dhali a'di ki 'tam a'di is ki burriyen dhiny e mo dhali kar a'di e jis wosh jin cwanyu gom jis jwa mo jin dinuki kar jan tal 'den kamu/ nycine/ naskina/ mo. ⁵⁴ A'di ta'da tee jin Thosonkunu to mo dhali acim ma pesu/ telkunu 'pen mo be. ⁵⁵ Dhali up kun nyakki

ii ki a'di 'peni Pany Jaliil mo tani bathkina bathi sho'k mo dhali uni parki mon'kupaje e mo dhali mo jin karkunu is piti nycine/ mo. ⁵⁶ Dhali yan'ko'd uni ki dok bway pa mo dhali uni ki thoson to kun kuyi mo mo dhala yina pi'dna mo.

Dhali ka cim ma pesu/ mo tani uni siki is mo isi ki gwonkan jin 'kwarkunu mo be.

24

Mompinu mo

¹ Hili ka tee jin twa/ a/ ka dhas mon'thamo/ ka'tum mo tani uni iikin mo e mon'kupaje mo mmoqal to kun kuyi/ mo mo kun thosonkina uni mo be. ² Dhali uni gamki wosh ka'ckunu mo 'peni 'twaman jis jwa mo. ³ Hili ki uni iiki bwaman mo tani uni 'koki gam bungwar is gi Tapa Yesus mo be. ⁴ Ki uni 'kokin mo mmodumbul gom mii yansan mo tani hili mo mo ma, 'kwani su/ doshkini uni mo kun shwakina burriyne/ ka wara sho'k mo.

⁵ Dhali me'd jin ko/kina uni is mo tani uni lun'ki bwam/em buni a'cesh mo dhali 'kwani ki o uni gwo mo ki: Atinta n'apkina um a'di jin di'd ki e 'peni bwam mowu kan mo? A'di diki di mmahan mo. Hili a'di piki'd mo be.

⁶ Kayi gwo e mo ma, a'di jin torkina a'di um mo ki a'di di'd naskina/ e Pany Jaliil mo ⁷ ki Ya/ gi 'Kwani minu mii ci 'kwanin thusi me'd mo dhali minu mii 'kosh jwa mo ki cwany'cithan dhul mo dhali

ka cim kwara mo tani a'di midi cu mis mo be. ⁸ Dhali uni kaki gwom piti e mo be ⁹ dhali dok ka nyan'ko'd 'peni moŋ'kupaje mo mmoŋor uni aris to gwansan ki uni gun 'koni 'kume'd i'ce'dka 'de/ mo dhali aris 'kwanin tiya si'da/ mo be. ¹⁰ Dhala Mariyam Magdaliyya dhala Yuwanna dhala Mariyam jin ta KoYakuub dhali upa tiya mo nyakki 'ko ki uni mo uni gun tori to gwansan e uni gun dhunu ki she/ mo. ¹¹ Hili gwo gwansan kun onu mo tani wa uni e ki gwo gi 'kwani kun sona du mo dhali uni 'koki gam uni gwo is mo be. ¹² Hila Buterus cuki mis mo dhali gus mo e moŋ'kupaje mo dhali tu mo mo dhali par bwaman e mo. Dhali a'di ki par burrinyen dhiny e e mo mmo'ko e mom buni mo dhali a'di dok bway pa mo dhali a'di merki'd mo gom to gun miikin mo be.

Mo gi Iinu e Pa Imwaas mo

¹³ Dhali ka tee yansan gana/ mo tani 'kwani su/ 'peni bwam uni 'kokin mo mmo/ ii bway Pa jin yuku gway ka Imwaas mo, a'di jin wana e ki ŋatgini pesu/ 'peni Pa Urushaliim mo be. ¹⁴ Dhali uni 'kokin mo mmoŋora tor ka rem 'kup mo goma ris to gwansan kun miikin mo be. ¹⁵ Ki uni 'kokin mo mmoŋora tor mo dhali mmodhan gwo n'twa/ mmontal 'de/ mo tani Yesus ki is piti 'dishki uni is mo dhali nyak ya ki uni mo be. ¹⁶ Hili em buni 'kokunu mo mmodik mo 'peni monyith a'di mo be.

¹⁷ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Gwon tinta 'kona um mo mmoburushi 'twa/ mo ka rem 'kup mo mmo/iina um kan mo? Dhali uni doshkin mo naskina/ mmohil mo ki bwani diti'd mo. ¹⁸ Dhali jan 'de/ 'peni uni mo tani yukunu gway ka Kilyubaas mo, thoŋki a'di gwo mo ki: / e ta jasi wathi/ yilkinan 'de/ e Pa Urushaliim mo jin diki mish to gwansan kun miikin ka tee gwansan mo 'taa? ¹⁹ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ton tinta mo? Dhali uni ki thoŋ a'di gwo mo ki: Isi gwo goma Yesus gi Pa Naasira mo, a'di jin ta'da manci gwo mo, a'di jin ta gi mii gun 'bitha'bi'th mo dhali gwo ibwambor ma Arungimis mo dhali eya ris 'kwani 'baar mo. ²⁰ Dhali hili igasiis kun can bana mo dhali 'kwaniŋ 'kan'kup pa mo tani uni ciki a'di mo ki a'di minu wak mo mmowu mo dhali mmo'kosh a'di jwa mo ki cwany'cithan dhul mo. ²¹ Hili aman takina ga 'teŋ kape/ ki a'di ta jan 'de/ mmowan 'Kwani ma Israyiil 'ba/ mo be. Nye, dhali ka ris to gwahan ka rotham po/ mo tani a'di ta'da tee kun 'koni kwara mo shwane/ ki to gwansan miikin mo be. ²² Dhali upa tiya 'peni bampam bam mo tani merki aman e mo. Uni 'kokin e moŋ'kupaje mo e mon'thamo/ ka'tum mo ²³ dhali uni 'koki gam is piti mo. Dhali uni dokkin ka nyan'ko'd mo mmo/o gwo mo ki uni hilki jasi tonyjan jin wana e ki iman'doyu gwo mo, a'di jin o gwo mo ki a'di di'd ki

e mo be. ²⁴ Kwanin tiya 'peni 'kwani gwansan, uni gun nyakki 'ko ki am mo tani uni iikin mo e moŋ'kupaje mo dhali gam a'di mo me'd jasi gwo jin ona up mo, hili a'di mo tani 'kona uni ki par e mo be. ²⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Ayy um 'kwani kun ta pus mo dhali kun gwa'd ma du ki gwa'd mo mmo'koki gam aris gwo 'baar is mo kun okina imanci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo. ²⁶ A'di diki ta mii jin minu mii mii mo ka Krsthos mina is 'taki diki mii 'kosh ka nyor gom to gwansan mo dhali cic mo e monycam piti mo 'taa? ²⁷ Dhali mmotel 'pen 'pena Musa mo dhali imanci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo tani a'di ki tor uni aris 'pemen gwo kun 'kwarkunu mo e Gwo ma Arungimis mo goma ris to gi isi gom is piti mo be.

²⁸ Wakan uni 'dishki pa is mo e mo jin iikina uni mo. A'di wana e ki a'di ya'di ya gi yam piti mo. ²⁹ Hili uni wothki a'di 'kup mo mmo/ o gwo mo ki: Ca'bi nyakki am mo ma haali/ mo ta mom'penkaskum mo be haala tee 'baara 'pen mo be. Wakan a'di seki bwaman mo mmonyak ca'bki uni mo be. ³⁰ Dhali ki a'di diki'da tharabeesa nyakki uni mo tani a'di bu'thki maanj_kuthu'd mo dhali 'bora 'bor bwa i is mo dhali 'ce'd a'di mo dhali ci a'di ki uni mo be. ³¹ Dhali em buni ka'dkunu mo dhali uni nyithki a'di mo dhali a'di piki'd mo 'peni bwam/

em buni mo be. ³² Dhali uni o gwo ka rem 'kup mo ki: 'Kon ma dum bana ki su'kka war mo mmo'kona ana mmotora/ tor e bway tur mo? mmoka'dkina a'di ana Gwo ma Arungimis kun 'kwarkunu mowa? ³³ Dhali uni cuki mis mo ka tenten gana/ yansan mo dhali dok ka nyan'ko'd mo e Pa Urushaliim mo. Dhali uni ki gam unin 'kume'd i'ce'dka 'de/ mo tulki is mo mmontal 'de/ mo dhali uni gwansan kun nyakki 'ko ki uni mo ³⁴ dhali uni kun o gwo mo ki: Tapa, ka jin gana/ a'di cuki mis mo dhali a'di piki'da Simaani is mo. ³⁵ Dhali yan'ko'd uni ki tor uni to kun miikin e bway tur mo dhali mmonyithkina uni a'di mo mmo'ce'd maanj_kuthu'd mo be.

AYesus Piki Imancik A'di Gwo I/is mo

³⁶ Dhali ki uni 'kon mo mmo/o gwo yansan mo tani Yesus ki is piti doshki'd mo mbwam uni mo dhali o uni gwo mo ki: Moŋku'th is e um mo. ³⁷ Hili uni dherkina is bwa mo mmoko/ is mo dhali toshki uni parkina arum e mo be. ³⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Atinta murkina uma du kan mo? Dhali gwondota tinta cuki'd mo eya dum bum kan? ³⁹ Hili me'd pem dhali sho'k pem mo ma. Aha/ ki is pem tana a'di mo be. Budhi aha/ is ki me'd mo ma dhali par e mo, haala rum diki ta gi bunjwar is mo dhala sima/ mo me'd jin parkina um e mo kun taka/ mo be. ⁴⁰ Dhali ki a'di oki gwo yansan mo

tani a'di ki tor uni me'd piti i e mo dhali sho'k piti mo be. ⁴¹ Dhali ki uni 'kokin mo mmothis gwo 'koki gam is naskina/ mo gom morj'kuny bwa mo dhali momer mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Um tan gi tor kamu/ mmoshwa mmahan mo 'taa? ⁴² Dhali uni ki ci a'di ushi kuluny shum wa'c mo jin 'thosu mo ⁴³ dhali a'di ki bu'th a'di mo dhali 'ka ibwambori uni mo be.

⁴⁴ Dhali yan'ko'd a'di ki o uni gwo mo ki: Gwo gwansan ta gwom pem kun oka/ um mo ki aha/ dina um naskina/ mo, ka ris to gwansan kun 'kwarkunu mo gom aha/ mo e gwonkan ma Musa jin cinu mo dhali e gwo gi imançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhali eya Masamiir mo tani minu mii thim mo be. ⁴⁵ Yan'ko'd a'di ki ka'd uni adum buni e mo mmomish gwo 'ban mo gom Gwo kun 'kwarkunu mo be. ⁴⁶ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Wakan a'di 'kwarkunu mo ka Kristhos minu mii 'kosh is ka nyor mo dhali ka cim kwara mo tani a'di midi cu mis mo 'peni mowu mo. ⁴⁷ Dhali ki gwo gom mo gi rijuwa du is mo dhali gom gwo gi minu dhal miinthus gi 'kwaniny'cesh 'pen mo tani minu mii ci ki gway piti mo e kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo mmo'tel 'pen 'peni Pa Urushaliim mo be. ⁴⁸ Um ta iman/o gwo gom to gwansan mo be. ⁴⁹ Dhali hili mo mo ma aha/ mina hash gwo jin on ma Babam pem is mo apo/ um mo be. Hili 'koyi e 'penkuman

bampa/ mo ntagi um minu shum mo ki mom'bi'th mo 'peni momis jin eka/ ek mo be.

Mmoshinkunu A'di Bway Momis mo

⁵⁰ Dhali yan'ko'd a'di ki shu uni bway ka pije/ mo ntagi Pam Beetaniya mo. Dhali a'di ki 'de'k me'd piti ki mis mo dhali 'bor uni mii mo be. ⁵¹ Ki a'di di'd mmo'bor uni mii mo tani a'di ki kwa/ is piti 'peni uni mo dhali a'di bu'thkunu bway momis mo be. ⁵² Dhali uni lunji a'di mo mmodok ka nyan'ko'd mo e Pa Urushaliim mo ka dhan bwanj 'kunya/ mo be ⁵³ dhali uni 'kokin mo mmorash 'ko mo e gu'b gi mondheleladhelel mo mmo'bora Arumgimis bwa i is mo be.

Gwom 'Borga/ Isi ki Gwo ma YOHAAN mo

Gwo Wara'd ki Bungwar mo

1 Ka mun'kup tani Gwo diki'd dhali Gwo di'd eya Arungimis mo dhali Gwo ta'da Arungimis mo be.

2 A'di diki'd 'peni ka mun'kup nyakka Arungimis mo be.

3 Aris to 'baar mo 'kokunu mo mmo/uk ki a'di mo dhali ton tal 'deŋ kamu/ yisa di'da jin uku ki dar gi a'di mo.

4 E a'di mo tani mondiki/ e diki'd mo dhali mondiki/ e a'di ta monkush gi 'kwani mo be. 5 Dhali monkush a'di 'twakki mondhurumi'd bwa mo dhali mondhurumi'd diki pi a'di e mo be.

6 Wathi/ diki'd jin tu'ckin ma Arungimis ki yaku/ mo, a'di jin yuku gway ka Yohaana mo be. 7 A'di pu'dki'd mo gom gwo mmoŋor mo, mmoŋor gwo mo gom monkush mo, ka ris 'kwani 'baar mo mini gam gwo is e a'di mo be. 8 A'di diki ta monkush ki is piti mo. Hili a'di pu'dki'd mo mmoŋor gwo gom monkush mo be.

9 Dhali monkush gana/ a'di diki'd mmoyayu/ i 'kwaniny'cesh mo be, a'di jin ta monkush gana/ mmokusha ris 'kwaniny'ceshi 'baar mo ka 'deŋe/ 'deŋe/ mo be. 10 A'di diki'd e mony'cesh mo dhali 'kwaniny'cesh ukunu ki a'di mo tani hili a'di 'kona 'kwaniny'cesh ki nyith mo be. 11 A'di pu'dki'd e kum

piti tani dhali 'kwanim piti 'koki bu'th a'di mo be. 12 Hili aris uni 'baar mo kun bu'thki a'di kun gam gway piti is mo tani a'di ciki uni mom'bi'th mo mmowar ki uci ma Arungimis mo be. 13 Uni gun dhodhu 'pena bas yisa, walla 'peni bwa gi bungwar is yisa, walla 'peni bwa wathi/ yisa, hili 'peni Arungimis mo be.

14 Dhali Gwo warki'd ki bungwar mo dhali shurki ca'b mo e bwam ana mo, 'tu'du/ka 'the dhali ki gwon gana/ mo. Ana mishkina cam piti mo, monyca gi Ya/ jin di'd tal 'de/ 'peni Com mo be. 15 (Yohaana a'di torki gwo gom a'di mo dhali cuu gwo mo ki: Wathi/ yansan a'di ta jin torka/ um gwo mo ki: A'di jin midi pu'du/ i'ko'di aha/ mo tani a'di icaki'd ki aha/ mo haali/ a'di diki'di twa/a/ ki aha/ mo be.) 16 Dhali 'pena 'tu'd piti mo tani ana 'baar bu'thkina 'the mo mmomara 'the is mo be. 17 Haali/ gwonkan jin cinu mo tani a'di cikunu ka Musa mo. Hili a'the dhali gwon gana/ pu'dkin 'pena Yesus Kristhos mo be. 18 Wathin tal 'deŋ kamu/ yisa di'da jin parki'da Arungimis e ki sule/ sule/ mo be, hili jasi Ya/ m pitin tal 'de/ a'di jin diki'da bor gi com mo, a'di jin torki a'di eya tente/ mo be.

Gwo jin Tor ma Yohaana jin Mii'da Mii ki Yi'de/ mo

19 Dhali yansan ta gwo jin tor ma Yohaana mo ki 'Kwani Yahuuda/ hashki igasiis mo dhali 'Kwani Lawi 'peni Pa Urushaliim mo mmodot a'di gwo mo ki: Ki /e tana ajaye?

20 A'di ki pi gwo mo. A'di diki ur gwo mo. Hili a'di piki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ dinaki ta Kristhos mo be. 21 Dhali uni ki dot a'di gwo mo ki: Ba /e tana ja sa/? /E tana Iliyya 'taa? A'di ki o gwo mo ki: Aha/ tana a'di yisa. Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: I/ e tana manci gwo de? Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Yisa. 22 Dhali yan'ko'd uni ki o a'di gwo mo ki: Ba ki /e tana jaye? Dhalki aman mina mii tagi gwon thok gom uni gun hashki aman mo. Ata ona /e gwo gom is pini kan mo sa/? 23 A'di ki o gwo mo ki: Aha/ tana 'twa/ wathin tal 'de/ mo mmocuu gwo mo e mombwaasho ki: Kari bway Tapa ka ji sho'k mo ma, me'd gwo jin okin ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin yuku gway ka Ishaya mo.

24 Dhali uni hashkunu mo 'peni 'Kwani Parisiyiin mo be. 25 Dhali uni dotki a'di gwo mo ki: Katinta imiikina /e 'kwani ki yi'de/ mo wakki/ / e diki ta aKristhos mo walla Iliyya mo walla amanci gwo mo? 26 Dhala Yohaana ki thok uni gwo mo ki: Aha/ miikina mii jin miikunu ki yi'de/ mo tani hili wathi/ doshki'di bwam um mo jin molkina um mo be. 27 Isi a'diyini jin midi yayu/ i'ko'di aha/ mo, dhali wackana ppam piti mo tani aha/ dinaki ha me'd mo mmo'cuk uni mo be. 28 Mii yansan a'di bu'thki mo mo e Pam Beetaniya mo e bwampo/ Yi'den Kumma/ Uurdun mo e mo jin miikin ma Yohaana mii ki yi'de/ mo be.

Hili ma, Ari Ka'bal ma Arumgimis mo

29 Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani a'di parki'da Yesu e mo mmoyayu/ 'kup kadhoj mo i a'di mo dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma, Ari Ka'bal ma Arumgimis a'di jin midi kal miinthus gi 'kwaniny'cesh mo be. 30 Wathi/ yansan a'di ta a'di jin torka/ um gwo mo ki: 'Ko'di aha/ tani wathi/ midi pu'du/ mo a'di jin caki'd ki aha/ ntwa/a/ mo haali/ a'di diki'di twa/a/ ki aha/ mo be. 31 Aha/ ki is pem dinaki mish a'di mo. Hili gom mii yan mo tani aha/ pu'dkina mo mmomiya mii jin miinu ki yi'de/ mo ki a'di minu tor eya tente/ e 'Kwani ma Israyiil mo be. 32 Dhala Yohaana tor ki gwo mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ parkina Shi/in Dheleladhelel e mo mmothulu/ me'd gurko/ 'peni momis mo mmo'ca'ba po/ a'di mo be. 33 Aha/ ki is pem dinaki mish a'di mo. Hili a'di jin hashki aha/ mo mmomiya mii jin miinu ki yi'de/ mo tani a'di o aha/ gwo mo ki: A'di jin mina /e par Shi/in e mmothulu/ mo dhali ca'ba po/ a'di mo tani a'di ta a'di yansan jin mii'da mii jin miinu ki Shi/in Dheleladhelel mo be. 34 Dhali aha/ mishkina mo mo dhali ta aman/o gwo ki a'di yansan ita Ya/ ma Arumgimis mo be.

Imancik Gwo kun Twa/a/

35 Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani aYohaana a'di doshki'd mo nyakki imancik a'di gwo isu/ mo be. 36 Dhali a'di ki para Yesu e mo me'd jin

yayina a'di mo dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma. A'di ta Ari Ka'bal ma Arumgimis mo be. ³⁷ Dhali imancik a'di gwo su/ cikki gwo mo mmo/ona a'di gwo yansan mo dhali uni bathkina Yesus nsho'k mo be. ³⁸ Yesus ki tuka bor mo dhali par uni e mo mmobathkina uni a'di nsho'k mo dhali o uni gwo mo ki: Atinta napa um mo? Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Rabbi, (a'di jin ta 'pemen gwo jin onu ka Mantor Gwo mo) ki / e dini mana mo? ³⁹ A'di ki thok uni gwo mo ki: Iiyu/ mo ma dhali par mo e mo. Uni pu'dkin mo dhali par mo e mo jin ca'bkina a'di mo dhali uni nyakki 'ko ki a'di ka tee caan mo haali/ atente/ ta'da tente/ idonon mo be. ⁴⁰ Jan tal 'de/ 'peni uni su/ jin cik gwo ma Yohaana jin tora a'di mo dhali jin bath a'di nsho'k mo tani a'di ta'da Andaraawus mo, jin ta'da kam ma Simaan Buterus mo be. ⁴¹ A'di gamki'da kam piti ntwa/a/ mo jin ta'da Simaan mo dhali o a'di gwo mo ki: Aman gamkina aMasiyya (jin ta 'pemen gwo jin onu ka Kristhos mo be). ⁴² A'di suski'da kam piti eya Yesus mo dhala Yesus parki a'di e mo dhali o a'di gwo mo ki: Hayyiye /e tana Simaan jin ta ya/ ma Yohaana mo. /E minu yuk gway ka Sapa mo (a'di jin ta 'pemen gwo ka Buterus mo).

Yesus Yukki'da Pilibbus dhala Nathana/iil mo

⁴³ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani Yesus pu'da/ bwa

ka pije/ mo mmoya Pany Jaliil mo. Dhali a'di gamki'da Pilibbus mo dhali o a'di gwo mo ki: Bathi aha/ nsho'k mo ma. ⁴⁴ Dhala Pilibbus a'di ta wathi/ gi Pam Beetsayda mo jin ta 'perjkuman bampa/ ma Andaraawus dhala Buterus mo be. ⁴⁵ Dhala Pilibbus a'di gamki'da Nathana/iil mo dhali o a'di gwo mo ki: Aman gamkina wathi/ yin jin okin ma Musa mo e gwonkan jin cinu mo dhali imançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo, uni si'da/ 'kwarki gwo mo goma Yesus gi Pa Naasira mo, a'di jin ta Ya/ ma Yuusup mo. ⁴⁶ Dhala Nathana/iil ki thok a'di gwo mo ki: A/mina tom 'boro'da kamu/ piyu/ mo 'peni Pa Naasira mowa? Pilibbus ki thok a'di gwo mo ki: Yayu/ mo ma dhali par e mo. ⁴⁷ Dhala Yesus mishki'da Nathana/iil mo mmopu'du/ e a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma. Wathi/ 'peni 'Kwani ma Israyiil ka jin gana/ jin dar ga mak mo. ⁴⁸ Dhala Nathana/iil ki thok a'di gwo mo ki: / E mishi aha/ kata moye? Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Ntwa/ a/ ka Pilibbus diki yuk / e mo ki / e dina lampu/ mo tani aha/ parkina / e e mo be. ⁴⁹ Dhala Nathana/iil ki thok a'di gwo mo ki: Rabbi, /e ta Ya/ ma Arumgimis mo. /E tana Malik gi 'Kwani ma Israyiil mo be. ⁵⁰ Dhala Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Haali/ gom gwo jin oka/ /e ki aha/ parkina / e e eya lampu/ mo tani a'di igama / e gwo is

mowa? / E mini par dhan to kun caaca e mo mmobol gwansan e mo. ⁵¹ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Ka jin gana/ ka jin gana/ aha/ tora / e gwo mo ki um mini par momis e mo mmodi ki kany mo, dhali iman'doyu gwo ma Arungimis mo mmoseku/ mo dhali mmothulu/ mo apo/ Ya/ gi 'Kwani mo be.

2

Momiimash e Pañ Kaana mo

¹ Dhali ka cim kwara mo tani momiimash diki'd e Pañ Kaana gi Pany Jaliil mo. Dhali KoYesus diki'd imun mo be.

² Dhala Yesus si'da/ yukkunu mo e momiimash yan mo nyakki imancik a'di gwo mo be. ³ Ki yimana mura'th bolu ki is mo tani KoYesus pu'dki'd mo dhali o a'di gwo mo ki: Uni dar gi yimana mura'th mo be. ⁴ Dhala Yesus ki owa yim gwo mo ki: Ayy a'boma. A'di midi mii / e katinta dhali aha/ mo? Haali/ mom pem diki pu'd naskina/ mo be.

⁵ Dhali kum ki o imanmiiya tu'c gwo mo ki: Miiyi a'diyin jin mina a'di itor um mo.

⁶ Dhali dhur wosh 'kokini pe'de/ mo kun caaca mo kun dhukunu mo gom 'Kwani Yahuuda/ mo mmolam to mo me'd mii gi gwonkan jin cinu mo be. Jin tal 'de/ kalki'da jaluun bwamani iss 'de/ mo walla jaluun bwamani iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo be.

⁷ Yesus ki o uni gwo mo ki: 'Tu'di dhur gwansan ki yi'de/ mo ma. Dhali uni ki 'tu'd uni ki shengolu/ ilu/ mo be.

⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Pashi mo ma dhali ha'bki a'di eya mancila to gi mo jin yukuwa yuk mo. Wakan uni ha'bki a'di mo be. ⁹ Dhali ka mancila to gi mo jin yukuwa yuk mo nyokki yi'de/ jin warki'd ki yimana mura'th mo tani dhali a'di diki mish mo jin ha'bkunu a'di 'peni nycine/ mo (bahili jasi imanmiiya tu'c uni mishki mo jin ha'bkunu yi'de/ 'peni cine/ mo) dhala mancila to gi mo jin yukuwa yuk gom montul 'kup mo tani a'di ki yuk wathinya'a'b mo be. ¹⁰ Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ ciki 'kwani yimana mura'th jin 'boro'di twa/ a/ mo, dhali ki 'kwani pikini kap mo tani yimana mura'th jin thapathap mo ciyunu 'kwani mo be. Hili / e karki yimana mura'th gana/ mo ntagi shwanesan mo be. ¹¹ Mii yansan a'di ta miimer jin twa/a/ jin miikin ma Yesus e Pañ Kaana gi Pany Jaliil mo dhali a'di ki tor monycam piti eya tente/ mo, dhali imancik a'di gwo gamki gwo is e a'di mo be.

¹² Dhali 'ko'di mii yan mo tani a'di yaki'd ka lun'gu'b e Pañ Kapranahuum nyakki kum mo dhali ikam piti mo dhali imancik a'di gwo mo dhali uni ki 'ko imun ka cim ka honye/ mo be.

Mmodhelel Gu'b gi Mondheleladhelel mo

¹³ Dhali Mompe'kupanyolos gi 'Kwani Yahuuda/ dishki'd mo dhala Yesus yaki'd ka

gagamis e Pa Urushaliim mo be. ¹⁴ Dhali e gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di gamki uni gwansan kun 'kokin mo mmoyola morbip mo dhali ka'bal mo dhali gurko/ mo, dhali uni kun ta imanwan emena guurush mo eya tu'c buni mo be.

¹⁵ Dhali a'di ki to'd guluca 'ci'd mo dhali a'di ki ur uni 'baar ka pije/ mo ki ka'bal ilu/ mo dhali ka morbipi lu/ mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo, dhali a'di ki wol emena guurush 'pera 'cesh mo dhali a'di ki kuma tharabeesam buni 'twa/a 'cesh mo. ¹⁶ Dhali a'di ki tor uni gwansan gwo mo, uni gun yolki gurko/ mo ki: 'Doyi to gwansan mo. Um mini 'koki mii gu'b ma Babam pem me'd gu'b gi moyol mo. ¹⁷ Imancik a'di gwo kakina gwo e mo jin 'kwarkunu mo jin o gwo mo ki: Anyor gom gu'b pini mo tani a'di miga/ shwa mo be. ¹⁸ Dhali yan'ko'd 'Kwani Yahuuda/ ki o a'di gwo mo ki: Jamas mii gi wakatinta imina /e imii mo mmo'tor am mmomiina / e to gwansan mo. ¹⁹ Yesus ki thok uni gwo mo ki: 'Koshi gu'b gi mondheleladhelel yansan mo dhali ka cim kwara mo tani aha/ mina 'de'k a'di imis mo be. ²⁰ Dhali 'Kwani Yahuuda/ ki o a'di gwo mo ki: Gu'b gi mondheleladhelel yansan a'di bu'thki yil issu/ i'ce'dka pe'de/ apo/ mmonyaj a'di mo dhali /e mini 'de'k a'di imis ka cim kwara mmanakan?

²¹ Hili a'di oki gwo mo gom gu'b gi mondheleladhelel

jin ta bungwar is piti mo be. ²² Dhali wakan ki a'di cuyunu mis mo 'peni mowu mo tani imancik a'di gwo kana gwo e mo jin okina a'di wakansan mo dhali uni gamki Gwo jin 'kwarkunu is mo dhali gwo jin okin ma Yesus mo be.

Yesus Mishki 'Kwani 'Baar mo

²³ Dhali ki a'di diki'd e Pa Urushaliim ka cim gi Mompe'kupanyolos jin yukuwa yuk mo tani 'kwani ka ris gamki gwo is e gway piti mo mmomishkina uni jamas miim piti kun miikina a'di mo. ²⁴ Hila Yesus ki is piti diki'd naskina/ mmowo'd uni mo ²⁵ haali/ a'di mishki'da ris 'kwani 'baar mo dhali midi mii diki ta gi jan tal 'den kamu/ mmo'tor a'di gwo apo/ 'kwani mo haali/ a'di ki is piti mishki to kun 'kon e bwan 'kwani mo be.

3

Yesus dhala Nikudimus

¹ Dhali wathin kamu/ diki'd 'peni 'Kwani Parisiyyin jin yukunu gway ka Nikudimus mo a'di jin ta tapa gi 'Kwani Yahuuda/ mo be. ² Wathi/ yansan pu'dki'da Yesus mon'thiny mo dhali o a'di gwo mo ki: Rabbi, aman misha ki /e tana Mantor Gwo jin pu'dki'd 'peni Arungimis mo. Haali/ jan tal 'den kamu/ yisa di'da jin midi mish jamas mii gwansan mii mo kun miina / e mo, hili isi ciki/ Arungimis midi nyak di i a'di mo be. ³ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Ka jin gana/, ka jin gana/, aha/ tora /e gwo

mo ki: Isi ciki/ wakki/ jan tal 'deŋ kamu/ dinuki dho'th ki dho'th this 'peni momis mo tani a'di midi mol se Bampa/ ma Arumgimis mo be. ⁴ Nikudimus ki thoƙ a'di gwo mo ki: Ki wathi/ jin ca'd minu mish dho'th kata mo? Mina a'di mish se bwaŋ kum dok/ e ki a'di minu dho'th mowa? ⁵ Yesu ki thoƙ a'di gwo mo ki: Ka jin gana/, ka jin gana/, aha/ tora / e gwo mo ki: Isi ciki/ wakki/ jan tal 'deŋ kamu/ dinuki dho'th 'peni yi'de/ dhali 'peni Shi/ in mo tani a'di midi mol ciƙ Bampa/ ma Arumgimis mo be. ⁶ Caan jin dhodhu 'peni buŋgwar is mo tani ta buŋgwar is mo dhali caan jin dhodhu 'peni Shi/ in mo tani a'di ta shi/ in mo be. ⁷ Dhalku/ ki mer mo gom gwo jin oka/ / e mo ki: Um minu mii dho'th ki dho'th this 'peni momis mo. ⁸ 'Tham poshki'd ki bwam piti mo dhali / e cikki is jin gwona a'di mo, hili / e diki mish mo jin yayina a'di mo walla mo jin yakina a'di mo. A'di ta mondho'th gi wakan be jin dhodhuwa ris 'kwani 'baar mo ka 'deƙe/ 'deƙe/ kun dhodhu ki Shi/ in mo be. ⁹ Dhala Nikudimus ki thoƙ a'di gwo mo ki: Yan minu mish mii kataye? ¹⁰ Dhala Yesu ki thoƙ a'di gwo mo ki: / E tana manƙor 'Kwani ma Israyiil gwo mo dhali / e din naskina/ mmodiki mish gwo yansan 'ban mowa? ¹¹ Ka jin gana/, ka jin gana/, aha/ tora / e gwo mo ki: Haali/ aman tora gwo gi to jin misha aman mo dhali tor gwo gi to jin para

aman e mo. Hili um 'koki bu'th gwo jin tora aman mo be. ¹² Wakki/ aha/ tora um gwo gom to ga 'cesh mo dhali um 'koki gam gwo is mo tani ba um mini mish gwo gam is kata mo wakki/ aha/ tora um gwo gom to gi momis mo? ¹³ Wathin tal 'deŋ kamu/ yisa di'da jin seki momis mo, hili a'di jin thulki'd 'peni momis mo, a'di jin ta Ya/ gi 'Kwani mo, a'di jin diki'd e momis mo be. ¹⁴ Dhali me'd jin 'de'k ma Musa tasha/ e mombwaasho mo tani wakan si'da/ Ya/ gi 'Kwani minu mii 'de'k mo be, ¹⁵ ki a'diyin jin midi gam a'di gwo is mo tani midi ta gi mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

¹⁶ Haali/ Arumgimis enki 'kwaniny'cesh kagahara tani a'di cikina a'di Ya/ m piti jin di'd tal 'de/ mo, ki a'diyin jin midi gam a'di gwo is mo tani midi 'taki diki this e mo hili midi ta gi mondiki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. ¹⁷ Haali/ Arumgimis hashki Ya/ m piti i mony'cesh yansan yisa mmowak 'kwaniny'cesh mo, hili ki 'kwaniny'cesh minu woƙh ki a'di mo be. ¹⁸ A'diyin jin gam a'di gwo is mo tani yisa wakuwa, hili a'diyin jin diki gam gwo is mo tani a'di wakkunu hila/ mo be haali/ a'di diki gam gway gi Ya/ ma Arumgimis jin di'd tal 'de/ is mo. ¹⁹ Dhali miiwak a'dan be ki monƙush pu'dki'd e 'kwaniny'cesh mo tani dhali 'kwaniny'cesh enki mondhurumi'd mo, mmodhal monƙush e i is mo haali/ miim buni kun miikina

uni mo tani ta thus ki thus mo be. ²⁰ Haali/ aris uni 'baar mo kun miiki to kun ta thus ki thus mo tani shi/ ki moŋkushi e mo dhali 'koki iiyu/ imoŋkush mo isi ciki/ ki miim buni minu 'taki be'd mo be. ²¹ Hili a'di jin boŋki'd mmomii gwoŋ gana/ mo tani a'di pu'dki'd mo e moŋkush mo, ki a'di minu tor eya tente/ mo ki miim piti kun miikina a'di mo tani uni wagaskin ma Arungimis mo be.

A'di Midi Mii Eka/ Ek mo, Hili Aha/ Mina Mii Wa She/ Is Kan mo be.

²² Dhali yan'ko'd ki mii yansan mo tani Yesus dhali iman-cik a'di gwo uni iikin e Bampa/ Yahuudiyya mo, dhali nyakki ca'b ki uni imun mo dhali mmomiiya mii ki yi'de/ mo be. ²³ Dhala Yohaana si'da/ a'di miiki'da mii ki yi'de/ e Pa Enuun jin 'dish Pa Saliim is mo haali/ yi'de/ caaca imun mo. Dhali 'kwani pu'dkin mo dhali 'kokunu mo mmomiiya mii ki yi'de/ mo be. ²⁴ Haala Yohaana dinuki kara sijin naskina/ mo be.

²⁵ Dhali gwo jin sugu mo cuki'd mo ibwaman iman-cika Yohaana gwo mo dhali Wathi/ Yahuudaŋ kamu/ mo gom mii jin miinu mmolam to mo me'd mii gi gwoŋkan jin cinu mo be. ²⁶ Dhali uni pu'dkina Yohaana mo dhali o a'di gwo mo ki: Rabbi, a'di jin nyakki di ki /e e bwampo/ Yi'deŋ Kuma/ Uurdun mo tani a'di jin torkina /e gwo mo tani a'di a'dani, miiki'da mii jin miinu ki yi'de/ mo, dhali aris 'kwani 'baar mo iikini

a'di mo be. ²⁷ Yohaana ki thok uni gwo mo ki: Wathin tal 'deŋ kamu/ yisa di'da jin midi bu'th toŋ kamu/ mo hili isi ciki/ a'di cikunu a'di 'peni momis mo be. ²⁸ Um ki is bum ta iman/o gwo gom aha/ mo, gwo jin oka/ um ki aha/ dinaki ta Kristhos mo, hili aha/ hashkunu ntwa/ a/ mo gom a'di mo be. ²⁹ A'diyin jin ta gi nyaranyana'b mo tani a'di ta wathinyana'b mo, dhali amugu gi wathinyana'b jin doshki'd mo dhali cik a'di 'twa/ mo tani a'di 'kunya bwa ki 'kuny kagahara mo mmocik 'twa/ gi wathinyana'b mo. Dhali wakan si'dayi a'di 'kunya/ bwa ki 'kuny mo shwane/ jin ta bwan 'kunyud pem mo. ³⁰ A'di midi mii eka/ ek mo, hili aha/ mina mii wa she/ is kan mo be.

A'di jin Pu'dki'd 'Peni Momis mo

³¹ A'di jin pu'dki'd 'peni momis kan mo tani a'di ta ji gi di'd apo/ 'kwani 'baar mo. A'di jin yayi'd 'peni mony'cesh mo tani ta ji jin cil ma 'cesh mo dhali ki 'twany 'cesh mo tani a'di ki o gwo mo. A'di jin pu'dki'd 'peni Momis mo tani a'di ta ji gi di'd apo/ 'kwani 'baar mo be. ³² A'di torki gwo gom a'di jin parkina a'di e mo dhali gwo jin cikina a'di mo, dhali wathin kamu/ yisa di'da naskina/ jin bu'thki gwo jin tora a'di mo be. ³³ A'diyin jin bu'thki gwo jin tora a'di mo tani 'dapka'd ki a'di yansan mo ka Arungimis ta jin gana/ mo be. ³⁴ Haali/ a'di

jin hashkin ma Arumgimis mo tani a'di torki gwo ma Arumgimis mo haali/ a'di diki ci a'di Shi/ in me'd jin baru to mo. ³⁵ Haali/ a'di jin ta Com enki Ya/ m piti mo dhali ciya ris to 'baar mo e me'd piti mo be. ³⁶ A'diyin jin gamki gwo is e Ya/m piti mo tani a'di ta'd gi mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. A'diyin jin diki ha gwo gi Ya/ e mo tani a'di midi diki par mondiki/e e mo, hili anyor ma Arumgimis ca'bki'd apo/ a'di mo be.

4

Yesus dhala 'Bom gi Pan Saamira mo

¹ Dhali ki Tapa nyithki'd ki 'Kwani Parisiyin cikki gwo ka Yesus diki'd mmomar imancik a'di gwo is mo dhali mmomiya mii jin miinu uni ki yi'de/ si'da/ mmobol kum ma Yohaana e mo ² (ba Yesus yisa imii uni ki yi'de/ ki is piti mo hili jasi imancik a'di gwo mo be). ³ Dhali a'di dhalki Pa Yahuudiyya 'pen mo dhali dokki'd ka nyan'ko'd e Pany Jaliil mo be. ⁴ A'di midi mii ya ki tur mo e Pan Saamira mo be. ⁵ Wakan a'di pu'dki'd e 'penkuman Bampa/ gi Pan Saamira, a'di jin yukunu gway ka Sukar mo, a'di jin 'dishki mo ma 'cesh ma Yakuub is jin cikina a'di ya/ m piti ka Yuusup mo be. ⁶ Dhali jis yi'de/ ma Yakuub si'da/ diki'di mun mo be. Dhali wakan aYesus si'da/ a'di wukina is e mo gom ya jin yayina a'di nyakki imancik a'di gwo mo. Dhali

a'di ca'bki'da 'cesh nshemen jis yi'de/ mo. Haali/ mo ta'da tente/ mbwan 'kup mo be.

⁷ Dhala 'bom gi Pan Saamira pu'dki'd mo mmomush yi'de/ mo. Yesus ki owa yim gwo mo ki: Ciyi aha/ mmopi mo ma. ⁸ Haali/ imancik a'di gwo mo uni iikin e 'penkuman bampa/ mo mmoyolu/ tonte/ mo be. ⁹ Dhala 'bom gi Pan Saamira ki thok a'di gwo mo ki: Ki / e jin ta Wathi/ Yahuuda/ 'tho aha/ yi'de/ ipi manakan? aha/ jin tana 'bom gi Pan Saamira mo? Haali/ 'Kwani Yahuuda/ usha gwo me'd nyakki 'Kwani Samiriyin mo be. ¹⁰ Dhala Yesus ki thoka yim gwo mo ki: Wakki/ /e mini nyith to jin cin ma Arumgimis ki me'd mo dhali gom gwo gi a'di yansan jin o /e gwo mo ki: Ciyi aha/ yi'de/ aha/ pina mo tani /e mini 'taki dot a'di mo dhali a'di midi 'taki ci /e yi'de/ jin di ki e mo be. ¹¹ Dhala 'bom ki thok a'di gwo mo ki: Tapa, /e dar gi to mmomush yi'de/ mo dhali jis yi'de/ 'kula'kul mo ba/. Yi'de/ jin di ki e mina /e igam 'peni mana mo? ¹² A/ ki /e can ka babam bam ka Yakuub 'taa? a'di jin ciki aman jis yi'de/ yansan mo? Dhali a'di ki is piti piki'd si'da/ mo 'peni jis yi'de/ yansan mo dhali iya/m piti mo dhali to/ em piti mo be. ¹³ Yesus ki thoka yim gwo mo ki: Aris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun pi yi'de/ yansan mo tani mina yi'de/ dok/ e bu'th mo be. ¹⁴ Hili a'diyin jin midi pi yi'de/ jin miga/ ci a'di mo tani

mina yi'de/ diki dok/e bu'th ki sule/ sule/ mo. Yi'de/ jin miga/ ci a'di mo tani midu war mo e a'di mmokash mo dhali mmodu'd mo ntagi mondiki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. ¹⁵ Dhala 'bom ki thok a'di gwo mo ki: Tapa, ciyi aha/ yi'de/ yansan mo ma, ki aha/ mina yi'de/ diki dok/e bu'th mo walla mmodiki yayu/ imahan mmoha'b yi'de/ mo be.

¹⁶ Yesus ki owa yim gwo mo ki: Yaku/ mo ma. Yuka kathim pini mo dhali yayu/ imahan mo. ¹⁷ Dhala 'bom ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ dara ga kathim pem mo. Yesus ki thoka yim gwo mo ki: Gwom pini 'boro'd mo jin ona /e gwo mo ki: Aha/ dara ga kathim pem mo be. ¹⁸ Haali/ /e 'dapkina gwaht 'twa/ ka mudhe'd mo dhali a'di jin di'di /e shwane/ mo tani yisa ta'da kathim piniya. Gwo yan ona /e ki on gana/ mo be. ¹⁹ Dhala 'bom ki o a'di gwo mo ki: Tapa, aha/ nyithkina ki /e tana manci gwo ma Arungimis mo be. ²⁰ Haali/ ibabam bam uni ilunjin e 'kuwosh yansan mo be dhali um o gwo ki mo gi Pa Urushaliim a'di ta mo jin mina 'kwani ka mii ilun mo ba/. ²¹ Yesus ki thoka yim gwo mo ki: A'boma, gami aha/ gwo is mo ma. Mo midu pu'du/ mo ki um mini 'koki lunja Baba e 'kuwosh yan mo walla e Pa Urushaliim mo be. ²² Um lunji to jin 'kona um ki mish mo. Aman lunjina a'di jin misha aman mo haali/ mowoth piyi'd

mo 'peni 'Kwani Yahuuda/ mo be. ²³ Hili, mo midu pu'du/ mo dhali a'di a'dan shwane/ mo ki uni gun lunjina lunji bwan gana/ mo tani mini lunja Baba ki shi/ in mo dhali ki gwon gana/ mo haala Baba narki ku gi wakansan mmolun a'di mo be. ²⁴ Arungimis ta shi/in be dhali uni gwansan kun lunji a'di mo tani mini mii lun a'di ki shi/in dhali ki gwon gana/ mo be. ²⁵ Dhala 'bom ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ misha ka Masiyya midu pu'du/ mo (a'di jin yuku gway ka Kristhos mo tani), dhali ki a'di midu pu'du/ mo tani a'di midu tor aman aris to 'baar mo be. ²⁶ Yesus ki thoka yim gwo mo ki: Aha/ jin tora /e gwo mo tani aha/ a'dan be jin tana a'di mo be.

²⁷ Dhali yan'ko'd ki 'ta'b mo tani imancik a'di gwo pu'dkin mo. Dhali uni merkin mo mmotorkina a'di ator ka 'bom mo. Hili jan tal 'den kamu/ yisa ka'd 'twa/ mo mmo/ o gwo mo ki: Atinta njapa /e mo, walla, Atinta torkina /e ator nyakka yim mo? ²⁸ Wakan a'bom dhalki dhur yi'dem piti 'pen mo dhali ya 'penkuman bampa/ mo dhali tor 'kwani gwo mo ki: ²⁹ Iiyu/ mo ma dhali par wathin kamu/ e mo jin torki aha/ aris tom pemi 'baar mo kun miikika/ mo. Yansan diki ta Kristhos teya? ³⁰ Dhali uni iikin ka piye/ mo 'peni bampa/ mo dhali pu'dku/ i a'di mo be.

³¹ Ki embul mo yan mo tani imancik a'di gwo narki a'di mo mmo/ o a'di gwo

mo ki: Rabbi, shwayi to mo ma. ³² Hili a'di ki thok uni gwo mo ki: Aha/ takina gi tonte/ mmoshwa mo a'di jin molkina um mo be. ³³ Wakan imancik a'di gwo o gwo ka rem 'kup mo ki: Ki wathin kamu/ kalki a'di tonte/ mmoshwa mo 'taa? ³⁴ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Tontem pem jin shwaka/ mo tani ta bwa gi a'di jin hashki aha/ mo dhali mmothima tu'c piti mo be. ³⁵ 'Kona um ki o gwo mo ki: Appe boca 'kupi donon mo naskina/ dhali yan'ko'd mo gi 'cithu/ to midi pu'du/ mo. Dhali aha/ tora um gwo mo ki: 'Deki em bumi mis mo dhali hili mombunto mo, a'di kusha to mo mo hila/ mmo/is mo gom mo jin minu 'cith a'di to mo be. ³⁶ A'di jin 'cithki to mo tani midi bu'th jin mina a'di gam mo dhali tul maman is gom mondiki/e ki sule/ mo. Wakan amanyeka ka'bany to mo dhali aman'cith to mo uni 'kunykina bwa mo mmontal 'de/ mo be. ³⁷ E mii yan mo tani gwo jin onu mo gama gam ki gwon gana/ mo jin o gwo mo ki: Wathin tal 'de/ ki si to mo dhali jan kamu/ ki 'cith to mo be. ³⁸ Aha/ hashkina um mo mmo'cith a'di, a'di jin 'kokina um ki miya tu'c mo. Kun tiya uni miikina tu'c mo dhali um cikkin e mo ma tu'c buni mo be.

³⁹ 'Kwani Samiriyin 'peni 'penkuman bampa/ caan mo tani gamki a'di gwo is mo haali/ gom gwo jin tor ma 'bom mo mmo/ o gwo mo

ki: A'di torki aha/ gwo mo goma ris to 'baar mo kun miikika/ mo be. ⁴⁰ Wakan ki 'Kwani Samiriyin pu'dkin e a'di mo tani uni dotki a'di mo mmonyak ca'b e uni mo, dhali a'di ca'bki'di mun ka cim su/ mo be. ⁴¹ Dhali uni ka ris ris gamki gwo is mo gom gwom piti mo be. ⁴² Dhali uni ki owa 'bom gwo mo ki: A'di yisa di'd mmota gwom pini jin gama aman gwo is mo yisa haali/ aman cikkina gwo ki is bam mo, dhali aman misha a'di yansan ka jin gana/ a'di ita'da Manwoth gi 'kwaniny'cesh mo be.

Yesus Wa'cki Ya/ gi Wathi/ ma Hakuuma jin Ca'd mo

⁴³ Dhali 'ko'da cim su/ mo tani a'di yaki'd e Pany Jaliil mo be. ⁴⁴ Haala Yesus ki is piti torki gwo ka manci gwon kamu/ yisa taku e bampam pitin ganaa. ⁴⁵ Wakan ki a'di pu'dki'd e Pany Jaliil mo tani 'Kwani gi Pany Jaliil hanki a'di mo mmomishkina uniya ris to gun miikina a'di mo e Pa Urushaliim e mo ma yuk jin yuku mo haali/ uni si'da/ iikin e mo jin yukuwa yuk mo be.

⁴⁶ Wakan a'di pu'dki'd ka nyan'ko'd e Pan Kaana gi Pany Jaliil e mo jin warkina a'di yi'de/ ki yimana mura'th mo. Dhali e Pan Kapranahuum mo tani wathi/ ma malika kamu/ diki'd jin 'ba'thkina ya/ m piti mo be. ⁴⁷ Ki a'di cikki gwo ka Yesus pu'dki'd 'peni Pa Yahuudiyya e Pany Jaliil mo tani a'di yaki'd mo dhali yuk a'di mo mmoyayu/ ka

lungu'b mo dhali waç ya/ m piti mo haali/ a'di 'disha 'twa/ mmowu mo be. ⁴⁸ Dhali wakan aYesus ki o a'di gwo mo ki: Isi ciki/ ki um 'koki par jamas mii e mo dhali momer mo tani um mini 'koki gam gwo is mo be. ⁴⁹ Dhali wathi/ ma malik ki o a'di gwo mo ki: Tapa, yayu/ ka lungu'b mo ma ntwa/a/ ka 'cim pem diki wu mo. ⁵⁰ Yesus ki o a'di gwo mo ki: Yaku/ mo ma. Ya/ m pini midi di ki e mo. Dhali wathi/ gamki gwo is jin tor kin ma Yesus a'di mo dhali a'di yaki bway pa mo be. ⁵¹ Dhali ki a'di diki'd mmoyaku/ ka lungu'b mo tani imanmiiya tu'c piti gamki a'di 'kup mo dhali tor a'di gwo mo ki: Ya/ m pini a'di di'd ki e mo be. ⁵² Wakan a'di ki doṭ uni atente/ mo jin telkina a'di mii 'pen mo mmowaç mo. Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Katili/ ka fente/ joç is 'peni bwan 'kup mo mmota atenten 'de/ mo tani athunya/ ki dhal a'di 'pen mo be. ⁵³ Dhali com ki misha tente/ jin okin ma Yesus a'di gwo mo ki: Ya/ m pini midi di ki e mo. Dhali a'di ki is piti gamki gwo is mo dhali 'kwani gi gu'b piti 'baar mo be. ⁵⁴ Dhali mii yansan a'di ta miimer kun 'kon ma po/i su/ mo jin miikin ma Yesus mo me'd jin pu'dkina a'di 'peni Pa Yahuudiyya e Pany Jaliil mo be.

5

Mowaç jin Waçu eya Al Yi'de/mo

¹ Dhali 'ko'di mii yan mo tani ayuk jin yuku mmotul 'kup gi 'Kwani Yahuuda/ 'dishki'd mo dhala Yesus ya'd ka gagamis e Pa Urushaliim mo be.

² Dhali ara al yi'de/ diki'd e Pa Urushaliim e 'twan kala gon ka'bal mo jin yuk kunu ki 'twan 'Kwani Ibraniyiin ka Beet/hisda mo, a'di jin 'kokin ma lambalanyi mudhe'd mo be. ³ Dhali mo yansan a'di ta mo jin ishkin ma waambuhany 'kwani kun atha mom'bi'th mo dhali kun takina ja'da/ mo dhali kun ta ṅwol mo dhali kun ku'thkina is gunkuru/ mo, mmoçor yi'de/ mmobangal is mo, ⁴ haala man'doyu gwo gi Tapa thulki'd ki me'da tiya eya al mo dhali mmobangal yi'de/ is mo. Dhali a'diyin jin thulki yi'de/ ntwa/ a/ 'ko'di yi'de/ bangalkunu is mo tani a'di waçki'd 'peni 'ba'th yin jin 'koshki a'di mo be. ⁵ Wathin tal 'de/ diki'd, a'di jin 'ba'thki'd ki yil iss 'de/ i'ce'dka 'kume'd mo dhali pekwara mo. ⁶ Dhali ka Yesus parki a'di e mo mmo/ isha a'di 'ko'da 'cesh ki rash rash mo tani a'di ki o a'di gwo mo ki: /E ṅapan ki /e minu waç mowa? ⁷ Dhali wathi/ jin 'batha'd a'di ki thok a'di gwo mo ki: Tapa, aha/ dara gi wathi/ mmokar aha/ eya al mo ki yi'de/ bangalki is mo, dhali ki aha/ dina mmoya mo tani jan kamu/ thulki'di twa/a/ ki aha/ mo be. ⁸ Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali 'deka cim

pini dhali yayi mo. ⁹ Dhali ki jahanne/ wathi/ waɕkunu mo dhali a'di 'de'kki'da cim piti mo dhali ya bway pa mo be.

Dhali acim yansan a'di ta'da cim ma pesu/ mo be. ¹⁰ Dhali wakan 'Kwani Yahuuda/ ki o wathi/ jin waɕkunu gwo mo ki: A'di ta'da cim ma pesu/ mo. A'di diki ta mii jin dhala gwonkan /e bway mo mmokala cim pini mo be. ¹¹ Hili a'di ki thok uni gwo mo ki: Wathi/ jin waɕki aha/ mo tani a'di ki o aha/ gwo mo ki: 'Deki acim pini mo ma dhali yayi mo. ¹² Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Ki wathi/ jana i/o /e gwo kan mo? mmo/o gwo mo ki: 'Deki acim pini dhali yayi mo? ¹³ Dhali wathi/ jin waɕkunu mo tani a'di diki mish wathi/ mo haala Yesus borki is piti mo haala dhana waambuhany 'kwani caaca mo e mo caan mo be. ¹⁴ Dhali yan'ko'd Yesus ki gam a'di e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma. /E 'borkina is mo. Dhalku/ miinthusu kamu/ ki mii mii dok/e mo jin mina jin kamu/ jin shi/ashi/ mmobol yansan e mo diki 'kosh /e mo. ¹⁵ Dhali wathi/ yaki'd mo dhali tor 'Kwani Yahuuda/ gwo mo ka Yesus a'di iwaɕki a'di mo be. ¹⁶ Dhali gom mii yan kan mo tani a'di toca 'Kwani Yahuuda/ aYesus 'kus mo haali/ a'di miiki mii yansan ka cim ma pesu/ mo be. ¹⁷ Hila Yesus thok uni gwo mo ki: Ababam pem di'd naskina/ mmomiya

tu'c mo. Dhali aha/ si'da/ dina mmomiya tu'c mo. ¹⁸ Dhali gom gwo yan kan mo tani 'Kwani Yahuuda/ 'baar mo nɔpkina nɔp mo ka dun dara'd mo mmo'kosh a'di mo haali/ a'di ilu/ yisa 'ce'dki jasa cim ma pesu/ yisa, hili si'da/ a'di yukki'da Arumgimis ki Com mo mmokar is piti mmonyaka nyak ka Arumgimis mo be.

Moshirr gom Ya/ mo

¹⁹ Dhali Yesus ki thok uni gwo mo ki: Ka jin gana/ ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Ya/ moli toɔ kamu/ mii ki bwam piti mo hili jasi a'di jin parkina a'di Com e mo mmomii mo. Haali/ to yin jin miikina a'di mo tani wakan si'da/ Ya/ a'di miiki uni mo be. ²⁰ Haali/ Ababa a'di enki Ya/ m piti mo dhali tor a'di aris to 'baar mo a'di jin miikina a'di ki is piti mo. Dhali adhan mii kun can kun boli gwansan e mo tani mina a'di itor a'di i e mo ki um mini mer mo be. ²¹ Haali/ me'd jin 'de'kkin ma Baba uni kun wukin mo dhali ci uni mon'koki/ e mo tani wakan si'da/ Ya/ ciki uni mon'koki/ e mo uni gun ona bwa a'di mo be. ²² Dhala Baba diki dwall jan tal 'den kamu/ gwo mo, hili aris gwon dwalli 'baar mo tani cikina a'di Ya/ mo be ka ris 'kwani 'baar mo mini tak Ya/ mo, ²³ ma me'dyin si'da/ takkina uniya Baba mo. A'di jin diki tak Ya/ mo tani diki taka Baba mo a'di jin hashki a'di mo be. ²⁴ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: A'diyin jin cikki gwom

pem mo dhali gam a'di is mo a'di jin hashki aha/ mo tani a'di ita'd gi mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. A'di mididi diki yayu/ e miwak gi gwon dwall mo hili a'di 'cithki'd mo 'peni mowu mo ntagi mon'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

²⁵ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Mo mididi pu'du/ mo dhali a'di diki'd shwane/ mo, ki uni kun wukin mo mini cik 'twa/ gi Ya/ ma Arumgimis mo, dhali uni gwansan kun cikkin mo tani mini 'ko ki e mo be. ²⁶ Haali/ me'd jin tan ma Baba gi mondiki/ e e is piti mo tani wakan si'da/ a'di ciki a'di Ya/ m piti mo mmota gi mondiki/ e e is piti mo be. ²⁷ Dhali a'di ciki a'di moshirri 'baar mo mmotor mii 'twa/ a 'cesh gi gwon dwall mo haali/ a'di ta Ya/ gi 'Kwani mo be. ²⁸ Dhalku/ ki mer gom gwo yansan mo haali/ mo mididi pu'du/ mo ka ris 'kwani 'baar mo kun 'kokin mo e jis jwa mo tani mini cik 'twam piti mo be ²⁹ dhali uni mini piyu/ ka pije/ mo uni gwansan kun miiki miim 'boron mo e mo jin pinu e mon'koki/ e mo dhali uni gwansan kun miiki tonthus mo tani uni mini piyu/ e momiiwak mo be.

Iman/ o Gwo goma Yesus mo

³⁰ Aha/ mola ton kamu/ mii ki moshirr pem mo. Me'd gwo jin cikika/ mo tani aha/ ki dwall gwo mo. Dhali gwon dwall pem kun dwallka/ mo tani ta kun kar/ e mo haali/

aha/ dinaki napi mmomii ki bwam pem mo, hili jasi ki bwa gi a'di jin hashki aha/ mo be. ³¹ Wakki/ aha/ ona gwo gom is pem mo tani gwo jin tora/ gom is pem mo tani diki ta jin gana/ mo be. ³² Jamu/ diki'd jin ta'da man/ o gwo gom aha/ mo dhali aha/ misha ki gwo jin tora a'di mo gom aha/ mo tani ta gwon gana/ mo be. ³³ Um hashki 'kwani eya Yohaana mo dhali a'di ta'da man/ o gwo mo gom gwon gana/ mo be. ³⁴ Hili aha/ dinaki bu'th gwo jin toru 'peni 'kwani mo, hili aha/ ona gwo yansan ki um minu woth mo be. ³⁵ A'di ta o'd jin shwaki'd mo dhala lamba/ jin 'twakki mo mo, dhali um okina bwa mo mmo'kuny bwa mo mmo'ko ari'ceenne/ mo e mon'kush piti mo be. ³⁶ Hili gwo jin okunu mo gom aha/ mo a'di ica'd mo mmobol gwo ma Yohaana e mo. Haali/ atu'c jin cikin ma Baba aha/ mo mmothim a'di mo, atu'c gwansan gana/ kun dika/ mmomii mo tani uni ta iman/ o gwo gom aha/ mo ka Baba a'di hashki aha/ mo be. ³⁷ Dhali Ababa a'di jin hashki aha/ mo tani a'di ki is piti ta'da man/ o gwo gom aha/ mo. 'Twam piti 'kona um ki cik ki sule/ sule/ mo dhali ayir/ em piti 'kona um ki par e ki sule/ sule/ mo be. ³⁸ Dhali um 'kon kan ki dar gi gwom piti mmodi e um mo haali/ um 'koki gam a'di gwo is mo a'di jin hashkina a'di mo be. ³⁹ Um napkin ki burbur e bwan Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu

mo haali/ um toshkin ki um ta gi moŋ'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo e uni mo. Dhali uni itana man/ o gwo gom aha/ mo be. ⁴⁰ Dhali um 'kokin mo mmo/ ush ki 'tash mo mmo/iyyu/ i aha/ mo ki um mini ta gi moŋ'koki/ e mo. ⁴¹ Aha/ dinaki bu'th monyca 'peni 'kwani mo. ⁴² Hili aha/ misha ki mo/ en jin mina umi 'taki ena Arumgimis mo tani piyid e um mo be. ⁴³ Aha/ pu'dkina ki gway ma Babam pem mo dhali um 'koki bu'th aha/ mo. Wakki/ jan tal 'deŋ kamu/ midi 'taki pu'du/ ki gway piti mo tani a'di imina umi se 'twa/ apo/ mo mmobu'th mo be. ⁴⁴ Ba gwo mina umi mish gam is kata mo? um kun buthi monyca ka rem 'kup mo dhali 'koki ŋap monyca jin pu'dki'd 'peni Arumgimis jin di'd tal 'de/ mo? ⁴⁵ Dhalku/ ki tosh ki aha/ mina yer um is ki gway eya Ababa mo. A'di ta'da Musa jin midi yer um is ki gway mo a'di jin karkina um ka 'teŋ kapem bum mo be. ⁴⁶ Wakki/ um mini 'taki gama Musa gwo is mo tani um si'da/ mini 'taki gam aha/ gwo is mo haali/ a'di 'kwarki gwo gom aha/ mo be. ⁴⁷ Hili wakki/ um 'koki gam gwo jin 'kwarkina a'di is mo tani ba um mini mish gwom pem gam is kata moye?

6

*'Kwani kun Cinu Tonte/
kun Tana Alaapi Mudhe'd mo*

¹ Dhali 'ko'di mii yansan mo tani Yesus yaki'd mo

mmo'citha/ gap ma Al ma Jaliil mo a'di jin ta'da Al ma Thabariyya mo be. ² Dhala waambuhany 'kwani bathki a'di nsho'k mo haali/ uni mishki miimer kun miikina a'di gom uni gwansan kun 'koshkina 'ba'th mo be. ³ Dhala Yesus a'di yaki'd e 'kuwosh mo dhali a'di ki ca'ba 'cesh nyakki imancik a'di gwo mo be. ⁴ Dhali Mompe'kupanyolos jin yukuwa yuk gi 'Kwani Yahuuda/ 'dishki'd mo be. ⁵ Dhali yan'ko'd mmo'deka a'di em piti ki mis mo dhali mmomisha a'diya waambuhany 'kwani mmopu'du/ i a'di mo tani Yesus ki owa Pilibbus gwo mo ki: 'Peni mana imina ana iyol maa mo jin mina 'kwani gwansan wakan i'taki shwa mo? ⁶ Gwo yansan okina a'di mo mmopal a'di mo haali/ a'di mishki'd ki is piti gom to jin mina a'di 'taki mii mo be. ⁷ Pilibbus ki thoŋ a'di gwo mo ki: Ariyaal iss* 'kwanimpa ipe'de/ midi 'taki diki yol maanŋkuthu'd mmo'kosh jwa mo gom uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mmo'ceth bwa ime'd ki gwa'd gwa'd mo. ⁸ Jan tal 'deŋ kamu/ 'peni imancik a'di gwo jin yukkunu gway ka Andaraawus mo jin ta'da kam ma Simaan Buterus mo o a'di gwo mo ki: ⁹ A'ciŋ kamu/ di'di mahan jin ta'd gi maanŋkuthu'di mudhe'd 'peni emen posa kamu/ mo dhali to yi'de/ isu/ mo. Hili uni gwansan minu miiya tinta ibwaman 'kwani ka ris kun

* 6:7 miyya wa ishriin

wakan mo? ¹⁰ Yesu ki o gwo mo ki: Tuci 'kwani mmo'ko 'pena 'cesh mo. Dhali asho 'bina e ki 'bi mo. Wakan 'kwaniḡ gwas uni 'kokina 'cesh mo dhali monden jin denḡkunu uni e mo tani wana e ka alaapi mudhe'd mo be. ¹¹ Yan'ko'd Yesu ki bu'th maanḡkuthu'd mo dhali ki a'di 'borḡki'da 'bor bwa i is mo tani a'di ki ḡiki uni gwansan kun 'kokina 'cesh mo. Dhali to yi'de/ si'da/ miikunu wakansan mo me'd jin ḡapḡkina uni a'di mo be. ¹² Dhali ki shwam buni jin shwakina uni a'di ikap mo tani a'di ki tor imancik a'di gwo gwo mo ki: Tuli kuluny maa kun uru 'kup is mo ki jan tal 'denḡ kamu/ minu 'taki diki this e mo be. ¹³ Wakan uni tulki uni is mo dhali 'tu'dkina nura/ ka 'kume'd i'ce'dka su/ ki kuluny maa 'peni maanḡkuthu'di mudhe'd 'peni emen posa kamu/ mo, kun dhalkina uni gwansan kun shwakin mo be. ¹⁴ Dhali ki 'kwani parki miimer e mo jin miikina a'di mo tani uni o gwo mo ki: Wathi/ yansan ka jinḡ gana/ ta'da manḡi gwo mo a'di jin midi yayu/ i mony'cesh mo be.

¹⁵ Dhali yan'ko'd mmony-ithkina a'di uni mo ki uni muruni iiyu/ mo dhali bu'th a'di ki 'bi'th mo mmokar a'di ka malik mo tani Yesu yaki'd mo dok/e e 'kuwosh mo a'di 'de/ mo be.

Yesu Yaki'd ki Sho'k e 'Kupa Al mo

¹⁶ Ki mom'pimpili/ pu'dki'd mo tani imancik a'di gwo uni iikin ka lunḡu'b eya al mo,

¹⁷ mmosekina uni e bwam ma kur mo dhali mmotel ii 'pen mo mmo'ciḡha/ gap ma al e Pan Kapranahuu mo. Dhali mo dhuruma/ dhurum mo be dhala Yesu diki yayu/ i uni naskina/ mo be. ¹⁸ Dhali yi'de/ birki bakal mo haali/ 'tham poshki'd kagahara mo be. ¹⁹ Dhali ki uni 'koshki cwa is me'd ḡatḡini kwara mo walla idonḡon mo tani uni parkina Yesu e mo mmoya ki sho'k e 'kupa al mo dhali a'di 'dishki'da kur is mo be. Dhali uni ko/ kina ko/ is kagahara mo. ²⁰ Hili a'di ki o uni gwo mo ki: Aha/ a'dan be. Dhalku/ is ki ko/ mo ma. ²¹ Dhali yan'ko'd uni 'kunykina bwa mo dhali bu'th a'di e bwam ma kur mo, dhali ki jahanne/ aḡur a'di pu'dki'd e mo jin 'kokina uni mmo/ii mo be.

'Kwani Napkina Yesu mo

²² Dhali ka cim jinḡ 'ko'd mo tani 'kwani kun 'kokina 'bana gapa kamu/ mo tani mishki mo mo ka kur diki'd jasi tal 'de/ imun mo, dhala Yesu diki se aḡur mo nyakki imancik a'di gwo mo, hili imancik a'di gwo uni iikin uni 'cena mo be. ²³ Bahili jasa kur 'peni Pan Thabariyya mo tani pu'dkin mo mmo'dish mo is mo e mo jin shwakina uni maanḡkuthu'd mo 'ko'di Tapa 'borḡki'da Arumgimis bwa i is mo be. ²⁴ Wakan ki 'kwani mishkin ka Yesu diki di imun mo tani walla imancik a'di gwo mo tani uni ki is buni seki bwam ma kur mo dhali ii e Pan

Kapranahuum mo mmonɔpa
Yesus mo be.

*Yesus Ta Maa gi Mondiki/e
ki Sule/ mo*

²⁵ Dhali ki uni gamki a'di e
'bana gapa ala kamu/ mo tani
uni ki o a'di gwo mo ki: Rabbi,
/e yayini mahan kakasja mo?

²⁶ Dhala Yesus ki thok uni
gwo mo ki: Ka jin gana/, ka
jin gana/ aha/ tora um gwo
mo ki: Um nɔpi aha/, yisa
mmoparkina um miimer e
mo yisa, hili mmoshwakina
um maanjuthu'd ikap mo be.

²⁷ Dhalku/ ki miiya tu'c gom
tonte/ mo jin midi 'ce'd sho'k
mo hili gom tonte/ jin midi
'dim 'kup ntagi moŋ'koki/ e
ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo,
a'di jin mina Ya/ gi 'Kwani
ici um mo. Haali/ e a'di mo
tani Arumgimis jin ta Com
mo a'di 'dapki gwom piti
'twa/ ki a'di mo be. ²⁸ Dhali
yan'ko'd uni ki o a'di gwo
mo ki: Aman mina mii miya
ta mo mmomii mii ma tu'c
ma Arumgimis mo? ²⁹ Yesus
ki thok uni gwo mo ki: Mii
yaase a'di ta mii jin minu mii
goma Arumgimis mo ba/ ki
um mini gam a'di gwo is mo,
a'di jin hashkina a'di ki yayu/
mo be. ³⁰ Wakan uni ki o
a'di gwo mo ki: Ki miimer
wakata imina /e imii mo jin
mina aman i'taki par e mo
dhali gam /e gwo is mo? Mii
gi wakata imiikina /e mo?

³¹ Ibabam bam shwakina
manna mo e mombwaasho
mo me'd Gwo ma Arumgimis
jin 'kwarkunu mo jin o ki:
A'di ciki uni maanj gana/
'peni momis mmoshwa mo

be. ³² Dhali yan'ko'd Yesus
ki o uni gwo mo ki: Ka jin
gana/, ka jin gana/ aha/ tora
um gwo mo ki: AMusa, yisa
a'di iciki um maa yan 'peni
momis yisa. Ababam pem
a'di ciki um maanj gana/ yan
'peni momis mo be. ³³ Haali/
maa ma Arumgimis a'di ta
a'di jin pu'dki'da 'cesh 'peni
momis mo dhali ci mondiki/e
e 'kwaniny'cesh mo. ³⁴ Uni ki
o a'di gwo mo ki: Tapa, ci am
maa yansan isa yempa/ mo
ma.

³⁵ Yesus ki o uni gwo mo ki:
Aha/ tana maa gi mondiki/
e mo be. A'diyin jin yayi'di
aha/ mo tani mina te/ diki
bu'th mo, dhali a'di jin gam
aha/ gwo is mo tani mina
yi'de/ diki bu'th ki sule/ mo
be. ³⁶ Hili aha/ tora um gwo
mo ki: Um parki aha/ e mo
tani dhali um 'koki gam aha/
gwo is naskina/ mo be. ³⁷ Aris
uni 'baar mo kun cikin ma
Baba aha/ mo tani uni mini
iiyu/ i aha/ mo, dhali a'di jin
midi yayu/ i aha/ mo tani aha/
mina diki ur a'di ka piye/ mo
be. ³⁸ Haali/ aha/ pu'dkina
i mony'cesh yansan 'peni
momis mo, yisa mmomii ki
bwam pem yisa, hili ki bwa
gi a'di jin hashki aha/ mo
be. ³⁹ Dhali a'di yansan ita
bwam piti jin hashki aha/
mo, ki aha/ mina diki this
jan tal 'deŋ kamu/ e mo 'pena
ris uni gwansan kun cikina
a'di aha/ mo, hili aha/ mina
'de'k uni ka cim jin 'ko'd mo
be. ⁴⁰ Haali/ a'di yansan ita
bwa ma Babam pem mo, ki
aris 'kwani 'baar mo ka 'deŋe/

'dete/ kun parki Ya/ e mo dhali gam gwo is e a'di mo tani mini 'taki ta gi mon'koki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. Dhali aha/ mina 'de'k uni ka cim jin 'ko'd mo be.

⁴¹ Dhali yan'ko'd 'Kwani Yahuuda/ uni miikina gumgum apo/ a'di mo haali/ a'di oki gwo mo ki: Aha/ tana maa jin thulki'd 'peni momis mo be. ⁴² Uni o gwo mo ki: Wathi/ yan diki ta aYesus mo? a'di jin ta Ya/ ma Yuusup mo. 'Kona ana ki mish com dhali kum mowa? Ba ata ona a'di gwo mo shwane/ ki: Aha/ thulkina 'peni momis mo? ⁴³ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Dhalka gumgum ki mii e bwam um um 'cena kan mo. ⁴⁴ Wathin tal 'denj kamu/ yisa di'da jin midi yayu/ i aha/ isi ciki/ Ababa jin hashki aha/, a'di dirki a'di mo. Dhali aha/ mina 'de'k a'di ka cim jin 'ko'd mo be. ⁴⁵ A'di ta gwo jin 'kwarkina imançi gwo ma Arungimis kadhamo/ mo ki: Dhali uni 'baar mo min ma Arungimisi tor mo. Ki aris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun mini cik gwo mo dhali da/ ar 'pena Baba mo tani uni mini i/iuyu/ i aha/ mo be. ⁴⁶ Wathin tal 'denj kamu/ yisa di'da jin parki'da Baba e mo, hili isi ciki/ jasi a'di jin ta ji 'peni Arungimis mo, a'di mishki'da Baba mo be. ⁴⁷ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: A'diyin jin gamki gwo is mo tani ta'd gi mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba mo be. ⁴⁸ Aha/ tana maa gi mondiki/e mo be. ⁴⁹ Ibabam bum shwakina manna e

mombwaasho mo dhali uni wukin mo be. ⁵⁰ A'di yansan ta maa jin thulki'd 'peni momis mo jin mina wathi/ 'taki shwa mo tani dhali a'di midi diki wu mo be. ⁵¹ Aha/ tana maa jin di'd ki e jin thulki'da 'cesh 'peni momis mo. Wakki/ wathin tal 'denj kamu/ jin midi shwa maa yansan mo tani a'di midi di ki e ki sule/ sule/ mo. Dhali maa jin miga/ çi gom mon'koki/e gi 'kwaniny'cesh mo tani a'di ta bungwar is pem mo be.

⁵² Dhali yan'ko'd 'Kwani Yahuuda/ uni su'kkin ki gwo e bwaman cem buni mo mmo/o gwo mo ki: Ki wathi/ yansan midi çi ana bungwar is piti mmo'ka manakan? ⁵³ Dhali wakan aYesus ki o uni gwo mo ki: Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Isi ciki/ wakki/ um 'koki 'ka shuman is gi Ya/ gi 'Kwani mo dhali pi abas piti mo tani um mini 'koki ta gi mon'koki/e e is bum mo be. ⁵⁴ A'diyin jin 'ka bungwar is pem mo dhali piya bas pem mo tani a'di ta'd gi mondiki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo dhali aha/ mina 'de'k a'di ka cim jin 'ko'd mo be. ⁵⁵ Haali/ bungwar is pem a'di ta tonten gana/ mo be dhali abas pem a'di ta to jin minu pi jin ta jin gana/ mo be. ⁵⁶ A'diyin jin 'ka bungwar is pem mo dhali piya bas pem mo tani a'di nyakki ca'b e aha/ mo dhali aha/ e a'di mo be. ⁵⁷ Dhali me'da Babam pem jin di'd ki e mo dhali hash aha/ mo tani dhali aha/ dina ki e mo goma Baba mo, wakan a'diyin jin

midi 'ka aha/ mo tani midi di ki e mo gom aha/ mo be. ⁵⁸ Yansan ta maa jin thulki'da 'cesh 'peni momis mo, yisa waki jin shwakina icim dhali wu mowa. A'di jin midi shwa maa yansan mo tani midi di ki e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. ⁵⁹ Gwo yansan okina a'di e gu'b gi montul is buni mo me'd jin torkina a'di uni gwo mo e Paŋ Kapranahuum mo be.

Gwo gi Mondiki/e ki Sule/ Ya Ye 'Ba/ mo

⁶⁰ Imanciḱ a'di gwo ka ris ki uni ciḱki gwo yansan mo tani uni o gwo mo ki: Gwo yansan 'bitha'bi'th mo be. Aja a'di imidi mish a'di ciḱ mo? ⁶¹ Hila Yesus a'di nyithki'd ki is piti mo ki imanciḱ a'di gwo miiki'da gumgum mo isi gom gwo yan mo tani dhali o uni gwo mo ki: Um si'da/ kolkunu mo gom gwo yansan mo de? ⁶² Wakki/ wakan mo tani gwo midi wakataye wakki/ um ki par Ya/ gi 'Kwani e mmoseku/ e mo jin dina a'di 'thissa/ mo? ⁶³ A'di ta shi/ in jin ci moŋ'koki/ e mo. Buŋgwar is a'di atha/ ath mo. Gwo jin torka/ um mo tani uni ta shi/ in dhali moŋ'koki/ e mo be. ⁶⁴ Hili unin tiya 'kokini bwam um mo kun 'koki gam gwo is mo. Haala Yesus mishki'd 'peni ka muŋ'kup ntwa/a/ mo uni gwansan kun mini 'koki gam gwo is mo dhali a'diyin jin midi 'taki 'ciḱh a'di is ki gwo mo be. ⁶⁵ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Gom gwo gi wakan mo tani a'di itorka/ um gwo mo ki jan tal 'deŋ kamu/

midi moli yayu/ i aha/ mo, hili isi ciki/ a'di imin ma Babam pemi ci a'di mo be.

⁶⁶ 'Ko'di mii yansan mo tani imanciḱ a'di gwo ka ris yeki gwo is mo dhali 'koki nyak ii ki a'di mo be. ⁶⁷ Yesus ki o uni gun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ gwo mo ki: I/um si'da/ mini ii mo 'taa? ⁶⁸ Simaan Buŋerus ki thoḱ a'di gwo mo ki: Tapa, ki am mina ii aja mo? Ki / e a'di ita gi gwo gi mondiki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. ⁶⁹ Dhali aman gamkina gwo is mo dhali shorkina is mo dhali mish mo mo ki / e ta jan tal 'de/ jin kogu mo 'peni Arumgimis mo be. ⁷⁰ Dhala Yesus ki thoḱ uni gwo mo ki: Dika/ ki kwany umi 'kume'd i'ce'dka su/ mo dhali jan tal 'deŋ kamu/ 'peni bwam um mo tani ta tapa ma ruma 'cesh mowa? ⁷¹ A'di oki gwo kan goma Yahuusa jin ta ya/ ma Simaan Iskariyuuti, haali/ a'di ta jan tal 'de/ 'peni unin 'kume'd i'ce'dka su/ mo jin midi 'ciḱh a'di is ki gwo mo.

7

Ikam ma Yesus Daran gi Gwoŋ Gam Is mo

¹ 'Ko'di mii yan mo tani Yesus yaki'd e Pany Jaliil mo. A'di ushki ya Pa Yahuudiyya mo haali/ 'Kwani Yahuuda/ uni ŋapki a'di mmo'kosh jwa mo be. ² Dhali ayuḱ gi 'Kwani Yahuuda/ jin yukuwa yuḱ mo gom Gu'b Ciŋa/ mo tani 'dishki'd mo be. ³ Wakan ikam piti o a'di gwo mo ki: Dhali mo yan mo dhali yayi e Pa Yahuudiyya mo ki

imancik /e gwo mini 'taki par miim pini e jin miikina / e mo. ⁴ Haali/ wathin kamu/ yisa di'da jin miiki'da tu'c ka 'di/ mo wakki/ a'di ona bwa ki miim piti minu mish eya tente/ mo. Wakki/ /e mii to gwansan mo tani tori is pini eya tente/ e 'kwaniny'cesh mo. ⁵ Haali/ ikam piti si'dayi 'koki gam a'di gwo is mo be. ⁶ Dhala Yesus ki o uni gwo mo ki: Mom pem diki pu'd naskina/ mo be, hili mom bum uni 'kokin isa yempa/ mo. ⁷ 'Kwaniny'cesh 'koki shi/ umi e mo, hili uni shi/ki aha/ i e mo haali/ aha/ torkina uni gwo ki miim buni kun miikina uni mo tani ta thus ki thus mo be. ⁸ Iiku/ um mo ma eya yuk jin yuku ka tul 'kup ki is bum mo. Aha/ mina diki ya eya yuk jin yuku mo haali/ mom pem diki pu'd mo mmothim mo naskina/ mo. ⁹ Gom gwo jin ona a'di kan mo tani a'di ca'bki'd e Pany Jaliil mo be.

Yesus Diki'd e Mo ma Yuk gi Gu'b Cinja/ gi 'Kwani Yahuuda/ mo

¹⁰ Hili n'ko'd ki ikam piti iikin ka gagamis e mo ma yuk jin yuku mo tani yan'ko'd a'di si'da/ yaki'd ka gagamis mo, yisa ya'd eya tente/ yisa, hili ka kwal is mo be. ¹¹ Dhali 'Kwani Yahuuda/ 'kokin mo mmonap a'di ka cim jin yuk uwa yuk mo dhali o gwo mo ki: Mane a'di sa/? ¹² Dhala dhana gungum miikin ma waambuhany 'kwani mo gom a'di mo. Kun tiya o gwo mo ki: A'di ta wathi/ jin 'boro'd mo be. Dhali kun

tiya o gwo mo ki: Yisa. A'di suski 'kwani mmodheres mo be. ¹³ Bahili gom 'Kwani Yahuuda/ mo tani wathin tal 'denj kamu/ yisa di'da jin oki gwo eya tente/ gom a'di mo be.

¹⁴ Dhali ibwaman ma yuk jin yuku mo tani Yesus yaki'd ka gagamis mo e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali tor gwo mo be. ¹⁵ Dhali 'Kwani Yahuuda/ merkin mo gom gwom piti mo dhali o gwo mo ki: Ki wathi/ yansan mishki gwo 'peni mana kan mo ki a'di diki di mo naskina/ mmomish gwo denj e mo? ¹⁶ Wakan aYesus ki thok uni gwo mo ki: Gwom pem jin torka/ mo tani diki ta jim pem mo, hili ta ji gi a'di jin hashki aha/ mo be. ¹⁷ Wakki/ wathin kamu/ ona bwa ki mii bwam piti mo tani a'di midi mish mo mo wakki/ gwo jin toru ta jim ma Arungimis mo walla wakki/ aha/ tora gwo ki moshirr pem gana/ mo be. ¹⁸ A'diyin jin oki gwo ki moshirr piti ganana/ mo tani a'di narki monyca ki is piti mo. Hili a'diyin jin narki monyca gi a'di jin hashki a'di mo tani ta jin ganana/ mo dhali mii kun 'koki ta kun kar/ e yisa 'kona e a'di mo be. ¹⁹ Din ma Musa ki ci um gwonkan jin cinu mowa? Dhali jan tal 'denj kamu/ 'peni um yisa di'da jin dhuki gwonkan jin cinu mo. Ata inapkina um aha/ mmo'kosh mo? ²⁰ Dhali 'kwani ki thok a'di gwo mo ki: /E tan ga ruma 'cesh mo. Aja inapki /e mmo'kosh jwa mo? ²¹ Yesus ki thok uni gwo

mo ki: Aha/ miikina jasi ton tal 'de/ mo dhali umi 'baar mo merkin mo gom a'di mo be. ²² AMusayi iciki um gwo mo gom mo jin minu 'citha/ munyal yis mo (dhali a'di yisa jasi 'pena Musa, hili 'peni ibabam bum mo) dhali um ki 'cith wathin gwath munyal yis piti ka cim ma pesu/ mo be. ²³ Wakki/ ka cim ma pesu/ wathin gwath ki bu'th mo jin 'cithuwa munyal yis mo tani wakan gwonkan jin cin ma Musa mo tani minu 'koki 'taki 'ce'd mo. A/um mii aha/ ka nyor mmowacka/ bungwar is gi wathi/ ka 'bimpil mmo'bor mo ka cim ma pesu/ mowa? ²⁴ Dhalku/ gwo ki dwall eya por ma pije/ kan mo, hili dwalli gwo ki dwall gana/ ka kar/e mo.

Yansan Ta'da Kristhos mowa?

²⁵ 'Kwanin tiya 'peni Pa Urushaliim oki gwo wakan mo ki: Ki a'di diki ta wathi/ a'dana jin napkina uni mmo'kosh mowa? ²⁶ Dhali a'di di'di mahan shwane/ mmo'or gwo eya tente/ mo dhali uni 'koki o gwon kamu/ e a'di mo. A/ mina uni gwansan kun ta gi moshirr imish ki a'di yansan ta'da Kristhos 'te/ sana? ²⁷ Bahili aman mishkina mo jin yayina wathi/ yansan 'peni cine/ mo dhali ka Kristhos minu piyu/ 'kwani i is mo tani wathin tal 'den kamu/ yisa di'da jin midi mish mo jin yayina a'di 'peni cine/ mo be. ²⁸ Wakan Yesus ki tor uni gwo mo eya tente/ mo me'd jin torkina a'di gwo

e gu'b gi mondheleladhelel mo mmo/o gwo mo ki: Um mishi aha/ mo dhali mo jin yayika/ 'peni cineyi? Hili aha/ dinaki yayu/ ki bwam pem mo. A'di jin hashki aha/ mo tani ta a'din gana mo, dhali a'di tani 'kona um ki mish mo be. ²⁹ Aha/ mish a'di mo haali/ aha/ yayina 'peni a'di mo dhali a'diyi ihashki aha/ mo be. ³⁰ Wakan uni narki bway mo mmobu'th a'di mo, hili wathin tal 'den kamu/ diki kar me'd piti apo/ a'di mo haali/ mom piti diki pu'd naskina/ mo be. ³¹ Dhali hili 'kwani ka ris gamki a'di gwo is mo dhali uni o gwo mo ki: A/ki me'd jin minu piya Kristhos 'kwani i is mo tani a/ mina a'di mii miimer ki nyanye/ mmobol ku gi miina wathi/ yansan e mowa?

Iboliish Hashkunu mo Mmobudha Yesus mo

³² Dhali 'Kwani Parisiyiin cikina waambuhany 'kwani mmomiikina uni agungum kan mo gom a'di mo, dhali igasiis kun can mo dhali 'Kwani Parisiyiin hashka iboliish mo mmobu'th a'di mo be. ³³ Dhali yan'ko'd Yesus ki o uni gwo mo ki: Aha/ mina di e um ari'ceenne/ mo dhali yan'ko'd aha/ mina ya e a'di jin hashki aha/ mo be. ³⁴ Um mini nap aha/ mo dhali um mini 'koki gam aha/ mo haali/ mo jin miga/ ya mo tani mina um moli iiyu/ mo be. ³⁵ Dhali 'Kwani Yahuuda/ oki gwo ka rem 'kup mo ki: Ki mana dina wathi/ yansan gwo ibwa mo mmoya mo jin mina ana

'koki gam a'di mo? A'di dina gwo ibwa mo mmoya mo e bwaman 'Kwani Yahuuda/ kun ceker kunu bwa mo e bwanj 'Kwanij Griki mo dhali tor 'Kwanij Griki gwo mo 'taa? ³⁶ Ki 'pemen gwo yan jin ona a'di ta'da taye? jin ona a'di ki: Um mini njan aha/ mo tani dhali um mini 'koki gam aha/ mo, dhali, Mo jin dika/ nycine/ mo tani mina um mol iyu/ icine/ mo be.

Kumma/ Yi'de/ jin Di ki E mo

³⁷ Dhali ka cim jin 'ko'd ki mo ma yuk jin yuku ka tul 'kup mo tani a'di jin ta'da cim jin caaca mo tani Yesus doshki'd ki mis mo dhali tor gwo eya tente/ mo mmo/ o gwo mo ki: Wakki/ wathin tal 'dey kamu/ budha yi'de/ mo tani dhalki a'di yayi'di aha/ mo dhali pi mo. ³⁸ A'diyin jin gamki aha/ gwo is mo tani dhalki a'di yayi'di aha/ mo, dhali dhalki a'diyin jin gamki aha/ gwo is mo tani pi a'di mo, me'd Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo jin o gwo mo ki: 'Peni bwam ma dum piti mo tani a'di mina yi'dej kumma/ jin di ki e igusu/ mo be. ³⁹ Dhali gwo yansan jin okina a'di mo tani okina a'di gom Shi/ in mo, jin mina a'di ci gom uni gwansan kun gamki a'di gwo is mo kun muruni bu'th a'di mo be. Haali/ Shi/ in a'di dinuki ciyu/ naskina/ mo haala Yesus naskina/ dinuki kar cam piti eya tente/ mo be.

Monkwa/ Bwa e Bwanj 'Kwani mo

⁴⁰ Ki uni cikki gwo gwansan mo tani 'kwani tiya o gwo mo ki: Wathi/ yansan ta'da manci gwo ma Arumgimis ka jin gana/ mo be. ⁴¹ Dhali kun tiya ki o gwo mo ki: Wathi/ yansan a'di ta'da Kristhos mo. Hili kun tiya o gwo mo ki: A/ Kristhos midi piyu/ mo 'peni Pany Jaliila? ⁴² Dina Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo ki o gwo mo ka Kristhos midi pi 'peni emen ma Dawuu'd mo? dhali minu piyu/ 'peni Pam Beetlaham, a'di jin ta pa jin din ma Dawuu'd nycine/ mo? ⁴³ Wakan mondher bwa di'di bwaman 'kwani gom a'di mo be. ⁴⁴ Unin tiya ona bwa ki bu'th a'di mo, hili wathin tal 'dey kamu/ yisa di'da jin karki me'd apo/ a'di mo be.

Uni Gwansan kun Ta gi Moshirr kun Daran ki Monjam Gwo Is mo

⁴⁵ Dhali iboliish uni dokkin ka nyan'ko'd mo e igasiis kun can mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo, uni gun oki uni gwo mo ki: Atinta 'kona um ki guyu/ a'di mo? ⁴⁶ Dhali iboliish ki thok uni gwo mo ki: Wathin kamu/ yisa di'da jin tor ki gwo me'd wathi/ yansan mo be. ⁴⁷ Dhali 'Kwani Parisiyiin ki thok uni gwo mo ki: A/ ki um si'da/ suskunu idheres mo de? ⁴⁸ A/ kun tiya 'peni 'kwani kun ta gi moshirr walla 'Kwani Parisiyiin gamki a'di gwo is mowa? ⁴⁹ Hili awaambuhany 'kwani gwahan uni molki gwonkan jin cinu mo dhali um jeekunu jwa mo be.

⁵⁰ Dhala Nikudimus a'di jin yaki'di a'di mon'thiny nṭwa/a/ mo tani dhali a'di jin ta jan ṭal 'de/ 'peni uni mo jin oki uni gwo mo ki: ⁵¹ A/gwoṅkan bana jin cinu mo midi dwall wathi/ gwo ka wuny isa, nṭwa/a/ mo ki uni 'koki dhu 'ce mo mmocik a'di mo dhali da/ ar a'di jin miikina a'di mowa? ⁵² Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: /E si'da/ tā wathi/ 'peni Pany Jaliil 'taa? Aggi. Napi mo ma dhali /e mini par e mo haala manci gwo ma Arungimisa kamu/ yisa di'da jin midi piyu/ mo 'peni Pany Jaliil mo.

A'bom jin Bu'thkunu mo e Mo jin Miina A'di Miinyal mo

⁵³ Uni iikin e gu'b buni ki she/ ki she/ mo be.

8

¹ Hila Yesus yaki'd mo e 'Kuwosh Setuun mo be. ² Dhali mon'thamo/ ka 'tum mo tani a'di pu'dki'd e gu'b gi mondheleladhelel dok/e mo. Aris 'kwani 'baar mo pu'dkini a'di mo. Dhali a'di ca'bki'da 'cesh mo dhali tor uni gwo mo be. ³ Dhali iman'kwar to mo dhali 'Kwani Parisiyiin uni suskina 'bomi a'di mo jin bu'thkunu mo e momii miinyal mo, dhali uni ki kara yimi bwaman mo be. ⁴ Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Manṭor Gwowa, a'bom yansan a'di bu'thkunu mo e mo jin miina a'di miinyal mo be. ⁵ Dhali gwoṅkan jin cin ma Musa mo kanki aman gwo mo mmo'kosh wathi/ gi wakansan ki wosh mo be. Gwom pini wakatintaye jin

mina /e i/o mo goma yim mo? ⁶ Mii yansan miikina uni mmopal a'di mo ki uni mini 'taki ta gi gwo mmo/o apo/ a'di mo. Dhala Yesus ca'bki'd ki ji luṅ mo dhali 'kwara 'cesh ki me'd piti mo be. ⁷ Dhali ki uni 'kon mo mmoṭirrish a'di ki gwondot mo tani a'di doshki'd ki mis mo dhali o uni gwo mo ki: Dhalki a'di jin dara'd gi miinthus e bwam um mo tani iyipi woshi ṭwa/a/ mo mmo'kosha yim mo. ⁸ Dhali ki jahanne/ a'di ca'bki'd ki ji luṅ mo dhali 'kwara 'cesh ki me'd piti mo be. ⁹ Hili ki uni cikki a'di mo tani uni iikin ka pije/ ka 'dete/ 'dete/ mo mmoṭel 'pen 'peni a'di jin ca'd mo, dhala Yesus dhalkunu a'di 'de/ mo nyakka 'bom jin doshki'di bwambori a'di mo be. ¹⁰ Dhala Yesus ki hil mo mo dhali owa yim gwo mo ki: A'boma, mane uni mane? Dina wathin ṭal 'den kamu/ ki wak/eya? ¹¹ Ayim ki thok gwo mo ki: Wathi/ yisa di'da Tapa. Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Wakan si'da/ aha/ dinaki wak /e mo be. Yaku/ mo ma dhali dhalku/ miinthus ki mii dok/e mo.

Yesus Ta Monkush gi 'Kwaniny'cesh mo

¹² Dok/ e Yesus ki tor uni gwo mo mmo/o ki: Aha/ tana monkush gi 'kwaniny'cesh mo be. A'di jin midi bath aha/ nsho'k mo tani midi diki ya e mondhurumi'd mo. Hili a'di midi ta gi monkush gi mondiki/e mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd 'Kwani Parisiyiin ki o a'di gwo mo ki: /E tori gwo

ki is pini ba/. Gwom pini jin tora / e mo tani diki ta gwon gana/ mo be. ¹⁴ Yesu ki thok uni gwo mo ki: Ba isi wakki/ gwo jin tora/ gom is pem mo tani gwom pem jin tora/ mo tani ta gwon gana/ mo haali/ aha/ misha mo jin yayika/ 'peni cine/ mo dhali mo jin yaka/ iya mo si'da/ hili um 'koki mish mo jin yayika/ 'peni cine/ mo walla mo jin yaka/ iya mo be. ¹⁵ Um dwalli gwo isi gom bungwar is mo. Aha/ dinaki dwall jan tal 'den kamu/ gwo mo be. ¹⁶ Ba isi wakki/ gwo jin dwallka/ mo tani gwon dwall pem ta gwon gana/ mo haali/ aha/ yisa dina aha/ 'de/ mo jin dwalli gwo mo, hili aha/ dhali Ababam pem jin hashki aha/ mo be. ¹⁷ E gwonkan bum jin cinu mo, a'di jin 'kwarkunu mo mmo/o gwo mo ki: Gwo jin cina 'kwani su/ mo tani ta gwon gana/ mo be. ¹⁸ Aha/ tora gwo gom is pem mo dhali Ababam pem a'di jin hashki aha/ mo tani a'di torki gwo gom aha/ mo be. ¹⁹ Wakan uni ki thok a'di gwo mo ki: Mane Cim mane? Yesu ki thok uni gwo mo ki: Um 'koki mish aha/ mo walla Ababam pem mo. Wakki/ um mishi aha/ mo tani um mini 'taki misha Babam pem si'da/ mo be. ²⁰ Gwo gwansan okin ma Yesu e mo jin dhunuwa guurush mo me'd jin torkina a'di 'kwani gwo e gu'b gi mondheleladhelel mo. Hili wathin tal 'den kamu/ yisa di'da jin bu'thki a'di mo haali/ mom piti diki pu'd naskina/ mo be.

Mo jin Yaka/ Ya Nycine/ tani Mina Um Mol Iiyu/ mo

²¹ Dok/ e a'di ki o uni gwo mo ki: Aha/ yana ya mo dhali um mini napa aha/ mo dhali um mini wu mo e miinthus bum mo. Dhali mo jin yaka/ iya icine/ mo tani um mini mol iiyu/ mo be. ²² Dhali yan'ko'd 'Kwani Yahuuda/ ki o gwo mo ki: Mina a'di 'kosh is piti jwa mo 'taa? me'd jin ona a'di gwo mo ki: Mo jin yaka/ iya mo tani mina um moli iiyu/ mo be. ²³ Dhali a'di ki thok uni gwo mo ki: Um 'pena 'cesh yan mo. Aha/ 'peni momis mo. Um ita ku gi mony'cesh yan mo. Aha/ dinaki ta ji gi mony'cesh yan mo be. ²⁴ Aha/ tora um gwo mo ki um mini wu mo e miinthus bum mo, haali/ um mini wu mo e miinthus bum mo isi ciki/ um mini 'taki gam aha/ gwo is mo ki aha/ tana a'di mo be. ²⁵ Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: / E sa/ tana ja mo? Yesu ki thok uni gwo mo ki: Ma isi gwo yin jin tora/ um mo 'peni ka mun'kup mo tani a'di itorkika/ umi 'baar mo be. ²⁶ Aha/ tana gi gwon tiya ka ris mmo'taki o gom um mo dhali mmo'taki dwall si'da/ mo tani hili a'di jin hashki aha/ mo tani ta a'din gana/ mo, dhali aha/ torkina a'di i'kwaniny'cesh mo gwo jin cikka/ 'peni a'di mo be. ²⁷ Dhali uni 'koki mish gwom piti 'ban mo jin okina a'di uni mo gom gwony Com mo be. ²⁸ Dhali wakan aYesu ki o uni gwo mo ki: Ki um mini 'de'k Ya/ gi 'Kwani mo

tani yan'ko'd um mini mish mo mo ki aha/ tana a'di be dhali ki aha/ dinaki mii ton tal 'deŋ kamu/ ki moshirr pem ki is pem mo, hili jasi uni kun okika/ kun torkin ma Baba aha/ mo be. ²⁹ Dhali a'di jin hashki aha/ mo tani a'di di'd e aha/ mo. A'di diki dhal aha/ 'pen mo haali/ aha/ mi-ina to isa yempa/ kun 'borki a'di bwa mo be. ³⁰ Me'd jin torkina a'di gwo wakan mo tani 'kwani ka ris gamki a'di gwo is mo be.

Gwoŋ Gana/ Midi Dhu Um ki 'Kus mo be

³¹ Dhali yan'ko'd Yesus ki o 'Kwani Yahuuda/ gwo mo, uni kun gamki a'di gwo is mo ki: Waŋki/ um mini tikir 'ko mo e gwom pem mo tani um ka jinŋ gana/ mini ta imanciŋ aha/ gwo mo be. ³² Dhali um mini mish gwoŋ gana/ mo. Dhali gwoŋ gana/ midi dhu um ki 'kus mo be. ³³ Uni thoŋki a'di gwo mo ki: Aman tana emen ma Ibrahiim mo dhali aman 'konaki ta cinŋkina/ gi 'kwanin tiya mo. Ba ata i/ona /e gwo mo ki: Um minu dhu ki 'kus mo?

³⁴ Yesus ki thoŋ uni gwo mo ki: Ka jinŋ gana/, ka jinŋ gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun miiki mi-inthus mo tani uni ta cinŋkina/ gi miinthus mo be. ³⁵ Dhali cinŋkina/ yisa mishi tikir ca'b e gu'b ki sule/ ki sule/ mo, hili ya/ a'di tikiŋki ca'b ki sule/ sule/ mo be. ³⁶ Wakan waŋki/ Ya/ dhu um ki 'kus mo tani um ka jinŋ gana/ mini 'ko ki 'kus mo be. ³⁷ Aha/ misha

ki um ta emen ma Ibrahiim mo. Bahili um ŋapki aha/ mmo'kosh mo haali/ gwom pem diki gam monyca'b e um mo be. ³⁸ Aha/ torkina gwo ki to jin mishkika/ 'pena Babam pem mo dhali um miiki to jin ciŋa um 'pena babam bum mo be.

Ababam Bum Ta'da Ibliis mo

³⁹ Uni ki thoŋ a'di gwo mo ki: Ibrahiim ta'da babam bam mo. Dhala Yesus ki thoŋ uni gwo mo ki: Waŋki/ um mini 'taki ta uci ma Ibrahiim mo tani um mini 'taki mii mii kun miin ma Ibrahiim mo be. ⁴⁰ Hili shwane/ um ŋapki aha/ mmo'kosh mo, wathi/ jin torki um gwoŋ gana/ jin ciŋkina a'di 'peni Arungimis mo. Mii ma Ibrahiim yisa wakana. ⁴¹ Um mii to kun ciŋa um 'pena babam bum mo. Uni ki thoŋ a'di gwo mo ki: Aman 'konuki dho'th ki dho'th cal mo be. Aman tana ga Baba jin di'd tal 'de/ mo a'di jin ta'da Arungimisi. ⁴² Yesus ki thoŋ uni gwo mo ki: Waŋki/ Arungimis midi 'taki ta Ababam bum mo tani um mini 'taki en aha/ mo haali/ aha/ pikina 'peni Arungimis mo dhali aha/ yayina 'peni a'di mo. Aha/ dinaki yayu/ ki bwam pem mo, hili ki bwa gi a'di jin hashki aha/ mo be. ⁴³ Atiŋta 'kona um ki mish gwo jin oka/ 'ban mo? Haali/ a'di wakan mmomola um gwom pem ciŋ mo be. ⁴⁴ Um 'pena babam bum jin ta tapa ma ruma 'cesh mo dhali bwam bum o'd ki mii me'd bwa ma babam bum mo. A'di ta'da

man'kosha mee mo 'peni ka mun'kup mo dhali a'di dar gi tor kamu/ mmomii gom gwoŋ gana/ mo haali/ gwoŋ ganaŋ kamu/ yisa di'da e a'di mo. Ki a'di ki tor gwo ka tor mo tani a'di ki o gwo mo me'd isi jin di'di a'diyi haali/ a'di ta'da tor mo dhali com jin cil ma tor mo. ⁴⁵ Hili haali/ gom gwoŋ gana/ jin tor ka/ um mo tani um 'koki gam aha/ gwo is mo be. ⁴⁶ Wathi/ jana 'peni bwam um gamki aha/ ki aha/ dina mii m'ba/ gom miinthus mo? Wakki/ aha/ tora gwoŋ gana/ mo tani ata 'kona um ki gam aha/ gwo is mo si'da/? ⁴⁷ A'diyin jin ta jim ma Arumgimis mo tani cikki'da Arumgimis gwo mo. Dhali gom gwo jin 'kona um ki cik a'di mo tani um 'koki ta ku ma Arumgimis mo be.

Ntwa/ a/ ka Ibrahiim mo tani Aha/ Dikina mo be

⁴⁸ Dhali 'Kwani Yahuuda/ ki thok a'di gwo mo ki: Aman ona gwo ki oŋ gana/ ba/ ki / e ta Wathi/ gi Pan Saamira jin taki'd ga ruma 'cesh moyi? ⁴⁹ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Aha/ dinaki ta aruma 'cesh mo, hili aha/ taka Ababam pem mo dhali um 'koki tak aha/ mo be. ⁵⁰ Hili wakan si'da/ aha/ dinaki ŋap monyca ki is pem mo. Jan tal 'den kamu/ diki'd jin ŋapki a'di mo dhali a'di midi ta mandwall gwo mo be. ⁵¹ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki: Wakki/ wathin tal 'den kamu/ midi dhu gwom pem

mo tani a'di midi diki par wu e ki sule/ mo be. ⁵² Dhali 'Kwani Yahuuda/ ki o a'di gwo mo ki: Shwane/ aman misha ki / e tana ga ruma 'cesh mo. Ibrahiim wuki'd mo ba/, me'd jin wukina imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhali i/ e a'di i/ on ki: Wakki/ wathi/ midi dhu gwom pem mo tani a'di midi diki nyok wu ki sule/ mo be. ⁵³ / E can mo mmobola babam bam ka Ibrahiim e jin wuki'd mo 'taa? Aggi. Dhali imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo kun wukin mo. Ki / e si'da/ toshki / e tana ja mo? ⁵⁴ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Wakki/ aha/ kara monycam pem mo tani monycam pem di'd ki buthur mo. A'di ta'da Babam pem jin karki aha/ ca eya tente/ mo, a'di jin okina um ki a'di ta'da Arumgimis bum mo be. ⁵⁵ Hili um 'koki mish a'di mo. Aha/ misha a'di mo be. Wakki/ aha/ ona gwo ki aha/ mola a'di mo tani aha/ mina 'taki ta ator me'd um mo, hili aha/ misha a'di mo dhali aha/ dhuna gwom piti mo be. ⁵⁶ Ababam bum ka Ibrahiim a'di 'kunykina bwa mo mmopina a'di acim pem e mo. A'di mishki a'di mo dhali 'borkina bwa mo be. ⁵⁷ Dhali yan'ko'd 'Kwani Yahuuda/ ki o a'di gwo mo ki: / E dina yil ki 'ko/ issu/* i'ce'dka 'kume'd naskina/ mo dhali / e parkina Ibrahiim eya? ⁵⁸ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo

* 8:57 kamsiin

ki: Ntwa/a/ ka Ibrahiim diki di mo tani aha/ dikina mo be. ⁵⁹ Dhali wakan uni 'de'kki wosh mo dhali 'taki 'kosh a'di mo. Hila Yesus bagki is piti mo dhali ya ka pije/ mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo be.

9

Yesus Waçki Wathi/ jin Dhodhu ka Ja'da/ mo

¹ Me'd jin yakina a'di ki yampe mo tani a'di mishki wathiŋ kamu/ jin taki'da ja'da/ 'pena dho'th piti jin dho'thkunu a'di kan mo be. ² Dhali imanciŋ a'di gwo doŋki a'di gwo mo ki: Rabbi, kaja miiki miinthus mo, wathi/ yansan 'taa? walla icom mo, ki a'di dho'thkunu ka ja'da/ kan mo? ³ Yesus ki thoŋ gwo mo ki: A'di yisa ita miinthus gi wathi/ yan mo walla icom mo, hili ki mii ma Arumgimis minu tor eya tente/ e a'di mo be. ⁴ Ana tucu ki mii mii gi a'di jin hashki aha/ mo, ki mo di'd ki montee naskina/ mo. Ki mo midi ta mon'thiny mo tani wathin tal 'denŋ kamu/ midi mola tu'c mii mo be. ⁵ Me'd jin dika/ e mony'cesh yan mo tani aha/ tana monŋkush gi 'kwaniny'cesh mo be. ⁶ Me'd jin okina a'di gwo wakansan mo tani a'di ki 'tak manya/ a'cesh mo dhali 'thoŋa je ki manya/ mo dhali gwa'c wathi/ e ka je mo be, ⁷ mmo/ o a'di gwo mo ki: Yaku/ mo ma mmolam eya Al Yi'de/ Siluwaam mo (a'di jin ta 'pemen gwo jin onu mo ki: a'di hashkunu mo). Wakan a'di yaki'd mo dhali

lamki'd mo dhali doŋki'd ka nyan'ko'd mo mmomish mo mo be. ⁸ Dhali imanmiiya tu'c dhali uni gwansan kun mishki a'di ntwa/ a/ mo mmotana a'di aman'tho to mo tani uni o gwo mo ki: Dina a'di ki ta wathi/ yansan a'di jin ca'bki'd dhali 'tho to mo? ⁹ Kun tiya o gwo mo ki: A'di ta a'di be. Kun tiya o gwo mo ki: Yisa, hili a'di wana e ki a'di mo. A'di ki o uni gwo mo ki: Aha/ tana wathi/ mo be. ¹⁰ Uni ki o a'di gwo mo ki: Dhali em pini mishu ka'd kataye? ¹¹ A'di ki thoŋ gwo mo ki: Wathi/ jin yuku ka Yesus a'di 'thoŋki'da je mo dhali gwa'c aha/ em pem mo dhali o aha/ gwo mo ki: Yaku/ mo eya Siluwaam mo dhali lam mo. Wakan aha/ yakina mo dhali lam mo dhali aha/ bu'thkina momish mom pem mo be. ¹² Uni ki o a'di gwo mo ki: Mane a'di mane? A'di ki thoŋ gwo mo ki: Aha/ mola a'di mo be.

'Kwani Parisiyiin Uni Theke'thki Gwo mo Gom Mo jin Waçuwa Waç ki E mo

¹³ Dhali uni ki susi wathi/ e 'Kwani Parisiyiin mo, a'di jin taki'da ja'da/ 'thissa/ mo be. ¹⁴ Dhali a'di ta'da cim ma pesu/ jin miikin ma Yesusa je mo dhali ka'd a'di em piti mo be. ¹⁵ Dhali 'Kwani Parisiyiin doŋ/ e ki doŋ a'di gwo mo ki a'di mishi bu'th momish mom piti kata mo. Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'di karki'da je e em pem mo dhali aha/ lamkina mo tani aha/ mishkina mo mo be. ¹⁶ Dhali 'Kwani

Parisiyiina tiya ki o gwo mo ki: Wathi/ yansan diki di 'peni Arungimis mo ba/ haali/ a'di diki kara cim ma pesu/ ki jin kogu mo. Hili kun tiya o gwo mo ki: A/ ki wathi/ jin ta'da manmii miinthus midi mish miimer gi wakansan mii mowa? Mondher bwa di'di bwaman uni mo be. ¹⁷ Wakan uni dok/ e ki o wathiny ja'da/ gwo mo ki: Gwo gi wakata i/ona /e gom a'di mo me'd jin ka'dkina a'di /e e mo? A'di thok gwo mo ki: A'di ta'da manci gwo ma Arungimis mo be.

¹⁸ Dhali 'Kwani Yahuuda/ 'koki gam gwo is ki a'di taki'da ja'da/ mo dhali ki a'di bu'thki momish mo mo ntagi uni ki yuk icom gi wathi/ jin bu'thki momish mom piti mo be. ¹⁹ Dhali uni ki dot uni gwo mo ki: A/yan ta ya/ m buma, a'di jin ona um ki a'di dho'thkunu ka ja'da/ mo? Ba a'di mishi mo mo kata shwane/? ²⁰ Icom thokki gwo mo ki: Aman misha ki a'di yansan ta ya/m bam mo dhali a'di dho'thkunu ka ja'da/ mo be. ²¹ Bahili a'di mishi mo kata shwane/ sa/? Aman mola mo walla aman 'konaki mish a'di jin ka'dki em piti mo. Doti a'di mo ma. A'di cana yil mo. A'di midi o gwo gom is piti mo be. ²² Icom oki gwo wakansan mo haali/ uni ko/ ki 'Kwani Yahuuda/ mo haali/ 'Kwani Yahuuda/ thosonki gwo mo jin gamu me'd mo wakki/ wathin tal 'de/ j kamu/ midi 'taki pi gwo gom a'di mo mmo/o ki a'di ta'da Kristhos mo tani a'di minu ur ka pije/ 'peni gu'b gi

montul is buni mo be. ²³ A'di ta gwo jin ona icom gwo mo wakan mo ki: A'di cana yil mo be. Doti a'di mo ma.

²⁴ Wakan dok/ e me'di su/ mo tani uni ki yuk wathi/ jin taki'da ja'da/ mo dhali o a'di gwo mo ki: Ciya Arungimis mom'bor bwa i is mo ma. Aman misha ki wathi/ yansan ta'da manmii miinthus mo be. ²⁵ A'di ki thok uni gwo mo ki: Wakki/ a'di ta'da manmii miinthus mo tani aha/ mola mo be. Jasi ton tal 'de/ a'di imishka/ mo ba/ me'd jin taka/ ja'da/ mo tani aha/ misha mo shwane/ mo be. ²⁶ Uni ki thok a'di gwo mo ki: Ki a'di mii'da ta i /e mo? Ki e ka'da a'di /e kata mo? ²⁷ A'di ki thok uni gwo mo ki: Aha/ torkina um gwo mo hila/ dhali um ushki gwo cik moyi. Ba tinta njapa um a'di mmocik dok/ e sa/? Um si'da/ njapan mmowar ki imancik a'di gwo mo 'taa? ²⁸ Dhali uni sorki a'di mo mmo/o gwo mo ki: /E a'di itana mancik a'di gwo mo. Hili aman tana imancika Musa gwo mo be. ²⁹ Aman misha ka Arungimis torki'da Musa gwo mo. Hili gom gwo gi wathi/ yan mo tani aman mola mo mo jin yayina a'di 'peni cine/ mo be. ³⁰ Dhali wathi/ ki thok uni gwo mo ki: Ba mii yansan ta miimer mo be. Ki um 'koki mish mo jin yayina a'di 'peni cine/ mo dhali hili a'di ka'dki aha/ em pem mo be. ³¹ Ana misha mo mo ka Arungimis diki cik 'twa/ gi imanmii miinthus mo hili wakki/ jan 'de/ yin jin ta'da manluja Arungimis

mo dhali mii bwam piti mo tani Arungimis cikki a'di 'twa/ mo be. ³² Hili 'pena dhamo/ki suny suny mo me'd jin telkina mony'cesh 'pen mo tani gwo yisa cikkuunuwa ki jan tal 'denj kamu/ ka'dki'da kamu/ e mo a'di jin dhodhu ka ja'da/ mo. ³³ Wakki/ wathi/ yansan midi 'taki diki di 'peni Arungimis mo tani a'di midi 'taki mol toj kamu/ mii mo be. ³⁴ Dhali uni ki thok gwo mo ki: /E jin dho'thkonu e miinthus kan mo tani dhali mina /e imish am gwo tora? Dhali uni ki ur a'di ka pije/ mo be.

Aja'da/ gom To gi Shi/in mo

³⁵ Dhala Yesus cikki gwo ki uni urki a'di ka pije/ mo dhali a'di ki gam a'di 'kup mo, dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: /E gamki Ya/ ma Arungimis gwo is mo 'taa? ³⁶ A'di ki thok a'di gwo mo dhali o gwo mo ki: Ki a'di jaye, Tapa, ki aha/ mina gam a'di gwo is mo? ³⁷ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: /E mishki a'di mo dhali a'di a'dan be jin tori/ e gwo mo be. ³⁸ A'di ki thok a'di gwo mo ki: Tapa, aha/ gamkina gwo is mo. Dhali a'di ki lunj a'di mo be. ³⁹ Dhala Yesus ki o gwo mo ki: Gom gwon dwall mo tani aha/ pu'dkina i mony'cesh yansan mo, ki uni gwansan kun 'koki mish mo mo tani mini 'taki mish mo mo, dhali uni gwansan kun mishi mo mo tani mini war ka ja'da/ mo be. ⁴⁰ 'Kwani Parisiyiina tiya 'dishkin mo mmocik gwo jin ona a'di mo dhali uni ki o a'di gwo mo

ki: A/am si'da/ de itana ja'da/ de? ⁴¹ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Wakki/ um mini 'taki ta ja'da/ mo tani um mini 'taki dar gi mii 'ba/ mo, hili shwane/ um o gwo mo ki: Aman misha mo mo. Dhali mo kun 'konu ki mii 'ba/ mo tani ishkin e um mo be.

10

Gwom 'Bi'th/ e goma Gonj Ka'bal mo

¹ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um ki a'diyin jin diki se ki 'twanjala gonj ka'bal mo, hili ise ki bwaya kamu/ mo tani a'di ta wathin 'di/ mo dhali jin ta'da mandil to mo be. ² Hili a'diyin jin cikki'd ki 'twanjal mo tani a'di ta'da manhil ka'bal jin hili ka'bal mo be. ³ Dhali amancor 'twanjal mo tani ka'dki a'di 'twanjal mo, dhali ka'bal cikki 'twam piti mo, dhali a'di ki yuk ka'bal pitinj gana/ ki gway buni mo dhali shu uni bway ka pije/ mo be. ⁴ Ki a'di suski kum pitinj gana/ 'baar mo ka pije/ mo tani a'di ki ya ntwa/ a/ ki uni mo dhali ka'bal bathki a'di nsho'k mo haali/ uni mishki 'twam piti mo be. ⁵ Jan kamu/ jin di ki she/ mo tani mina uni 'koki bathi sho'k mo be, hili uni mini so mo 'peni a'di mo haali/ uni 'koki mish 'twa/ gi 'kwanin tiya mo be. ⁶ Gwom pok yansan tor ma Yesus uni mo, hili uni 'koki mish gwo 'ban mo, gwo jin okina a'di uni mo be.

Yesus Ta'da Manhil Ka'bal jin 'Boro'd mo

⁷ Wakan Yesus ki o uni gwo dok/e mo ki: Aha/ tora um gwo mo ki: Aha/ tana 'twaŋkal gom ka'bal mo be. ⁸ Aris uni 'baar mo kun iiyini twa/a/ ki aha/ mo tani uni ta 'kwanin 'di/ mo dhali kun ta imandil to mo. Hili ka'bal 'koki ci bwa 'kup ki uni mo be. ⁹ Aha/ tana 'twaŋkal mo. Wakki/ jan tal 'deŋ kamu/ midi seyu/ i aha/ mo tani a'di minu woth mo dhali midi seyu/ bwaman mo dhali ya ka pije/ mo dhali gama shon dhii/i'd mo be. ¹⁰ 'Kwanin 'di/ uni pu'dkin mo mmokwal to jasi 'te/ mo dhali mmo'kosha 'kosh mo dhali mmo'ce'da 'ce'd sho'k mo. Aha/ pu'dkina mo ki uni mini ta gi moŋ'koki/ e mo dhali mmota gi a'di ki nyanye/ mo be. ¹¹ Aha/ tana manhil ka'bal jin 'boro'd mo. Amanhil ka'bal jin 'boro'd ki kar mondiki/ em piti a'cesh gom ka'bal mo be. ¹² Hili a'di jin mii to ka guurush mo dhali diki ta manhil ka'bal mo tani dhali ka'bal 'koki ta kum piti mo tani ki a'di parki'da wu e mo mmoyayu/ mo tani a'di ki dhal ka'bal 'pen mo dhali gus mo be dhala wu ki bu'th uni mo dhali cecker uni bwa mo be. ¹³ A'di guski'd mo haali/ a'di ta'da manmii to ka guurush mo be dhali bwaŋ kamu/ yisa ta a'di pa gom ka'bala. ¹⁴ Aha/ tana manhil ka'bal jin 'boro'd mo. Aha/ misha kum pem mo dhali kum pem mishi aha/ mo be. ¹⁵ Me'd jin mishkin ma Baba aha/ mo tani dhali aha/ misha Ababa mo. Dhali aha/ karkina mondiki/ em pema 'cesh gom ka'bal mo

be. ¹⁶ Dhali aha/ tana gi ka'bala tiya kun 'koki 'ko eya goŋ yansan mo. Aha/ mina mii susi uni si'da/ mo, dhali uni mini ci bwa gom 'twam pem mo be. Wakan uni mini ta ama'dinya tal 'de/ mo be dhali amanhil ka'bal midi di 'de/ mo be. ¹⁷ Gom 'kup gwo gi wakan mo tani Ababa enki aha/ mo haali/ aha/ karkina mondiki/ em pema 'cesh mo ki aha/ mina 'taki bu'th a'di ka nyan'ko'd mo be. ¹⁸ Wathin tal deŋ kamu/ yisa di'da jin midi bu'th a'di 'peni aha/ mo, hili aha/ karkina a'diya 'cesh ki bwam pem gana/ mo. Aha/ tana gi mom'bi'th mo mmokar a'diya 'cesh mo dhali aha/ tana gi mom'bi'th mo mmobu'th a'di dok/e mo be. Gwoŋkan yan bu'thkika/ 'pena Babam pem mo be.

¹⁹ Dhali gwo jin dheru 'kwani bwa mo dok/e diki'd mo e bwaŋ 'Kwani Yahuuda/ mo haali/ gom gwo gwansan mo be. ²⁰ 'Kwanin tiya ka ris o gwo mo ki: A'di ta'd ga ruma 'cesh mo dhali a'di guski'da du mo. Atinta ciŋa um gwom piti mo? ²¹ Kun tiya o gwo mo ki: Gwo gwansan 'koki ta gwo gi wathi/ jin taki'd ga ruma 'cesh mo. A/ min ma ruma 'cesh mish ka'd wathiny ja'da/ e mowa?

Yesus Wakina 'Kwani Yahuuda/ mo

²² A'di ta'da ayuk jin yuku ka tul 'kup mo mmokar gu'b gi mondheleladhelel ki she/ mo (mmokar a'di ki she/ 'ko'di a'di nyonkunu dok/ e mo be) e Pa Urushaliim mo

be. ²³ A'di ta mondit mo dhala Yesus yaki'd ki sho'k e gu'b gi mondheleladhelel eya lambalany ma Sulemaan mo be. ²⁴ Wakan 'Kwani Yahuuda/ tulki is i a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: / E mini dhu am ki mo gi wakata mmoshi bwa 'kup mo kan? Wakki/ / e tana Kristhos mo tani tori aman gwo shoka 'cesh ka ji sho'k mo ma. ²⁵ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Aha/ torkina um gwo mo tani dhali um 'koki gam gwo is mo. Gom mii kun miikika/ ki gway ma Babam pem mo tani uni torki gwo gom aha/ mo be. ²⁶ Hili um 'koki gam gwo is mo haali/ um 'koki ta uni kun cilka/ ki ka'bal pem mo. ²⁷ Ka'bal pem cikki 'twam pem mo dhali aha/ misha uni mo dhali uni bathki aha/ nsho'k mo be. ²⁸ Dhali aha/ cina uni mon'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo be. Dhali uni mini 'koki 'ce'd sho'k ki sule/ mo. Dhali wathin tal 'den kamu/ midi diki sul uni mo 'peni me'd pem mo be. ²⁹ Ababam pem a'di jin ciki uni aha/ mo tani a'di ica'd ki uni 'baar mo dhali wathin kamu/ yisa di'da jin midi mish sul uni mo 'peni me'd ma Babam pem mo be. ³⁰ Aha/ dhala Baba, aman tala 'de/ mo be.

³¹ Dhali 'Kwani Yahuuda/ uni 'de'kki wosh mo dok/ e mmo'taki 'kosh a'di mo. ³² Yesus thok uni gwo mo ki: Aha/ torkina um miim 'barga/ i e ka ris 'pena Babam pem mo. Dhali gom mii kuna imina umi 'kosh aha/ ki wosh mo? ³³ 'Kwani Yahuuda/ thokki

a'di gwo mo ki: Aman mina 'kosh / e ki wosh gom miim 'boro'd yisa hili gom gwo sor jin walkina / e mo, haali/ / e jin ta wathiny'cesh kan mo kar is pini ka Arungimis mo. ³⁴ Yesus ki thok uni gwo mo ki: A'di dinuki 'kwar mo e gwonkan bum jin cinu mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ ona gwo mo ki: Um a'di itana rumi? ³⁵ Wakki/ a'di ki yuk uni ka rum, uni kun pu'dkina Gwo ma Arungimis mo (Dhali Gwo ma Arungimis jin 'kwarkunu mo tani minu mol 'ce'd mo be) tani ³⁶ a/um ki o gwo mo ki a'di jin karkina Com ki she/ ki jin kogu mo dhali hashu e mony'cesh mo ki: / E walki gwo sor mo, haali/ aha/ ona gwo mo ki: Aha/ tana Ya/ ma Arungimis mo. ³⁷ Wakki/ aha/ dinaki mii mii ma Babam pem mo tani dhalki gwom pem ki gam is mo ma. ³⁸ Hili wakki/ aha/ ki mii uni mo tani ba wakki/ isi um 'koki gam aha/ gwo is mo tani gami aha/ gwo is gom mii mo ma, ki um mini mish mo mo dhali mish gwo 'ban mo ka Baba a'di diki'd e aha/ mo dhali aha/ eya Baba mo be. ³⁹ Dok/ e uni palki mii mo mmobu'th a'di mo, hili a'di yeki'd mo 'peni bwam me'd buni mo be.

⁴⁰ A'di yaki'd dok/ e mo mmo'citha/ Al Kumma/ Yi'de/ Uurdun mo e mo yin jin miikin ma Yohaana mii ki yi'de/ ntwa/ a/ mo dhali a'di ki ca'bi mun mo be. ⁴¹ Dhali 'kwani ka ris pu'dkini a'di mo dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Yohaana diki mii miimer

mo tani, hili aris gwo kun okin ma Yohaana gom wathi/ yansan mo tani ta gwoŋ gana/ mo be. ⁴² Dhali 'kwani ka ris gamki a'di gwo is imun mo be.

11

Mowu ma Li/aasar mo

¹ Dhali wathin kamu/ diki'd jin 'ba'thki'd jin yuku gway ka Li/ aasar gi Pam Beetaniya mo, a'di jin ta pa ma Mariyam dhali 'bwaham piti ka Martha mo be. ² A'di ta'da Mariyam jin 'koshki Tapa is ka yina pi'dnan gana/ mo dhali shumut a'di sho'k ka mur'kup ma yim mo, a'di jin 'ba'thkin ma kam piti ka Li/ aasar mo. ³ Wakan i'bwaham hashki a'di gwo mo mmo/ o gwo mo ki: Tapa, a'di jin ena / e mo tani 'ba'thki'd mo be. ⁴ Hili ka Yesus cikki gwo yansan mo tani a'di ki o gwo mo ki: 'Pemen 'ba'th yansan yisa ta mowuwa. A'di ta mii gom monyca ma Arumgimis mo, wakan ki Ya/ ma Arumgimis minu kar ki ca gom a'di mo be.

⁵ Dhala Yesus enki'da Martha dhali 'bwaham mo be dhala Li/aasar mo. ⁶ Wakan ki a'di cikki gwo gom a'di mmo'ba'thkina a'di mo tani a'di ca'bki'd ka cim su/ naskina/ e mo yin jin dikina a'di nycine/ mo be. ⁷ Dhali yan'ko'd a'di ki o gwo yansan e imancik a'di gwo mo mmo/ o gwo mo ki: Dhalki ana iina Pa Yahuudiyya mo dok/ e. ⁸ Dhali imancik a'di gwo ki thok a'di gwo mo ki: Rabbi, 'Kwani Yahuuda/

hila/ uni shwaneyin nɔpki / e mmo'kosh ki wosh mo dhali / e mini ya imun dok/ e mana sa/? ⁹ Yesus ki thok uni gwo mo ki: 'Kon ma tee ki 'ko 'kume'd i'ce'dka su/ ka tente/ mowa? Wakki/ wathin kamu/ ki ya ki sho'k montee mo tani a'di diki kol mo haali/ a'di parki mon'kush gi mony'cesh yan e mo be. ¹⁰ Hili wakki/ wathin 'de/ ki ya ki sho'k mon'thiny mo tani a'di kolki'd mo haali/ mon'kush diki di e a'di mo be. ¹¹ Wakansan a'di oki gwo mo dhali yan'ko'd tor uni gwo mo ki: Akam bana ka Li/ aasar a'di ishki e mo, hili aha/ mina ya mo mmomer a'di e mo 'peni mo/ish e mo be. ¹² Dhali imancik a'di gwo ki o a'di gwo mo ki: Tapa, wakki/ a'di ishki e mo tani a'di mina isi 'bor mo be. ¹³ Dhala Yesus a'di oki gwo gom jwam piti mo, hili uni kulumki gwo ibwa mo ki a'di midi si a'di is 'peni mo/ ish e mo be. ¹⁴ Dhali yan'ko'd Yesus ki tor uni gwo ka ji sho'k mo mmo/o gwo mo ki: ALi/aasar, a'di wuki'd mo be. ¹⁵ Dhali gom gway bum mo tani aha/ 'kunykina bwa mo ki aha/ dinaki di imun mo, wakan ki um mini gam gwo is mo. Hili dhalki ana iina i/ ii i a'di mo. ¹⁶ Tuuma, a'di jin yuku gway ka 'ci jin dhodhu isu/ mo, a'di o gwo e igarr piti jin nyaka a'di gwo cik mo ki: Dhalki ana iina si'da/ ki ana mina nyak wu ki a'di mo be.

Yesus Ta Mompì dhali Mondiki/e mo

¹⁷ Dhali ka Yesus pu'dki'd mo tani a'di gamki'da Li/

aasar, a'di jin diki'di jis jwa ka cim donjon hila/ mo be. ¹⁸ Pam Beetaniya a'di 'dishki Pa Urushaliim is mo, dhali si'd piti wana e ki n̄atgini su/ mo be. ¹⁹ Dhali 'Kwani Yahuuda/ tana ris ka ris uni iikina Marṯha mo dhala Mariyam mo mmomas uni mo isi goma kam buni mo be. ²⁰ Ka Marṯha cikki gwo ka Yesus pu'dki'd mo tani ayim yaki'd mo dhali rak a'di ibway mo, ka Mariyam diki'd e bwan̄ gu'b mo be. ²¹ Marṯha ki owa Yesus gwo mo ki: Tapa, wakki/ /e mini 'taki di imahan mo tani akam pem midi 'taki diki wu mo be. ²² Dhali shwane/ isi me'd jin mishka/ ki to yin jin mina / e idot̄ 'peni Arungimis mo tani Arungimis midi ci / e a'di mo be. ²³ Yesus ki thoḳa yim gwo mo ki: Akam pini midi cu mis dok/ e mo be. ²⁴ Marṯha ki thoḳ a'di gwo mo ki: Aha/ mishayi ki a'di midi cu mis dok/eyi e mompinu ka cim jin̄ 'ko'd mo be. ²⁵ Yesus ki thoḳa yim gwo mo ki: Aha/ tana mompinu dhali mon̄'koki/ e mo be. A'diyin jin gamki aha/ gwo is mo tani ba a'di jin wuki'd mo tani hili a'di midi di ki e mo be. ²⁶ Dhali a'diyin jin di'd ki e dhali gam aha/ gwo is mo tani a'di midi diki wu ki sule/ mo. A/ gwo yansan gama / e is mo 'te/sana? ²⁷ Ayim ki thoḳ a'di gwo mo ki: Nye, Tapa. Aha/ gama gwo is ki /e tana Kriṯthos mo jin ta Ya/ ma Arungimis mo, a'di jin midi yayu/ e mony'cesh yansan mo be.

Yesus Gwoki'd mo

²⁸ Ka yim oki gwo yansan mo tani ayim yaki'd mo dhali yuk̄ 'bwaham piti ka Mariyam mo mmo/o a'di gwo ka kwal is mo ki: Amantor Gwo di'di mahan mo dhali a'di yukki /e mo be. ²⁹ Dhali ka yim cikki gwo mo tani ayim cuki mis ki jahanne/ mo dhali ya i a'di mo be. ³⁰ Dhala Yesus diki pu'du/ ipa naskina/ mo, hili a'di diki'd naskina/ e mo yin jin gamkin ma Marṯha a'di 'kup mo be. ³¹ Ki 'Kwani Yahuuda/ kun 'kokin mo naskina/ e gu'b nyakka yim mo mmomalasa yim mo tani uni parkina Mariyam e mo mmocukina a'di mis ki jahanne/ mo dhali ya ka pije/ mo tani, uni bathkina yimi sho'k mo mmoṭosh ka yim yaki'd ka pije/ mo mmoko mo e mon̄'kupaje mo be. ³² Dhali yan'ko'd, aMariyam, ka yim pu'dki'd e mo jin din ma Yesus mo dhali par a'di e mo tani a'di bitki'di sho'k piti mo dhali o gwo mo ki: Tapa, wakki/ /e mini 'taki di imahan mo tani akam pem midi 'taki diki wu mo be. ³³ Ka Yesus parki'da yim e mo mmogwokina a'di mo tani dhali 'Kwani Yahuuda/ kun nyakki pu'd ka yim mo mmoko mo si'da/ tani a'di den ma du mo e shi/in piti mo dhali mur mo. ³⁴ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Mane mo jin karkina um a'di mo? Uni ki thoḳ a'di gwo mo ki: Tapa, yayu/ mo ma dhali par e mo. ³⁵ Yesus gwoki'd mo be. ³⁶ Wakan 'Kwani Yahuuda/ oki gwo mo ki: Hili mo mo

ma. A'di enki a'di ijasa/
³⁷ Hili kun tiya 'peni uni oki
 gwo mo ki: A/bunya/ mina
 a'di jin mishi wathiny ja'da/
 ka'd e mo tani mina a'di 'taki
 diki mish wathi/ yansan non
 'peni mowu mo?

*Li/aasar A'di Warkunu Is
 mo Mmodi ki E mo*

³⁸ Dhali yan'ko'd Yesus den
 ma du mo e shi/in piti dok/
 e mo dhali a'di pu'dki'd e
 mon'kupaje mo. A'di ta jis
 wosh jin 'kolkunu mo dhali
 wosh karkunu mo mmo'dap
 a'di 'twa/ mo be. ³⁹ Yesus
 ki o gwo mo ki: Kaci wosh
 mo ma. Dhala Martha jin ta
 'bwaham gi wathi/ jin wu'd
 mo tani o a'di gwo mo ki:
 Tapa, ki mo yan shwanetan
 mo tani a'di min ma shimi
 bulabul mo haali/ a'di 'kokin
 ma cimi dojon mo mmowu
 mo be. ⁴⁰ Yesus ki owa yim
 gwo mo ki: Dika/ ki tor/e gwo
 mo wakki/ /e mini 'taki gam
 gwo is mo tani /e mini 'taki
 par monyca ma Arungimis e
 mowa? ⁴¹ Wakan uni ka'cki
 wosh mo dhala Yesus 'deki
 em piti ki mis mo dhali o gwo
 mo ki: Ababa, aha/ 'borkina
 /e bwa i is mo ki /e cikki aha/
 'twa/ mo. ⁴² Aha/ mishkina ki
 /e cikki aha/ 'twa/ isa yempa/
 mo, hili aha/ okina gwo
 yansan gom gway gi 'kwani
 kun doshkin ki 'dishe/ mo ki
 uni mini 'taki gam gwo is ki/e
 a'di ihashki aha/ mo be. ⁴³ Ki
 a'di oki gwo wakansan mo
 tani a'di cuuki'd ki dhan 'twa/
 jin caaca mo ki: Li/ aasar,
 piyu/ ka pije/ mo. ⁴⁴ Wathi/
 jin wuki'd mo piki'd ka pije/
 mo, me'd piti dhali sho'k piti

'tamkunu is ki burrinyen
 dhiny e jin kanuwa kan mo
 dhali bwam/ em piti a'di
 'tamkunu mo ki burrinye/
 si'da/ mo. Yesus ki o uni gwo
 mo ki: 'Cuki a'di mo ma dhali
 dhalki a'di ya'd mo.

*Awu'th jin Wudhu Apowa
 Yesus mo*

⁴⁵ Wakan 'Kwani Yahuuda/
 ka ris ris uni kun iyyin nyakka
 Mariyam mo dhali kun parki
 to kun miikina a'di e mo tani
 uni gamki gwo is e a'di mo
 be. ⁴⁶ Hili kun tiya 'peni
 uni, uni iikin mo e 'Kwani
 Parisiyyin mo dhali torki uni
 gwo mo gom to jin miikin ma
 Yesus mo be. ⁴⁷ Wakan igasiis
 kun can mo dhali 'Kwani
 Parisiyyin uni tulki 'kwani gi
 montul is buni is mo dhali o
 gwo mo ki: Atinta i/a'di imina
 ana imii mo? Haali/ wathi/
 yansan miiki'da ris miimer
 ka ris mo. ⁴⁸ Wakki/ ana mina
 dhal a'di mmomii kansan san
 mo tani aris 'kwani 'baar ka
 'dete/ 'dete/ mo mini gam
 a'di gwo is mo dhali 'Kwani
 Rumaniiyyin mini iyyu/ mo
 dhali 'ce'd mom bana jin kogu
 sho'k mo dhali kal bana mo
 be. ⁴⁹ Hili jan tal 'dey kamu/
 'peni uni mo tani a'di ta'da
 Kayaapa, a'di jin ta'da gasiis
 jin ca'd gi yil caan mo, jin oki
 uni gwo mo ki: Um moli to
 'baar mo. ⁵⁰ Um 'koki mish
 gwo 'ban mo ki a'di ta shi/
 miim 'boro'd gom um mo ki
 wathin tal 'de/ midi 'taki wu
 mo gom 'kwani mo, dhali
 ki kal yan ka 'bimpil minu
 'taki 'koki 'ce'd sho'k mo be.
⁵¹ A'di diki o gwo yansan
 'peni bwam piti 'te/ mo, hili
 mmotakina a'diya gasiis jin

ca'd gi yil caan mo tani a'di oki gwo is mo ka Yesus midi 'taki wu mo gom kal yan mo be. ⁵² Dhali yisa jasi gom kal yan a'di 'cena hili mmotul uci ma Arungimis isi montal 'de/ mo uni gun ceker-kunu bwa mo is'ko'd mo be. ⁵³ Wakan 'pena tee caan mo tani uni gamki 'twa/ 'kup mo gom bway jin mina uni 'taki kar a'di mmowu mo be.

⁵⁴ Wakan aYesus yisa di'd mmoya eya tente/ mo e bwaman 'Kwani Yahuuda/ mo hili a'di yaki'd 'peni mun mo e bampa/ jin 'dish momb-waasho is mo e bampa/ jin yuk-kunu gway ka Eprayim mo. Dhali a'di ca'bki'di mun nyakki imancik a'di gwo mo be.

⁵⁵ Dhali Mompe'kupanyolos gi 'Kwani Yahuuda/ 'dishki'd mo dhali 'kwani ka ris iikin 'peni bampa/ e Pa Urushaliim ntwa/ a/ ki Mompe'kupanyolos mo mmonyon is buni mo be. ⁵⁶ Uni 'kokin mo mmotima tim mo goma Yesus mo dhali mmo/ o gwo ka rem 'kup mo me'd jin doshkina uni e gu'b gi mondheleladhelel mo ki: Ki gwo gi wakatinta ikulumkina /e ibwa mo? Ki a'di midi diki yayu/ e montul is yan jin yukuwa yuk mo 'taa? ⁵⁷ Dhali igasiis kun can mo dhali 'Kwani Parisiyiin uni kanki gwo mo mmo/ o ki wakki/ wathin tal 'den kamu/ midi mish mom piti mo tani a'di midi 'taki tor uni gwo mo jin mina uni 'taki bu'th a'di mo be.

12

Yesus 'Koshkunu Is ka Yina Pi'dnanj Gana/ mo e Pam Beetaniya mo

¹ Acim 'koni pe'de/ ntwa/ a/ ki Mompe'kupanyolos mo dhala Yesus pu'dki'd e Pam Beetaniya mo e mo jin pikin ma Li/ aasar mo a'di jin 'de'kkin ma Yesus 'peni mowu mo be. ² Dhali uni miiki a'di tonte/ mo. Martha a'di miiki'da tu'c mo, hila Li/ aasar a'di ta jan tal 'de/ e bwam uni gwansan kun 'kokina tharabeesa nyakki a'di mo be. ³ Mariyam bu'thki'da yina pi'dnanj gana/ jin 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo jin din ma ratul 'de/ mo be. Dhali a'di ki 'kosh sho'k ma Yesus mo dhali shumut a'di sho'k ka mur'kup piti mo, dhali gu'b a'di 'tu'dkunu mo ka shim ma pi'dna/ mo be. ⁴ Hila Yahuusa Iskariyuuti a'din tal 'de/ 'peni imancik a'di gwo mo (a'di jin midi 'cith a'di is ki gwo mo) o gwo mo ki: ⁵ Atinta 'konuki yola pi'dna/ yansan ka riyaaal iss* 'kwanimpa i'kume'd mo dhali ciki 'kwani kun hatha'ko'd mo? ⁶ Gwo yansan ona a'di, yisa mmotan ma du a'di pa yisa gom 'kwani kun hatha'ko'd mo, hili haali/ a'di ta'da 'di/ mo, dhali mmotana a'di ka jisilaan ma guurush mo tani a'di ki pil mo ki 'pen mo mmo'do uni mo. ⁷ Yesus ki o gwo mo ki: Dhalka yim mo ma. Dhalka yim kar a'di igama tee jin minu kan aha/ mo. ⁸ 'Kwani kun hatha'ko'd

* 12:5 miyyateen

'koni um isa yempa/ mo, hili um mini 'koki ta gi aha/ isa yempa/ mo.

Awu'th jin Wudhu Apowa Li/aasar mo

⁹ Dhana waambuhany 'Kwani Yahuuda/ ka ris da/ arki gwo mo ki a'di di'di mun mo tani dhali uni pu'dkin mo, yisa jasi 'te/ gom gway ma Yesusa, hili si'da/ mmopara Li/aasar e mo a'di jin 'de'kkina a'di 'peni mowu mo be. ¹⁰ Wakan igasiis kun can mo thosonki gwo mo mmokara Li/aasar mmowu si'da/ mo be, ¹¹ haali/ gom gway gi a'di mo tani 'Kwani Yahuuda/ ka ris 'kokini mo/ii mo dhali gama Yesus gwo is mo be.

Mo jin Pinu Mii E mo Mmociç Pa Urushaliim mo

¹² Dhali ka tee jin 'ko'd mo tani awaambuhany 'kwani uni pu'dkin e mo ma yuk jin yuku ka tul 'kup mo mmocikkina uni gwo ka Yesus midi pu'dku/ e Pa Urushaliim mo be. ¹³ Wakan uni kwa/ kina biny jethkum mo dhali ii mo mmoraḱ a'di ibway mo mmocuu gwo mo ka: Hosanna. Mom'bor mii gom a'di jin pu'dki'd ki gway gi Tapa mo, isa Malik gi 'Kwani ma Israyiili. ¹⁴ Dhala Yesus a'di gamki ari thuluny mo dhali mer a'di apo/ mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

¹⁵ Dhalku/ is ki ko/ mo, 'bwa/ ma Sihyuun.

Hili mo mo ma. Amalik pini a'di pu'dki'd mo mmomer ari thulunya po/ mo be.

¹⁶ Imancik gwo 'koki mish gwo yansan 'bani t̄wa/ a/ mo be. Hili ka Yesus karkunu cam piti eya tente/ mo tani dhali yan'ko'd uni kakina gwo yansan e mo jin 'kwarkunu mo gom a'di mo dhali jin miikunu mo gom a'di mo be. ¹⁷ Dhala waambuhany 'kwani 'kokin nyakki a'di mo me'd jin yukkina a'di aLi/ aasar 'peni jis jwa mo dhali 'de'k a'di 'peni mowu mo tani uni o gwo mo gom a'di mo be. ¹⁸ Dhali 'kup gwo a'dani, a'di iikin ma waambuhany 'kwani mo mmoraḱ a'di ibway mo mmocikkina uni gwo mo gom miimer yansan jin miikina a'di mo be. ¹⁹ Dhali yan'ko'd 'Kwani Parisiyiin oki gwo ka rem 'kup mo ki: Misha uma, um moli toj kamu/ mii mo, hili aris 'kwaniny'ceshi 'baar mo iikin mo mmobath̄ a'di nsho'k mo be.

Ya/ gi 'Kwani Minu Mii De'k mo

²⁰ Dhali e bwaman uni gwansan kun iikin ka gagamis mo mmolun̄ ka cim jin yukuwa yuk mo tani unin tiya gwahan ita 'Kwanin̄ Griki mo be. ²¹ Wakan uni gwansan pu'dkina Pilibbus mo, a'di jin ta wathi/ 'peni Pam Beetsayda e Pany Jaliil mo, dhali uni o a'di gwo mo ki: Tapa, aman ona bwayi mmopara Yesus e mo be. ²² Dhala Pilibbus yaki'd mo dhali torka Andaraawus gwo mo. Dhala Andaraawus yaki'd mo nyakka Pilibbus mo dhali uni torkina Yesus gwo

mo be. ²³ Dhala Yesus ki thok uni gwo mo ki: Mo pu'dki'd mo gom Ya/ gi 'Kwani ki a'di minu kar ca eya tente/ mo be. ²⁴ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Isi ciki/ wakki/ emen pos diki bita 'cesh dhali wu mo tani a'di midi di a'di 'de/ mo. Hili wakki/ a'di ki wu mo tani a'di midi dho'th maman kagahara mo be. ²⁵ A'diyin jin enki mondiki/em piti mo tani midi this a'di e mo, dhali a'diyin jin shi/ ki mondiki/ em piti i e mo e mony'cesh yansan mo tani a'di midi kar a'di ntagi mondiki/ e ki sule/ ya ye 'ba/ mo. ²⁶ Wakki/ wathin tal 'den kamu/ midi mii aha/ to mo tani a'di midi mii bath aha/ nsho'k mo be. Dhali mo yin jin miga/ di mo tani a'di imina cin'kinam pemi di si'da/ mo be. Wakki/ wathin tal 'den kamu/ midi mii aha/ to mo tani Ababa midi tak a'di mo be.

²⁷ Dhali shwane/ akashiram pem tocu bwa mo, dhali aha/ mina i/o kata mo? Ababa. / E ki wo'hi aha/ 'peni mo yansan mowa? Yisa. Haali/ gom 'kup mii yan mo tani aha/ pu'dkina mo e mo yansan mo be. ²⁸ Ababa, kari / e gway pini ki ca mo. Dhali yan'ko'd 'twa/ pu'dki'd 'peni momis mo mmo/ o gwo mo ki: Aha/ karkina a'di ki ca mo dhali aha/ mina kar a'di ki ca dok/ e mo be. ²⁹ Dhala waambuhany 'kwani kun doshkin ki 'dishe/ cikki a'di mo dhali okin ki a'di ta'da sho'k jin dorki'd mo. Kun tiya o gwo mo ki: Aman'doyu gwo a'di torki gwo e a'di mo

be. ³⁰ Dhala Yesus ki thok gwo mo ki: 'Twa/ yansan pu'dki'd gom gway bum mo, yisa gom gway pema. ³¹ Dhali mo jin minu tor gwo 'twa/ a 'cesh gi gwon dwall e mony'cesh yansan mo tani a'di pu'dki'd mo. Dhali tapa ma ruma 'cesh yansan minu bit ka pije/ mo be. ³² Dhali aha/, ki aha/ minu 'de'k mo 'peni mony'cesh yan mo tani aha/ mina dira ris 'kwani 'baar mo e is pem mo be. ³³ A'di oki gwo yansan mo mmo'tor 'pemen jwa jin mina a'di wu mo be. ³⁴ Dhala waambuhany 'kwani thokki a'di gwo mo ki: Aman cikkina gwo mo 'peni gwonkan jin cikunu mo ka Kristhos midi ca'b ki sule/ sule/ mo. Ba / e o gwo kan mana ki Ya/ gi 'Kwani minu mii 'de'k mo? Ki Ya/ gi 'Kwani jana a'dan? ³⁵ Yesus ki thok uni gwo mo ki: Monjkush midi nyak di e um ari'ceenne/ mo. Iiyi/ um mo ki monjkush di'd naskina/ mo, isi ciki/ ki mondhurumi'd midi diki kum um mo. A'diyin jin yaki'd e bwam mondhurumi'd mo tani diki mish mo jin yakina a'di mo be. ³⁶ Ki um ta gi monjkush mo tani gami gwo is e monjkush mo ki um mini 'taki war ki iya/ gi monjkush mo be.

'Kwani Yahuuda/ kun Dar gi Gwoj Gam Is mo

Ka Yesus oki gwo yansan mo tani a'di yaki'd mo dhali bag is piti 'peni uni mo be. ³⁷ Ba a'di miiki miimer ka ris ibwambori uni mo tani hili uni 'koki gam a'di gwo is mo be. ³⁸ A'di ta gwo jin okin ma

mançi gwo ma Arumgimis
kadhama/ mo jin ta'da Ishaya
mo jin minu thim moyi jin o
gwo mo ki:

Tapa, kaja gamki gwom bana
jin cinu is mo

dhali eya ja torkunu abi gi
Tapa i e mo?

³⁹ Wakan uni mol a'di gwo
gam is mo be. Haala Ishaya
dok/e o gwo mo ki:

⁴⁰ A'di 'dapki uni em buni
mo mmota ja'da/ mo
dhali 'bi'thki uniya
dum buni mo,

isi ciki/ ki uni mini 'taki par
e ki em buni mo dhali
nyith ka dum buni mo,

dhali tu'k mo gom aha/
mmowaç uni mo be.

⁴¹ Ishaya oki gwo yansan
haali/ a'di mishki monycam
piti mo dhali o gwo gom a'di
mo be. ⁴² Bahili 'kwani ka ris
isi uni gun ta gi moshirr mo
tani gamki a'di gwo is mo, hili
gom monko/ is gom 'Kwani
Parisiiin mo tani uni 'koki
pi gwo mo be, isi ciki/ uni
minu 'taki ur ka pije/ 'peni
gu'b gi montul is buni mo
be. ⁴³ Haali/ uni enki montak
'peni 'kwani mo mmodhal
montak 'peni Arumgimis e i
is mo.

*Gwo ma Yesus jin Midi Ta
Gwo gi Dwalli 'Kwani mo*

⁴⁴ Dhala Yesus cuuki'd
kagahara dhali o gwo mo
ki: A'diyin jin gamki aha/
gwo is mo tani diki gam aha/
gwo is jasi 'te/ mo, hili a'di
gamki a'di jin hashki aha/
gwo is mo be. ⁴⁵ Dhali a'di
jin parki aha/ e mo tani parki
a'di jin hashki aha/ e mo.

⁴⁶ Aha/ pu'dkina mo mmota
monkush ma 'cesh yan mo
ki a'diyin jin midi gam gwo
is e aha/ mo tani midi diki
tikir di mo e mondhurumi'd
mo be. ⁴⁷ Wakki/ wathin
tal 'den kamu/ cik gwo jin
oka/ mo dhali diki dhu uni
mo tani aha/ dinaki dwall
a'di gwo mo, haali/ aha/
dinaki pu'du/ mo mmodwall
'kwaniny'cesh gwo mo, hili
mmowoth 'kwaniny'cesh mo
be. ⁴⁸ A'diyin jin ushki aha/
mo dhali diki bu'th gwom
pem jin oka/ mo tani a'di
ta gi jan tal 'den kamu/ jin
midi dwall a'di gwo mo. Gwo
jin oka/ mo tani a'di midi ta
gwon dwall piti ka cim jin
'ko'd mo. ⁴⁹ Haali/ aha/ dinaki
o gwo 'peni moshirr pem
gana/ mo. Ababa jin hashki
aha/ mo tani a'di ki is piti ciki
aha/ gwonkan jin 'kwarkunu
mo gom gwo jin miga/ i/o mo
dhali gwo jin miga/ itor mo.
⁵⁰ Dhali aha/ misha gwonkan
piti jin 'kwarkunu mo ki a'di
ta gwo gi mondiki/e ki sule/
sule/ ya ye 'ba/ mo. A'di jin
oka/ mo tani okika/ me'd jin
kankin ma Baba aha/ gwo mo
be.

13

*Yesus Lamki Imancik A'di
Gwo Sho'k mo*

¹ Dhali ntwa/ a/ ki mo jin
yukuwa yuk ka tul 'kup ki
Mompe'kupanyolos mo tani
aYesus mishki'd ki mom piti
pu'dki'd mo jin mina a'di ya
mo 'peni mony'cesh yansan
e com mo tani, a'di enki kum
piti kun 'kokin e mony'cesh
yansan mo, a'di enki uni

ntagi 'pemen mo be. ² Dhali ki tonte/ muru shwa mo tani ki tapa ma ruma 'cesh 'baarki gwo kar mo eya du ma Yahuusa Iskariyuuti mo, a'di jin ta ya/ ma Simaan mo mmo'cith a'di is ki gwo mo tani, ³ Yesus mmomishkina a'di ki Com ciki'da ris to 'baar mo e me'd piti mo dhali mmopu'dkina a'di 'peni Arungimis mo dhali mmomina a'di doka Arungimis ka nyan'ko'd mo tani ⁴ a'di cuki mis mo 'peni tonte/ mo, dhali a'di 'cu'ki burrinyem pom piti mo mmokara 'cesh mo dhali a'di ki dek burrinye/ gi imanmiiya tu'c e empa'd piti mo. ⁵ Dhali yan'ko'd a'di ki wol yi'de/ e bwam ma sahan mo dhali tel mii 'pen mo mmolam imancik a'di gwo sho'k mo dhali shumut uni sho'k ki burrinye/ gi imanmiiya tu'c jin hitha a'di e empa'd mo be. ⁶ A'di pu'dki'da Simaan Buterus mo dhala Simaan Buterus ki o a'di gwo mo ki: Tapa, /e mini lam aha/ sho'k pem 'taa? ⁷ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: To jin miiga/ shwane/ tani dina /e ki mish mo, hili n'ko'd mo tani /e mini mish gwo yan 'ban mo be. ⁸ Buterus ki thok a'di gwo mo ki: /E mini diki lam aha/ sho'k pem ki sule/ sule/ mo ba/. Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Wakki/ aha/ dinaki lam /e mo tani /e diki ta gi monkamu/ e aha/ mo be. ⁹ Simaan Buterus ki thok a'di gwo mo ki: Tapa, jasi sho'k pem 'te/ yisa, hili me'd pem si'da/ mo dhali 'kup mo be.

¹⁰ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Adiyin jin upkunu mo tani midi mii diki mii ta gi mo jin minu lam a'di mo isi ciki/ jasi sho'k piti mo, hili a'di dhelelki'd ka 'kup kulu/ mo be. Dhali um dhelelkin mo tani, hili yisa umi 'baar mowa. ¹¹ Haali/ a'di mishki a'di jin midi 'cith a'di is ki gwo mo. A'di i/ona a'di gwo gi wakan mo ki: Umi 'baar mo yisa idheleladhelel mo.

¹² Ki a'di lamki uni sho'k buni mo tani dhali a'di bu'thki burrinyem piti ka nyan'ko'd mo dhali ca'b e mom piti mo, dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Um mishi 'pemen miig gwo yansan jin miiga/ gom um mowa? ¹³ Um yukki aha/ ka Mantor Gwo dhali ki Tapa mo. Dhali miim bum 'boro'd be haali/ aha/ wana kan mo be. ¹⁴ Wakki/ aha/ wana kan mmota Tapa mo dhali AmanTOR Gwom bum mo lamki um sho'k mo tani um si'da/ ka ba/ imini lam sho'k ka gam 'kup mo be. ¹⁵ Haali/ aha/ cikina um she/um mii mo ki um si'da/ mini 'taki mii mii me'd aha/ mo me'd jin miika/ gom um mo be. ¹⁶ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ tora um gwo mo ki cin'kina/ yisa ica'd ki tapam piti mo yisa, walla a'di jin hashu mo tani yisa ica'd ki a'di jin hashki a'di mowa. ¹⁷ Wakki/ um mini mish gwo gwansan mo tani mom'bor mii 'te/ ba/ gom um mo wakki/ um mini mii uni mo be. ¹⁸ Aha/ dinaki tor gwo gom umi 'baar mo. Aha/ misha uni gun kwanyka/ mo, a'di jin mina Gwo ma

Arumgimis jin 'kwarkunu mo ki a'di minu thim moyi ki: A'di jin shwaki maam pem a'di 'de'kki 'penatin kilan sho'k piti apo/ aha/ mo. ¹⁹ Aha/ tora um gwo shwane/ ntwa/ a/ mo ki mo diki bu'th mo mo, wakki/ a'di ki bu'th mo mo tani um ki gam gwo is ki aha/ tana a'di mo be. ²⁰ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: A'diyin jin midi bu'th jan tal 'den kamu/ 'peni bwam uni kun hashka/ mo tani a'di bu'thki aha/ mo, dhali a'di jin bu'thki aha/ mo tani a'di bu'thki a'di jin hashki aha/ mo be.

Mo jin Minu 'Citha/ Yesus Is ki Gwo mo Torkina A'di Itwa/a/ mo

²¹ AYesus oki gwo wakansan mo tani a'di murkin ma du mo e shi/ in mo dhali te gwo shoka 'cesh mo ki: Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Jan tal 'den kamu/ 'peni um midi 'cith aha/ is ki gwo mo be. ²² Dhali imancik gwo uni sugkin ki e ka rem 'kup mo mmomolkina uni wathi/ jin okina a'di mo be. ²³ Jan tal 'de/ 'peni imancik a'di gwo mo a'di jin enkin ma Yesus mo mmo/ishkina a'di ki 'dishe/ eya bor ma Yesus mo be. ²⁴ Wakan Simaan Buterus wukki a'di ki 'kup mo dhali o gwo mo ki: Tori aman wathi/ jin okina /e mo ma. ²⁵ Wakan mmo/ ishkina a'di abor ma Yesus ki 'dishe/ mo tani a'di ki o a'di gwo mo ki: Tapa kaja sa/? ²⁶ Yesus ki thok gwo mo ki: A'di ta a'di jin miga/ cika gabul maan'kuthu'd yan mo

ki aha/ mina 'thupki a'di mo be. Wakan ki a'di 'thupki a'di agabul maan'kuthu'd mo tani a'di ki ciki a'di ka Yahuusa jin ta ya/ ma Simaan Iskariyuuti mo be. ²⁷ Dhali yan'ko'd ka gabul maan'kuthu'd mo tani Setaan seki'da dum piti mo. Yesus ki o a'di gwo mo ki: A'di jin mura /e imii mo tani miiyi a'di ki jahanne/ mo ma. ²⁸ Dhali jan tal 'den kamu/ jin di'da tharabeesa yisa mishki 'pemen gwowa, kata okina a'di a'di kan mo. ²⁹ Kun tiya toshkin haali/ Yahuusa ta'd ga jisilaan ma guurush mo tani on ka Yesus tori a'di gwo mo ki: Yoli tonte/ kun mina ana mii ta goma yuk jin yuku ka tul 'kup mo, walla ki a'di midi 'taki ci to gom 'kwani kun hatha'ko'd mo be. ³⁰ Wakan 'ko'da gabul maan'kuthu'd jin bu'thkina a'di mo tani a'di ki jahanne/ yaki'd ka pije/ mo, dhali mo ta mondhurumi'd mo be.

Gwonkan Ta jin This jin 'Kwarkunu mo

³¹ Ki a'di yaki'd ka pije/ mo tani Yesus ki o gwo mo ki: Shwane/ Ya/ gi 'Kwani karkunu ca eya tente/ mo, dhali e a'di mo tani Arumgimis karkunu ki ca mo be. ³² Wakki/ Arumgimis karkunu ki ca mo e a'di mo tani Arumgimis si'da/ minu kar ki ca mo e is piti mo dhali midi kar a'di ki ca hila/ mo be. ³³ Ushi uciya, aha/ dina um jasi ari'ceenne/ mo. Um mini n'ap aha/ mo dhali me'd jin okika/ 'Kwani Yahuuda/ gwo mo, wakan si'da/ tani

shwane/ aha/ ona um gwo mo ki: Mo yin jin miga/ ya icine/ mo tani mina um mol iiyu/ icine/ mo be. ³⁴ Gwoŋkan jin ta jin this jin 'kwarkunu mo tani a'di cikika/ um mo ki um mini en ka rem 'kup mo, isi me'd jin enka/ um moyi, ki um si'da/ mini en ka rem 'kup mo be. ³⁵ Gom 'kup mii yansan kan mo tani aris 'kwani ka ris mini mish ki um ta imancik gwom pem mo wakki/ um enen ka rem 'kup mo be.

Mo jin Waṭ ma Buterus Gwo mo Torkunu Itwa/a/ mo

³⁶ Simaan Buterus ki o a'di gwo mo ki: Tapa, ki mana imina /e iya mo? Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Mo yin jin miga/ ya mo tani /e mini mol aha/ bathi sho'k shwane/ mo. Hili /e mini bath aha/ nsho'k ŋ'ko'd mo be. ³⁷ Buterus ki o a'di gwo mo ki: Tapa, jan ta imiga/ mol /e bathi sho'k shwanetan mo? Aha/ mina kar mondiki/em pema 'cesh gom /e mo be. ³⁸ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: A/e mini kar mondiki/em pini a'cesh gom aha/? Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ tora /e gwo mo ki: Ka dhongola ŋwa diki ko e mo tani ntagi /e mini waṭ aha/ gway me'di kwara mo be.

14

Yesus Ta Bway Tagi Com mo

¹ Dhalku/ ki dhu adum bum ki mur mo ma. Gami um gwo is eya Arumgimis mo dhali gami aha/ gwo is si'da/ mo. ² E gu'b ma Babam pem mo

tani mo jin minu 'ko tana ris mo. Wakki/ a'di midi 'taki diki wakan mo tani a/miga/ 'taki tor um gwo ki aha/ yana ya mo mmothoson mo gom uma? ³ Dhali ki aha/ mina ya mo dhali thoson um mo tani aha/ mina doku/ dok/ e dhali 'do um nyakki aha/ mo ki mo yin jin miga/ di nycine/ mo tani a'di imina umi 'ko si'da/ mo be. ⁴ Dhali mo yin jin yakika/ iya mo tani misha um mo dhali bway misha um si'da/ mo be. ⁵ Tuuma ki o a'di gwo mo ki: Tapa, aman 'konaki mish mo jin yana / e iya mo. I/ aman misha bway imana? ⁶ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ tana bway dhali gwoŋ gana/ dhali mondiki/ e mo. Wathin tal 'deŋ kamu/ midi diki yayu/ eya Baba, hili jasi e aha/ mo be. ⁷ Wakki/ um mini 'taki mish aha/ mo tani um mini 'taki misha Babam pem si'da/ mo be. 'Peni shwane/ um mishki a'di mo dhali um parki a'di e mo be.

⁸ Pilibbus ki o a'di gwo mo ki: Tapa, tor am Ababa i e mo ma, dhali aman minu te mo be. ⁹ Yesus ki o a'di gwo mo ki: Aha/ dina i /e ki rash rash kan mo dhali dina /e ki mish aha/ naskina/ Pilibbus? A'di jin parki aha/ e mo tani parki'da Baba e mo. Ba kata ona /e ki: Tor am Ababa i e mo? ¹⁰ Dina /e ki gam gwo is ki aha/ dina eya Baba dhali Ababa di'd e aha/ 'taa? Gwo kun oka/ um mo tani aha/ dinaki o a'di ki moshirr pem gana/ mo. Hili Ababa jin ca'bki'd e aha/ mo tani a'di miiki miim piti mo be. ¹¹ Gami aha/ gwo is mo ki

aha/ dina eya Baba mo dhala Ababa di'd e aha/ mo, walla gami aha/ gwo is gom gway gi mii mo 'te/.

¹² Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki a'di jin gamki aha/ gwo is mo tani midi mii mii si'da/ kun mi-ika/ mo, dhali mii kun can ki gwansan mo tani mina a'di imii mo haali/ aha/ yana ya Ababa mo be. ¹³ Ma to yin jin mina umi dot ki gway pem mo tani aha/ mina mii a'di mo, ka Baba minu kar ca eya tente/ e Ya/ mo be. ¹⁴ Wakki/ um mini dot aha/ ton tiya ki gway pem mo tani aha/ mina mii uni mo be.

Gwo jin Onu Is gom Shi/in Dheleladhelel mo

¹⁵ Wakki/ um eni aha/ mo tani um mini dhu gwonkan pem kun 'kwarkunu mo be.

¹⁶ Dhali aha/ mina dota Baba mo dhali a'di midi ci uma Manmalasa kamu/ mmodi e um ki sule/ sule/ mo be,

¹⁷ isi a'diyi jin ta Shi/ in gi gwon gana/ mo, a'di jin molkina 'kwaniny'cesh bu'th mo haali/ uni 'koki mish a'di mo walla 'koki nyith a'di mo. Um mishki a'di mo haali/ a'di ca'bki'd nyakki um mo dhali midi di e um mo be.

¹⁸ Aha/ mina diki dhal um ka dhipa mo. Aha/ mina yayu/ i um mo be. ¹⁹ Shini naskina/ dhali 'kwaniny'cesh mini 'koki par aha/ e dok/ e mo. Hili um mishki aha/ mo. Haali/ aha/ dina ki e mo tani um si'da/ mini 'ko ki e mo be. ²⁰ Ka cim caan tani um mini mish ki aha/ dina eya Babam pem mo dhali um e aha/ mo dhali aha/ e um mo be.

²¹ A'di jin ta gi gwonkan pem kun 'kwarkunu mo dhali jin dhu uni mo tani a'di be ita ji gi eni aha/ mo be. Dhali a'di jin eni aha/ mo tani a'di min ma Babam pemi en mo dhali aha/ mina en a'di mo dhali tor a'di is pem i e eya tente/ mo be. ²² Yahuusa a'di jin ta'da Iskariyuuti yisa, a'di ki thok a'di gwo mo ki: Tapa, kata a'di imina / e itor is pini eya tente/ e am mo dhali diki tor 'kwaniny'cesh mo? ²³ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Wakki/ wathi/ midi en aha/ mo tani a'di midi dhu gwom pem mo, dhali Ababam pem midi en a'di mo, dhali aman mina iiyu/ mo i a'di mo dhali mii mon'kom bam nyakki a'di mo be. ²⁴ A'diyin jin diki en aha/ mo tani diki dhu gwom pem mo. Dhali gwo yin jin cika um mo tani diki ta jim pem mo, hili ta jim ma Baba jin hashki aha/ mo be.

²⁵ Gwo gwansan torkika/ um mo ki aha/ dina e um naskina/ mo be. ²⁶ Hili ka Manmalas jin ta Shi/ in Dheleladhelel mo, a'di jin min ma Babam pem hashu/ ki gway pem mo tani a'di midi tor um gwo 'baar mo dhali midi ka um gwo e 'baar mo kun torkika/ um mo be. ²⁷ Monku'th is dhalkika/ um mo. Monku'th is pem cikika/ um mo. Yisa me'd jin cinu 'kwaniny'cesha, aha/ cikina um a'di mo. Dhalka dum bum ki dhu ki mur mo walla dhalku/ ki dhu uni ka ko/ is mo. ²⁸ Um cikki gwo mo jin oka/ ki: Aha/ yana ya

mo dhali aha/ mina idoku/ i um mo. Wakki/ um eni aha/ mo tani um mina bwa 'taki 'kuny mo haali/ aha/ yana Ababa mo, haala Baba a'di ekki'd mmobol aha/ e mo be. ²⁹ Dhali shwane/ aha/ torkina um gwo ntwa/ a/ mo ki mo diki bu'th mo mo naskina/. Wakan ki a'di midu bu'th mo mo tani um mini gam gwo is mo be. ³⁰ Aha/ mina diki ca'b mmotor um gwo ki rash rash mo haali/ tapa gi mony'cesh yan pu'dki'd mo. A'di dar gi mom'bi'th apo/ aha/ mo be. ³¹ Hili aha/ miikina to me'd jin kankin ma Baba aha/ gwo mo, wakan ki 'kwaniny'cesh mini 'taki nyith ki aha/ ena Ababam pem mo. Cuyi mis mo. Dhalki ana iina imun mo.

15

Yesus Ta Cwalman Gana/ mo

¹ Aha/ tana cwalman gana/ mo dhali Ababam pem a'di ta'da mankor mo be. ² Arisa bim pem kun dak dho'th mo tani uni 'citha/ a'di mo mmo'do ka pije/ mo, dhali arisa bi kun dho'th maman mo tani a'di ki thoson mo dhali 'cith mo ki uni mini dho'th maman ki nyanye/ mo be. ³ Um dhelelkin mo hila/ ki gwo jin torkika/ um mo be. ⁴ 'Koyi e aha/ mo ma dhali aha/ e um mo. Me'da biny cwa jin moli maman dho'th ki is piti mo isi ciki/ a'di midu mii di e cwalman mo, wakan um si'da/ isi ciki/ um mini 'ko e aha/ mo be. ⁵ Aha/ tana cwalman gana/ mo, dhali um a'di itana bi mo. A'diyin jin

ca'bki'd e aha/ mo dhali aha/ e a'di mo tani a'di be jin dhothi maman kagahara mo, haali/ ki dar gi aha/ mo tani um moli ton kamu/ mii mo be. ⁶ Wakki/ wathi/ diki ca'b e aha/ mo tani a'di bitu ka pije/ me'da biny cwa mo dhali a'di ki ku'th mo dhala biny cwa tulkunu is mo mmo'ta'k i o'd mo, dhali o'd ki shwa mo be. ⁷ Wakki/ um 'kon e aha/ mo dhali gwom pem 'kon e um mo tani doti ma to yin jin ona bwa um mo dhali a'di minu mii gom um mo be. ⁸ Ki 'kup mii yan kan mo tani Ababam pem karkunu ki ca mo mmodho'thkina um maman kagahara mo, dhali wakan um ki nyo/ mii mo mmota imancik aha/ gwo mo be. ⁹ Me'd jin enkin ma Baba aha/ mo tani wakan si'da/ aha/ enkina um mo. 'Koyi e mo/en pem mo ma. ¹⁰ Wakki/ um dhu gwonkan pem kun 'kwarkunu mo tani um mini 'ko e mo/en pem mo, me'd jin dhukika/ gwonkan ma Babam pem mo kun 'kwarkunu mo dhali ca'b e mo/en piti mo be. ¹¹ To gwansan torkika/ um mo ki mon'kuny bwam pem midu di e um mo dhali ki bwan 'kunygam bum minu 'tu'd mo be.

¹² Gwo yansan a'di ta gwonkan pem jin 'kwarkunu mo ki um mini en ka rem 'kup mo me'd jin enkika/ um mo be. ¹³ Mo/en jin ca'da kamu/ yisa di'da e wathiny'cesha kamu/ jin wakansan mo jin mina wathi/ kar mondiki/ em pitiya 'cesh gom ikam piti mo be. ¹⁴ Um ta ikam

pem mo wakki/ um ki mii gwo kun kankika/ um mo be. ¹⁵ Aha/ yisa dikina mmoyuk um ki cinjina/ haali/ cinjina/ diki mish to jin miina tapam piti mo be. Hili aha/ yukkina um ki ikam pem mo haali/ aris to kun cikika/ 'pena Babam pem mo tani aha/ torkina um uni eya tente/ mo be. ¹⁶ Um 'koki kwany aha/ mo tani hili aha/ ikwanykina um mo dhali dhu um mo ki um mini 'taki 'ko mo dhali dho'th maman mo dhali ki maman bum mini 'taki 'ko mo. Wakan ki ma to yin jin mina um doṭa Baba ki gway pem mo tani a'di mididi ciki um uni mo be. ¹⁷ Gwo yansan kankika/ um mo ki um mini en ka rem 'kup mo be.

'Kwaniny'cesh Shi/ kina Shi/i E mo

¹⁸ Wakki/ 'kwaniny'cesh shi/ i um i e mo tani um ki mish mo ki uni shi/ ki aha/ i e ntwa/ a/ mo dhali uni mini shi/ um i e mo be. ¹⁹ Wakki/ um mini 'taki ta ku gi 'kwaniny'cesh mo tani 'kwaniny'cesh mini 'taki ena en gom kum buni mo, hili haali/ um 'koki ta ku gi 'kwaniny'cesh mo haali/ aha/ kwanykina um mo 'peni 'kwaniny'cesh mo tani a'di ishi/kina 'kwaniny'cesh umi e kan mo be. ²⁰ Kayi gwo e jin torka/ um mo ma ki cinjina/ yisa ica'd ki tapam pitiya. Wakki/ uni to'cki aha/ 'kus mo tani uni si'da/ mini to'c um 'kus mo. Wakki/ uni mini dhu gwom pem mo tani uni si'da/ mini dhu gwom bum mo be. ²¹ Hili aris to gwansan

mina uni mii mo gom gway pem mo haali/ uni 'koki mish a'di mo, a'di jin hashki aha/ mo be. ²² Wakki/ aha/ mina 'taki diki pu'du/ mo dhali o uni gwo kan mo tani uni mini 'taki dar gi miinthus mo ba/. Hili shwane/ uni dar gi gwo mmoçi miinthus buni 'ko'd mo be. ²³ A'diyin jin shi/ ki aha/ i e mo tani shi/ ki'da Babam pemi e si'da/ mo be. ²⁴ Wakki/ aha/ mina 'taki diki mii to ibwam uni, mii jin dina jan tal 'deṅ kamu/ ki mii mo tani uni mini 'taki dar gi miinthus mo. Hili shwane/ uni parki mo e mo dhali shi/ aha/ i e mmontal 'de/ nyakka Ababam pem mo be. ²⁵ A'di ta gwo jin minu thim moyi jin 'kwarkunu mo e gwonkan buni jin cikunu mo ki: Uni shi/ ki aha/ i e ka kar 'kup mo be. ²⁶ Hili ka Manmalas mididi pu'du/ mo a'di jin miga/ hashu/ i um 'pena Baba mo tani isi a'diyi jin ta Shi/in gi gwon gana/ mo a'di jin piyi'd 'pena Baba mo, a'di mididi ta Man/o gwo gom aha/ mo be. ²⁷ Dhali um si'da/ mini ta iman/o gwo mo haali/ um nyakki 'ko ki aha/ 'peni ka mun'kup mo be.

16

¹ Aha/ okina ris to 'baar mo e um mo mmonon um 'peni mo jin minu kol um mo be. ² Uni mini ur um ka piye/ 'peni gu'b gi montul is mo. Ka jin gana/, mo mididi pu'du/ mo ki a'diyin jin mididi 'kosh um mo tani mididi tosh ki a'di mii to mmoluṇa a'diya luṅ goma Arumgimis

mo. ³ Dhali uni mini mii mii yansan haali/ uni 'koki misha Baba mo walla aha/ mo be.

⁴ Hili aha/ okina to gwansan e um mo, ki mom buni mini pu'du/ mo tani um ki ka gwo e ki aha/ torkina um uni mo be.

Mii gi Shi/in Dheleladhelel mo

Aha/ dinaki o gwo gwansan 'peni ka mun'kup mo haali/ aha/ dikina nyakki um mo be. ⁵ Hili shwane/ aha/ yana ya e a'di jin hashki aha/ mo. Hili jan tal 'deŋ kamu/ 'peni um diki doŋ aha/ gwo mo ki: / E yani ya mana mo?

⁶ Hili haali/ aha/ torkina um gwo gwansan mo tani bwan diŋi'd 'tu'dki uma dum bum mo be. ⁷ Bahili aha/ torkina um gwonŋ gana/ mo. A'di ta shi/ miim 'boro'd bum mo jin miga/ ya mo haali/ wakki/ aha/ dinaki ya mo tani Aman-

malas midi diki yayu/ i um mo. Hili wakki/ aha/ yana mo tani aha/ mina hashki a'di i um mo be. ⁸ Dhali ki a'di midi pu'du/ mo tani a'di midi pucur 'kwaniny'cesh ki gwo mo gom miinthus mo dhali gom mo ma kar/e mo dhali gom gwo jin minu dwall mo be. ⁹ Gom gwo gi miinthus mo haali/ uni 'koki gam gwo is e aha/ mo be. ¹⁰ Gom mii ma kar/e mo haali/ aha/ yana ya Ababa mo, dhali um mini 'koki par jis/em pem e mo be. ¹¹ Gom gwon dwall mo haali/ tapa gi mony'cesh yansan a'di torkunu gwon dwall 'twa/a 'cesh mo be.

¹² Hili aha/ tana gi gwon tiya ka ris mmo/ o um mo tani hili um mol uni bu'th

shwane/ mo be. ¹³ Ki Shi/in gi gwonŋ gana/ midi pu'du/ mo tani a'di midi shu um bway eya ris gwonŋ gana/ 'baar mo. Haali/ a'di midi diki tor gwo gi moshirr ki is piti mo. Hili ma to yin jin mina a'di cik mo tani a'di mina a'di itor mo dhali a'di midi tor um eya tente/ to kun mini pu'du/ mo be. ¹⁴ A'di midi kar aha/ ki ca mo haali/ a'di midi bu'th jim pem mo dhali tor um a'di eya tente/ mo be. ¹⁵ Aris to 'baar mo kun ta ku ma Baba mo tani uni ta kum pem mo. A'di oka/ gwo mo wakan ki: A'di midi bu'th jim pem mo dhali tor um uni eya tente/ mo be.

Mondit Bwa Midi War ki Mon'kuny Bwa mo

¹⁶ Shini naskina/ dhali um mini 'koki par aha/ e dok/ e mo. Dok/e shini naskina/ dhali um mini par aha/ e mo be. ¹⁷ Kun tiya 'peni imancik a'di gwo oki gwo ka rem 'kup mo ki: Gwonta okina a'di ana kan mo ki: Shini naskina/ dhali um mini 'koki par aha/ e mo dhali dok/e, shini naskina/ dhali um mini par aha/ e mo, dhali, haali/ aha/ yana iya Ababa mo? ¹⁸ Uni oki gwo mo ki: 'Pemen gwo yansan wakata jin ona a'di ki: Shini naskina/. Aman 'konaki mish 'pemen gwo jin ona a'di mo. ¹⁹ Yesus nyithki'd ki uni ona bwa ki doŋ a'di mo tani a'di ona a'di uni gwo mo ki: A/ gom gwo yan a'di idotkina um gwo ki is bum mo jin oka/ 'pemen piti ki: Shini naskina/ mo dhali um mini 'koki par aha/ e mo, dhali dok/e, shini

naskina/ mo dhali um mini par aha/ e mowa? ²⁰ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Um mini ko mo dhali ko ki kony jabu'th mo, hili 'kwaniny'cesh uni imina bwa i'kuny mo. Um a'di imina bwa iditadit mo, hili bwan diti'd bum midi war ki mon'kuny bwa mo be. ²¹ Ka 'bom shwan ma 'ci mo tani ayim di'ta bwa mo haali/ ayim pu'dki'di mom piti mo. Hili ka yim ki dhotha 'ci mo tani ayim yisa di'di moka gwo e mo goma nyor pitiya, gom bwan' kunyu'd mo ka 'ci dho'thkunu mo e mony'cesh mo be. ²² Wakan um ditkina bwa shwane/ mo, hili aha/ mina par um e dok/ e mo dhali adum bum minu 'tu'd ki mon'kuny bwa mo dhali wathin tal 'den kamu/ yisa di'da jin midi bu'th mon'kuny bwa yan 'peni um mo be. ²³ Dhali ka tee caan mo tani um mini 'koki dot aha/ gwondota kamu/ mo. Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona um gwo mo ki: Wakki/ um mini dot ton kamu/ 'pena Baba mo tani a'di midi ciki um uni ki gway pem mo be. ²⁴ Ntagi shwanesan mo tani um 'koki dot ton kamu/ ki gway pem mo. Doti mo ma dhali um mini bu'th to mo ki mon'kuny bwam bum minu 'tu'd mo be.

Aha/ Pikina Mony'cesh E ki Mii mo

²⁵ Aha/ okina gwo yansan e um ki jim pok mo. Mo midi pu'du/ mo ki aha/ mina diki dok/e tor um gwo ki jim pok mo, hili aha/ mina tor um gwo ka ji sho'k goma Baba mo be.

²⁶ Dhali ka tee caan mo tani um mini dot ki gway pem mo. Dhali aha/ dinaki o um gwo mo ki aha/ mina dot Ababa gom um mo. ²⁷ Haali/ Ababa ki is piti enki um mo haali/ um enki aha/ mo dhali gamki gwo is ki aha/ pu'dkina 'pena Baba mo be. ²⁸ Aha/ pikina 'pena Baba mo dhali aha/ pu'dkina i 'kwaniny'cesh mo be. Dok/e aha/ mura idhal 'kwaniny'cesh 'pen mo dhali ya Ababa mo be.

²⁹ Imancik a'di gwo o gwo mo ki: Ayy, shwane/ / e tor ki gwo shoka 'cesh mo, yisa ki ari gwon kamu/ jin poka/eya. ³⁰ Shwane/ aman misha ki / e mishkina ris to 'baar mo dhali /e mini mii diki ta gi jan tal 'den kamu/ mmodot/e gwo mo. Gom 'kup mii yan mo tani aman gamkina gwo is ki / e pu'dkin 'peni Arumgimis mo be. ³¹ Yesus ki thok uni gwo mo ki: A/gwo gama um is shwane/ mowa? ³² Mo midi pu'du/ mo. Ka jin gana/ a'di pu'dki'd mo ki um minu cecker bwa mo, aris umi 'baar mo e gu'b bum ka 'dete/ 'dete/ mo dhali um mini dhal aha/, aha/ 'de/ mo. Hili aha/ dina aha/ 'de/ yisa, haali/ Ababa a'di nyakki di ki aha/ mo be. ³³ Aha/ okina gwo yansan e um mo ki e aha/ mo tani um mini ta gi mon'ku'th is mo. E mony'cesh yan mo tani um mini gam montoc bwa mo, hili roci shoka 'cesh 'te/ ma, haali/ aha/ pikina mony'cesh yansan e ki mii mo be.

17

Yesus 'Thoki'd mo gom

Imanciḱ A'di Gwo mo

¹ Ka Yesus 'baarki gwo gwansan mmo/ o mo tani a'di 'de'kki em piti 'kup ki momis mo dhali o gwo mo ki: Ababa, mo pu'dki'd mo. Kari / e Ya/ m pini ki ca mo ki Ya/ m pini si'da/ midi kar / e ki ca mo be. ² Me'dyin jin cikina / e a'di mom'bi'th apo/ bungwar is mo mmoḱi mon'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo e uni gun cikina / e a'di mo be. ³ Dhali mon'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo a'dan be, ki uni mini mish / e mo, ki / e tana Arumgimis gana/ / e 'de/ ki lish mo, dhala Yesus Kristhos, a'di jin hashkina / e mo be. ⁴ Aha/ karkina / e ki ca mo e mony'cesh yansan mmothimkika/ atu'c jin cikina / e aha/ mmomii mo be. ⁵ Dhali shwane/ Ababa, kari / e aha/ ki ca e buḱ'kus pini mo ma, a'di jin ta monyca jin nyakka/ ki / e nṯwa/a/ ki mony'cesh yansan dinuki uḱ mo be.

⁶ Aha/ ṯorkina gway pini eya tente/ e 'kwaniny'cesh mo, uni gun cikina / e aha/ 'peni 'kwaniny'cesh mo. Uni ta kum pini mo dhali / e ciki uni aha/ mo dhali uni dhuki gwom pini mo be. ⁷ Shwane/ uni mishkin ka ris to 'baar mo kun cikina / e aha/ mo tani uni 'peni / e mo be. ⁸ Haali/ aha/ cikina uni gwo kun cikina / e aha/ mo dhali uni bu'thki uni mo dhali mish ka jin gana/ ki aha/ pikina 'peni / e mo, dhali uni gamki gwo is ki / e a'di ihashki aha/ mo be. ⁹ Aha/ dikina mmo'tho mo gom uni mo. Aha/ yisa dina

mmo'tho gom 'kwaniny'cesh gwansan mo, hili gom uni gwansan kun cikina / e aha/ mo haali/ uni ta kum pini mo be. ¹⁰ Aris kum pemi 'baar mo tani uni ta kum pini mo be. Dhali kum pini ta kum pem mo dhali aha/ karkunu ki ca e uni mo be. ¹¹ Dhali shwane/ aha/ mina diki di i mony'cesh yan mo, hili uni a'di i'koni mony'cesh yan mo, dhali aha/ yakina iya i / e mo. Ababa, / e jin kogu mo, dhuyi uni ma e gway pini mo uni kun cikina / e aha/ mo, ki uni mini tal 'de/ mo isi me'd jin tala ana 'de/ mo be. ¹² Ki aha/ dikina uni naskina/ mo tani aha/ dhukina uni ki gway pini mo, uni kun cikina / e aha/ mo. Aha/ jikina uni mo dhali jan tal 'deḱ kamu/ 'peni uni yisa thisu e mowa, hili jasi ya/ gi a'di jin daḱu gwo me'd mo, ki Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu minu thim moyi. ¹³ Hili shwane/ aha/ yakina iya i / e mo, dhali gwo gwansan ṯorkika/ 'kwaniny'cesh mo ki uni mina bwa 'kuny mo mmo'tu'd uni ki is buni mo. ¹⁴ Aha/ cikina uni gwom pini mo dhali 'kwaniny'cesh shi/ki uni i e mo haali/ uni 'koki ta ku gi mony'cesh mo, isi me'dyin dika/ ki ta ji gi mony'cesh mo be. ¹⁵ Aha/ dinaki 'tho ki / e mini 'taki bu'th uni 'peni mony'cesh mo, hili ki / e mini 'taki dhu uni 'peni a'din thus 'deyin mo. ¹⁶ Uni 'koki ta ku gi mony'cesh mo, isi me'dyin dika/ ki ta ji gi mony'cesh mo be. ¹⁷ Dhagami uni ki

gwoŋ gana/ mo. Gwom pini ita gwoŋ gana/ mo be. ¹⁸ Me'd jin hashkina /e aha/ i mony'cesh mo tani wakan si'da/ aha/ hashkina uni mo e mony'cesh mo be. ¹⁹ Dhali gom gway buni mo tani aha/ dhagamkina is pem mo, ki uni si'da/ minu dhagam e gwoŋ gana/ mo be.

²⁰ Aha/ dinaki 'tho gom uni gwansan uni 'cena mo, hili si'da/ gom uni gwansan kun mini gam aha/ gwo is i'ko'd mo e gwom buni mo be, ²¹ ki uni 'baar mo mini tal 'de/ mo, isi me'dyin /e jin tana Baba dikin e aha/ mo, dhali aha/ e /e mo, ki uni si'da/ mini 'ko e ana mo, wakan ki 'kwaniny'cesh mini gam gwo is ki /e hashki aha/ mo be. ²² Dhali monyca yin jin cikina /e aha/ mo tani aha/ cikina uni a'di mo ki uni mini tal 'de/ mo isi me'd ana mmotala ana 'de/ mo be. ²³ Aha/ e uni mo dhali /e e aha/ mo ki uni minu gam is ki gam gana/ mmotal 'de/ mo, wakan ki 'kwaniny'cesh mini mish ki /e a'di ihashki aha/ mo dhali /e enki uni mo isi me'dyin jin enkina /e aha/ mo be. ²⁴ Ababa, aha/ ona bwa si'dayi ki uni gwansan kun cikina /e aha/ mo mini nyak 'ko ki aha/ mo e mo yin jin miga/ di mo, mmopar mony-cam pem e mo, a'di jin cikina /e aha/ mo ki mo/en pini gom aha/ mo ntwa/a/ ki mony'cesh yan dinuki ka'b mo be. ²⁵ Ayy Ababa jin ta'da kar/ e mo, 'kwaniny'cesh 'koki mish /e mo, hili aha/ mishkina /e mo, dhali uni gwansan imishkin

ki /e a'di ihashki aha/ mo be. ²⁶ Aha/ torkina uni gway pini i e mo dhali aha/ mina kar a'di eya tente/ mo, ki mo/en caan jin enkina /e aha/ mo tani midi di e uni mo dhali aha/ e uni mo be.

18

Mo jin 'Cithuwa 'Cith Is ki Gwo mo dhali Mo jin Budhuwa Yesus mo

¹ Ka Yesus dakki gwo gwansan o mo tani a'di yaki'd ka pije/ mo nyakki imancik a'di gwo mo mmo'cith embul wosh ma Gidruun mo e mo yin jin dikina monsinu mo, a'di jin cikina a'di nyakki imancik a'di gwo mo be. ² Dhala Yahuusa a'di jin 'cithki a'di is ki gwo mo si'da/ mishki mo mo haala Yesus yaki'di mun me'd ka ris mo nyakki imancik a'di gwo mo be. ³ Wakan Yahuusa a'di cikunu i/askar kun tulu 'kup mo, uni gun dhunu mo mmoji mo mo, dhali kun tiya kun tana imanji mo mo si'da/ 'peni igasiis kun can mo dhali 'Kwani Parisiyiin mo, dhali uni iikin mo ka lamba/ ime'd mo dhali dhantho/ mo dhali to kun asu mo. ⁴ Dhali yan'ko'd Yesus mishki'da ris to gwansan kun mini pu'du/ i a'di mo tani dhali a'di yaki'd ka karambuye/ mo dhali o uni gwo mo ki: Kaja napa um mo? ⁵ Dhali uni ki thoŋ a'di gwo mo ki: Yesus gi Pa Naasira mo. Yesus ki thoŋ uni gwo mo ki: Aha/ a'dan jin tana a'di mo. Dhala Yahuusa jin 'cithki a'di is ki gwo mo tani doshki'd nyakki uni mo be.

⁶ Ki a'di oki uni gwo mo ki: Aha/ tana a'di mo tani, uni iikin ka cɪŋ'ko'd mo dhali taɣkina 'cesh mo be. ⁷ Dok/ e a'di ki dot uni gwo mo ki: Kaja a'di inɔpa um mo? Dhali uni ki thok a'di gwo mo ki: Yesus gi Pa Naasira mo. ⁸ Yesus ki thok gwo mo ki: Aha/ torkina um gwo mo ki: Aha/ a'dan jin tana a'di mo. Wakki/ um nɔpi aha/ kan mo tani dhalki 'kwani gwansan iin mo ma. ⁹ A'di ta gwo jin thimkunu moyi jin okina a'di mo ki: 'Peni uni gwansan kun cikina / e aha/ mo tani aha/ dinaki this jan tal 'deŋ kamu/ e mo be. ¹⁰ Dhali yan'ko'd Buterus ta'd gi dhan gandala turga/ mo dhali a'di ki buk a'di mo dhali ruθhun cɪŋkina/ ma gasiis jin ca'd mo dhali 'cith a'di 'ce ma bim poros piti mo. Dhali cɪŋkina/ yan yuku gway ka Malkus mo be. ¹¹ Yesus ki owa Buterus gwo mo ki: Dwari gandala turgam pini e 'kumpum piti mo. Miga/ diki piya kubbaaya jin cikin ma Baba aha/ mo 'taa?

Yesus Suskunu mo Ibwambor ma Gasiis jin Ca'd mo

¹² Wakan i/ askar dhala mancil ma askar alip buni mo dhali imanji mo mo 'peni 'Kwani Yahuuda/ mo uni bu'θkina Yesus mo dhali dek a'di mo be. ¹³ Ntwa/ a/ uni ki sus a'di eya Hannaan mo haali/ a'di ta'da mar ma Kayaapa mo, a'di jin ta'da gasiis jin ca'd gi yil caan mo be. ¹⁴ A'di ta'da Kayaapa jin logomki 'Kwani Yahuuda/ ki

gwo mo ki a'di ta shi/ miim 'boro'd jin mina wathin tal 'deŋ kamu/ 'taki wu mo gom 'kwani mo be.

Buterus Watki'da Yesus Gway mo be

¹⁵ Simaan Buterus bathki'da Yesus nsho'k mo dhali amancik a'di gwoŋ kamu/ si'da/ mo. Dhali amancik gwo yan a'di mishkin ma gasiis jin ca'd mo dhali gom mii gi wakan mo tani a'di cikki bwaagoŋ ma gasiis jin ca'd mo nyakka Yesus mo be, ¹⁶ ka Buterus di'di modosh naskina/ e 'twaŋkala goŋ mo be. Wakan amancik gwo yan jin mishkin ma gasiis jin ca'd mo yaki'd ka piye/ mo dhali tora tor ki nyarany cɪŋkina/ jin hili 'twaŋkala goŋ mo dhali susa Buterus bwaman mo mo. ¹⁷ Dhali nyarany cɪŋkina/ jin hili 'twaŋkala goŋ mo tani o'da Buterus gwo mo ki: / E si'da/ diki ta amancik wathi/ yansan gwo mo 'taa? A'di ki o gwo mo ki: Aha/ yisa tana a'diya. ¹⁸ Dhali uni kun ta cɪŋkina/ dhali imanji mo mo tani uni 'thaki o'da 'cila'th mo haali/ mo 'thupa'thup mo, dhali uni 'kokin mo mmosam is buni i o'd mo. Dhala Buterus si'da/ nyakki di ki uni mo mmodoshkina a'di mo dhali mmosam is piti i o'd mo be.

Gasiis jin Ca'd Dotki'da Yesus Gwo mo

¹⁹ Dhali yan'ko'd agasiis jin ca'd dotki'da Yesus gwo mo gom imancik a'di gwo mo dhali gom gwo jin tora a'di mo be. ²⁰ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ torkina

'kwaniny'cesh gwo eya tente/ isa yempa/ mo dhali aha/ tor kina gwo isa yempa/ e gu'b gi montul is mo dhali e gu'b gi mondheleladhelel mo, e mo yin jin tulkina 'Kwani Yahuuda/ isi 'baar mo mmonta' de/ mo. Aha/ dinaki tor gwoŋ kamu/ ka kwal is mo. ²¹ /E doti aha/ gwo janta mo? Doti uni gwansan kun cik aha/ gwo mo ma, gwo jin okika/ uni mo. Uni mishi gwo kun oka/ mo be. ²² Ki a'di oki gwo gwansan mo tani jan tal 'de/ 'peni imanji mo mo jin doshki'd ki 'dishe/ mo tani dorki'da Yesus ki me'd piti mo dhali o gwo mo ki: Eeh. A/ e thokkina gasiis jin ca'd gwo mo kana? ²³ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Wakki/ aha/ thutha gwo o mo tani tori gwo jin thuthka/ mii mo. Hili wakki/ aha/ ona gwo ka kar/ e mo tani atinta dorkina / e aha/ mo? ²⁴ Dhali yan'ko'd Hannaan ki hash a'di eya gasiis jin ca'd ki mondek is mo be.

Buterus Watki'da Yesus Gway mo Dok/e

²⁵ Dhala Simaan Buterus a'di diki'di modosh ki mis mo dhali mmosam is piti i o'd mo. Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: /E si'da/ diki ta amancik a'di gwo mo 'taa? A'di watki gwo mo dhali o gwo mo ki: Aha/ yisa tana a'diya. ²⁶ Dhali cinjkinan tal 'derj kamu/ 'peni uni ma gasiis jin ca'd jin ta'da abas gi wathi/ jin 'cith ma Buterus 'cem piti mo tani dotki a'di gwo mo ki: Dika/ ki par / e e mo nyakki a'di e bwam monsinu mowa? ²⁷ Dok/ e

Buterus watki gwo mo, dhali ki jahanne/ adhongola nwa gwoki e mo be.

Yesus Diki'd Ibwambor ma Bilaatus mo

²⁸ Yan'ko'd uni ki susa Yesus mo 'peni gu'b ma Kayaapa mo e mo jin ca'b ma mudhiir nycine/ mo. A'di ta mon'thamo/ ka 'tum mo. Uni ki is buni 'koki cic mo jin din ma mudhiir nycine/ mo, wakan ki uni minu 'taki 'koki nyo/ is mo, hili jin mina uni 'taki shwa to gi Mompe'kupanyolos mo be. ²⁹ Wakan aBilaatus yaki'd ka pije/ e uni mo dhali o gwo mo ki: Gom 'kup gwo gi wakatinta iyerkina um wathi/ yan is ki gway mo? ³⁰ Uni ki thok a'di gwo mo ki: Wakki/ wathi/ yansan midi 'taki diki ta jin thus ki thus mo tani aman mina 'taki 'koki ci a'di wakan mo be. ³¹ Bilaatus ki thok uni gwo mo dhali o gwo mo ki: Susi um a'di ki is bum mo dhali dwalli a'di gwo mo ki gwo jin ta jin kan bum mo. Dhali 'Kwani Yahuuda/ thokki a'di gwo mo ki: A'di diki ta mii jin dhala gwonkan am bway mo mmokar jan tal 'derj kamu/ 'kupa 'cesh mo mmowu mo ba/. ³² A'di yansan miikunu mo mmothim gwo moyi jin okin ma Yesus mmo'or gwo mo gom wu jin mina a'di wu mo be.

³³ Bilaatus cikki'd e mo ma mudhiir ka nyan'ko'd mo dhali yuka Yesus mo dhali o a'di gwo mo ki: Ki /e de itana Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo de? ³⁴ Dhala Yesus ki thok

gwo mo ki: /E si'da/ on kan e bwam pini mo 'taa? walla 'kwanin tiya a'di itorki /e gwo gom aha/ mo? ³⁵ Bilaat^{us} ki thok a'di gwo mo ki: Aha/ tana Wathi/ Yahuudaa? 'Kwani gi kal pini dhali igasiis kun can mo uni ciki /e ki aha/ mo. Ki tonta imiikina /e mo sa/? ³⁶ Yesus ki thok a'di gwo mo ki: Bampam pem jin taka/ tapa mo tani diki ta ji gi mony'cesh yansan mo. Wa^{ki}/ mom pem jin taka/ tapa mo midi 'taki di e mony'cesh yansan mo tani cin^{kinam} pem mini 'taki as mo, ki aha/ minu 'taki 'koki ci 'Kwani Yahuuda/ mo. Hili mom pem jin taka/ tapa mo tani yisa 'peni mony'cesh yana. ³⁷ Bilaat^{us} ki thok a'di gwo mo ki: Ba /e be itana malik mo 'te/ ise be. Yesus ki thok gwo mo ki: /E be i/ on ki aha/ tana amalik mo be. Haali/ gom 'kup mii yan mo tani aha/ dho'th^{kunu} mo dhali gom 'kup mii yan mo tani aha/ pu'dkina e 'kwaniny'cesh mo mmotor gwo ki gwo^g gana/ mo. Aris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ uni gun ta 'kwani gi gwo^g gana/ mo tani uni cikki 'twam pem mo be. ³⁸ Bilaat^{us} ki o a'di gwo mo ki: Ki gwo^g gana/ atinta jan?

Yesus Torkunu Gwo 'Twa/a 'Cesh mo Mmowu mo

'Ko'di a'di oki gwo gwansan mo tani a'di yaki'd ka pije/ e 'Kwani Yahuuda/ dok/ e mo dhali tor uni gwo mo ki: To^g kamu/ yisa gamkika/ e a'di jin miga/ yer a'di is ki gway mo. ³⁹ Hili

um tan gi mii mo ki aha/ mina 'taki 'cu^k ki um wathin tal 'de/ gom um ka cim gi Mompe'kupanyolos mo. Um ona bwa ki aha/ mina 'cu^kki uma Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo 'taa? ⁴⁰ Uni cuun kagahara dok/ e mo mmo/ o gwo mo ki: Wathi/ yansan yisa, hila Baraabas mo. Dhala Baraabas a'di ta wathi/ jin ta'da mandil to mo be.

19

¹ Dhali yan'ko'd Bilaat^{us} ki budha Yesus mo dhali dor a'di ki yisbip mo be. ² Dhali i/ askar uni to'di to^g'kup 'pena 'de/ mo dhali kar a'di i 'kup piti mo dhali uni ki hi'th a'di burrinyen duk is mo. ³ Uni pu'dkini a'di mo mmo/ o gwo mo ki: Hayy, Malik gi 'Kwani Yahuuda! Dhali uni ki dor a'di ki me'd buni mo be. ⁴ Bilaat^{us} a'di yaki'd ka pije/ dok/ e mo dhali o uni gwo mo ki: Hili mo mo ma. Aha/ suskina um a'di ka pije/ mo ki um mini mish ki aha/ dinaki gam to^g kamu/ e a'di jin miga/ yer a'di is ki gway mo be. ⁵ Wakan aYesus a'di yaki'd ka pije/ mo mmohi'th to^g'kup ma 'de/ mo dhali burrinyen duk is mo, dhala Bilaat^{us} ki o uni gwo mo ki: Wathi/ a'dahan mo be. ⁶ Ki igasiis kun can mo dhali imanji mo mo parki a'di e mo tani uni kumki cu-uwa/ kagahara mo mmo/ o gwo mo ki: 'Koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo. 'Koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo. Dhala Bilaat^{us} ki o uni gwo

mo ki: Guyi um a'di ki is bum mo dhali 'koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo haali/aha/ dinaki gam toŋ kamu/ e a'di jin miga/ yer a'di is ki gway mo be. ⁷ 'Kwani Yahuuda/ ki thoḵ a'di gwo mo ki: Aman tana gi gwoŋkan jin cikunu mo dhali ki gwoŋkan jin cikunu mo tani a'di ka ba/ imidi wu moyi, haali/ a'di kar is piti mmota Ya/ ma Arumgimis mo be. ⁸ Ka Bilaatus cikki gwo gwansan mo tani a'di ko/ ki is kagahara mo be. ⁹ A'di ciḵki mo ma mudhiir dok/ e mo dhali owa Yesus gwo mo ki: Ki / e 'peni mana sa/? Hila Yesus ḵi a'di gwon thoḵa kamuwa? ¹⁰ Wakan Bilaatus ki o a'di gwo mo ki: /E mini diki thoḵ aha/ 'twaa? Dina / e ki mish ki aha/ tana gi mom'bi'th mo mmo'cuḵ / e mo dhali tana gi mom'bi'th mo mmo'kosh / e ki cwany'cithan dhul mo? ¹¹ Yesus thoḵ a'di gwo mo ki: /E mini 'taki dar gi mom'bi'th apo/ aha/ mo, hili isi ciki/ a'di jin ciyunu/ e 'peni momis mo. Wakan si'da/ a'di jin ciki / e aha/ mo tani a'di cana mi-inthus mo be.

¹² 'Peni mo yan mo tani Bilaatus ḵapki bway mo mmo'cuḵ a'di mo, hili 'Kwani Yahuuda/ kumki cuuwa/ mo mmo/o gwo mo ki: Wakki/ / e mini dhal wathi/ yan me'd mo tani / e yisa tana mugu ma Kaysara. Haali/ aris 'kwani 'baar mo ka 'deṭe/ 'deṭe/ kun dhu is buni ka maḵik mo tani uni dhu is buni apowa Kaysar mo be. ¹³ Ka Bilaatus cikki gwo yansan mo tani

a'di suski'da Yesus ka pije/ mo dhali a'di ki ḵa'ba 'cesh apowa kursori jin dwallu gwo mo e mo ma 'cesh jin yukḵunu gway ka A'cesh jin Rusu Mmoḵi Jamas mo dhali jin ta 'twaŋ 'Kwani Ibraniyiin ka Jabbaaṭha mo be. ¹⁴ Dhali a'di ta'da tee jin Thosonkunu to mo gom Mompe'kupanyolos mo, dhali a'di ta'da tente/ ibwaŋ'kup mo be. A'di ki o 'Kwani Yahuuda/ gwo mo ki: Amalik bum a'dan mo be. ¹⁵ Dhali uni kumki cuuwa/ mo mmo/o gwo mo ki: A'di ka bor 'de/ mo. A'di ka bor 'de/ mo. 'Koshi a'di ki cwany'cithan dhul mo. Bilaatus ki o uni gwo mo ki: Miga/ 'kosha Malik bum ki cwany'cithan dhula? Dhali igasiis kun can mo thoḵ a'di gwo mo ki: Aman 'konaki ta ga maḵika kamu/ mo ba/ hila Kaysar a'di 'de/ mo be. ¹⁶ Dhali yan'ko'd a'di ki ciki a'di ki uni mo mmo'kosh ki cwany'cithan dhul mo be.

Mo gi 'Koshuwa 'Kosh ki Cwany'cithan Dhul mo

¹⁷ Wakan uni bu'thkina Yesus mo dhali a'di yaki'd ka pije/ mo mmokaḵal cwany'cithan dhul pitin gana/ mo e mo jin yukḵunu gway ki mo ma simaŋ 'kup mo, a'di jin yukḵunu gway ki 'twaŋ 'Kwani Ibraniyiin mo ka: Gulguṭha mo be. ¹⁸ Uni ki 'kosh a'di ki cwany'cithan dhul imun mo dhali 'kwanin sun tiya si'da/ nyakḵunu 'kosh ki a'di mo, jan tal 'deŋ kamu/ ki 'bana kamu/ mo, dhali jamu/ ki 'bana kamu/ mo

dhala Yesus ibwamani uni mo be. ¹⁹ Bilaatus si'da/ a'di 'kwarki gwo mo dhali kari 'kup cwany'cithan dhul mo, a'di jin denkunu e mo ka: Yesus gi Pa Naasira, jin ta'da Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo. ²⁰ 'Kwani Yahuuda/ ka ris denki gwo yansan e mo jin 'kwarkunu mo haali/ mo jin 'koshkunuwa Yesus ki cwany'cithan dhul mo tani a'di 'dishki 'penkuman bampa/ is mo dhali a'di 'kwarkunu ki 'twan 'Kwani Ibraniyiin mo dhali ki 'twan 'Kwani Ithaliyaan mo dhali ki 'twan 'Kwanin Griki mo be. ²¹ Dhali yan'ko'd igasiis kun can gi 'Kwani Yahuuda/ mo okina Bilaatus gwo mo ki: Dhalku/ gwo ki 'kwar mo mmo/o ka: Malik gi 'Kwani Yahuuda/ mo, hili, 'kwari gwo mo mmo/o ki: Wathi/ yansan o'd ki: Aha/ tana aMalik gi 'Kwani Yahuuda/ mo be. ²² Bilaatus thokki gwo mo ki: A'di jin 'kwarka/ mo tani 'kwarkika/ mo be.

²³ Dhali ki i/ askar mmo'koshkina uniya Yesus ki cwany'cithan dhul mo tani uni ki bu'th burrinyem piti mo dhali pwak a'di bwa mo she donon mo, jan tal 'de/ goma askar ki she/ she/ mo. Hili burrinyem bwaman piti jin uku ki dar gi mosho mo, miikunu mo 'peni 'ba/ tagi bum'pen mo be. ²⁴ Wakan uni oki gwo ka rem 'kup mo ki: Dhalkina ki dher a'di bwa mo, hili ana ki bit to mo gom a'di mo ki ana mina par e mo ki a'di midi ta jim maja mo. A'di ta gwo jin

thimkunu moyi me'd gwo jin 'kwarkunu mo e Gwo ma Arumgimis mo ki:

Uni kwa/ ki burrinyem pem bwa mo e bwam uni mo,

dhali gom burrinyem pem mo tani to tagkina uni mo be.

²⁵ Wakan i/askar uni miiki to yansan mo. Hili uni kun doshkin ki 'dishe/ e cwany'cithan dhul ma Yesus mo tani ta a'di jin ta kum mo dhali 'bwaham gi kum mo be, dhala Mariyam jin ta ash ma Kiluuba mo dhala Mariyam Magdaliyya mo.

²⁶ Ka Yesus parki kum e mo dhali amancik a'di gwo jin ena a'di kagahara jin doshki'd ki 'dishe/ mo tani a'di ki o kum gwo mo ki: A'boma, hili ya/ m pini mo ma. ²⁷ Dhali yan'ko'd a'di ki owa mancik a'di gwo gwo mo ki: Hili kwan mo ma, Dhali 'peni mo caan mo tani amancik a'di gwo suski'da yim bway gu'b pitiin gana/ mo be.

Jwa ma Yesus mo

²⁸ 'Ko'di mo yansan mo tani Yesus mmomishkina a'di ka ris to 'baar mo ki uni 'baarkunu mo tani oki gwo mo (mmothim Gwo moyi jin 'kwarkunu mo) ki: Aha/ butha yi'de/ mo be. ²⁹ Dhali ton'kul bwan kamu/ diki'd mo jin 'tu'dkunu mo ki yiman tom'paca'd mo. Wakan uni ki paca lipa/ mo mmo'tu'd a'di ki yiman tom'paca'd mo dhali kar a'di e cwa jin wana e ki cwa ma 'tasha jal bip mo dhali kar a'di e 'twam piti mo

be. ³⁰ Ka Yesus bu'thki yiman tom'paça'd mo tani a'di ki o gwo mo ki: A'di 'baarki'd mo, dhali a'di ki luṅ 'kup piti mo dhali çì shi/in piti mo be.

Gwar ma Yesus Su'kkunu mo

³¹ Me'd jin tana a'di atee jin Thosonkunu to mo, ki bungwar is mini 'taki 'koki 'ko apo/ cwany'ciṭṭhan dhul ka cim ma pesu/ mo (haali/ acim ma pesu/ caan ta'da cim jin eka/ ek mo) tani 'Kwani Yahuuda/ dotkina Bilaatus 'twa/ mo ka yorom buni minu 'taki 'ce'd mo dhali ki uni minu 'taki kal mo be.

³² Wakan i/askar uni pu'dkin mo dhali 'ce'da yoro gi a'di jin twa/a/ mo dhali ji gi a'din kamu/ jin nyakkunu 'kosh ki cwany'ciṭṭhan dhul ki a'di mo.

³³ Hili ki uni pu'dkina Yesus mo dhali par a'di e mo ki a'di wuki'd hila/ mo tani uni 'koki 'ce'da yorom piti mo be.

³⁴ Hila askara 'deṅ kamu/ su'kki a'di gwar ka mee mo dhali ki jahanne/ abas guski'd mo dhali yi'de/ mo be.

³⁵ A'di parki a'di e mo tani a'di oki gwo mo be - gwom piti jin torkina a'di mo tani ta gwoṅ gana/ mo dhali a'di mishki'd ki a'di torki gwoṅ gana/ - ki um si'da/ mini gam gwo is mo be.

³⁶ Haali/ to gwansan uni bu'thki mo mo mmothim Gwo ma Arungimis jin 'kwarkunu moyi ki: Asiman tal 'deṅ kamum piti minu 'koki 'ce'd mo be.

³⁷ Dhali dok/e Gwo ma Arungimisa kamu/ jin 'kwarkunu mo o gwo mo ki: Uni mini hil a'di

mo a'di jin su'kkina uni mo be.

Mo jin Kanuwa Yesus mo

³⁸ Ko'di mii yansan mo tani Yuusup gi Pa Arraama, a'di jin ta'da manciṭa Yesus gwo mo, hili ki kup mo, haali/ a'di ko/ ki 'Kwani Yahuuda/ mo, dhali a'di dotki'da Bilaatus 'twa/ mo ki a'di midi 'taki kal bungwar is ma Yesus mo dhala Bilaatus dhalki a'di bway mo be. Wakan a'di pu'dki'd mo dhali kal bungwar is piti mo be. ³⁹ Nikudimus si'da/ a'di jin yayi'di a'di ntwa/ a/ mon'thiny mo, a'di pu'dki'd mo mmokal yiman cwa jin yuku ka murr jin 'koshi e ki yiman cwan kamu/ jin wana e ka 'kwatan mo, a'di jin kuyi mo ki kuy mo, dhali jin baru ka ratul iss 'kwanimpa imudhe'd mo be.

⁴⁰ Uni ki kal bungwar is ma Yesus mo dhali 'tam a'di is ki burrinyen dhiny e mo dhali to kun kuyi mo ki kuy mo me'd mii jin miina 'Kwani Yahuuda/ mo mmokana kan mo be.

⁴¹ Dhali e mo jin 'koshkunu a'di ki cwany'ciṭṭhan dhul nycine/ mo tani bwam monsinu di'd mo dhali e monsinu mo tani jis jwa jin ta jin this diki'd mo jin dinuki kar wathin kamu/ nycine/ naskina/ mo be. ⁴² Wakan haali/ a'di ta'da tee gi 'Kwani Yahuuda/ jin Thosonkunu to mo dhali gom jis jwa 'disha'dish mo tani uni ki kara Yesus imun mo be.

20

Mompi jin Piyunu mo

¹ Dhali ka cim jin t^{wa}/ a/ ka dhas mo tani Mariyam Magdaliyya pu'dki'd mo e moŋ'kupaje ka 'tum mo ki mo di'd ki mondhurum naskina/ mo dhali a'di parki wosh e ki a'di ka'ckunu hila/ 'peni jis jwa mo be. ² Wakan ayim guski'd mo dhali ya mo eya Simaan Buterus mo dhali amancik a'di gwoŋ kamu/ mo, a'din 'de/ yin jin en ma Yesus mo, dhali o uni gwo mo ki: Uni kalki Tapa 'peni jis jwa mo dhali aman 'konaki mish mo jin karkina uni a'di nycine/ mo. ³ Dhali yan'ko'd Buterus pu'dki'd ka pije/ mo nyakka mancik a'di gwoŋ kamu/ mo dhali uni sokin ka karambuye/ 'kup ki jis jwa mo be. ⁴ Dhali uni sokin mo, hila mancik gwoŋ kamu/ a'di bolki'da Buterus sho'k mo dhali jidhir e jis jwa nt^{wa}/a/ mo be. ⁵ Dhali a'di tuki mo mo mmohil bwaman mo dhali a'di parki jasi burrinyen dhiny e e mo mmo/ishi mom buni mo, hili a'di diki ya bwaman mo be. ⁶ Dhali yan'ko'd Simaan Buterus pu'dki'd mo mmobath a'di nsho'k mo dhali a'di yaki bwany jis jwa mo dhali a'di ki par burrinyen dhiny e e mo mmo/ish mo be, ⁷ dhali burrinye/ jin dekkunu a'di i'kup piti mo tani yisa nyakki ish ki burrinyen dhiny e mo, hili a'di 'ku'ki is mo e mom piti mo be. ⁸ Dhali yan'ko'd amancik gwoŋ kamu/ a'di jin jidhirki'di jis jwa nt^{wa}/a/ mo tani a'di si'da/ seki bwaman mo dhali a'di mishki mo mo dhali gam gwo is mo

be. ⁹ Haali/ uni 'koki mish Gwo ma Arungimis jin 'kwarkunu mo naskina/ ki a'di mididi mii pi 'peni mowu mo be. ¹⁰ Dhali yan'ko'd imancik a'di gwo uni dokki bway pam buni mo be.

Yesus Piki'da Mariyam Magdaliyya I/is mo

¹¹ Hila Mariyam doshki'd mo mmoko mo apije/ 'peni jis jwa mo dhali me'd jin gwokin ma yim mo tani ayim ki tu mo mo dhali par jis jwa e mo be. ¹² Dhali ayim parki iman'doyu gwo su/ e ki bany bany mo mmo'ko e mo yin jin 'thikunu bungwar is ma Yesus mo, jan 'de/ diki'di bun'kup piti mo dhali jan kamu/ e busho'k piti mo be. ¹³ Uni ki owa yim gwo mo ki: A'boma, atinta gwokina / e kan mo? Ayim ki tho'k uni gwo mo ki: Haali/ uni kalki Tapam pem mo dhali aha/ mola mo jin karkina uni a'di nycine/ mo be. ¹⁴ Mmo/ona a'di gwo kan mo tani ayim ki tuga bor mo dhali para Yesus e mo mmo-dosh mo, hili ayim diki mish a'di ki a'di ta'da Yesus mo be. ¹⁵ Yesus ki owa yim gwo mo ki: A'boma, atinta gwokina / e kan mo? Dhali aja inapkina / e mo? Dhali a'di toshki'd ki a'di ta'da manhil bwaman monsinu mo. Ayim ki o a'di gwo mo ki: Tapa, wakki/ / e kalki a'di mo tani tori aha/ mo jin 'thikina / e a'di nycine/ mo dhali aha/ mina kal a'di mo be. ¹⁶ Yesus ki owa yim gwo mo ki: Mariyam. Ayim ki tu'k 'ban mo dhali o a'di gwo ki 'twanj 'Kwani Ibraniyiin ki:

Rabbooni (a'di jin ta 'pemen gwo jin onu mo ka: Mantor Gwo mo be).¹⁷ Yesus ki owa yim gwo mo ki: Dhalku/ ki peyaa/ i is mo haali/ aha/ dinaki seya Baba naskina/ mo. Hili yaku/ e iwak pem mo dhali o uni gwo mo ki: Aha/ sena se Ababam pem mo dhali Ababam bum mo, dhali eya Arungimis pem mo dhali eya Arungimis bum mo be.¹⁸ Mariyam Magdaliyya yaki'd mo dhali o imancik a'di gwo gwo mo ki: Aha/ parkina Tapa e ka pinya/ em pem mo be. Dhali ayim tor ki uni gwo mo ki a'di tor ki'da ris to gwansan eya yim mo be.

Yesus Piki Imancik A'di Gwo I/is mo

¹⁹ Dhali ki mo ta mom'pimpili/ mo ka tee caan mo jin ta'da cim jin twa/ a/ ka dhas mo tani acampur gu'bi 'baar mo 'kokin ki mu'th mo e mo jin 'kokina imancik a'di gwo nycine/ mo haali/ uni ko/ ki 'Kwani Yahuuda/ mo. Dhala Yesus pu'dki'd mo dhali doshi bwam uni mo dhali o uni gwo mo ki: Monku'th is midi di e um mo.²⁰ Ki a'di oki gwo yansan mo tani a'di ki tor uni me'd piti i e mo dhali gwar piti mo be. Dhali yan'ko'd imancik a'di gwo 'kunykina bwa mo mmoparkina uni Tapa e mo be.²¹ Yesus ki o uni gwo dok/ e mo ki: Monku'th is midi di e um mo. Me'd jin hashkin ma Baba aha/ mo tani isi kan si'da/ aha/ hashkina um mo be.²² Dhali

ki a'di oki gwo yansan mo tani a'di shi/ inki'da po/ uni mo dhali o uni gwo mo ki: Budhi Shi/ in Dheleladhelel mo ma.²³ Wakki/ um gwamki miinthus gi cin tiya mo tani uni gwamkunu mo, dhali wakki/ um 'koki gwam miinthus gi cin tiya mo tani uni 'konuki gwam mo be.

ATuuma jin Dar gi Monjam Gwo Is mo

²⁴ Dhala Tuuma a'di jin ta jan tal 'de/ 'peni unin 'kume'd i'ce'dka su/ mo, a'di jin yukku gway ka 'ci jin dhodhu isu/ mo tani a'di diki di i uni me'd jin pu'dkin ma Yesus mo be.²⁵ Wakan imancik a'di gwon tiya tor ki a'di gwo mo ki: Aman parkina Tapa e mo. Hili a'di ki o uni gwo mo ki: Isi ciki/ aha/ mina 'taki para du'd ma musmaar e mo e me'd piti mo dhali dwar me'd pem e jisan ma musmaar mo dhali dwar me'd pem e gwar piti mo tani aha/ mina diki gam gwo is mo be.

²⁶ Acim pekwar a'ko'd mo tani imancik a'di gwo 'kokini bwan gu'b dok/ e mo, dhala Tuuma nyakki di ki uni mo. Dhali acampur gu'bi 'baar mo 'ko ki mu'th mo. Hila Yesus pu'dki'd mo dhali doshi bwam uni mo dhali o gwo mo ki: Monku'th is midi di e um mo be.²⁷ Dhali yan'ko'd a'di ki owa Tuuma gwo mo ki: Kari me'd pini imahan mo dhali pari me'd pem e mo, dhali hethi me'd pini mo dhali dwari a'di e gwar pem mo. Dhalku/ ki di ki dar gi

gwo jin gamu is kan mo, hili gami gwo is mo ma. ²⁸ Tuuma thoƙ a'di gwo mo ki: Tapam pem dhali Arumgimis pem. ²⁹ Yesus ki o a'di gwo mo ki: A/gwo gama /e is mo haali/ / e parki aha/ e mo? Mom'bor mii 'te/ be gom uni gwansan kun mini gam aha/ gwo is mo ki uni 'koki par aha/ e naskina/ mo be.

Gwo jin 'Dapa'd ki 'Dap Gana/mo

³⁰ Dhala Yesus mii'da ris miimera tiya ka ris mo ibun'kusi imancik a'di gwo mo, uni kun 'konuki 'kwar eya warka/ yansan mo be. ³¹ Hili mii gwansan uni 'kwarkunu mo ki um mini gam gwo is ka Yesus ta'da Kristhos mo, a'di jin ta Ya/ ma Arumgimis mo, dhali ki um mini tikir gwo gam is mo dhali tikir mon'koki/e gam mo e gway piti mo be.

21

Yesus Piki Imancik A'di Gwo Pesu/I/is mo

¹ 'Ko'di mii yansan mo tani aYesus a'di ƙorki is piti eya tente/ doƙ/ e e imancik a'di gwo e shemen ma Al ma Thabariyya mo, dhali a'di ƙorki is piti wakansan mo be. ² Simaan Buterus dhala Tuuma a'di jin yukkunu ka A'ci jin dhodhu isu/ mo dhala Nathana/ iil gi Pan Kaana e Pany Jaliil mo, dhali iya/ ma Sabadi isu/ mo dhali imancik a'di gwon tiya isu/ mo, uni 'kon mmontal 'de/ mo be. ³ Simaan Buterus ki o uni

gwo mo ki: Aha/ yana ya mo mmocesh to yi'de/ mo. Dhali uni ki o a'di gwo mo ki: Aman mina ii nyakki/e mo. Uni iikin mo dhali se bwaakur mo. Hili ki mon'thiny caan mo tani uni 'koki bu'th toƙ kamu/ mo be.

⁴ Me'd jin kala mo kush mo tani Yesus doshki'd e shemen ma gap mo. Hili imancik a'di gwo 'koki mish ki a'di ta'da Yesus mo. ⁵ Yesus ki o uni gwo mo ki: Uciya, a/um ta gi to yi'den tiya 'te/ tana? Uni thoƙ a'di gwo mo ki: Yisa. ⁶ A'di ki o uni gwo mo ki: Biti 'thi/ ki 'bana bim poros ma kur mo dhali um mini gam kun tiya mo be. Wakan uni bitki a'di mo dhali shwane/ uni molona 'thi/ dir bway bwaakur mo haali/ to yi'de/ 'ka'da 'kupa! ⁷ Dhali imancik a'di gwo jin en ma Yesus mo o'da Buterus gwo mo ki: A'di ta Tapa be. Ka Simaan Buterus cikki gwo ki a'di ta Tapa mo tani a'di hi'thki burrinyem bwaman piti i is mo haali/ a'di di'd ki burrinye/ i empa'd 'te/ goma tu'c mo dhali a'di poshki'da al mo be. ⁸ Hili imancik a'di gwon tiya uni pu'dkin mo e bwaakur mo mmodira 'thi/ jin 'tu'da to yi'de/ mo haali/ uni yisa si'dkin 'pena gapa, hili uni athkina* natgini 'de/ mo be. ⁹ Ki uni pikin ka pije/ eya 'cesh mo tani uni parki o'd e jin 'thanu ka 'cila'th imun mo dhali to yi'de/ mmo'ko i o'd mo dhali maan'kuthu'd mo be. ¹⁰ Yesus ki o uni gwo

* 21:8 miyyateen duraa/

mo ki: Kali to yi'den tiya mo ma kun daka bu'thkina um mo. ¹¹ Wakan Simaan Buterus a'di yaki'da kur mo dhali dira 'thiya gap mo a'di jin 'tu'dkina to yi'deny caaga/ mo kun 'koni iss† 'kwanimpa ipesu/ i'ce'dka 'kume'd i'ce'dka kwara apo/ mo be. Dhali baga ris jin takina uni wakan mo tani a'thi/ yisa 'cithki bwa mowa. ¹² Yesus ki o uni gwo mo ki: Iiyu/ mo ma dhali shwa tonte/ gi mon'thamo/ mo. Hila mancik a'di gwoŋ kamu/ yisa di'd 'de/ jin ro'dki mii mo mmodot a'di gwo mo ki: Ki /e tana ja sa/? Uni nyithkin ki a'di ta Tapa mo be. ¹³ Yesus pu'dki'd mo dhali bu'th maan kuthu'd mo dhali ciki uni mo dhali to yi'de/ miikina a'di kan si'da/ mo be. ¹⁴ Mii yansan a'di ta mii jin 'kon ma po/i kwara mo jin torikin ma Yesus imancik a'di gwo is piti e eya tente/ mo 'ko'di a'di cukunu mis mo 'peni mowu mo be.

Ciyi Ka'bal Pem Tonte/ mo ma

¹⁵ Ki uni 'baarki tonte/ gi mon'thamo/ mmoshwa mo tani Yesus ki owa Simaan Buterus gwo mo ki: Simaan, ya/ ma Yohaana, a/e eni aha/ mmobol gwansan e mo 'taa? A'di ki thok a'di gwo mo ki: Nye, Tapa. /E mishkin ki aha/ enkina /e mo. ¹⁶ A'di ki o a'di gwo mo ki: Ciyi ushi ka'bal pem to mmoshwa mo. Dok/ e me'd jin 'kon ma apo/i su/ mo tani a'di ki o a'di gwo mo

ki: Simaan, ya/ ma Yohaana, a/ e eni aha/ mo 'taa? A'di ki o a'di gwo mo ki: Nye, Tapa. / E mishkin ki aha/ enkina /e mo. A'di ki o a'di gwo mo ki: Hili ka'bal pem mo ma. ¹⁷ A'di ki o a'di gwo mo me'di kwara ki: Simaan, ya/ ma Yohaana, a/e eni aha/ mo? AButerus suguwa du tash mo haali/ a'di ki o a'di gwo me'di kwara mo ki: A/e eni aha/ mowa? Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Tapa, /e mishkina ris to 'baar mo dhali /e mishkin ki aha/ enkina /e mo. Dhala Yesus ki o a'di gwo mo ki: Ciyi ka'bal pem to mmoshwa mo. ¹⁸ Ka jin gana/, ka jin gana/ aha/ ona /e gwo mo, me'dyin jin dina /e ki gwa'd mo tani /e ki dek to i empa'd ki me'd pini mo dhali ya me'd jin ona bwa /e mo. Hili ki /e mini ta adhan mo tani /e mini he'th me'd pini mo dhali wathin kamu/ midi dek ki /e to mo dhali kal /e i mo jin mina bwa 'te /e ki ya mo be. ¹⁹ (Gwo yansan ona a'di mmotor a'di wu jin mina a'di wu mo mmokar monyca ma Arumgimis mo.) Dhali 'ko'di gwo yansan mo tani a'di ki o a'di gwo mo ki: Bathi aha/ nsho'k mo ma.

Amancik Gwo jin Enu mo

²⁰ Simaan Buterus tu'kki'd mo dhali par a'di jin bathki uni e mo a'di jin ta'da mancik gwo jin en ma Yesus mo, a'di jin ishki'd eya bor piti mo e tonte/ jin shwakina uni mom'pimpili/ yin mo dhali o a'di gwo mo ki: Tapa, kaja a'di jin midi 'cith /e is ki gwo mo? ²¹ Ka Buterus parki a'di e

† 21:11 miyya talaata wa kamsiin

mo tani a'di ki owa Yesus gwo mo ki: Tapa, gwo gom wathi/yan wakata mo? ²² Yesus ki o a'di gwo mo ki: Wakki/ a'di ta bwam pem gom a'di jin mina a'di ca'b kan ntagi aha/ mina pu'du/ mo tani yan midi ta ata gom /e mo? Bathi /e aha/ nsho'k mo ma. ²³ Gwo yansan a'di yaki'd ki lala'th mo e bwam uni kun tana a'di awak mo, ka mancik a'di gwo yansan midi diki wu mo. Hila Yesus diki o gwo e a'di ki a'di midi diki wu mo, hili a'di o gwo mo ki: Wakki/ a'di ta bwam pem jin mina a'di ca'b kan ntagi aha/ mina pu'du/ mo tani yan midi ta ata gom /e mo?

²⁴ A'di yansan ta'da mancik gwo jin ta'da man/o gwo gom to gwansan mo dhali a'di i'kwarki gwo gwansan mo. Dhali a'di mishki'd ki gwontor piti jin tora a'di mo tani ta gwon gana/ mo be.

²⁵ Hili ton tiya 'kokin ka ris si'da/ jin miikin ma Yesus mo. Wakki/ aris uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ minu 'taki 'kwar mo tani aha/ tosha ki isi mony'cesh ki is piti mo midi dar gi mo mo mmodhuwa warka/ kun 'kwarkunu gwo mo kun minu 'taki 'kwar mo be.

Mii gi Imandhunu ki She/ mo

*Gwo jin Onu Is gom Shi/in
Dheleladhelel mo*

¹ Gwo jin 'kwarka/ 'thissa/ Thawupiilus goma ris mii kun tel ma Yesus 'pen mo dhala ris gwo kun tela a'di 'pen mo mmoṭor si'da/ ² gama cim jin gunu a'di momis mo 'ko'di gwoṅkan jin cina a'di ki Shi/in Dheleladhelel ki imandhuna a'di ki she/ mo kun kwanykina a'di mo. ³ 'Ko'di isa nyor piti mo tani Yesus ki tor uni is piti jin di'd ki e eya tente/ ka du'd miinḡ gana/ ka ris mo. A'di yayi'di pi uni i is ka cim ma issu/ mo be. A'di di'd mmoṭor gwo gom Bampa/ ma Arumgimis mo. ⁴ A'di di'd mmonyak is tul ki uni mmontaḡ 'de/ mo dhali a'di ki kan uni gwo mo ki uni mini 'koki ii mo 'peni Pa Urushaliim mo haali/ uni mini cor gwo jin ona Com is jin ona a'di jin cika um 'peni aha/ mo. ⁵ Haala Yohaana ka jinḡ gana/ mii'da mii ki yi'de/ mo tani um mina Shi/in Dheleladhelel mii si'da/ ki 'dishe/ mo be.

*Mmoshinkunuwa Yesus
Bway Momis mo*

⁶ Uni si'da/, ki uni nyakki is tuli montal 'de/ mo tani uni dotki a'di gwo mo mmo/ o gwo mo ki: Tapa, /e mini ci bampa/ gi 'Kwani ma Israyiil ka nyan'ko'd ki mo yansan mo 'taa? ⁷ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: A'di diki ta mom bum mmomish mo mo

dhali yil mo uni kun dhun ma Baba a'di 'de/ mo mmoçi gwo ki moshirr pitiḡ gana/ mo be. ⁸ Hili um mini bu'th mom'bi'th gi Shi/in Dheleladhelel jin midi yayu/ apo/ um mo dhali um mini ta iman/o gwom pem e Pa Urushaliim mo dhali e Bampa/ gi Pa Yahuudiyya 'baar mo dhali e Pan Saamira mo dhali ntagi mo e mony'cesh jin di'd isa dhana/ nnii mo be. ⁹ Dhali ki a'di oki gwo gwansan ki uni 'kon mmohil a'di mo tani a'di 'de'kkunu bway momis mo dhala rak ki bu'th a'di mo, mmoṭik uni e mo be. ¹⁰ Ki uni 'kon mmohil momis ka 'thime/ mo tani hili ma, 'kwaniḡ gwasi su/ kun hi'thki burrinyeḡ kush mo doshkin i'ko'd gwari uni mo be. ¹¹ Uni si'da/ o gwo mo ki: Um 'Kwani gi Pany Jaliil. Ata hila um momis ka 'thime/ kan mo? Yesus yan jin budhu mo 'peni um mo e bwam momis mo tani a'di midi dok/ e yayu/ wakan me'dyan para um a'di e mo mmoya momis mo be.

*Amangarr Embul ma
Yahuusa jin Kwanykunu mo*

¹² Yan'ko'd uni dokkin e Pa Urushaliim ka nyan'ko'd mo 'peni Wosh jin yuku ka Setuun jin 'dishi Pa Urushaliim is mo jin wana e ki mo jin mishu ii ka cim ma pesu/ mo be. ¹³ Ki uni sekin mo tani uni iikin 'kup ki mis e gu'b jin nyanju ka makampo/ apowa kamu/ mo, jin 'kona uni nycine/ mo, Buterus dhala Yohaana dhala Yakuub dhala Andaraawus dhala Pilibbus dhala Tuuma dhala Bartulamaawus dhala Matta dhala Yakuub ya/

ma Halpa dhala Simaan
El Ghayuur dhala Yahuusa
ya/ ma Yakuub mo. ¹⁴ Uni
gwansani 'baar mo i'kon mo
e gwon tal 'de/ mo mmoroc
sho'k ki sule/ e mon'tho mo,
uni ki up si'da/ mo dhala
Mariyam jin ta KoYesus, uni
ki ikam piti ilu/ mo be.

¹⁵ Dhali ka cim gwansan
mo tani Buterus doshki'd ki
mis mo ibwaman ma wak
buni mo dhali o gwo mo
ki: (dhala waambuhany
'kwani tul isi montal 'de/ mo
uni wana e ki issi* pe'de/
mo be). ¹⁶ Awak pema,
a'di minu mii mii mo ki
Gwo ma Arungimis midi
pu'du/ mo jin okina Shi/
in Dheleladhelel ntwa/ a/
ki 'twa/ ma Dawuu'd goma
Yahuusa jin ta'da manshu
uni bway kun bu'thkina
Yesus mo. ¹⁷ Haali/ a'di mishu
ki a'din tal 'deŋ kamu/ 'peni
bwam ana mo dhali 'ban
piti butha a'di si'da/ e mii
yan mo. ¹⁸ (Dhali wathi/ yan
gam mombunto ki to jin cinu
a'di mo gom miinthus piti
mo be. Dhali mmobita a'di
bwam/ em pitiya 'cesh kan
mo tani bwam piti 'twakka'd
mo dhala 'colem piti 'baar
mo tha'thka'd ka pije/ mo be.
¹⁹ Dhali a'di warki'd ki mo jin
mishkunu mo e bwan 'kwani
gi Pa Urushaliim kagahara
mo ki mombunto yan yuku
ki 'twam buni ka Akeldama
jin o ki: mombunto ma bas
mo). ²⁰ Haali/ a'di 'kwarkunu
mo eya warka/ ma Masamiir
mo ki:

Dhalki monyca'b piti warki'd

ki mombwamma'du/
mo
dhali dhalki wathiŋ kamu/
ki mii dhal bway mo
mmoça'bi mo yan mo.

dhali
Dhalki mom piti butha
wathiŋ kamu/ mo.

²¹ A'di mina tal 'deŋ kamu/
mii war ka man/o gwo nyakki
ana mo gom mompinum piti
mo tani tal 'de/ 'peni bwan
'kwani kun nyak 'ko ki ana
ka cimi 'baar mo ki Tapa
Yesus yuthurki'd e bwam
ana mo ²² mmoŋel 'pen ka
cim jin miin ma Yohaana a'di
ki yi'de/ mo ntaga cim jin
budhu a'di mo 'peni bwam
ana mo. ²³ Dhali uni ki kwany
'kwani isu/ mmoŋor uni eya
tente/ mo, Yuusup jin yuku ka
Barsaaba jin yuku ki gwaya
kamu/ ka Yustus si'da/ uni ka
Mattiyaas mo. ²⁴ Dhali uni
'thon mo dhali o gwo mo
ki: / En Tapa jin mishki'da
duŋ 'kwani 'baar mo tani
tori 'peni bwam uni su/ mo
a'din tal 'de/ jin kwanykina
/ e mo ²⁵ mmobu'th mo mii
yan mo dhali mo ma mankar
ma Yesus ki she/ yan jin this
ma Yahuusa e mo gom a'din
gwom piti ki a'di midi ya mo
e mom piti mo be. ²⁶ Dhali
uni ki biŋ to gom uni mo tani
to bitki'da powa Mattiyaas
mo dhali a'di nyaku gway
deŋ e ki imandhun ma Yesus
gwansan ki she/ kun 'koni
'kume'd i'ce'dka 'de/ mo be.

2

Mmopu'dkina Shi/ in

* 1:15 miyya wa ishriin

Dheleladhelel mo

¹ Dhali ka cim Kamsiin pu'dki'd mo tani aris uni 'baar mo tulki is mo mmontal 'de/ mo. ² Dhali ki jahanne/ise/ to goyina is mo 'peni momis mo jin wana e ki 'tham jin guski'd mo dhali jin poshki'd kagahara mo. A'di 'tu'd gu'bi 'baar mo jin 'kona uni nycine/ mo. ³ Dhala le'd yayi'd pi uni i is mo mmowa e ki ji o'd mo mmokwa/ bwa mo dhali mmo'ko uni i'kup ka 'dete/ 'dete/ mo be. ⁴ Dhali uni 'baar mo 'tu'dkunu mo ki Shi/ in Dheleladhelel mo dhali tel gwo 'pen mo mmowal 'twan tiya mo mmo'bitha Shi/in uni is mo mmowal 'twa/ ki she/ ki she/ mo be.

⁵ Dhali 'Kwani Yahuuda/ kun 'kon e Pa Urushaliim kun iiyin 'peni bampan tiya 'baar mo ki 'beles kun 'kon 'baame'da 'ceshi momis mo. Uni ta 'Kwani Yahuuda/ kun ko/ kina Arumgimis mo. ⁶ Ki to yan cikunu mo tani awaambuhany 'kwani tulki isi montal 'de/ mo dhali dumbulkin kagahara mo haali/ aris 'kwani 'baar mo cikki uni 'twa/ mo mmowala uni 'twam buni ki she/ ki she/ ka 'dete/ 'dete/ mo. ⁷ Dhali uni 'baar merkin kagahara mo dhali kulum gwo ibwa mo dhali o gwo mo ki: Hili ma. 'Kona uni ki ta 'Kwani gi Pany Jaliil 'taa aris uni 'baar kun o gwo kana? ⁸ Dhali ana cika gwo, aris ana 'baar ka 'dete/ 'dete/ ki 'twam bana ki she/ ki she/ uni kun dhotha ana manakan? ⁹ 'Kwani gi Pam Partiya mo dhali 'peni

Pa Maadi mo dhali Pa Ilaam mo dhali 'kwani kun 'kon e pa ma uka 'cesh jin tana dhan yi'deya kara'b mo dhali Pa Yahuudiyya mo dhali Pan Kappadukiyya mo dhali Pam Puntus mo dhali Pan Asiyya mo. ¹⁰ dhali Pam Parijiyya mo dhali Pam Pampiliyya mo dhali Pam Masir mo dhali ushi bampa/ gi Pa Libiyya mo kun 'kon is 'ko'd 'peni Pan Kerawaan mo dhali yilkina/ 'peni Pa Ruumiya mo kun ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo tani hili gwo ma Arumgimis butha uni mo. ¹¹ 'Kwani gi Pan Kariit mo dhali 'Kwani gi Pa Arab mo. Ana cika gwo mmotora uni gwo ki 'twam bana ki dhan mii ma Arumgimis kun caaca mo. ¹² Dhali uni 'baar mo merkin dhali mol tor kamu/ mii mo dhali mmo/ o gwo mo ka rem 'kup ki: Ata yan wakan mo? ¹³ Hili kun tiya miikin ka mak mo mmo/ o gwo mo ki: Uni 'tu'du/ mo ki yimana mura'th jin ta jin this jin ka/u ki njah njah mo be.

*Gwo ma Buterus jin Torkina
A'di ka Cim Kamsiin mo*

¹⁴ Hila Buterus doshki'd ki mis nyakki unin 'kume'd i'ce'dka 'de/ mo dhali a'di 'de'k 'twa/ mo dhali tor uni gwo mo mmo/ o gwo mo ki: Um 'Kwani gi Pa Yahuudiyya mo dhali um 'baar mo kun 'kon e Pa Urushaliim mo. Dhalki a'di yan mishu mo e bwam um mo dhali dhuyi 'cem bum mmocik gwom pem mo ma. ¹⁵ Haali/ gwahan 'kon ma su ki 'kosh mo

me'd jin tosha um mo haali/
mo ta'da tente/ jin atha'd
naskina/ mo. ¹⁶ Hili yan ta
a'di jin okin ma manci gwo
ma Arungimis kadhamo/ jin
yuku ka Yu/il mo ki:

¹⁷ Dhali ka cim jin 'ko'd jin
okin ma Arungimis
mo tani

aha/ mina gaç Shi/ in
pem apowa ris
'kwaniny'ceshi 'baar
mo.

Dhali iya/m bum dhali i'bwa/
m bum uni mini o gwo
is mo,

dhali washan bum mini par
tonyjan e mo,

dhali dhan 'kwanim bum
mini shu'b jan mo,

¹⁸ nye dhali apo/ cinjkanaj
'kwani kun yolu/ mo
dhali cinjkanan nyara/
ka cim gwansan mo
tani

miga/ gaç Shi/ in pem mo
dhali uni mini o gwo is
mo.

¹⁹ Dhali aha/ mina tora dhan
mii kun caaca e momis
'peni bwam momis mo
dhali momer e mony'cesh
'pena 'cesh mo

dhala bas dhali o'd dhala
wulpe/ ma ku'd mo.

²⁰ Atente/ minu war mo ki
mondhurumi'd mo
dhala ppe ka bas mo

ntwa/a/ ka cim gi Tapa midi
pu'du/ mo

dhana cim yan jin mishu ka-
gahara mo

²¹ dhali a'di midi war ki
a'di yin jin midi yuk
gway Tapa mo tani a'di
iminu woth mo be.

²² Um 'Kwani ma Israyiil,
ciki gwo gwansan mo ma.

Yesus gi Pa Naasira jin man
ma Arungimis ibwam um
ki mii kun 'bitha'bi'th dhali
ka dhan mii gun caaca mo
dhali momer kun miikin ma
Arungimis e a'di e bwam
um me'd jin mishkina um
mo. ²³ Yesus yan mmocinu

a'di ki bwa ma Arungimis
ka kar/ eñ gana/ mo dhali
mmomishkin ma Arungimis
ntwa/a/ mo tani um 'koshki
a'di jwa mo ki cwany'cithan
dhul mo dhali a'di 'koshkina
um jwa mo ka dun torony ki
jwam 'batha'd me'd 'kwani
gun ush gwonkan jin cinu mii
mo. ²⁴ Hili Arungimis ki

'de'k a'di imis mo mmo'cuka
a'di a'di 'pena nyor wu mo
haali/ a'di molkunu bu'th mo
e mowu kan mo. Haala
Dawuu'd o gwo gom a'di ki:

²⁵ Aha/ hilkina Tapa isa
yempa/ ibwambori jis/
em pem mo

haali/ a'di di'd e me'da bim
poros pem ki aha/ yisa
minu joç mo yisa.

²⁶ A'di 'borkika/ bwa mo dhali
'twam pem 'kunyi'd
mo.

Bwam pem si'da/ midi ca'b ka
'ten kape/ mo,

²⁷ haali/ / e mini diki dhala
kashiram pem 'pen eya
Haawiya mo

dhali / e si'da/ mini diki
dhal Amankogum pini
mmopar mompu/ e
mo.

²⁸ Bway mondiki/e tora/ e aha/
eya tente/ mo.

/E mini 'tu'd mom'bor bwam
pem si'da/ ki bwam/em
pini mo.

²⁹ Awak pema, aha/ mina
'taki o um gwo ki nyanye/

goma Dawuu'd jin ta'da dhana baban dhamo/ mo, a'di jin wuki'd mo dhali kankunu si'da/ mo dhali mon'kupajem piti di'di ana ntaga cim yan mo be. ³⁰ Mmotana a'di amançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo tani dhali mmomisha a'di gwo jin on ma Arumgimis mmothul a'di me'da po/ ki a'di midi kar emen pitiñ kamu/ e kursin tapam piti mo tani ³¹ a'di mishki'd itwa/ a/ mo dhali oki gwo si'da/ gom mompinu ma Kristhos ki a'di yisa dhalkunu 'pen mo eya Haawiya yisa dhali shuman is piti yisa parki mompu/ e yisa. ³² Yesus yan 'de'kkin ma Arumgimis imis mo tani ana 'baar tana iman/ o gwo gom a'di mo be. ³³ A'di mmokaru a'di ki ca e me'da bim poros ma Arumgimis mo tani dhali mmobutha a'di gwo 'peni Com jin onu is gom Shi/ in Dheleladhelel mo tani a'di gacki'da pije/ mo a'di yan jin misha um mo dhali jin cika um si'da/ mo. ³⁴ Haala Dawuu'd yisa seki momisa. Hili a'di o gwo mo ki is piti mo ki:

Tapa ki o gwo e Tapam pem mo ki: Ca'bi /e aha/ ki me'da bim poros pem mo

³⁵ ntagi aha/ mina dhu 'kup pini e cwa gi mondhu sho'k pini mo be.

³⁶ Dhalka wak 'Kwani ma Israyiil 'baar mo mish mo mo ka jin gana/ ka Arumgimis kar a'di ki Tapa mo dhali ka Kristhos si'da/ mo, a'di jin ta'da Yesus yan jin 'koshkina

um ki cwany'ciñan dhul mo.

³⁷ Dhali ki uni cikki gwo yan mo tani uni suka gwo adum buni mo dhali owa Buterus mo dhali imandhun ma Yesus ki shen tiya gwo mo ki: Ikam bamma, am mina miya ta mo? ³⁸ Dhala Buterus ki o uni gwo mo ki: Rici adu is mo ma dhali miyi ki yi'de/ ki gway ma Yesus Kristhos mo, aris umi 'baar mo ki 'beles gom miinthus bum minu gwam um mo. Dhali um mini buth Shi/ in Dheleladhelel jin ta a'di jin cinu ki me'd mo. ³⁹ Haali/ gwo jin onu is mo tani, a'di onu gom um mo dhali ucin bum mo dhali goma ris uni 'baar mo kun si'dkin mo be, aris uni 'baar mo kun mina Tapa Arumgimis bana iyuk i a'di mo be. ⁴⁰ Dhali gwon tiya ka ris tora a'di uni mo dhali mmomalas uni mo mmo/ o gwo mo ki: Wothi/ is bum 'peni 'kwani kun tana nyakum yil bum kun ta thus ki thus mo. ⁴¹ Yan'ko'd uni si'da/ kun bu'th gwom piti mo, uni miikunu ki yi'de/ mo dhali uni maru is ka cim yin mo 'kwani ka ris wari wana e ka alaapi kwara mo. ⁴² Dhali uni 'kon mmoroç sho'k ki sule/ e gwo kun tora imandhun ma Yesus ki she/ mo dhali e mombuñ si'da/ mo, mmo'ce'd maan'kuthu'd mo be dhali e mon'tho si'da/ mo be.

Mo gi 'Konu e Mo gi Gama Imangam Gwo Is mo

⁴³ Dhali mon'kogu di'da po/ aris uni 'baar ki 'beles mo. Dhali miimer dhali mii kun caaca kun tana ris mo tani miikina imandhun ma Yesus

ki she/ mo be. ⁴⁴ Dhali uni 'baar mo kun gam gwo is mo nyakki 'ko mo dhali nyak to dhu 'baar mo. ⁴⁵ Mom buni yola uni mo dhali tom buni yola uni si'da/ mo dhali kwa/ uni bwa mo ki uni 'baar mo me'd jin mina uni mii ta gi to ka 'dete/ 'dete/ mo be. ⁴⁶ Dhali ka yempa/ yempa/ mo tani uni rocki sho'k ki sule/ mo e gwon tal 'de/ mo e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali mmo'ce'd maanj_{kuthu}'d e gu'b buni si'da/ mo. Uni ki bu'th tonte/ ki bwam 'boron mo dhali ki bwam tal 'de/ mo ⁴⁷ mmomaṇa Arungimis mo dhali 'kwanin tiya 'baar maṇ uni si'da/ mo. Dhali ka yempa/ yempa/ mo tani Tapa mar uni is ki uni kun woth_{kunu} mo be.

3

Wathi/ jin Ta Nwol Waçkunu mo e 'Twaṇkal Gu'b gi Mondheleladhelel mo

¹ Dhala Buterus dhala Yohaana 'kon mmo/ ii ka gagamis e gu'b gi mondheleladhelel mo, ki mo jin 'thonu jin ta'da tente/ kwara mo. ² Dhali wathiṇ kamu/ ta ṇwol 'peni bwaṇ kum mo jin ka_{lu} mo dhali 'thinu mo e 'twaṇkal gu'b gi mondheleladhelel jin yuku ki jiny Jaro/ mo mmo'tho to 'peni uni kun seki gu'b gi mondheleladhelel mo be. ³ Ki a'di parki'da Buterus e mo dhala Yohaana mmomura uni ise gu'b gi mondheleladhelel mo tani a'di ki dot to mmobu'th mo. ⁴ Dhala Buterus mmohila a'di a'di ka 'thime/ nyak ka

Yohaana si'da/ mo tani a'di o a'di gwo mo ki: Hili am mo ma. ⁵ Dhali a'di ki ha gwom buni e mo mmotosh ki a'di midi 'taki bu'th toṇ kamu/ 'peni uni mo. ⁶ Hila Buterus o a'di gwo mo ki: 'Dolkon kush dhali 'dolkon gana/ piyini aha/ mo tani hili a'di jin taka/ mo tani a'di imiga/ içi /e mo. Ki gway ma Yesus Kri_{st}hos gi Pa Naasira mo tani yayi ki sho'k mo ma. ⁷ Dhali a'di ki bu'th a'di ime'da bim poros mo dhali 'de'k a'di ki mis mo dhali ise/ sho'k piti dhala simam bam sho'k piti bu'th 'bi'th mo. ⁸ Dhali mmopena a'di imis mo tani a'di doshki'd mo dhali tel moya 'pen mo dhali a'di seki'd nyakki uni e gu'b gi mondheleladhelel mo mmoya ki sho'k mo dhali mmope mo dhali mmomaṇa Arungimis mo be. ⁹ Dhala ris 'kwani 'baar mo mishki a'di mo mmoyana a'di ki sho'k mo dhali mmomaṇa a'di Arungimis mo ¹⁰ dhali uni nyith_{kin} ki a'di ta a'di jin ca'bki'd mmo'tho to i'Twaṇkal Jaro/ gi gu'b gi mondheleladhelel mo be. Dhali uni meren ki mer jin shiyi'd mo dhali mmoda/ ar a'di kagahara gom a'diyin jin pu'dki'd e a'di mo be.

Gwo ma Buterus jin Torkina A'di eya Lambalany ma Sulemaan mo

¹¹ Hili ka Buterus uni ka Yohaana mmobutha a'di a'di ki me'd mo tani aris 'kwani 'baar mo nyakki so ki uni kun 'kona lambalany jin yuku ki ji ma Sulemaan mo mmomer kagahara mo. ¹² Dhali ka

Buterus ki par a'di e mo tani a'di ki thok 'kwani gwo mo ki: 'Kwani ma Israyiil, ata mera um gom wathi/ yan kan mo? walla ata hila um am ka 'thime/ kan mo me'd mom'bi'th jin ta jim bam ki is bam mo dhali mmodhuna aman is bam ki she/ ki dhelel dhelel mo tani am waca a'di mmomish ya ki shoka?

¹³ Arungimis ma Ibrahiim dhala Is/hak dhala Yakuub, Arungimis gi ibabam bana, karki ca gi cin'kinam piti ka Yesus eya tente/ jin cikina um mmowu mo dhali jin watkina um gway mo ibwambor ma Bilaatus mo ki a'di dina gwo ibwa mo mmo'cuq a'di mo be. ¹⁴ Hili um watki gway ma Amankogu yan dhali Amanmii ka kar/ en gana/ yan mo dhali um dotkina man'kosha mee mo jin minu ciki um mo be. ¹⁵ Dhali Aman'el mondiki/ e 'pen 'koshkina um jwa mo jin 'de'kkin ma Arungimis 'peni mowu mo tani ana 'baar mo tana iman/ o gwo gom a'di mo. ¹⁶ Dhali ki mongam gway piti is mo tani gway piti ki 'bi'th wathi/ yan is mo jin hila um mo dhali jin mishkina um mo. Nye, mongam gwo is jin di'd e a'di mo tani a'di ki ci a'di isa 'borgan' gana/ yansan ibwambori umi 'baar mo.

¹⁷ Dhali shwane/, ikam pem, aha/ misha ki a'di miikina um mo mmomolkina um to mo, me'd jin miikina um tapam bum si'da/ mo. ¹⁸ Hili to gwansan kun tor ma Arungimis n'twa/ a/ ki 'twa/ gi iman'ci gwo ma

Arungimis kadhamo/ 'baar mo tani ka Kristhos piti mina isi mii 'kosh ka nyor mo tani a'di miikunu a'di wakan mo. ¹⁹ Rici uma du is mo ma dhali tuka bor dok/ e mo ki miinthus bum minu 'kosh mo, ki mii gi wakan mo ki mowac midi pu'd mo 'peni bwambori Tapa mo be, ²⁰ dhali ki a'di midi hasha Kristhos jin karkunu mo gom um mo, a'di jin ta'da Yesus mo, ²¹ a'di jin mina momisi mii bu'th mo ntagi mo jin minu tela ris to 'baar mo shoka 'cesh dok/ e mo, uni gun on ma Arungimis ki 'twa/ gi iman'ci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo kun 'kokin 'peni isa dhamo/ innii mo. ²² Ka jin gana/ aMusa oki gwo mo ki: Aman'ci gwo ma Arungimis mina Tapa Arungimis piyu/ mo gom um 'peni bwam ikam bum mo jin midi wa e ki aha/ mo. A'di mina umi cik to 'baar mo ki 'beles kun mina a'di o um mo. ²³ Dhali a'di midi war ka ris 'kwani 'baar ki 'beles kun mini 'koki cik gwo ma man'ci gwo ma Arungimis yan mo tani uni minu 'ce'd shoki 'baar mo ki 'bil'bil'peni bwan'kwani mo. ²⁴ Nye dhali aris iman'ci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo 'pena Samu/iil mo dhali uni kun bathani 'ko'd tani aris uni 'baar mo kun oki gwo mo tani uni si'da/ tor'ki gwo mo goma cim gwansan mo be. ²⁵ Um ta iya/ gi iman'ci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo dhali gwo jin gamu me'd jin on ma Arungimis is ki

ibabam bum mo mmo/owa Ibrahiim gwo 'bil 'penimo ki: Dhali e emen pini mo tani arisa waki 'baar mo kun 'kon e mony'cesh yansan mo tani uni minu 'bor mii mo be. ²⁶ Mmo'de'kkin ma Arumgimis cinjkinam piti imis mo tani a'di cina a'di um itwa/a/ mo mmo'bor um mii mo mmo'tuka ris umi 'baar ka 'dete/ 'dete/ ki 'beles 'pena bor miiny 'cokgam bum mo be.

4

Buterus dhala Yohaana Uni Doshkini Bwambor Montul Is gi 'Kwani Yahuuda/mo

¹ Dhali ki uni 'kokin mo mmo/ o gwo i 'kwani mo tani igasiis dhali tapa jin ca'd gi imanhil gu'b gi mondheleladhelel mo dhali 'Kwani Sadukiyyin iyyini uni mo ² mmo'kon ma du uni ki mur mo haali/ uni tor 'kwani gwo mo dhali uni o gwo eya tente/ si'da/ ki mompinu 'peni mowu di'd eya Yesus mo. ³ Dhali uni bu'thki uni dhali dhu uni mo mmoji uni ntaga cim jin 'ko'd mo haali/ mo ta mom'penkaskum mo. ⁴ Hili uni 'kon ka ris 'peni bwam uni kun cik gwo mo uni kun gam gwo is mo dhali mondeŋ gi gwas warki'd ki mondeŋ jin wana e ka alaapi mudhe'd mo be.

⁵ Dhali a'di warki'd ka cim jin 'ko'd mo, ki tapam buni dhali 'kwaniŋ gwanyjakam buni dhali iman'kwar tom buni nyak is tuli montal 'de/ mo e Pa Urushaliim mo. ⁶ Dhali Hanaan jin ta'da gasiis jin ca'd diki'd imun

mo dhala Kayaapa mo dhala Yohaana mo dhala Iskandar mo dhali uni 'baar mo kun tana bas ma gasiis jin ca'd mo. ⁷ Dhali ki uni dhu uni ibwanj 'kwani mo tani uni ki dot gwo mo ki: Yan miikina um ki mom'bi'th jana mo walla ki gway maja mo? ⁸ Dhala Buterus mmo'tu'dkina Shi/in Dheleladhelel a'di mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Um tapanj 'kwani mo dhali 'kwaniŋ gwanyjaka/ mo, ⁹ wakki/ am ka cim yaase tirrihu ki gwo mo gom miim 'boro'd jin miikunu mo gom wathi/ jin dumpulki ya mo tani dhali ki mii ja njala/ wacu/ wathi/ yan mo tani ¹⁰ dhalki a'di mishu mo ibwam umi 'baar mo dhala ris 'Kwani ma Israyiili 'baar si'da/ mo ki gway ma Yesus Kristhos gi Pa Naasira mo tani jin 'kosha um ki cwany'cithan dhul mo dhali jin 'de'kkin ma Arumgimis mo 'peni mowu mo tani e a'di yan tani wathi/ yan doshki'di mahan ibwambori um ki mowaç is mo be. ¹¹ A'di ta wosh jin karkunu ki dhan wosh gi 'pena bi mo wosh yan jin ushkina um ki 'tash mo, um kun ta imannyanj gu'b mo. ¹² Dhali mowoth yisa di'da e wathiŋ kamu/ yisa haali/ gwaya kamu/ yisa di'da i'bame'd momis jin cinu ibwanj 'kwaniŋ'cesh ki ana minu mii woth mo e a'di mo be.

¹³ Hili ki uni parkina Buterus dhala Yohaana e mo ki uni 'koki ju/ 'kwani mo tani dhali gam gwo ki uni 'koki ta 'kwani kun 'kon mmohila

warka/ mo dhali ki uni si'da/ ta 'kwani gun moli to tani uni merkin kagahara mo. Dhali uni nyithkin ki uni nyakki 'ko ka Yesus mo. ¹⁴ Dhali mmomisha uni wathi/ jin waçu/ mo mmodosh nyakki uni mo tani uni moli gwoṅ kamu/ o apo/ a'di mo. ¹⁵ Hili ki uni kanki uni gwo mo mmo/ ii ka piye/ 'peni montul is buni yan mo tani uni ki tora tor ka rem 'kup mo ¹⁶ mmo/ o gwo mo ki: Ana mina miya ta ki 'kwani gwansan sa/? Haali/ ka jin gana/ a'di toru eya tente/ ibwam uni 'baar kun 'kon e Pa Urushaliim mo ki miimer jin misha 'kwani 'baar mo miikunu mo e uni mo dhali ana mola a'di waṭ mo be. ¹⁷ Hili jin mina a'di diki pala ibwan 'kwani naskina/ mo tani dhalki ana kana uni gwo ki 'bi'th mo ma, gom to kun mina ana 'taki mii apo/ uni mo jin mina uni 'koki tor wathiṅ kamu/ ṭal 'de/ gwo mo e gway yan 'peni mo yan ki sule/ mo be. ¹⁸ Dhali uni yukki uni mo dhali kan uni gwo ki uni mini tuk gway ma Yesus yan ki sule/ ki sule/ mo mmo'koki tor gwo mo walla ci gwo ki gway ma Yesus mo. ¹⁹ Buterus dhala Yohaana thokki gwo mo dhali o uni gwo mo ki: Waḱki/ a'di 'boro'd ibwambor ma Arungimis mo mmoha gwom bum e mo dhali ush ji ma Arungimis ha e mo tani 'cunycuri um mo ma, ²⁰ haali/ am mina mol gwo ush mmoṭor gom to kun mishkina aman mo dhali kun ciḱa aman mo. ²¹ Dhali uni,

ki uni o uni ki 'bi'th dok/ e gom to gun mina uni 'taki mii mo tani uni dhalki uni mo mmo/ii mo mmomola uni bway mmogam mo mmoçi uni ajisa gom 'kwani mo haala ris 'kwani 'baar mo karkina Arungimis ki ca mo gom a'di jin miikunu mo be. ²² Haali/ wathi/ yan taki'd gi yili issu/ i/ur 'kup mo jin miikunu miimer i a'di mo be.

Imangam Gwo Is Uni 'Thokin mo ki Dar gi Monyju/ mo

²³ Dhali mmodhalu uni bway mo mmo/ ii mo tani uni iikin cem buni mo dhali lolopki gwo 'baar mo kun okina igasiis kun can dhali 'kwaniṅ gwanyjaḱa/ uni mo be. ²⁴ Dhali uni, ki uni ciḱki a'di mo tani uni 'de'kki 'twam buniya Arungimis ki bwana ṭal 'de/ mo dhali o gwo mo ki: Ayy Tapa, / e jin ukki momis mo dhali mony'cesh mo dhali dhan kumma/ yi'de/ mo dhala ris to 'baar kun 'kon ibwaman uni mo, ²⁵ / e jin o gwo ki Shi/ in Dheleladhelel ki 'twa/ ma babam bam ka Dawuu'd jin ta ciṅkinam pini ki:

Ata miina 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ apure/ mo,

dhala ris 'kwani kulum to ka wuny is ibwa kan mowa?

²⁶ Tapany can gi 'kwaniny'cesh doshkin ki is buni ki 'dishe/ mo

dhali itapa tuli isi montal 'de/ apo/ Tapa mo dhali apo/ a'dim piti jin ta'da Kristhos si'da/ mo.

27 Haali/ ki gwoŋ gana/ e pa yan apo/ c̄iŋkinam pini jin ta'da Yesus a'di jin karu ki she/ gi dhelel dhelel jin kara /e Tapa tani Hirodus uni ka Punthi Bilaat̄us nyak̄ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali 'Kwani ma Israyiil si'da/ mo tani uni 'baar mo nyak̄ is tuli montal 'de/ mo 28 mmomii a'di yin ki me'd pini mo dhali ki bwam pini jin onu isi t̄wa/a/ t̄wa/a/ innii mo midi war kansan mo be. 29 Dhali shwane/ Tapa, hiliya po/ gwo gun ona uni ki 'bi'th gom to kun mina uni 'taki mii apo/ aman mo dhali c̄iki c̄iŋkinam pini 'bi'th mo ma mmo/ o gwom pini ki dar gi monyju/ 'kwani mo 30 me'dyin hedha /e abim pini mmomii miiwaç mo dhali ki momer mo dhali dhan mii kun caaca kun minu mii ki gway gi C̄iŋkinam pini jin ta'da Yesus jin karu ki she/ gi dhelel dhelel mo. 31 Dhali ki uni 'thon mo tani mo yik̄inki is mo e mo jin tula uni is nycine/ mo dhali uni 'baar mo 'tu'dkunu mo ki Shi/ in Dheleladhelel mo dhali uni oki gwo ma Arungimis ki dar gi monyju/ 'kwani mo be.

Aris To 'Baar mo Gamu Me'd mo

32 Dhala waambuhany 'kwani 'peni bwam uni kun gam gwo is mo 'kon ka dun tal 'de/ mo dhali ki bwan tal 'de/ si'da/ mo. Dhali jamu/ yisa di'da i bwam uni jin o ki toŋ kamu/ tal 'de/ jin tana a'di mo tani ta jim piti ki is piti a'di 'de/ mo. Hili uni dhuna ris to 'baar mo

imontal 'de/ mo. 33 Dhali gwo gi mom'bi'th caaca mo tani imandhun ma Yesus ki she/ c̄i gwontor buni gom mompina Tapa Yesus 'peni mowu mo dhala 'the caaca ç'a'bki'da po/ uni 'baar mo be. 34 Haali/ wathiŋ kamu/ yisa di'da ibwam uni jin hara toŋ kamu/ yisa haali/ uni kun ta imanta gi mo mo walla gu'b mo tani uni ki yol uni mo dhala guurush 'doyina uni ki she yol mo be 35 dhali dhu uni isho'k gi imandhunu ki she/ mo dhali to kwa/ u bwa mo ka 'dete/ 'dete/ me'd jin mina wathiŋ kamu/ mii ta gi to mo be. 36 Dhala Yuusup jin yuka imandhun ma Yesus ki she/ ki gwaya kamu/ ka Barnaaba (ki 'twam buni jin onu ki: ya/ gi momalas mo) jin ta Wathi/ Lawi jin ta wathi/ gi Paŋ Kuprus mo tani 37 mmodhana a'di gi mombunto mo tani a'di yolkina a'di mo dhala guurush 'doyina a'di mmodhu isho'k gi imandhunu ki she/ mo be.

5

Hananiyya dhala Sappiira mo

1 Hili wathiŋ kamu/ jin yuku gway ka Hananiyya uni ki ash jin yuku ka Sappiira mo tani uni yoli mo jin tana uni mo 2 dhali boçkina guurush 'pen 'pena guurush gi she yol piti mo, ashim piti si'da/ nyak̄ mishki a'di mo. Dhali a'di 'doyi'da guurush gi 'bana kamu/ mo dhali dhu a'di isho'k gi imandhun ma Yesus ki she/ mo. 3 Hila Buterus ki o a'di gwo mo ki: Hañaniyya,

ata 'tu'd ma Seṭaan eya dum pini mmotham gwo o ki Shi/ in Dheleladhelel mo dhali boḥ 'bana kamu/ 'pen 'pena guurush jin yolu/ mo mo sa/?
 4 Ki a'di dinuki yol naskina/ mo tani dina a'di ki ta jim pini /e 'deya? dhali 'ko'di a'di yol kunu mo tani dina /e ki ta gi 'bi'th apo/ a'diya? Mii yan di /e ibwam pini mana kan? Gwon thus thamkina /e ki 'kwaniny'cesh yisa, hili thama /e ka Arungimis mo be. 5 Dhali mmocik ma Hananiyya gwo gwansan mo tani a'di bitki'da 'cesh mo dhali ci shi/ in piti mo be. Dhali monḵogu caaca yayi'da po/ uni 'baar kun cik a'di mo be. 6 Dhali 'kwanin dhuru'c cuki miṣ mo dhali 'tam a'di is mo dhali kal a'di ka pije/ mo dhali kan a'di mo be.

7 Dhali mo ta'da tente/ jin wana e ka tente/ kwara mo mmoshor ma tente/ is i'ko'd me'dyan yayina ashim piti si'da/ ka enthus mo mmo-mola a'di a'di jin miikunu mo be. 8 Dhala Buṭerus oki'da yim gwo mo ki: *Tor aha/ gwo mo ma, mo yola um ka guurush wa cikise/ mo 'taa?* Dhala yim ki thok a'di gwo mo ki: *Nye, ka guurush wakan mo be.* 9 Hila Buṭerus oki'da yim gwo mo ki: *Ata gama um gwo me'd mmonṭal 'de/ mmopal Shi/ in gi Tapa kan mo?* Hili ma, sho'k gi uni gun kankina kaḥim mo tani uni 'koni shan'tamo/ mo dhali uni mini kal /e ka pije/ gara/ mo be. 10 Dhali ise/ a'di bitki'da 'ceshi sho'k piti mo dhali ci shi/ in piti mo dhali 'kwanin dhuru'c seyin

mo dhali gama yim wuki'd mo be dhali uni kalki a'di ka pije/ mo dhali kan a'di ka remambor ka kaḥim piti mo be. 11 Dhali monḵogu caaca yayi'da po/ kaniisa 'baar mo dhali apo/ uni 'baar mo kun cik to gwansan mo be.

Aris Jamas Mii dhali Momer Uni Thimkunu mo

12 Dhali ki me'd gi imandhunu ki she/ mo tani momer ka ris dhali dhan mii caaca si'da/ miikunu mo ibwan 'kwani mo be, dhali uni 'baar mo 'kon ki bwan tal 'de/ eya lambalany ma Sulemaan mo. 13 Hili 'peni uni gun 'ko ki she/ mo tani wathiṅ kamu/ yisa di'da jin eni uni mmo'dish mo is mo. Hili 'kwani man uni kagahara mo be. 14 Dhali imangam gwo is mo maru is ki nyanye/ e Tapa mo, awaambuhany 'kwani kun ta 'kwaninṅ gwas uni ki upi lu/ mo. 15 To miikunu ki nyanye/ mo tani uni si'da/ ki kal kum 'bathan e bway mo dhali 'thi uni eya ci mo dhala birish si'da/ mo ka Buṭerus mmopena a'di uni mo tani aḵashiram piti midi 'taki wupa po/ unin tiya 'peni bwam uni mo be. 16 Dhala waambuhany 'kwani si'da/ iiyin mmonṭal 'de/ mo 'peni pa kun 'kon is 'ko'd 'peni Pa Urushaliim mo mmo'doyu/ 'kwani kun 'bathan mo dhali uni gun toju bwa ka rum thus kun nyo/ on mo dhali uni 'baar waḵkunu ki 'beles mo be.

Imandhunu ki She/ Uni To'ckunu Bwa mo

17 Dhala gasiis jin ca'd doshki'd ki mis mo dhali uni 'baar mo kun nyaḵ 'ko ki a'di mo (uni kun ta ceḵ 'Kwani Sadukiyiin) dhali uni 'tu'du/ mo ki mondeeya du mo 18 dhali uni ki bu'th imandhun ma Yesuḥ ki she/ mo dhali dhu uni mo e mo jin jinu 'kwani mo. 19 Hila man'doyu gwo gi Tapa mon'thiny mo tani a'di ka'dki'da sijin 'twaḅkal mo dhali sus uni ka piḵe/ mo dhali o gwo mo ki: 20 Iiyi um mo dhali doshi mo dhali ṭor 'kwani aris gwo 'baar mo gom mondiki/ e yan e gu'b gi mondheleladhelel mo. 21 Dhali ki uni ciḵ yan mo tani uni sekin e gu'b gi mondheleladhelel ki mo kaḵi kush mo dhali uni ki ṭor gwo mo.

Hili agasiis jin ca'd yayi'd mo dhali uni kun nyaḵ 'ko ki a'di mo dhali yuḵ uni mo imontul is buni yan imontaḵ 'de/ mo dhali montul isa kamu/ ki 'kwani gwanyjaka/ gi 'Kwani ma Israyiil mo dhali uni ki hash gwo i gu'ba sijin ki uni minu susu mo be. 22 Hili iboliish kun iikin mo tani uni 'koki gam uni eya sijin mo dhali uni doḵkin mo dhali ṭor gwo mo 23 mmo/o gwo mo ki: Gu'ba sijin gamkina am ki mu'th ki 'dantar mo dhali imanhil mo mo mmodosh ishan'tamo/ mo. Hili ki am ka'dkina a'di mo tani am 'konaki gam wathiḅ kamu/ nycine/ mo. 24 Dhali ki tapa jin ca'd ki imanhil gu'b gi mondheleladhelel mo dhali igasiis kun can mo ciḵ gwo gwansan mo tani uni

duḅkurkin ma du is mo gom uni mo mmomina to yan ita ata mo. 25 Dhali jin ṭal 'de/ yayi'd mo dhali ṭor uni gwo ki: Hili mo mo ma, 'kwaniḅ gwas kun dhukina um eya sijin mo tani uni 'kon e gu'b gi mondheleladhelel mo mmodosh mo dhali mmoṭor 'kwani gwo mo. 26 N'ko'd Tapa jin ca'd gi imanhil gu'b gi mondheleladhelel mo uni ki iboliish mo tani uni iikin mo dhali sus uni ki dar gi mondor mo haali/ uni ki ko/ 'kwani mo gom uni minu 'taki 'kosh ki wosh mo.

27 Dhali ki uni suski uni mo tani uni ki dhu uni ibwambor montul is buni yan mo. Dhala gasiis jin ca'd doṭki uni gwo mo 28 mmo/o gwo mo ki: Am kaḅkina um gwo ki 'bi'th mo mmo'koki ṭor gwo ki gway yansan mo, dhali hili ma, um 'tu'di Pa Urushaliim ki gwontor bum mo dhali um o ki guya bas wathi/ yan mmokara po/ am mo.

29 Hila Buterus dhali imandhun ma Yesuḥ ki she/ mo uni thoḵ gwo mo dhali o gwo mo ki: Am mina mii mii gwo ma Arungimis mo, yisa jin 'kwani'cesh yisa. 30 Arungimis gi ibabam bana 'de'kki'da Yesuḥ jin 'kosha um jwa mo mmohankina um a'di imis cwa mo. 31 A'di karkin ma Arungimis ki ca ki me'da bim poros piti mo mmota Amantel Mondiki/ e 'Pen mo dhali ka Manwoth mmoḵi mo jin rijuwa du is ki 'Kwani ma Israyiil mo dhali moḅgwam gom miinthus mo. 32 Dhali am tana iman/o gwo

gom to gwansan am ki Shi/ in Dheleladhelel si'da/ jin cin ma Arungimis gom uni kun ha gwom piti e mo mmomii mo be.

³³ Hili ki uni cik gwo yansan mo tani uni cithirkin ma dum buni ka nyor mo dhali 'kona gwo bwa mo mmo'kosh uni jwa mo. ³⁴ Hili jan tal 'de/ doshki'di bwam uni imontul is buni yan jin ta Wathim Parisi jin yuku ka Ghamala/iil jin ta'da mantor gwo gom gwonkan jin cinu mo dhali a'di jin taku ki moman caaca ibwam ma ris 'kwani 'baar mo. Dhali a'di kanki gwo ki uni mini thothki imandhun ma Yesus ki she/ is 'ko'd naskina/ mo.

³⁵ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Um 'Kwani ma Israyiil, 'cunycuri is bum mo ma gom 'Kwani gwansan mo gom to kun mura umi mii mo.

³⁶ Haali/ ka cim jin twa/ a/ gwansan mo tani Thudaas doshki'd mo mmotor is piti ki a'di ita jan kamu/ jin ca'd mo. 'Kwanin gwasa tiya wana e ki iss* 'kwanimpa i/ iss 'de/ mo gam is buni me'd ki a'di jin 'koshu jwa mo, dhali uni 'baar mo uni kun mii gwom piti mo tani uni cekerunku bwa mo dhali ton kamu/ yisa gamu 'peni a'diya.

³⁷ 'Ko'di wathi/ yan mo tani Yahuusa gi Pany Jaliil ka cim gi mon'kwaru 'kwani gway mo a'di doshki'd si'da/ mo dhali a'di ki sus 'kwanin tiya per mo mmobath a'di mo. A'di si'da/ this e mo dhali uni 'baar mo, uni kun mii

gwom piti mo tani uni si'da/ cekerunku bwa mo. ³⁸ Dhali shwane/ aha/ ona um gwo mo ki: Kwa/ i is bum bwa mo 'peni 'kwani gwansan mo dhali dhalki uni 'kon uni 'cena mo. Haali/ wakki/ gwo jin onu yan walla mii yan ta jin 'kwani mo tani a'di minu 'taki pi e mo be. ³⁹ Hili wakki/ a'di ta ji ma Arungimis mo tani um mini mol pi uni e mo be wakki/ um minu 'taki gam mo mmo'ko mmo/ asa po/ Arungimis kan mo.

⁴⁰ Dhali gwom piti gama uni me'd mo. Dhali ki uni yukki imandhun ma Yesus ki she/ i uni mo tani uni ki dor uni mo dhali kan uni gwo mo ki uni mini 'koki o gwo ki gway ma Yesus mo dhali uni ki dhal uni mo mmo/ ii mo be. ⁴¹ A'di iina uni mo 'peni bwambori montul is yan mo mmo'bora uni bwa mo ki uni dhunu ki montak wakan mmo'kosha uni is ka nyor kan ki mon'the is mo gom gway yan mo be. ⁴² Dhali isa yempa/ e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali e pa mo tani uni 'koki dak gwo mo mmotor mo dhali mmoci si'da/ mo ka Yesus yan ita'da Kristhos mo be.

6

'Kwanin Gwasi Pesu/ kun Lakkunu mo

¹ Dhali ka cim gwansan ki mondenju gi imancik gwo 'kokunu mo mmomar is mo tani 'Kwani Yahuuda/ 'peni Pan Griki miikina gumgum apo/ 'Kwani Ibraniyiin mo

haali/ up buni kun wuna ikathim buni mo tani mi-
 ikunu ka piny is mo e mo
 jin miinu to ka yempa/ mo.
² Dhali uninj 'kume'd i'ce'dka
 su/ yukkina waambuhany
 imancik gwo i uni mo dhali
 o gwo mo ki: A'di diki 'bor
 jin mina aman dhal gwo ma
 Arungimis 'pen mo dhali
 miiya tu'c ma tharabeesa mo.
³ A'di mina um, iwaq pem,
 ilak 'peni bwam um 'kwani
 gwas pesu/ kun manju mo
 dhali kun 'tu'du/ mo ki Shi/in
 mo dhali ki yuk si'da/ mo uni
 kun mina ana mish dhu uni
 apowa tu'c yan mo. ⁴ Hili am
 mina roç sho'k mo mmo'tho
 ki sule/ mo dhali mmomii
 gwo mo. ⁵ Dhali gwo yan jin
 onu mo tani a'di 'borki'da
 waambuhany 'kwani 'baar
 mo bwa mo dhali uni
 kwanykina Istipanuus mo,
 a'di jin ta wathi/ jin 'tu'du/
 ki mongam gwo is mo dhali
 ki Shi/in mo, dhala Pilibbus
 mo dhala Purukuurus mo
 dhala Nikanuur mo dhala
 Timuun mo dhala Parminaas
 mo dhala Nikula/ uus jin ta
 Wathi/ gi Pan Anthaakiya jin
 bu'th gwonj 'Kwani Yahuuda/
 mo. ⁶ Uni gwahan idhuna
 uni ibwambori imandhunu
 ki she/ dhali ki uni 'thokin mo
 tani uni dhuki me'd buni apo/
 uni mo be.
⁷ Dhali gwo ma Arungimis
 caki'd mo dhali monderj gi
 imancik gwo markunu is mo
 e Pa Urushaliim kagahara mo
 dhala waambuhany igasiis
 caaca haki gwo yansan e jin
 gamu is mo.

Istipanuus mo

⁸ Dhala Istipanuus 'tu'du/
 ka 'the mo dhali ki mom'bi'th
 mo tani a'di miiki dhan mii
 kun caaca mo dhali momer
 si'da/ ibwanj 'kwani mo. ⁹ Hili
 'kwanin tiya doshkin 'peni
 uni kun ta uni gi gu'b gi
 montul is jin yuku ki gu'b gi
 montul is gi 'Kwani Libartiin
 mo, dhali 'Kwani gi Panj
 Kerawaan mo dhali 'Kwani
 gi Pa Iskandariyya mo dhali
 'peni uni gi Panj Kilikiyya
 mo dhali Pa Asiyya mo uni
 sugkin ki gwo mo uni ka
 Istipanuus mo. ¹⁰ Dhali uni
 moli roç yuk yan mo dhali
 Shi/in jin ona a'di gwo mo
 be. ¹¹ Dhali uni wanki 'kwani
 is ka 'di/ mo dhali uni gun
 wanu is mo tani o gwo mo ki:
 Am cikkina a'di mmowal gwo
 sor apowa Musa dhali apowa
 Arungimis si'da/ mo. ¹² Dhali
 uni ka/ 'kwani is mo dhali
 'kwani gwanj gwanjaka/ si'da/
 mo dhali iman'kwar to si'da/
 mo dhali uni iyina po/ a'di
 mo dhali bu'th a'di mo dhali
 sus a'di e montul is yan mo.
¹³ Dhali uni dhuki iman/ ak
 a'di gwo i is mo uni kun o gwo
 mo ki: Wathi/ yan diki dak
 gwo mo mmo/o apo/ mo yan
 jin kogu mo dhali gwonkan jin
 cinu si'da/ mo. ¹⁴ Haali/ am
 cikkina a'di mo mmo/o gwo ka
 Yesus yan gi Pa Naasira mid
 'ce'd mo yan sho'k mo dhali
 ak mii ma Musa e mo kun tora
 a'di ana mo. ¹⁵ Dhali uni 'baar
 mo kun 'kon e montul is yan
 mmohila uni a'di ka 'thime/
 mo tani mishki bwam/ em
 piti mo mmowakina e a'di ki
 bwam/ e ma man'doyu gwo
 mo be.

7

*Mo gi 'Ce'd ma Istipanuus
Gwo She/mo*

¹ Dhala gasiis jin ca'd o gwo mo ki: To gwansan wakana?

² Dhali a'di o gwo mo ki:

Imudhum pem dhali ibaba kana! Arumgimis jin ta gi monyca mo tani a'di pi'da babam bana ka Ibrahiim i is ki a'di diki'd e uka 'cesh jin tana dhan yi'deya kara'b ntwa/a/ me'd jin ca'ba a'di e Pan Haraan mo tani ³ dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Yaku/ka pije/ mo 'peni bampam pini mo dhali 'pena bas pini mo dhali yayi i mo jin miga/tor / e mo. ⁴ N'ko'd a'di yaki'd ka pije/ 'peni Bampa/ gi 'Kwani Kaldaan mo dhali ca'b e Pan Haraan mo. Dhali 'peni mun mo tani ki com wuki'd mo tani Arumgimis ki so'k a'di mo e bampa/yan jin 'kokina um nycine/ shwane/ mo. ⁵ Dhali a'di diki ci a'di mala kamu/ nycine/ mo, wakan si'da/ ari 'bana kamu/ mmokar sho'k piti apo/ yisa. Dhali a'di ki o gwo is ki a'di midi ci a'di a'di mo mmota jim piti mo be dhali ki emen piti n'ko'di a'di mo, ki a'di dar ga 'ci naskina/ mo. ⁶ Dhali Arumgimis o gwo cikise/ mo be ki emen piti mini 'taki 'ko ki 'kus e bampa/ kamu/ mo dhali ki uni mini 'taki sus uni mmota cin'kina/ mo dhali mii uni ka ha'th'ko'd ki yil iss 'kwanimpa i/ iss 'de/ mo.

⁷ Dhali 'kwani gwansan jin mina uni ta cin'kinam buni mo tani uni miga/ mii miiwak

mo. A'di ta gwo jin on ma Arumgimis kan mo. Dhali n'ko'd mo tani uni mini pi ka pije/ mo dhali mii gwom pem e mo yan mo be. ⁸ Dhali a'di ki ci a'di gwo jin gamu me'd mo gom gwo ma munyjal yis mo dhali wakan Ibrahiim ki dhodha Is/ hak mo dhali ka cim pekwarra mo tani a'di ki 'cith a'diya munyjal yis mo dhala Is/ hak ki dhodha Yakuub mo dhala Yakuub ki dhodha wak gi idhan com kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo.

⁹ Dhali idhan com gwansan uni tan ma du dhapana powa Yuusup mo uni ki yol a'di iPam Masir mo dhala Arumgimis di'd e a'di mo ¹⁰ dhali wo'th a'di 'peni mo jin toju a'di bwa mo dhali ci a'di ma' mo dhali moyuk mo ibwambor ma Pirawn jin ta'da malik gi Pam Masir mo dhali a'di ki kar a'di ka mudhiir gom Bampa/ Masir mo dhali gu'b piti 'baar mo.

¹¹ Te/ pu'dki'da po/ Bampa/ Masiri 'baar mo dhali Pan Kanaan si'da/ mo dhali dhan montocu bwa di'd mo dhali ibabam bana gamki tonte/ yisa. ¹² Hili ka Yakuub cikki gwo ki tonte/ di'd e Pam Masir mo tani a'di tu'cki ibabam bana ki ii me'd jin t'wa/a/ mo. ¹³ Dhali ki me'd jin 'kon ma po/ i su/ mo tani a Yuusup tor'ki is piti eya tente/ e ikam mo dhali 'kwani ma Yuusup toru eya tente/ aPirawn mo. ¹⁴ Dhala Yuusup ki hash gwo mo dhali yuka Yakuub jin ta com e

a'di mo dhala risa bas piti kun ta 'kwani iss* 'kwanimpa 'kwara i'ce'dka karpa'c mo. 15 Dhala Yakuub yaki'd ka lun'gu'b mo e Pam Masir mo dhali a'di wuki'd ki is piti mo dhali ibabam bana si'da/ mo be. 16 Dhali uni kalu mo mmo'cith Bampa/ gi Pan Shakiim mo dhali uni 'thinu mo e moŋ'kupaje jin yolkin ma Ibrahiim ki she yol gi 'dolkon kush 'peni iya/ ma Hamuur gi Pan Shakiim mo.

17 Hili ki moŋ gwo jin onu is mo tani 'dishki'd mo jin gam ma Arumgimis me'd ka Ibrahiim mo dhali 'kwani can mo dhali mari is mo e Pam Masir mo, 18 gama malika kamu/ jin piki'd apo/ Bampa/ Masir mo jin diki misha Yu-usup mo. 19 A'di yan mi-iki 'kwanim bana ka mak mo dhali mii ibabam bana ka ha'th'ko'd mmota'k ushi u'cim buni ka piye/ jin mina uni 'taki 'koki 'ko ki e mo be. 20 Ki yil yan mo tani aMusa dhodhu mo dhali a'di ta yinthoŋ gana/ mo dhali a'di thipu ka ppe 'kupi kwara e gu'b gi com mo. 21 Dhali ki a'di kalu ka piye/ mo tani 'bwa/ ma Pirawn tak a'di mo dhali thip a'di ki ya/m pitiŋ gana/ mo. 22 Dhali yuk gi 'Kwani Masiri 'baar mo tani a'di ye'thkunuwa Musa sho'k mo dhali a'di 'bitha'bi'th e gwom piti mo dhali miim piti si'da/ mo be.

23 Hili ki a'di mura yila issu/ 'baar mo tani gwo pu'dki'da dum piti mo mmodoka wak 'kwanim piti kun ta iya/ ma Israyiil mo be. 24 Dhali

mmopara a'di jan tal 'den kamu/ e 'peni uni kun 'koshu ka wuny is mo tani a'di ki woth a'di mo dhali cesh a'di jin miinu ka ha'th'ko'd kan mo mmo'kosh Wathim Pam Masir jwa mo dhali rica ri'c gom a'di mo. 25 Dhali a'di toshki'd ka wak piti mish gwo 'ban ka Arumgimis ki ci uni mo jin 'cu'ku ki me'd piti mo. Hili uni 'koki mish gwo 'ban mo be. 26 Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani a'di pi uni i is mo uni kun 'koni mo/ as mo dhali a'di midi 'taki dhu uni mmogwam mo dok/ e mmo/ o gwo mo ki: Kana, um ta ikan mo be. Ata miina um ki shi/ ka rem 'kup kan mo? 27 Hili a'di jin miiki'da mannyak ca'b piti ki shi/ mo tani a'di belki a'di mo mmoya mo mmo/ o gwo mo ki: Kaja kar / e ki tapa mmodwall gwo apo/ aman mo? 28 / E mini 'taki 'kosh aha/ jwa mo me'd jin 'koshkina / e Wathim Pam Masir katiliya? 29 Dhala Musa guski'd mo gom gwo yan jin onu mo dhali a'di warki'd ka mandi gi 'kus e Pam Madyaan mo e jin dhotha a'di iya/ isu/ mo.

30 Dhali ki yila issu/ thimki'd mo tani aman'doyu gwo piki a'di i is em bwaasho e 'Kuwosh Sinaa/ eya le'dan o'd e ari cwa mo. 31 Dhali ka Musa parki a'di e mo tani a'di merki'd gom to jin mishkina a'di mo dhali ki a'di shor a'di is mo mmo'dish a'di is mo mmohil mo mo tani 'twa/ yayi'd 'peni Tapa ki: 32 Aha/ tana Arumgimis gi ibabam pini mo dhala Arumgimis

ma Ibrahiim mo dhala Is/hak mo dhala Yakuub mo. Dhala Musa deena is kagahara mo dhali ko/ki'da ko/ is mo mmohil a'di mo be. ³³ Dhali Tapa ki o a'di gwo mo ki: 'Cuka ppa/'peni sho'kpini mo ma haali/ mo yan jin dosha / e apo/ mo tani a'di ta'da 'cesh jin kogu mo be. ³⁴ Mishga/ ka jin gana/ monto'c bwa di'd e 'kwanim pem kun 'kon e Pam Masir mo dhali aha/ cikina uni okonkin mo dhali aha/ dina mmoyaku/ ka 'cesh mo mmo'cuk uni mo. Dhali yayu/ shwane/ mo ma. Aha/ mina hash /e e Pam Masir mo.

³⁵ Musa yan jin ushkina uni mo mmo/o gwo mo ki: Kaja kar /e ki tapa mmodwall gwo mo tani a'di ihashkin ma Arungimis mo mmota tapa mo dhali mmota man'cuk uni ki me'd ma man'doyu gwo jin pi a'di i is e ari cwa mo. ³⁶ Wathi/ yan ishu uni bway ka pije/ mo mmomiikina a'diya dhan mii kun caaca mo dhali momer si'da/ e Pam Masir mo dhali e bwaman dhan Yi'den Kummam 'Per e mombwaasho ki yil issu/ mo. ³⁷ Yan ta'da Musa caan jin o ki uci ma Israyiil gwo mo ki: Amanci gwo min ma Arungimis ipiyu mo gom um 'peni bwaman ma wak bum mo mmowa e ki aha/ mo. ³⁸ Yan ta a'di jin di'd e montul is e mombwaasho nyaḱka man'doyu gwo jin o a'di gwo e 'Kuwosh Sinaa/ mo dhali nyaḱ ki ibabam bana kun bu'th gwo gi mondiki/e mmoçi ana mo. ³⁹ Ibabam bana ush a'di gwo ha e mmomii mo. Hili uni ki bel

a'di mo mmoya mo 'peni uni mo dhali uni dok ma dum buni ka nyan'ko'd iPam Masir mo mmo/owa Haruun gwo mo ki: ⁴⁰ Uk am to kun lunju mo ma kun mini ii amani bwambor mo. Haala Musa yan jin susi ana ka pije/ 'peni Bampa/ Masir mo tani ana mola to jin yayi'di a'di mo be. ⁴¹ Dhali uni uk ari bip ka cim gwansan mo dhali 'do to jin 'ciḱhu/ 'kus mo e tompinycon mo dhali 'bor bwa mo gom mii jin ta ji gi me'd buni mo. ⁴² Hili Arungimis tu'kki'd mo dhali ci uni bway mo mmoluj to kun 'kon e momis mo me'd jin 'kwarkunu e bwaman ma warka/ gi imançi gwo ma Arungimis kadhamo/ mo ki: Um ciyaa/ to/ e jin 'ciḱha um 'kus mo dhali to jin 'ciḱhu si'da/ mmomii abas ki yil issu/ e mombwaasho mo, ayy 'kwani ma wak ma Israyiila?

⁴³ Dhali um buthi gu'b burinye/ ma Muuluuk mo dhali acul kun ta tompinycon jin yuku ka Rampaan mo to gun uku kun uka um mmoluj uni mo. Dhali aha/ mina so'k um mo ibwampo/ Pam Baabil mo.

⁴⁴ Ibabam bana takan gi gu'b burinye/ gom gwontor e mombwaasho me'd jin kara a'di a'di jin o gwowa Musa ki a'di midi uk me'd she/mm jin mishkina a'di mo ⁴⁵ jin kala ibabam bana si'da/ ki mongarr buni ki she/ ki she/ mo nyaḱka Yashuu/ ki uni

sekin mo e mo gi 'kwanin tiya kun bel ma Arumgimis ka pije/ ibwambori bwam/ e gi ibabam bana mo ntaga cim ma Dawuu'd mo be. ⁴⁶ A'di gam momaŋ ibwambor ma Arumgimis mo dhali 'tho monyca'b goma Arumgimis ma Yakuub mo. ⁴⁷ Hila Sulemaan nyan a'di gu'b mo. ⁴⁸ Bahili A'di jin Cayaa/ e ki Ca mo diki ca'b e gu'b kun nyanu ki me'd mo me'd jin on ma manci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo ki:

⁴⁹ Momis ta'da kursin tapam pem mo

dhali mony'cesh ta cwa jin dhuka/ sho'k pem.

Gu'b gi wakata imina umi nyanjaa/ mo? Tapa i/o'd kan mo.

walla ma mom pem jin miga/ isi/ is mo?

⁵⁰ Dina me'd pem ki uk to gwansani 'baar mo 'taa?

⁵¹ Um 'thek 'bam bum imis mo dhali um 'konuki 'citha/ munyjal ma du mo dhali 'ce si'da/ mo. Shi/ in Dheleladhelel ura um isa yempa/ mo. Me'd jin miikina ibabam bum mo tani wakan miikina um si'da/ mo.

⁵² Jana 'peni imançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo kun 'kona ibabam bum ki to'c 'kus mo? dhali uni 'kosh uni jwa mo uni kun tor gwo ntwa/ a/ mo gom mmomina jan tal 'de/ jin mii'd ka kar/ e iyayu/ mo. Um warkin ki iman'cith a'di is ki gwo mo dhali iman'kosh a'di jwa mo, ⁵³ um kun bu'th gwonkan jin cinu mo me'd jin kara iman'doyu gwo a'di mo dhali a'di karkina um yisa.

Mo gi 'Koshkunuwa Istipanuus ki Wosh mo

⁵⁴ Ki uni cikki gwo gwansan mo tani uni cithirkin ma du mo dhali uni 'pe'dki she/ i a'di mo. ⁵⁵ Hili a'di mmo'tu'du/ a'di mo ki Shi/ in Dheleladhelel mo tani a'di hilki momis ka 'thime/ mo dhali par monyca ma Arumgimis e mo dhala Yesus si'da/ mmodoshkina a'di ka bim poros ma Arumgimis mo ⁵⁶ dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma. Aha/ parkina momis ka'du/ mo dhali Ya/ gi 'Kwani mmodosh ka bim poros ma Arumgimis mo. ⁵⁷ Hili uni cuun ki dhan 'twa/ kun caaca mo dhali 'dap 'cem buni ki me'd mo dhali tha'th a'di ki is mo mmontal 'de/ mo ⁵⁸ dhali uni ki biŋ a'di ka pije/ 'peni bampa/ mo dhali 'kosh a'di ki wosh mo be. Dhali iman/o gwo dhu burrinym buni a'cesh isho'k gi dhuru'c washana kamu/ mo jin yuku ka Shawuul mo ⁵⁹ dhali uni ki 'kosha Istipanuus ki wosh mo mmoyuka a'di Tapa mmo/o gwo mo ki: Tapa Yesus, budhi shi/in pem mo. ⁶⁰ Dhali a'di ca'bki'd ki jin 'kupa'dupun mo dhali cuu gwo ki dhan 'twa/ mo ki: Tapa, dhalku/ ki kar miinthus yan i'bam buni mo. Dhali ki a'di o gwo kan mo tani a'di ki ish e mo be.

8

¹ Dhala Shawuul di'd mmogam bwa me'd mo gom wum piti mo be.

Shawuul To'cki'da Kaniisa Bwa mo be

Dhali ka cim yin tani monto'c 'kus caaca yayi'da

po/ kaniisa jin di'di Pa Urushaliim mo dhali uni 'baar mo cekerki bwa mo i bampa/ 'baar mo e Pa Yahuudiyya mo dhali Pan Saamira mo, jasi imandhunu ki she/ uni i'kokin mo. ² Dhali 'kwani gun tana gayiin mo tani uni ikankina Istipanuus mo dhali gwon mo dhali ananki is kagahara gom a'di mo be. ³ Hila Shawuul mii'da nyor ka daran du kagahara mo mmoshi/ a kaniisa is mo dhali momeci'a a'di gu'bi 'baar ki 'beles mo tani a'di ki dir 'kwaniḡ gwas mo dhali 'kwani up si'da/ 'ko'da 'cesh mo mmodhu uniya sijin mo.

Gwom 'Borga/ Cḡkunu mo e Pan Saamira mo

⁴ Uni si'da/ kun cekerki bwa mo tani uni iikin mo mmotor gwo ki lala'th mo be. ⁵ Dhala Pilibbus ya'd ka lunḡu'b mo e Pan Saamira mo be dhali cḡ uni gwo mo goma Kriḡthos yan mo. ⁶ Dhala waambuhany 'kwani cina dum buni ki bwan tal 'de/ ki gwo kun ḡorkin ma Pilibbus mo me'd jin cḡka uni gwo mo dhali momer misha uni kun miikina a'di mo be. ⁷ Peni uni ka ris kun bu'th ma rum thus kun nyo/ on mo tani arum thus pikin mo mmocuuna uni ki dhan 'twa/ kun caaca mo dhali uni tana ris kun mutta/ is mo dhali kun ta ḡwol mo tani uni waḡkunu mo be. ⁸ Dhali mom'bor bwa caaca di'di pa caan mo be.

⁹ Wathiḡ kamu/ di'd jin yuku gway ka Simaan mo. Ntwa/ a/ mo tani a'di mii'da ruma tiya e pa caan mo dhali 'Kwani gi Pan Saamira meren

gom gwo jin ona a'di uni ki a'di ki is piti ta a'di jin ca'd ki tiya mo. ¹⁰ Dhali uni 'baar cḡ is buni ki gwom piti 'peni a'di jin gwa'da'd ntagi a'di jin ca'd mo mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yan ta ji gi mom'bi'th ma Arumgimis jin yuku ki A'di jin Ca'd mo be. ¹¹ Dhali uni cḡ is buni ki gwom piti mo gom a'di mer uni is ki mii ma rum piti isa gush mo. ¹² Hili ki uni gam gwo ma Pilibbus is jin ḡorkina a'di gom gwom 'borga/ gom Bampa/ ma Arumgimis mo dhali gway ma Yesus Kriḡthos mo tani uni miikunu ki yi'de/ mo ki gwasi lu/ mo dhali ki upi lu/ si'da/ mo be. ¹³ Dhala Simaan ki is piti si'da/ a'di gam gwo is mo dhali miikunu ki yi'de/ mo. A'di nyak ca'b ka Pilibbus mo mmohil momer mo dhali dhan miimer kun caaca kun miikunu mo tani a'di merki'd mo be.

¹⁴ Hili ki imandhunu ki she/ mo kun 'koni Pa Urushaliim, ki uni cikki ki 'Kwani gi Pan Saamira bu'thki gwo ma Arumgimis mo tani uni ki ḡuca Buterus uni ka Yohaana ki iiku/ i uni mo. ¹⁵ Ki uni thulkin ka lunḡu'b mo tani uni 'thon gom uni ki uni mini 'taki bu'th Shi/ in Dheleladhelel mo ¹⁶ haali/ a'di diki ya apo/ jamu/ i bwam uni naskina/ mo. Uni miikunu ki yi'de/ jasi ki gway gi Tapa Yesus 'te/ mo. ¹⁷ N'ko'd mo tani uni dhu uni me'di 'kup mo dhali uni bu'thki Shi/ in Dheleladhelel mo be. ¹⁸ Dhali ka Simaan parki uni e mo mmodhuna imandhunu ki

she/ uni me'di 'kup mo tani Shi/in Dheleladhelel cikunu mo a'di ki tor uni aguurush i e mo, ¹⁹ mmo/o gwo mo ki: Ciyaa/ mom'bi'th yan si'da/ mo ma, ki wathiŋ kamu/jin miga/'taki kar me'd pemi 'kup mo tani ki a'di si'da/ midi 'taki bu'th Shi/in Dheleladhelel mo. ²⁰ Hila Buterus ki thok a'di gwo mo ki: Aguurush pini dhalki a'di nyak sho'k 'ce'd ki / e mo haali/ /e toshki gam to jin cin ma Arungimis ki me'd ka guurush 'te/ mo. ²¹ /E dar gi to walla mii e gwo yan mo haali/ adum pini diki 'bor ibwambor ma Arungimis mo be. ²² Rici adu is mo gom miinthus pini yan mo dhali 'thoyi Tapa mo ma, ki gwo jin kuluma / e ibwa wakan mo minu 'taki gwam / e mo. ²³ Haali/ mishga/ ki / e din e mo ma ci/ jin ka/ aka/ mo dhali mondeku gi miinthus mo. ²⁴ Dhala Simaan thok a'di gwo mo dhali o gwo mo ki: 'Thoyi Tapa gom aha/ mo ma ki to gwansan kun ona um mini 'koki 'taki pu'du/ apo/ aha/ mo.

²⁵ Dhali ki uni ci gwontor buni mo dhali tor gwon Tapa mo tani uni dokkin ka nyan'ko'd mo mPa Urushaliim mo dhali tor gwom 'borga/ eya ris pa gi 'Kwani gi Pan Saamira mo be.

Pilibbus dhali Wathi/ gi Paŋ Gale/jin Ta Mantil mo

²⁶ Hila man'doyu gwo gi Tapa ki owa Pilibbus gwo mo ki: Cuyi mis mo ma dhali yayi 'kup ki 'ko'd gwar

ka biny cam ki bway jin ya'd ka lun'gu'b 'peni Pa Urushaliim mo ntagi Paŋ Ghassa jin ta mombwaasho mo. ²⁷ Dhali a'di ki cu mis mo dhali ya mo. Dhali hili Wathi/ gi Paŋ Gale/ di'd jin ta mantil mo dhali jin ta tapa jin ca'd 'pena Kandaaka, a'bom jin ta'da malik gi 'Kwanin Gale/ mo. A'di ta'da mandhuwa guurush piti 'baar mo. A'di si'da/ yayi'di Pa Urushaliim mmoluŋ mo be. ²⁸ Dhali a'di di'd mmodok ka nyan'ko'd mo dhali a'di ca'bki'd i bwaman ma arabiya jin dira shumarum mo dhali di'd mmoden gwo jin 'kwarkin ma manci gwo ma Arungimis kadhamo/ e mo jin yuku ka Ishaya mo be. ²⁹ Dhali Shi/in Dheleladhelel ki owa Pilibbus gwo mo ki: Shori is pini mo ma dhali 'dishi a/ arabiya yan is mo. ³⁰ Dhala Pilibbus guski'di a'di mo dhali cik gwo jin denja a'di gwo e mo jin 'kwarkin ma manci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo jin yuku ka Ishaya mo tani dhali o a'di gwo mo ki: Gwo jin denja / e e mo tani misha / e 'ban mo 'taa? ³¹ Dhali a'di ki o gwo mo ki: Miga/ mish 'peni mana ki dar gi wathi/ mmothuk aha/ gwo isi ciki/ mo. Dhali a'di yukki'da Pilibbus mo mmoseyu/ a/ arabiya mo dhali nyak ca'b ki a'di mo. ³² Dhali gwo 'peni Gwo ma Arungimis jin 'kwaru jin denja a'di e mo tani wa cikise/ mo be, jin o'd ki:

A'di susu me'd ka'bal

mmo'ciḥ 'kus mo
dhali me'd ari ka'bal jin mol
'twa/ wal ibwambor
ma man'ciḥ a'di amur
piti mo tani

wakan si'da/ a'di diki cee
'twam piti mo.

33 Dhali mmokara a'di is
piti ki gwa'd mo tani
mondwall gwom piti
kwa/u mo 'peni a'di mo.

'Kwani kun tana anyakum yil
ki a'di mo tani kaja
a'di jin midi ci gwo ki
lala'th mo?

Haali/ mondiki/ em piti
gunu 'peni mony'cesh
yansan mo.

34 Dhali a'di jin ta mantil
oki'da Pilibbus gwo mo
ki: Tor aha/ gwo mo ma,
amançi gwo ma Arungimis
kadhamo/ yin mo tani a'di
tori gwo goma ja sa/? A'di
torki gwo gom is piti mo 'taa?
walla gom wathin kamu/ mo.

35 Dhala Pilibbus ka'd 'twam
piti mo dhali tel a'di Gwo
ma Arungimis yin 'pen jin
'kwarkunu mo tani a'di ki ci
a'di gwo goma Yesus mo be.

36 Dhali mmo/iina uni ibway
mo tani uni pu'dkin mo e
yi'deñ kamu/ mo dhali a'di
jin ta mantil ki o gwo mo ki:
Hili yi'de/ a'dan mo. Ata a'di
jin midi non aha/ mmomii ki
yi'de/ mo? 37 Dhala Pilibbus
ki o a'di gwo mo ki: Waḳki/ e
gam gwo is ka dum pini 'baar
mo tani /e minu mish mii mo
be. Dhali a'di ki thok gwo
mo dhali o gwo mo ki: Aha/
gama gwo is ka Yesus Kriḥthos
ta Ya/ ma Arungimis mo be.

38 Dhali a'di ki kan gwo mo ka
arabiya jin dira shumaram

minu dosh mo dhali uni su/
thulkin ka lunḡu'b i bwaman
yi'de/ mo uni su/ ka Pilibbus
uni ki a'di jin ta mantil mo,
dhali a'di ki mii a'di ki yi'de/
mo be. 39 Dhali ki uni sen
ka pije/ 'peni yi'de/ mo tani
Shi/in gi Tapa a'di borki'da
Pilibbus mo be dhali a'di jin
ta mantil par a'di e dok/e yisa
haali/ a'di ya'd mo i bway
piti mmo'bora bwa a'di mo.
40 Hila Pilibbus gamkunu
mo e Pa Ashduu'd mo dhali
mmo'ciḥa/ a'di pa yin mo
tani a'di ki tor gwom 'borga/
e pa 'baar mo ntagi a'di
pu'dki'd e Pan Kaysariyya mo
be.

9

*Mo jin Tu'k ma Shawuula
Du Is mo*

1 Hila Shawuul dek ma
nyor kagahara naskina/ mo
tani a'di shwa'da 'cesh ki
sho'k mo dhali 'kosha 'kosh
apo/ imancik Tapa gwo mo
dhali a'di yaki'da gasiis jin
ca'd mo 2 dhali dot a'di
awarka/ gi Pan Dimashk ki
gu'b gi montul isi 'baar mo,
waḳki/ a'di midi 'taki gam
kun tiya kun ta 'kwani gi
Bway yan mo tani waḳki/ uni
mini 'taki ta gwas mo walla
up mo tani a'di midi 'taki
bu'th uni mmodek mo dhali
susu mo e Pa Urushaliim
mo be. 3 Dhali ki a'di di'd
mmoya mo tani a'di 'dishki
Pan Dimashk is mo dhali
ki jahanne/ ise/ monḡkush
'peni momis 'twakki mo mo
mmo'kam a'di is mo. 4 Dhali
a'di bitki'da powa 'cesh mo
dhali a'di cikki 'twa/ mmo/
o a'di gwo mo ki: Shawuul,

Shawuul. Ata *toca* /e aha/ 'kus kan mo. ⁵ Dhali a'di o gwo mo ki: /E tana ja Tapa mo? Dhali a'di o gwo mo ki: Aha/ tana Yesu jin *toca* /e 'kus mo. ⁶ Hili cuyi /e mis mo ma dhali yayi *ciç* bampa/ mo ma, dhali a'di minu *tor* /e mo a'di jin mina /e imii mo be. ⁷ Dhali 'kwaniñ gwas kun nyakki ii ibway ki a'di mo tani doshkin mmomol gwo o mo mmocika uni gwo mo dhali mmo'kona uni ki par wathiñ kamu/ e mo. ⁸ Dhala Shawuul cu mis 'pena powa 'cesh mo dhali ki a'di *ka'dki* e mo tani a'di mol to par e mo dhali uni ki sus a'di ki me'd mo dhali sus a'di e Pan Dimashk mo be. ⁹ Dhali ka cim kwara mo tani a'di dar gi e mo dhali a'di shwa to yisa dhali a'di diki pi to si'da/ mo be.

¹⁰ Dhali amancik gwoñ kamu/ jin di'd e Pan Dimashk jin yuku ka Hananiyya mo dhali Tapa o a'di gwo ki tonyjan mo ki: Hananiyya. Dhali a'di ki o gwo mo ki: Hili ma. Aha/ dina imahan mo be Tapa mo. ¹¹ Dhali Tapa ki o a'di gwo mo ki: Cuyi mis mo ma dhali yayi 'kup ki bway jin yuku ka Doshki Dhi'c mo dhali yayi igu'b ma Yahuusa mo dhali *ñap* wathi/ 'peni Pan Tharsuus jin yuku ka Shawuul mo haali/ a'di 'thoki'd mo. ¹² Dhali wathi/ mishkina a'di jin yuku ka Hananiyya mo mmoseyu/ bwaman mo mmodhu me'da po/ a'di mo ki a'di midi 'taki mish mo mo. ¹³ Hila Hananiyya thoğ gwo mo ki: Tapa, aha/ *ciça* gwo 'peni

'kwani ka ris gom wathi/ yan gom miim piti wa'di shi/ kagahara yisa kun miikina a'di ki 'kwanim pini kun dhuna /e ki she/ gi dhelel dhelel mo e Pa Urushaliim mo. ¹⁴ Dhali i mahan si'da/ a'di ta gi gwo 'peni igasiis kun can mo mmodek uni 'baar mo kun yer gway pini mo. ¹⁵ Hili Tapa o a'di gwo mo ki: Yayi i bway pini mo ma haali/ a'di ta ton'kul bwa jin kwanyka/ gom aha/ mo mmokal gway pem ibwambori 'kwaniñ tiya kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali imalik si'da/ mo dhali uci ma Israyiil mo be. ¹⁶ Haali/ aha/ mina *tor* a'di to kun wana risa kun mina isi mii 'kosh a'di ka nyor gom gway pem mo. ¹⁷ Dhala Hananiyya yaki'd mo dhali seki gu'b mo dhali mmodhu a'di me'di is mo tani a'di ki o a'di gwo mo ki: Akam pem ka Shawuula. Tapa jin ta'da Yesu jin piki /e isi bway jin yayina /e mo tani a'di *tuçi* aha/ ki yayu/ mo, ki /e mini mish mo mo dhali ki /e minu 'tu'd mo ki Shi/ in Dheleladhelel mo. ¹⁸ Dhali ise/ to jin wana e ka pampara/ bitkin 'peni em piti mo dhali a'di mishki mo mo be. Dhali a'di ki cu mis mo dhali a'di miikunu mo ki yi'de/ mo ¹⁹ dhali a'di bu'th tonte/ mo dhali 'bidhu is mo be.

Shawuul A'di Ciki Gwo e Pan Dimashk mo be

Dhali a'di di'd ka cim ka hony/ e nyakki imancik gwo kun 'kon e Pan Dimashk mo. ²⁰ Dhali ise/ a'di ki ci gwo e gu'b gi montul is buni mo

goma Yesus ki a'di ta Ya/ ma Arumgimis mo be. ²¹ Dhali uni 'baar mo kun cik a'di gwo mo tani merkin kagahara mo dhali o gwo mo ki: A'di diki ta a'di jin di'd e Pa Urushaliim jin 'ce'd 'kwani kun yer gway yan sho'k mo 'taa? Dhali a'di yayi'di mahansida/mmomii kan ki a'di mididi 'taki sus uni mmodek mo ibwambor gi igasiis kun can mo. ²² Hila Shawuul 'bitha is ki nyanye/ mo dhali a'di dumpulki 'Kwani Yahuuda/ kun 'kon e Pan Dimashk mo mmonyogwo ka kar/e ka Yesus yan ta'da Kristhos mo be.

Shawuul A'di Yeki'd mo Peni 'Kwani Yahuuda/ mo

²³ Dhali ka cim tana ris thimkin mo tani 'Kwani Yahuuda/ gam gwo me'd ka rem 'kup mo mmo'kosh a'di jwa mo. ²⁴ Hila wu'th buni pu'dki'da Shawuul mo. Dhali uni timki 'twanjal pa sida/ montee mo dhali mon'thiny ilu/ mo jin mina uni 'taki 'kosh a'di jwa mo be. ²⁵ Hili imancik a'di gwo bu'th a'di mon'thiny mo dhali thul a'di ka 'cesh ka shi/ ki en 'kupa ganjaran gonj ka nura/ i e mo be.

Shawuul A'di Diki'd mo e Pa Urushaliim mo

²⁶ Dhali ki a'di pu'dki'd mo e Pa Urushaliim mo tani a'di palki is piti gam me'd nyakki imancika Yesus gwo mo be. Dhali uni 'baar mo ko/ a'di mo, mmo'koki gam gwo is ki a'di ta'da mancik gwo mo be. ²⁷ Hila Barnaaba bu'th a'di mo dhali sus a'di e

imandhunu ki she/ mo dhali ci uni gwo mo mmomisha a'di Tapa ibway mo dhali a'di tor a'di gwo sida/ mo, dhali a'di sida/ ki a'di didi Pan Dimashk mo tani a'di tor gwo e gway ma Yesus mo mmodiki ju/ mo be. ²⁸ Dhali a'di diki'd nyakki uni mmokul gu'b e Pa Urushaliim mo ²⁹ mmo'tor gwo e gway gi Tapa mo mmodiki ju/ mo. Dhali a'di o gwo mo dhali su'k ki gwo apo/ 'Kwani Yahuuda/ kun ta 'Kwani Griki mo. Hili uni naj a'di mmo'kosh jwa mo. ³⁰ Dhali ka wak piti mishkin mo tani uni sus a'di ka lungu'b mo e Pan Kaysariyya mo dhali tu'c a'di mmoya Pan Tharsuus mo be.

³¹ A'di tan ma kaniisa gi monku'th is e Pa Yahuudiyya 'baar mo dhali Pany Jaliil mo dhali Pan Saamira sida/ mo mmonyangu uni is mo dhali mmo/ ii ki monko/ gi Tapa dhali e momalas gi Shi/ in Dheleladhelel mmomar is mo be.

Iniyaas A'di Waçkunu mo be

³² Dhali a'di warki'd ki ya ma Buterus e moyam piti 'baar mo ki 'beles mo tani a'di yaki'd ka lungu'b sida/ e uni kun dhunu ki she/ gi dhelel dhelel kun 'kon e Pan Ludda mo. ³³ Dhali e mun mo tani a'di gamki wathin kamu/ jin yuku gway ka Iniyaas mo jin ish 'ko'da cim piti ki yil pekwara mo haali/ a'di mutta/ is mo be. ³⁴ Dhala Buterus ki o a'di gwo mo ki: Iniyaasa, Yesus Kristhos waçki /e mo. Cuyi mis mo

dhali thosona cim pini mo ma. Dhali ise/ a'di cuki'd mo. ³⁵ Dhali aris uni kun 'kon e Pan Ludda mo dhali Pan Saruun mo mishki a'di mo dhali uni tu'kkin ki Tapa mo be.

Thabiitha A'di Tu'kkunu Is mo Mmodi ki E mo

³⁶ Dhala mancik gwon kamu/ diki'd e Pan Yaapa jin yuku ka Thabiitha jin ta gi 'pemen ki 'twam buni jin yuku ka Ghasaala mo. A'bom yan 'tu'du/ ka tuca 'borga/ mo dhali mii mii gom 'kwani gun hatha'ko'd mo kun miikina a'di to mo. ³⁷ Dhali a'di warki'd ka cim gwansan ki a'di soka is mo dhala yim wuki'd mo. Dhali ki uni upki a'di is mo tani uni ki 'thi a'di e gu'b jin nyanu ka makampo/ mo. ³⁸ Dhali gom Pan Ludda 'dish Pan Yaapa is mo tani imancik gwo mmocika uni gwo ka Buterus di'di mun mo tani uni ki hash 'kwanin su/ mmo/ii a'di mo mmodi'b a'di is ki gwo mo ki: Dhalku/ ki miiya diite/ mo mmonyak ya ki am mo. ³⁹ Dhala Buterus cuki'd mo dhali yayi'd nyak ki uni mo. Dhali ki a'di pu'dki'd mo tani uni suski a'di e gu'b jin nyanu ka makampo/ mo dhala ris up kun wuna ikathim buni doshkini 'ko'd gwar piti mo mmoko mo dhali mmo'tor burrinyen tura bi mo dhali burrinye/ kun hidhuwa po/ tiya mo kun thosonkin ma Ghasaala ki a'di nyak di ki uni mo. ⁴⁰ Hila Buterus thothki uni 'baar mo tani dhali a'di ca'bki'd ki jin 'kupa'dupun mo dhali 'tho mo dhali mmo'tu'k 'kup ki

is piti mo tani a'di ki o gwo mo ki: Thabiitha, cuyi mis mo ma. Dhali a'di ka'dki em piti mo dhali ki a'di parki'da Buterus e mo tani a'di cu mis mo. ⁴¹ Dhali a'di ci a'di me'd piti mo dhali 'de'k a'di ki mis mo dhali mmoyuka a'di imandhunu ki she/ gi dhelel dhelel mo dhali up kun wuna ikathim buni mo tani a'di ki tor uni ayim mo ki a'di di'd ki e mo be. ⁴² Dhali a'di warki'd ki mo jin mishu ki lala'th e Pan Yaapa 'baar mo dhali 'kwani ka ris gamki Tapa gwo is mo. ⁴³ Dhali a'di warki'd ki mo jin ca'bkina a'di mo ka cim ka ris e Pan Yaapa mo nyakka Simaana kamu/ jin ta'da man'kucur yit mo be.

10

Buterus dhala Karniliyuus mo

¹ Dhali wathin kamu/ diki'di Pan Kaysariyya jin yuku gway ka Karniliyuus mo jin ta'da mancil ma askar iss 'kwanim pa mudhe'd mo ki mo jin yuku ki mo jin jin ma askar aji eya Ithaliyaan mo be. ² A'di ta wathin gayiin dhali a'di ta a'di jin ko/ki'da Arumgimis mo uni ki kun gu'b piti ilu/ i'baar mo dhali jin ci tom piti kagahara gom 'kwani kun hatha'ko'd mo dhali 'tho'da Arumgimis isa yempa/ mo. ³ Ki mo wana e ka tente/ ikwara mmodina a'di ibum 'ban mo tani ki tonyjan parkina a'di e eya tente/ mo tani aman'doyu gwo ma Arumgimis pu'dki'di a'di mo dhali o a'di gwo mo ki: Karniliyuus. ⁴ Dhali a'di

mmohila a'di a'di ka 'thime/ mo tani dhali mmoko/ is mo tani a'di ki o gwo mo ki: Ata Tapa? Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Mon'thom pini dhali to kun cina /e cuki'di mis mo gom mo jin minu ka /e e mo ibwambor ma Arungimis mo. ⁵ Dhali shwane/ dhuyi 'kwanij gwas 'pen mo mmo/ ii Pan Yaapa mo dhali susa Simaan jin yuku ki gwaya kamu/ ka Buterus mo. ⁶ A'di ca'bki'd nyaḱka Simaan jin ta'da manḱucur yiḱ mo. Gu'b piti di'di yana gap mo. ⁷ Dhali ka man'doyu gwo jin tor a'di gwo yaki'd 'peni a'di mo tani a'di yukki imanmiiya tu'c gi gu'b piti isu/ mo dhala askara kamu/ 'peni uni jin ta'da gayiin mo jin cor a'di ki sule/ mo tani ⁸ dhali mmorasha a'di gwo e 'baar mo gom uni mo tani a'di ki dhu uni 'pen mo mmo/ii Pan Yaapa mo be.

⁹ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani ki uni 'kon e mo/iim buni mo dhali ki uni 'dish pa is mo tani Buterus seki 'kunḱu'b mo mmo'tho ki mo jin wana e ka tente/ ibwan'kup mo. ¹⁰ Dhali a'di 'kosha te/ mo dhali ḱap to mo mmoshwa mo. Hili ki uni 'kon mmothoson to mo tani a'di biḱa is jwa mo. ¹¹ Dhali a'di hilki momis ka'du mo dhali tonḱul bwan kamu/ thulki mo jin wana e ka dhan burriḱe/ jin dhaluwa 'cesh ki shem 'pena bi doḱon apowa 'cesh mo ¹² kun 'kona ris to 'baar mo kun 'kona jamas ki she/ ki she/ nycine/ mo to/e kun 'kona sho'k do doḱon mo dhali tony'cesh kun paaran mo dhali 'dii

kun peni mis mo. ¹³ Dhali 'twa/ pu'dki'di a'di ki: Cuyi mis mo ma, Buterus. 'Koshi ma dhali 'kayi mo. ¹⁴ Hila Buterus ki o gwo mo ki: Yisa wakana, Tapa, haali/ aha/ dinaki 'ka tonḱ kamu/ tal 'de/ ki sule/ jin ga/u mo walla jin 'konuki thoson me'd jin onu mmomii mo. ¹⁵ Dhali 'twa/ pu'dki'di a'di dok/ e me'di su/ ki: A'di jin thosonkin ma Arungimis ki dhelel dhelel mo tani dhalku/ ki kar a'di ki to jin ga/u mo ma. ¹⁶ Dhali yan miikunu me'di kwara mo. Dhali ise/ tonḱul bwa bu'ḱkunu e momis mo.

¹⁷ Dhali ka Buterus dumpulki'd kagahara ki is piti mo gom tonyjan yan jin para a'di e mo tani dhali gom 'pemen piti midi 'taki ta ji gi wakata mo tani hili 'kwanij gwas kun tu'c ma Karniliyus ki iiku/ mo tani mmodotḱina uni gu'b ma Simaan mo tani uni doshkin ibwambor 'twanḱal gu'b mo, ¹⁸ dhali yukkina yuk mo mmodotḱ gwo mo wakḱa Simaan jin yuku ki gwaya kamu/ ka Buterus mo tani midi 'taki ca'bi mahan mo. ¹⁹ Dhali ka Buterus di'd mmokulum gwon tonyjani bwa mo tani Shi/ in o a'di gwo mo ki: Hili mo mo ma, 'kwanij gwasi kwara ḱapi /e mo. ²⁰ Hili cuyi mis mo dhali thuli / e mo ma dhali yayi nyaḱki uni mmodiki dhan gwo i she/ mo, gom aha/ tuca uni mo be. ²¹ Dhala Buterus thulki'd ka 'ceshi 'kwani mo dhali o gwo mo ki: Hili mo mo ma. Aha/ tana a'di jin ḱapa um ti. Um iiyin kata? ²² Dhali

uni o gwo mo ki: Karniliyuus jin ta'da mancil ma askar iss 'kwanimpa mudhe'd jin ta wathi/ jin mii'd ka kar/ e mo dhali ta a'di jin ko/ ki'da Arumgimis si'da/ mo dhali jin maṅa 'kwani gi Bampa/ Yahuuda/ 'baar mo tani a'di cin ma Arumgimis gwo nṭwa/ a/ ka man'doyu gwo jin dheleladhelel mo mmohashi /e e gu'b piti mo dhali mmocik gwo 'peni /e mo. ²³ A'di yukkina a'di uni bway bwan gu'b mo dhali dhu uni mmota yilkina/ mo be.

Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani a'di cu mis mo dhali ya nyakki uni mo dhali kun tiya 'pena wak buni 'peni Pan Yaapa nyak ii ki uni si'da/ mo. ²⁴ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani uni seki Paṅ Kaysariyya mo. Dhala Karniliyuus di'd mmocor uni mo mmoyukkina a'di abas piti imontal 'de/ mo dhali imugun ganam piti kun ena a'di ki en gana/ mo. ²⁵ Dhali a'di warki'd ki mo jin sen ma Buterus mo tani aKarniliyuus gam a'di 'kup mo dhali bitki'da 'ceshi sho'k piti mo dhali luṅ a'di mo. ²⁶ Hila Buterus 'de'kki a'di ki mis mo mmo/ o gwo mo ki: Cuyi mis mo ma. Aha/ ki is pem si'da/ tana wathi/ mo. ²⁷ Dhali ki a'di tor'ki'da tor ki a'di mo tani a'di seki bway bwan gu'b mo dhali gamki 'kwani ka ris tulki isi montal 'de/ mo. ²⁸ Dhali a'di ki o uni gwo mo ki: Um ki is bum mishkin ki a'di nonu mo ki gwonkan jin cinu ki wathi/ jin ta Wathi/ Yahuuda/ midi

mol is piti gam me'd mo walla midi diki ya e jaṅ kamu/ 'de/ e bampaṅ kamu/ mo. Dhali hili Arumgimis tor'ki aha/ ki aha/ mina diki 'taki yuk wathin kamu/ tal 'de/ ki jin ga/ u mo walla jin dinuki thoson me'd jin onu mmomii mo. ²⁹ Haali/ a'di wakan mo tani aha/ si'da/ yayina um ki dar gi gwon dhan mo haali/ aha/ hashkunu mo. A'di dotka/ um ki gwonta ihashkina um aha/ mo.

³⁰ Dhala Karniliyuus o gwo mo ki: Acim doṅon jin di'di tṭwa/a/ ntagi mo yan shwane/ mo tani aha/ dina mmobu'th mon'tho ka tente/ kwara e gu'b pem mo. Dhali hili mo mo ma. Wathi/ doshki'd ibwambori aha/ ki burryne/i is ki ra/ra/ mo ³¹ dhali o gwo mo ki: Karniliyuus, mon'thom pini cik mo dhali to kun cina /e mo tani kakunu e mo eya Arumgimis mo. ³² Haali/ a'di wakan mo tani hashki gwo mo e Pan Yaapa mo dhali yuka Simaan jin yuku ki gwaya kamu/ ka Buterus mo. A'di ta yilkina/ e gu'b ma Simaan jin ta'da man'kucur yit iyana gap mo. ³³ A'di hashka/ /e gwo mo ise/ dhali /e miin ki 'bore/ mmoyayina /e kan mo. Shwane/ haali/ a'di wakan mo tani aman 'baar mo imahan 'kona e buṅ'kus ma Arumgimis mo mmocika ris to 'baar mo kun kankina Tapa /e gwo mo.

Buterus A'di Tor'ki Gwo e Gu'b ma Karniliyuus mo

³⁴ Dhala Buterus ka'd twam piti mo dhali o gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ nyithkina

ka Arumgimis diki mii mii ka gwar 'de/ gom 'kwani mo. ³⁵ Hili em bampany 'ceshi 'baar mo ki 'beles mo tani a'di jin ko/ a'di mo dhali mii miin_{kar}/e mo tani a'di misha a'di bu'th mo. ³⁶ Gwo jin hashkina a'di uci ma Israyiil mo mmoçi gwom 'boro'd ki mon_{ku}'th is ma Yesu_s Kri_{st}hos mo (a'di jin ta Tapa gom 'kwani 'baar mo) - ³⁷ Gwo çaan jin onu misha um ki is bum mo a'di jin cinu ki lala'th e Bampa/ Yahuudiyya 'baar mo mmoçelu a'di 'pen mo 'peni Pany Jaliil mo 'ko'di gwo jin miin ma Yohaana mii ki yi'de/ jin cinu mo be. ³⁸ Yesu_s gi Pa Naasira mmo'kosh ma Arumgimis a'di ki Shi/ in Dheleladhelel mo dhali mom'bi'th si'da/ i'kupi a'di mo, tani, a'di jin ma_naski'd ki mis mo mmomii mii kun 'boron mo dhali mmowotha ris 'kwani kun 'kosh ma ruma 'cesh mo be, haali/ Arumgimis di'd e a'di mo. ³⁹ Dhali am tana iman/ o gwo goma ris to gwansan kun miina a'di e bampa_n 'Kwani Yahuuda/ mo dhali e Pa Urushaliim si'da/ mo. A'di si'da/ jin 'koshkina uni jwa mo mmohankina uni a'di apo/ cwa mo. ⁴⁰ A'di 'de'k ma Arumgimis mmis ka cim kwara mo dhali tor a'di eya tente/ mo ⁴¹ yisa ka ris 'kwani 'baar yisa, hili ki iman/ o gwo kun lak ma Arumgimis 'thissa/ kun ta aman kun nyak to shwa ki a'di mo dhali mmonyak to pi ki a'di mo 'ko'di a'di piki'd 'peni mowu mo be. ⁴² Dhali a'di kan

am gwo mmoçi 'kwani mo dhali te gwo mo ki a'di ita a'di jin kar ma Arumgimis mmota adwalli_n gwo gom uni gun 'kon ki e mo dhali uni gun wukin mo. ⁴³ Gom a'di mo tani aris imançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo uni te gwo mo ki ki gway piti mo tani aris 'kwani 'baar ki 'beles kun gam a'di gwo is mo tani mini bu'th mon_gwam gom miinthus mo be.

'Kwani gun 'Koki Ta 'Kwani Yahuuda/ Bu'thki Shi/in Dheleladhelel mo

⁴⁴ Hili ka Buterus di'd mmo/ o gwo gwansan mo tani Shi/ in Dheleladhelel yaki'da po/ aris uni 'baar mo kun cik gwo mo. ⁴⁵ Dhali uni kun 'cithu/ amunyjal yis kun gam gwo is mo tani merkin kagahara mo, uni 'baar mo kun iina Buterus haali/ to jin cinu ki me'd jin ta Shi/ in Dheleladhelel mo gaçki'da po/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ si'da/ mo. ⁴⁶ Haali/ uni cik uni mmo/ o gwo ki 'twan tiya dhali ma_na Arumgimis mo. N'ko'd mo tani aButerus thok gwo mo ki: ⁴⁷ Mina wathi_n kamu/ mish non yi'de/ ki uni minu 'taki 'koki mii ki yi'deya, uni kun bu'th Shi/ in Dheleladhelel me'd ana mo 'taa? ⁴⁸ Dhali a'di kan uni gwo mo ki uni minu mii ki yi'de/ ki gway ma Yesu_s Kri_{st}hos mo. Dhali uni dotki a'di mo mmoça'bi uni ka cim ush'ceenne/ mo be.

11

Buterus A'di Lolopki'da Kaniisa Gwo e Pa Urushaliim

mo

¹ Dhali imandhunu ki she/ mo dhali kun tiya 'pena wak kun 'kon e Bampa/ Yahuudiyya mo cikki gwo ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ si'da/ buthi gwo ma Arumgimis mo. ² Dhali ka Buterus yayi'd 'kup ki misi Pa Urushaliim mo tani uni kun 'cithuwa munyjal yis mo su'k a'di ki gwo mo ³ mmo/ o gwo mo ki: Katinta sa/? iyana /e i 'kwani gun 'konuki 'citha/ munyjal yis mo dhali nyak to shwa ki uni mo? ⁴ Hila Buterus tel gwo 'pen mo mmo_{tor} gwo i uni ka rotham po/ mo mmo/o gwo mo ki: ⁵ Ki aha/ dina e Bampa/ Yaapa mo mmo'tho mo dhali aha/ bita is jwa mo mmopar tonyjan e mo. Ton'kul bwan kamu/ thulki'd mo jin wana e ki dhan burryne/ jin dhaluwa 'cesh 'peni momis ki shem 'pena bi idonon mo. Dhali a'di yayi'di aha/ ciki/ mo be. ⁶ Dhali ki aha/ dina mmohil a'di ka 'thime/ mo tani dhali mmokulum gwo ibwa mo tani aha/ mishkina apo/ a'di mo to/e kun 'kona sho'k do donon kun ta kuny 'cesh mo dhali tombwaasho mo dhali to kun paarana 'cesh mo dhali 'dii kun peni momis mo be. ⁷ Dhali aha/ cika 'twa/ si'da/ jin o gwo i aha/ mo ki: Cuyi mis mo ma, Buterus, dhali 'koshi ma dhali 'kayi mo. ⁸ Hili aha/ ona gwo mo ki: Yisa wakana Tapa haali/ ton kamu/ jin ga/ u walla ton kamu/ jin dinuki thoson me'd jin onu mmomii mo tani a'di yisa ya'di 'twam pem

me'd 'deya. ⁹ Hili 'twa/ thoku mo me'di su/ 'peni momis mo ki: A'di jin thoson ma Arumgimis ki dhelel dhelel mo tani dhalku/ ki kar a'di ki to jin ga/ u mo ma. ¹⁰ Dhali a'di miinu me'di kwara mo. Dhala ris to budhu e momis dok/ e mo. ¹¹ Dhali hili mo mo ma, 'kwani_g gwasi kwara doshkin ibwambor gu'b jin 'kona aman nycine/ mo tani mmohashkunu uni 'peni Pan Kaysariyya i aha/ mo. ¹² Dhali Shi/ in tu'c aha/ mmonyak ya ki uni mo ki dar gi gwon dhan mo. Dhali unim pe'de/ gwansan si'da/ 'pena wak mo tani nyak ii ki aha/ mo. Dhali am sekina gu'b wathi/ mo be. ¹³ Dhali a'di torki aman gwo mo mmopara a'diya man'doyu gwo e mo mmodosh igu'b piti mo dhali o gwo mo ki: Hashi gwo e Pan Yaapa mo ma mmoyuka Simaan jin yuku ki gwaya kamu/ ka Buterus mo ¹⁴ jin midi o /e gwo mo, gwo kun minu woth /e mo ki kun gu'b pini ilu/ mo. ¹⁵ Dhali me'd jin telka/ gwo 'pen mo mmo/o mo tani Shi/in Dheleladhelel yayi'da po/ uni mo me'd jin yakina a'di apo/ ana ka mun'kup mo be. ¹⁶ Dhali aha/ kana gwon Tapa e mo mmo/ ona a'di gwo mo ka: aYohaana ka jin gana/ mii'da mii ki yi'de/ mo tani hili um minu mii ki Shi/ in Dheleladhelel mo be. ¹⁷ Wakki/ Arumgimis ki ci uni to jin cinu ki me'd kansan mo tani me'd jin miina a'di si'da/ gom ana ki ana gamkina Tapa Yesus jin

ta'da *Kristhos* gwo is mo tani aha/ tana aja sa/ jin miga/ mish roça Arumgimis mo? ¹⁸ Dhali ki uni cik to gwansani 'baar mo tani uni bu'th monku'th is mo dhali kara Arumgimis ki ca mo mmo/ o gwo mo ki: Hili 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ si'da/ cin ma Arumgimisa du mo mmori'c is mo ntagi mon'koki/e mo be.

Akaniisa e Pa Anthaakiya mo

¹⁹ Uni si'da/ kun cekerki bwa mo gom monto'c bwa jin piki'd mo goma Istipanus mo tani iikin mo ntagi Pam Piniikiya mo dhali Paņ Kuprus mo dhali Pa Anthaakiya mo mmo/o gwo ki kun tiya yisa, hili ki jasi 'kwani kun ta 'Kwani Yahuuda/ mo. ²⁰ Hili kun tiya 'koni bwam uni kun ta 'Kwani gi Paņ Kuprus mo dhali Paņ Kerawaan kun o ki 'Kwaniņ Griki si'da/ mmoťor gwon Tapa Yesus me'dyin iiyina uni e Pa Anthaakiya mo be. ²¹ Dhali me'd gi Tapa di'd e uni mo dhala waambuhany 'kwani caaca mo kun gam gwo is mo kun tu'kkin e Tapa mo. ²² Dhali gwontor yan yayi'di 'cej 'kwaniņ kaniisa jin di'd e Pa Urushaliim mo, dhali uni hashkina Barnaaba ntagi Pa Anthaakiya mo ²³ jin 'bora bwa mo me'dyin pu'da/ a'di mo, dhali a'the ma Arumgimis mishkina a'di mo be. Dhali a'di malaski uni 'baar mo ki gwo mo, ki gwo kun dhuna uni adu mo mina uni 'dim 'kup gom Tapa

mo. ²⁴ Haali/ a'di ta wathi/ jin 'boro'd mo dhali jin 'tu'du/ mo ki Shi/ in Dheleladhelel mo dhali ki mongam gwo is mo dhali 'kwani ka ris maru is e Tapa mo. ²⁵ Dhali a'di yaki'd mo e Pan Tharsuus mo mmonapa Shawuul mo ²⁶ dhali ki a'di gamki a'di mo tani a'di ki sus a'di e Pa Anthaakiya mo. Dhali a'di warki'd ki mo jin 'baarkina uni yil 'de/ mo mmotul isi montal 'de/ nyakka kaniisa mo dhali tor gwo ki 'kwani ka ris ris mo, dhali imangam gwo is yuku gway ka *Kristhiyan* e Pa Anthaakiya mo be.

²⁷ Dhali ka cim gwansan tani imanci gwo iiyin ka lungu'b mo 'peni Pa Urushaliim e Pa Anthaakiya mo. ²⁸ Dhali jamu/ tal 'de/ 'peni uni doshki'd ki mis mo jin yuku ka Aghabuus mo dhali tor gwo mo gom momer jin misha a'di ki Shi/ in ki dhan te/ caaca midi di apo/ mony'ceshi 'baar mo jin bu'th mo mo ka tee ma Kuludiyuus mo. ²⁹ Dhali imancik gwo uni 'baar mo ki 'beles me'd jin mishu a'di mii mo tani uni dhu bwa mo mmohash mowoth goma wak buni kun 'kon e Pa Yahuudiyya mo, ³⁰ me'd jin miina uni si'da/ mmohash a'di e 'kwaniņ gwanyjaka/ ki me'd ma Barnaaba dhala Shawuul mo be.

12

*Yakuub A'di 'Koshkunu
Jwa mo dhala Buterus
Karkunu eya Sijin mo*

¹ Dhali mo 'dishki'd mo ka cim gwansan mo tani Hirodus jin ta'da malik karki me'd piti mmobu'th 'kwanin tiya 'pena kaniisa mo mmo'to'c uni bwa mo. ² Dhali a'di 'koshki'da Yakuub jwa mo jin ta'da kam ma Yohaana ki gandala turga/ mo. ³ Dhali ki a'di parki'd ki 'Kwani Yahuuda/ 'boru bwa mo gom a'di mo tani a'di diki dak mii mo hili bu'thki'da Buterus si'da/ mo. Dhala cim gwahan ta'da Cim gi Maanjku'thu'd kun miinu ki dar ga cumat mo. ⁴ Dhali ki a'di bu'thki a'di mo tani a'di kar a'di eya sijn mo dhali ci a'di ka askar kun dhunu mo ka nyir me'di do dojon mo mmoji a'di mo mmo/ o gwo e bwa mmosus a'di mo ibwambori 'kwani 'ko'da cim gi Mompe'kupanyolos mo. ⁵ A'di karkunuwa Buterus eya sijn mo. Hili mon'tho miin ma kaniisa ki dar gi mondak mo eya Arungimis gom a'di mo.

Buterus A'di 'Cukunu 'Pena Sijn mo

⁶ Dhali ka Hirodus murki'di sus a'di ka pije/ mo tani mon'thiny yansan mo tani Buterus di'd mmo/ ish e ibwaman ma askar su/ mo dhali deku ka jindhiiri su/ mo dhali imanji mo mo 'koni bwambor ma campur mo mmohila sijn mo. ⁷ Dhali hili mo mo ma, aman'doyu gwo gi Tapa doshki'd mo mmo'dish a'di is mo dhali monjkush 'twakki mo mo e ari gu'ba sijn mo. Dhali a'di dorki'da Buterus 'ko'd gwar ki me'd mo dhali mer

a'di e mo mmo/o gwo mo ki: Cuyi mis ise/ ki jahanne/ mo. Dhala jindhiir piti 'cukkin mo 'peni me'd piti mo. ⁸ Dhali aman'doyu gwo o a'di gwo mo ki: Deki waçkan e empa'd pini mo ma dhali deka ppam pini mo. Dhali a'di mii a'di mo. Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Kumi burrinyem pini i is pini mo dhali bathi aha/ m'pen mo. ⁹ Dhali a'di ya'd ka pije/ mo dhali batha'da bath mo dhali a'di molo'd ki a'di ta jin gana/ jin miikin ma man'doyu gwo mo tani hili a'di tosh ki a'di par tonyjan e mo. ¹⁰ Dhali ki uni pe uni mo kun ta imanji mo mo kun 'koni twa/a/ dhali imanji mo mo kun ta kuj 'ko'd mo tani uni iiyini 'twanjkal tonjkuthu'd jin ka'du bway mo e 'penkuman bampa/ jin ka'da'd gom uni ki is piti mo. Dhali uni iin ka pije/ mo dhali iin mo naskina/ mmo'baar bwaya 'de/ mo dhali ise/ aman'doyu gwo yaki'd 'peni a'di mo. ¹¹ Dhali ka Buterus yaki'd ki is piti mo tani a'di o gwo mo ki: Shwane/ aha/ misha ka jin gana/ ki Tapa hashki'da man'doyu gwom piti mo dhali 'cuk aha/ ka pije/ mo 'peni me'd ma Hirodus mo dhali 'pena ris to kun cora 'Kwani Yahuuda/ mo.

¹² Dhali ki a'di mishki to eya tente/ kan mo tani a'di yaki'd e gu'b ma Mariyam jin ta KoYohaana jin yuku ki gwaya kamu/ ka Markus mo i mo jin tula 'kwani is ka ris mmontal 'de/ mo dhali uni 'kon mmo'tho mo be. ¹³ Dhali ki a'di dorki'da

campur 'twaŋkal ki me'd mo tani ari nyara/ jin mii'da tu'c jin yuku gway ka Ruda mo tani a'di yayi'd mmocik 'twa/ naskina/ 'te/ mo. ¹⁴ Dhali ki a'di nyithki'd ki a'di ta 'twa/ ma Buterus mo tani a'di diki ka'd 'twaŋkal mo hili gom mom'bor bwam piti mo tani a'di guski'd mo mmoŋtor gwo ka Buterus doshki'd ibwambor 'twaŋkal mo. ¹⁵ Dhali uni o a'di gwo mo ki: /E guskina du mo ba/ Hili a'di tor uni gwo dok/ e ki 'bi'th ki a'di wakan mo be. Dhali uni o ki a'di ta'da man'doyu gwom piti 'te/ mo. ¹⁶ Hila Buterus di'di modor 'twaŋkal naskina/ mo dhali ki uni ka'dkin mo tani uni par a'di e mo dhali merkin mo be. ¹⁷ Hili a'di mmowukkina a'di uni e ki me'd mo mmo'ko ki shwam mo tani a'di ci uni gwo 'baar mo mmosusa Tapa a'di ka pije/ mo 'pena sijin mo. Dhali a'di o gwo mo ki: Tora ris to gwansan ka Yakuub mo dhala wak bana mo. Dhali a'di ya'd mo 'peni uni mo dhali ya'd mo e moŋkamu/ mo.

¹⁸ Dhali mmosul ma tente/ mo tani mii ibwaman ma askar yisa miinu ka serec yisa, aButerus warki'd kata mo? ¹⁹ Dhali ka Hirodus ŋapki'da ŋap kagahara mo tani dhali diki gam a'di mo tani a'di ŋapki gwo mo gom imanji mo mo dhali a'di kanki gwo mo ki uni minu 'kosh mo. Dhali a'di yaki'd ka lungu'b mo 'peni Bampa/ Yahuudiyya mo ntagi Paŋ Kaysariyya mo dhali ca'bi mun mo be.

Jwa ma Hirodus mo

²⁰ Dhali shwane/ Hirodus miiki'da nyor ki 'Kwani gi Pan Sur mo dhali Pan Saydaa/ mo dhali uni iyyin ki bwan tal 'de/ ia'di mo dhali mmomiina uni amugu aBalastus jin ta'da manmiiya tu'c gu'ba ci goma malik tani uni ki dot moŋgwam mo haali/ bampam buni thipu 'peni bampa/ ma malik mo be. ²¹ Dhali apowa cim jin karu mo tani Hirodus mmohidha a'di burrinye/ ma malik mo tani dhali mmoča'ba a'di eya kursi ma malik mo tani dhali a'di ki ci uni gwo mo be. ²² Dhali 'kwani cuun kagahara mo mmo/ o gwo mo ki: 'Twa/ ma rum 'te/ be yisa 'twa/ gi wathimpa mo. ²³ Dhali ise/ aman'doyu gwo gi Tapa 'kosh a'di mo haali/ a'di diki kara Arungimis ki ca mo dhali a'di shwan ma yish mo dhali ci shi/in piti mo be.

Barnaaba dhala Shawuul mo

²⁴ Hili gwo ma Arungimis caki'd mo dhali markunu is mo be.

²⁵ Dhala Barnaaba dhala Shawuul dokkin 'peni Pa Urushaliim mo ki uni 'baarki mii jin iina uni mo mmomii mo tani uni suskina Yohaana nyakki uni mo, a'di jin yukunu ki gwaya kamu/ ka Markus mo.

13

¹ Dhali kun tiya 'kon e Pa Anthaakiya eya kaniisa jin di'd imun kun ta imançi gwo mo dhali imanŋtor gwo mo: iBarnaaba dhala Simaan jin yuku ka Nijar mo dhala

Lukiyus gi Paṅ Kerawaan mo dhala Manaayin jin ta'da amannyak ca'b ka Hirodus jin ta'da mudhiir dhala Shawuul mo. ² Dhali ki uni tul is mmoluṅ Tapa mo dhali ga/ to mo tani Shi/in Dheleladhelel oki gwo mo ki: Dhuyi iBarnaaba dhala Shawuul ki she/ gom aha/ mo goma tu'c jin yukga/ uni mmomii mo. ³ Dhali ki uni ga/ to mo dhali 'tho mo dhali dhu me'd buni apo/ uni mo tani uni ki hash uni mo mmo/ ii mo be.

Imandhunu ki She/ Ciki Gwo e Paṅ Kuprus mo

⁴ Wakan be uni mmohasha Shi/in Dheleladhelel uni mo tani uni iikin ka lunḡu'b mo ntagi Pa Saluukiya mo dhali 'peni mun mo tani uni ki ii mo ka kur yi'de/ jin bela 'tham mo ntagi Paṅ Kuprus mo. ⁵ Dhali ki uni 'kon e Pan Salamiis mo tani uni ci gwo ma Arungimis e gu'b montul is gi 'Kwani Yahuuda/ mo. Dhali uni tan ga Yohaana si'da/ jin wothi uni mo. ⁶ Dhali ki uni 'cithkin isi bwaman ma 'cesha kunn is ki tur mo ntagi Pam Papuus mo tani uni gam wathin kamu/ jin ta gi e ma rum jin shi/ashi/ mo dhali jin ta'da manci gwonthus mo dhali jin ta Wathi/ Yahuuda/ si'da/ jin yuku gway ka Baryashuu mo ⁷ jin nyak ca'b ka wakiila Sarjiyuus Buulus jin ta'da mishin gwo wathi/ mo. A'di yan yukki'd iBarnaaba dhala Shawuul i a'di mo dhali ṅap gwo ma Arungimis mmocik mo. ⁸ Hila Aliim (haali/ gway

piti yuku kan ki 'twan kamu/ mo) jin ta gi e ma rum jin shi/ashi/ mo tani a'di rocki uni mo mmonapa wakiil yan mmo'tu'k mo 'peni mongam gwo is yan mo be. ⁹ Hila Shawuul jin yuku ka Buulus si'da/ mmo'tu'du/ a'di mo ki Shi/in Dheleladhelel mo tani a'di ki hil a'di ka 'thime/ mo ¹⁰ dhali o gwo mo ki: Ayy /e jin 'tu'du/ mo ka maki 'baar mo dhali /e jin ta thuthu/ ki thuthu/ mo dhali /e jin ta ya/ ma Iblis mo dhali /e jin ta 'kup ki a'di jin ta mo ma kar/e 'baar mo tani mina / e diki dak mo mmosusa sus jin ta jim per mo 'taa 'peni miin gana/ gi Tapa mowa? ¹¹ Dhali shwane/ hili mo mo ma, me'd gi Tapa midi di apo/ /e mo dhali /e mini ta ja'da/ mo mmomola tente/ par e ki ari mo mo mmodiki ca'b ca'b 'pempa naskina/ mo. Dhali ise/ monduku'd bitki'da po/ a'di mo dhali mondhurumi'd si'da/ mo dhali a'di yuthurki'd mo mmonap 'kwani mo mmosus a'di me'da bi mo be. ¹² Dhali ṅ'ko'd mo tani awakiil ki a'di parki to e jin miikunu mo tani a'di gamki gwo is mo mmomera a'di mo gom gwon Tapa jin toru mo be.

ABuulus dhala Barnaaba 'Kokin mo e Pa Anthaakiya mo gi Pam Pisidiyya mo

¹³ Dhala Buulus uni ki imannyak iim piti mo tani uni 'cukkina kur yi'de/ jin bela 'tham mo mmo/ii 'peni Pam Papuus mo dhali uni pu'dkin mo e Pam Parja gi Bampa/ gi Pam Pampiliyya mo dhala

Yohaana ya'd mo 'peni uni mo mmodok ka nyan'ko'd e Pa Urushaliim mo. ¹⁴ Hili uni mmo'cihkina uni 'peni Pam Parja mo tani uni pu'dkin mo e Pa Anthaakiya gi Bampa/ gi Pam Pisidiyya mo dhali uni iikini gu'b gi montul is ka cim ma pesu/ mmo'kowa 'cesh mo. ¹⁵ Dhali 'ko'di gwonkan jin cinu denju e mo dhali gwo gi imançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ si'da/ tani Tapa gi gu'b montul is hashki uni gwo mo mmo/o gwo mo ki: Ikam bamaa, wakki/ um tan gi gwon tiya mo mmomalas 'kwani mo tani oyi mo ma. ¹⁶ Dhala Buulus doshki'd ki mis mo dhali mmowukkina a'di uni ki me'd mo tani a'di o gwo mo ki:

Um 'Kwani ma Israyiil mo dhali um kun ko/ kina Arumgimis mo tani kana: ¹⁷ Arumgimis gi 'Kwani ma Israyiil gwan kwanyki ibabam bana mo dhali dhu 'kwani ki ca ki uni 'kon ki 'kus e Bampa/ Masir mo tani dhali ka bin tur mo tani a'di ki sus uni ka piye/ 'peni a'di mo be. ¹⁸ Dhali ki mo embul jin wana e ki yil issu/ mo tani a'di thipki'da thip gom uni mo e mombwaasho mo. ¹⁹ Dhali ki a'di 'ce'dki kal gi 'kwani kun 'kon ma po/i pesu/ sho'k kun 'kon e Pañ Kanaan mo tani a'di ki ci uni bampam buni ki mal ki mo embul yan jin wana e ki yil iss* 'kwanimpa i/ iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa su/ i'ce'dka 'kume'd apo/ mo. ²⁰ Dhali n'ko'di to gwansan mo tani

a'di ki ci uni imandwall gwo gwo ntaga Samu/ iil jin ta'da mançi gwo mo. ²¹ Dhali ka nyan'ko'd dok/ e mo tani uni dotkina malik mo dhala Arumgimis ki ci uni aShawuul jin ta ya/ ma Kish jin ta wathi/ gi 'kwani ma wak ma Benyamiin ki mo embul ki yil issu/ mo. ²² Dhali ki a'di kwa/ ki a'di mo tani a'di piki'da Dawuu'd mmota amalik buni mo. Gom a'di si'da/ a'di ki te gwo mo dhali o gwo mo ki: Aha/ gamkina Dawuu'd jin ta ya/ ma Yassa jin ta wathi/ jin gam ma du ki aha/ jin midi mii bwam pemi 'baar mo. ²³ 'Peni emen gi wathi/ yan mo tani Arumgimis me'd jin onu gwo is mo tani guyi'da Manwoth gom 'Kwani ma Israyiil mo jin ta'da Yesu mo ²⁴ me'dyin tor ma Yohaana gwo ntwa/a/ mo mmodina a'di ki yayu/ naskina/ mo tani gwo mmomiya mii ki yi'de/ gom mo jin minu rica du is goma ris 'Kwani ma Israyiili 'baar mo. ²⁵ Dhali ka Yohaana di'd mmo'baar bway piti mo tani a'di o gwo mo ki: Um tosh ki aha/ tana aja mo? Aha/ dina ki ta a'di mo. Hili mo mo ma, jamu/ midi yayu/ i'ko'di aha/ mo, appa/ sho'k piti mo tani aha/ dinaki 'bor jin miga/ 'cuk a'di mo.

²⁶ Ikam pema um kun ta uci ma Ibrahiim kun iiyin 'pena tora 'de/ mo dhali um gwan ibwaman um kun ko/ kina Arumgimis mo tani gwo gom mowoth yan hashkunu

* 13:19 urbumiyya wa kamsiin

mo gom ana mo be. ²⁷ Haali/ uni kun 'koni Pa Urushaliim mo dhali tapam buni si'da/ haali/ uni 'koki mish a'di mo dhali 'koki mish gwo gi 'twa/ gi imançi gwo kun deju e mo ka cim ma pesu/ isa yempa/ mo tani uni miikina uni 'baar mo mmowakina uni a'di mo be. ²⁸ Dhali uni bala gamana ta i a'di mo mmoci a'di mmowu mo hili uni dotkina Bilaatus gwo mo ki a'di minu mii 'kosh mo be. ²⁹ Dhali ki uni 'baarkina ris to 'baar mo mmomii kun 'kwarkunu mo gom a'di mo tani uni bu'thki a'di ka 'cesh 'peni cwa mo dhali 'thi a'di e moŋ'kupaje mo be. ³⁰ Hili Arungimis 'de'k a'di 'peni mowu mo. ³¹ Dhali a'di mishu ka cim ka ris mo 'peni uni kun nyak ii ki a'di 'peni Pany Jaliil 'kup ki Pa Urushaliim mo tani uni shwane/ ita iman/o gwo gom a'di ibwan 'kwani mo be. ³² Dhali am guyina um gwom 'borga/ 'peni jin onu is me'd jin toru ibaba mo ³³ ka Arungimis 'baarki mii yansan e ana gom uçim bana mmo'de'kkina a'di a'Yesus mo be. Me'd jin 'kwarkunu mo si'da/ ka Masmuuri su/ mo ki: /E ta Ya/m pem mo.

Ka cim yansan jin karka/ / e mmodi e aha/ mmotaya/ Ya/um mo.

³⁴ Dhali mmotana a'di gi wakan mo tani a'di 'de'kkina a'di a'di 'peni mowu shwane/ mo ki a'di midu diki tu'k ki sule/ mo e mompu/ mo, dhali a'di oki gwo cikise/ mo be ki:

Aha/ mina çi um mom'bor mii ma Dawuu'd kun ta kuŋ kogum mo dhali

kun ta ku isin gana/ si'da/ mo.

³⁵ Haali/ a'di si'da/ o'd kan eya masmuura kamu/ ki: /E mini diki çi amankogum pini mmomish mompu/ mo.

³⁶ Haala Dawuu'd, 'ko'di a'di mii to gom 'kwani kun tana anyakum yil ki a'di ki bwa ma Arungimis mo tani a'di ish e mo dhali 'thinu mo e mo gi icom mo dhali mishki mompu/ mo be. ³⁷ Hili a'di jin 'de'kkin ma Arungimis mo tani a'di mol mompu/ mo.

³⁸ Haali/ a'di wakan mo tani dhalki a'di mishu mo ibwam um mo, ikam pem, ki wathi/ yan mo tani gwo gom mi-inthus mmogwam mo tani a'di cinu um mo be. ³⁹ Dhali 'pena ris to 'baar mo 'peni kun mola gwoŋkan ma Musa jin cinu mo um dhu ki mo ma kar/ e mo tani e a'di mo tani aris uni 'baar mo ki 'beles kun gam gwo is mo tani uni dhunu ki mo ma kar/ e mo be. ⁴⁰ Haali/ a'di gi wakan mo tani hili mo mo ma gom a'di midu 'taki pu'du/ apo/ um jin ona imançi gwo ma Arungimis kadhamo/ mo ki:

⁴¹ Hili mo mo ma, um kun ta imanthurun 'twa/ mo tani meri mo ma dhali thisi e mo.

Haali/ aha/ miina mii ka cim bum mo,

mii jin mina umi ush ki 'tash mo mmogam is mo wakki/ jan tal 'de/ midu 'taki tor a'di um mo be.

⁴² Dhali ki uni iikin ka pije/ mo tani uni dotki gwo mo ki gwo gwansan minu 'taki

o gom uni ka cim ma pesun kamu/ jinj 'ko'd mo. ⁴³ Dhali ki montul is 'koshu jwa mo tani uni ka ris 'peni 'Kwani Yahuuda/ dhali 'peni uni kun tana gayiin kun ta 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ kun bu'th gwo ma Arumgimis mo tani uni bathkina Buulus mo dhala Barnaaba mo kun o uni gwo mo mmomas uni mo mmo'ko ki sule/ eya 'the ma Arumgimis mo.

⁴⁴ Dhali ka cim ma pesun kamu/ jinj 'ko'd mo tani 'kwani murkini 'taki ta 'kwani gi bampa/ 'baar mo kun iiyin mmotul is imontal 'de/ mo mmocik gwo ma Arumgimis mo. ⁴⁵ Hili ki 'Kwani Yahuuda/ mishkina waambuhany 'kwani mo tani uni 'tu'du/ ki mondeeya du mo dhali uni dhanjki to kun on ma Buulus mo dhali wal gwo sor si'da/ mo be. ⁴⁶ Dhala Buulus dhala Barnaaba o gwo eya tente/ mmo'koki ju/ mo dhali o gwo mo ki: A'di minu mii mii mo ki gwo ma Arumgimis minu mii o i/um ntwa/ a/ mo be. Haali/ um bel a'di 'peni um mo dhali um 'cunycurki is bum mmo/o ki um 'koki 'bor mmota gi monj'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo tani hili ma, aman tuka mo ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. ⁴⁷ Haali/ wakan si'da/ Tapa kanki am gwo mo mmo/o gwo mo ki:

Aha/ karkina /e mo mmota monjkush gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo,

ki / e mini 'taki di gom mowoth mo ntagi mo

e mony'cesh jin di'd isa dhana/ nnii mo.

⁴⁸ Dhali me'dyin ciKa 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ gwo yan mo tani uni 'borkina bwa mo dhali kar gwo ma Arumgimis ki ca eya tente/ mo. Dhala ris uni gun dhunu mo mmota gi monj'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo tani uni gamki gwo is mo be. ⁴⁹ Dhali gwo gi Tapa kalu ki lala'th isi bampa/ yani 'baar mo ki 'beles mo. ⁵⁰ Hili 'Kwani Yahuuda/ lali upa gayiin kun manju sho'k mo dhali 'kwani kun tana 'kanj'kup pa sho'k mo dhali uni cuuna po/ uni mmotoca Buulus dhala Barnaaba bwa mo dhali ta'k uni ka pije/ 'peni bwaman mompam buni mo be. ⁵¹ Hili uni pirkina buhany 'peni sho'k buni apo/ uni mo dhali pu'dkin mo e Pa Ikuuniya mo. ⁵² Dhali imancik gwo 'tu'dkin mo ki mom'bor bwa mo dhali ki Shi/in Dheleladhelel mo be.

14

*ABuulus dhala Barnaaba
Kokin e Pa Ikuuniya mo*

¹ Dhali a'di warki'd ki mo jin 'kona uni e Pa Ikuuniya mo tani uni sekini montal 'de/ mo e gu'b gi montul is gi 'Kwani Yahuuda/ mo dhali mmo/ona uni gwo mo tani adhana waambuhany 'kwani caaca gi 'Kwani Yahuuda/ dhali 'Kwani Griki ilu/ mo tani gamki gwo is mo be.

² Hili 'Kwani Yahuuda/ kun ush gwo gam is mo tani uni cuuna po/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali

uni dhu uni gwo ibwa mo mmomii mii ha'th'ko'd apo/ awak yan mo. ³ A'di 'kona uni mmun ki rash rash mo mmo/o gwo ki dar gi monyju/ e Tapa mo jin ci gwo jin tenu mo gom gwo goma 'them piti mo mmoçi momer mo dhala dhan mii caaca kun miinu mo ki me'd buni mo. ⁴ Hila waambuhany 'kwanimpa kwa/kunu bwa mo dhali kun tiya gamu me'd ki 'Kwani Yahuuda/ mo dhali kun tiya gam me'd ki imandhun ma Yesus ki she/ mo. ⁵ Dhali ki montha'th jin tha'thkina uni 'peni 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo tani dhali 'peni 'Kwani Yahuuda/ ilu/ nyakki tapam buni mo mmosor uni ki shi/ kagahara mo dhali mmo'kosh uni ki wosh mo tani ⁶ uni mishki gwo 'ban mo dhali son mo tagi Pa Lika/uniyya mo dhali Pan Listra mo dhali Pan Darba mo dhali kukul mo is mo. ⁷ Dhali e mun mo tani uni torki gwom 'borga/ mo be.

ABuulus 'Koshkunu ki Wosh e Pan Listra mo

⁸ Dhali e Pan Listra mo tani wathin kamu/ ca'bki'd jin dumpulki ya ki sho'k piti ki njwol 'peni bwan kum jin diki ya ki sho'k me'd 'de/ ki sule/ mo. ⁹ A'di yan cikki'da Buulus mmo/o gwo mo tani mmohila a'di a'di ka 'thime/ mo dhali mmomisha a'di ki a'di ta gi mongam gwo is mo mmowaçu a'di mo tani ¹⁰ a'di o gwo ki dhan 'twa/ ki: Doshi ki mis ki sho'k pini mo ma. Dhali a'di pe'di

mis mo dhali yaki'd mo be. ¹¹ Dhali ka waambuhany 'kwani parki mii yan e mo jin miikin ma Buulus mo tani uni 'de'kki 'twam buni mo mmo/ o gwo ki 'twan 'Kwani gi Pa Lika/ uniyya ki: Arum iiyini bwam ana ki jamas gi 'kwaniny'cesh mo. ¹² Dhali uni yukkina Barnaaba gway ka Saps* mo dhala Buulus yuka uni ka Hermas† mo haali/ a'di ta tapa jin tori gwo mo. ¹³ Dhala gasiis ma Saps jin ta gi gu'b jin luju to jin di'di 'twaman bampa/ mo tani a'di 'doyi'da morbip mo dhali jisarro/ mo e 'twan'kala goj mo dhali a'di midi 'taki miiya basa 'cesh nyakka waambuhany 'kwani mo. ¹⁴ Hili ki imandhunu ki she/ mo kun ta iBarnaaba dhala Buulus mo, cikki gwo gom a'di mo tani uni dherki burrinyem buni bwa mo dhali peni bwaman ma waambuhany 'kwani mo dhali cuu ki dhan 'twa/ kun caaca mo ¹⁵ dhali o gwo mo ki: Kana 'kwani, ata miina um to gwahan kan mo. Am si'da/ tana 'kwanim 'ba'ban du me'd um dhali am guyina um gwom 'borga/ ki um mini 'taki tu'k mo 'peni tompinycon gwahan kun luja um mo eya Arungimis jin di ki e mo, jin ukki momis mo dhali mony'cesh mo dhali yi'de/ mo dhala ris to 'baar mo kun 'koni bwaman uni mo be, ¹⁶ a'di jin dhalki'da ris 'kwanim bampany 'cesh bwayi 'baar mo mmo/ ii ki

* **14:12** Saps ta com to jin luja 'Kwaninj Griki mo. † **14:12** Hermas ta'da manya gom to kun luja 'Kwaninj Griki mo.

bwam buni mo e mo ma nyakum yil kun pekin mo be. ¹⁷ Dhali hili a'di diki dhal is piti ki dar gi gwontor mo haali/ a'di miiki miim 'boron mo dhali ci uma sho'k 'peni momis mo dhali yil mo kun dhotha tonte/ mo mmo'tu'da uma du ki tonte/ mo dhali mon'kuny bwa mo. ¹⁸ Dhali ki gwo gwansan kun enu mo tani uni miiki mii kun ditadit mmonona waambuhany 'kwani 'peni mo ma basa 'cesh gom uni mo be.

¹⁹ Dhali 'Kwani Yahuudan tiya iiyini uni i mo yan mo 'peni Pa Anthaakiya mo dhali Pa Ikuuniya mo dhali mmolala uni awaambuhany 'kwani sho'k ki gwo mo tani uni 'koshkina Buulus ki wosh mo dhali dirki a'di ka pije/ 'peni bampa/ mo mmo'toshkina uni ki a'di wuki'd mo be. ²⁰ Hili ki imancik gwo doshkin ki jin 'kam a'di mo tani a'di cu mis mo dhali cicki'd e bampa/ mo dhali ka cim jin 'ko'd mo tani a'di yaki'd mo nyakka Barnaaba mo e Pan Darba mo be. ²¹ Dhali ki uni torki gwom 'borga/ e bampa/ caan mo dhali imancik gwo ka ris 'kokin mo tani uni dokkin ka nyan'ko'd mo e Pan Listra mo dhali e Pa Ikuuniya mo dhali e Pa Anthaakiya mo ²² mmo'tel bwa gi imancik gwo sho'k mo mmomalas uni ki gwo mo ki uni mini 'ko ki sule/ e mongam gwo is mo dhali ki monto'c bwa kun mini mii ta aris mo tani ana mina se Bampa/ ma Arungimis mo be. ²³ Dhali ki uni dhuki uni ki 'kwani

gwanyjaka/ eya risa kaniisa 'baar ki 'beles mo dhali 'tho ki monga/ to mo tani uni dhuki uni e me'd gi Tapa jin gamkina uni gwo is mo be.

Mondok jin Dokkina Uni ka Nyan'ko'd e Pa Anthaakiya gi Pan Suriyya mo

²⁴ Dhali uni 'cithkin ki tur mo e Pam Pisidiyya mo dhali pu'dkin mo e Pam Pampiliyya mo be. ²⁵ Dhali ki uni oki gwo e Pam Parja mo tani uni iikin ka lungu'b e Pa Attaaliya mo be. ²⁶ Dhali 'peni mo caan mo tani uni ki ii mo ka kur yi'de/ jin bela 'tham mo ntagi Pa Anthaakiya mo 'peni mo jin dhukunu uni eya 'the ma Arungimis mo goma tu'c jin 'baarkina uni mo mmomii mo be. ²⁷ Dhali mmopu'dkina uni mo tani uni tulkina kaniisa is mo imontal 'de/ mo dhali uni lolopki uni gwo mo gom to 'baar mo kun miikin ma Arungimis i uni mo dhali mmoka'dkina a'di acampur gi mongam gwo is gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. ²⁸ Dhali uni 'kokin ka cim ush'ceenne/ yisa nyakki imancik gwo mo.

15

Montul Is gi 'Kwani Gwanyjaka/ ma Kaniisa e Pa Urushaliim mo

¹ Dhali 'kwani gwasu tiya iiyin ka lungu'b 'peni Pa Yahuudiyya mo dhali torkina wak buni gwo mo mmo/ o gwo mo ki: Isi ciki/ ki um 'konuki 'citha/ munyal yis mo me'd mii jin miikin ma Musa mo tani um molu woth

mo be. ² Dhali ki iBuulus dhala Barnaaba uni walkina wal jin gwa'da'd yisa tani uni tirrishki uni ki gwo kagahara mo dhali awak buni ki dhu iBuulus mo dhala Barnaaba mo dhali kun tiya si'da/ 'peni bwam uni ki uni mini 'taki ii ka gagamis e Pa Urushaliim mo e imandhunu ki she/ mo dhali 'kwaniḡ gwanyjaka/ si'da/ mo gom gwo yansan jin doṭu/ mo. ³ Wakan mmosuskina 'kwaniḡ kaniisa uni ibway mo tani uni 'cithkin ki tur mo e Pam Piniikiya mo dhali e Pan Saamira mo mmoṭor gwo eya tente/ gom mo gi tuka 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ adu is mo dhali a'di pina dhan bwam 'boro'd eya wak buni 'baar mo. ⁴ Dhali ki uni pu'dkin e Pa Urushaliim mo tani uni butha 'kwaniḡ kaniisa mo dhali imandhunu ki she/ mo ki 'kwaniḡ gwanyjaka/ ilu/ mo dhali gwo lolopkina uni uni mo goma ris to 'baar mo kun miikin ma Arumgimis e uni mo. ⁵ Hili 'kwani tiya 'pena waka kamu/ 'peni bwan 'Kwanim Parisiyiin kun gam gwo is mo tani doshkin 'peni bwam uni mo mmo/o gwo mo ki: A'di miṅu mii mii mo mmo'cith uni amunyjal yis buni mo dhali mmokan uni gwo mo ki uni mini ha gwonkan ma Musa jin cinu e mo.

⁶ Dhali imandhunu ki she/ mo dhali 'kwaniḡ gwanyjaka/ nyakki is tul mo imontal 'de/ mo mmoṭora ṭor gom gwo yan mo be. ⁷ 'Ko'di gwo kun sugu ki rash rash mo tani aButerus cuki mis mo dhali

o uni gwo mo ki:

Iwak pema, um mishkin ka Arumgimis kwanyki'd 'peni um kagush ki 'twam pem mo tani 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mini cik gwom 'borga/ yan mo dhali gam gwo is mo. ⁸ Dhala Arumgimis jin mishki'da du mo tani a'di ṭorki gwontor gom uni mmoṭi uni Shi/ in Dheleladhelel mo me'd jin cikina a'di ana mo. ⁹ Dhali a'di diki mii mii ka gwar 'de/ gom ana mo dhali gom uni si'da/ kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo haali/ a'di ki lam uni adum buni ki dhelel dhelel ki mongam gwo is mo be. ¹⁰ Haali/ a'di wakan mo tani ata pala uma Arumgimis kan mo ki um mini 'taki dhu dhanka'b tom'ba/, i'ba/ i imancik gwo kun molkina ibabam bana kal mo dhali ana si'da/ mo. ¹¹ Hili ana gama gwo is ki ana minu woṭh mo ka 'the gi Tapa Yesus mo me'd mii jin mina uni mii kan si'da/ mo be.

¹² Dhali arisa waambuhany 'kwani 'baar mo 'kon ki shwam mo, dhali uni cikki gwo ma Barnaaba mo dhala Buulus mo mmololopa uni gwo mo gom momer mo dhala dhan mii kun caaca kun miikin ma Arumgimis i bwan 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ e uni mo be. ¹³ Dhali 'ko'di uni 'kokin ki shwam mo tani aYakuub thok uni gwo mo mmo/o gwo mo ki:

Iwak pema kana, cikki gwom pem mo ma. ¹⁴ Simaan lolopki gwo gom monthip jin thipkin ma Arumgimis

'kwani kun 'koki ta 'Kwani
Yahuuda/ mo mmobuk
'kwani ka piye/ 'peni bwam
uni gom gway piti mo.
15 Dhali gwo yan gama
imançi gwo ma Arumgimis
is kadhamo/ mo me'd jin
'kwarkunu mo ki:

16 'Ko'di to gwansan mo tani
aha/ mina doku/ mo
dhali aha/ mina dok/e nyan
gu'ba burrynye/ ma
Dawuu'd jin 'tuku/ mo.

Dhali aha/ mina dok/e nyan
gu'b jin shi/u mo mo,
dhali aha/ mina thum a'di ki
mis mo,

17 ki 'kwani kun ta nyenthe/
mo tani mini mish n̄ap
Tapa Arumgimis mo

dhali aris 'kwani kun 'koki
ta 'Kwani Yahuuda/
kun 'tho gway ma
Arumgimis mo.

18 A'di ona Tapa jin torki to
gwansan eya tente/
'peni kadhamo/ mo.

19 Haali/ a'di wakan mo
tani gwo e bwam pem wa
cikise/ mo be ki ana mina
'koki to'c uni gwansan bwa
mo, uni kun 'koki ta 'Kwani
Yahuuda/ kun tu'kkin mo ka
Arumgimis mo. 20 Hili ana
mina 'kwar uni gwo mo ki
uni mini dhal mii 'pen mo
kun miina uni mo mmoluŋ
tompinycon mo dhali 'peni
mo kun miinu miinyal
si'da/ mo dhali 'peni to gun
minyciru 'kus dhali 'peni
miin to ma bas si'da/ mo.

21 Haali/ 'peni yil kadhamo/
mo tani aMusa ta gi uni eya
ris bampa/ 'baar mo kun ci
gwom piti mmodeŋ a'di e e
gu'b gi montul is ka risa cim

ma pesu/i 'baar mo ki 'beles
mo.

*Gwo gi Thoku mo e Montul
Is gi 'Kwani Gwanyjaka/ ma
Kaniisa Yan mo*

22 N'ko'd mo tani uni
toshkin ki a'di 'boro'd mo
gom imandhunu ki she/ mo
dhali 'kwaniŋ gwanyjaka/
gi 'kwaniŋ kaniisa 'baar
ilu/ mo mmokwany 'kwani
'peni bwaman uni mo dhali
mmotu'c uni mmo/ii Pa An-
thaakiya nyakki iBuulus mo
dhala Barnaaba mo. Gway
yerkunu mo ka Yahuusa mo
jin yuku ki gwaya kamu/
ka Barsaaba mo dhala Sila
kun ta tapa ibwaman ma
wak buni mo. 23 Dhali uni
'kwariki gwo cikise/ e uni mo
ki: Imandhunu ki she/ mo
dhali 'kwaniŋ gwanyjaka/
ma wak buni eya wak kun
'koni bwaman 'kwani kun
'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo
e Pa Anthaakiya mo dhali
Pan Suriyya mo dhali Paŋ
Kilikiyya mo tani theki uni
me'd mo ma. 24 Haali/ ka
jiŋ gana/ aman cikina gwo
ki unin tiya kun iikin ka
piye/ 'peni bwam am mo tani
uni to'c um 'kus ki gwo mo
mmo'kosh uma dum bum
is mo uni kun 'kona aman
ki ye'th sho'k ki gwo mo
be. 25 A'di toshkina aman ki
a'di 'boro'd mo mmogama
aman bwa me'd ki bwan tal
'de/ tani mmokwany 'kwani
mo dhali mmotu'c uni ki ii i
um mo nyakki iBarnaabam
bam mo dhala Buulus kun
ena aman kagahara mo be.
26 Uni ta 'kwani kun ciki
is buni ki 'kwanin tiya ki
moŋ'koki/e gom gway gi Tapa

Yesus Kristhos mo be. ²⁷ A'di hashkina amana Yahuusa mo dhala Sila mo. Uni ki is buni mini tor um gwo nyakki gwo kun toru ki 'twa/ mo. ²⁸ A'di toshkina Shi/ in Dheleladhelel ki a'di 'boro'd mo dhali am si'da/ mmo'koki dhu um towa po/ kun ditadit mo kun mini bol to gwansan gun minu mii mii mo e ki dit mo: ²⁹ ki um mini dhal mii 'pen mo 'peni to kun 'cithu/ mo mmomiiya basa 'cesh mo mmolunj tompinycon dhali 'peni miin to ma bas mo dhali 'peni to kun minyciru 'kus mo dhali 'peni mo jin miinu miinyal si'da/ mo be. Wakki/ um mini non is bum 'peni to gwansan mo tani a'di midi bor mo gom um mo. 'Koyi ki mom'bi'th is mo ma.

³⁰ Wakan ki uni 'cukkunu mo tani uni pu'dkin ka lunju'b mo e Pa Anthaakiya mo dhali mmotula uni awaambuhany 'kwani is mo mmotal 'de/ mo tani uni ki ci uni gwo kun 'kwarkunu mo be. ³¹ Dhali ki uni denki a'di e mo tani uni 'kunykina bwa mo gom gwo malas yan mo be. ³² Dhala Yahuusa dhala Sila mmotana uni imançi gwo si'da/ mo tani uni malaskina wak yan ki gwo ka ris mo dhali tel uni sho'k mo be. ³³ Dhali 'ko'di uni 'kokin ki rash rash ari'ceenne/ mo tani uni 'cukkunu mo ki monku'th is 'pena wak yan e uni gun tu'cki uni ki ii mo be. ³⁴ Hili a'di toshkin ma Sila ki a'di 'boro'd mo jin mina a'di ca'b imun mo. ³⁵ Hila Buulus dhala Barnaaba 'kokin mo e Pa Anthaakiya mo mmo'tor gwo mo dhali mmoçi gwon

Tapa nyakki aris kun tiya si'da/ mo be.

ABuulus A'di Kwa/ ki Bwa mo 'Pena Barnaaba mo
³⁶ Dhali 'ko'da cim ka hony/ e mo tani aBuulus oki'da Barnaaba gwo mo ki: Dhalki ana doka shwane/ mo dhali ii yilkina/ awak bana eya ris bampa/ 'baar ki 'beles mo kun cikina ana gwon Tapa mo mmopar uni e mo ki uni wakata mo? ³⁷ Dhala Barnaaba e bwam piti mo tani a'di o'd ki susa Yohaana si'da/ jin yuku ki gwaya kamu/ ka Markus mo. ³⁸ Hila Buulus a'di ikulumki gwo ibwa mo ki a'di diki 'bor mo mmo-sus a'di jin ya'd mo 'peni uni 'peni Pam Pampiliyya mo mmonyak ya ki uni mo a'di jin diki nyak ya ki uni eya tu'c mo. ³⁹ Dhali gwo jin kaaka jin wala uni piki'd mo tani a'di kwa/ uni bwa cem buni mo dhala Barnaaba suski'da Markus nyakki a'di mo dhali uni iikin mo eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo ki bway gi Pan Kuprus mo be. ⁴⁰ Hila Buulus kwanyki'da Sila mo dhali uni iikin mo mmodhun ma wak yan uni eya 'the gi Tapa mo be. ⁴¹ Dhali a'di yaki'd ki tur mo e Pan Suriyya mo dhali Pan Kilikiyya mo mmo'tel 'kwaninj kaniisa sho'k mo be.

16

Timuthawuus Bathki'da Buulus mo dhala Sila mo be.

¹ Dhali a'di pu'dki'd si'da/ mo e Pan Darba mo dhali e Pan Listra mo dhali hili ma, amancik gwon kamu/ diki'di mun jin yukunu ka

Timuhawuus mo jin ta ya/ ma 'bom gi 'Kwani Yahuuda/ mo jin gamki gwo is mo hili com ta Wathin Griki mo be. ² A'di yansan mankunu mo e bwam ma wak jin di'd e Pan Listra mo dhali e Pa Ikuuniya mo be. ³ A'di min ma Buulus i'taki n̄ap mo mmosus nyakki a'di mo dhali a'di bu'thki a'di mo dhali 'cithki a'di amunyal yis piti mo gom 'Kwani Yahuuda/ kun 'kon e pa gwattaan mo haali/ uni 'baar mo mishkin ki com ta Wathin Griki mo be. ⁴ Dhali mmo/ iina uni mo ki bway buni ki tur mo mmo'cith bampa/ mo tani uni ciki un̄i gwonkan yan mo mmodhu kun gama imandhunu ki she/ me'd mo dhali 'kwaniḡ gwanyjaka/ si'da/ kun 'kon e Pa Urushaliim mo be. ⁵ Wakan si'da/ 'kwaniḡ kaniisa 'bi'thkunu is mo e mongam gwo is mo dhali markunu is ka yempa/ mo be.

Dhan Tonyjan gi Wathi/ gi Pa Makiduniyya jin Parkin ma Buulus e mo

⁶ Dhali uni iikin ki tur mo e mo ka kukul is mo e Pam Parijiyya mo dhali Pan Ghathaliyya mo mmononkina Shi/in Dheleladhelel uni 'kup mo mmo/ o gwo yan e Pa Asiyya mo be. ⁷ Dhali ki uni iin ka karambuye/ i Pam Misiyya mo tani uni palki mii mo mmo/ ii ntagi Pam Biḡhiniyya mo dhali Shi/ in ma Yesus diki dhal uni bway mo be. ⁸ Dhali mmokalkina uni Pam Misiyya mo tani uni iikin ka lunḡu'b mo e Pan Taruwaas mo be. ⁹ Dhali

tonyjan piki'da Buulusi is mon'thiny mo a'di jin ta wathi/ gi Pam Makiduniyya mo jin diki'd mmodosh mo mmoyuk a'di mo dhali o gwo mo ki: Yayu/ ma mmo'citha/ gapa e Pam Makiduniyya dhali woḡh aman mo ma. ¹⁰ Dhali ki a'di parki tonyjan e mo tani ise/ am palkina mii mo mmo/ ii e Pam Makiduniyya mo mmopu'da aman e gwontal 'de/ mo ka Arumgimis yukki aman mo mmoḡi gwom 'borga/ e uni mo be.

Mii jin Tu'kkin ma Lidiyya Is mo

¹¹ Kan mo tani a'di i'cukkina amana kur yi'de/ jin bela 'tham mo 'peni Pan Taruwaas mo be. Am iikina ka ji sho'k ki bway 'tham ntagi Pan Samuḡhraaki mo dhali ka cim jin 'ko'd mo tani ntagi Pa Niyapuliis mo. ¹² Dhali 'peni mo caan mo tani ntagi Pam Pilibbi jin ta bampa/ gi 'Kwani gi Pam Makiduniyya jin ta'da 'kan'kup pa e mo yan jin ta 'penkuman bampa/ gi 'Kwani gi Pa Ruumiya mo dhali aman 'kokina naskina/ ka cim ka hony/ e mo. ¹³ Dhali ka cim ma pesu/ mo tani aman iikina ka pije/ ki 'twaḡkala goḡ bampa/ mo e yana gap mo e mo jin toshkina aman ki mo jin 'thonu di'd mo. Dhali am 'kokina 'cesh mo dhali okina up gun iiyini montal 'de/ mo. ¹⁴ Dhala 'boma kamu/ jin yuku gway ka Lidiyya jin ta'da manyol burrinye/ jin gwaju mo ki tom buhe/ gi Pa Thiyyatira jin lunḡi'da Arumgimis mo tani

a'di cikki am gwo mo haala adum piti ka'dkina a'di ki Tapa mo mmoçi is piti ki to kun okin ma Buulus mo be. ¹⁵ Dhali a'di miikunu ki yi'de/ mo dhali ki kuᅇ gu'b piti ilu/ mo tani a'di yukki am mo mmo/ o gwo mo ki: Wakki/ um nyithkin ki aha/ tana a'di jin ta isiᅇ gana/ gom Tapa mo tani iiyu/ i gu'b pem mo ma dhali 'ko ise/ mo. Dhali a'di tu'cki am mo be.

Mo jin Dhukunu Uni eya Sijin e Pam Pilibbi mo

¹⁶ Dhali a'di warki'd ki mo jin 'kokina aman mmo/ ii mo e mo jin 'thonu tani nyaraᅇ kamu/ jin ta ga rum mmomish to tor gom mo jin midi yayu/ mo tani a'di gam aman 'kup mo jin kalki'da tu'c kagahara gom itapam piti mmoçora a'di gwo wakan mo. ¹⁷ A'di yan mmobathkina a'diya Buulus mo dhali aman si'da/ mo tani a'di cuuki gwo kagahara mo mmo/ o gwo mo ki: 'Kwani gwansan ta ciᅇkina/ ma Arungimis jin Cayaa/ e ki Ca mo kun ci um gwo gom bway ki mowoth mo. ¹⁸ Dhali yan miikina a'di ka cim ka ris mo. Hila Buulus mmodita bwa a'di mo tani tu'kki'd mo dhali owa rum gwo mo ki: Aha/ kana /e gwo ki gway ma Yesus Kristhos mo mmoyayu/ ka pije/ 'peni a'di mo. Dhali a'di piki'd ka pije/ mo ki mo yansan mo.

¹⁹ Hili ki tapam piti mishkin ki to kun mina uni 'taki gam 'peni a'di pikin mo tani uni bu'thkina Buulus mo dhala Sila mo dhali dir uni ki 'bi'th mo e mo ma suug mo

ibwambori tapa mo. ²⁰ Dhali ki uni suski uni e imandwall gwo mo tani uni o gwo mo ki: 'Kwani gwansan mmoçana uni 'Kwani Yahuuda/ tani uni miiki mii kagahara mo mmoço'c 'kwani gi bampam bana bwa mo, ²¹ dhali tor mii kun nona gwonkan bam am bway mo mmobu'th mo walla mmobotki mii mo mmoçana aman 'Kwani gi Pa Ruumiya mo. ²² Dhala waambuhany 'kwani gam gwo me'da po/ uni imonçal 'de/ mo dhali imandwall gwo dher burriᅇyem buni bwa mo 'peni is buni mo dhali kan gwo mmodor uni ki cwa mo. ²³ Dhali ki uni dhuki mondor ka risa po/ uni mo tani uni ta'kki uni eya sijiᅇ mo mmokana mançora sijiᅇ gwo mo ki: Dhuyi uni ki 'dantar mo. ²⁴ Dhali mmobutha a'di gwonkan gi wakan mo tani a'di ta'kki uni e bwaman ma sijiᅇ gana/ mo dhali repki uni sho'k ki cwa mo.

²⁵ Hili ki mo wana e ki mombwam/ e mon'thiny mo tani aBuulus dhala Sila uni 'kon mo mmo'tho mo dhali mmoyuk gway goma Arungimis mo dhali 'kwani kun tana habuus 'kon si'da/ mmocik uni mo be. ²⁶ Dhali ise/ adhan mony'cesh yikinki is kagahara mo tani a'di yikinkina mo jin ka'bu gu'ba sijiᅇ is mo. Dhali ise/ arisa campuri 'baar mo tani ka'dkunu mo dhala ris mondeᅇ gi uni 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ mo tani sulkunu mo be. ²⁷ Dhala mançora sijiᅇ mmomeru

a'di e mo 'peni mo/ish e mo tani dhali mmoparkina a'di acampura sijin e mmo'ko ki kany mo tani a'di bukki gandala turgam piti mo dhali murki'di 'taki 'kosh is piti jwa mo mmo_otoshkina a'di ki 'kwani habuus yekin mo be. ²⁸ Hila Buulus cuuki'd ki dhan 'twa/ mmo/ o gwo mo ki: Dhalku/ to shiyi'da kamu/ ki mii gom is pini mo ma. Haali/ aman 'baar mo 'kona imahan mo. ²⁹ Dhali a'di yukki'da yuk gom o'd mo dhali pe'di bwaman mo dhali mmodeena a'di is mo gom mon_{ko}/ is mo tani a'di bitki'da 'cesh ibwambor ma Buulus mo dhala Sila mo ³⁰ dhali a'di suski uni ka pije/ mo dhali o gwo mo ki: Kana, aha/ mina miiya ta mmowoth is pem mo? ³¹ Dhali uni oki a'di gwo mo ki: Gami Tapa Yesus is mo ma dhali /e minu woth mo dhali ki ku_u gu'b pini ilu/ mo. ³² Dhali uni oki gwon Tapa e a'di ki uni 'baar mo kun 'kon e gu'b piti ilu/ mo. ³³ Dhali a'di bu'thki uni ki mo yansan jin ta mon'thiny mo dhali upki uni mondorum buni mo dhali ise/ a'di miikunu ki yi'de/ mo, a'di dhala ris unim piti 'baar mo be. ³⁴ Dhali a'di suski uni ki mis e gu'b piti mo dhali dhuki tonte/ ibwambori uni mo dhali uni 'borkina bwa kagahara mo inyakki ku_u gu'b piti mo mmogamkina uniya Arungimis gwo is mo be.

³⁵ Hili ki mo kali kush mo tani imandwall gwo hashki iman'doyi to kun doruwa dor mo mmo/o gwo mo ki: Dhalki

'kwani gwansan iin mo ma. ³⁶ Dhala mançora sijin guki'da Buulus gwo mo mmo/ o gwo mo ki: Imandwall gwo hashki um gwo mo mmodhal um bway mo mmo/ii mo ti. Haali/ a'di wakan mo tani a'di mina uni iiyu/ mo shwanetan mo dhali iiyi ki mon_{ku}'th is mo. ³⁷ Hila Buulus oki uni gwo mo ki: Uni dorki am ibwambori 'kwani ki dar gi miiwak mo, 'kwani kun ta ku gi Pa Ruumiya mo dhali ta'kki aman eya sijin mo dhali shwane/ uni mini ta'k am ka pije/ ka 'diya? Yisa ka jin gana/. Hili dhalki uni iyyin ki is buni mo dhali sus am ka pije/ mo. ³⁸ Dhali iman'doyi to kun doruwa dor mo guki gwo yansan e imandwall gwo mo dhali uni ko/ ki is mo haali/ uni cikkin ki uni ta 'Kwani gi Pa Ruumiya mo be. ³⁹ Dhali uni pu'dkin mo dhali yuk uni mo, dhali ki uni suski uni ka pije/ mo tani uni dotki uni mmo/ ii 'peni bampa/ mo be. ⁴⁰ Dhali uni iikin ka pije/ mo 'pena sijin mo dhali cikkin mo e gu'b ma Lidiyya, dhali ki uni mishkina wak buni mo tani uni malaski uni ki gwo mo dhali ii mo be.

17

Mo gi Ekkunu Mii e Pan Tasaluniiki mo

¹ Dhali ki uni pekin ki tur mo e Pa Ampipuliis mo dhali Pa Apuluniyya mo tani uni pu'dkin e Pan Tasaluniiki mo jin dina gu'b montul is gi 'Kwani Yahuuda/ mo. ² Dhala Buulus me'd miim piti jin miina a'di mo tani

a'di yaki'd e bwam uni mo dhali ka cim ma pesu/ ikwara mo tani a'di tor'ki'da tor ki uni ka karambuye/ 'peni Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo ³ mmoka'd gwo mo dhali mmodhu eya tente/ ka Kristhos mina isi mii 'kosh ka nyor mo dhali midi mii piyu/ mo dok/e 'peni mowu mo, dhali ka Yesus yan jin cika/ um gwo mo tani a'di ta'da Kristhos mo be. ⁴ Dhali kun tiya e uni lalkunu gwo sho'k mo tani dhali uni wanki 'kwani is ki gwo mo nyakka Buulus dhala Sila mo. Dhali 'peni 'kwaniḡ gayiin kun ta 'Kwaniḡ Griki mo adhana waambuhany 'kwani si'da/ mo dhali 'peni up kun tana 'kar'kup pa yisa pelena. ⁵ Hili 'Kwani Yahuuda/ mmo'kon ma du uni ki joḡon mo mmodee mo tani uni bu'thki uni ki me'd 'kup ki uni kun ta cin tiya kun ta gi mii kun bulabul 'peni uni gun 'kon ka piny is e mo ma suug mo, dhali mmotula uni awaambuhany 'kwani is mo tani uni tu'cki 'kwanim bampa/ mmo/ ek mii kagahara mo dhali mmotha'th 'kup ki gu'b ma Yasuun mo tani uni palki mii mo mmoḡap uni mmobor uni ka piye/ i 'kwani mo. ⁶ Dhali ki uni 'koki gam uni mo tani uni dirkina Yasuun dhala waka tiya e bwambori tapam bampa/ mo mmocuu gwo mo ki: Gwahan kun wuluski mony'cesh mo tani uni iiyini mahan si'da/ mo, ⁷ kun bu'thkin ma Yasuun mo dhali uni 'baar mo mii to

ki ca'ckon apo/ gwonkan ma Kaysar mo mmo/o gwo mo ki: aMalika kamu/ di'd jin ta'da Yesus mo be. ⁸ Dhali uni cina waambuhany 'kwani bwa shi/ ki me'd mo dhali tapam bampa/ ilu/ mo ki uni cikki to gwansan mo be. ⁹ Dhali ki uni dilki to 'pena Yasuun mo dhali kun tiya mo tani uni ki dhal uni bway mo mmo/ii mo be.

Imandhunu ki She/ 'Kokin mo e Pam Biriyya mo

¹⁰ Dhala wak buni ise/ uni ki tuca Buulus dhala Sila ki ii mo mon'thiny mo ntagi Pam Biriyya mo dhali uni iikin e gu'b gi montul is gi 'Kwani Yahuuda/ me'd jin pu'dkina uni imun mo. ¹¹ Hili uni gwansan bol uni gi Pan Tasaluniiki e ki yuk mo mmobu'thkina uni gwo mo ki mo/o bwa kagahara mmo'cunycur Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo ka yempa/ mo wakki/ to gwansan mini wakansan mo. ¹² A'di gamkina uni gwo is ka ris 'peni uni mo dhali 'peni up Griki si'da/ kun maḡu mo dhali kun ta 'kwaniḡ gwas yisa pelena. ¹³ Hili ki 'Kwani Yahuuda/ kun 'kon e Pan Tasaluniiki mishkin ki gwo ma Arumgimis cin ma Buulus e Pam Biriyya si'da/ mo tani uni pu'dkin imun si'da/ mo mmociya waambuhany 'kwani bwa shi/ ki me'd mo dhali mmoḡu'c uni adu mmomur mo. ¹⁴ Dhali ise/ ki jahanne/ mo tani awak buni tu'ckina Buulus mmo/ii ka piye/ ntaga dhan yi'de/ mo dhala Sila dhala

Timuthawuus 'kokin naskina/ imun mo. ¹⁵ Hili uni kun suskina Buulus mo tani uni gu a'di ntagi Pa Athiina mo dhali mmobutha uni gwonkan goma Sila mo dhali Timuthawuus jin mina uni 'taki ii i a'di ki jahanne/ e me'd mo tani uni iikin mo be.

ABuulus Diki'd e Pa Athiina mo

¹⁶ Dhali ka Buulus corki uni e Pa Athiina mo tani shi/ in piti de'da dum piti ki bir-bir mo mmohila a'di bampa/ jin 'tu'du/ ki tompinycon mo.

¹⁷ A'di torkina a'diya tor ka karambuye/ e gu'b gi montul is gi 'Kwani Yahuuda/ mo dhali nyakka gayiin 'kwani mo dhali e mo ma suug si'da/ isa yempa/ mo nyakki uni kun gam a'di 'kup mo. ¹⁸ Dhali 'kwanin gangashan tiya si'da/ 'peni 'Kwani ma Apikuur mo dhali 'Kwani Ruwaak gam 'kup ki a'di mo. Dhali kun tiya o gwo mo ki: Aman'ta'b mo ki 'twa/ yan mo midi 'taki o katinta sa/ ise/? Kun tiya o gwo mo ki: A'di wana e ka mantor gwo goma rum kun molu mo haali/ a'di ciki gwo ma Yesus mo dhali gwo gom mompinu mo be. ¹⁹ Dhali uni bu'thki a'di mo dhali sus a'di mo e mo jin yuku ka Ariyuus Baghuus mo mmo/o gwo mo ki: Mina amani mish gwo yan ki gwo ta'da tinta jin toru ki a'di jin ta jin this jin okina / e mo? ²⁰ Haali/ / e 'doyi ton tiya eyi 'cem bam kun meru mo. A'di mina amani 'taki mish ki 'pemen to gwansan mo tani itana tinta mo? ²¹ Hila ris 'Kwani gi Pa

Athiina dhali 'kwani gi kala tiya kun 'kon ki 'kus e mun mo tani uni 'baarana tentem buni mo mmomii ton kamu/ yisa hili jasi mmotora tor mo dhali mmocik gwo gom jasi ton thisa tiya mo.

²² Dhala Buulus doshki'd mo ibwaman ma Ariyuus Baghuus mo dhali o gwo mo ki:

Um 'Kwani gi Pa Athiina mo. Eya ris to 'baar mo tani aha/ nyitha ki um tana shi/ inyjwa kagahara mo.

²³ Haali/ ki aha/ yakina ki yam pe mo tani dhali hila to gun luja um mo tani aha/ gamkina si'da/ to jin thenuwa rum apo/ jin ta gi gwo kun 'kwarkunu mo cikise/ ki: Gom ton kamu/ jin luju mo ki ji mol mo. A'di si'da/ jin luja um ki ji mol mo tani a'di torka/ eya tente/ gom um mo. ²⁴ Arungimis yan jin ukki mony'cesh mo dhala ris to kun 'koni bwaman a'di mo tani a'di mmotana a'di Tapa gi momis mo dhali ji gi mony'cesh mo tani a'di diki ca'b e mon'ko kun kogu mo kun uku ki me'd mo be.

²⁵ A'di si'da/ idinuki mii to ki me'd gi 'kwani en'thi/ mo, ma me'd jin mina a'di mii diki ta gi ton kamu/ haali/ a'di ki is piti ci'da ris mon'koki/e dhali shi/in dhala ris to 'baar mo be. ²⁶ Dhali 'peni jan tal 'de/ mo tani a'di ukki'da ris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar ki 'beles mo mmo'ko eya ris bwam/ e gi mony'cesh mo mmo'kawurkina a'di yil mom buni kun dhunu mo dhali ki mom bwangwayu/

gi moŋ'kom buni si'da/ mo,
 27 ki uni mini 'taki ŋapa
 Arumgimis mo wakki/ uni
 si'da/ mini 'taki topu i a'di
 mo dhali gam a'di mo. Dhali
 a'di bala yisa isi'dki'd 'pena
 ris ana 'baar ka 'dete/ 'dete/
 yisa. 28 Haali/

E a'di mo tani ana 'kona ki
 e mo dhali mmothoḥ
 mo dhali mmota gi
 moŋ'kom bana si'da/
 me'd jin okina kun tiya ib-
 wam iman'cem gway
 bum si'da/ mo ki:

Haali/ ana si'da/ tana
 bwambirman piti mo
 be.

29 Mmotana ana bwambir-
 man ma Arumgimis kantan
 mo tani ana mina mii 'koki
 tosh ki a'di jin ta ji ma
 Arumgimis jin piyi'd 'peni
 a'di wana e ki 'dolkon gana/
 mo walla 'dolkon kush mo
 walla wosh gun cinuwa
 waro/ ki gwocon mo dhali ki
 gwalal gi wathi/ mo. 30 A'di
 hilkin ma Arumgimis ki
 jim pe yil mo ki ji mol mo
 mo. Hili shwane/ a'di kanki
 'kwaniny'cesh gwo mo ki
 uni 'baar mo e mo 'baar mo
 tani mini 'taki rica du is mo
 31 haali/ a'di karki'da cim jin
 mina a'di mii miiwak gom
 'kwaniny'cesh mo e mo ma
 kar/e gi wathi/ jin 'kawurkina
 a'di ntwa/ a/ mo. Gom a'di
 mo tani a'di ciki'da ris 'kwani
 'baar mo mmomish mo ki isa
 duŋ gana/ mo mmo'de'kkina
 a'di a'di 'peni mowu mo be.

32 Dhali ki uni cikki gwo
 gom mompinu 'peni mowum
 piti mo tani kun tiya mii a'di
 ka mak mo. Hili kun tiya
 oki gwo mo ki: Am mina cik

'peni /e gom gwo yan dok/e
 naskina/ mo. 33 A'di gi wakan
 be tani a'di yakin ma Buulus
 ka piye/ mo 'peni bwam uni
 mo be. 34 Hili 'kwanin tiya
 'dim 'kup e a'di mo dhali
 gamki gwo is mo. Ibwan
 uni mo tani Diyunisiyuus
 diki'd si'da/ mo jin ta wathi/ gi
 mo ma Ariyuus Baghuus mo
 dhala 'boma kamu/ jin yuku
 ka Damaris mo dhali kun tiya
 si'da/ nyakki 'ko ki uni mo be.

18

ABuulus Diki'd e Paŋ Kurinḥuus mo

1 N'ko'di to gwansan
 mo tani a'di yaki'd 'peni
 Pa Athiina mo dhali a'di
 pu'dki'd e Paŋ Kurinḥuus
 mo. 2 Dhali a'di gamki Wathi/
 Yahuudaŋ kamu/ jin yuku
 gway ka Akiila jin ta wathi/
 gi Pam Puntus jin dhodhu
 mo jin daka pu'dki'd mo
 'peni Pa Ithaaliya ki 'dishe/
 nyakki ashim piti jin ta'da
 Piriskilla mo, haala Ku-
 ludiyuus kanki'da ris 'Kwani
 Yahuuda/ gwo mo mmo/ ii
 'peni Pa Ruumiya mo dhali
 a'di pu'dki'd e uni mo. 3 Dhali
 haali/ a'di ta'da mannyak to
 mii ki uni mo tani a'di nyak
 ca'b ki uni mo dhali uni miiki
 to mo haala tu'c buni ta'da
 tu'c mmota imansho gu'b
 burrinye/ mo be. 4 Dhali a'di
 torki'da tor ka karambuye/ e
 gu'b gi montul is gi 'Kwani
 Yahuuda/ ka risa cim ma
 pesu/ mo dhali a'di mala
 'Kwani Yahuuda/ ki gwo mo
 dhali 'Kwanij Griki mo be.

5 Hili ki iSila dhala Timuthawuus pu'dkin ka lunḡu'b mo 'peni Pam Makiduniyya mo tani aBuulus doshki'da po/ gwo mo mmotor gwo eya tente/ gom 'Kwani Yahuuda/ mo ka Yesus yan ta'da Kristhos mo be. 6 Dhali ki uni rocki gwo ki is buni mo dhali walki gwo sor mo tani a'di pirki burrinyem piti mo dhali o uni gwo mo ki: Dhalka bas bum di'di 'bam bum mo ma, um 'cena ki is bum mo. Haali/ aha/ tana jin dheleli'd mo. 'Pena cim yansan ki sule/ mo tani aha/ mina ya mo e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. 7 Dhali a'di yaki'd 'peni mo yan mo mmoyaku/ e gu'b gi wathiḡ kamu/ jin yuku gway ka Tithiyus Yustus mo. A'din 'de/ yan lunḡi'da Arumgimis mo jin ta gi gu'b jin 'dishi gu'b gi montulu is is mo be. 8 Dhala Kirispus jin ta tapa gom gu'b gi montul is mo tani a'di gamki gwo is e Tapa nyakka ris kuḡ gu'b piti mo dhali 'Kwani gi Paḡ Kurinḡuus ka ris mo mmocika uni gwo mo tani uni gamki gwo is mo be dhali uni miikunu ki yi'de/ mo. 9 Dhali Tapa oki'da Buulus gwo mo mon'thiny ki tonyjan ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma. Hili oyi gwo mo, dhali dhalku/ ki ca'b ki shwam mo ma, 10 haali/ aha/ dina e / e mo dhali wathiḡ kamu/ midi mol / e seya po/ mo mmomii / e ki shi/ mo, haali/ aha/ tana gi 'kwani ka ris e bampa/ yansan mo be.

11 Dhali a'di ca'bki'd imun ki yil mo dhali ka ppe 'kupi pe'de/ mo mmotor gwo ma Arumgimis e bwam uni mo be.

12 Hili ka Ghaliyuun ta'da mudhiir gi Pa Akaa/ iya mo tani 'Kwani Yahuuda/ ki bwan tal 'de/ mo tani uni tha'thkin mowa po/ Buulus mo dhali sus a'di ibwambor ma kursi jin dwallu gwo mo 13 mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yansan lalki 'kwani sho'k ki gwo mmoluḡa Arumgimis ki mii kun ta kuny ca'ckon apo/ gwonḡan jin cinu mo. 14 Hili ka Buulus murki'di cee 'twam piti mo tani aGhaliyuun ki o 'Kwani Yahuuda/ gwo mo ki: Wakki/ ka jin gana/ a'di midi 'taki ta mii shi/ i'd mo walla mii jin ta jin thus mo dhali jin ta ji ma maka/ gany mo tani ayy um 'Kwani Yahuuda/ mo, adu midi 'taki tucaa/ mmo'taki gu is 'peni um mo. 15 Hili wakki/ um ta gi gwondot gom gwon tiya mo dhali gwaya tiya mo dhali gom gwonḡan bum jin cinu mo tani hili gwo gom a'di um ki is bum mo ma. Aha/ dinaki ta gi bwa mmota amandwall gwo gom gwo gwansan mo be. 16 Dhali a'di urki uni 'pena kursi jin dwallu gwo mo. 17 Dhali uni 'baar mo 'ce'dkina Sustaniis me'di is mo a'di jin ta tapa gom gu'b gi montul is mo dhali uni ki dor a'di mo dhali sus a'di e bwambor ma kursi jin dwallu gwo mo. Dhala Ghaliyuun dina gwo ki di ibwa gom ton tal 'deḡ kamu/ gwansan mo be.

ABuulus Dokki'd ka Nyanj'ko'de Pa Anthaakiya mo

¹⁸Dhala Buulus mmoça'bkina a'di ka cim ka ris naskina/ mo tani a'di bu'thki moyam piti 'pena wak yan mo dhali yaki'd eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo ki bway gi Pan Suriyya mo dhala Piriskilla dhala Akiila nyak ii ki a'di mo mmo'citha/ a'di amur'kup piti e Pan Kankariya mo haali/ a'di ta gi gwo jin okina a'di is mo be. ¹⁹Dhali ki uni pu'dkin e Pan Epasus mo tani a'di ki dhal uni imun mo. Hili a'di a'di ki is piti seki'd e gu'b gi montul is mo dhali torki'da tor ka karambuye/ ki 'Kwani Yahuuda/ mo be. ²⁰Dhali ki uni dotki a'di mo mmoça'bi uni naskina/ mo tani a'di ha gwo e yisa. ²¹Hili mmobu'thkina a'di moyam piti 'peni uni mo dhali mmo/ o uni gwo mo ki: Aha/ mina doku/ mo i um dok/ e mo wakki/ Arumgimis midi 'taki o bwa mo. Dhali a'di 'cukki'da kur yi'de/ jin bela 'tham'peni Pan Epasus mo be.

²²Dhali ki a'di thulki'da 'cesh e Pan Kaysariyya mo tani a'di merki'da gap mo dhali theki 'kwaniñ kaniisa me'd mo dhali yaki'd ka lungu'b mo e Pa Anthaakiya mo be. ²³Dhali mmoça'bkina a'di imun ki rash rash mo tani a'di yaki'd mo dhali yaki'd ki tur mo e bampa/ kukul is mo ntagi Pan Galathiyya mo dhali Pam Parijiyya ka ton-ton mo mmoçela ris imanciğ gwo sho'k mo be.

Abulluus Ciki Gwo e Pan Epasus mo

²⁴Dhali Wathi/ Yahuudan kamu/ diki'd jin yuku gway Abulluus jin ta Wathi/ gi Pa Iskandariyya ka dho'th piti mo jin yukayuk mmota gi 'twan gwocon mo jin pu'dki'd e Pan Epasus mo dhali a'di ta gi mom'bi'th e Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo be. ²⁵Wathi/ yan torkunu gwo mo e bway gi Tapa mo dhali mmoça/a a'di ki ka/ e shi/in mo tani a'di o gwo mo dhali torki gwon to ka kar/ e goma Yesus mo mmomisha a'di jasi mo jin miin ma Yohaana mii ki yi'de/ mo ²⁶dhali a'di telki gwo 'pen mo mmoçi gwo ki dar gi monyju/ mo e gu'b gi montul is mo be. Hili ka Piriskilla dhala Akiila cikki a'di mo tani uni bu'thki a'di 'kup ki is buni mo dhali torki a'di gwo eya tente/ gom bway ma Arumgimis ka kar/ e ki nyanye/ mo. ²⁷Dhali ki a'di dina gwo ibwa mmo'citha/ gap mmopu'd mo e Pa Akaa/ iya mo tani awak yan malaski a'di mo mmoya mo dhali uni 'kwarki imanciğ gwo gwo mo mmobu'th a'di mo be. Dhali ki a'di pu'dki'd mo tani a'di wothki uni ki nyanye/ mo uni kun gamki gwo is eya 'the mo, ²⁸haali/ ki mom'bi'th mo tani a'di pucurki 'Kwani Yahuuda/ ki gwo ibwambori 'kwani mo mmoçor eya tente/ 'peni Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo ka Yesus yan ta'da Kristhos mo be.

19

ABuulus Diki'd e Pan Epasus mo

¹ Dhali a'di warki'd mo ki mo jin diki ma Abulluus mo e Pan Kurinthuus naskina/ mo aBuulus mmopena a'di ki tur mo e bampa/ jin di'd 'kup ki mis mo tani a'di pu'dki'd e Pan Epasus mo dhali gamki imancik gwon tiya mo. ² Dhali a'di oki uni gwo mo ki: Shi/in Dheleladhelel bu'thkina um mo me'dyin jin gamkina um gwo is mo 'taa? Dhali uni oki a'di gwo mo ki: Yisa. Am 'konaki cik gwo ki sule/ wakki/ Shi/in Dheleladhelel cikunu mo be. ³ Dhali a'di o gwo mo ki: Um miikunu ki mo jin miinuwa mii ki yi'de/ katinta kan si'da/ mo? Dhali uni ki o gwo mo ki: Ki mo jin miin ma Yohaana mii ki yi'de/ mo be. ⁴ Dhala Buulus ki o gwo mo ki: aYahaan miiki'da mii jin miinuwa mii ki yi'de/ ki mo jin minu rica du is mo mmo/o 'kwani gwo jin mina uni 'taki gam a'di gwo is jin midi 'taki yayu i'ko'di a'di mo a'di yan jin ta'da Yesus mo. ⁵ Dhali ki uni cikki gwo yan mo tani uni miikunu ki yi'de/ e gway gi Tapa Yesus mo. ⁶ Dhali ka Buulus dhuki me'd piti apo/ uni mo tani Shi/in Dheleladhelel yayi'di uni mo dhali uni wal 'twan tiya mo dhali ci gwo is mo be. ⁷ Dhali uni 'baar kun 'kon mo tani uni wana e ki 'kwani kun tana 'kume'd i'ce'dka su/ mo be.

⁸ Dhali a'di seki'd e gu'b gi montul is mo dhali ci gwo ki dar gi monyju/ mo ka ppe 'kupi kwara mo mmotora tor ka karambuye/ mo dhali

mmomalasa malas ki gwo mo gom to gi Bampa/ ma Arungimis mo. ⁹ Hili ki kun tiya 'bi'thkunuwa du is mo dhali ushki gwo gam is mo dhali mmo/okina uni gwon thus gom gwo gi Bway yan ibwambor ma waambuhany 'kwani mo tani a'dim Buulus yaki'd 'peni uni mo dhali a'di kwa/ ki imancik gwo mo mmodhu uni ki she/ mo mmotora tor ka karambuye/ ka yempa/ e mombut e Pan Tiraannus mo be. ¹⁰ Dhali mii yan miikunu ki sule/ ki sule/ mo jin ta yil su/ mo be. Gom a'di ki mii yan kan mo tani a'di cikkin ma ris uni kun 'koni Pa Asiyya gwon Tapa mo dhali kun ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali 'Kwani Griki si'da/ mo be.

Iya/ ma Sakaawa mo

¹¹ Dhali Arungimis miiki miimer jin ta ji mum ki me'd ma Buulus mo. ¹² Gom a'di ki mii yan kan mo tani a'di 'dona uni burrinyeny jiti/ mo walla burrinyen tu'c 'peni is piti e uni kun 'bathan mo dhali mom'ba'th iikin mo 'peni uni mo dhala rum thus kun nyo/on iikin ka pije/ mo be. ¹³ Hili si'da/ kun tiya 'peni 'Kwani Yahuuda/ kun tani pa mo kun ta imandwaka rum thus mo tani uni palki mii mo mmoyer gway gi Tapa Yesus apo/ uni gun takin ga rum thus mo mmo/o gwo mo ki: Aha/ kana um gwo mo ki gway ma Yesus yan jin cin ma Buulus gwo mo. ¹⁴ Dhali a'din 'dej kamu/ jin 'kona iya/ i pesu/ jin yuku gway

ka Sakaawa jin ta Wathi/ Yahuuda/ mo dhali jin ta'da gasiis jin ca'd si'da/ kun miiki mii yan mo. ¹⁵ Dhala rum thus thokki 'twa/ mo dhali o uni gwo mo ki: Yesu yan nyithka/ mo dhala Buulus yan mishga/ mo. Hili um ta ija sa/? ¹⁶ Dhali wathi/ yan jin din ma rum thus icine/ mo tani a'di pe'da po/ uni mo dhali pi uni 'baar mo e ki mii mo dhali bol uni 'kup ki mom'bi'th apo/ uni mo. Gom a'di ki mii yan kan mo tani uni son ka pije/ mmoye mo 'peni gu'b caan ki ushi burryne/ kun 'koni bwamani is 'te/ mo dhali ki jama/ i is si'da/ mo. ¹⁷ Dhali yan warki'd mo jin mishu mo e uni 'baar mo kun ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali kun ta 'Kwaninj Griki si'da/ kun 'kokin e Pan Epasus mo, dhali monko/ bitki'da po/ uni 'baar mo dhali gway gi Tapa Yesu ekki'd mo be. ¹⁸ Uni tana ris si'da/ 'peni uni kun gamki gwo is mo tani uni iikin mo mmotor gwo gom miinthus mo dhali mmoçi gwo gom miim buni kun 'kokina uni mmomii mo. ¹⁹ Dhali uni yisa pelena 'peni uni kun mala mii ka daran du mo uni 'doyina risa warkam buni mo imontal 'de/ mo dhali ci'th uni mo ibwambori uni 'baar mo. Dhali mo gi she yol buni denkina uni e mo dhali uni ki gam a'di mo ka 'ci'cimi'th kun ta 'dolkon kush kun 'koni alaapi iss* 'kwanimpa i/ iss su/ i'ce'dka 'kume'd mo. ²⁰ Dhali gwo gi

Tapa caki'd mo dhali pi'da ris mom'bi'th e 'baar mo be.

Amamanthar jin Diki'd e Pan Epasus mo

²¹ Dhali 'ko'da ris to gwansan 'baarkunu mii mo tani aBuulus dina gwo ibwa ki shi/in piti jin minu diki dhal 'pen mo me'd jin pekina a'di ki tur mo e Pam Makiduniyya mo dhali Pa Akaa/iya mo mmoya mo ntagi Pa Urushaliim mo mmo/ o gwo mo ki: 'Ko'di mo jin miga/ ca'bi mun mo tani aha/ mina mii par bway Pa Ruumiya e si'da/ mo. ²² Dhali mmohashkina a'di uni su/ ibway gi Pam Makiduniyya uni kun mii a'di to mo kun ta iTimuthawuus mo dhala Arasthuus tani a'di ki is piti ca'bki'd mo e Pa Asiyya naskina/ mo be.

²³ Dhali ka cim caan mo tani mii piki'd mo, mii jin miinu ka sereç yisa gom gwo gi Bway yan mo. ²⁴ Haali/ wathinj kamu/ jin yuku gway ka Dimitriyuus jin ta'da mantor 'dolkon kush mo dhali jin ta'da man/uk ushi to 'peni 'dolkon kush kun wana e ki dhan gu'b jin ca'd jin lunuwa Arthamiis nycine/ mo dhali a'di kalki'da tu'c jin 'ka'da mii yisa gom itapa kun ta gi 'kwaninj gwocon mo. ²⁵ Uni tulkina uni is mo imontal 'de/ mo nyakki uni kun miina tu'c ka kwam bwa ki ji nyak mo dhali o gwo mo ki: Kana ba/. Um mishkin ki tom bana kun tana ana mo tani 'pena tu'c yan mo. ²⁶ Dhali um mishkin mo dhali

* 19:19 A'di jin wana e ka alpeen jineeh ma Injiliis mo.

um cikki gwo ka Buulus yan malaski 'kwani ki gwo mo dhali tu'k uni ka ris mo, yisa jasi e Pan Epasus a'di 'de/ yisa hili si'da/ mo muru/ 'baar mo be isi bwaman gi Pa Asiyya 'baar mo mmo/o gwo mo ki: To gun uku ki me'd mo tani yisa ta to kun luju mo yisa ²⁷ dhali yisa jasi mo di'd e mo jin tagu wu mo jin min ma tu'c bana yan ta thuthu/ ki thuthu/ mo a'di 'de/ yisa, hili si'da/ gu'b gi lujuwa dhan tony caaga/ yan jin yuku gway ka Arthamiis si'da/ minu 'taki war ka ha'th'ko'd mo dhali ki a'di si'da/ minu 'taki gac 'peni mo/ ek piti mo jin luja 'Kwani gi Pa Asiyya 'baar mo dhali ku ji mony'ceshi 'baar mo si'da/.

²⁸ Dhali ki uni cikki gwo yan mo tani uni 'tu'du/ ka nyor mo dhali cuukin kagahara mmo/o gwo mo ki: A'di jin ta jin eka/ ek tani a'di ita'da Arthamiis gi Pan Epasus mo. ²⁹ Dhali kum bampa/ yansan 'tu'du/ ki mo ma culma'th mo dhali uni tha'thkin ki bwan tal 'de/ e dhan mo jin ta montul is jin biruwa bir mo mmobu'thkina uniya Ghayuus mo dhala Aristarkus kun ta 'Kwani gi Pam Makiduniyya kun ta imannyak ii ka Buulus mo. ³⁰ Dhali ka Buulus dina gwo ibwa mmose i bwan 'kwani mo tani imancik gwo nonki a'di 'kup mo be. ³¹ Dhali kun tiya si'da/ 'peni 'kwani kun tana 'kan'kup ki mo gi Pa

Asiyya mo[†] tani mmotana uni imugum piti tani uni hashki a'di gwo mo dhali malas a'di mo jin mina a'di diki ci is piti ki ya mo e mo jin ta montul is yan jin biruwa bir mo. ³² Dhali kun tiya si'da/ cuuni ton 'de/ mo dhali kun tiya si'da/ i tiyan tiya mo. Haali/ montul is yan ta'da culma'th mo be dhali uni 'kon ka ris kun molki to jin tulkina uni is kan mo be. ³³ Dhali uni suskina Iskandar ka pije/ 'pena waambuhany 'kwani mo mmokarkina 'Kwani Yahuuda/ a'di eya tente/ ki thorony mo. Dhala Iskandar wukki uni ki me'd mo dhali midu 'taki woth gwo is gom 'kwani mo. ³⁴ Hili ki uni nyithkin ki a'di ta Wathi/ Yahuuda/ mo tani uni 'baar cuukin ki 'twan tal 'de/ mo ki mo jin wana e ka tente/ su/ mo ki: A'di jin ta jin eka/ ek mo tani a'di ita'da Arthamiis gi Pan Epasus mo. ³⁵ Dhali ka hilingwonkan gom pa mu'thki'da waambuhany 'kwani 'twa/ mo tani a'di ki o uni gwo mo ki: Um 'Kwani gi Pan Epasus. Ki wathi/ jana si'da/ idi'd jin diki mish ki 'Kwani gi Pan Epasus ta imanhil gu'b jin lujuwa dhan tony caaga/ yan jin yuku gway ka Arthamiis mo dhali jamas gi to yan jin bitki'd 'pena Saps mo? ³⁶ Haali/ a'di gi wakan tani ki to gwansan minu mol wat mo dhali um mini mii ta gi mo mo mmo'ko ki shwam mo dhali 'koki mii ton kamu/ ki ji

[†] 19:31 Uni kun ta 'kwani kun kwanykunu mo gom montul is yan mo mmota uni kun mina montul is yani cil mo gom tak jin minu taka malik mo.

ram mo. ³⁷ Haali/ um suski 'kwani gwansan imahan mo kun 'koki ta 'kwani kun kwali to 'peni gu'b kun luṅu to mo dhali uni si'da/ 'koki ta 'kwani gun wali gwo sor apowa dhan tony caagam bana yan jin luṅu mo be. ³⁸ Wakka Dimitriyuus si'da/ dhali tapan 'kwani kun ta gi gwocon kun nyak 'ko ki a'di mo ta gi gwo apo/ wathin kamu/ mo tani acim dhunu mo gom gwon dwall mo dhali iwakiil 'kon si'da/ mo. Dhalki uni yer is buni gway ka rem 'kup mo ma. ³⁹ Hili wakki/ um ṅapi toṅ kamu/ gom gwon tiya kun doṭu/ mo tani a'di minu thoson mo e montul is yan jin yukuwa yuk mo. ⁴⁰ Haali/ ka jin gana/ ana 'kona e mo jin tagu wu mo e mo jin yeru is ki gway mo gom mo jin doshu ka nyora tal 'de/ ki bimbir ka cim yansan mo dhali mmomiinu a'di mo ka wuny is 'te/ mo. Dhali gom a'di yan mo tani ana mina mol gwo thok goma nyor yan jin deku/ mo. ⁴¹ Dhali ki a'di dakki gwo o kan tan mo tani a'di si'da/ 'cukki montul is mo be.

20

Ya ma Buulus e Pam Makiduniyya dhali Pan Griki mo be

¹ Dhali 'ko'di mo jin doshu ka nyora tal 'de/ ki bimbir daku/ mo tani aBuulus mmo-hashkina a'di imancik gwo mo dhali mmomalaskina a'di uni ki gwo mo tani a'di ki bu'th moyam piti 'peni uni mo dhali a'di yaki'd mo e

Pam Makiduniyya mo be. ² Dhali ki a'di yaki'd ki tur mo mmo'cith 'ban gwansan mo tani a'di ciki uni gwo gom momalas ki nyanye/ mo dhali a'di pu'dki'd mo e Pan Griki mo be. ³ Dhali ki a'di ca'bki'd ka ppe 'kupi kwara imun mo tani awu'th karkina 'Kwani Yahuuda/ mo apo/ a'di mo. Ki a'di murki'di ya eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo ki bway gi Pan Suriyya mo tani a'di dina gwo mbwa mmodoḳ ki tur ka nyan'ko'd mo e Pam Makiduniyya mo be. ⁴ Dhali a'di suskunu m'pen mo itagi Pa Asiyya mo be. Uni gun sus a'di mo tani ta iSupaatarus gi Pam Biriyya jin ta ya/ ma Purrus mo dhali 'peni 'Kwani gi Pan Tasaluniiki mo tani ta i/ Aristarkus mo dhala Sakuntus mo dhala Ghayuus gi Pan Darba mo dhala Timuthawuus mo dhali 'peni 'Kwani gi Pa Asiyya mo tani ta iTikiikus mo dhala Turupiimus mo. ⁵ Hili uni gwansan iikin ntwa/a/ dhali uni 'kokin mmoḳor aman mo e Pan Taruwaas mo be. ⁶ Dhali aman iikina eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo 'peni Pam Pilibbi 'ko'da cim gi Maanḳuthu'd kun miinu ki dar ga cumaṭ mo dhali aman pu'dkina e uni e Pan Taruwaas ka cimi mudhe'd mo be. E mo yan mo tani aman 'kokina ka cim pesu/ mo be.

ABuulus A'di Takkunu e Pan Taruwaas mo

⁷ Dhali apowa cim yan jin twa/a/ ka dhas mo tani aman 'kokina mmotul is mo imontal 'de/ mo mmo'ce'd

maan̄kuthu'd mo tani aBu-
ulus torki'da tor ki uni ka
karambuye/ mo mmotor mo
gom ya jin mina a'di mii
ya mo ka cim jin 'ko'd mo
dhali gwom piti bulkina a'di
uni mo ntagi mombwam/
e mo be. ⁸ Dhala lamba/
'kokin ka ris e gu'b jin nyanu
ka makampo/ mo e mo jin
'kokina aman mo mmotul
is imontal 'de/ mo. ⁹ Dhali
wathin dhuruca kamu/ jin
yuku gway ka Apitkuus
ca'bki'd e ari embul gu'b jin
tupu i e mo dhali a'di to'da
e is mo mmo/ish e kagahara
mo. Dhali ka Buulus torki'da
tor ka karambuye/ ki uni ki
rash rash naskina/ mo tani
mmoto'da e a'di is mo ki mo/
ish/em piti mo tani a'di bitki'd
ka lungu'b 'peni gu'b jin 'kon
ma po/ i kwara mo dhali
a'di 'de'kkunu monyjwa i is
mo. ¹⁰ Dhala Buulus thulki'd
ka lungu'b mo dhali a'di
bitki'da po/ a'di mo dhali
mmokothkina a'di a'di me'd
mo tani a'di o gwo mo ki:
Dhalka du ki mii mo ma
haali/ a'di shi/irki'd mo be.
¹¹ Dhali ki a'di seki mo mis
mo dhali mmo'ce'dkina a'di
maan̄kuthu'd yan mo dhali
mmoshwa mo tani a'di si'da/
butki'd nyakki uni ki rash
rash mo ntagi mo jin sul ma
tente/ mo be. Wakan a'di
yaki'd mo be. ¹² Dhali uni
suskina 'cingwath jin di ki e
mo dhali uni malaskunu ki
jasa/?

*Mo gi 'Cukkina Uni Akur
Yi'de/ 'Peni Pan Taruwaas e Pa
Miliitus mo*

¹³ Hili mmo/ iikina aman
ntwa/ a/ mo eya kur yi'de/

jin bela 'tham mo tani aman
'cukkina kur yi'de/ jin bela
'tham ki bway gi Pa Assuus
mo mmotosh ka Buulus mina
amani bu'th imun mo haali/
gwo kankina a'di wakan mo
mmotor ki is piti mmoya ki
sho'k mo. ¹⁴ Dhali ki a'di
gamki am 'kup e Pa Assuus
mo tani aman bu'thkina a'di
bway bwaman mo dhali
mmopu'd mo e Pam Miliini
mo be. ¹⁵ Dhali mmo/iikina
aman eya kur yi'de/ jin bela
'tham mo 'peni mo yan mo
tani aman pu'dkina ka cim
jin batha'd ka karambuye/ gi
pa gi Pan Kiyuus mo. Dhali ka
cim jin 'ko'd mo tani aman
takina Pa Samuus ki me'd
mo dhali ka cim ki jim bath
mo tani aman pu'dkina e
Pam Miliitus mo be. ¹⁶ Haala
Buulus dina gwo ibwa mo
mmoya eya kur yi'de/ jin bela
'tham mo mmope Pan Epasus
mo jin mina a'di 'taki diki mii
ca'b ka ara cim e Pa Asiyya
mo haali/ a'di miikina is ki
'kasa/ 'kasa/ mo jin mina a'di
mii di e Pa Urushaliim goma
Cim Kamsiin yan mo wakki/
a'di midi 'taki ta isi mii gom
a'di mo be.

*ABuulus A'di Torki Gwo e
'Kwanij Gwanyjaka/ e Pan
Epasus mo*

¹⁷ Dhali 'peni Pam Miliitus
mo tani a'di hashki gwo mo
e Pan Epasus mo dhali yuk
'kwanij gwanyjaka/ 'pena
kaniisa mo e a'di mo. ¹⁸ Dhali
ki uni pu'dkin e a'di mo tani
a'di ki o uni gwo mo ki:

Um ki is bum mishki mo
mo 'pena cim jin twa/ a/
jin karkika/ sho'k pem e Pa

Asiyya mo mmoyakika/ mo kan e um mo mmoça'b e um ki sule/ mo ¹⁹ mmomiya tu'c gi Tapa ki bwa jin karu ki jin gwa'd mo dhali ki jabuthi e mo dhali ki mompal kun tha'thkina po/ aha/ mo 'pena wu'th gi 'Kwani Yahuuda/ mo. ²⁰ Dhali mmodika/ ki gu is pem 'peni gwon kamu/ tal 'de/ jin ta jim 'borga/ mo mmoçi um mo dhali mmoçor um gwo mo ibwaman 'kwani mo dhali mmoya gu'b ki jin kul mo ²¹ mmoçor gwo e uni kun ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali uni kun ta 'Kwani Griki si'da/ mo ki mo jin rijuwa du is 'kup ka Arungimis mo dhali mongam gwo is e Tapa Yesus Kristhos bana mo be. ²² Dhali shwane/ hili mo mo ma aha/ yana ya ki mondek is ki Shi/ in e Pa Urushaliim mo dhali aha/ mola to gun mini thathi aha/ imun mo ²³ jasi ki Shi/ in Dheleladhelel tani a'di tori aha/ gwo e bampa/ 'baar mo mmo/ o gwo mo ki mondek dhali monto'c bwa çorki aha/ imun mo. ²⁴ Hili aha/ mina diki bu'th mondiki/ em pem mmokar a'di ki is pem ki jin ña/ mo mmomiga/ mish 'baar bway tur gi mondiki/ em pem mo dhala tu'c jin bu'thkika/ 'peni Tapa Yesus mmoçi gwom 'borga/ mo goma 'the ma Arungimis mo. ²⁵ Dhali shwane/ mishi mo mo ma. Aha/ misha ki um 'baar mo um kun yaka/ ibwaman mo mmoçi gwo gom Bampa/ ma Arungimis mo tani um mini 'koki par

bwam/ em pem e dok/ e ki sule/ mo. ²⁶ Haali/ a'di gi wakan mo tani aha/ çina um gwo ka cim yansan ki aha/ tana jin dhelelki'd 'pena bas bumi 'baar mo. ²⁷ Haali/ aha/ dikina ki bu'th is pem mo 'peni moçi um gwo mo jin ta isi bwa ma Arungimisi 'baar mo. ²⁸ Cunycuri miim bum ki is bum mo ma dhala risa ma'diny gwan kun dhuna Shi/in Dheleladhelel um mo mmota icom kun mini hil mo mo dhali mmomiya tu'c mo mmohila kaniisa gi Tapa jin yolkina a'di ka bas jin ta jim pitiñ gana/ mo. ²⁹ Aha/ misha ki 'ko'di mo jin miga/ ya mo tani awu kun çithiraçithir mo tani mini seyu/ i bwam um mo mmomii mii kun miinu ka sereç yisa goma ma'diny yan mo. ³⁰ Dhali 'peni bwam um ki is bum um 'cena mo tani 'kwani mini piyu/ mo gun mini o gwon tiya kun mini ta kun ther mo mmokwa/ imancik gwo bwa mo mmobath uni mo be. ³¹ Haali/ a'di gi wakan mo tani 'dimi um 'kup mo ma, mmoka mii e mo me'd jin 'kona yili kwara mo tani aha/ dinaki dağ gwo mo mmomalas umi 'baar ki 'beles mo ki jabu'th mon'thiny mo dhali montee mo be. ³² Dhali shwane/ aha/ dhuna um eya Arungimis mo dhali ki gwo ma 'them piti jin mishi um nyan mo dhali çi um mal mo e bwam uni 'baar mo kun dhunu ki she/ mo ki dhelel dhelel mo. ³³ Aha/ dina bwa ki 'thotho/ gom 'dolkon kush gi wathiñ kamu/ mo walla 'dolkon ganam piti mo

walla burriyem piti si'da/ mo. ³⁴ Um ki is bum mishi mo ki me'd gwansan miiki to mo kun miga/ mii ta mo dhali gom uni gun nyak'ko ki aha/ si'da/ mo. ³⁵ Eya ris to 'baar mo tani aha/ cikina um isi she/mm mo ki um mmomiina uma tu'c wakan mo tani um si'da/ mini mii wo'oh uni kun 'ka'da is mo dhali mmoka gwon Tapa Yesus e mo kun okina a'di ki is piti mo ki: Mmo'ci to a'di ta mo gi 'boru mii jin boli mombu'th to e ki 'bor mo be.

³⁶ Dhali ki a'di oki gwo kan tan mo tani a'di ca'bki'd ki jin 'kupa'dupun mo dhali a'di 'thoki'd nyak'ki uni 'baar mo. ³⁷ Dhali uni 'baar mo kumki ko mo dhali tagkini 'ba/ ma Buulus mo dhali pi a'di 'twa/ mo be. ³⁸ Bwan diti'd buni di'd ki nyanye/ gom gwo yan jin okina a'di uni ki uni mini 'koki par a'di bwam/em piti e dok/e ki sule/ sule/ mo be. Dhali uni suski a'di m'pen ibway piti mo ntaga kur yi'de/ jin bela 'tham mo be.

21

Ya ma Buulus jin Yakina A'di e Pa Urushaliim mo

¹ Dhali ki aman 'kokina mmo/ii mo 'peni uni mo dhali 'cu'ka kur yi'de/ jin bela 'tham mo tani aman iikina ka ji sho'k ki bway gi 'tham mo ntagi Pan Kus mo dhali ka cim jin 'ko'd ntagi Pa Rudus mo dhali 'peni mo yansan mo tani ntagi Pam Patara mo be. ² Dhali mmogamkina amana kur jin bela 'tham mo mmo'citha/ gap ntagi

Pam Piniikiya mo tani aman iikina apon kur yi'de/ mo dhali 'cu'k jin bela 'tham mo.

³ Dhali ki aman pu'dkina eya tente/ e Pan Kuprus mo tani mmodhalkina aman a'di ka biny cam mo tani aman iikina eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo ntagi Pan Suriyya mo dhali aman thulkina 'cesh mo e Pan Sur mo be, haali/ e mun mo tani akur yi'de/ minu kal ton diti'in piti mo be. ⁴ Dhali mmogamkina am imancik gwo mo tani am 'kokina ka cim pesu/ imun mo dhali uni gwansan okina Buulus ki Shi/ in ki a'di midi 'taki diki kar sho'k piti e Pa Urushaliim mo. ⁵ Dhali ki a'di warki'd ka cim jin 'baarkina aman mo tani aman iikina mo dhali ii mo ki mo/iim bam mo. Dhali uni 'baar ki upi lu/ mo dhali uci si'da/ mo tani uni suski am e bway bam mo gam am 'kokina mo mmo/ii ka pije/ mo 'peni 'penkuman bampa/ mo dhali mmo'kokina aman ki jin 'kupa'dupun e mo ma dihal yi'de/ mo tani aman 'thokina mo be dhali aman cikina uni gwo mo mmothe me'd ka rem 'kup mmo/ii mo. ⁶ Dhali aman iikina apon kur yi'de/ jin bela 'tham mo hili uni dok'ki bway pa ka nyan'ko'd mo be.

⁷ Dhali ki aman 'baarkina mo/ iim bam mo e yi'de/ 'peni Pan Sur mo tani aman merkina e Pam Putulimaayis mo dhali am thekina wak me'd mo dhali 'ko nyak'ki uni ka cim 'de/ mo. ⁸ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani am iikina mo dhali pu'd mo e Pan Kaysariyya mo

dhali mmocika aman gu'b ma Pilibbus jin ta'da manci gwom 'borga/ jin ta jan 'de/ 'peni unim pesu/ mo tani am 'kona nyakki a'di mo. ⁹ Dhali wathi/ yan ta'd gi i'bwa/i doḡon kun ta nyaraḡ gana/ naskina/ kun ciki gwo is mo. ¹⁰ Dhali mmo'kokina aman imun ka cim ka hony/ e mo tani amançi gwoḡ kamu/ jin yuku gway ka Aghabuus yayi'd ka lunḡu'b 'peni Pa Yahuudiyya mo. ¹¹ Dhali mmoyakina a'di i am mo dhali mmobu'thkina a'di waḡkan ma Buulus mo tani a'di dekki sho'k pitiḡ gana/ mo dhali me'd piti si'da/ mo dhali oki gwo mo ki: Wakansan okina Shi/ in Dheleladhelel mo ki: Wakan si'da/ mina 'Kwani Yahuuda/ gi Pa Urushaliim deḡ wathi/ yan jin ta com waḡkan yan mo dhali ci a'di e me'd gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. ¹² Dhali ki aman cikina to gwansan mo tani am inyakki uni gi pa yan mo tani aman malaskina a'di mo mmodiki ya ka gagamis e Pa Urushaliim mo. ¹³ Dhali ḡ'ko'd mo tani aBuulus thokki gwo mo ki: Ata gwokina um mo mmo'koshaa/ du mo? Haali/ aha/ thosonkina is mo jasi ki mondeḡ 'te/ yisa hili si'da/ mmowu mo e Pa Urushaliim gom gway gi Tapa Yesus mo be. ¹⁴ Dhali ki a'di ushki gwo gi lalu a'di sho'k mo tani am daḡkina gwo o mo mmo/o gwo mo ki: Dhalki bwan Tapa a'di miinu mo ma.

¹⁵ Dhali 'ko'da cim gwansan mo tani am deka

tom bam is mo dhali ii ka gagamis e Pa Urushaliim mo. ¹⁶ Dhali imancik gwon tiya si'da/nyakki ii ki am 'peni Paḡ Kaysariyya mo. Uni suski jan tal 'de/ nyakki uni jin yuku gway ka Manasuun gi Paḡ Kuprus jin ta'da mancik gwo jin tḡwa/ a/ jin mina am 'taki nyak ish ki a'di mo.

ABuulus Buḡki'd, Uni ka Yakuub mo

¹⁷ Dhali ki am merkina e Pa Urushaliim mo tani awaḡ bu'thki am mo ki bwaḡ 'kunyga/ mo. ¹⁸ Dhali ka cim ki jim bath mo tani aBuulus ya'di bwam am eya Yakuub mo dhala ris 'kwaniḡ gwanyjaka/ 'kon mo. ¹⁹ Dhali ki a'di theki uni me'd mo tani a'di ḡorki uni gwo mo ka 'dete/ 'dete/ gom to kun miikin ma Arumgimis ibwaḡ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ eya tu'c piti mo be. ²⁰ Dhali ki uni cikki a'di mo tani uni karkina Arumgimis ki ca mo dhali uni oki a'di gwo mo ki: Misha / eya mudhu, 'kwani wakina risa e bwaḡ 'Kwani Yahuuda/ 'peni uni gun gamki gwo is mo dhali uni 'baar mo shwana nyor mo gom gwonkan jin cinu mo. ²¹ Dhali uni ḡorkunu gwo mo gom /e ki /e din mo mmoḡora ris 'Kwani Yahuuda/ gwo kun 'kon ibwaḡ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mmodhal gwo ma Musa 'pen mo mmo/o uni ki uni mini dhalku/ uḡim buni ki 'ciḡha/ munyjal yis buni mo dhali mmodhalku/ ki ciya hirdhe/ si'da/ ki mii kun onu mmomii mo. ²² Ata mina ana mii mo

sa/ gom a'di mo? Uni mini cik gwo ka jin gana/ ki /e pu'dkin mo. ²³ Haali/ a'di gi wakan mo tani miiyi a'di jin mina amani 'taki o /e mo. Aman tana gi 'kwaniᅇ gwasi doᅇon kun 'kona to i'bam buni mo be. ²⁴ Budhi gwan mo ma dhali thosoni is pini ki dhelel dhelel nyakki uni mo dhali ca'bi /e mo ma gom to gun minu dot mo gom uni ki uni mini mish 'kup buni 'thi mo be. Dhala ris 'kwani 'baar mo mini mish ki a'di diki ta gwoᅇ gana/ gom to kun ᅇorkunu uni gom /e mo hili /e ki is pini si'da/ iyan mo mmodiki tor ci 'twa/ mo mmodhu gwoᅇkan jin cinu mo. ²⁵ Hili gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ kun gamki gwo is mo tani am 'kwarkina gwo mo mmoᅇi gwo jin gamkunu me'd mo ki uni mini non is buni mo 'peni to gun 'cithu/ mo mmomiiya basa 'cesh mmoluᅇ tompinycon mo dhali 'peni miin to ma bas mo dhali 'peni to gun minyciru 'kus mo dhali 'peni mo jin miinu miinycaᅇ si'da/ mo. ²⁶ Dhali ᅇ'ko'd mo tani aBuulus ki bu'th 'kwani mo dhali ka cim jin 'ko'd mo tani mmothosonkina a'di is piti ki dhelel dhelel nyakki uni mo tani a'di yaki'd e gu'b gi mondheleladhelel mo mmoᅇi gwo mmo'baara cim gi mo jin thosonkunu is ki dhelel dhelel mo ntagi to minu ci mo a'di jin cikunu eya tente/ mo gom uni gwansani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo.

ABuulus A'di Bu'thkunu e Gu'b gi Mondheleladhelel mo

²⁷ Dhali ka cim ma pesu/ 'dishki'di 'baar mo tani 'Kwani Yahuuda/ 'peni Pa Asiyya ki uni parki a'di e e gu'b gi mondheleladhelel mo tani uni ci'thkina waambuhany 'kwani is ki mii mo dhali uni tha'thki a'di me'di is mo be ²⁸ mmocuu gwo mo ki: 'Kwani ma Israyiil, woᅇhi/ aman mo ma. Wathi/ yansan ta a'di jin ᅇorki'da ris 'kwani 'baar mo gwo mo e mo 'baar mo apo/ 'kwani dhali apo/ gwoᅇkan jin cinu mo dhali apo/ mo yansan mo. Dhali a'di si'da/ suski 'Kwaniᅇ Griki si'da/ e gu'b gi mondheleladhelel mo dhali mo yan jin kogu mo karkina a'di mo me'd mo jin dinuki ko/ mo be. ²⁹ Haali/ uni ntwa/ a/ mishki a'di e bampa/ nyakka Turupiimus jin ta Wathi/ gi Pan Epasus jin ᅇoshkina uni ka Buulus nsuski a'di e gu'b gi mondheleladhelel mo. ³⁰ Dhala ris 'kwanim bampa/ cuki mis mo dhali 'kwani sokin mo imontal 'de/ mo dhali uni ki budha Buulus mo dhali dir a'di ka pije/ 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo dhali ki jahanne/ acampur mu'thkunu mo be. ³¹ Dhali ki uni 'kon mmoᅇap a'di mo mmo'kosh mo tani gwo pu'dki'd e mis eya mancil ma askar alip ki mo jin jin ma askara ji ka ris mo e Pa Urushaliimi 'baar mo 'kokin mo ka culma'th mo be. ³² Dhali ki jahanne/ a'di bu'thki i/ askar mo dhali imancil ma askar iss

'kwanim pa imudhe'd mo dhali thulkin mo ka ṅwaca/ a'cesha po/ uni mo dhali uni, ki uni mishki imancil ma askar alip mo dhali mishki i/ askar mo tani uni dakana Buulus 'kosh mo. ³³ Dhali yan'ko'd mo amancil ma askar alip pu'dki'd mo ki 'dishe/ mo dhali bu'th a'di mo dhali kan gwo mo ki a'di minu dek mo ka jindhiiri su/ mo. Dhali a'di dotki gwo mo ki a'di ta'da ja sa/ mo dhala ta miikina a'di mo. ³⁴ Dhali kun tiya cuun mo nton 'de/ mo dhali kun tiyan tiya ibwaman ma waambuhany 'kwani mo dhali ki a'di moli gwoṅ ka'b yan jin ka'bu mo ka culma'th mo tani a'di kanki gwo mo ki a'di minu sus mo e gu'b gi i/ askar mo. ³⁵ Dhali ki a'di pu'dki'd apo/ mo jin senu mis mo tani a'di warki'd ki mo jin kalkan ma askar a'di ime'd mo gom mii yan jin kal ma waambuhany 'kwani mo be. ³⁶ Haala waambuhany 'kwani bathani bathi 'ko'd mmocuu gwo mo ki: Guyi a'di mo ma.

ABuulus 'Ce'dki Gwo She/ gom Is Piti mo

³⁷ Dhali ka Buulus muru susu gu'b gi i/ askar mo tani a'di oki'da mancil ma askar alip gwo mo ki: Miga/ o gwoṅ kamu/ e / e mo 'taa? Dhali a'di o gwo mo ki: 'Twanj Griki wala / e 'taa? ³⁸ / E diki ta Wathi/ gi Pam Masir yan si'da/ jin dhuki 'kwani alaapi doṅon kun ta iman'kosh tiya jwa mo mmo/ ek mii kagahara mo dhali jin suski uni ka pije/ mombwaasho ka cim

kagush yin mo 'taa? ³⁹ Hila Buulus a'di oki gwo mo ki: Aha/ tana ji Yahuuda/ mo 'peni Pan Tharsuus gi Panj Kilikiyya jany 'cesh gi bampa/ jin molu mo yisa. Dhali aha/ 'thona / e mo mmodhalaa/ bway mo mmotor 'kwani gwo mo be. ⁴⁰ Dhali ki a'di ciki a'di bway mo tani aBuulus mmodoshkina a'di mo eya po/ mo jin senu mis mo tani a'di ki wuk 'kwani e ki me'd mo dhali ki mo doshki'd ki biyuu mo tani a'di torki uni gwo ki 'twanj 'Kwani Yahuuda/ mo mmo/o gwo mo ki:

22

1 Imudhum pem dhali ibaba, kana, ciki um gwo jin miga/ 'ce'd um she/ shwane/ mo.

2 Dhali ki uni cikki gwo ki a'di oki uni gwo ki 'twanj 'Kwani Yahuuda/ mo tani uni 'kokin ki shwam ki mutt mo dhali a'di ki o uni gwo mo ki:

3 Aha/ tana ji Yahuuda/ jin dhodhu mo e Pan Tharsuus gi Panj Kilikiyya mo dhali hili aha/ thipkunu e bampa/ yan em bwam sho'k ma Ghamala/ iil mo be. Dhali aha/ ye'thkunu sho'k ki gwo mo gom mii gi gwoṅkan jin cinu mo kun ta kuny ji sho'k mo 'peni ibabam bana mo be dhali aha/ shwanaa nyor mo goma Arumgimis si'da/ me'd umi 'baar mo kun 'kokin shwanetan mo. ⁴ Dhali aha/ to'ckina uni kun ta kum Bway yan 'kus mo igam uni wun mo mmodek uni mo dhali mmoci uni eya sijin mo uni kun ta kuṅ gwas mo dhali upi lu/ mo. ⁵ Wakan

si'da/ agasiis jin ca'd dak gwo me'd ki aha/ mo dhala ris 'kwaniḡ gwanyjaka/ 'baar mo ka ḡul 'kup mo. 'Peni uni si'da/ kun bu'thkika/ warka/ eya wak yan mo dhali mmoya mo e Pan Dimashk mo mmosus uni si'da/ kun 'kon mo mmun mmosus ki mondek is mmori'c mo e Pa Urushaliim mo be.

ABuulus Torki Mii jin Tu'k A'di Is mo

⁶ Dhali a'di wara'd mo me'd jin dika/ mo e moyam pem mo dhali 'dish Pan Dimashk is mo ka tente/ muru'di di ibwanḡ 'kup mo tani ki jahanne/ adhan monḡkush caaca 'twakki mo mo 'peni momis mo mmo'kam aha/ is mo be. ⁷ Dhali aha/ biḡkina powa 'cesh mo dhali ciḡ 'twa/ jin o aha/ gwo mo ki: Shawuul Shawuul. Ata toca / e aha/ 'kus kan mo? ⁸ Dhali aha/ thokkina gwo mo ki: / E tana ja Tapa? Dhali a'di oki aha/ gwo mo ki: Aha/ tana Yesus gi Pa Naasira jin toca / e 'kus mo be. ⁹ Dhali uni gun 'kokin nyaḡki aha/ mo tani uni mishki monḡkush ka jinḡ gana/ mo tani hili uni 'koki ciḡ 'twa/ gi a'di jin oki aha/ gwo mo be. ¹⁰ Dhali aha/ ona gwo mo ki: Ata miga/ mii mo Tapa? Dhali Tapa oki aha/ gwo mo ki: Cuyi / e mis mo dhali yayi e Pan Dimashk mo dhali e mun mo tani a'di minu tor / e mo goma ris to 'baar mo kun thosonkunu gom / e mo mmomii mo be. ¹¹ Dhali ki aha/ mola mo hil gom mondhel gi monḡkush caan mo tani aha/ merkina mo e Pan

Dimashk mo mmosuskina uni kun nyaḡki 'ko ki aha/ me'da bi mo.

¹² Dhali jan tal 'de/ jin ta'da Hananiyya jin ta wathinḡ gayiin gom gwonḡkan jin cinu mo dhali jin manḡ ma ris 'Kwani Yahuuda/ 'baar mo kun 'koni mun mo tani ¹³ pu'dki'di aha/ mo dhali mmodosha a'di mmo'dish aha/ is mo tani a'di oki aha/ gwo mo ki: Akam pem ka Shawuula, budhi momish mo mo ma. Dhali ki mo yansan mo tani aha/ bu'thkina momish mom pem mo dhali aha/ misha a'di mo be. ¹⁴ Dhali a'di o'd ka Arumgimis gi ibabam bana iski / e mo mmomish bwam piti mo dhali mmopar mo ma kar/ e gi jan 'de/ e mo dhali mmocik cuuwa/ 'peni 'twam piti mo be. ¹⁵ Haali/ / e mini ta aman/o gwo gom a'di eya ris 'kwani gom a'di jin misha / e mo dhali jin ciḡka / e mo si'da/. ¹⁶ Dhali shwane/ ata ca'ba / e mmomii mo? Cuyi / e mis mo ma dhali miiyi is pini ki yi'de/ mo mmolam miinthus pini mo mmoyer gway piti mo.

ABuulus A'di Yukkunu mo gom 'Kwani kun 'Koki Ta 'Kwani Yahuuda/ mo

¹⁷ Dhali me'd jin dokkika/ ka nyanḡ'ko'd mo e Pa Urushaliim mo dhali ki aha/ dikina mmo'tho mo e gu'b gi mondheleladhelel mo tani aha/ biḡkina is jwa mo be. ¹⁸ Dhali aha/ parkina a'di e mo mmo/o gwo i aha/ ki: Meri is mo dhali yayi mo ise/ ki jahanne/ 'peni Pa Urushaliim mo haali/ uni mini 'koki bu'th gwontor 'peni / e gom aha/

mo be. ¹⁹ Dhali aha/ okina gwo mo ki: Tapa, uni ki is buni mishkin ki aha/ dhukina uni gun gamki /e gwo is eya sijin mo dhali aha/ dorkina uni eya ris gu'b gi montul isi 'baar mo ki 'beles mo. ²⁰ Dhali ka bas ma Istipanuus jin ta'da man/ o gwom pini diki'd mmowol mo tani aha/ si'da/ doshkina ki 'dishe/ mo dhali gam bwa me'd mo dhali mmodhu burrinye/ gi uni gun 'koshki a'di mo. ²¹ Dhali a'di oki aha/ gwo mo ki: Yaku/ mo ma haali/ aha/ mina hash /e mo e mo jin si'dasi'd isa dhana/ mo e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be.

ABuulus A'di Jikunu mo

²² Dhali uni ci a'di 'cem buni ki gwo yan mo. Dhali uni 'de'kki 'twam buni mo dhali o gwo mo ki: Guyi ji wakan mo 'peni mony'cesh mo haali/ a'di diki ha me'd jin mina a'di 'taki di ki e mo be. ²³ Dhali ki uni cuukin mo dhali ta'kki burrinyem buni mo dhali ye'kki bu'da 'ceshi momis mo tani ²⁴ amancil ma askar alip kanki gwo ki a'di minu sus mo e gu'b gi i/askar mo mmokan gwo ki a'di minu mii t'irrish ki mondor ki yis bip mo jin mina a'di 'taki mish ki kata yan a'di jin cuuna uni apo/ a'di kan mo. ²⁵ Dhali ki uni de'kki a'di mo ki wa'kan mo tani aBuulus oki gwo eya mancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd jin doshki'd ki 'dishe/ mo ki: A'di ta gwo'kan 'taa jin mina umi dor wathi/ jin ta ji Pa Ruumiya ki yis bip ki dar gi mii-wa'kan mo 'taa? ²⁶ Dhali ka mancil ma askar iss 'kwanim

pa imudhe'd cikki a'di mo tani a'di yaki'd eya mancil ma askar alip mo dhali torki a'di gwo mo mmo/o gwo mo ki: Ata mura /e imii mo? Haali/ wathi/ yan ta ji gi Pa Ruumiya mo be. ²⁷ Dhala mancil ma askar alip pu'dki'd mo dhali o a'di gwo mo ki: T'oraa/ gwo mo ma, /e ta jim Pa Ruumiya 'taa? Dhali a'di ki o a'di gwo mo ki: Nye. ²⁸ Dhala mancil ma askar alip thokki gwo mo ki: Ki dhan to gun tulu 'kup mo tani bu'thkika/ mo mmota jany 'cesh gi bampa/ yan mo. Dhala Buulus o gwo mo ki: Hili aha/ tana jim Pa Ruumiya jin dhodhu mo be. ²⁹ Dhali uni gun 'kokin mmomuri t'irrish a'di mo tani ise/ uni iikin 'peni a'di mo. Dhala mancil ma askar alip si'da/ ko/ ki is mo haali/ a'di mishki'd ki a'di ta ji Pa Ruumiya mo haali/ a'di de'kki a'di mo be.

ABuulus Doshki'di Bwambor Montul Is gi 'Kwani Yahuuda/ mo

³⁰ Hili ka cim jin 'ko'd mo tani mmonapa a'di gwo mmomish gwo'ka'b yan jin ka'bu mo mmoyera 'Kwani Yahuuda/ a'di is ki gway mo tani a'di 'cukki a'di mo dhali kanki'da gasiis kun can gwo mo dhali 'kwani gi montul is buni yani 'baar mo mmotul isi montal 'de/ mo dhali a'di suski'da Buulus ka 'cesh mo dhali kar a'di ibwambori uni mo be.

23

¹ Dhala Buulus mmohilkina a'di apo/ montul is yan

ka 'thime/ mo tani a'di o gwo mo ki: Iwak pema aha/ tana jany 'cesh gi bampa/ ibwambor ma Arumgimis mo e mii 'baar mo kun ta isi bwan gana/ ntaga tee yan mo be. ² Dhala gasiis jin ca'd jin ta'da Hananiyya kanki uni kun doshkin ki 'dishe/ i a'di gwo mo mmodor a'di 'twa/ ki me'd mo. ³ N'ko'd aBuulus oki a'di gwo mo ki: Arumgimis midi dor /e mo, /e jin tana gangara/, jin kushu mo e mis 'te/ kan mo dhali /e ki ca'b mmodwall aha/ gwo mowa gom gwonkan jin cinu mo dhali /e ki kan gwo ki aha/ minu dor mo ki gwonkan jin cinu mo jin 'ce'du 'pen 'te/ mo? ⁴ Dhali uni gun doshkin ki 'dishe/ mo tani oki a'di gwo mo ki: /E sorkina gasiis jin ca'd ma Arumgimis mo kana? ⁵ Dhala Buulus ki o gwo mo ki: Aha/ dinaki mish, iwak pem mo, ki a'di ta'da gasiis jin ca'd mo be, haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: /E mini dhalku/ ki o gwon thus gom tapan 'kwanim pini mo.

⁶ Hili ka Buulus ny-ithki'd ki 'bana 'de/ ta ji gi 'Kwani Sadukiyyin mo dhali 'bana kamu/ ta ji gi 'Kwani Parisiyyin mo tani a'di cuuki'd mo e montul is yan mo ki: Iwak pema aha/ tana Wathim Parisi mo jin ta ya/ gi 'Kwani Parisiyyin mo be dhali gom mo jin tanu ga 'tej kape/ mo dhali gom mompinu 'peni mowu mo tani aha/ yukunu mo gom gwondot yan mo.

⁷ Dhali ki a'di oki gwo kan mo tani mo jin walkunuwa

wal piki'd e bwan 'Kwani Parisiyyin mo dhali 'Kwani Sadukiyyin mo dhali montul is yan kwa/kunu bwa mo be. ⁸ Haali/ 'Kwani Sadukiyyin oki gwo mo ki mo jin pinu yisa di'da walla man'doyu gwo mo walla shi/in mo, hili 'Kwani Parisiyyin si'da/ tor gwo gom mompinu mo dhala man'doyu gwo mo dhali shi/in mo. ⁹ Dhala dhan cuuwa/ piki'd mo dhali iman'kwar ton tiya kun ta kum 'ban gi 'Kwani Parisiyyin doshkin ki mis mo dhali di'bki gwo is mo mmo/o gwo mo ki: Am yisa gama tonthusu kamu/ e wathi/ yansan yisa. Atinta wakki/ shi/in oki gwo e a'di mo walla man'doyu gwo mo? ¹⁰ Dhali ki mo jin walkunuwa wal jin caaca piki'd mo tani amancil ma askar alip mmoko/ kina a'di is goma Buulus jin mina uni 'taki kwa/ a'di is bwa ka 'ci'cimi'th mo tani a'di kanki'da askar gwo mo mmo/ii ka 'cesh mo dhali bu'th a'di 'peni bwam uni ki kwap mo dhali mmosus a'di e gu'b gi i/askar mo be.

¹¹ Dhali ki mon'thiny jin bathki'd mo tani Tapa doshki'd ki 'dishe/ i a'di mo dhali oki gwo mo ki: Budhi aduj gana/ mo ma haali/ me'd jin torcina /e gwontor gom aha/ e Pa Urushaliim mo tani wakan si'da/ /e mini mii ci gwontor gom aha/ si'da/ e Pa Ruumiya mo.

Awu'thjin Wu'thkunu Apo/ Mondiki/e ma Buulus mo

¹² Dhali ki mo ta montee mo tani 'Kwani Yahuuda/

gamki bwa me'd mo imonta/ de/ mo dhali dekki is buni ki gwo jin gama uni me'd mo mmo/o gwo mo ki uni mini 'koki shwa to mo walla 'koki pi to mo ntagi uni mini 'taki 'kosha Buulus jwa mo be. ¹³ Dhali uni 'kokin ki nyanye/ ki issu/ mo kun miikina wu'th yan mo. ¹⁴ Dhali uni pu'dkin e igasiis kun can mo dhali 'kwaniḡ gwanyaka/ mo dhali o gwo mo ki: Aman dekkina is bam ki gwo jin gamu me'd mo jin onu is mo mmo'koki nyok toḡ kamu/ mo ntagi aman mina 'kosha Buulus jwa mo. ¹⁵ Dhali shwane/ miyi um gwo eya tente/ ka mancil ma askar alip ki a'di midi susi a'di ka 'ceshi um mo me'd jin mina umi dwall gwo gom a'di ka ji sho'k ki nyanye/ mo. Dhali aman nṯwa/ a/ ki a'di midi 'dishu mo tani aman mina thoson is mo mmo'kosh a'di mo.

¹⁶ Hili ya/ gi 'bwah ma Buulus cikki gwo ki uni ishkin ki jim bag mo mmoḡor a'di mo tani a'di guski ce mo dhali ciḡ mo e gu'b gi i/askar mo dhali ṯorka Buulus gwo mo be. ¹⁷ Dhala Buulus yukki jan ṯal 'de/ e a'di mo 'peni imancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd mo dhali oki gwo mo ki: Susi washan dhuru'c yan eya mancil ma askar alip mo ma haali/ a'di ta gi toḡ kamu/ mmoṯor a'di mo. ¹⁸ Wakan a'di bu'th a'di mo dhali sus a'di eya mancil ma askar alip mo dhali o gwo mo ki: ABuulus jin ta'da habuus

yukki aha/ i a'di mo dhali doṯki aha/ gwo mo mmosus wathin dhuru'c yan i /e mo jin ta gi toḡ kamu/ mmo/o /e mo. ¹⁹ Dhala mancil ma askar alip bu'th a'di ki me'd mo dhali thoṯh mo mmodot a'di gwo mo ka 'di/ mo ki: Atinta a'di jin mina /e iṯor aha/ gwo mo? ²⁰ Dhali a'di o gwo mo ki: 'Kwani Yahuuda/ gamki gwo me'd mo mmodot /e mmosusa Buulus ka 'cesh ka'thamo/ e montul is yan me'd jin mina /e 'taki ṯirish gwo ka ji sho'k ki nyanye/ ari'ceenne/ gom a'di mo. ²¹ A'di mina /e dhalku/ ki ha gwom buni e mo. Haali/ 'kwaniḡ gwas 'kon ki nyanye/ ki issu/ mo kun ishkin ki jim bag mo mmoḡor a'di 'peni uni gun dekki is buni mo ki gwo jin gamu me'd mo jin onu is mo mmo'koki shwa to mo walla mmo'koki pi to si'da/ mo ntagi uni mini 'kosh a'di jwa mo dhali shwane/ uni 'kon mmothoson is mo mmohil 'kup ki gwo jin mina /e o is gom a'di mo. ²² Wakan amancil ma askar alip dhal dhuru'c wathi/ bway mo mmoya mo mmoḡan a'di gwo mo ki: Dhalki wathiḡ kamu/ gwo ki ṯor ki/e mii to gwansan eya tente/ gom aha/ mo.

ABuulus A'di Hashkunu mo eya Piliks jin Ta'da Mudhiir mo

²³ Dhali a'di yukki uni su/ i a'di kun tana imancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd mo dhali o uni gwo mo ki: Thosoni i/askar iss* 'kwanimpa i'kume'd is

mo ma mmo/ ii ntagi Paṅ Kaysariyya mo dhali 'kwani gun ta ku gi shumarum issi† kwara i'ce'dka 'kume'd mo dhali 'kwani kun ta ku ma mee iss 'kwanimpa i'kume'd mo ka tente/ pedoṅon jin ta mon'thiny mo ²⁴ dhali a'di kanki uni gwo mo mmoth-
 onson to/ e kun meruwa po/ mo jin mina uni 'taki kara Buulusa po/ a'di mo dhali mmosus a'di ki 'dantar eya Piliks jin ta'da mudhiir mo. ²⁵ Dhali a'di 'kwarki gwowa warka/ jin wana she/ mm cikise/ mo ki:

²⁶ Kuludiyuus Lisiyaas eya mudhiir jin ta jim 'borga/ jin ta'da Piliks ki gwon the me'd mo. ²⁷ Wathi/ yan bu'thkina 'Kwani Yahuuda/ mo dhali murkina uni 'taki 'kosh jwa mo me'd jin pu'dkika/ apo/ uni mo dhali aha/ wothkina a'di mo nyakki i/ askar mo mmoda/ arka/ gwo mo ki a'di ta jim Pa Ruumiya mo. ²⁸ Dhali mmonappa/ gwo mmomish 'ban mo gom mo jin yera uni a'di is ki gway mo tani aha/ suskina a'di ka 'ceshi montul is buni yan mo. ²⁹ Dhali aha/ gamkina gwo mo mmoyeru a'di is ki gway mo gom gwondot gom gwonkan buni jin cinu mo hili mmodara a'di ki toṅ kamu/ jin yeru a'di is ki gway jin mina a'di gam 'pemen jin ta ji gi wu mo walla jin ta ji gi mondek si'da/ mo. ³⁰ Dhali ki a'di torkunu aha/ mo ka wu'th di'da po/ wathi/ yan mo tani aha/ hashkina a'di i/ e ise/ mo mmoṅkani uni gwo mo uni

kun yer a'di is ki gway si'da/ mo mmo/ o gwowa po/ a'di ibwambori/ e mo.

³¹ Wakan si'da/ i/ askar me'd jin kankunu uni gwo mo tani uni bu'thkina Buulus mo dhali sus a'di ki mo ta mon'thiny mo e Pa Antibatris mo. ³² Hili ka cim jin 'ko'd mo tani uni dhalki 'kwani gun ta ku shumarum bway mo mmo/ ii mo nyakki a'di mo dhali mmodok ka nyan'ko'd e gu'b gi i/askar mo. ³³ Dhali uni, ki uni pu'dkin mo e Paṅ Kaysariyya mo dhali cika warka/ eya mudhiir mo tani uni torkina Buulus si'da/ e bwambori a'di mo be. ³⁴ Dhali ki a'di denki gwo e mo tani a'di dotki a'di gwo mo ki/ e ta jany cur jana mo, dhali ki a'di mishki gwo 'ban ki a'di ta ji Paṅ Kilikiyya mo tani ³⁵ a'di o gwo mo ki: Aha/ mina cik gwo 'peni/ e ki dhegem mo ki uni gwansan gun yer /e is ki gway si'da/ mini pu'du/ mo. Dhali a'di kanki gwo ki a'di minu kar e gu'b ma mudhiir jin ta ji ma Hirodus mo.

24

Gwon Dwall jin Dwallkunu Apowa Buulus mo

¹ Dhali 'ko'da cim mudhe'd mo tani agasiis jin ca'd jin ta'da Hananiyya pu'dki'd ka 'cesh mo nyakki 'kwanin gwanyjakan tiya mo dhali nyakka wa/ in gwon kamu/ mo jan tal 'de/ jin ta'da Tartullus mo dhali uni torkina mudhiir gwo eya tente/ apowa Buulus mo be. ² Dhali

ki a'di yukunu mo tani aTartullus telki gwo 'pen mo mmoyer a'di is ki gway mo mmo/o gwo mo ki:

Haali/ gom / e mo tani aman 'kunykina bwa mo ki monku'th is ki nyanye/ mo dhali gom monthoson pini mo tani tonthus thumu ki 'bore/gom kal yan mo³ aman butha a'di em bwayi 'baar mo dhali e mo 'baar mo / e jin ta jim 'borga/ jin tana Piliks ki bwa 'baar ki 'bore/ mo. ⁴ Hili ki aha/ mina diki bul / e ki gwo naskina/ mo tani aha/ 'thona / e ki ji nan pini gom bwa jin tana / e pa mo mmocik am gwo ki e 'pe'pere/ mo. ⁵ Haali/ aman gamkina wathi/ yan jin shwan ma pibi anyor mo dhali aman kala wal jin walkunu mo ibwan 'Kwani Yahuuda/ 'baar mo isi mony'ceshi 'baar mo dhala manshu tiya bway gom cej 'kwani kun lun ji gi Pa Naasira mo.

⁶ Dhali a'di si'da/ pali mii mo mmodiki kar gu'b gi mondheleladhelel ki jin kogu mo dhali a'di si'da/ bu'thkina aman mo dhali aman mina 'taki dwall a'di gwo ki gwonkan bam jin cinu mo. ⁷ Hili amancil ma askar alip jin ta'da Lisiyaas pu'dki'd mo dhali ki dhan miim 'bi'th kun caaca mo tani a'di bu'thki a'di mo 'peni bwam me'd bam mo ⁸ mmokan imanyer a'di is ki gway gwo mo mmo/ ii ibwambori / e mo, dhali 'peni a'di si'da/ mo tani / e mini mish a'di mo mmo'tirrish a'di ki gwo ki is pini mo mmonyith goma ris

to gwansani 'baar mo kun yera aman a'di is ki gway mo.

⁹ Dhali 'Kwani Yahuuda/ si'da/ 'dapkin ki gwo ki mo jin yeru a'di is ki gway mo mmogam gwo me'd ki to gwansan ta kun gana/ mo be.

ABuulus 'Ce'dki Gwo She/ Ibwambor ma Piliks mo

¹⁰ Dhali ka mudhiir wukki a'di ki 'kup mo mmo/o gwo mo tani aBuulus thokki gwo mo ki:

Haali/ aha/ misha ki / e din ki yil ka ris mmota mandwall gwo gom kal yan mo tani aha/ ki bwam 'boro'd mo tani aha/ mina 'ce'd / e she/ ki gwo mo, ¹¹ haali/ / e mini mish nyith ki a'di diki ta acim 'kume'd i'ce'dka su/ ki nyanye/ me'd jin yakika/ ka gagamis mmolun e Pa Urushaliim mo. ¹² Dhali uni si'da/ 'koki gam aha/ e gu'b gi mondheleladhelel mmosu'k ki gwo ki wathin tal 'dej kamu/ walla mmocitha waambuhany 'kwani is ki mii mo si'da/ e gu'b gi montul is buni mo gi mo walla e bampa/ si'da/ mo. ¹³ Dhali uni si'da/ moli gwo kar ki ji ma du'd e / e gom to gun yera uni aha/ is ki gway mo. ¹⁴ Hili yan miga/ tor / e mo ki 'ko'di Bway jin yukkina uni ki jiny cem buni mo tani wakan aha/ miina to goma Arungimis gi ibabam bam mmogama ris gwo 'baar mo is kun waki gwonkan jin cinu mo dhali kun 'kwarkunu e imançi gwo ma Arungimis kadhamo/ mo ¹⁵ mmota ga 'tej kape/ eya Arungimis mo dhali gwohe si'da/ ki is

buni hili 'kup ki yan mo, ki mompinu jin midi di mo gom uni kun mii jasi miinjkar/e mo dhali uni si'da/ kun 'koki mii miinjkar/e mo be. ¹⁶ E mii yansan si'da/ mo tani aha/ pira is pem mo mmota gi isi bwan gana/ mmodiki kol ibwambor ma Arumgimis mo dhali ibwambor gi 'kwani isa yempa/ mo. ¹⁷ Dhali 'ko'di yil ka ris mo tani aha/ pu'dkina mo mmo'do to kun cinu gom 'kwani kun hatha'ko'd e kal pem mo dhali to kun cinu ki me'd si'da/ mo. ¹⁸ E mii gwansan mo tani uni gamki aha/ mo mmothoson is ki dhelel dhelel e gu'b gi mondheleladhelel mo ki dar ga waambuhany 'kwani mo dhali ki dar gi mo ma dulatt naskina/ mo. Hili 'Kwani Yahuudan tiya kun 'kon 'peni Pa Asiyya mo ¹⁹ kun mini 'taki mii 'ko imahan ibwambori / e mo dhali mmomii mo yan jin yeru is ki gway mo wakki/ uni ta gi ton kamu/ apo/ aha/ mo. ²⁰ Walla si'da/ dhalki 'kwani gwansan ki is buni o gwo gom miinthus jana jin gamkina uni mo me'd jin doshka/ ibwambor montul is yan mo, ²¹ walla isi kan mo gom 'twan tal 'de/ yan jin cuuka/ mo mmodoshi bwaman uni mo ki: Gwo gom mompinu 'peni mowu mo tani aha/ yukkuu mo gom gwondot ibwambori /e ka tee yan mo.

ABuulus A'di Bu'thkunu e Mo jin Jinuwa Ji mo

²² Hila Piliks ki dhal mii e i is mo mmonyitha a'di ka ji

sho'k ki nyanye/ gom Bway yan mo tani a'di si'd uni gwo 'ko'd mo mmo/o gwo mo ki: Ka Lisiyaas jin ta'da mancil ma askar alip midi yayu/ ka 'cesh mo tani aha/ mina mish gwo ki dhegem gom /e mo. ²³ Dhali a'di ki ci gwonkan eya mancil ma askar iss 'kwan-impa imudhe'd ki a'di minu mii kari mohil mo dhali a'di midi ta gi mo mmoya gi 'kus si'da/ mo dhali minu 'koki non si'da/ 'peni kum pitin tiya mo kun mini iiyu/ i a'di mo.

²⁴ Hili 'ko'da tee gwansan tani Piliks pu'dki'd nyakka Durusilla jin ta ashim piti jin ta'da 'Bom Yahuuda/ mo, dhali hashki'da Buulus mo dhali cik gwo 'peni a'di mo gom gwo jin gamu is eya Yesus Kristhos mo. ²⁵ Dhali me'dyin torkina a'diya tor ka rem 'kup gom mo ma kar/e mo dhali mo jin 'timuwa du mo dhali gom gwo miiwak jin midi yayu/ yilan kamu/ mo tani Piliks ko/ ki is mo dhali thokki gwo mo ki: Yayi ibway pini shwanetan mo ma dhali ki aha/ mina ta gi embul jin 'boro'd mo tani aha/ mina yuk / e i aha/ mo. ²⁶ A'di toshki'd si'da/ ka guurush min ma Buulusi 'taki ci a'di mo. Gom a'di gi wakan si'da/ mo tani a'di hashki a'di gwo ki ye'th ye'th mo dhali mmobuti nyakki a'di mo. ²⁷ Hili ki yila su/ kun thimkin mo tani Piliks garr ma Purkiyuus Pastuus i embul piti mo dhali mmo/o bwa mmogam moman 'peni 'Kwani Yahuuda/ mo tani Piliks dhalki'da Buulus ki

mondek is mo be.

25

ABuulus Yipki 'Kup 'Kup ka Kaysar mo

¹ Mmopu'dkin ma Pastuus eya cur yan mo tani a'di yakina a'di 'ko'da cim kwara ka gagamis e Pa Urushaliim 'peni Paŋ Kaysariyya mo be.

² Dhali igasiis kun can dhali 'kwani gun tana 'kaŋ'kup 'peni 'Kwani Yahuuda/ ciki a'di gwo mo apowa Buulus mo. Dhali uni doŋki a'di mo ³mmodoŋa 'them piti apo/ a'di mo ki a'di midi hash a'di e Pa Urushaliim mo mmomiya wu'th mmo'kosh a'di jwa mo eyan bway mo. ⁴Bahili aPastuus thoŋki gwo ka Buulus karkunu mo mmohil mo e Paŋ Kaysariyya mo dhali a'di ki is piti murki'di ya imun ki 'dishe/ mo. ⁵Dhali a'di oki gwo mo ki: A'di mina um dhalki uni kun ta gi mom'bi'th ibwam um mmo'ii ka 'ceshi nyakki aha/ mo dhali wakki/ tonthusa kamu/ di'd e wathi/ yan mo tani dhalki uni yer a'di is ki gway mo.

⁶ Dhali ki a'di 'baarki'da cim naskina/ ibwam uni ka cim diki ta pekwarra mo walla 'kume'd ki nyanye/ mo tani a'di yaki'd ka lungu'b e Paŋ Kaysariyya mo be. Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani a'di ca'bki'd mo eya kursi jin dwallu gwo mo dhali kanki gwo mo ka Buulus minu susu mo be. ⁷Dhali mmopu'dkina a'di mo tani 'Kwani Yahuuda/ kun pu'dkin ka lungu'b 'peni Pa Urushaliim mo tani doshkin ka kul isi a'di mo

mmo'doyu gwowa po/ a'di kun tana ris mo dhali kun ta gi dhan gwony caaga/ kun mola uni dhu ki ji ma du'd mo. ⁸N'ko'd mo tani aBuulus oki gwo ki jiny 'ce'd shem piti ki: Aha/ dinaki mii miinthusu kamu/ tal 'de/ ki lish apo/ gwoŋkan gi 'Kwani Yahuuda/ mo walla apo/ gu'b gi mondheleladhelel mo walla apowa Kaysar mo.

⁹ Hila Pastuus mmo/ ona, a'di bwa ki mii to mmo'bor 'Kwani Yahuuda/ bwa mo tani a'di thoŋki'da Buulus gwo mo dhali o gwo mo ki: / E ona bwa ki ya ka gagamis e Pa Urushaliim mo dhali / e minu dwall gwo gom to gwansan ibwambori aha/ imun mo 'taa? ¹⁰Hila Buulus o gwo mo ki: Aha/ doshkina ibwambor ma kursi ma Kaysar jin dwallu gwo mo jin ta mo jin minu mii dwall gwo gom aha/ mo be. Aha/ miikina toŋ kamu/ jin shi/ ashi/ apo/ 'Kwani Yahuuda/ yisa me'd jin misha / e si'da/ ki 'bore/ be. ¹¹Wakki/ aha/ si'da/ tana amandiki mii miinkar/ e mo dhali wakki/ aha/ miikina toŋ kamu/ jin midi gam 'pemen jin ta ji gi wu mo tani aha/ dinaki ush mmowu mo. Hili wakki/ toŋ kamu/ tal 'de/ 'peni to gwahan kun yera gwahan aha/ is ki gway mo diki ta gwoŋ gana/ tani wathiŋ kamu/ yisa di'da jin midi mish ci aha/ e uni mo be. Aha/ mina yip 'kup pem 'kup ka Kaysar mo be. ¹²N'ko'd mo tani Pastuus ki a'di nyakki'da toŋ toŋ ki 'kwani gi montul is buni mo tani a'di

thokki a'di gwo mo ki: /E o ki yip 'kup gi Kaysaro. /E mini ya eya Kaysar beseene/ mo.

ABuulus A'di Suskunu mo Ibwambor ma Aghripaas dhala Barniiki mo

¹³ Dhali ka cim ka hony/ e pekin mo tani amalik jin ta'da Aghripaas dhala Barniiki merkin mo e Pañ Kaysariyya mo dhali uni thekina Paštuus me'd mo be. ¹⁴ Dhali ki uni 'baarkina cim ka ris mo e mun mo tani aPaštuus ciki gwo goma Buulus eya tente/ ibwambor ma malik mo mmo/ o gwo mo ki: Wathiñ kamu/ di'di mahan jin dhalkin ma Piliks ki mondek is mo. ¹⁵ Dhali ki aha/ dikina e Pa Urushaliim mo tani igasiis kun can mo dhali 'kwaniñ gwanyjaka/ gi 'Kwani Yahuuda/ ciki aha/ gwo mo gom a'di mmodot aha/ gwo gom miiwaka po/ a'di mo. ¹⁶ Uni thokkika/ gwo mo ki a'di diki ta mii gi 'Kwani gi Pa Ruumiya mo mmoçi wathiñ kamu/ tal 'de/ ntwa/a/ ki a'di jin yeru is ki gway diki dosh ka karambor i uni gun yer a'di is ki gway mo dhali mmota gi mo mmo/o gwo jin ta jiny 'ce'd shem piti gom gwo jin karu apo/ a'di mo. ¹⁷ Dhali ki uni 'kokin si'da/ i montul is buni imontal 'de/ imahan mo tani aha/ dinaki miiya diite/ mo. Hili ka cim jin 'ko'd mo tani aha/ ca'bkina eya kursi jin dwallu gwo mo dhali aha/ kankina gwo mo ki wathi/ minu mii susu mo be. ¹⁸ Dhali ki uni gun yer a'di is ki gway doshkin ki mis mo tani uni 'koki ci gwo gom to

gun ta thus ki thus me'd jin toshkika/ mo be. ¹⁹ Hili uni ta gi gwondota tiya apo/ a'di gom gwo gi lunum buni uni 'cena mo dhali gom jan tal 'de/ yan jin ta'da Yesus jin wuki'd mo jin on ma Buulus ki a'di di'd ki e mo be. ²⁰ Dhali aha/ mmodumpulkika/ gwondot gom to gwansan mo tani aha/ dotkina a'di mo wakki/ a'di midi 'taki ya e Pa Urushaliim mo dhali a'di minu dwall gwo i mun gom gwo gwansan mo. ²¹ Hili ka Buulus yipki 'kup mo jin minu kar a'di mmohil mo mmotagi gwon dwall 'pena Ughusthus yan mo tani aha/ kankina gwo mo ki a'di minu kar mmohil mo ntagi aha/ mina 'taki hash a'di eya Kaysar mo be. ²² Dhala Aghripaas oki'da Paštuus gwo mo ki: Aha/ si'da/ mura bwa o mo mmocik gwo 'peni wathi/ ki is pem mo. A'di o gwo mo ki: Ka'thamo/ /e mini cik gwo mo 'peni a'di mo.

²³ Wakan ka cim jin 'ko'd mo tani Aghripaas pu'dki'd mo dhala Barniiki ka dhan mii jin nyoñu mo dhali uni 'kokin mo mmociç mo e mo jin ciku gwo nyaçki imancil ma askar alip mo dhali 'kwani gun tana 'kan'kup pa mo tani ki gwo jin kankin ma Paštuus mo tani aBuulus suskunu ibwaman 'kwani mo. ²⁴ Dhala Paštuus o gwo mo ki: AMalik Aghripaas dhala ris 'kwani 'baar mo kun nyaç 'ko imahan ibun'kus bana mo. Um 'kon mmohil wathi/ yan jin torkin ma risa waambuhany 'Kwani Yahuuda/ aha/ gwo apo/ e Pa

Urushaliim mo dhali imahan si'da/ uni cuun mo ki a'di midi mii diki di ki en kamu/ ki sule/ mo be. ²⁵ Hili aha/ gamkina a'di mo ki a'di yisa mii tonj kamu/ jin midi gam mo jin ta ji gi mowu yisa. Dhali mmoyipkina a'di 'kup ki is piti ka Ughusthus mo tani aha/ dina gwo ibwa mo mmohash a'di i a'di mo. ²⁶ Gom a'di mo tani aha/ dara ki gwoŋ kamu/ jin ka'bu mo jin miga/ 'kwar ki tapam pem gwo mo. Haali/ a'di gi wakan mo tani aha/ suskina a'di ibwambori um mo dhali ki ji mumi bwambori /e jin tana malik Aghripaas ki aha/ mina 'taki ta gi gwo mmo'kwari 'ko'di mo jin theke'thkunu gwo mo ki theke'th theke'th mo. ²⁷ Haali/ aha/ tosha ki a'di diki ta 'kup gwo mmohash wathi/ habuus mo dhali mmodiki ci gwo eya tente/ imonta' de/ mo, gwo jin onu apo/ a'di mo be.

26

ABuulus A'di 'Ce'dki Gwo She/Ibwambor ma Aghripaas mo

¹ Dhala Aghripaas oki'da Buulus gwo mo ki: / E dhalkunu bway mo mmo/ o gwo gom is pini mo. Dhala Buulus he'thki me'd piti mo dhali o gwo jin ta jiny 'ce'd shem piti mo ki:

² Aha/ 'bora bwa ki is pem mo aMalik Aghripaas ki aha/ mina o gwo jin ta jiny 'ce'd shem pem ibwambori /e ka tee yan mo goma ris to gun yera 'Kwani Yahuuda/ aha/ is ki gway mo be. ³ Haali/ /e tana

amanmish mii 'baar mo dhali gwo kun doŋu/ mo si'da/ kaga-hara kun 'koni bwaŋ 'Kwani Yahuuda/ mo be. Haali/ a'di gi wakan mo tani aha/ yuka /e mmocik aha/ gwo mo ki bwa jin 'kuçu mo ki 'kari'th mo be.

⁴ Aris 'Kwani Yahuuda/ 'baar mo mishi miim pem ki yil gi mondiki/em pem 'peni yil pem kun twa/a/ kun 'kon ka muŋ'kup e bwam unim pem kun ta kal pem mo dhali e Pa Urushaliim si'da/ mo.

⁵ Uni mishki aha/ 'peni twa/ a/ mo, wakki/ uni ta gi bwa mmoŋor gwo mo, ki aha/ dina ki ji Wathim Parisi mmota jim buni kun miin ka ji sho'k ki nyanye/ mii gun onu gom ji gi luŋum bam mo. ⁶ Dhali shwane/ aha/ dosha mahan mmominu dwall gwo goma 'teŋ kape/ gom gwo jin onu is 'peni Arungimis gi ibabam bam mo be. ⁷ Iwak bam kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo koci e mo mmomii to goma Arungimis ki mon'thiny ilu/ mo dhali montee mmohil 'kup ki gwo jin onu is mo mmopu'du/ mo. Dhali goma 'teŋ kape/ yan mo tani aha/ yer ma ris 'Kwani Yahuuda/ 'baar mo is ki gway mo, ayy malik. ⁸ Ata tosha /e ki a'di ta gwo jin molu gam is mo wakka Arungimis midi 'taki 'de'k jin wu'd mo?

⁹ Aha/ ka jin gana/ kulumkina gwo ibwa ki is pem mo ki aha/ mina mii mii to ka ris kun ta kuny ca'ckona po/ gway ma Yesus gi Pa Naasira mo. ¹⁰ Dhali yan si'da/ mi-ikika/ e Pa Urushaliim mo dhali uni ka ris mu'thkika/

eya sijn mo 'peni imand-
hunu ki she/ ki dhelel dhelel
mo mmobu'thkika/ gwo ki
mom'bi'th 'peni igasiis kun
can mo dhali ki uni 'kokunu
mo mmo'kosh jwa mo tani
aha/ si'da/ cikina 'twam pem
apo/ uni mo be. ¹¹ Dhali
mmori'cka/ uni me'd ka ris
eya ris gu'b gi montul isi 'baar
mo tani aha/ tu'ckina uni mo
mmowal gwo sor mo, dhali
mmoshwakika/ anyor mo isi,
ki bar bar apo/ uni mo tani
aha/ pu'dkina ka pije/ mmo-
tagi isi pan tiya si'da/ mo
mmo'to'c uni bwa mo be.

*ABuulus Torki Mii jin Tu'k
A'di Is mo*

¹² E moyam pem yan
mo tani ki aha/ dikina
mmoya e Pan Dimashk mo
mmokaru aha/ 'pen mo ki
mom'bi'th 'peni igasiis kun
can mo tani ¹³ ka tente/
di'di bwan 'kup mo tani,
ayy malik, aha/ mishkina
e bway mon'kush jin boli'da
tente/ e ki mon'twak mo mo
mmo'twak mo mmo'kamaa/
is mo dhali uni gun nyakki
ii ki aha/ mo be. ¹⁴ Dhali
ki aman 'baar mo 'kokina
mo mmobita powa 'cesh mo
tani aha/ cikina 'twa/ jin o
gwo i aha/ ki 'twan 'Kwani
Yahuuda/ mo ki: Shawuul
Shawuul, ata toca /e aha/ 'kus
kan mo? A'di dita mii gom /
e mmoruka /eya ruk ki si mo
mmoti'ka'di 'pen mo. ¹⁵ Dhali
aha/ thoka gwo mo ki: /E tana
ja Tapa? Dhali Tapa ki o gwo
mo ki: Aha/ tana aYesus jin
toca /e 'kus mo be. ¹⁶ Hili cuyi
/e mis mo dhali doshi ki sho'k
pini mo haali/ gom 'pemen
yan kan tan mo tani aha/

pina /e i is mo mmothoson /
e mo mmota amanmii to mo
dhali mmota aman/ o gwo
gom to gun mishkina /e aha/
mo dhali gom to gun miga/
pi /e i is mo ¹⁷ mmo'cu'k /e
'peni 'kwani mo dhali 'peni
'kwani kun 'koki ta 'Kwani
Yahuuda/ e uni gun miga/ tu'c
/e mmoya mo be. ¹⁸ Mmoka'd
uni em buni mo ki uni mini
tu'k mo 'peni mondthurumi'd
'kup ki mon'kush mo dhali
'peni mom'bi'th ma Setaan
eya Arungimis mo, ki uni
mini bu'th mon'gwam gom
miinthus mo dhali mal
ibwaman uni gun dhunu
ki she/ ki dhelel dhelel ki
mon'gam gwo is e aha/ mo be.

*Gwo ma Buulus jin Cikina
A'di gom 'Kwani Yahuuda/
mo dhali 'Kwani kun 'Koki Ta
'Kwani Yahuuda/ mo*

¹⁹ Wakan si'da/, ayy Malik
Aghripaas, aha/ dinaki usha
ush e tony jan jin piyaa/ i
is 'peni momis mo. ²⁰ Hili
aha/ cikina uni gwo eya tente/
mo ntwa/ a/ uni gun 'koni
Pan Dimashk mo dhali e Pa
Urushaliim si'da/ mo dhali
isi bwamana ris bampa/ gi
Pa Yahuudiyya mo dhali e
'kwani kun 'koki ta 'Kwani
Yahuuda/ si'da/ ki uni mini
'taki rica du is mo dhali
mmo'tu'k 'kup ka Arungimis
mo mmomii mii gun minu
gam mo jin rijuwa du is
mo. ²¹ Gom gwo yan mo
tani 'Kwani Yahuuda/ tulki
aha/ me'di is mo mmobu'th
mo e gu'b gi mondhelelad-
helel mo dhali uni murkini
'kosh aha/ jwa mo be.
²² Mmobu'thka/ mowoth jin
di'd 'peni Arungimis mo tani

a'di doshka/ gama tee yan mmoçi gwo gom uni gun gwa'dkin mo dhali uni kun cakin mo mmo/o gwoᵑ kamu/ tal 'de/ yisa, jasi a'di jin ona imançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo dhala Musa jin midi 'taki pu'du/ mo, ²³ ka Kristhos yan mina isi mii 'kosh ka nyor mo dhali a'di jin midi ta amanpiya pi ntwa/ a/ jin wuki'd mo midi 'taki ci moᵑkush ki 'kwani mo dhali ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ si'da/ mo.

ABuulus A'di Yipki 'Kup 'Kup ka Aghripaas mo Mmo'taki Gam Gwo Is mo

²⁴ Dhali ki a'di ciki gwo jin ta jiny 'ce'd shem piti kan mo tani Pastuus oki gwo ki dhan 'twa/ mo ki: Buulus / e guskina du mo ba/. Mmomisha / e to deᵑ e kagahara mo a'di tu'k / eya du mo mmogus mo. ²⁵ Hila Buulus oki gwo mo ki: Aha/ dinaki gusa du mo ba/ Pastuus / e jin ta jim 'borga/ mo hili aha/ ona gwoᵑ gana/ mo dhali ka du jin kuthi/ is ki 'cese/ 'cese/ mo be. ²⁶ Haala malik mishki to gwansan mo. E a'di si'da/ aha/ ona gwo ki dar gi monyju/ mo gom aha/ laluwa du sho'k gom toᵑ kamu/ tal 'de/ 'peni 'kwani gwansan yisa di'da jin bagu mo 'peni a'di mo haali/ mii yansan yisa miikunu ki tar mo. ²⁷ Malik Aghripaas, gwo 'peni imançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ gamkina / e is mowa? A'di mishga/ ki / e gami gwo is mo. ²⁸ Dhala Aghripaas oki'da

Buulus gwo mo ki: A/e palaa/ ki ari mompal mmolal aha/ sho'k ki gwo mo jin miga/ war ka Kristhiyan mo? ²⁹ Dhala Buulus oki gwo mo ki: Aha/ mishayi ka Arumgimis ki ari pal walla ki dhan mompala caaga/ mo, yisa / e 'deya, hili si'da/ uni 'baar mo gun cikki aha/ ka tee yan mini 'taki war mo mmowa e ki aha/ isi ciki/ ki dar gi mondek gwansan mo be.

³⁰ Dhala malik cu mis mo dhala mudhiir dhala Barniiki mo dhali uni gun nyakki 'ko ki uni mo. ³¹ Dhali ki uni thoᵑkin ka piᵑe/ mo tani uni ciki gwo ka rem 'kup mo mmo/o gwo mo ki: Wathi/ yan diki mii toᵑ kamu/ jin midi gam 'pemen jin ta ji gi wu mo walla jin midi ta jin minu deka dek mo be.

³² Dhala Aghripaas oki'da Pastuus gwo mo ki: Wathi/ yan minu 'taki kar ki 'kus mo wakki/ a'di midi 'taki diki yip 'kup 'kup ka Kaysar mo be.

27

ABuulus 'Cukki'da Kur Yi'de/ jin Bela 'Tham e Pa Ruumiya mo

¹ Dhali ki gwo gamu me'd mo jin mina amani 'taki ii eya kur yi'de/ jin bela 'tham ki bway gi Pa Ithaaliya mo tani uni cikina Buulus mo dhali uni ahabuusa tiya e me'd ma mancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd mo jin yukunu gway ka Yuliyuus mo 'peni mo jin jin ma askara ji eya Ughusthus mo. ² Dhali mmomerkina aman apon kur gi Pa Adramitiniya jin

bela 'tham mo jin muru 'cuk mo mmo/ ii iyi'de/ e mon tiya eya gap gi Pa Asiyya mo tani aman 'cukkina akur yi'de/ e yi'de/ mo dhali jan tal 'de/ jin ta'da Aristarkus gi Pa Makiduniyya mo 'peni Pan Tasaluniiki mo tani a'di nyak di ki aman mo. ³ Dhali ka cim jin 'ko'd mo tani am takina Pan Saydaa/ ki me'd mo. Dhala Yuliyuus mii'da Buulus me'd wathimpa mo dhali mmodhal a'di bway mo mmoya mo e ikam piti mo dhali a'di ta wathimpa ki is piti mo be. ⁴ Dhali mmo'cukkina amana kur yi'de/ jin bela 'tham 'peni mun mo tani aman iikina eya kur jin bela 'tham mo mmosheshela gap gi Pa Kuprus mo gom 'tham 'kon ki ca'ckon mo. ⁵ Dhali ki aman iikina eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo mmo'cih dhan yi'de/ jin di'd 'twa/ ki mis gi Pa Kilikiyya mo dhali Pam Pampiliyya mo tani aman pu'dkina e Pam Mira gi Bampa/ gi Pa Likiiyya mo. ⁶ Dhali imun mo tani amancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd mo gamki'da kur yi'de/ jin bela 'tham mo ki bway gi Pa Iskandariyya mo mmoya iyi'de/ ki bway gi Pa Ithaaliya mo dhali a'di tu'cki am mmomer a'di apo/ mo. ⁷ Dhali aman iikina i yi'de/ ka sereç, ka sereç mo ka cim ka ris mo dhali ki aman pu'dkina mo ki mii kun di'adi mo apo/ Pa Kiniidus mo mmonona 'tham am ki bway naskina/ mo tani aman iikina eya kur jin bela 'tham

mo mmosheshela gap gi Pa Kariit apo/ Pan Salmuuni mo be. ⁸ Dhali ki mii kun di'adi mmota agap ki me'd mo ki sule/ tani aman pu'dkina mo e monkamu/ jin yukunu ki Mo jin Dhunuwa Kur Yi'de/ ki Jaro/ mmo'dish Pa Lasaa/ iya is mo be.

⁹ Dhali ka cim 'baarkunu ki nyanye/ mo dhali ki mo/ ii jin ta jin tagu wu hila/ mo tani haali/ monga/ to pekunu hila/ mo tani aBuulus kucurki uni ki gwom 'borga/ ¹⁰ dhali oki uni gwo mo ki: Kana, aha/ nyitha ki mo/ ii midi wash/ a dhali mo jin minu this to e midi caaca mo, yisa jasi to kun kalu yisa dhala kur jin bela 'tham mo yisa hili si'da/ mon'koki/em bana mo. ¹¹ Hila mancil ma askar iss 'kwanim pa imudhe'd mo ciki'da dum piti ki nyanye/ ki gwo gi tapa ma kur yi'de/ jin bela 'tham mo dhali com ma kur yi'de/ si'da/ mo, yisa ki gwon to gwansan kun okin ma Buulus mo. ¹² Dhali haali/ mo yan jin dhunuwa kur yi'de/ mo diki ta a'di jin karu ki 'bore/ mo mmo'baara ppe gi mondit mo tani a'bana tiya o gwo mo mmo'cuka kur yi'de/ jin bela 'tham mo mmo/ii mo 'peni mun, wakki/ a'di midi 'taki ta isi mii gom uni mmomish pu'd e Pam Piniks mo dhali 'baara ppe gi mondit mo imun mo jin ta mo jin dhunuwa kur yi'de/ gi Pa Kariit jin hili 'kup ki mom'pesho'k gi 'ko'd gwar ma bim poros mo dhali ki mom'pesho'k gi 'ko'd gwar

ma biny cam mo.

*Adhan 'Thama Punthar
Poshki'd e Kumma/ Yi'de/ mo*

¹³ Dhali ki 'tham gi 'ban ma biny cam poshki'd ki puyii puyii mo tani uni toshkin ki uni gamki to jin di uni ibwa mo tani uni bukkina kar 'kup tonkuthu'd jin telki'da kur yi'de/ mo dhali uni iikin mo eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo mmota ga gap gi Paṅ Kariit ki me'd mo ki sule/ sule/ ki 'dish 'dish mo. ¹⁴ Hili ṅ'ko'di mo jin 'konu ki rash rash mo tani 'tham bitkunu 'peni a'di jin miid ki ji wutul mo jin yuku ka Urukliuun mo. ¹⁵ Dhali ka kur bu'thkunu mo tani a'di moli ya ibwambor 'tham mo tani am cikina a'di bway mo dhali am borkunu mo be. ¹⁶ Dhali mmosona aman mo mmosheshela gap ma ara uk ma 'cesh jin yukunu gway ka Kalawdi mo tani aman misha kur bu'th ki mom'bi'th ki mii jin di'tadi't mo. ¹⁷ Dhali ki uni yu'dki a'di ki mis mo tani uni miiki to woth mo mmohakam is ma kur mo ki ton dek mo dhali mmoko/ ka uni is mo ki uni minu 'taki bit apo/ mo ma Sirtis* mo tani uni 'cukki burrinye/ ma kur jin bela 'tham mo dhali wakan uni 'kokunu mo mmobor mo be. ¹⁸ Dhali ki aman 'kokina mo mmo'kosha tu'c ki mii ki nyanye/ gom dhan 'thama punthar mo tani ka cim jin 'ko'd uni telki mii 'pen mo mmokal to kun kalu mmo'ta'k ka pije/ 'pena kur yi'de/ mo. ¹⁹ Dhali ka

cim kwara mo tani uni ki me'd buni uni 'cena ita'kki cwam burrinyen 'tham ma kur yi'de/ ka pije/ mo. ²⁰ Dhali ki dar ga tente/ mo walla acul mo mmokusha po/ aman ka cim ka ris mo dhali ki dhan 'thama punthar jin wa'da iyayi'da po/ aman mo dhali arisa 'teṅ kapem bam jin minu 'taki woth am mo tani thisu e 'baar ki 'bil 'bil mo.

²¹ Dhali ki uni 'kokin ki rash rash ki dar gi tonte/ mo tani aBuulus doshki'd ki mis mo 'peni bwam uni mo dhali o gwo mo ki: Kana, um mini 'taki ha isi gwom pem e mo mmo'taki 'koki 'cuka kur yi'de/ jin bela 'tham 'peni Paṅ Kariit mo dhali um mini 'taki ye mon tonthus yan mo dhali to gwansan kun thisu e si'da/ mo. ²² Dhali shwane/ aha/ malasa um ki gwo mo. Tayi gi bwam 'boro'd mo ma haali/ jamu/ tal 'de/ midi diki this mondiki/ em piti e 'peni bwam um mo hili jasa kur yi'de/ 'te/ mo. ²³ Haala man'doyu gwoṅ kamu/ 'peni Arumgimis doshki'd e aha/ mon'thiny yan mo aha/ jin tana jim piti mo, a'di jin miiga/ to si'da/ mo ²⁴ mmo/ o gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo ma, Buulus. /E mini mii doshi bwambor ma Kaysar mo dhali hili, Arumgumis midi ci ki / eya ris uni gun nyak ii ki / e eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo. ²⁵ Haali/ a'di gi wakan mo tani kana, tayi gi bwam 'boro'd mo ma haali/ aha/ gama Arumgimis gwo is ki a'di midi mii mii wakan

* 27:17 Sirtis a'di ta mo jin hapuṅ ma si'b ki hapuṅ mo.

me'd jin okunu aha/ gwo mo be. ²⁶ Hili ana minu mii taka po/ mon kamu/ jin ta ara uka 'cesh mo be.

²⁷ Hili ki mon'thiny jin ta'da 'kume'd i'ce'dka donon pu'dki'd mo tani aman 'kokunu mmobor ki yi'dem babangal eya dhan yi'de/ ma Adriya ki mo murki'di ta mombwam/e mo tani iman-miyya kur yi'de/ toshkin ki uni 'kokin mo mmo'dish bapan kamu/ is mo be. ²⁸ Dhali uni bitki to mo mmopal 'kul gi dhan yi'de/ mo dhali uni gamki a'di mo mmota engula/ iss 'kwanimpa ipe'de/ mo dhali 'ko'di ari mo jin tho'tha uni is mo tani uni bitki to dok/ e mo mmopal 'kul piti mo dhali uni gamki a'di mo mmota engula/ iss 'kwanimpa idonon i'ce'dka 'kume'd mo be. ²⁹ Dhali mmoko/kina aman is mo wakki/ aman minu 'taki ta'k mo a'cesh apo/ 'kuwosh 'kwakala/ mo tani uni ta'kkina kar 'kup tonkuthu'd jin telki'da kur yi'de/ mo idonon 'peni bum 'pen jin 'ko'd mo dhali 'tho monkush ki a'di bala midi di kakasjayi. ³⁰ Dhali ki imanmiyya kur 'kokin mo mmonapki mo mo mmoso ka pije/ 'peni bwam ma kur yi'de/ mo dhali thulka kur yi'de/ eya dhan yi'de/ e mii jin diki ta jamas mii me'd jin mina uni 'taki beredha kar 'kup tonkuthu'd jin telki'da kur yi'de/ mo 'peni bum 'pen ma kamu/ jin twa/ a/ mo tani ³¹ aBuulus oki gwo

eya mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd mo dhali i/askar si'da/ mo ki: Isi ciki/ mmo'kokina gwansan ki 'koki 'ko eya kur yi'de/ mo tani um minu mol woth mo be. ³² N'ko'd i/askar 'cithkina shi/ ma kur yi'de/ 'pen mo dhali mmodhal a'di mmobitku mo be.

³³ Dhali ki monkush ma tente/ di'd mmoyayu/ mo tani aBuulus napki uni 'baar mo mmoshwa tonten tiya mo mmo/o gwo mo ki: Atee yan ta'da cim ma 'kume'd i'ce'dka donon mo jin cora um mo dhali 'kona um mmoga/ to mo dhali um 'koki bu'th ton kamu/ mo be. ³⁴ Haali/ a'di gi wakan mo tani aha/ yukkina um mo mmobu'th tonten tiya mo haali/ a'di ta mo jin ta mom bum ki 'dantar mo. Haali/ ara mur'kup tal 'den kamu/ midi diki 'ce'd sho'k 'peni 'kup bum ki jin 'den kamu/. ³⁵ Dhali ki a'di oki gwo yan kan tan mo tani dhali a'di bu'thki maankuthu'd mo dhali a'di 'borki'da Arumgimis bwa i is e bun'kusi uni 'baar mo. Dhali a'di 'ce'dki a'di mo dhali tel a'di 'pen mo mmoshwa mo be. ³⁶ Dhali mmo'borkina uni bwa mo tani uni ki is buni si'da/ bu'thki tonte/ mo be. ³⁷ Dhali aman 'baar mo kun 'kona eya kur yi'de/ mo tani aman 'kwanimpa tana iss† 'kwanimpa i'kume'd i'ce'dka kwara apo/ i'ce'dka karpa'c i'ce'di 'de/ mo be. ³⁸ Dhali ki uni shwakini kap mo tani uni

† 27:37 miyyateen sitta wa saba/iin

pashkina kur yi'de/ to is mo mmotagku ka pije/ mo pos bunyan eya dhan yi'de/ mo.

Akur Pwathki Bwa mo

³⁹ Dhali ki mo ta montee mo tani uni 'koki nyith mony'cesh mo hili uni thiskina bem bwan gapa 'kulgan kamu/ i is mo jin ta'da gap mo dhali uni torkina tor wakki/ uni mini 'taki misha kur yi'de/ bor apowa gap mo. ⁴⁰ Dhali mmobitkina uniya kar 'kup tonkuthu'd jin telki'da kur yi'de/ mo tani uni dhalki uni mo eya dhan yi'de/ mo mmo'cuk to kun dekki cwa jin shu'da kur yi'de/ bway ka yiha/ mo. Dhali mmoyu'dkina uni burrinyen 'tham ma kur jin twa/ a/ mo 'kup ki 'tham tani uni bu'thkina kur yi'de/ mo mmoya 'kup ka gap mo. ⁴¹ Hili mmobitkina uni apo/ mo jin gama dhan yi'de/ sun 'kup mo tani uni tu'ckina kur yi'de/ mo mmopeya 'cesh mo. Dhali bum 'pen ma kur yi'de/ jin twa/ a/ jimki'da 'cesh mo dhali molu joç mo dhali di'd kan mo. Hili bum 'pen ma kur yi'de/ jin ta jin 'ko'd mo tel 'pen mo mmo'cuk is piti mo gom mom'bi'th gi yi'de/ mmobir bakal mo be. ⁴² Dhali gwo jin 'koni bwa gi i/ askar mo tani ta gwo mmo'kosh 'kwani habuus mo jin mina unin tiya 'peni uni 'taki 'koki kan ka pije/ mo dhali ye mo be. ⁴³ Hila mancil ma askar iss 'kwanimpa imudhe'd mo tani a'di dina gwo ibwa mmokara Buulus ki 'dantar mo tani a'di nonki uni mo

'peni gwo kun 'ko uni ibwa mo dhali kanki gwo mo ki uni gun mishi yi'de/ kan mo mini posh is buni eya dhan yi'de/ mo dhali pu'di mony'ceshi twa/ a/ mo. ⁴⁴ Dhali 'peni kun tiya mo tani uni 'kokin eya kur yi'de/ jin pwathki bwa mo dhali kun tiya e ton tiya 'pena kur yi'de/ mo. Dhali wakan a'di warki'd ki mo jin yekina uni 'baar mo mmopu'da po/ mony'cesh ki 'dantar mo be.

28

ABuulus Diki'd eya Uka Cesh gi Pam Maliitha mo

¹ Dhali ki aman yekina mo tani n'ko'd aman nyithkina a/ uka 'cesh yin jin ta a'di jin yuku ka Maliitha mo. ² Dhali 'kwani gun 'koki wal 'twan Griki mo torki aman mii kun muma uni mo haali/ uni 'thaki o'd mo dhali bu'thki amani 'baar mo 'kup ki is buni mo haala sho'k di'd mmowol yi'de/ mo dhali haali/ mo 'thupa'thup mo be. ³ Hili ka Buulus tulki cinkira/ is imontal 'de/ mo dhali dhu uni e o'd jin shwa'd mo tani tashan 'thi pu'dki'd ka pije/ gom mom 'batha'd mo dhali 'tampal a'di i'bame'd piti mo. ⁴ Dhali ki 'kwani gun 'koki wal 'twan Griki parki ari to/ e jin ta ga aci/i cine/ mmoshir ka 'cajala/ 'peni me'd piti mo tani uni oki gwo ka rem 'kup mo ki: Wathi/ yan de ita'da man'kosha mee mo be. A'di bala yeki'd mana 'pena dhan yi'de/ mo tani mo jin miinu ka kar/ e non a'di mmodi ki e mo be. ⁵ Bahili a'di bitki to/ e isi o'd jin shwa'd mo dhali

a'di diki bu'th mo/ isa nyor mo. ⁶ Hili uni corki a'di ki a'di mina isi 'taki dhe'th mo walla mmomina jwa 'taki kal a'di mmobit e me'd mo. Dhali ki uni 'kokin ki rash rash mo mmoçor a'di mo dhali mmohila uni ki tonthusa kamu/ diki pu'du/ i a'di mo tani uni wo'tha bwam buni 'kup mo dhali o gwo mo ki a'di ta'da rum mo be.

⁷ Dhali e moç gu'b kun tulu 'kup e mo yan mo tani mo 'kon gun ta ji gi wathi/ ma 'kaç'kup ma uka 'cesh yan jin yukunu gway ka Publiyuus mo. A'di bu'thki aman mo dhali dhu am mmo/ish mo ka cimi kwara mmota yilkina/ mo. ⁸ Dhali a'di wakan si'da/ ki CoPubliyuus ishki 'ko'da 'cesh mmo'batha a'di is ki 'ba'th dhali mmo'thi mo. A'di jin yan ma Buulus nycine/ mo dhali mmo'tho mo dhali mmodhu me'd piti apo/ a'di mo mmowaç a'di mo. ⁹ Dhali ki mii yan miikunu mo tani kun tiya si'da/ kun 'kosha 'batha tiya eya uka 'cesh yan mo tani pu'dkin mo dhali uni 'kokunu mo mmowaç si'da/ mo be. ¹⁰ Uni si'da/ takki aman gi montak ka ris mo dhali ki aman 'cuçkina kur yi'de/ jin bela 'tham mo tani uni dhu to gun mina am mii 'taki mii ta eya kur yi'de/ jin bela 'tham mo.

*Buulus Merki'd e Pa Ru-
umiya mo*

¹¹ Dhali 'ko'da ppe 'kupi kwara mo tani am 'cuçkina kur yi'de/ jin bela 'tham mo jin ta ji gi Pa Iskandariyya mo jin 'baarki'da ppe gi mondit eya uka 'cesh yan jin ta gi

jamasa 'de/ jin ta isa kam su/ mo. (Ikam gi uni su/ gwansan ta iya/ ma Saps jin ta com to gun luja 'Kwanin Griki mo dhali iya/ gwansan iyuku gway ka Kastuur mo dhala Polok mo dhali imanmiya kur yi'de/ ki luç uni me'd imanshu uni bway e bway yi'de/ mo.) ¹² Dhali mmotakina aman Pan Sirakuusa gi me'd mo tani aman 'kokina mo imun ka cimi kwara mo. ¹³ Dhali 'peni mo yan mo tani aman kukulkina bway mo dhali aman merkina e Pa Righiyuun mo dhali 'ko'da cim 'de/ mo tani 'tham gi 'bana biny cam poshki'd mo, dhali 'ko'da cim jin 'ko'd mo tani aman pu'dkina e Pam Puthiyuuli mo ¹⁴ e mo jin gamkina amana wak bam mo dhali aman tu'ckunu mo mmo'ko nyakki uni ka cim pesu/ mo. Dhali wakan mo tani am pu'dkina e Pa Ruumiya mo be. ¹⁵ Dhali 'peni mo yan tani awak bam, ki uni cikki gwo gom aman mo tani, uni iyyin mo mmorak am ibway mo ntagi Mo ma Suug gi Pa Appiyuus mo dhali Mo gi Gu'b Yilkina/ Ikwara mo be. Dhali ka Buulus mishki uni mo tani a'di manki'da Arumgimis mo dhali bwa ta a'di wathimpa mo be. ¹⁶ Dhali ki aman ciçkina e Pa Ruumiya mo tani Buulus dhalkunu bway mo mmoça'b a'di 'de/ nyakka askar jin ji a'di mo be.

*ABuulus A'di Çiki Gwo e Pa
Ruumiya mo*

¹⁷ Dhali 'ko'da cim kwara mo tani a'di yukki uni mo

mmotul is imonta' de/ mo uni gun tana 'kaŋ'kup gi 'Kwani Yahuuda/ mo dhali ki uni 'kokin mmoṭul isi monta' de/ mo tani a'di oki gwo i uni mo ki: Aha/ ma waḵ bum, aha/ bala miikina toŋ kamu/ apoŋ 'kwani yisa walla apo/ mii gi ibabam bana bala aha/ cikunu 'peni Pa Urushaliim mo mmota habuus e me'd gi 'Kwani gi Pa Ruumiya mo. ¹⁸ Dhali ki uni tirriŋki aha/ ki gwo mo tani uni ona bwa ki kar aha/ ki 'kus mo haali/ mo jin yeru aha/ is ki gway mo diki ta 'pemen jin midi ta ji gi mowu mo. ¹⁹ Hili ki 'Kwani Yahuuda/ oki gwo apo/ a'di mo tani aha/ tu'ckunu mo mmoyip 'kup 'kup ka Kaysar mo, yisa mmotaka/ gi toŋ kamu/ jin miga/ yer 'kwani gi kal pem is ki gway mo yisa. ²⁰ Haali/ gom moyer is ki gway yan tan a'di iyuk'kika/ um mmoparaa/ e mo dhali mmoṭora tor nyak'ki aha/ mo haali/ goma 'teŋ kape/ gi 'Kwani ma Israyiil mo tani aha/ dekkunu ka jindhiir yan mo. ²¹ Dhali uni oki gwo i a'di mo ki: Aman 'kokina ki bu'th gwo jin 'kwarkunu 'peni Pa Yahuudiyya gom /e walla tal 'deŋ kamu/ 'pena waḵ pini yisa di'da jin pu'dki'd imahan mo dhali mmoci gwo walla mmo/o gwon tonthusa kamu/ 'de/ gom /e mo. ²² Hili aman ona ki a'di 'boro'd mmocik gwo 'peni/e a'di jin di/e i bwa wakan mo. Haali/ gom gwo gi ce yan mo tani a'di mishu mo ibwam aman ki gwo jin onu apo/ a'di e mo 'baar mo.

²³ Dhali ki uni karkina

cim gom a'di mo tani uni tha'thkin i a'di mo e mo jin ca'bkina a'di mo. Dhali a'di tor'ki uni gwo eya tente/ mo mmoci gwo gom Bampa/ ma Arungimis mo dhali mmolal uni sho'k ki gwo mo goma Yesus mo 'peni gwon'kan ma Musa jin cinu mo dhali gwo gi iman'ci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo si'da/ 'peni mon'thamo/ ntagi mom'pen'kaskum mo be. ²⁴ Dhali kun tiya gamki to gwan is mo kun 'kokunu mo mmo/oku mo dhali gun tiya 'koki gam gwo is mo be. ²⁵ Dhali ki uni 'koki gam bwa me'd mo e bwam uni 'cena mo tani uni iikin mo, 'ko'da Buulus oki jasi gwoŋ kamu/ tal 'de/ mo ki: Gwo ona Shi/ in Dheleladhelel ki 'bore/ eya Ishaya ka ji sho'k jin ta'da man'ci gwo ma Arungimis kadhamo/ mo ibabam bum mo ²⁶ mmo/o gwo mo ki:

Yayi / e mo ma e 'kwani gwansan mo dhali oyi gwo mo ki:

Mmocika um a'di ki cik gana/ mo tani um mini mol a'di 'ban ki tash tash mo

dhali um mini par a'di e ka jin gana/ mo tani um mini mol a'di nyith'ki 'bil 'bil mo.

²⁷ Haala duŋ 'kwani gwansan dhethadhe'th mo dhali 'cem buni usa us ki pin-tir mo mmocik gwo mo dhali em buni mu'thkina uni mo

isi ciki/ ki uni mini 'taki nyith'ki em buni mo

dhali cik'ki 'cem buni mo

dhali mish gwo 'ban eya dum
 buni mo
 dhali 'taki tu'k 'kup ki aha/ mo
 jin miga/ 'taki waç uni mo be.
²⁸ Dhalki a'di mishu si'da/
 mo e um ki mowoth yan
 'peni Arumgimis hashkunu
 mo e 'kwani kun 'koki ta
 'Kwani Yahuuda/ mo. Ki uni
 mini cik si'da/. ²⁹ Dhali ki
 a'di oki gwo gwansan mo
 tani 'Kwani Yahuuda/ iikin
 mo mmosu'kkina uni ki gwo
 ki nyanye/ e bwam uni 'cena
 mo be.

³⁰ Dhali a'di ca'bki'd
 mmo'baar yil su/ mo e gu'b
 pitin gana/ jin cikina a'di
 aguurush mo mmoça'bi cine/
 mo dhali a'di bu'thki uni
 'baar kun iiyini a'di mo be,
³¹ mmoçi gwo gom Bampa/
 ma Arumgimis mo dhali
 mmoçor to gom Tapa Yesu
 Kristhos ki dar gi monyju/ i
 'baar mo dhali wathi/ piyi'd
 jin 'tashki a'di 'twa/ mo be.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Pa RUUMIYA mo

Mo jin Thenu Me'd mo

¹ ABuulus jin ta cinjina/ ma Yesu Kristhos jin yukkunu mo mmota amankaru ki she/ mo, dhali a'di ki is piti ta jin karu ki she/ 'peni bwan tiya mo gom gwom 'borga/ ma Arumgimis mo, ² 'peni gwo jin okina a'di is ki imançi gwom piti kadhamo/ mo jin ta gwo jin 'kwarkunu jin kogu mo be. ³ Isi/ ki gwo gom Ya/m piti mo jin ta'da Yesu Kristhos Tapam bana mo, a'di jin dho'thkunu mo 'peni emen ma Dawuu'd mo isi/ ka yi'c buɗɗwar is mo. ⁴ Dhali a'di toru eya tente/ ki a'di ta Ya/ ma Arumgimis mo ki mom'bi'th mo ki gwo gi Shi/in jin kogu mo mmopinu a'di mo 'peni mowu mo be. ⁵ Dhali ki a'di mo tani am bu'thkina 'the mo dhali am takina imandhunu ki she/ mo imontal 'de/ mo e mmoha gwom piti e mo ki mongam gwo is mo em bwaman kal gi 'kwani e mony'ceshi 'baar mo gom gway piti mo be. ⁶ Dhali nyakki uni mo tani um si'da/ um ta uni gun yukkunu ki kum ma Yesu Kristhos mo be.

⁷ E uni 'baar mo kun 'kokin mo e Pa Ruumiya mo, uni gun en ma Arumgimis mo dhali kun yukkunu mo mmodhu ki she/ ki dhelel dhelel mo.

A'the e um mo dhali monku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesu Kristhos mo be.

ABuulus Dina Gwo Ibwa mo Mmobuti Pa Ruumiya mo

⁸ Ntwa/ a/ aha/ 'bora Arumgimis pem bwa i is mo eya Yesu Kristhos gom umi 'baar mo haali/ mongam gwo is bum torunu ki tur ka pije/ e mony'ceshi 'baar mo. ⁹ Haali/ Arumgimis ta'da aman/o gwom pem mo a'di jin miiga/ to ki shi/in pem mo e gwom 'borga/ gi Ya/m piti mo, haali/ aha/ yera um gway ka yempa/ mo e mon'thom pem ki dar gi mondaḳ mo be.

¹⁰ Dhali aha/ doṭa Arumgimis mo wakki/ a'di midi 'taki ta isi mii mo ki bwam piti mo tani ki aha/ mina gam a'di jin tupaa/ bwa mo isi/ isa gush mo mmoyaku/ i um mo be.

¹¹ Haali/ aha/ 'kosha te/ um kagahara mo ki aha/ mina 'taki ci um to gi shi/in mo, mmominu 'taki 'bi'th um is mo. ¹² Dhali a'di be nta gwo be ki ana minu nyakka du roḳ mo ki mongam gwo is bana ka rem 'kup mo, a'di jin di'd e um mo dhali e aha/ mo be.

¹³ Dhali shwane/ aha/ yisa mina dhal um mmota pus mo yisa, iwak pem, haali/ aha/ dina gwo mbwa me'd ka ris mo mmoyaku/ i um mo (dhali hili aha/ nonkunu 'kup mo be) ki aha/ mina nyak maman gana/ dho'th e um mo si'da/ me'd e unin tiya kun 'kokin mo e bwan 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be.

¹⁴ Aha/ din ma mure/ m'ba/ gom 'Kwaniḡ Griḡi mo dhali gom 'kwani kun 'koki wal 'twaḡ Griḡi mo dhali gom uni gun ta gi yuk mo dhali gom uni gun ta pus mo. ¹⁵ Dhali wakan me'd jin mishga/ mii mo e is pem mo tani aha/ thosonkina is pem mo mmoḡi gwom 'borga/ e um mo si'da/ gun 'kon e Pa Ruumiya mo be.

Mom'bi'th gi Gwom 'Borga/mo

¹⁶ Haali/ aha/ dina is ki 'the mo gom gwom 'borga/ mo haali/ a'di ta mom'bi'th ma Arumgimis mo e bway mowoth mo, e uni 'baar mo ki 'beles kun gam a'di gwo is mo. Ntwa/a/ e 'Kwani Yahu-uda/ mo dhali e 'Kwaniḡ Griḡi si'da/ mo be. ¹⁷ Haali/ e a'di mo tani mo ma kar/ e ma Arumgimis ṭorkunu eya tente/ ki moḡgam gwo is mo. Me'd jin 'kwarkunu mo ki: A'di jin ta jin kar/ e ki moḡgam gwo is mo tani a'di midi di ki e mo be.

Mii jin 'Kona 'Kwani ki Mii 'Ba/mo

¹⁸ Haala nyor ma Arumgimis ṭorkunu eya tente/ 'peni momis apowa ris mii gun ta ku gi ushu Arumgimis mo dhali mii gun 'koki ta kar/ e kun miina 'kwani mo mmoyap gwoḡ gana/ ki miim buni kun 'koki ta kar/ e mo. ¹⁹ Haali/ mo jin mishuwa mish 'ban goma Arumgimis mo tani a'di ṭoru eya tente/ gom uni mo be. Haali/ a'di ṭorkin ma Arumgimis uni mo be. ²⁰ Gom to gun molu

par e 'peni a'di me'd jin ukunu mony'cesh mo tani uni mishu eya tente/ mo be haali/ uni mishu e to gun uku mo be, uni gun mishu kun ta mom'bi'th piti jin di'd 'peni ka muḡ'kup ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo ntagi yilaḡ kamu/ ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ si'da/ mo dhali mmoṭana a'di Arumgimis kan si'da/ mo tani, wakan mo tani uni dar ki gwo mo mmoḡi 'ko'd mo be. ²¹ Haali/ ba ki uni mishkina Arumgimis mo tani uni kar a'di ki ca me'da Arumgimis gana/ yisa, dhali uni si'da/ 'koki maḡ a'di mo. Hili uni warkin ki iman'kosh mo ki mii mo e gwom buni kun kulumkina uni ibwa mo dhali adum buni jin ta pus mo tani uni dhuruma/ dhurum mo be. ²² Dhali ki uni toshkin ki is buni ki uni yukayuk mo tani hili uni warkin ki pus mo be. ²³ Dhali uni akki monyca ma Arumgimis e mo jin moli wu mo me'd jamaṡ to kun uku mo kun wana e ki wathiny'cesh jin mishi wu mo walla 'dii mo walla to/ e mo walla to kun parana 'cesh mo be.

²⁴ Dhali ki mii gi wakan mo tani Arumgimis ḡiki uni bway mo ki mon'thoth bwa mo eya dum buni mo e to gun nyo/ anyo/ mo, ki buḡwar is buni mini 'theya'the mo e bwam uni ki is buni mo be. ²⁵ Haali/ uni akki gwoḡ gana/ goma Arumgimis e mo ki gwo ma ṭor mo dhali luḡ to mo dhali mii to gom to jin uku mo, yisa goma Man/uk to mo jin ta jin 'boru mii ki sule/

sule/ mo be. Amen.

²⁶ Haali/ gom 'kup mii yan kantan mo tani Arumgimis ciki uni bway ki mon'dap e kun ta kun shigga/ mo. Up buni akki jamas buyem pam buni e mo mmobu'th jamas kun 'koki ta jamas buyem pa mo. ²⁷ Dhali wakan si'da/ tani 'kwaniḡ gwaḡh uni dhalki jamas buyem pam buni ki up 'pen mo dhali uni bur ma dum buni mo mmo'dap e apon tiyan tiya gwaḡh mo. 'Kwaniḡ gwaḡh ha'k 'pen ceḡ 'kwaniḡ gwaḡh mo, dhali bu'th tonthus ki is buni uni 'cena mo, wakan ki miim buni kun thamkina uni mii mo be.

²⁸ Dhali haali/ Arumgimis usha uni mmonyith mo tani Arumgimis si'da/ ciki uni bway mo mmota gi bwa kun mini ta aye/iḡ gwo mo dhali ki mii kun shi/ashi/ mo be. ²⁹ Uni 'tu'dkunu mo ki piny piny ka ris mii gun ta mii gun 'koki ta miinḡkar/ e mo dhali mii kun ta tonthus mo dhali mii mmota a'thoḡhum bwa mo dhali mii kun ta kun dupa dupi e mo be. Dhali uni 'tu'du/ mo ki miin dhapan mo dhali mmo'kosha mee mo dhali mmota ibiriḡ gwo mo dhali mmota imanheka he'k e mo dhali mmota iman'do tiya ki e mo. Uni si'da/ tana le'd ka le'd apo/ 'kwanin tiya mo ³⁰ dhali ta imanḡhutha thu'th 'pen mo dhali ta imanshi/a Arumgimis i e mo dhali ta iman/ ush 'kwani ga/ kun can mo dhali ta iman'thek 'ba/ mmis mo dhali ta imandhu is ki ca mo dhali mmota imanmum miin

tonthusa tiya kun ta kun this mo dhali mmota iman/ ush gwo gi icom dhali ikum mo be, ³¹ dhali ta pus mo dhali ta uni gun tana akum bwa ka akum bwa mo dhali ta imandar ga dum pa mo dhali ta imangora bwa ki gor mo. ³² Bala ki uni mishki gwonḡkan ma Arumgimis mo ki uni gun miiki to gwansan mini gam 'pemen jin ta ku gi mowu mo tani uni yisa mii uni jasi uni 'cena ki is buni yisa, hili uni teski mii mo ki unin tiya kun botkin ki mii si'da/ mo be.

2

Mo jin Dwall ma Arumgimis Gwo ka Kar/e mo

¹ Haali/ a'di gi wakan mo tani/e dar gi gwo mmoci 'ko'd mo, ayy ki /e wathi/ ki /e jana dwalli ci gwo mo. Haali/ ki /e dwalli gwo apo/ a'di mo tani /e wakki is pini mo haali/ /e jin tana mandwall gwo mo tani /e miiki isi to kun nyakkin mo be. ² Ana misha ki gwon dwall ma Arumgimis pu'dki'd ki shem'bor mo apo/ uni gun miiki to gwansan mo be. ³ /Aki tosha /e, /e wathi/ ki gwo jin dwalla /e apo/ uni gun miiki to gwansan mo dhali /e bala mii uni ki is pini mo tani a/e mini ye mo 'peni mondwall gwo ma Arumgimis 'taa? ⁴ A/ e bolockina ris mii kun ta kum pa ma Arumgimis gi mo/en gun ishin ka entus ki bwa mo 'taa? Dhali mmoguna a'di bwa a'kany'cesh mo dhali mmo'kuca a'di bwa ki 'kari'th mowa? 'Kona um ki misha

ki momiin ma Arungimis ki mo/en mo tani ta 'pemen mmosus um mmorica du is mowa? ⁵ Hili adum bum kun 'bi'thkin mo dhali kun tana ushin gwo mo tani um tulkina nyor is is mo gom is bum mo ka cim ma nyor mo ki gwon dwall ma Arungimis jin ta jin kar/ e minu tor eya tente/ mo be. ⁶ Haali/ a'di midi ciya ris 'kwani to ka 'dete/ 'dete/ isi ki mii gun miikina uni mo be. ⁷ A'di midi ci mon'koki/ e ki sule/ ya ye 'ba/ mo ki uni gwansan kun miiki mii gun 'boron ki bwa gun 'kuçu mo ki 'kari'th mmosimm monyca e mo dhali montak mo dhali mo gi molu wu mo be. ⁸ Hili anyor midi di mo dhali mo jin ka/ aka/ si'da/ mo gom uni gwansan kun ta ibirin gwo mo dhali kun ush gwon gana/ ha e mo mmomii mo hili uni ha gwon ton thus e mo mmomii mo be. ⁹ Monto'c bwa midi di mo dhali wukura/ si'da/ goma ris 'kwaniny'cesh 'baar mo ki 'beles kun miiki miinthus mo. 'Kwani Yahuuda/ ntwa/ a/ mo dhali 'Kwanin Griki si'da/ mo be. ¹⁰ Hili monyca dhali montak dhali monku'th is goma ris uni gun mii miin gana/ mo, 'Kwani Yahuuda/ ntwa/ a/ mo dhali 'Kwanin Griki si'da/ mo be. ¹¹ Haali/ Arungimis diki mii mii ka gwar 'de/ mo be.

¹² Aris uni gun miiki miinthus ki dar gi gwonkan jin cinu mo tani minu 'ce'd sho'k si'da/ ki dar gi gwonkan jin cinu mo be. Dhali aris

uni gun miiki miinthus 'ko'di gwonkan jin cinu mo tani uni minu dwall gwo ki gwonkan jin cinu mo be. ¹³ Haali/ uni gwansan gun shirki gwonkan jin cinu ki 'ce mo tani uni yisa nta unin kar/ e ibwambor ma Arungimis yisa. Hili uni gwansan gun miiki a'di mo tani uni idhunu ki mo ma kar/ e mo be. ¹⁴ Dhali ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ kun dar gi gwonkan jin cinu mo mii ki buyem pa ki is buni a'di jin kana gwonkan jin cinu mo tani uni ta gwonkan ki is buni mo be. Hili ba uni idaran gi gwonkan jin cinu mo. ¹⁵ I/uni itori a'di mo ki a'di jin kana gwonkan jin cinu mo tani a'di 'kwarkunu eya dum buni mo. Dhali kan si'da/ 'twa/ ma dum buni ta'da man/ o gwo mo dhali gwo kun kuluma uni i bwa ki ji wushur mo tani yer uni is ki gway mo walla tor gwo 'twa/ mo sayii ¹⁶ ka tee gwansan ka Arungimis midi dwall 'kwani gwo kun kuma uni e bwa mo isi ki gwom 'borgam pem ka Kristhos jin ta'da Yesus mo be.

'Kwani Yahuuda/ dhali Gwonkan jin Cinu mo

¹⁷ Hili wakki/ / e yukki is pini ki Wathi/ Yahuuda/ mo dhali ca'b 'ko'd e gwonkan jin cinu mo tani dhali kar 'bam pini ki ca mo ki / e ta jim pa goma Arungimis mo tani ¹⁸ dhali mish bwam piti mo dhali tes a'di jin ta isa 'borga gana/ mo haali/ / e ye'thkunu sho'k mo e gwonkan jin cinu mo be tani ¹⁹ dhali wakki/ / e

mishkin ka jin gana/ki/e tana manshu 'kwani kun tana ja'da/bway mo tani dhali ki/e ta monkush gom uni gun 'kon mo e mondhurumi'd mo tani ²⁰ dhali /e tana manto'k gom 'kwani kun ta pus mo dhali amantor 'kwanim 'pereny gwo mo tani mnotana /e gi gwonkan jin cinu mo tani arisa yuk gun pe'dkunu mo mmomish to mo, ²¹ dhali /e si'da/ jin wakan si'da/ mo tani /e jin tori ci gwo mo tani mina /e diki tor is pini gwo mo 'taa? Dhali ki /e din mo mnotor gwo apo/ mo gi kwalu to mo tani /e si'da/ kwalki to mo 'taa? ²² /E jin o gwo ki jan kamu/ midi mii dhalku/ cal ki mii mii mo tani /e si'da/ din mo 'taa? mmomii miinyal mo. /E jin shi/i tompinyconi e mo tani /e si'da/ kwalki to mo 'peni gu'b jin lunu to mo 'taa? ²³ /E jin kar 'bam pini ki ca mo gom gwonkan jin cinu mo tani /e ushkina Arumgimis tak mo 'taa? mmo'ce'd gwonkan jin cinu mo. ²⁴ Haali/ me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: Gway ma Arumgimis walu gwo sora po/ mo e bwan 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo gom /e mo be.

²⁵ Haali/ ka jin gana/ mo tani mo jin 'cithuwa munyal yis ta jim 'borga/ mo wakki/ /e ha gwonkan e mo mmomii mo, hili wakki/ /e 'ce'dki gwonkan mo tani mo ma munyal yis pini jin 'cithu/ mo tani a'di warki'd ka munyal yis jin dinuki 'cith mo be. ²⁶ Dhali wakan si'da/ wakki/ wathi/ jin di'd ka munyal yis i e mo dhuki

gwonkan jin cinu mo ka kar/e mo tani mina mo ma munyal yis piti jin dina a'di ki 'cith mo tani kar a'di ka munyal yis jin 'cithu/ mo 'taa? ²⁷ Dhali wakan si'da/ 'kwani kun 'kon ka munyal yis i e kankan mo tani hili i/uni idhuki gwonkan jin cinu mo tani uni ka jin gana/ mini wak /e jin ta gi gwonkan jin 'kwarkunu mo dhali mo ma munyal yis jin 'cithu/ kan mo tani hili /e i'ce'd gwonkan jin cinu mo be. ²⁸ Haali/ a'di diki ta Wathi/ Yahuuda/ gana/ jin ta'da por ma pije/ mo be. Dhali mo ma munyal yis jin 'cithu/ gana/ mo diki ta jim por ma pije/ mo dhali jim bungwar is mo be. ²⁹ A'di ta Wathi/ Yahuuda/ jin ta jim bwaman mo dhali mo ma munyal yis jin 'cithu/ gana/ mo tani a'di ta jim ma du mo be, jin ta to gi shi/in mo, yisa jin 'kwarkunu 'te/ mo. Montak piti diki di 'peni 'kwani mo tani hili a'di 'peni Arumgimis mo be.

3

¹ Haali/ a'di gi wakan mo tani shi/ miim 'boro'da ta itana 'Kwani Yahuuda/ mo sa/? Walla tonta igama she/ mo mmo'cithuwa munyal yis mo sa/? ² Shi/ miim 'boro'd 'teki nyanye/ mo be. To jin telkika/ 'pen a'dan be ki 'Kwani Yahuuda/ cinu gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo. ³ Dhali gwo wakata wakki/ kun tiya dar gi gwo jin gamu is mo? Mmo'kona uni ki dar gi gwo jin gamu is mo tani a/ a'di imina gwo jin

gamu is ma Arumgimis i/ush me'd mowa? ⁴ Dhalku/ ki tosh kan. Wakka ris 'kwani 'baar ki 'beles ta kun 'koki ta kun gana/ mo tani dhalka Arumgimis ta a'din gana/ mo. Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

Ki /e mini 'taki ta jim ma kar/
e ki gwom pini mo

dhali 'taki pi gwo kun dwallu /e e mo.

⁵ Hili wakki/ mii kun 'koki ta kun kar/ em bana miina ana mo mmo^{tor} mo ma kar/ e ma Arumgimis mo tani i/ ana miina o katinta mo? Ka Arumgimis diki ta a'din kar/ e mo 'taa mmogaça a'di anyora po/ ana. (Aha/ ona gwo me'd wathim pa ba/.)

⁶ Dhalku/ ki tosh kan. Wakki/ gwo midi 'taki diki wakan mo tani Arumgimis midi 'taki mish 'kwaniny'cesh gwo dwall 'taa? ⁷ Hili wakki/ gwoŋ gana/ ma Arumgimis ishkina monycam piti mo goma ^{tor} pem mo tani atinta iwakkunu aha/ mo me'd wathi/ jin miiki miinthus mo si'da/?

⁸ Dhali tonthus 'konuki 'taki mii mo gomata mmomina tom 'boro'di 'taki pu'du/ mo sa/? - me'd 'kwanin tiya kun rukunyki ana ki gwo mo mmo/o ki ana i/ona gwo kan mo. Ki mo gi miiwak buni tana kar/ e mo be.

Jan Kamu/ jin Mii'd ka Kar/ e Yisa Di'da

⁹ Dhali katinta si'da/? A/ ki ana gun tana 'Kwani Yahuuda/ mo bola bol e ki 'bor mo 'taa? Yisa ki sule/ mo be. Haali/ aha/ hila yer ma ris 'kwani 'baar mo is ki

gway mo imonta' 'de/ mo, 'Kwani Yahuuda/ mo dhali 'Kwaniŋ Griki mo, ka ris 'kwani 'baar mo 'kokin mo 'ko'd e mom'bi'th gi miinthus mo be. ¹⁰ Me'd gwo kun 'kwarkunu mo cikise/ mo ki: Jan kamu/ jin mii'd ka kar/ e yisa di'da. Tal 'de/ piyi'd mo be.

¹¹ Jan kamu/ yisa di'da jin mishi gwo 'ban mo.

Dhali jan kamu/ yisa di'da jin ŋapki'da Arumgimis mo.

¹² Aris uni 'baar mo dhere-skin ki 'beles mo, aris 'kwani 'baar mo iiki iin thus mo.

Jan kamu/ yisa di'da jin mii miim 'boro'da, tal 'de/ piyi'd mo be.

¹³ 'Kus buni wana e ki moŋ'kupaje jin ka'du 'twa/ mo.

Uni tan ka le'd buni kun he'kkina he'k e mo.

Acin tasha/ ca'bki'd 'ko'da le'd buni mo be.

¹⁴ Dhali 'twam buni 'tu'dkunu mo ki monyeya je mo dhali ka/ ma du ki ka/ mo be.

¹⁵ Sho'k buni dherkin mo mmowola bas mo be.

¹⁶ E bway buni jin iikina uni mo tani rakka'di 'baar mo dhali mii jin miinu miiny cinŋkina/ mo be.

¹⁷ Dhali bway gi mo ma ku'th is mo tani molkina uni mo be.

¹⁸ Moŋko/ isa kamu/ yisa di'd goma Arumgimis e bwambor jis/ em buni yisa.

¹⁹ Dhali ana misha shwane/ ki a'di yin jin ona gwoŋkan jin cinu mo tani a'di onu

gom uni gwansan kun 'ko 'ko'd e gwonkan jin cinu mo. Wakan mo tani ka ris 'twa/ 'baar mo minu 'dap 'twa/ mo gom gwo mo dhala ris 'kwani gi mony'ceshi 'baar mo mini dosh shoka 'cesh goma Arumgimis mo be. ²⁰ Haali/ wathim pan kamu/ yisa di'da jin minu kar ki mo ma kar/e mo e jis/em piti mo goma tu'c gi gwonkan jin cinu mo yisa haali/ gom gwonkan jin cinu mo tani a'di nyithu/ miinthus mo be.

Mo ma Kar/ e ki Mongam Gwo Is mo

²¹ Hili shwane/ tani mo ma kar/e ma Arumgimis a'di torkunu eya tente/ ki dar gi gwonkan mo be. Ba gwonkan jin cinu mo dhali gwo gi imançi gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo jin 'kwarkunu si'da/ mo uni ta iman/o gwo gom a'di mo be. ²² A'di ta mo ma kar/e ma Arumgimis ki mongam gwo is eya Yesus Kristhos gom uni 'baar kun gam gwo is mo be. Haali/ ton kamu/ di'd ka kwa/ um bwa yisa. ²³ Haala ris 'kwani 'baar mo miiki miinthus mo dhali athki monyca ma Arumgimis mo be. ²⁴ Uni dhukunu ki mo ma kar/e ka 'them piti me'd to jin cinu ki me'd mo ki mowan 'ba/ jin di'd eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ²⁵ A'di jin karkin ma Arumgimis ka the/ m me'd ka bas piti mo mmobudha bu'th ki mongam gwo is mo be. Yan miikunu mo mmoŋor mo ma kar/e ma Arumgimis mo haali/ gom bwa ma

'kany'cesh piti mo mmoŋana a'di Arumgimis mo tani a'di peki miinthusa dhamo/ 'kup mo be. ²⁶ A'di miikunu mo mmoŋor e bun'kus shwane/ ki a'di ki is piti ta jan kar/e mo dhali ki a'di karki a'di ki mo ma kar/e mo a'di jin gami gwo is eya Yesus mo be.

²⁷ Dhali yan'ko'd mom bana jin dhukina ana 'ba/ ki ca mo tani a'di warki'd kata mo? A'di dhalkunu mo. Gom gwonkan jana? Gom gwonkan jin miinu mo 'taa? Yisa. Hili gom gwonkan gi mongam gwo is mo be. ²⁸ Haali/ ana koca e mo mmo/o ki wathi/ karu ki mo ma kar/e ki mongam gwo is ki dar gi mii gi gwonkan jin cinu mo. ²⁹ Walla Arumgimis ta'da Arumgimis gi 'Kwani Yahuuda/ uni 'cena? A'di si'da/ diki ta Arumgimis gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo 'taa? Nye, a'di ta ji gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ si'da/ mo be ³⁰ haali/ Arumgimis a'di tal 'de/ mo dhali a'di midi kar ki mo ma kar/e uni gun 'cithuwa munyal yis mo gom mongam gwo is buni mo dhali uni gun 'konuki 'citha/ munyal yis mo gom mongam gwo is buni si'da/ mo. ³¹ A/ki ana mina puu gwonkan jin cinu mo jin gamu is yansan mowa? Dhalku/ ki tosh kan. Nye, gwo jin bath a'di is mo tani ana tela gwonkan jin cinu sho'k mo be.

4

A/Ibrahiim Ta She/mm mo

¹ Dhali ki gwonta imina ana i/o mo goma Ibrahiim mo, jin ta'da babam bana

jin di'di t̄wa/a/ mo isi ka yi'c ki bunḡwar is mo? ² Haali/wakka Ibrahiim karu ki mo ma k̄ar/e gom 'kup gwo jin miinu to mo tani a'di ta toḡ kamu/jin kara a'di is ki ca mo gom a'di mo, dhali hili yisa ibwambor ma Arungimis mo. ³ Haali/ gwo wakata jin 'kwarkunu mo e Gwo ma Arungimis mo mmo/o ka: Ibrahiim gamki'da Arungimis gwo is mo, dhali a'di kar a'di ki mo ma k̄ar/e mo be. ⁴ Hili a'din 'de/ jin miiki mii mo tani tom piti jin gama a'di mo gom mii mo yisa karu ki to jin cinu ki me'd mo yisa. Hili a'di karu ki to jin mina a'di mii gam mo gom miim piti jin miikina a'di mo be. ⁵ Hili a'din 'de/ jin diki mii mii mo tani hili a'di gamki a'di gwo is mo jin karki a'di ki mo ma k̄ar/e mo, a'di jin ta'da Arungimis a/ushinḡ gwo mo tani, moḡgam gwo is piti karu ki mo ma k̄ar/e mo be. ⁶ Wakan si'da/ aDawuu'd ciki 'twa/ maḡ ki mom'bor mii apo/ wathi/ jin kar ma Arungimis ki mo ma k̄ar/e mo ki dar gi mii mo be ⁷ mmo/o gwo mo ki:

Mom'bor mii gom uni gwansan uni gun dhalkunu adhiḡ gwom buni 'pen mo, dhali miinthus buni si'da/kumkunu 'kup mo be.

⁸ Mom'bor mii apo/ wathi/ jin mina Tapa Arungimis diki kar miinthus piti mo be.

⁹ Mom'bor mii yan a'di cinu 'twa/ maḡ apo/ uni 'cena gun

'cithuwa munyjal yis mowa? walla apo/ uni si'da/ kun 'konuki 'citha/ munyjal yis mo. Haali/ ana ona gwo ki moḡgam gwo is karki'da Ibrahiim ki mo ma k̄ar/e mo be. ¹⁰ Dhali a'di kar a'di kata mo? A'di karkunu nt̄wa/a/ mowa? walla ḡ'ko'd ki a'di 'cithuwa munyjal yis mo. A'di yisa ḡ'ko'da, hili nt̄wa/a/ ki a'di 'cithuwa munyjal yis mo be. ¹¹ Dhali a'di bu'thki mo jin 'cithuwa munyjal yis mo me'd jamas mii mo walla to jin 'dapa'd ki mo ma k̄ar/e gi moḡgam gwo is jin takina a'di ki a'di di'd ka munyjal yis i e naskina/ mo be. Ki a'di midi 'taki ta adhana baba ka riḡ 'kwani 'baar mo kun gamki gwo is mo be, uni gwansan kun darkin ki mo ma munyjal yis jin 'cithu naskina/ mo, ki mo ma k̄ar/e minu 'taki kar gom uni mo be. ¹² Dhali ki a'di midi 'taki ta adhana baba gom 'kwani kun 'cithuwa munyjal yis mo jasi 'te/ yisa, hili gom uni gun ta ku gi 'cithuwa munyjal yis mo si'da/ dhali kun baḡhi she/mm mii gi moḡgam gwo is jin ta jim ma babam bana ka Ibrahiim jin takina a'di nt̄wa/a/ ki a'di 'cithuwa munyjal yis mo be.

Gwo jin Onu Is Yayi'd ki Moḡgam Gwo Is mo

¹³ Dhali gwo jin onu is goma Ibrahiim mo dhali emen piti jin mina uni 'taki ta gi mal mo e mony'cesh mo tani, diki yayu/ gom gwoḡkan jin cinu mo, hili gom mo ma k̄ar/e gi moḡgam gwo is mo be.

14 Haali/ waḳki/ uni gun ta gi gwoṅkan jin cinu mo mini ta gi mal mo tani moṅgam gwo jin gamu gwo is mo tani minu war ki jin onu ka wuny is mo dhali gwo jin onu is mo si'da/ minu war mo ki gwo jin minu puu mo be. 15 Haali/ gwoṅkan jin cinu mo a'di ḳalki'da nyor mo be. Hili ki gwoṅkan piyi'd mo tani gwo molu dhiṅ si'da/ mo.

16 Haali/ gom gwo gi wakan mo tani a'di ta ji gi gamu gwo is mo, ki gwo jin onu is min ma 'the cil mo dhali ki a'di minu tel sho'k mo gom emen piti 'baar mo, yisa gom jasi uni gun ha gwoṅkan jin cinu e mo, uni 'cena yisa, hili gom uni si'da/ kun nyak gwo gam is ka Ibrahiim mo be. Haali/ a'di ta'da adhana baba gom ana 'baar mo be. 17 Me'd Gwo jin 'kwarkunu mo mmo/ o gwo mo ki: /E karkika/ mo mmota adhana baba gi kal gi 'kwaniny'cesh ka ris mo - e buṅ'kus ma Arumgimis mo, a'di jin gama a'di gwo is mo jin ciki moṅ'koki/ e mo gom uni gun wukin mo dhali yuka yuk ki to gun 'koki 'ko mo me'd to gun 'kokin mo be.

18 Dhali ki mo ma 'teṅ kape/ jin peki'd mo tani a'di gamki gwo is naskina/ mo ka 'teṅ kape/ mo ki a'di midi 'taki ta adhana baba gom kal gi 'kwaniny'cesh ka ris mo me'd gwo jin ṭorkunu a'di mo ki: Wakan be emen pini mini 'ko mo be. 19 A'di diki 'ka'd mo e moṅgam gwo is mo ki a'di kulumki gwo ibwa mo gom buṅwar is pitiṅ gana/ jin wana e ki jin wu'd mo

haali/ a'di ta'd gi yil jin wana e ki issi mudhe'd mo ka dhan piti mo walla ki a'di kulumki gwo ibwa mo si'da/ goma Saarah jin dina bwan dho'th piti jin taki'da burum naskina/ mo be. 20 A'di diki ath mo jin gamu gwo is ki sule/ mo be. A'di dina a'di ki dum-bul mo gom gwo jin okin ma Arumgimis is mo. Hili a'di 'bi'thkunu is mo e moṅgam gwo is mo me'd jin karkina a'di Arumgimis ki ca mo be. 21 Dhali a'di telu sho'k mo ki gwo eya du mo ka Arumgimis mishi mii a'di jin okina a'di is mo be. 22 Dhali wakan mo tani moṅgam gwo is piti karki a'di ki mo ma ḳar/ e mo be. 23 Dhali hili, gwo jin okunu mo ki: a'di karki a'di mo tani, gwo gwansan uni 'kwarkunu mo gom jasi a'di a'di 'de/ yisa, 24 hili gom ana si'da/ mo. A'di minu kar ka ḳar/ e gom ana kun gama gwo is e a'di mo jin piki a'di 'peni mowu mo jin ta'da Yesus Tapam bana mo be. 25 A'di jin karkunu mo mmowu mo goma adhiṅ gwom bana 'baar mo dhali jin pikunu mo ki ana minu dhu ki mo ma ḳar/ e mo be.

5

'Kup Gwo jin Dhunuwa Dhu ka Ḳar/ e mo

1 Dhali gom mii gi wakan mo tani ana dhunu mo ki mo ma ḳar/ e ki moṅgam gwo is mo. Haali/ a'di gi wakan mo tani ana tana gi moṅku'th is eya Arumgimis mo eya Yesus Kristhos Tapam bana mo be. 2 Dhali e a'di si'da/ ana takina ki bway mo eya 'the yansan

mo jin doshkina ana nycine/
 mo be. Dhali ana 'kunya bwa
 mo e mo ma 'tej kapem bana
 gi monyca ma Arumgimis jin
 pwak̄kunu ana bwa mo be.
³ Dhali ki nyanye/ kan tan
 mo tani ana 'kunya bwa mo
 e moŋ'kosh is ka nyor bana
 mo dhali mmomisha ana ki
 mo/ isa nyor pucurki'd mo
 mmogam 'pemen ki mo jin
 minu'dim 'kup mo be. ⁴ Dhali
 mo jin minu'dim 'kup mo pu-
 curki'd mo mmogam 'pemen
 ki mo jin wanu gwo kan ibwa
 mo be dhali mo jin wanu gwo
 kan ibwa mo tani pucurki'd
 mo mmogam 'pemen ki mo
 ma 'tej kape/ mo be. ⁵ Dhali
 mo ma 'tej kape/ midi diki
 biṭ ana bwa ka lunḡu'b mo
 haali/ mo/en ma Arumgimis
 gaḡkunu eya dum bana ki
 Shi/in Dheleladhelel mo, a'di
 jin ḡikunu ana mo be.

⁶ Dhali ki ana 'kokina
 ki dar gi 'bi'th mo tani ki
 embula 'borga/ yansan mo
 tani aK̄risthos wuki'd mo
 gom ku gi ušhuna ush goma
 Arumgimis mo be. ⁷ Hili
 a'di diṭa mii gom jan ṭal 'de/
 mo mmo'taki wu mo gom
 a'di jin ta wathiṅ kar/ e mo
 - bahili gom wathim 'boro'd
 mo tani jan ṭal 'de/ midi 'taki
 budha du mo mmowu mo be.
⁸ Hili Arumgimis ṭorki mo/
 en piti gom ana mo haali/
 ki ana 'kokina mo mmota
 imanmii miinthus naskina/
 mo tani aK̄risthos wuki'd
 gom ana mo be. ⁹ Dhali
 haali/ a'di wakan mo tani
 mmodhukunu ana ki mo ma
 kar/ e shwane/ ka bas piti mo
 tani bakata 'te/ beseene/ ana

minu ta is ki me'd mo ki a'di
 'pena nyor ma Arumgimis
 mo be. ¹⁰ Haali/ wak̄ki/ ana
 gwamkunu ka Arumgimis
 mo mmota isa 'de/ mo ki
 mowu gi Ya/m piti mo tani ki
 ana 'kokina mo mmota 'kup
 gom a'di mo tani bakata 'te/
 beseene/ ana gwamkunu mo
 mmota isa 'de/ mo shwane/
 tani ana minu ta is ki me'd
 ki mondiki/ em piti mo be.
¹¹ Dhali a'di diki wakan
 jasi 'te/ mo hili ana si'da/
 mina bwa 'kuny mo eya
 Arumgimis mo ka K̄risthos
 jin ta Tapa Yesus bana mo.
 E a'di mo tani ana bu'thkina
 moŋgwam bana mo mmota
 isa 'de/ mo be.

Adam dhala K̄risthos mo

¹² Dhali me'd jin pu'dkina
 miinthus eya 'cesh ki wathim
 pan 'de/ mo tani dhali wu mo
 gom miinthus mo tani dhali
 wakan mo tani miinthus
 peperki'd eya ris 'kwani 'baar
 mo haala ris 'kwani 'baar
 mo miiki miinthus mo be.
¹³ Dhali ka jin gana/ miinthus
 ishki'd e mony'cesh yansan
 nṭwa/ a/ ki gwonḡan jin ḡinu
 mo 'konuki ḡi mo be. Dhali
 hili miinthusa kamu/ yisa
 karuwa wak̄ki/ gwonḡan
 piyi'd mo be. ¹⁴ Dhali hili
 wu seki'da Aadama po/ ntaga
 Musa mo, apo/ uni gwansan
 si'da/ kun takin gi miinthus
 kun waki gwon dhan ma
 Adam yisa. Adam ta'da
 shimpira/ mii gom a'di jin
 midi yayu/ mo be.

¹⁵ Dhali hili, to jin ḡinu
 ki me'd mo tani diki waki
 gwon dhiṅ mo. Haali/ wak̄ki/
 'kwani ka ris wukin mo

goma dhiṅ gwo gi wathin 'de/ mo tani bakata beseene/ a'the ma Arumgimis dhali to jin cinu ki me'd eya 'the gi wathin 'de/ caan jin ta'da Yesus Kristhos mo tani ishki'd mo gom 'kwani ka ris mo be. ¹⁶ Dhali to jin cinu ki me'd mo tani diki waka du'd mii 'peni miinthus wathin 'de/ caan si'da/ mo. Haali/ mii jin cinu isa nyok jin bathki gwon dhiṅ 'de/ mo tani a'di ikalki miiwak mo. Hili, to jin cinu ki me'd mo jin bathki gwon dhiṅ ka ris mo tani kalki mo jin dhunuwa dhu ka kar/e mo be. ¹⁷ Wakki/ gwon dhiṅ gi wathin 'de/ kalki wu mo jin seki'd apo/ mo gom wathin 'de/ yan tani bakata beseene/ mmina uni se apo/ mo e moṅ'koki/e mo ki wathin 'de/ yan jin ta'da Yesus Kristhos mo, uni gun bu'thkina 'the jin ishki'd ka enthus mo dhali to jin cinu ki me'd ki mo ma kar/ e mo.

¹⁸ Dhali wakan si'da/ gom gwon dhaṅ gi wathin 'de/ mo tani gwon dwall pu'dki'd apo/ aris 'kwani 'baar mo e miiwak mo be. Dhali wakan si'da/ gom jan tal 'de/ jin mii'd ki mii ma kar/e mo tani mo jin dhunuwa dhu ka po/ ki moṅ'koki/ e mo pu'dki'd mo eya ris 'kwani 'baar mo be. ¹⁹ Haali/ gom jan 'de/ jin ta'da a/ushingwo mii mo tani 'kwani ka ris warkin ki imanmii miinthus mo be. Dhali wakan si'da/ gom jan tal 'de/ jin ta'da manha gwo e mo mmomii mo tani 'kwani ka ris si'da/ minu warku/ ki imanmii miin^{kan}kar/ e mo be.

²⁰ Dhali yan'ko'd gwon^{kan} jin cinu mo a'di pu'dki'd mo jin mina gwon dhaṅ imar is mo. Dhali hili me'd jin markina miinthus is mo tani a'the ishki'd ki nyanye/ mo be. ²¹ Dhali wakan si'da/ me'd jin sekina miinthus apo/ mo gi wunu mo tani a'the si'da/ midi se apo/ mo ma kar/e ki mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo eya Yesus Kristhos Tapam bana mo be.

6

Mo jin Wunu e Miinthus, Hili Mmo'ko ki E eya Kristhos mo

¹ Dhali gwo gi wakata imina ana i/o mo sa/? Mina ana rash 'ko e miinthus ki sule/ mo 'taa? jin min ma 'the i/ish mowa? ² Dhalku/ ki tosh kan. Ana gun wukina mo e miinthus mo tani ana mina 'ko ki e e a'di mmana? ³ Ki 'kona um ki misha ki ana 'baar gun cuḅkunu eya Kristhos jin ta'da Yesu mo 'kokunu mo mmocuḅ mo nyakki jwam piti mo 'taa? ⁴ Ana 'kokunu mo mmokan mo kan nyakki a'di mo e jwam piti mo. Dhali wakan si'da/ me'da Kristhos mmocukunu a'di mis mo 'peni mowu ki monyca ma Baba mo tani ana si'da/ mina nyak mondiki/en this yan mo be.

⁵ Haali/ wakki/ ana tana imanwar ki isa 'de/ nyakki a'di e jwa jin waki jim piti mo tani ana minu warku/ ki isa 'de/ nyakki a'di e mompinum piti jin waki jim piti mo be. ⁶ Haali/ ana misha ki bwan dhamom bana 'koshkunu jwa mo nyakki a'di mo,

ki buṅgwar is gi miinthus yan minu 'ce'd sho'k mo ki ana mina 'taki 'koki 'ko mo mmota ɕiŋkina/ gi miinthus mo be. ⁷ Haali/ a'di jin wuki'd mo tani a'di di'd ka po/ 'peni miinthus mo be. ⁸ Dhali hili wakki/ ana wuna mo nyakka Kriŋthos mo tani ana gama gwo is ki ana mina 'ko nyakki a'di mo be. ⁹ Haali/ ana misha ka Kriŋthos a'di jin 'de'kkunu 'peni mowu midi diki wu dok/ e ki sule/ mo. Mowu ta gi mom'bi'th apo/ a'di dok/ e yisa. ¹⁰ Jwa jin wukina a'di mo tani a'di wuki'd gom miinthus mo be me'd 'de/ ki sule/ mo. Hili mondiki/ e jin dina a'di ki e mo tani a'di diki'd ki e eya Arungimis mo be. ¹¹ Dhali wakan si'da/ um mini mii dhu is bum ki ku gun wukin mo gom miinthus mo dhali 'ko ki e eya Arungimis mo eya Kriŋthos jin ta'da Yesus mo be.

¹² Dhalku/ ki dhal miinthus wakan mmose apo/ buṅgwar is ga 'cesh bum mo ma mmoṭu'c um mmocik gwo 'peni bwam bum mo. ¹³ Walla dhalku/ ki ɕi tom buṅgwar is bum ki miinthus mmota to mmomii mii kun 'coka'cok mo ma. Hili ɕiyi is bum ka Arungimis mo ma, me'd 'kwani kun cuyunu mo 'peni mowu e mondiki/ e mo dhali tom buṅgwar is bum si'da/ mmota tonj kar/ e goma Arungimis mo. ¹⁴ Haali/ miinthus midi diki ta gi 'bi'th apo/ um mo, haali/ um ta 'kwani kun wana e ki ɕiŋkina/ gi gwoṅkan jin ɕinu yisa. Hili

um wana e ki ɕiŋkina/ ma 'the ma Arungimis mo be.

Mmota ɕiŋkina/ gi Miinjar/ e mo

¹⁵ Haali/ a'di gi wakan mo tani ana mina imii miinthus mo 'taa? Gom ana 'konaki ta ɕiŋkina/ gi gwoṅkan jin ɕinu mo 'taa? Mmotana ana ɕiŋkina/ ma 'the ma Arungimis mo 'taa? Dhalku/ ki tosh kan. ¹⁶ Ki 'kona um ki misha wakki/ um ɕi is bum ki wathin kamu/ mmota ɕiŋkina/ mmocik gwom piti mo tani um ta ɕiŋkina/ gi wathi/ jin ɕiḱa um gwo mo ba/. Wakki/ a'di midi 'taki ta miinthus mmogam mowu mo, walla wakki/ a'di midi 'taki ta mmocik gwo mo tani a'di nta mii ma kar/ e mo be. ¹⁷ Hili 'bora'bor ka Arungimis mo haali/ um gun 'thissa/ ta ɕiŋkina/ gi miinthus mo tani shwane/ um warkin ki imanha gwo e 'pena dun gana/ gom gwoṅ kar/ e yan jin ɕinu um mmomii mo. ¹⁸ Dhali mmo'cuḱkunu um 'peni miinthus mo tani um warkin ki ɕiŋkina/ ki mii ma kar/ e mo be. ¹⁹ Aha/ ona gwo ki 'twa/ ga 'cesh mo, gom buṅgwar is ga 'cesh bum aṱhan mo. Haali/ 'thissa/ um ɕi tom buṅgwar is bum ki jiny ɕiŋkina/ 'peni miin 'dap e mo dhali ki miinthus kun eka/ ek mo tani wakan shwane/ ɕiyi tom buṅgwar is bum ki jiny ɕiŋkina/ ki mii ma kar/ e mo ma mmodhu gi she/ ki dhelel dhelel mo.

²⁰ Ki um ta ɕiŋkina/ gi miinthus mo tani um 'kon ki 'kus mo 'peni miinjar/ e mo.

21 Hili maman kuna gamkina um 'thissa/ me'dyin 'kona um e mii gun 'the um is shwane/ mo? Haali/ 'pemen gi to gwansan mo tani uni ta mowu mo be. 22 Hili shwane/ mmo'cuk'kunu um mo 'peni miinthus mo dhali mmowara um ki cin'kina/ ma Arungimis mo tani um ta gi maman bum mmodhu gi she/ ki dheel dheel mo dhali 'pemen piti ta ji gi mon'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo. 23 Haali/ to jin gamu ki mii jin miinu miinthus mo tani ta mowu mo. Hili a'di jin cin ma Arungimis ki me'd mo tani a'di ta mondiki/ e ki sule/ ya ye 'ba/ eya Yesus Kristhos Tapam bana mo be.

7

Suura 'Peni Gwo Miimash mo

1 Dhali 'kona um ki misha, iwaka? (haali/ aha/ ona gwo e 'kwani kun mishi gwonkan jin cinu mo) ki gwonkan a'di dekki wathi/ ki yil gi mondiki/ em piti 'te/ mo be. 2 Me'da 'bom jin mashkin ma kath mo tani a'di dekkina gwonkan ma kath ki a'di di'd ki e mo. Hili wakka akathim piti wuki'd mo tani ayim karu ki 'kus 'peni isi gwonkan ma kath mo be. 3 Wakan mo tani wakki/ a'di midi gam is piti ki wathin gwaḥa kamu/ mo ka kathim piti di'd ki e mo tani a'di minu yuk ka manmii miinyal mo. Dhali hili wakki/ a'di yim min ma kathim piti wu mo tani ayim di'd ki 'kus 'peni gwonkan yan mo dhali wakki/ a'di masha'di wathin

gwaḥa kamu/ mo tani a'di ta'da manmii miinyal yisa.

4 Dhali ki mii gi wakan si'da/ mo tani iwak pem, um wukin mo gom gwonkan jin cinu ki bungwar is ma Kristhos mo be. Haali/ a'di wakan mo tani shwane/ um ta uni goma cin kamu/ mo a'di jin 'de'kkunu 'peni mowu ki ana mina dho'th maman goma Arungimis mo be. 5 Ki ana 'kona ki e mo e bungwar is mo tani mon'dap e gi miinthus bana gun 'mera gwonkan jin cinu e mo tani 'kon mmowagas e tom bungwar is bana mo mmodho'th maman gom mowu mo. 6 Hili shwane/ ana 'cuk'kunu mo 'peni gwonkan jin cinu mo. Ana wukina mo gom a'di caan jin bu'thki ana ki cin'kina/ mo, ki ana mina 'koki mii to ki gwonkana dhamo/ jin 'kwarkunu mo, hili ki ana mina mii to ki mondiki/en this gi Shi/in mo be.

Gwo gi Toju Bwa jin Dina Miinthus e Bwaman mo

7 Ata mina ana i/o mo sa/? A/ ana mina o ki gwonkan jin cinu mo tani ta miinthus mo 'taa? Dhalku/ ki tosh kan. Hili wakki/ gwonkan jin cinu mo midi 'taki pi mo tani aha/ mina 'taki mol miinthus nyith mo be. Aha/ mina 'taki mol 'ban a'di jin ta mon'thoḥ bwa wakki/ gwonkan jin cinu diki o gwo mo ki: Dhalki /e bwa ki mii i'thoḥ mo ma. 8 Hili miinthus mo tani mmogama a'di bway e gwonkan jin 'kwarkunu mo tani a'di wagaski'da ris to gun 'thoḥu bwa e aha/ mo.

Ki dar gi gwoŋkan jin cinu mo tani miinthus wuki'd ka mak mo. ⁹ Ntwa/a/ mo tani aha/ ca'bkina ki e mo ki dar gi gwoŋkan jin cinu mo. Hili ki gwoŋkan jin 'kwarkunu pu'dki'd mo tani miinthus waça'd mo dhali aha/ wukina mo be. ¹⁰ Gwoŋkan a'di yin jin oki gwo is gom mondiki/e mo tani a'di gamkika/ wu nycine/ mo. ¹¹ Haali/ miinthus mmogamkina a'di gway e gwoŋkan jin 'kwarkunu mo tani a'di he'kki aha/ e mo dhali ki a'di mo tani a'di 'koshki aha/ jwa mo be. ¹² Wakan be gwoŋkan jin cinu mo a'di kogu mo. Dhali gwoŋkan jin 'kwarkunu mo a'di kogu mo dhali ta jin kar/e mo dhali ta jin 'boro'd mo be.

¹³ Mina a'di jin ta jin 'boro'd kal mowu gom aha/ mo 'taa? Dhalku/ ki tosh kan. Miinthus a'di be a'di miiki mo jin wunu e aha/ mo e a'di jin 'boro'd ki miinthus minu 'taki tor ki a'di nta miinthus mo be dhali ki gwoŋkan jin 'kwarkunu mo a'di midi 'taki war ki miinthus jin shi/ashi/ mo be. ¹⁴ Ana misha gwo ki gwoŋkan jin cinu mo a'di ta to gi shi/in mo. Hili aha/ tana to gi shuman is mo jin yokunu mo e bwamme'd gi miinthus mo. ¹⁵ Aha/ dinaki mish gwo 'ban gom miim pem gana/ mo. Haali/ aha/ dinaki mii a'di jin oyaa/ bwa mo. Hili aha/ miikina a'di yin jin shi/ kika/ i e mo. ¹⁶ Hili wakki/ aha/ miina to jin dika/ ki o bwa mo tani aha/ gamkina gwo me'd mo ki gwoŋkan jin cinu ta jim 'borgan/ mo be.

¹⁷ Haali/ kan mo tani a'di diki ta aha/ jin miiki a'di mo, hili miinthus jin ca'bki'd e aha/ mo be. ¹⁸ Haali/ aha/ misha ki tom 'borgan kamu/ yisa ca'bki'd e aha/ mo, a'di jin ta buŋwar is gi shuman is pem mo. Aha/ misha bwa o gom a'di jin 'boro'd mo, hili aha/ mola a'di mii mo be. ¹⁹ Haali/ aha/ dinaki mii tom 'boro'd jin oyaa/ bwa mo, hili tonthus jin 'teka/ bwa mo tani a'di imiikika/ mo be. ²⁰ Hili wakki/ aha/ miina to jin diki oyaa/ bwa mo tani a'di diki ta aha/ jin miikina a'di mo, hili miinthus jin ca'bki'd e aha/ mo be.

²¹ Wakan mo tani aha/ gamkina gwoŋkan bwa kan me'd jin oka/ bwa mmomii ki 'bore/ mo tani hili tonthus a'di ishki'd ki 'dish 'dish hila/ mo. ²² Haali/ aha/ 'bora bwa ki 'bor mo e gwoŋkan ma Arungimis jin cinu mo e isi bwaman is pem mo be. ²³ Hili aha/ mishkina e tom buŋwar is pem mo gwoŋkan gi bwan kamu/ aski'd mo ki gwoŋkan ma dum pem mmokar aha/ mmota cinkina/ gi gwoŋkan gi miinthus jin ca'bki'd e tom buŋwar is pem mo be. ²⁴ Ayy aha/ jin dinaki ta buye/ wathim pa mo. Kaja midi 'cuk aha/ mo 'peni buŋwar is gi mowu yan mo? ²⁵ 'Bora'bor ka Arungimis eya Yesus Kristhos Tapam bana mo. Dhali wakan mo tani aha/ ki is pem miikina gwoŋkan ma Arungimis jin cinu ka dum pem mo dhali hili ki shuman is pem mo tani aha/ miikina gwoŋkan gi miinthus mo be.

8

Mondiki/e e Shi/in mo

¹ Gom a'di gi wakan mo tani miwāk diki di mo shwane/ gom uni gwansan kun 'kokin eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ² Haali/ gwoŋkan gi Shi/in gi mondiki/ e eya Kristhos jin ta'da Yesus mo tani a'di karki aha/ ki 'kus 'peni gwoŋkan gi miinthus mo dhali mowu mo be. ³ Haali/ Arumgimis 'baarki a'di jin mola gwoŋkan jin cinu mii mo haali/ a'di 'ka'da'd mo e buŋwar is mo mmohashkina a'di Ya/m pitiŋ gana/ mo e jamas gi buŋwar is gi miinthus jin shi/ashi/ mo dhali gom miinthus si'da/ tani a'di wakki miinthus e buŋwar is mo be. ⁴ A'di mii'd kan ki mo ma kar/ e gi to jin doṭa gwoŋkan jin cinu mo minu thim e ana mo kun 'koki bath buŋwar is mo hili mmobath Shi/ in mo be. ⁵ Haali/ uni gwansan kun 'ko 'ko'd e buŋwar is mo tani dhuna dum buni ki to gi buŋwar is mo. Hili uni gwansan kun 'ko 'ko'd e Shi/ in mo tani dhuna dum buni ki to gi Shi/in mo be. ⁶ Mmodhuwa du 'ko'di buŋwar is mo tani ta mowu mo be. Hili mmodhuwa du 'ko'di Shi/in mo tani a'di ita mondiki/e mo dhali moŋku'th is mo be. ⁷ Haala du caan jin karu 'ko'd e buŋwar is mo tani a'di ta 'kup ka Arumgimis mo. A'di diki gam me'd ki gwoŋkan ma Arumgimis jin cinu mo. Ka jin gana/ a'di moli mii mo be. ⁸ Dhali uni gwansan kun

'kon e buŋwar is mo tani uni molona Arumgimis 'bor bwa i is mo be.

⁹ Hili um 'koki 'ko e shuman gi buŋwar is mo. Um 'kon e Shi/ in mo be wakki/ Shi/ in ma Arumgimis ka jin gana/ di'd e um mo. Wathi/ jin dara'd gi Shi/ in ma Kristhos mo tani a'di diki ta jim piti mo be. ¹⁰ Hili wakka Kristhos di'd e um mo tani ba buŋwar is bum wukin mo gom miinthus mo tani shi/ in bum 'kon ki e gom mo ma kar/ e mo be. ¹¹ Wakki/ Shi/ in gi a'di jin 'de'kki'da Yesus 'peni mowu di'd e um mo tani a'di jin 'de'kki'da Kristhos jin ta'da Yesus 'peni mowu mo tani midi ci mondiki/e mo ki buŋwar is bum kun mishi wu si'da/ mo ki Shi/in piti jin di'd e um mo be.

¹² Dhali wakan mo, iwaka, ana 'kon ma mure/ m'ba/ mo, yisa gom buŋwar is yisa mmobatha ana buŋwar is yan mo be. ¹³ Haali/ wakki/ um 'ko 'ko'd e buŋwar is mo tani um mini wu mo be. Dhali hili wakki/ ki Shi/in mo tani um ki 'kosh mii gi buŋwar is jwa mo a'di imina umi 'ko e mo. ¹⁴ Haala ris uni gun shuna Shi/in ma Arumgimis bway mo tani uni ita iya/ ma Arumgimis mo be. ¹⁵ Haali/ um 'koki bu'th shi/in mmota cinjina/ dok/ e mmobit mo e mo ma ko/ is mo. Hili um bu'thki shi/ in mmota iya/ mo. Me'd jin gwokina ana mo ki: Abba Ababa. ¹⁶ A'di ta Shi/in ki is piti jin oki gwo nyaŋki shi/ in bana ki ana tana uci ma Arumgimis mo

be. ¹⁷ Dhali wakki/ ana tana uci kan mo tani ana tana imankal mal mo, imankal mal ma Arumgimis mo dhali imannyak mal kal ka Krīsthos wakki/ ana mina isi 'kosh ka nyor nyakki a'di mo ki ana minu nyak dhu ki ca ki a'di mo.

¹⁸ Aha/ tosha ki mo gi isa nyor jin di'd shwane/ diki ha me'd mmodhu ka par 'ban ki monyca jin minu tor ana eya tente/ yilaŋ kamu/ mo. ¹⁹ Haali/ to kun uku mo tani uni corkina cor ki mo/o bwa ki 'bi'th gom mo jin minu tor uci ma Arumgimis eya tente/ mo be. ²⁰ Haala ris to kun uku 'kon mmogam me'd mo mmowar mmopu/ mo be. Uni yisa ki bwam bunin gana/ yisa, hili ki bwa gi a'di jin dhu uni ki mo ma 'teŋ kape/ mo.

²¹ Haali/ to gun uku uni, ki is buni minu 'cuk mo 'peni mondek buni gi mompu/ mo dhali bu'th mo jin dhunuwa dhu ki 'kus mo gi monyca gi uci ma Arumgimis mo be. ²² Ana misha ki aris to gun uku okonkin mo ki isa nyor ma dho'th imonta' de/ mo ntagi shwane/ mo be. ²³ Dhali yisa jasi to gun uku uni 'cena, hili ana ki is bana mo, ana gun takina maman gi Shi/in ntwa/a/ mo okonkina isi bwaman mo me'd jin corkina ana acor gom mo jin budhuwa bu'th ka bas gi iya/ mo jin ta mo gi wanu buŋgwar is bana 'ba/ mo be. ²⁴ Haali/ e mo ma 'teŋ kape/ yan mo tani ana takunu is ki me'd mo be. Hili mo ma 'teŋ kape/ jin mishu mo tani a'di diki ta a'teŋ kape/

'te/ mo. Haali/ a'dija jin ta'd ga 'teŋ kape/ gom to jin misha a'di mo? ²⁵ Hili wakki/ ana tana ga 'teŋ kape/ ki to gun 'kona ana ki mish mo tani ana corkina acor gom a'di ki bwa jin 'kuju mo ki 'kari'th mo be.

²⁶ Wakan si'da/ Shi/ in wothki ana e mon'ka'd is bana mo be. Haali/ ana 'konaki mish to 'tho mo me'd jin mina ana mii 'tho mo ka ba/. Hili Shi/in ki is piti a'di woth gwo is gom ana mmowuwa shure/ ki nyanye/ ki gwo mo. ²⁷ Dhali a'di jin ŋapki'da duŋ 'kwani mo tani a'di mishki a'di jin ta'da adu gi Shi/in mo haali/ Shi/in a'di wothki gwo is gom uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel isi ki bwa ma Arumgimis mo be.

Mmopi Mii E ki Nyanye/ mo

²⁸ Haali/ ana misha mo ka ris to nyaku/ mii ki 'bore/ gom uni gun enena Arumgimis mo, gom uni gun yukkunu mo mmomii waki bwam piti mo be. ²⁹ Haali/ uni gun mishkina a'di ntwa/ a/ mo tani uni i'kawurkina a'di mo mmonyak jamas ki Ya/ m piti jin mina a'di ta abwa nyara/ibwam ikam ka ris mo. ³⁰ Dhali uni gun 'kawurkina a'di mo tani uni iyukkina a'di si'da/ mo dhali uni gun yukkina a'di mo tani uni idhukina a'di ki mo ma kar/ e mo dhali uni gun dhukina a'di ki mo ma kar/ e mo tani uni idhukina a'di ki monyca si'da/ mo be.

³¹ Haali/ a'di gi wakan mo tani ana mina i/o kata gom

gwo gwansan mo? Waḳki/ Arungimis ta a'di gom ana mo tani aja a'di jin midi ta 'kup ki ana mo sa/? ³² A'di jin diki non Ya/m pitinḡ gana/ mo hili a'di ḱiki a'di mmowu mo goma ris ana 'baar mo tani mina a'di diki ḱi ana aris to ki nyanye/ ka 'the si'da/ nyakki a'di mo 'taa? ³³ Kaja a'di jin midi kar toḡ kamu/ tal 'de/ m'ba/ uni gun kwanykin ma Arungimis mo? A'di ta'da Arungimis jin kar wathi/ ki mo ma ḱar/e mo be. ³⁴ Kaja a'di jin midi waḱa waḱ mo? A'di ta'da Yesuḡ Kristhos 'taa? jin wuki'd mo. Nye, a'di 'teyi jin 'de'kkunu 'peni mowu mo, a'di jin di'd ka bim poros ma Arungimis mo, a'di ka jinḡ gana/ jin woḡh gwo is gom ana mo. ³⁵ Kaja a'di jin midi ḱwa/ ana bwa 'peni mo/en ma Kristhos mo? Mmamina to to'c 'kus 'taa? Mmo'ko ka cis 'taa? Mmo'kosha 'kwaniya 'kosh 'taa? Mmamina te/ 'kosh 'taa? Mmo'ko ki dar gi burrineye/ 'taa? Walla mmo'ko e mo jin tagu wu mo 'taa? Walla gandala turga/ 'taa? ³⁶ Wakan be a'di 'kwarkunu mo ki:

Aman 'koshkunu jwa iyula tente/ gom gway pini.

Aman 'kokunu mmodhu mo me'd ḱa'bal gun susu mmo'ciḡh 'kus mo be.

³⁷ Yisa. Ka ris to gwansani 'baar mo tani ana tana imanpi mii e ki nyanye/ e a'di jin enki ana mo be.

³⁸ Haali/ aha/ misha mo ki isa dunḡ gana/ ki mowu walla mondiki/ e walla iman'doyu gwo walla mom'bi'th kun

molu gadhir walla to gun 'kon shwane/ walla to gun mini 'ko yilaḡ kamu/ walla mom'bi'th ³⁹ walla montur walla mon'kul walla toḡ kamu/ tal 'de/ jin uḱu mo tani midi mol ana bwa ḱwa/ 'peni mo/en ma Arungimis jin di'd eya Kristhos jin ta'da Yesuḡ Tapam bana mo be.

9

Mmokwanykin ma Arungimis 'Kwani ma Israyiil mo

¹ Aha/ ona gwoḡ gana/ eya Kristhos mo. Aha/ dinaki ta tor mo. 'Twa/ ma dum pem ḱalki aha/ gwo o e Shi/ in Dheleladhelel mo ² ki aha/ takina gi bwani di'ti'd jin caaca mo dhali aha/ dinaki dak she/ 'pe'd eya dum pem mo.

³ Haali/ aha/ mina 'taki toshi ki aha/ ki is pem minu jee is jwa mo dhali 'ciḡh 'twa/ 'pena Kristhos gom gway gi ikam pem gun tana bas pem ka yi'c mo.

⁴ Uni gun ta 'Kwani ma Israyiil mo dhali uni gun ta iya/ kun cila to mii mo dhali uni gun cila monyca mo dhali gwo jin gamu me'd mo dhali gwoḡkan jin ḱikunu mo dhali gwo gi luḡu mo dhali gwo jin onu is mo be.

⁵ E uni a'di icil ma idhana baba mo dhali 'pena yi'c buni isi ki buḡwar is mo tani a'di nta'da Kristhos jin diki'da po/ aris to 'baar mo, a'di jin ta'da Arungimis jin 'boru mii ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ nnii mo. Amen.

⁶ Hili a'di yisa ta gwo ma Arungimis jin ushki me'd mo yisa. Haali/ uni 'baar gun piyin 'peni uḱi ma Israyiil

mo tani ta unin gana/ ma Israyiil yisa. ⁷ Dhali uni 'baar mo 'koki ta ucin gana/ ma Ibrahiim mo haali/ uni ita kun piyin mo 'peni a'di. Dhali hili uni gun pikin 'pena Is/hak mo tani uni ita emen kun yer kunu gway n'ko'd mo be. ⁸ Pemen gwo yan diki ta jasi gwo gi tana uni uci gi bun gwar is mo 'te/ uni kun ta uci ma Arumgimis mo. Hili uni ta uci gi gwo jin onu is mo kun ta emen kun yer kunu gway n'ko'd mo be. ⁹ Haali/ gwo jin onu is yansan mo o gwo mo ki: Ki mo caan mo tani aha/ mina dok ka nyan'ko'd mo dhala Saarah midi ta gi ya/ mo be. ¹⁰ Dhali a'di ta jasi kan yisa. Hili si'da/ me'd jin bwaakin ma Ripka uci ki wathin gwaṭha 'de/ mo tani ababam bana jin ta'da Is/hak mo tani ¹¹ bala ki uni 'konuki dho'th naskina/ mo tani dhali 'koki mii ton kamu/ jin 'boro'd mo walla jin shiyi'd mo tani ki bwa ma Arumgimis jin 'kawurkina a'di nṭwa/a/ ki mo jin kwanya a'diya kwany midi di ki sule/ mo tani yisa jasi gom mii yisa, hili goma yuk piti mo tani ¹² a'diyim ṭorkunu gwo ki a'din gwanyjaka/ imidi mii to gom a'di jin ta dhuru'c mo be. ¹³ Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ka: Yakuub a'di enka/ mo be. Hili Iisu a'di i'teka/ bwa mo be.

¹⁴ Ana mina i/o kata si'da/? Arumgimis ṭhu'thki mii mo 'taa? Dhalku/ ki tosh kan mo ma. ¹⁵ Haali/ a'di oki'da Musa gwo mo ki: Aha/ mina miimiya po/ uni gun miga/

miimii mo dhali aha/ mina ko'c eya po/ uni gun miga/ ko'c e nycine/ mo. ¹⁶ Haali/ a'di diki ta to jin 'dapa'd e bwa wathi/ mo walla to jin palkunu mii mo hili a'di 'dapa'd ki momiimii ma Arumgimis mo. ¹⁷ Haali/ Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo oki'da Pirawn gwo mo ki: Aha/ cukina / e mis mo gom 'kup mii yaasen gana/ mo mmotor mom'bi'th pem e / e mo. Wakan ki gway pem minu ci ki lala'th e mony'ceshi 'baar mo. ¹⁸ Dhali kan mo tani a'di miiki mii apo/ unin tiyan tiya mo kun ona bwa a'di mo dhali a'di 'bi'thki'da du unin tiyan tiya kun ona bwa a'di mo be.

¹⁹ A'di mina umi oyaa/ gwo cikise/ mo ki: Atinta karkina a'di gwo apo/ naskina/ mo? Haali/ kaja midi mish bwam piti roç mo? ²⁰ Hili ki/e wathi/ ja midi thoḳa Arumgimis gwo ka nyan'ko'd mo? Mina to jin uku o a'di jin uk a'diya ki: Atinta uka / e aha/ kan mo? ²¹ Aman/ uka je dina a'di ki ta gi 'bi'th apowa je mmo/uk 'pena jen gabula 'de/ yan ton'kul bwan kamu/ ki jaro/ mo dhali jan kamu/ jin dinu ki ga/ to mmomiya? ²² Atinta wakki/ Arumgimis dina gwo ibwa mmotor anyor piti mo dhali mmotor mom'bi'th piti mo tani a'di kalki bwan di'ti'd ki bwa jin 'kuçu/ ki 'kari'th mo dhali ton'kul bwa ma nyor gun ukkunu mo tani a'di ita gom mo gi 'ce'duwa 'ce'd sho'k mo be ²³ mmothosonkina a'di momish mo jin tanu pa gi

monycam piti gom toŋ'kul
bwa gi momii miim piti mo
be. A'di jin thosonkina a'di
ntwa/ a/ gom monyca mo
24 me'd isi anayi kun yukkina
a'di mo, yisa jasi 'peni 'Kwani
Yahuuda/ uni 'cena yisa
si'da/, hili 'peni 'kwani kun
'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo
be. 25 Me'd ka jin gana/ jin
okina a'di gwo eya Huusha
mo ki:

Uni gwansan kun 'koki ta
'kwanim pem mo tani
miga/ yuk ki 'kwanim pem
mo.

Dhala yim jin dinuki en mo
tani
aha/ mina yuk a'di ki jim pem
jin enka/ mo be.

26 Dhali e mo yan gana/ mo,
e mo jin onu gom uni
mo ki: Um 'koki ta
'kwanim pem mo tani
uni minu yuk ki iya/ ma
Arumgimis mo, jin di'd
ki e mo be.

27 Dhali Ishaya a'di cuuki'd
mo gom 'Kwani ma Israyiil
mo ki: Bala wakki/ aris iya/
ma Israyiil mina e 'taki wa
ki emena si'b gi bwam ma
gap mo tani hili jasi unin tiya
ki daka/ iminu woŋ mo be.
28 Haali/ Tapa midi dak bwan
dwall gwom piti 'kup mo e
mony'cesh ki 'bi'th dhali ki
'ta'b mo. 29 Dhali me'd jin
torokin ma Ishaya gwo ntwa/a/
mo tani ki:

Wakki/ Tapa Arumgimis gi
momis midi diki dhal
ana uci mo tani

ana mina e 'taki wa ki 'Kwani
gi Pan Saduum mo
dhali mmowar mo

me'd 'Kwani gi Pan
Gamuura mo be.

*'Kwani ma Israyiil dhali
Gwom 'Borga/ mo*

30 Dhali ana mina i/o kata?
Ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani
Yahuuda/ kun 'koki ur mo
ma kar/ e isho'k mo dhali
bu'th a'di mo, a'di a'di jin ta
mo ma kar/e yan gi mongam
gwo is mo, 31 hili ki 'Kwani
ma Israyiil kun urki mo ma
kar/ e isho'k jin 'dapa'd ki
gwoŋkan jin cinu mo tani uni
'koki ha me'd mo mmothim
gwoŋkan caan jin cinu mo be.

32 Gomata? Haali/ uni 'koki ur
a'di isho'k ki mongam gwo is
mo hili me'd jin 'dapu a'di ki
mii mo be. Uni golkina wosh
jin golki'da gol mo be. 33 Me'd
gwo jin 'kwarkunu mo ki:

Hili aha/ 'thikina Sihyuun
wosh caan mo jin midi
gol 'kwani mo,
wosh caan jin mina uni ita'k
mo.

Dhali a'di jin midi gam a'di
gwo is mo tani minu
'koki kar ki mo ma 'the
is mo be.

10

1 Iwaka, adum pem oyaa/
dhali a'thom pem eya
Arumgimis mo gom 'Kwani
ma Israyiil ki uni minu
'taki ta is ki me'd mo be.

2 Aha/ kalkina gwo o gom uni
mo, ki uni shwakina nyor
goma Arumgimis mo, hili
a'di mishkina uni 'ban mo
yisa. 3 Haali/ mmo'kona uni
ki ji mol mo gom mo ma
kar/ e yan jin pu'dki'd mo
'peni Arumgimis mo dhali
mmosimma uni mii e mo
mmoŋel mo ma kar/em buni

sho'k mo tani uni 'koki dhu is buni 'ko'di me'd mo ma kar/e ma Arumgimis mo be. ⁴ Haala Kristhos a'di ta jin 'ko'd gi gwoŋkan jin cinu mo, ka ris 'kwani ka 'dete/ 'dete/ kun tan gi moŋgam gwo is mo minu dhu ki mo ma kar/e mo be.

⁵ AMusa 'kwarki gwo mo ki, wathi/ jin boŋo'd ki mo ma kar/e jin 'dapa'd ki gwoŋkan jin cinu mo tani midi ca'b e a'di mo be. ⁶ Dhali hili, mo ma kar/e jin 'dapa'd ki gwo jin gamu is mo tani a'di o gwo mo ki: Dhalku/ ki o gwo eya dum pini mo ki: Kaja a'di jin midi se momis mo? (ki a'di midi thula Kristhos ka 'cesh mo) ⁷ walla, Kaja a'di jin midi thul jis jwa mo? (ki a'di midi guya Kristhos ka pije/ 'peni mowu mo.) ⁸ Hili gwo wakata okunu mo? Gwo 'dishki / e is mo, eya le'd pini mo dhali eya dum pini mo (a'di jin ta gwo gi moŋgam is jin cikina aman mo be). ⁹ Haali/ wakki/ /e mini pi gwo ki 'twam pini ka Yesus ta Tapa mo dhali gam gwo is ka dum pini ka Arumgimis 'de'kki a'di 'peni mowu mo tani /e minu woŋh mo be. ¹⁰ Haali/ wathi/ jin gam gwo is ka dum piti mo tani wakan a'di karu ki mo ma kar/e mo be. Dhali a'di jin piki gwo ki 'twam piti mo tani dhali kan, a'di woŋhkunu mo be. ¹¹ Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu o gwo mo ki: Wathin kamu/ 'de/ jin gamki a'di gwo is mo tani yisa minu kar ki mo ma 'the is yisa. ¹² Haali/ mo ma gwar 'de/ diki di e bwaman Wathi/ Yahu-

uda/ mo dhali Wathin Griki mo. Tapa a'di ta Tapan 'de/ goma ris 'kwani 'baar mo dhali ta a'di jin ci mom piti jin tanu pa mo apowa aris uni kun yuk a'di mo be. ¹³ Haali/ aris 'kwani ka 'dete/ 'dete/ kun mini yer gway gi Tapa mo tani uni iminu ta is ki me'd mo be.

¹⁴ Hili 'kwani mini yuk a'di kata mo, uni kun 'koki gam a'di gwo is mo? Dhali uni mini gam a'di gwo is kata mo, uni gun 'koki cik gwo ki sule/ sule/ mo? Dhali uni mini cik gwo kata ki dar ga manci gwo mo? ¹⁵ Dhali 'kwani mini mish gwo ci kata mo? hili isi ciki/ uni minu 'taki mii hash mo ba/. Me'd gwo kun 'kwarkunu mo ki: Sho'k gi uni gwansan kun ciki gwom 'borga/ mo tani wani jarowa? ¹⁶ Hili uni 'baar 'koki ci is ki gwom 'borga/ yan mo. Haali/ a/ Ishaya o gwo mo ki: Tapa gamkin maja gwo is jin cika a'di 'peni aman mo? ¹⁷ Wakan moŋgam gwo is pu'dki'd 'peni a'di jin cikunu mo dhali a'di jin cikunu mo tani pu'dki'd 'peni gwo jin cikunu mo goma Kristhos mo be.

¹⁸ Dhali hili aha/ doŋkina gwo mo ki: A/ki 'kona uni ki cika? Ka jin gana/ uni cikkin mo be. Haali/

'Twam buni yaki'd ki lala'th isi mony'ceshi 'baar mo.

Dhali gwom buni taki'd ki 'pemen gi mony'cesh mo be.

¹⁹ Dok/ e aha/ doŋta gwo mo ki: A/ki 'Kwani ma Israyiil

'koki mish gwo 'bana? N_twa/
a/ Musa o gwo mo ki:

Aha/ mina kar / e mmota'c
bwa gom uni gun 'koki
ta kal mo.

E kal jin ta pus mo tani aha/
mina kar / e mmosh-
waa nyor mo.

²⁰ Dhala Ishaya o gwo wakan
ka daran du mo ki:

Aha/ gamkunu ki uni
gwansan kun 'koki n_ap
aha/ mo.

Aha/ torkina is pem eya tente/
gom uni gwansan gun
'koki do_t aha/ mo be.

²¹ Hili gom 'Kwani ma Israyiil
mo tani a'di ki o gwo mo ki:

Ka tee 'peni mon'thamo/ aha/
he'thkina me'd pem e 'kwani
kun tana iman/ush gwo ha e
mo dhali kun ta 'kwani kun ta
ca'ckon ki ca'ckon mo be.

11

*'Kwani ma Israyiil kun
'Kokini Da_ka/ mo*

¹ A'di do_tka/ gwo do_k/ e
mo ki: Arumgimis wak_ki
'kwanim piti mo 'taa?
Dhalku/ ki tosh kan. Aha/ ki is
pem tana Wathi/ ma Israyiil
mo, emen ma Ibrahiim
mo, dhali aha/ tana jim
ma wak ma Benyamiin mo
be. ² Arumgimis diki wak

'kwanim piti mo, uni gun
'kawurkina a'di mo. Dhali
'kona um ki misha, Gwo ma
Arumgimis jin 'kwarkunu
mo o gwo ki Iliyya a'di jin
wothki'da Arumgimis gwo
is apo/ 'Kwani ma Israyiil
mo 'taa? Mmo/o gwo mo ki:

³ Tapa uni 'koshki / e imanci
gwom pini mo. Uni 'ce'dki
mo jin karu mmomiya basa

'cesh gom / e sho'k mo dhali
aha/ dhalkunu, aha/ 'de/ mo.
Dhali uni n_apki mondiki/em
pem mo. ⁴ Hili Arumgimis

thok a'di gwo kata mo sa/?
A'di thok a'di gwo mo ki: Aha/
dhukina 'kwani ki is pem kun

tana alaapi pesu/ mo kun
'koki lun ki jin 'kupa'dupun
goma Baal mo. ⁵ Dhali wakan

si'da/ ki mo yan mo tani
'kwani 'kokini da_ka/ kun
kwanykunu ka 'the mo be.

⁶ Hili wak_ki/ a'di ka 'the mo
tani a'di diki ta to mmo'dap
ki mii mo. Wak_ki/ a'di diki

wakan mo tani a'the midi
diki ta a'the mo be.

⁷ Dhali ki gwonta si'da/?
'Kona 'Kwani ma Israyiil ki
bu'th mo a'di jin n_apkina uni

mo. Uni gun kwanykunu
mo tani uni bu'thki a'di mo.
Hili unin tiya 'bi'thkunuwa

du mo be. ⁸ Me'd gwo jin
'kwarkunu mo ki:

Arumgimis ki ci bwa eny'ce'd
mo,

ki em buni mini 'taki 'koki
mish mo mo dhali 'ce
si'da/ mini 'taki 'koki
cik_k gwo mo,

ntaga teen gana/ yansan mo.

⁹ Dhala Dawuu'd o gwo mo ki:

Dhalka ayuk jin yuka uniya
yuk mmutul 'kup mo
tani warki'd ki mo
jin ceshuwa cesh mo
dhali ka gume/ si'da/
mo

dhali wosh jin gol uni mo
dhali jin garr uni 'kus
mo.

¹⁰ Dhalki em buni warkin ki
mondhurumi'd mo ki
uni mini 'koki mish mo
mo,

dhali dhalka apom buni
mmogomki'd ki sule/
sule/ mo.

*Bway Mowoth gom 'Kwani
kun 'Koki Ta 'Kwani Yahuuda/
mo*

¹¹ Wakan aha/ doṭa gwo
mo ki: A/ki uni golkunu jin
mina uni 'taki bit mo 'taa?
Dhalku/ ki tosh kan. Hili gom
gwon dhan buni mo tani a'di
ipu'dkina mowoth e 'kwani
kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/
mo be. A'di gi wakan mo
tani a'di idhu 'Kwani ma Is-
rayiil mmota aṭacum bwa mo.

¹² Dhali wakki/ gwon dhan
buni ta 'pemen pa mo gom
'kwaniny'cesh mo tani dhali
wakki/ miim buni kun ush
me'd mo ta tom pa mo gom
'kwani kun 'koki ta 'Kwani
Yahuuda/ mo tani bakata 'te/
'peni 'tu'd buni mo?

¹³ Hili aha/ ṭorkina um gwo
mo um kun 'koki ta 'Kwani
Yahuuda/ mo. Ma isi me'd
jin taka/ amankaru ki she/
gom 'kwani kun 'koki ta
'Kwani Yahuuda/ mo tani
miim pem mmomii to mo
tani ekkika/ mo be ¹⁴ jin minu
dhu gwasu 'Kwani Yahuuda/
mmoṭa'c bwa mo dhali ki
mii gi wakan mo tani unin
tiya takunu is ki me'd mo
be. ¹⁵ Dhali wakki/ gwo wak
buni ta 'pemen jin wanuwa
wan 'ba/ mo mmoṭal isa 'de/
mo gom 'kwaniny'cesh mo
tani mombu'th buni midi
ta 'pemen wakata mo? Hili
mondiki/ e 'peni mowu 'te/
mo. ¹⁶ Dhali wakki/ ara

gana'th 'peni maman to jin
ta jin ṭwa/ a/ jin cinu mo
ta jin kogu mo tani wakan
si'da/ min ma gabul piti ka

'duntula/ ta jin 'kogu mo.
Dhali wakka birman ta jin
kogu mo tani wakan si'da/
abim piti mo be.

¹⁷ Dhali hili wakka bin tiya
kwa/ kunu mo tani dhali / e
jin tana ale/ 'te/ 'pena setuun
jin 'kaki is piti 'te/ kamkunu
mo e embul buni mo tani
mmonyak pa ta ki cwa setuun
'te/ mo tani ¹⁸ dhalku/ ki kar
'ba/ ki ca eya bi 'te/ mo. Dhali
wakki/ / e kar 'ba/ ki ca mo
'te/ tani kayi gwo e ki / e a'di
idiki ṭela birman sho'k mo,
hili abirman caan jin ṭelki / e
sho'k mo be. ¹⁹ /E mini o gwo
mo ki, abi 'ce'dkunu wakan
jin miga/ 'taki ta kamkin ki a'di
mo. ²⁰ A'di ta gwon ganayi.
Uni 'ce'dkunu mo haali/ uni
dar gi mongam gwo is mo.
Hili / e nṭelki mo gi gamu
gwo is sho'k mo 'te/. Wakan
dhalku/ 'ba/ ki kar ki ca mo
hili doshi ki jin ko/ mo ma.

²¹ Haali/ wakki/ Arumgimis
diki ṭor momiimiim piti apo/
abiny cwa ka 'kup 'de/ mo
tani wakan si'da/ a'di midi
diki ṭor a'di ki / e mo be. ²² Hili
a'di mo ma, mo jin miin
ma Arumgimis ki bwanṭush
mo dhali mo jin miinuwa
jisa ki 'bi'th ka kar/ e 'peni
Arumgimis mo. Jisan kar/ e
yan 'kup ki uni gwansan kun
bitkin mo, hili Arumgimis
midi mii ki bwanṭush gom /
e mo wakki/ / e mini ca'b ki
sule/ e mo gi bwanṭush piti
mo. Wakki/ a'di diki wakan
mo tani / e si'da/ minu 'ciṭh
mo be. ²³ Dhali kan si'da/ gom
kun tiya mo tani wakki/ uni
mini 'taki buṭ 'twa/ 'peni mo
jin ushu gwo gam is mo tani

uni minu kam mo be. Haali/ Arungimis ta gi mom'bi'th mmokam uni dok/ e mo be. ²⁴ Haali/ wakki/ / e 'cithkunu 'peni cwa setuun jin 'kaki 'pen piti ka 'kup 'de/ mo dhali / e kamkunu ki ca'ckon mo / e jin diki di ka 'kup 'de/ e cwa setuun jin cu'thkunu mo tani bakata imin ma biny cwa ka 'kup 'de/ kam ka nya'ko'd dok/ e e cwa setuun bunin gana/ mo.

Mo gi Tuku 'Kwani ma Israyiil Is mo

²⁵ Ki um mini 'koki 'ko ki ji mol mo mo e mohe'k em bum mo tani aha/ napa um mmomish gwo 'ban mo, a'di jin ta gwo jin bagu mo, iwaka. A/usiny'ce pu'dki'd e 'ban gi 'Kwani ma Israyiila tiya mo ntaga waambuhany 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ 'tu'dkunu mo mmopu'd mo be. ²⁶ Dhali wakan si'da/ aris 'Kwani ma Israyiil iminu ta is ki me'd mo be. Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

Ka man'cuka 'cuk 'ba/ mo
midi pu'du/ 'pena Si-
hyuun mo tani

a'di midi dhi'th mo gi ushuwa
ush gom Arungimis
sho'k mo 'pena Yakuub
mo be.

²⁷ Dhali a'di yansan midi ta
gwom pem jin gamu
me'd nyakki uni mo,
ki aha/ mina kal miinthus
buni mo be.

²⁸ Isi gom gwom 'borga/
mo tani uni ta 'kup ka
Arungimis mo gom gway
bum mo. Hili isi gom unim
piti kun kwanykina a'di mo
tani uni a'di ita ku gi ena

a'di gom gway gi ibabam
buni kun 'kokin mo ntwa/
a/ mo be. ²⁹ Haali/ to kun
cinu ki me'd mo dhali ayuk
ma Arungimis uni 'kon ka
kanne/ mo. ³⁰ Jasi me'd jin
'kokina um mo mmo/ usha
Arungimis gwo ha e mo
tani hili shwane/ um bu'thki
momiimim piti mo gom mo
jin usha uni gwo mmoha e
mo be. ³¹ Wakan uni ushki
gwo ha e mo jin mina uni
'taki gam momiimii si'da/
gom momiimii jin torkunu um
mo be. ³² Haali/ Arungimis
tulki'da aris 'kwani 'baar
'twa/ mo mmo/ush gwo ha e
jin mina a'di miimii apo/ uni
'baar mo be.

³³ Ayy mmo'kula mo jin
tan ma Arungimis pa ki
'kul mo dhali ayuk piti mo
dhali momish gwo 'ban ma
Arungimis mo. Mmoth-
eke'th gwon dwall piti wanu
imola dhali mmothuk bway
piti ki e mo tani wanu imola.

³⁴ Haali/ kaja mishki'da adun
Tapa Arungimis mo
walla aja ita'da manlogom
a'di gwo mo?

³⁵ Walla aja a'di jin ciki a'di to
jin cinu ki me'd mo
ki a'di midi 'taki ci to ka garr
'kus mo?

³⁶ Haali/ 'peni a'di mo dhali ki
a'di mo dhali e a'di mo tani
aris to 'baar 'kokin mo. Dhali
e a'di mo tani dhalki monyca
di'd ki sule/ sule/ ya ye 'ba/
mo. Amen.

12

*Mmota To jin 'Cithu/ 'Kus
jin Di ki E mo*

¹ Haali/ a'di gi wakan mo tani aha/ yipa 'kup 'kup ki um mo, iwak, gom momiimii ma Arungimis jin mina umi ci is bum ka Arungimis mo mmota to jin 'cithu/ 'kus jin di ki e mo, jin kogu mo, jin mish ma Arungimis bu'th mo, jin ta to gi shi/ in bum jin luja uma luɲ mo be. ² Dhalku/ mii ki tash me'd 'kwani kun 'koni mony'cesh yan mo ma. Hili aki a/ ak mo mmota ga dun this mo ki um mini pal a'di jin ta bwa ma Arungimis mo jin ta a'dim 'boro'd mo dhali jin mishu bu'th mo dhali jim 'borgaɲ gana/ mo be.

³ Haali/ ka 'the jin cikunu aha/ mo tani aha/ ona um gwo ka 'deɛ/ 'deɛ/ ibwam um ki a'din 'de/ midi diki kar is piti mmoboloɔa boloc ki bwa mo jin mina a'di mii diki ka kar is kan mo ba/. Hili mmokulum bwa gi talu 'de/ mo aris 'kwani 'baar ka 'deɛ/ 'deɛ/ isi ki sheɲ gwo ma Arungimis jin gamu is mo jin cinu a'di mo be. ⁴ Haali/ me'd jin tala buɲɲwar isa 'de/ mo tani ana tana gi tom buɲɲwar is ka ris mo. Dhala ris tom buɲɲwar is uni 'koki ta jasi en 'de/ mo. ⁵ Wakan ana bala wana risa e buɲɲwar is ma Kristhos mo dhali ka 'deɛ/ 'deɛ/ mo tani tom buɲɲwar is ta anan tiya mo. ⁶ Ana cinu to jin cinu ki me'd mo ki she/ ki she/ mo isi ka 'the jin cikunu ana mo. Dhalki ana miina to ki uni mo ma. Wakki/ gwo jin cinu ki 'twa/, ka para po/ gom mongam gwo is bana mo tani ⁷ wakki/ ta momii to, e momii tom bana

mo dhali a'di jin tori gwo mo e gwontor piti mo ⁸ dhali a'di jin malaski'da malas, e malas piti mo dhali a'di jin ci to, ka 'ka'd me'di is mo dhali a'di jin wothki'da woth, ka nyor gana/ mo dhali a'di jin miimii jin miinuwa mii mo ki bwan 'kunyud mo be.

Mo gi 'Dapu 'Twa/ mo e Miin 'Kwani ma Yesus mo Mmo'ko mo

⁹ Dhalki mo/ en wara'd ki jin gana/ mo. Shi/ i a'di i e mo tani jin ta jin thus mo. 'Dapi 'twa/ mo e a'di jin 'boro'd mo. ¹⁰ Eni ka rem 'kup mo mmota ikam gana/ mo dhali tayi ashu/um bway mo mmotaka tak ka rem 'kup mo mmoɔor montak mo. ¹¹ Dhalku/ ki ta tumu'c eya nyor ki sule/ mo ma. Tayi awa'bpa/ e Shi/ in mo mmomii to gom Tapa mo. ¹² 'Kunyi bwa mo ma e mo ma 'teɲ kapem bum mo. 'Kuɕi bwa mo ma ki 'kari'th e monto'c bwa mo. 'Dimi 'kup ki sule/ e mon'tho mo ma. ¹³ Nyaki to kun minu ta mo gom imandhunu ki she/ mo. Boti ki mii jin mina ci ta gu'b bum ɲal mo ma.

¹⁴ 'Bori uni gwansan mii mo ma kun to'c um bwa mo. 'Bori a'bor bwa i is mo ma. Dhali dhalki uni ki jee mo. ¹⁵ 'Kunyi bwa mo ma nyakki uni gwansan kun 'kunya bwa mo. Koyi mo ma nyakki uni gwansan kun gwokin mo. ¹⁶ 'Ka'di bwa ki 'ka'd mo ka rem 'kup mo ma. Dhalku/ is ki kar ki ca mo, hili wuyi is ka 'cesh nyakki 'kwani en'thi/

mo ma. Dhalka boloc ki boloc ki sule/ mo. ¹⁷ Dhalki tonthus ki raki bway mo a'di jin ta jin thus mo mmokulum gwo ibwa ntwa/ a/ mo a'di jin 'boro'd e bwambor jis/enj 'kwani 'baar mo. ¹⁸ Wakki/ mishu mii isi mmomisha / e a'di mii mo tani ca'bi mo ki mo ma ku'th is nyakka ris 'kwani 'baar mo. ¹⁹ Um gun enka/ dhalka ri'c ki ri'c ki is bum mo ki sule/. Hili dhalki a'di ka nyor ma Arungimis mo. Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: Mo ma ri'c mo tani ta jim pem mo be. Aha/ mina rak to ibway mo. A'di ta gwon Tapa mo be. ²⁰ Hili wakki/ a'di jin ta 'kup pini 'kosha te/ mo tani ciyi a'di tonte/ mo ma. Dhali wakki/ a'di budha yi'de/ mo tani ciki a'di mmopi mo ma. Haali/ gom mii gi wakan mo tani / e ki wola kapany o'di 'kup piti mo be. ²¹ Dhalku/ ki war ki uni gun pinu e ki tonthus mo ma. Hili piya ris tonthus e mo ki miim 'borga/ mo.

13

¹ Dhalka ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ dhu is 'ko'di me'd ma hakuuma jin ta gi 'bi'th mo. Haali/ mom'bitha kamu/ yisa di'da. Hili isi ciki/ 'peni Arungimis mo be. Dhali uni gwansan kun 'kokin mo tani uni dhukin ma Arungimis mo be. ² Dhali wakan mo tani uni gun rockin ki mom'bi'th mo tani rockin ki a'di jin torkin ma Arungimis uni mo. Dhali uni gwansan kun rockin mo tani uni mini 'dap uni ka nyok gi gwon dwall ki is buni mo. ³ Haali/ imanjiya

ji 'koki ta ku gi minu ko/ mo gom miim 'borga/ mo, hili gom mii shigga/ 'te/ mo. / E mini 'taki diki ko/ a'di jin ta gi mom'bi'th 'taa? Dhali wakki/ wakan mo tani miyi a'di jin 'boro'd mo ma dhali / e mini bu'th momanj piti mo be. ⁴ Haali/ a'di ta cinjina/ ma Arungimis gom mom'boro'd pini mo be. Hili wakki/ / e tham to mii mo tani ko/ki is mo ma. Haali/ a'di diki kal gandala turgam piti ka kar 'kup 'te/ mo. A'di ta cinjina/ ma Arungimis mo haali/ a'di ta'da mandak bwan dwall gwom piti 'kup ka nyor piti mo goma mantham mii mo be. ⁵ Haali/ a'di wakan mo tani dhalki a'din 'de/ midi mii kar is piti 'ko'di me'd mo, yisa jasi gom mmothera nyor ma Arungimis 'te/ yisa, hili si'da/ gom 'twa/ ma du mo be. ⁶ Haali/ gom 'kup gwo jin nyakki'd kan mo tani um mini ciya thulpa/ mo haali/ uni gun ta gi mom'bi'th mo uni ta imanmii to goma Arungimis mo, kuthi is mo ki sule/ e to yan ka jin gana/ mo. ⁷ Cika ris uni to kun ta kun cila uni mo. Cika thulpa/ e uni gun cil ma thulpa/ mo, dhali ciki uni to gun wo'hi/ to 'kup mo dhali koki uni gun minu ko/ mo dhali taki uni gun minu tak mo.

⁸ Dhalku/ ki di ka mure/ i'ba/ gom to gi wathin kamu/ mo, hili isi ciki/ mmo/ena en ka rem 'kup mo. Haali/ a'di jin ene'da mannyak ca'b piti mo tani thimki gwonkan jin cinu mo be. ⁹ Gwonkan kun

'kwarkunu mo kun o gwo mo: /E mini dhalku/ cal ki mii mii mo. /E mini dhalku/ ki mii 'koshā 'kosh mo. /E mini dhalku/ ki mii kwal to mo. /E mini dhalki bwa ki mii 'thoth mo. Dhali gwonkana kamu/ ma jin 'dapa'd ki gwon tul 'kup yan mo tani o gwo mo ki: /E mini mii ena mannyak ca'b pini me'd is piniŋ gana/ mo be. ¹⁰ Mo/en diki ta to jin thudhu mii mo goma mannyak ca'b mo. Dhali wakan mo tani mo/en ki thim gwonkan jin cinu mo be.

¹¹ Goma 'ban yansan mo tani /e ki mish mo mo. Ka tente/ pu'dki'd mo hila/ jin mina /e mer e mo 'peni mo/ish e mo. Haali/ woth 'disha'dish mo e ana shwane/ ki ana gamkina gwo is ntwa/a/ mo be. ¹² Mon'thiny a'di 'baarki'd mo dhali montee a'di pu'dki'd hila/ mo. Wakan dhalki ana taga mii gi mond-hurumi'd ka pije/ mo dhali hitha gongoro/ gi monkush mo. ¹³ Dhalki ana miina ki is bana ki dher mo ma, me'd jin miinu e montee mo. Yisa mmomii ki ra'b e mon'kupa su mo dhali e mo jin 'kosh ma suwa 'kosh mo. Yisa e mo jin tanu dhora su dhali e mo jin kanuwa kanthi/ mo. Yisa e mo jin waluwa wal mo dhali e mo jin tanuwa tacum bwa mo. ¹⁴ Hili hithi Tapa Yesus Krsthos i is mo ma dhali dhalki gwo ki mii kulum ibwa ntwa/a/ gom bungwar is mmoŋe a'di e mon'dap e mo.

14

Dhalka Kam Bum ki Wak mo

¹ Hili gom wathi/ jin 'ka'da is mo e mongam gwo is mo tani hani a'di mo ma. Hili yisa mmosu'k ki gwo kun 'kon ka kwa/ m bwa mo. ² Wathin 'de/ gam gwo is ki a'di mishi shwa aris to mo. Dhali wathi/ jin 'ka'da is a'di shwa jasi ton dhii/ i'd mo. ³ Dhalku/ ki dhal a'di jin shwa to ki wak a'di jin ga/i to mo. Dhali dhalku/ ki dhal a'di jin ga/i to ki ta ashi/m bwa gom a'di jin shwaki to mo haali/ Arungimis han a'di mo be. ⁴ /E ja jin midi wak cinkina/ gi wathin kamu/ mo? A'di ta mii ibwambor tapam piti jin doshkina a'di mo dhali biŋ mo. Dhali a'di minu kar mmodosh mo haali/ Tapa mish a'di kar mmodosh kan mo be.

⁵ Wathin 'de/ karki'da cim 'de/ mmobola kamu/ e ki 'bor mo, ka kamu/ si'da/ kara'da tee 'baar mo ki jiny nyak mo. Dhalka ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mishin ka daran du eya dum buniŋ gana/ mo. ⁶ A'di jin karki'da cim mo tani kar a'di mmotak Tapa mo be. A'di si'da/ jin shwaki to mo tani shwa a'di mo mmotak Tapa mo be, haali/ a'di 'borki'da Arungimis bwa i is mo, me'd a'di jin ga/ki to mo tani ga/ki a'di mo mmotak Tapa mo dhali mmo'bora Arungimis bwa i is mo be. ⁷ Wathin 'de/ 'peni bwam ana yisa di'da jin ca'bki'd gom is piti mo. Dhali jan kamu/ 'peni bwam ana yisa wuki'd gom is piti mo yisa. ⁸ Wakki/ ana 'kona ki e mo tani ana 'kokina ki e gom

Tapa mo. Dhali wakki/ ana wuna mo tani ana wukina e Tapa mo. Dhali wakan mo, wakki/ ana 'kona ki e mo walla wakki/ ana wukina mo tani ana tana ku gi Tapa mo be. ⁹ Haali/ gom 'pemen yan kan mo tani aKristhos wuki'd mo dhali diki'd ki e mo dok/e ki a'di midi ta Tapa gi uni kun wukin mo dhali gi uni kun 'kon ki e mo be.

¹⁰ Atinta iwakkina /e akam pini kan mo? Walla /e si'da/ atinta shi/kina /e akam pini mo kan? Haali/ ana 'baar mo mina doshi bwambor ma Kursi ma Arumgimis jin dwallu gwo mo be. ¹¹ Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki:

Me'd jin dika/ki e mo tani a'di ta gwo jin ona Tapa mo, aris 'kupa'dupuni 'baar mo mini lunj aha/ mo

dhali arisa le'di 'baar mo mini ci 'twa/ maṅ goma Arumgimis mo be.

¹² Wakan ana ka 'dete/ 'dete/ mina mii ci is bananṅ gana/ mo ka 'dete/ 'dete/ ka Arumgimis mo.

Dhalku/ ki Dhala Kam Bum Golu mo

¹³ Dhali wakan dhalkina dok/ e ki waḳa wak ka rem 'kup mo. Hili yisa si'da/ mmogam gwo me'd ki sule/ sule/ mo mmokar to jin golo'da gol mo walla mmonona kan ki bway mo.

¹⁴ Aha/ misha dhali lalu sho'k ki gwo e Tapa Yesus Kristhos ki toṅ kamu/ jin ga/ u ki is piti yisa di'da. Hili a'di ta to jin ga/ u gom macin tiya, uni kun kulum a'di ibwa ki a'di ta to jin ga/ u mo be.

¹⁵ Wakka kam pini raku mo goma shwantom pini mo tani /e dok/ e bathi mo/ en yisa. Dhalku/ ki dhal tonte/ jin shwana /e ki ci a'din tal 'den kamu/ jin wun ma Kristhos sho'kmmo'ce'd mo. ¹⁶ Wakan dhalku/ ki dhal to jin 'boro'd gom /e mo tani soru ki a'di ta tonthus mo. ¹⁷ Haali/ Bampa/ ma Arumgimis diki ta 'pemen gwo gom tonte/ mo dhali tompi mo 'te/. Hili gom mo ma kar/e mo dhali mo ma ku'th is mo dhali moṅ'kuny bwa e Shi/ in Dheleladhelel mo be. ¹⁸ A'di jin miiki to wakan goma Kristhos mo tani mish ma Arumgimis bu'th mo dhali ta a'dinṅ gana/ jin maṅa 'kwani mo be. ¹⁹ Haali/ a'di gi wakan mo tani dhalki ana ura to jin midi dhuwa dhu ki mo ma ku'th is mo dhali mmoṭel sho'k ka gam 'kup mo. ²⁰ Dhalku/ ki dhal gwon tonte/ ki 'ce'da tu'c ma Arumgimis sho'k mo. Aris to 'baar mo ka jinṅ gana/ dhelelkin mo. Hili a'di ta to jin thamu mii mo gom macin tiya kun dhu tiya mmoṭa'k mo gom to jin shwakina uni mo be. ²¹ A'di ta miim 'borga/ mmo'koki 'ka shum walla mmopi yimana mura'th jin ka/ u ki ṅah ṅah mo walla mmo'koki mii ton tiya ki suny suny kun mini dhala kan mmokol mo. ²² Moṅgam gwo is jin takina /e mo tani kari a'di ki is pini um ka Arumgimis mo ma. Bwam 'boro'd gom wathi/ jin diki cu gwon dwall ki is piti mo gom to jin gwona a'di 'kus

mo. ²³ Dhali hili a'di jin shi/ i bwa 'kup mo tani waku mo be, waki/ a'di shwaki to mo haali/ a'di yisa mii'd me'd mii 'peni mo gi gamu gwo is yisa. Haali/ aris to gun miinu ki dar gi mongam gwo is ki suny suny mo tani ta miinthus mo be.

15

Mani Amannyak Ca'b Pini mo, Yisa Is Piniḡ Ganaa

¹ Ana uni gun 'bitha is mo tani mina mii kal to gi uni gun 'ka'da is kun atha/ath mo dhali mmo'koki maḡ is bana mo be. ² Dhalki ana ka 'dete/ 'dete/ maḡa amannyak ca'b bana mo gom tom 'borgam piti mmotel a'di sho'k mo. ³ Haala Kristhos diki maḡ is pitiḡ gana/ mo, hili me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: Awak jin wakkina uni gwansan /e mo tani uni bitkina po/ aha/ mo be. ⁴ Haali/ me'd gwo yin jin 'kwarkunu kadhamo/ mo ka tee yin mo tani 'kwarkunu mo mmoye'th ana gwo sho'k mo mmotela tel sho'k mo dhali mmoroca roç mo gom Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo tani ana mina ta gi mo ma 'teḡ kape/ mo be. ⁵ Dhalka Arumgimis jin ta jin tele'da tel sho'k mo dhali mmoroca roç mo tani ci um bwa mo mmo'ko ki bwan tal 'de/ka rem 'kup isi ki bwa ma Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ⁶ Ki umi montal 'de/ mo dhali ki 'twan tal 'de/ mmokar a'di jin ta'da Arumgimis mo dhali jin ta'da Baba gi Tapa Yesus Kristhos bana ki ca mo.

Gwom 'Borga/ e 'Kwani kun 'Koki Ta 'Kwani Yahuuda/ mo

⁷ Haiy ci ka rem 'kup mo ma. Wakan me'da Kristhos a'di hay ki um mo gom monyca ma Arumgimis mo be. ⁸ Haali/ aha/ tora um gwo ka Kristhos warki'd ki ciḡkina/ e mo jin 'cithuwa munyjal yis mo mmotora Arumgimis gwoḡ gana/ mo mmothim gwo jin onu is yan jin cikunu idhan ibaba mo be. ⁹ Dhali ki mii yan ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mini kar Arumgimis ki ca mo gom momiimiim piti mo be. Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

Wakan aha/ mina maḡ /e mo e bwaman 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo,

dhali yuk gway gom gway pini mo be.

¹⁰ Dhali dok/e a'di onu mo ki: 'Kunyi bwa mo ma, ayy 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ nyakki 'kwanim piti mo.

¹¹ Dhali dok/e:

Maḡi um Tapa mo, um 'kwani 'baar mo kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, dhali dhalka ris 'kwani 'baar ki 'beles maḡ a'di mo.

¹² Dhali dok/e Ishaya o gwo mo ki:

Abirman ma Yassa midi pu'du/ mo,

a'di jin midi cu mo mmota tapa apo/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo,

dhali e a'di mo tani mmina 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ nta ga 'teḡ kape/ mo be.

13 Dhalka Arungimis jin ta ji gi mo ma 'teŋ kape/ 'tu'd um ka ris bwaŋ 'kunyga/ dhali moŋku'th is e moŋgam gwo is mo, wakan ki mom'bi'th gi Shi/in Dheleladhelel ki um mini ish ka enthus e mo ma 'teŋ kape/ mo be.

14 Aha/ ki is pem kapu/ gom um iwaŋ pem mo, ki um ki is bum 'tu'dkunu ki piny piny ki miim 'borgaŋ gana/ mo dhali mmo'tu'd ka risa yuŋ mo dhali mmomish cin tiya sho'k ye'th ka rem 'kup mo. 15 Hili ka 'ban kuku/ mo tani aha/ 'kwarkina um gwo ki dar gi monyju/ gana/ mo mmorogom um gwo mo haali/ goma 'the jin cikin ma Arungimis aha/ mo be. 16 Mmota amanmii to goma *Kristhos* jin ta'da Yesu mo gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mmota gasiis ma aŋu'c gi gwom 'borga/ ma Arungimis mo. Wakan ki to jin isi'd gi 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ minu mish bu'th mo a'di jin dhagamkunu ki Shi/in Dheleladhelel mo be. 17 Wakan eya *Kristhos* jin ta'da Yesu mo tani aha/ tana gi 'kup gwo mo mmokar is ki ca mo goma tu'c pem goma Arungimis mo be. 18 Haali/ aha/ dinaki mii ka gugundhi/ mo mmoci gwo gom toŋ kamu/ 'de/ hili isi ciki/ a'di jin wagaskin ma *Kristhos* ki aha/ mo mmodhu 'kwani 'peni 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mmoha gwo e mo ki gwo mo dhali ki mii mo be. 19 Ki mom'bi'th gi jamas mii mo dhali momer

dhali ki mom'bi'th gi Shi/in Dheleladhelel mo. Gom mii gi wakan 'peni Pa Urushaliim mo dhali ntagi mo is 'ko'd e Pa Illirikuun mo tani aha/ thimkina gwom 'borga/ ma *Kristhos* mmoci mo be. 20 Wakan mmokar a'di ki tom pem jin guka/ ki e mo mmoci gwom 'borga/ mo e mo jin dinuki mish gway ma *Kristhos* naskina/ mo ki aha/ miŋa diki nyan to e mo jin ka'ba wathiŋ kamu/ mo be. 21 Hili me'd a'di jin 'kwarkunu mo ki:

Uni mini hil a'di mo, uni kun 'konuki tor a'di ki sule/ mo,
dhali uni mini mish gwo 'ban mo, uni kun 'koki cik gwo gom a'di ki sule/ mo be.

Abuulus Dina Gwo Mbwa mo Mmobu e 'Kwani gi Pa Ru-umiya mo

22 Yan a'di ta 'kup gwo mmononkunu aha/ bway mo me'd ka hony/ e mo mmoyaku/ i um mo be. 23 Dhali hili shwane/ haali/ aha/ dara ki mo mo goma tu'c e bampa/ gwansan ka kukul is mo dhali haali/ aha/ dina gwo ibwa kagahara yil ka ris mmoyaku/ i um mo be. 24 Aha/ tora ki ya par um e mo mmomiga/ pe ki tur mo me'd jin miga/ ya Pa Ispaaniya mo dhali mmomina umi sus aha/ m'pen mo e moyam pem imun mo wakki/ ntwa/a/ mo tani aha/ miŋa 'taki kap buti um ari'ceenne/ mo. 25 Hili shwane/ aha/ yakina ya Pa Urushaliim ki to ime'd mo mmowoth uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo

be. ²⁶ Haali/ 'peni Pam Makiduniyya mo dhali Pa Akaa/iya mo tani uni 'borkina bwa mo mmoçi ton tiya gom unin tiya kun aḥa to mo e bwam uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel e Pa Urushaliim mo be. ²⁷ Uni 'kokina bwa mmo'bor mo mmomii a'di mo dhali ka jin gana/ uni 'kon ma mure/ m'ba/ mo gom uni mo, haali/ wakki/ 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ daka pu'dkin mmopwak to gi shi/ in buni bwa mo e mom'bor mii mo tani uni ka si'da/ ba/ mini ta imanmii uni to ki mom'bor mii ki to gun isha e uni mo be. ²⁸ Gom a'di gi wakan mo tani me'd jin miga/ 'baar mii yan mo tani dhali çiki uni to ki 'dantar mo gun tulu is mo tani aha/ mina yaki bway bum e Pa Ispaaniya mo be. ²⁹ Dhali a'di mishga/ ki aha/ mina yaku/ i um mo tani aha/ mina yaku/ ki mon'tu'd gi mom'bor mii ma Kristhos mo be.

³⁰ Aha/ yipa 'kup 'kup ki um mo, iwak, gom Tapa Yesus Kristhos bana mo dhali gom mo/en gi Shi/in, ki um mini uḥ mo mmontal 'de/ nyakki aha/ mo e mon'thom bum eya Arumgimis mo gom aha/ mo be. ³¹ Ki aha/ minu 'cuk mo 'peni uni gun 'koki gam gwo is e Pa Yahuudiyya mo dhali ka tu'c pem jin miiga/ gom Pa Urushaliim mo tani minu mish bu'th mo e uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo be. ³² Wakan ki bwa ma Arumgimis mo tani aha/ mina yaku/ i um ki bwan 'kunya/ mo dhali aha/ minu

wac mo e bampam bum mo be. ³³ Arumgimis gi mon'ku'th is midi di e uni 'baar mo. Amen.

16

Monthe Me'd jin Thenu ka Karembuye/ mo

¹ Aha/ kana um gwo mo gom 'bwah bana ka Pibi jin ta'da mancila to hil goma kaniisa gi Pañ Kançariya mo be. ² Ki um mini bu'th a'diyim mo e Tapa me'd mii jin ha a'di me'd me'd kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali woḥi a'diyim mo ma e ton tiya jin min ma yimi mii ta 'peni um mo haala yim a'di woḥki'da woḥ ka ris mo dhali buḅwar is pem gana/ si'da/ mo be.

³ Theka Piriskilla me'd mo ma dhali Akiila, unim pem kun nyakkaa/ atu'c mii eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ⁴ Uni gun ç i 'bam buni ki to gom mondiki/em pem mo. E uni mo tani jasi aha/ 'de/ yisa, hili si'da/ eya risa kaniisa 'baar mo kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo ç i mom'bor bwa i is mo be. ⁵ Theka kaniisa me'd mo si'da/ kun 'kon e gu'b buni mo. Theka Abaynitus me'd mo a'di jin enka/ mo ma. A'di ta jan 'de/ jin twa/ a/ jin tu'kki'da bor mo e Pa Akaa/ iya goma Kristhos mo be. ⁶ Theka Mariyam me'd mo ma a'di jin miiki'da tu'c jin 'batha'ba'th e bwam um mo. ⁷ Theka Andaruunikus me'd mo ma dhali Yuniyas jin ta'da bas pem dhali agarr pem jin nyakkaa/ ç a'ba sijn mo. Uni ita uni ibwan 'kwani kun dhunu ki she/ mo dhali uni

'kokin mo eya Kristhos n̄twa/
a/ ki aha/ mo be. ⁸ Theka
Ambiliyas me'd mo ma a'di
jin enka/ e Tapa mo be.
⁹ Theka Urbanus me'd mo
ma a'di jin ta'da mannyak
to mii jin ta jim bana eya
Kristhos mo. Dhali a'dim pem
jin enka/ jin ta'da Istakis mo.
¹⁰ Theka Aballis me'd mo ma
a'di jin maŋu eya Kristhos mo.
Theki uni gwansan me'd mo
ma uni gun tana waḵ ma
Aristubulus mo. ¹¹ Theka
bas pem me'd mo ma jin
ta'da Hirudiyuun mo. Theki
uni gwansan me'd mo uni
kun 'kon e Tapa mo, uni gun
tana waḵ ma Narkissus mo.
¹² Theki uni gwansan me'd
mo kun miikina tu'c e Tapa
mo uni kun ta iTaripeena
dhala Taripuusa mo. Theka
Barsiis me'd mo ma jin enu
mo, a'diyim jin miiki'da tu'c
jin 'batha'ba'th e Tapa mo.
¹³ Theka Rupus me'd mo ma,
a'di jin leke'thkunu e Tapa
mo dhali kum si'da/ jin ta'da
ata'dam pem mo. ¹⁴ Theka
Asinkiriitus me'd mo dhala
Piliguun mo dhala Harmaas
mo dhala Baterubaas mo
dhala Harmiis mo dhali awak
kun nyak 'ko ki uni mo be.
¹⁵ Theka Piluluugus me'd mo
ma dhala Juliya mo dhala
Niriyuus mo dhali 'bwaham
piti mo dhala Ulumbaas mo
dhali aris uni gun dhunu
ki she/ ki dhelel dhelel mo
kun nyak 'ko ki uni mo be.
¹⁶ Theka the me'd ka rem
'kup mo ma ki mo gi gamu
'twa/ 'kup ki 'bore/ mo. Arisa
kaniisa ma Kristhos theki um
me'd mo be.

¹⁷ Aha/ yipa 'kup 'kup ki
um mo iwak ki um mini hil
uni gwansan kun dhu bwa
ka cem bwa mo dhali kun ta
imanraka rak kun kolu kun se
gwo i is mo, a'di jin torkunu
um mo. 'Cuki uni i'kup mo
ma. ¹⁸ Haali/ 'kwani kun ta
thus kan mo tani 'koki mii to
gom Tapam bana ka Kristhos
mo hili uni mii to gom bwam
buniŋ gana/ mo. Dhali ki
gwom 'borga/ mo dhali ki
gwo maŋ mo tani uni he'kki
tiya adu e kun atha/ath mo.
¹⁹ Haali/ ki um 'kon mmoha
gwo e mo tani a'di mishkunu
e mo 'baar mo dhali gom a'di
gi wakan mo tani aha/ 'kun-
ykina bwa gom um mo. Hili
aha/ ona ki um mini yukayuk
mo mmomish a'di jin 'boro'd
mo dhali ki um mini dar ga
maki cine/ gom a'di jin ta
thus mo. ²⁰ Dhali yan'ko'd
Arungimis jin ta gi mon'ku'th
is midi pucura Setaan eya
'cesh 'peni bwam sho'k bum
ki 'dishe/ mo. A'the gi Tapa
Yesus Kristhos bana dhalki
a'di di'd e um mo ma.

²¹ Timuthawuus a'di jin
nyakki'da tu'c mii ki aha/
mo tani theki um me'd mo,
wakan si'da/ miikin ma
Lukiyus mo dhala Yasuun mo
dhali Susibatrus kun tana bas
pem mo be.

²² Aha/ jin tana Tartiyuus jin
'kwarki gwo yansan mo tani
aha/ thekina um me'd e Tapa
mo be.

²³ Gayus a'di jin ta'da
'borim bwa gom aha/ mo
dhali goma kaniisa 'baar
mo tani theki um me'd mo.
Arastus jin cila 'pem pan ton
dhu mo dhali akam bana ka

Kawartus theki um me'd mo be. ²⁴ A'the gi Tapa Yesus Kristhos bana dhalki a'di di'd e umi 'baar mo. Amen.

Mmote Gwo mo ki Montak mo

²⁵ Dhali shwane/ e a'di jin mish um 'bi'th is mo isi ki gwom 'borgam pem mo dhali ki gwo jin cinu goma Yesus Kristhos mo isi ki gwo jin 'ceenu 'peni gwom bag yan mo tani a'di jin karu ki 'twan 'dap ki yil ka ris 'peni kadhamo/ innii mo.

²⁶ Hili shwane/ a'di toru eya tente/ mo dhali ki gwo gi imançi gwo ma Arungimis kadhamo/ kun 'kwarkunu a'di mishu eya tente/ eya ris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo isi ki gwonkan ma Arungimis jin di ki e ki sule/ ya ye 'ba/ mo mmokal mo gi hanu gwo e ki mongam gwo is mo be. ²⁷ Dhalki monyca di'd eya Arungimis mo, a'di jin yuki'd a'din 'den gana/ ki sule/ ki sule/ ya ye 'ba/ eya Yesus Kristhos mo. Amen.

Gwo jin T̪wa/a/ jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Paᅇ KURINT̪HUUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus, a'di jin yuk̪kunu ki bwa ma Arumgimis mo mmota a'di jin karu ki she/ goma Krist̪hos jin ta'da Yesus mo dhala kam bana ka Sustanis mo be.

² A'di 'kwarkunu goma kaniisa ma Arumgimis jin di'd e Paᅇ Kurint̪huus mo, e uni gwansan kun dhukunu ki she/ mo eya Krist̪hos jin ta'da Yesus mo, uni gun yuk̪kunu mo mmodhu ki she/ ki dhelel dhelel mo imonta' de/ nyak̪ka ris uni gwansan kun 'kokin mo e mo 'baar mo kun yuk̪ki gway gi Tapam bana jin ta'da Yesus Krist̪hos mo, a'di jin ta Tapam buni mo dhali Tapam bana mo be.

³ A'the e um mo dhali mon̪ku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesus Krist̪hos mo be.

Mo jin 'Boruwa 'Bor Bwa i Is mo gom To gi Shi/in jin Cinu ki Me'd mo

⁴ Aha/ 'bora Arumgimis bwa i is isa yempa/ mo gom um mo haali/ goma 'the ma Arumgimis jin cikunu um eya Krist̪hos jin ta'da Yesus mo be, ⁵ haali/ eya ris to 'baar mo tani um saka'thkunu e a'di mo ka ris gwo kun toru mo dhali ka risa nyith̪ jin

nyith̪u to mo. ⁶ Isi kani gwo jin toru goma Krist̪hos mo tani telkunu sho'k e bwam um mo be. ⁷ Wakan um yisa hari ton̪ kamu/ e to gi shi/ in jin cinu ki me'd mo yisa, me'd jin corkina um gom mo jin minu piyu/ Tapa Yesus Krist̪hos bana mo be. ⁸ A'di jin midi tel um sho'k mo ntagi 'pemen mo mmomina umi dar gi mii 'ba/ mo ka tee gi Tapa Yesus Krist̪hos bana mo be. ⁹ Arumgimis ta a'di jin ta isin̪ gana/ mo. Ki a'di mo tani um yuk̪kunu mmonyak̪ to mii ki Ya/m piti mo, a'di jin ta'da Yesus Krist̪hos Tapam bana mo be.

Akwa/um Bwa jin Kwa/u mo eya Kaniisa mo

¹⁰ Aha/ yipa 'kup 'kup ki um mo, iwak̪ mo, ki gway gi Tapam bana jin ta'da Yesus Krist̪hos mo tani ki umi 'baar mo mini gam gwo me'd ki mo jin mina um i'taki 'ko ka kwam bwa mo tani midi 'taki diki di e bwaman um mo. Hili um mini gam 'twa/ 'kup mo e bwan tal 'de/ mo dhali eya yisanya 'de/ mo be. ¹¹ Haali/ gwo tor̪kunu aha/ mo ki 'kwani ma Kuluwi ki mowal di'd e bwam um mo, um kun tana wak̪ pem mo. ¹² 'Pemen gwom pem jin oka/ mo a'dihe/ be, ki um ka 'dete/ 'dete/ o gwo mo ki: Aha/ tana ji ma Buulus mo, dhali, Aha/ tana ji ma Abulluus mo, dhali, Aha/ tana ji ma Sapa mo, dhali, Aha/ tana ji ma Krist̪hos mo. ¹³ Krist̪hos kwa/ u bwa mowa? ABuulus, a'di 'koshkunu ki cwany'cith̪an

dhul mo gom um mowa? Walla um 'kokunu mmomii ki yi'de/ ki gway ma Buulus mo 'taa? ¹⁴ Aha/ 'borkina Arumgimis pem bwa i is mo ki aha/ dinaki mii jin tal 'deŋ kamu/ 'peni um ki yi'de/ mo, hili isi ciki/ jasa Kirispus dhala Gayus mo be, ¹⁵ isi kan ki jan tal 'deŋ kamu/ midi 'taki diki o ki um miinu ki yi'de/ ki gway pem mo be. ¹⁶ (Aha/ miikina amii ki yi'de/ si'da/ mo gom 'kwani ma Istipanus mo be. Sa kan mo tani aha/ dinaki mish ki aha/ miikina jin tal 'deŋ kamu/ ki yi'de/ mo si'da/.) ¹⁷ Haala Kristhos diki hash aha/ mo mmomiiya mii jin miinu ki yi'de/ mo, hili mmoçi gwom 'borga/ mo, yisa ki yuk jin midi ter 'kwani e mo isi ciki/ ki cwany'ciṭhan dhul ma Kristhos minu kar ki jim puu mo ki dar gi mom'bi'th mo.

Kristhos jin Taki Mom'bi'th mo dhali Moyuk ma Arumgimis mo

¹⁸ Haali/ gwo gi cwany'ciṭhan dhul mo tani a'di ta gwom pus gom uni gwansan kun 'kon ki jiny 'ce'd sho'k mo, hili gom ana kun 'kokunu mo mmota is ki me'd mo tani a'di ta mom'bi'th ma Arumgimis mo be. ¹⁹ Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: Aha/ mina 'ce'd yuk gi 'kwani kun yukayuk sho'k mo, dhali mo jin korkunu e gi 'kwani gwansan kun kora e ki kor mo tani aha/ mina tor uni sho'k ka pupush mo be.

²⁰ Mane wathi/ jin yukayuk mo? Mane wathi/ jin

ta'da man'kwar to mo? Mane amandot̥ gwo gom yil gwansan mo? Din ma Arumgimis ki kar yuk gi mony'cesh yansan ki pus mowa? ²¹ Haali/ me'd jin tana yuk ji ma Arumgimis mo tani 'kwaniny'cesh 'koki nyitha Arumgimis ki yuk yan 'te/ mo tani a'di 'borki'da Arumgimis bwa mo mmota uni gwansan is ki me'd mo kun gamki gwo is mo eya pali/ gi gwo jin cikina ana uni mo be. ²² Haali/ 'Kwani Yahuuda/ dot̥ki gwo ki jin 'theḱ gom jamas mii mo dhali 'Kwaniŋ Griki simmki moyuk e mo. ²³ Hili ana cikina gwo goma Kristhos jin 'koshkunu jwa mo ki cwany'ciṭhan dhul mo, a'di jin golki 'Kwani Yahuuda/ mo dhali warki'd ki gwo ma pali/ gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo be. ²⁴ Hili gom uni gwansan kun yukunu uni gun ta 'Kwani Yahuuda/ mo dhali 'Kwaniŋ Griki si'da/ mo tani aKristhos ta mom'bi'th ma Arumgimis mo dhali moyuk ma Arumgimis mo be. ²⁵ Haali/ gwom pus ma Arumgimis mo tani a'di yukki'd 'teki yuk mo mmobol 'kwani e mo dhali mon'ka'd is ma Arumgimis mo tani a'di 'bi'thki'd 'teki 'bi'th mo mmobol 'kwani e mo be.

²⁶ Hili isi gwo goma yuk bum mo, iwaḱ mo. Aris um ka ris mo yisa yukayuk mo me'd jin tana mo ma yuk gi mony'cesh yan mo. Dhali um tana ris mo yisa kun ta gi moshirr mo. Dhali um tana ris mo yisa kun dhodhu

e mo jin tanu 'penkapan mo. ²⁷ Hili Arumgimis ki kwany to yan jin ta pus mo e mony'cesh mo mmo'the 'kwani kun yukayuk is mo. Dhali Arumgimis ki kwany to yansan jin 'ka'da is e mony'cesh yan mo mmo'the uni kun 'bitha is is mo be. ²⁸ Dhali Arumgimis ki kwany to yansan jin hatha ca'b 'ko'd mo dhali to yansan jin waƙu e mony'cesh mo, isi kan mo to kun 'koki 'ko mo si'da/ mo tani jin mina a'di dhu to kun 'kokin si'da/ mo me'd to kun puukin mo be. ²⁹ Wakan wathim pa en'thin kamu/ midi kar 'ba/ ki ca mo e buƙ'kus ma Arumgimis yisa. ³⁰ A'di ta 'kus gi mondiki/ em pini eya K̥rist̥hos jin ta'da Yesus mo, a'di jin kar ma Arumgimis mmota yuk bana mo dhali mmota mo ma kar/ em bana mo dhali mmota mo jin dhunuwa dhu ki she/ ki dhelel dhelel gom ana mo dhali mmota mo jin wanu ana 'ba/ mo. ³¹ Wakan me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: Dhalki a'di jin kar 'ba/ ki ca mo tani kar 'ba/ ki ca e Tapa mo.

2

Mmobah Gwo goma K̥rist̥hos jin 'Koshu/ ki Cwany'cithan Dhul mo

¹ Ki aha/ pu'dkina e um iwak mo tani aha/ dinaki pu'dku/ mmobah um gwo jin toru goma Arumgimis mo ki gwo jin molu piyu/ 'kup ka piƙe/ mo walla ki yuk mo. ² Haali/ aha/ tana ki 'kup gwo mmomish toƙ kamu/

yisa e bwam um mo hili isi ciki/ jasa Yesus K̥rist̥hos mo dhali a'di jin 'koshkunu ki cwany'cithan dhul mo be. ³ Dhali aha/ dikina e um mo e mo jin 'ka'du is mo dhali e mo jin ko/ kunu is kagahara mo dhali e mo jin deenuwa de e mo be. ⁴ Dhali gwom pem jin ƙorka/ mo dhali gwom pem jin cika/ mo tani 'koki ta gwo kun mini el 'kwani e mo gom moyuk mo hili mmony/ Shi/ in mo dhali mom'bi'th mo be. ⁵ Wakan ki monƙam gwo is bum minu 'koki thuma po/ moyuk gi 'kwani mo, hili e mom'bi'th ma Arumgimis mo be.

Gwo jin 'Ceenu/ ki Shi/ in ma Arumgimis mo

⁶ Bahili e bwaman uni gun iskin mo tani ana ƙora gwo yuk mo. Ba a'di yisa ta moyuk gi mony'cesh yan mo walla yisa ta moyuk gi tapa gi mony'cesh gwan mo, kun mini puu mo. ⁷ Hili ana ƙorkina gwo gom yuk jin cinu ki jin kup mo dhali yuk jin ta jim ma Arumgimis jin bagu mo, a'di jin 'kawurkin ma Arumgimis ntwa/a/ mo ki yil gi mony'cesh yan mo gom mo jin dhunu ana ki ca mo. ⁸ Itapa kun 'koni mony'cesh yan mo tani mishi gwo 'ban gom a'di yan yisa. Waƙki/ uni mini 'taki mish mo tani uni mini 'taki 'koki 'kosh Tapa gi monyca ki cwany'cithan dhul mo be. ⁹ Hili me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: A'di jin dina e ki mish mo walla jin dina 'ce ki cik mo

walla jin diki dwar e gwalal gi
wathi/ mo tani
a'di jin thosonkin ma
Arumgimis mo gom
uni gwansan kun enki
a'di mo tani,

¹⁰ Arumgimis torki a'di
eya tente/ e ana ki Shi/
in mo. Haali/ Shi/ in a'di
theke'thki'da ris to 'baar
mo, isi kani mon'kul ma
Arumgimis mo. ¹¹ Haali/
wathi/ jana mishki to jin
kulum ma kamu/ ibwa mo?
isi ciki/ shi/ in gi wathi/ jin
diki'd e a'di mo. Wakan si'da/
wathin tal 'deŋ kamu/ yisa
mishki gwo jin kulum ma
Arumgimis ibwa yisa hili isi
ciki/ Shi/ in ma Arumgimis
mo be. ¹² Dhali ana 'kokina
ki bu'th moyuk gi mony'cesh
mo, hili ana bu'thkina Shi/
in jin piki'd 'peni Arumgimis
mo ki ana mina mish gwo
'ban gom to kun cinu ki me'd
mo kun cin ma Arumgimis
ana 'bakany mo. ¹³ Dhali ana
tora gwo yansan yisa ki gwo
gi yuk jin kuluma 'kwani
en'thi/ ibwa mo yisa hili gwo
jin torkina Shi/ in ana mo,
mmopok gwo gom to gi shi/
in mo gom uni gwansan kun
bu'thki Shi/in mo be.

¹⁴ Wathi/ jin dar gi to gi shi/
in mo tani diki bu'th to jin
cinu ki me'd 'peni Shi/in ma
Arumgimis mo. Haali/ uni
tana pali/ e a'di mo dhali a'di
mol uni gwo mish 'ban mo
haali/ uni nyithu/ ki to gi shi/
in mo be. ¹⁵ Wathi/ jin ta gi
to gi shi/in mo tani nyithki'da
ris to 'baar mo dhali hili a'di
ki is piti mo tani a'di minu
'koki nyith ki jan tal 'deŋ

kamu/ mo be. ¹⁶ Haali/ aja
a'di imishki bwa gi Tapa mo,
wakan mmoye'th a'di sho'kki
gwo mo? Hili ana takina gi
bwa ma Kristhos mo be.

3

*Imannyaka Tu'c Mii goma
Arumgimis mo*

¹ Hili iwak mo, aha/ mola
gwo o e um mo me'd 'kwani
kun ta gi to gi shi/ in mo,
hili me'd 'kwani kun ta ku
gi bungwar is mo, me'd usha
ŋa/ eya Kristhos mo be. ² Aha/
cina uma ko mo mmopi mo,
yisa tonte/ jin ta jin ka'c mo.
Haali/ um 'koki thoson is gom
a'di mo. Dhali isi kani um
naskina/ 'koki thoson is gom
a'di mo be. ³ Haali/ um 'kon
mmo'ko mo naskina/ gom
bungwar is mo. Haali/ kan
mo, mo jin tanu dhapan di'd
naskina/ e um mo dhali mo
jin biruwa bir e bwaman
um mo tani 'kona um ki ta
ku gi bungwar is mo 'taa?
dhali mmomii to me'd 'kwani
kun 'konuki ak mii e mowa?
⁴ Haali/ wathin kamu/ ki o
gwo mo ki: Aha/ tana ji ma
Buulus mo, dhali jan kamu/
ki o gwo mo ki: Aha/ tana ji
ma Abulluus mo be, 'kona um
ki ta 'kwani gi mony'cesh mo
'teya?

⁵ Ka Abulluus ta'da ta mo?
Dhali aBuulus ta'da ta mo?
Uni ta cinkina/ kun gamkina
um gwo is nycine/ mo me'd
mii gi Tapa mo mmodhukina
a'di uni ka 'dete/ 'dete/ mo.
⁶ Aha/ sikina to mo tani, Ab-
ulluus a'di wolki to yi'de/ mo,
hili Arumgimis a'di ciki mo
jin 'twaka to mo be. ⁷ Wakan

si'da/ a'di jin siki to mo walla a'di jin wolki to yi'de/ mo tani uni ta torj kamuwa? hili Arungimis a'di 'de/ mo a'di ciki mo jin 'twaka to mo be. ⁸ A'di jin siki to mo dhali a'di jin wolki to yi'de/ mo tani uni nyakkin mo be, dhali uni ka 'dete/ 'dete/ mini bu'th to jin miikina uni to mo isi me'd shemen miim buni mo be. ⁹ Haali/ ana tana ci kun nyak to mii goma Arungimis mo be. Um ta mondhe'd ma Arungimis mo, mo jin nyan ma Arungimis mo be.

¹⁰ Isi ki gwo ma 'the ma Arungimis jin cikunu aha/ mo tani me'da man'kawur gu'b mo jin tana me'd piti gwocon mo tani aha/ 'thikina mo jin ka'bu/ mo dhali wathin kamu/ nyan'ki to apo/ a'di mo. Dhalki 'kwani ka 'dete/ 'dete/ hilin ki 'bore/ mo, a'di jin minu nyan apo/ a'di mo be. ¹¹ Haali/ monka'bu' kamu/ yisa di'da jin mina wathin 'den kamu/ i'thi to kan apo/ mo jin 'thikunu mo, a'di jin ta'da Yesus Kristhos mo be. ¹² Dhali wakki/ wathin kamu/ midi nyan to apo/ monka'b ki 'dolkon gana/ mo dhali 'dolkon kush mo dhali wosh kun ta kun dhel mo dhali cwa mo dhali kun'tush mo dhala wusha mo tani ¹³ arisa tu'c gi 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo tani uni minu tor eya tente/ mo. Haala tee midi this a'di tor mo haali/ a'di minu tor eya tente/ ki o'd mo, dhali o'd a'di midi pala ris e ma tu'c kun miina 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo be. ¹⁴ Wakki/ atu'c jin miina wathi/ mmonyan to apo/

mo jin ka'bu/ mo midi tel mo tani a'di midi bu'th to jin ishki kumma/ mo be. ¹⁵ Wakka tu'c gi wathin kamu/ cithu/ ki o'd mo tani a'di midi this tom piti e mo. Bahili a'di ki is piti mo tani a'di iminu ta is ki me'd mo, hili a'di mina e wa gi mo jin boruwa bor mo 'peni 'twa/ o'd gana/ mo be.

¹⁶ Kona um ki misha ki um ta monyca'b ma Arungimis mowa? dhali Shi/in Dheleladhelel ma Arungimis di'd e umi. ¹⁷ Wakki/ wathin 'den kamu/ midi shi/ monyca'b ma Arungimis mo tani Arungimis midi 'ce'd a'di sho'k mo be. Haali/ monyca'b ma Arungimis mo tani a'di kogu mo dhali monyca'b caan jin ca'ba a'di mo tani a'di ita um mo be.

¹⁸ Wathin 'den kamu/ midi mii dhalku/ ki he'k is piti e mo. Wakki/ wathin 'den kamu/ e bwaman um toshki'd ki a'di yukayuk mo e embul yil yansan mo tani dhalki a'di wara'd ki pus mo ki a'di midi 'taki war ki wathi/ jin yukayuk mo be. ¹⁹ Haali/ moyuk gi mony'cesh yansan mo tani uni ta e ma pali/ mo goma Arungimis mo be. Haali/ a'di 'kwarkunu mo ki: A'di bu'thki uni gwansan kun yukayuk mo eya mak buni jin ishkina uni agany mo be. ²⁰ Dhali dok/ e a'di 'kwarkunu mo ki: Tapa a'di mishki gwo kun kuluma 'kwani kun yukayuk ibwa mo kun ta gwo kun ta pe'th mo. ²¹ Wakan wathin tal 'den kamu/ midi mii dhalku/ 'ba/ ki kar ki ca mo gom 'kwani

mo be. Haali/ aris to 'baar mo ta kum bum mo be ²² wakki/ ta ji ma Buulus mo walla ji ma Abulluus mo walla Sapa mo walla mony'cesh mo walla mondiki/ e mo walla mowu mo walla mo kun 'kon shwane/ mo walla mo kun mini 'ko yilar̪ kamu/ mo tani aris to gwansani 'baar mo tani uni ta kum bum mo be. ²³ Dhali um ta ku ma Krist̪hos mo dhali Krist̪hos ta ji ma Arumgimis mo be.

4

Mii jin Miina Imandhunu ki She/ mo

¹ Dhalka aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo ibuk̪ ana ka pije/ mo ki ana itana cin̪kina/ ma Krist̪hos mo dhali imandhu to mo gom gwo ma Arumgimis jin cinu mo ki jim bag mo. ² Bakata 'te/ a'di itheke'thkunu gwo mo gom imandhu to mo ki uni minu gam mo ki uni mini ta uni kun ta isin̪ gana/ mo. ³ Hili, ki aha/ mo tani a'di ta ari to jin gwa'da'd mo ki aha/ minu 'taki 'koki pal mo ki um mo walla ki gwon dwall gi wathi/ en'thin̪ kamu/ mo. Aha/ dinaki dwall isi is pem gwo mo si'dayi. ⁴ Haali/ aha/ mola ton̪ kamu/ nyith̪ apo/ is pem mo. Hili ki a'di wakan mo tani aha/ dinaki di ki dar gi mii 'ba/ mo. A'di ta Tapa jin nyith̪ki aha/ mo be. ⁵ Wakan dhalku/ ki ci 'twa/ gwon dwall nt̪wa/ a/ ka tee mo, nt̪wa/ a/ ki Tapa diki pu'd mo, a'di jin midi dhu aris to 'baar mo e mon̪kush mo, aris to kun dik̪u 'kup shwane/ mo

e mondhurumi'd mo. Dhali a'di midi thisa dum pa tor mo. Dhali yan'ko'd aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo mini bu'th 'twa/ man̪ 'peni Arumgimis mo be.

⁶ Aha/ dhukina ris gwo gwansan gom is pem si'da/ mo dhala Abulluus si'da/ gom gway bum mo kun tana wak mo ki um si'da/ mini da/ ar 'peni aman mo mmo'ko mo me'd isi gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo, ki jan tal 'deñ kamu/ 'peni um mo midi diki pe mii i is mo apowa kamun̪ kamu/ mo. ⁷ Haali/ aja a'di jin hilki to gunn kun 'ko ki she/ e um mo? Ata tana um mo wakki/ um 'konuki ci to mo? Dhali yan'ko'd wakki/ a'di bu'thkina um mo tani atinta dhuna um 'ba/ ki ca mo me'd wakki/ a'di diki ta to jin cinu ki me'd mo?

⁸ Um 'tu'dkunu mo hila/ mo be. Um ta 'kwani kun ta pa ki pa mo hila/ mo be. Ki dar gi aman mo tani um waran ki imalik̪ mo. Dhali aha/ onayi ki um mini jiya ji moyi. Wakan ki aman mina 'taki nyak̪ tapa ta ki um mo. ⁹ Haali/ aha/ tosha ka Arumgimis a'di dhuki aman mo ki uni kun dhunu ki she/ mo mmota kun̪ 'ko'd mo me'd 'kwani kun toru gwo 'twa/ a 'cesh mo mmowu mo. Haali/ aman takina businye/ gom 'kwaniny'cesh mo dhali gom iman'doyu gwo mo dhali gom 'kwani mo be. ¹⁰ Aman takina pus mo gom gway ma Krist̪hos mo be, hili um a'di iyuk̪ayuk̪ eya Krist̪hos mo. Aman 'ka'dkina is mo. Hili um a'di i'bi'thkina is

mo. Um a'di ishumkunu mo ki montak mo. Hili aman iwakkunu mo be. ¹¹ E mo yansan shwane/ mo tani aman 'koshkina te/ mo dhali bu'thkina yi'de/ mo. Aman hatha to hi'th 'ko'd mo dhali kanjamkina is ki kanjam mo gom mondor mo dhali aman dara gi gu'b mo be. ¹² Dhali aman miikina atu'c mo mmomiiya tu'c ki me'd bam gana/ mo. Ki aman sorkunu mo tani aman 'bora 'bor mii mo. Ki aman to'ckunu bwa mo tani aman 'dimkina 'kup mo be. ¹³ Ki aman yerkuu is ki gway ki gwonthus mo tani aman malaskina gwo mo. Aman warkina mo dhali shwane/ wa e ka duhal gi 'kwaniny'cesh mo dhali aman wana e ki to jin dhi'thkunu aris to nyo/ o'di 'baar mo be.

¹⁴ Aha/ dinaki 'kwar gwo yansan mmodhu um ki mon'the is mo, hili mmorum um ki gwo mo me'd ucim pem kun enka/ ki mo/ en gana/ mo be. ¹⁵ Haali/ um bala tanki imanshu um bway ki gwo mo kun wana risa eya Kristhos mo. Dhali um yisa tanki ibabam bum ka ris yisa. Haali/ aha/ wara ka babam bum eya Kristhos jin ta'da Yesu mo ki gwom 'borga/ mo be. ¹⁶ Aha/ yipa 'kup 'kup ki um mo wakan ki um mini ta imanthok aha/ mii mo be. ¹⁷ Wakan a'di ihashkika/ uma Timuthawuus mo, ya/m pem jin enka/ ki en gana/ mo dhali a'di jin ta'da a'cim pem jin ta isinj gana/ e Tapa mo, a'di jin midi rogom um ki gwo mo gom miim

pem eya Kristhos mo me'd jin torka/ uni gwo mo eya ris mo 'baar mo eya kaniisa ki she/ ki she/ mo be. ¹⁸ Kun tiya dhu 'ba/ ki ca mo me'd jin oka/ ki aha/ mina diki yaku/ i um mo. ¹⁹ Hili aha/ mina yaku/ i um ki 'dishe/ mo wakki/ a'di ta bwa gi Tapa mo dhali aha/ mina nyith mom'bi'th gi 'kwani gwansan kun dhu 'ba/ ki ca mo, yisa gom gwom buni 'te/. ²⁰ Haali/ Bampa/ ma Arungimis mo tani diki ta gom gwo mo hili gom mom'bi'th mo be. ²¹ Um 'kona gwonta ibwaye? Miga/ yaku/ i um ki cwa jin doruwa dor mowa? Walla ki mo/en e shi/in gi monkar bwa ki gwa'd mo?

5

Gwon Dwall Apo/ Mii jin Miinu Cal mo

¹ Gwo be'dkunu ki mo jin miinu miinyal mo ishki'd mo e bwaman um mo dhali ji gi wakansan gamkunu mo yisa isi bwaman 'kwani kun 'kon ka po/ ki dar gi ji gi luju mo. Haali/ wathinj kamu/ ishki'd e ash gi com mo. ² Dhali um dhu 'ba/ ki ca mo. Um ka ba/ imini 'taki dhal mii yan e i is mo mmoko mo. Dhalki a'di jin miiki mii yansan kan san mo tani uru ka pije/ 'peni bwaman um mo.

³ Bahili ki aha/ pina e bungwar is tani aha/ nyakkina di ki um mo e shi/in mo. Dhali me'd jin dika/ e buj'kus bum mo tani aha/ cikina 'twan gwon dwall mo hila/ ⁴ e gway gi Tapa Yesu apo/ wathi/, a'di

jin miiki ji gi ta thus kansan mo be. Ki um tul is mo tani dhali shi/in pem nyak di ki um mo tani nyakki mom'bi'th gi Tapa Yesus bana mo be tani⁵ um mini mii ciki wathi/yansan mo ka Setaan mo gom mo jin minu 'ce'd a'di sho'k mo e bungwar is mo, ki shi/in piti minu woth mo ka tee gi Tapa Yesus mo be.

⁶ Bam bum kun dhuna um ki ca mo tani yisa 'borona. 'Kona um ki misha ki ara cumata gwa'dga/ seki'da ga'bula gana'th ki 'twan'dap mowa? ⁷ Dhagami acumata dhamo/ mo ki um mini ta agana'th kun ta kun this mo me'd jin 'kona um ka jin gana/ ki dar ga cumat mo. Haali/ aKristhos jin ta ari ka'bal bana gi mompe'kupanyolos mo tani a'di miikunuwa bas mo be. ⁸ Gom a'di gi wakan mo tani dhalki ana nyoŋa montul is jin yukuwa yuk mo, yisa ka cumata dhamo/ mo, a'di jin ta'da cumat gi mii kun dupa dupi e mo dhali mii kun 'koki ta miin'kar/ e mo yisa, hili ki maan'kuthu'd jin dar ga cumati e mo, a'di jin dar ki washila/ mo dhali jin ta gwon gana/ mo be.

⁹ Aha/ 'kwarkina um gwo e gwom pem mo ki um mini 'koki ce e ki imanmii miinyal mo. ¹⁰ A'di yisa ta 'pemen gwo mo gom imanmii miinyal gi mony'cesh yan mo walla imanta a'thothum bwa mo walla imandil to mo walla imanluŋ tompinycon mo, haali/ wakki/ a'di wakan mo tani ki ton ta'da ta imina / e diki ya ka pije/ 'peni

mony'cesh mo, eee. ¹¹ Hili aha/ dhala mii yan e i is mo mmo'kwar gwo mo e um mo ki um mini dhalku/ ki ce e nyakki a'din 'de/ yin jin ta'd gi gway ma kam piti mo wakki/ a'di dina mii m'ba/ mo gom miinyal mo walla mmota a'thothum bwa mo walla mmota amanluŋ tompinycon mo walla mmota amansora sor mo walla mmota aman'kosh ma su mo walla mmota amandil to mo hili isi kan mo um mini dhalki to ki nyak shwa ki a'dinthus 'de/ yan mo be. ¹² Haali/ a'di diki ta miim pem mmodwall gwo gom uni kun 'kona pije/ mo. A'di diki ta uni gwansan kun 'kon eya kaniisa kun mina um idwall gwo mowa? ¹³ Arungimis a'di dwalli uni gwansan gwo mo kun 'kona pije/ mo be. Uri a'di jin ta thus ki thus kan 'peni bwam um ka pije/ mo ma.

6

Mmo'koki So Ce Ibwam-bori Kwani kun Dar gi Gwo jin Gamu Is mo

¹ Wakki/ jan tal 'deŋ kamu/ 'peni um taki'd gi gwo jin 'konuki bath mo apowa kam piti mo tani a/mina a'di iya mo e bwambor ma hakuuma mo, uni gun 'konuki dhu ki she/ mo goma Arungimis mo mmodhal uni kun dhunu ki she/ e i is mowa? ² 'Kona um ki misha, ki uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani mini dwall 'kwaniny'cesh gwo mowa? Dhali wakki/ 'kwaniny'cesh minu dwall gwo ki um mo

tani a/ um bunya/ 'koki ha me'd mo mmodwall ushi gwon gwa'dгаа? ³ 'Kona um ki misha ki ana mina dwall iman'doyu gwo gwo mowa? Bakatayee bathu mii gi mondiki/ e yan mo? ⁴ Wakki/ um ta gi gwon dwall mo tani atinta dhuna um uni mo ibwambori uni gun piskin mo eya kaniisa mo? ⁵ Aha/ ona gwo yansan mo mmo'the um is mo. A/wathin kamu/ bunya/ diki yukayuk mo ibwam um mo jin midi 'kosh jwa mo mmonyith gwo mbwaman ma wak piti gom ikam mowa? ⁶ Haali/ akama kamu/ yaki'di bwambor ma hakuuma mo mmo/ o gwo apowa kam mo dhali a'di ibwambori uni gun dar gi gwo jin gamu is mo.

⁷ Mmota gi shi/ ushi gwon dwall mo ka rem 'kup mo tani a'di ta mii jin pinu um e mo. Ata 'kona um ki dhal mii e i is mo mmo'kosh is ka nyor mo gom tonthusa tiya mo? Ata 'kona um ki dhal mii e i is mo ki um minu dil mo? ⁸ Hili um ki is bum mii tonthus mo dhali dila dil mo dhali isi kan iwak bum gana/ dilkina um mo be.

⁹ 'Kona um ki misha ki uni gun 'koki mii mii kun ta kun kar/ e mo tani mini 'koki ta gi mal gi Bampa/ ma Arumgimis mo? Dhalku/ ki ta ku gi hegu e mo. Walla uni gun ta imanmii miinyal mo walla uni gun ta imanluḡ tompinycon mo walla uni gun ta cal ki cal mo walla uni gun cek ma du mo walla uni gun ha'k 'pen ceḡ gwas

mo ¹⁰ walla 'kwanin 'di/ mo walla iman'thoth bwa mo walla iman'kosh ma su mo walla imansora sor mo walla imandil to mo tani uni mini 'koki ta gi mal gi Bampa/ ma Arumgimis mo be. ¹¹ Dhali kun tiya ta ku gi wakan e um mo. Hili um lamkunu mo, um dhukunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, dhali um dhukunu mo ki mo ma kar/ e mo ki gway gi Tapa Yesus Kristhos mo dhali ki gway gi Shi/ in Dheleladhelel ma Arumgimis bana mo be.

Kari Arumgimis ki Ca mo e Bunḡwar Is Bum mo

¹² Aris to 'baar mo tani dhala gwonkan aha/ bway mo, hili aris to 'baar mo yisa ta gi shi/ miim 'boro'd gom aha/ mo be. Aris to 'baar mo dhala gwonkan aha/ bway mo, hili aha/ mina diki dhal is pem bway mo mmota cinkina/ gom to gunni 'baar mo. ¹³ Tonteyi gom bwa mo dhali bwayi gom tonte/ mo. Dhali Arumgimis midi 'ce'd jin tal 'den kamu/ sho'k mo dhali jan kamu/ mo. Bunḡwar is yisa uku gom mii jin miinu miinyal mo. hili gom Tapa mo dhali Tapa gom bunḡwar is mo be. ¹⁴ Dhali Arumgimis 'de'kki Tapa mo dhali a'di si'da/ midi 'de'k ana mo e mom'bi'th piti mo be. ¹⁵ 'Kona um ki misha ki bunḡwar is bum ta to is goma Kristhos mowa? Gom a'di gi wakan mo tani a/aha/ mina gu tom bunḡwar is ma Kristhos mo dhali mii uni ki to is jin miinu miinyal mowa? Aggi. ¹⁶ 'Kona um ki misha

ki a'di jin gamki is piti is mo
 ki a'di jin miiki miinyɔal mo
 tani talki isa 'de/ mo uni ka
 yima? Haali/ me'd gwo jin
 'kwarkunu mo ki: Uni su/
 mini ɔal buɔɔɔwar isa 'de/ mo
 be. ¹⁷ Hili a'di jin gamki is piti
 me'd ki Tapa mo tani wara'd
 gi shi/ina 'de/ e a'di mo be.
¹⁸ Shipiti/ a ɲwaɔa/ mo 'peni
 mo jin miinu miinyɔal mo.
 Aris miinthusu tiya 'baar mo
 gun miina wathij kamu/ mo
 tani a'di ta jim por ma pije/ gi
 buɔɔɔwar is mo, hili miinyɔal
 jin miina wathi/ miinthus mo
 tani a'di miiki miinthus apo/
 buɔɔɔwar is pitij gana/ mo
 be. ¹⁹ 'Kona um ki misha ki
 buɔɔɔwar is bum ta monyɔa'b
 gi Shi/in Dheleladhelel jin di
 e uma? a'di jin takina um
 'peni Arumgimisa? Um yisa
 ta uni gun ta ku gi is bum
 yisa. ²⁰ Um yolkuunu ki she/
 yoljin 'bitha'bi'th mo. Wakan
 kari Arumgimis ki ca mo e
 buɔɔɔwar is bum mo.

7

*Gwo jin Toco'd Isi gom Gwo
 gi Miimash mo*

¹ Dhali isi gom gwo gun
 bathu mo gom gwo kun
 'kwarkina um mo tani a'di
 ta shi/ miim 'boro'd mo jin
 mina wathi/ diki 'disha 'bom
 is mo ba/. ² Hili gom mompal
 gi mo jin miinu miinyɔal mo
 tani 'kwaniɲ gwath ka 'dete/
 'dete/ mini mii ta gi up bunij
 gana/ mo dhali up ka 'dete/
 'dete/ mo tani mini mii ta
 gi ikathim bunij gana/ mo.
³ Wathij gwath mididi kar
 ashim piti ki kar 'pempaɲ

gana/ mo dhali wakan si'da/
 ashim piti mididi kara katham
 piti ki kar 'pempaɲ gana/ mo
 be. ⁴ Haala 'bom mididi mol
 ta tapa gom buɔɔɔwar is pitij
 gana/ mo, hili wathij gwath
 a'di ita'd mo. Wakan si'da/
 wathij gwath mididi mol ta
 tapa gom is pitij gana/ mo,
 hili a'bom a'di ita'd mo be.
⁵ Dhalku/ ki ush ka rem 'kup
 mo, isi ciki/ wari ki gwo jin
 gamu me'd mo gom ari mo
 mo, ki um mini mii ga/ is bum
 mo mmo'tho mo. Dhali hili
 gam is mmonɔal 'de/ ɲ'ko'd
 mo isi ciki/ ka Setaan mididi
 diki pal um mo mmo/atha um
 mo jin 'timuwa du mo. ⁶ Aha/
 ona gwo yansan ki sheshkon mo,
 yisa mmokan gwowa. ⁷ Aha/
 onayi ka ris 'kwani 'baar mo
 mini 'taki wa e ki aha/ ki is
 pem mo. Hili aris 'kwani
 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo uni
 takin gi to gun cikunu ki me'd
 mo ki ji mum mo ki is buni
 mo 'peni Arumgimis mo, jan
 ɔal 'denɲ kamu/ ki ji en 'den
 kamu/ mo dhali jan kamu/ ki
 ji en 'denɲ kamu/ mo.

⁸ E 'kwani kun 'koki mash
 mo dhali up kun wuna
 ikathim buni mo tani aha/
 ona ki a'di ta shi/ miim
 'boro'd gom uni mmo'ko kan
 ki laɔa/ mo me'd aha/ mo
 be. ⁹ Hili wakki/ uni molona
 du bu'th mo mmo'tim mo
 tani uni mini mii mash mo.
 Haali/ a'di 'boro'd mmomash
 mo mmodhal mii e i is mo
 mmodhu e ki 'thir 'thir gom
 mon'dap e mo be.

¹⁰ Gom uni gun mashkin
 mo tani aha/ kana gwo mo,
 dhali hili aha/ yisa, Tapa mo,
 ka 'bom mididi diki mii kwa/

bwa 'pena kathim piti mo¹¹ (hili wakka yim midi mii kan mo tani dhalka yim di'd ki laça/ mo mmodiki mash mo walla si'da/ dhalka yim o gwoᅇ gwam mo uni ka kathim piti mo) - dhali ka kath si'da/ midi diki mii thoson gwo mo mmodhal ashim piti 'pen mo.

¹² Gom um gun boçkin mo si'da/ tani aha/ ona gwo mo, Tapa yisa, ki wakki/ akam ta gi ash mo jin diki gam gwo is mo dhala yim gam gwo me'd mo mmonyak ça'b ki a'di mo tani a'di midi mii diki thoson gwo mo mmodhala yim 'pen mo. ¹³ Wakka 'boma kamu/ si'da/ ta ga kathim piti jin dar gi gwo jin gamu is mo tani dhali a'di ki gam gwo me'd mo mmonyak ça'b ka yim mo tani ayim midi mii diki mii thoson gwo mo mmodhal a'di 'pen mo. ¹⁴ Haali/ wathin gwath jin dar gi gwo jin gamu is mo tani a'di karu ki she/ gi jin kogu mo gom gwo gi ash mo be. Dhali a'bom jin dar gi gwo jin gamu is mo tani a'di karu ki she/ gi jin kogu mo gom gwo ma kath mo. Wakki/ a'di diki wakan mo tani uçim bum si'da/ minu dhu gi ku gun 'koki dhelel mo. Hili me'd jin oka/ mo tani uni dhunu me'd ku gun dhelelin moyi. ¹⁵ Hili wakki/ amannyak ça'b jin dar gi gwo jin gamu is mo ona bwa mmokwa/ bwa mo tani dhalki a'di miinu wakan mo ma. Ki mo gi wakan mo tani akama kamu/ walla 'bwahama kamu/ minu 'koki dek mo ki gwo yansan mo.

Haali/ Arungimis yuk ana mo gom moᅇku'th is mo be. ¹⁶ A'boma, /e mini diki mish bunya/ wakki/ /e mini woᅇha kathim pini mowa? Wathin gwath, mina /e diki mish bunya/ wakki/ /e mini woᅇ ashin mowa?

Mii gi Mondiki/e jin Karkina Tapa mo

¹⁷ Hili dhalki 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo shuna shu/um bway mo e mii gun tora Tapa uni mo mmomii mo dhali e a'di jin yukkin ma Arungimis uni mo mmomii mo. A'di ta gwoᅇkan pem goma kaniisa 'baar mo be. ¹⁸ Wathin kamu/ di'da ki a'di 'cithkunuwa munyal yis mo hila/ me'd jin yukunu a'di mowa? Dhalku/ ki mii dhal a'di bway mo mmoᅇap mo mo mmowar mo gi a'di jin dinuki 'citha/ munyal yis mo. Wathin kamu/ di'da jin yukunu mo ki a'di dinuki 'citha/ munyal yis mowa? Dhalku/ ki mii dhal a'di bway mo mmoᅇap mo mo jin minu 'citha/ munyal yis mo. ¹⁹ Haali/ mo ma munyal yis jin 'cithu/ mo tani walla mo ma munyal yis jin dinuki 'cith mo tani mii toᅇ kamu/ yisa, hili mmodhu gwoᅇkan ma Arungimis kun 'kwarkunu mo be. ²⁰ Aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo mini mii 'ko kan mo e mom buni ki she/ ki she/ mo e mo kun yukunu uni mo be. ²¹ /E ta cinkina/ jin yolu mo ki /e yukunu mo 'taa? Dhalku/ di'd kan mo. Hili wakki/ /e mini 'taki mish gam mom

pini jin dina /e ki 'kus mo tani miiyi /e 'te/ ki is pini 'bakany mo ma. ²² Haali/ a'di jin yukunu mo e Tapa mo tani me'd jin tana a'di cin̪kina/ jin yolu mo tani a'di ta wathi/ jin di'd ki 'kus mo e Tapa mo. Wakan si'da/ a'di jin di'd ki 'kus mo me'd jin yukunu a'di mo tani a'di ta cin̪kina/ jin yolu mo jin ta ji ma Krist̪hos mo be. ²³ Um yolunu mo ki she/ yol jin 'bitha'bi'th mo. Dhalku/ ki mii dok/e ta cin̪kina/ gi 'kwani kun mini yol um mo. ²⁴ Wakan iwaka, aris mo gunn kun yukunuwa yuk ka 'dete/ 'dete/ mo tani dhalki a'di ca'ba'd mo nycine/ mo nyakka Arumgimis mo.

Ku gi 'Koki Mash mo dhali ku gi Wuna Ikath mo

²⁵ Dhali isi gwo gom uni kun 'koki mash mo tani aha/ dara ki gwonkan 'peni Tapa mo. Hili aha/ cikina um ayisany pem mo me'd wathin 'de/ jin ta a'di jin taki'd gi momiimii gi Tapa jin minu gam is ki isin̪ gana/ mo. ²⁶ Aha/ tosha gom mo jin 'konu ka cis e buṅkus bana shwane/ mo tani a'di ta shi/ miim 'boro'd gom wathi/ mmoça'b mo kan me'd jin ca'ba a'di mo be. ²⁷ A/ e dekkunu ki ashin mowa? Dhalku/ ki ṅap bway mo mmodi ki 'kus mo. A/e din ki 'kus mo 'pena 'boma? Dhalku/ mii ki tash mo mmonap momash mo. ²⁸ Hili wakki/ /e ki mash mo tani /e mii miinthus yisa. Dhali wakki/ nyara/ masha'd mo tani ayim mii miinthus

yisa. Hili uni gwansan kun mashkin mo tani uni mina gwo gi mony'cesh ibal is mo mmoṭo'c bwa mo be dhali aha/ ona bwayi mmo'tash a'di 'twa/ 'peni um mo. ²⁹ Hili 'pemen gwo yan jin oka/ mo tani iwaka, atee jin karu mo tani a'di kutakut mo be. 'Peni shwane/ mo tani dhalki uni gwansan kun ta gi up mo tani 'kon mo kan mo me'd uni gun daran mo, ³⁰ dhali uni gwansan kun gwokin mo tani me'd jin 'kona uni ki ko mo, dhali uni gwansan kun 'kunykina bwa mo tani me'd jin 'kona bwa uni ki 'kuny mo, dhali uni gwansan kun yolki to mo tani me'd jin 'kona uni ki dar gi to mo, ³¹ dhali uni gwansan kun usi mony'cesh is mo tani me'd jin 'kona uni ki us mony'cesh is ki sule/ mo. Haali/ yir gi mony'cesh yansan di'd mo mmope mo be.

³² Aha/ ṅapa um mmo'ko ki 'kus 'peni mo jin ananu is mo. Dhali wathi/ jin diki mash mo tani a'di ananki is piti mo gom to gi Tapa mo, ki a'di midi mii mii gun 'bor Tapa bwa mo be. ³³ Hili wathi/ jin mashki'd mo tani a'di ananki is mo gom to gi mony'cesh mo jin mina a'di mii to mo jin midi 'bor ash bwa mo. ³⁴ Dhali wakan mo tani to gun koca a'di e nycine/ mo tani uni kwa/u bwa mo. Dhali a'bom jin diki mash mo walla nyara/ si'da/ mo tani uni ananki is mo gom to gi Tapa mo jin mina uni dhu buṅwar is buni ki she/ mo ki jin̪ kogu/ mo dhali shi/ in buni si'da/ mo.

Hili a'bom jin mashki'd mo tani a'di ananki is mo gom to gi mony'cesh mo jin mina a'di mii to mo jin midi 'bora kathim piti bwa mo. ³⁵ Aha/ ona gwo yansan gom shi/ miim 'boro'd gom mowoth bum mo, yisa mmodhu uma nyoki 'ba/ mo, hili mmoshush uma du mo ki shush gana/ mo jin mina umi ku'th is mo gom Tapa mo ki dar gi miinj kamu/ mo be.

³⁶ Wakki/ wathin tal 'den kamu/ midi kulum gwo ibwa mo ki a'di diki mii mii kun mini ha me'd mo gom mondosh piti mo tani wakki/ bwa en'dap piti 'bitha'bi'th mo tani dhali wakki/ a'di minu mii mii mo tani dhalki a'di mii a'diyi jin o a'di bwa mo. Dhalki uni mashan mo. A'di ta miinthus yisa. ³⁷ Hili ma, a'diyin jin telu sho'k mo mmodosh mo eya dum piti mo tani dhali dar gi mo jin 'deke'thki a'di mo tani, hili si'da/ a'di ta gi bwa mo mmo'tima du mo dhali ta gi gwo ibwa eya dum piti mo gom mii yansan mo tani mmokara yim mo me'd jim piti jin dosha a'di mo tani a'di mii miim 'boro'd mo be. ³⁸ Wakan be, a'di jin mashki'da yim jin dosha a'di mo tani mii'd ki 'bore/ mo ba/. Dhali a'di jin tukki mii mash is mo tani a'di midi bol mii e mo.

³⁹ A'bom a'di deka gwonkan ma kath mo me'd jin din ma kath ki e mo. Ayim di'd ki 'kus mo mmomash mo 'ko'di jwa ma kath mo e a'di jin o'da yim bwa moyi, hili e Tapa mo be.

⁴⁰ Hili eya yisany pem mo tani ayim a'di mina bwa 'bor ki nyanye/ mo wakka yim midi ca'b kan me'd jin ca'b ma yim mo. Dhali aha/ tosha si'da/ ki aha/ tana gi Shi/in Dheleladhelel ma Arungimis mo be.

8

Tonte/ jin Thenu Tompinycon mo

¹ Dhali isi gwo gom tonte/ jin thenu tompinycon mo tani ana misha ki ana 'baar mo tana gi monyith yani 'baar mo. Monyith jin pe'di mis mo hili mo/ en a'di nyan'ki'da nyan mo be.

² Wakki/ jan tal 'den kamu/ ta'd gi gwalal mo mmo/o ki a'di mishi toj kamu/ mo tani a'di yisa mishki'd naskina/ to jin mina a'di 'taki mish mo ka ba/. ³ Hili wakki/ jan tal 'den kamu/ enki'da Arungimis mo tani a'di ta jan tal 'de/ jin mishu ki a'di mo be.

⁴ Isi gwo gom tonte/ jin shwanu jin thenu tompinycon mo tani ana misha ki aris tompinyconi 'baar mo 'koki ta to gun 'ko ki 'ko 'konj gana/ mo, dhali kan mo tani Arungimisa kamu/ yisa di'da jasi a'di 'den gana/ mo be. ⁵ Haali/bala arisa rum kun yuku gway kan ka wuny is mo tani uni nala/ pelena kun 'kon e momis mo dhali e mony'cesh mo. Isi kan ka jin ganayi arisa rum nala/ pelena dhali amariny tapa mo tani ⁶ hili gom ana mo tani Arungimis tal 'de/ mo a'di jin ta'da Baba mo dhali 'peni a'di mo tani aris to 'baar mo 'kokin mo dhali gom a'di

mo tani ana 'kokina mo, dhali Tapan 'de/ mo jin ta'da Yesus Kristhos mo dhali e a'di mo tani aris to 'baar mo 'kokin mo dhali e a'di mo tani ana 'kokina mo be.

⁷ Bahili, aris 'kwani 'baar mo yisa tan gi monyith yan mowa. Hili kun tiya mmo'kokina uni isa dhamo/ mo ntagi shwanesan mo mmobotki mii mo mmoluḡ tompinycon mo tani uni shwaki tonte/ mo me'd a'diḡ gana/ jin thenu tompinycon mo, dhali 'twa/ ma dum buni mmo'ka'dkunu uni is mo tani shi/ kunu mo be. ⁸ Tonte/ midi diki mish ana sus eya Arungimis mo. Ana minu mii ki shi/ yisa wakki/ ana 'konaki shwa a'di mo dhali ana minu 'bor mo yisa wakki/ ana ki shwa a'di mo. ⁹ Hili miim pini i e ki 'bore/ 'te/ mo isi ciki/ mom pini jin dina / e ki 'kus kan mo midi 'taki war ki mo jin gola /e agol mo gom a'diḡ kamu/ jin 'ka'da is mo. ¹⁰ Haali/ wakki/ wathiḡ kamu/ ki par /e e mo, /e jin ta wathi/ jin nyithki to mo, mmoča'ba /e eya tharabeesa e gu'b gi luḡu tompinycon mo tani mina a'di mii diki rak is piti mo wakki/ bwan 'twam piti 'ka'da is mo mmoshwa tonte/ jin thenu tompinycon mowa? ¹¹ Dhali wakan gom monyith pini mo tani wathi/ yansan jin 'ka'da is mo tani a'di 'ce'dkunu sho'k mo be, a'di jin ta'da akan jin wun ma Kristhos mo be. ¹² Wakan miinthus jin miikina /e apo/ iwak pini mo dhali mmodhuna /e jama/ e 'twa/ ma dum buni mo ki

uni 'ka'da is mo tani /e miiki miinthus apowa Kristhos mo be. ¹³ Wakan wakki/ tonte/ rakki'da kam pem mmobit mo tani aha/ mina diki shwa a'di mo isi ciki/ ki aha/ mina diki raka kam pem mmobit mo be.

9

Mii gun Dhalu Imandhunu ki She/ Bway mo Mmomii mo

¹ Dika/ ki di ki 'kus mowa? Dika/ ki ta a'di jin karu ki she/ mowa? Dika/ ki par Tapa Yesus bana e mowa? 'Kona um ki ta uni gun ta kuma tu'c pem e Tapa mowa? ² Wakki/ gom kun tiya mo tani aha/ dinaki ta a'di jin karu ki she/ mo, hili isi kan um ta kum pem kun cilka/ mo haali/ um ta to jin 'dapuwa 'dap goma tu'c pem mo mmotaka/ a'di jin karu ki she/ mo gom Tapa mo be.

³ Gwo yansan ta gwom pem jin 'ce'dka/ she/ mo gom uni gwansan kun mini doḡ aha/ mo be. ⁴ 'Konuki dhal am bway mo mmoshwa tonte/ mo dhali mmopi to mowa? ⁵ 'Konuki dhal am bway mo mmota gi up mo me'd jin tana unin tiya gun dhunu ki she/ mo dhali ikam gi Tapa mo dhala Sapa mowa? ⁶ Walla aBarnaaba a'di 'deya dhali aha/ am 'cena inonu mo mmomisha tu'c mii gom mo jin 'konu mowa? ⁷ Kaja a'di jin midi miiya tuca askar ka guurush pitiḡ gana/ mo? Kaja a'di jin midi si amura'th mo mmodiki shwa maman 'peni a'di mo? Kaja a'di jin ta'd gi

tonkal mo jin midi diki uma ko 'peni unin tiya mo?

8 Gwo yansan oka/ ki moshirr gi wathi/ mowa? Dina gwonkan jin cinu ki o gwo mo jin nyakka'd kan mowa? 9 Haali/ a'di 'kwarkunu mo e gwonkan ma Musa jin cinu mo ki: /E mini dhalka morbip ki 'kamu'th 'twa/ mo ki a'di di'd mmotor pos ki sho'k mo. Arungimis kulumki gwo ibwa mo goma morbip mowa? 10 Dina a'di ki o gwo gom gway bana 'baar mo ki 'bil 'bila? A'di 'kwarkunu mo gom gway bana mo haali/ amangora 'cesh mo tani midi 'taki gora 'cesh ki mo ma 'tey kape/ mo dhali amantor to mo tani midi tor to ki mo ma 'tey kape/ mo mmogamkina a'di emen to en tiya mo. 11 Wakki/ aman sina to gi shi/ in gun 'boron mo e bwaman um mo tani a'di cana mii kagahara gara/ wakki/ aman mina gam to 'peni um gom bungwar is mowa? 12 Wakki/ kun tiya uni tan gi to gwansan 'peni um mo tani mina am 'koki ta ki nyanye/ si'da/ 'peni uma?

Hili aman 'konaki bu'th bway jin dhalu aman mo mmomii kan mo. Hili aman 'dimkina 'kup mo e to gunn mo mmodhal mii e i is mo mmokar to jin gol 'kwani mo e bway gi gwom 'borga/ ma Krithos mo be. 13 Kona um ki misha ki uni gwansan kun miiki to mo e gu'b gi mondheleladhelel mo tani gamki ton'em buni mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo dhali uni gwansan kun

miiki to mo eya gwata/ jin miinuwa bas mo tani gamki to 'peni to jin 'cithu/ 'kus mo mmomiiya bas mowa? 14 E bway jin nyakka'd kan mo tani Tapa a'di kanki gwo mo ki uni gwansan kun ciki gwom 'borga/ mo mini 'taki gam mon'kom buni jin mina uni 'ko ki 'kom pa mo ki gwom 'borga/ mo.

15 Hili aha/ dinaki bu'th bway tal 'den kamu/ mo jin dhalu aha/ mo mmomii wakan mo walla aha/ dinaki 'kwar gwo yansan mo mmogam ari ton kamu/ gi wakan mo. Haali/ aha/ wari mina dhal mii e i is mo mmowu moyi mmodiki dhal aha/ bway mo mmoçi aha/ a'di jin midi dhal aha/ mmokar 'ba/ ki ca mo be. 16 Haali/ wakki/ aha/ cina gwom 'borga/ mo tani a'di midi diki dhal aha/ bway mo mmokar 'ba/ ki ca mo. Haala tu'c jin tucu mo tani a'di 'thinu apo/ aha/ mo. Wayyi e aha/ mo wakki/ aha/ dinaki ci gwom 'borga/ mo. 17 Haali/ wakki/ aha/ mina mii yansan ki bwam pem gana/ mo tani aha/ tana gi to jin ish kumma/ mo. Hili wakki/ aha/ dinaki mii mii yansan mo ki bwam pem gana/ mo tani aha/ 'dapkina ki a'di jin ta'da mandhu to mo. 18 Wakki/ a'di wakan mo tani tom pem kun taka/ mo mmo/ ish kumma/ mo tani ta'da ta mo? Jasi a'di 'de/ jin wa cikise/ mo be: Ki gwom pem jin cika/ mo tani aha/ mina ci gwom 'borga/ ki me'd mo ki dar gi ton dot mo, mmodiki bu'th bway mo jin

dhalu aha/ mo mmomii mo e gwom 'borga/ mo be.

¹⁹ Haali/ aha/ ka ba/ dina ki 'kus 'pena ris 'kwani 'baar mo. Aha/ kara is pem mmota cɪŋkina/ goma ris 'kwani 'baar mo ki aha/ mina 'taki gam 'kwani ki nyanye/ adu is mo. ²⁰ Gom 'Kwani Yahuuda/ mo tani aha/ warkina ki Wathi/ Yahuuda/ mo mmomiga/ mish gam 'Kwani Yahuuda/ adu is mo. Gom uni gwansan kun 'ko 'ko'd e gwoŋkan jin cɪnu mo tani aha/ warkina ki a'di jin di'd e bwan'kwariny gwoŋkan jin cɪnu mo - aha/ bala dinaki di e bwan'kwariny gwoŋkan jin cɪnu mo - ki aha/ mina 'taki gam uni gwansan kun 'koni bwan'kwariny gwoŋkan jin cɪnu adu is mo be. ²¹ Gom uni gwansan kun 'kon ka piye/ 'peni gwoŋkan jin cɪnu mo tani aha/ warkina mo ki a'di jin di'd ka piye/ 'peni gwoŋkan jin cɪnu mo - yisa mmodarka/ gi gwoŋkan jin cɪnu ka karambuye/ 'kup ka Arungimis mo yisa hili ibwan'kwariny gwoŋkan ma *Kristhos* mo be - ki aha/ mina 'taki gam uni gwansan adu is mo kun 'kon ka piye/ 'peni gwoŋkan jin cɪnu mo be. ²² Gom uni gwansan kun 'ka'da is mo tani aha/ warkina mo ki a'di jin 'ka'da is mo ki aha/ mina gam uni gwansan adu is mo kun 'ka'da is mo. Aha/ warkina ka mandhas is pem bway mo gom 'kwani 'baar mo tani ki aha/ mina 'taki ta kun tiya is ki me'd mo, ma ki 'pemen yan kan mo be. ²³ Aha/ miikina a'di 'baar mo gom gway gi

gwom 'borga/ mo ki aha/ minu 'taki pwaḵ mom'bor miim piti mo be.

²⁴ 'Kona um ki misha ki e mo jin paru sho'k mo tani aris uni gun dhunu mo mmopar sho'k mo tani uni parki sho'k mowa? Hili jasi a'din 'de/ a'di ibu'thki tontaki. Wakan soyi mo ki um mini bu'th a'di mo. ²⁵ Aris 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo kun ta imanlo'ba lo'b mo kun birina bir mo tani uni 'timkina adum buni mo goma ris en ton tiya mo be. Uni miiki a'di mo mmobu'th toŋ'kup jin midi pu/ mo. Hili ana miikina a'di mo mmobu'th toŋ'kup jin midi mol pu/ mo be. ²⁶ Nye, aha/ dinaki gus ka kar 'kup mo. Aha/ dinaki hi'th toŋ'kulush ime'd mo mmomiiya bumbum 'te/ mo. ²⁷ Hili aha/ tukkinkina is pem ki me'd mo dhali aha/ dilkina is pem ki me'd si'da/ mo tani isi ciki/ 'ko'di gwom pem jin cika/ kun tiya mo tani aha/ ki is pem mo mina 'taki ta a'di jin minu this waḵ mo be.

10

Gwo jin Rumu Apo/ Mii jin Luḡu Tompiŋycon mo

¹ Aha/ ḡapa um mo mmomish mo mo iwaḵ mo, ki ibabam bana 'baar mo 'kokin mo e bwan'kwariny ma raḵ mo dhali uni 'baar mo pekin isi bwaman yi'deŋ kumma/ mo. ² Dhali uni 'baar mo 'kokunu mo mmocuḵ mo ki mii ma Musa mo eya raḵ mo dhali ki kumma/ yi'de/ mo be. ³ Dhali uni 'baar mo shwaki tonten tal 'de/ mo jin ta to gi

shi/in mo ⁴ dhali uni 'baar mo piki tompin tal 'de/ mo jin ta ki ji gi shi/in mo. Haali/ uni pikin 'peni to gi shi/in yan jin ta wosh mo jin bathki uni nsho'k mo dhali Wosh yan mo tani a'di ta'da Kristhos mo be. ⁵ Bahili unin tiya ka woho/ mo tani Arungimis dina bwa ki 'bor mo gom uni mo haali/ uni ta'kkunu mo e bwam ma sho mo be.

⁶ Dhali to gwansan uni ta gwo kun rumu gom ana mo ki ana mina bwa 'koki o mo mmomii tonthus mo me'd uni mo be. ⁷ Dhalku/ ki lunj tompinycon mo me'd unin tiya mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: 'Kwani gwansan uni 'koki 'pena 'cesh mo mmoshwa to mo dhali mmopi to mo dhali mmocu mis mo mmosa mo be. ⁸ Ana mina mii 'koki dhal is bana bway mo e mo jin miinu miinyal mo me'd kun tiya mo kun miikin kan mo dhali 'kwani kun tana alaapi iss* 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka kwara mo kun ta'kki jwa mo me'd kurkun ka tente/ mo. ⁹ Ana mina mii dhalku/ Tapa ki mii pal mo me'd jin miikina kun tiya mo dhali uni 'ce'dkunu sho'k mo ki tasha/ kun shi/ ma ti'd ki shi/ mo. ¹⁰ Walla ana mina mii dhalku/ ki miya gumgum mo me'd kun tiya kun miikin mo dhali uni 'ce'dkunu sho'k ka Man'ce'd uni Sho'k mo be. ¹¹ Dhali mii gwansan miiki uni mo mmota to kun rumu uni mo. Hili uni 'kwarkunu mo gom mo jin minu ye'th sho'k bana mo, apo/ ana kun 'kona ki she/ yil yan jin

midi di 'kup jin midi pu'du/ mo be. ¹² Wakan ba/ dhalki a'din 'de/ yin jin kulum gwo ibwa mo ki a'di mishi dosh mo tani dhalki a'di hil miim piti i e ki 'bore/ mo isi ciki/ a'di midi la kum 'twa/a 'cesh mo. ¹³ Mompalun kamu/ yisa di'da jin midi bu'th /e mo jin diki pal wathi/ en'thin kamu/ mo. Hili Arungimis a'di ta ji gi isin gana/ mo dhali a'di midi diki dhal /e ki /e minu pal mo mmo'ce'd mom'bi'th pini apo/ mo. Hili ki mompal mo tani a'di si'da/ midi kwa/ /e bway mo mmoye mo jin mina /e mish a'di 'dim 'kup ki sule/ mo be.

¹⁴ Wakan mo um pem gun enka/ mo shipiti/a nwaça/ mo 'peni mo jin lunj tompinycon mo. ¹⁵ Aha/ ona gwo e um mo me'd 'kwani kun ta gi yuk mo. Nyithi a'di ki is bum mo ma, a'di jin oka/ mo. ¹⁶ Akubbaaya gi mom'boru mii mo a'di jin 'bora ana a'bor mii mo tani a/ a'di diki ta mii jin nyaku to bu'th mo goma bas ma Kristhos mo 'taa? Dhali maanjuthu'd jin 'ce'dkina ana mo tani a/ a'di diki ta mii jin nyaku bungwar is ma Kristhos bu'th mo 'taa? ¹⁷ Haala guraasa maanjuthu'd tal 'de/ mo, ba ana kun tana ris mo tani ana tala 'de/ e bungwar isa 'de/ mo be. Haali/ ana 'baar mo nyakkina guraasa maanjuthu'd yan mo be. ¹⁸ Hili mii jin boṭa 'Kwani ma Israyiil mo. 'Kona uni gwansan kun 'ka to jin 'cithu/ 'kus mo mmomiiya bas mo e

* 10:8 talaṭa wa ishriin alip

shemena gwata/ jin miinuwa bas mowa? ¹⁹ Ki gwo jin oka/ ta'da ta saye? Ki tonte/ gun thenu tompinycon mo tani ta toŋ kamuwa? Walla ki ji gi ta pinycon mo tani ta toŋ kamuwa? ²⁰ Yisa. Gwo jin oka/ mo tani oka/ gom uni gun dar ki ji gi luŋuŋ gana/ mo tani uni 'cithki to/e 'kus mo mmotheya ruma 'cesh mo, yisa Arumgimis gana/ mo. Aha/ dinaki ŋap um mo mmonyak to mii ka ruma 'cesh mo. ²¹ Um mini mola kubbaaya gi Tapa pi mo dhali piya kubbaaya ma ruma 'cesh ka yiha/ mo. Um moli 'kowa tharabeesa gi Tapa mo dhali 'kowa tharabeesa ma ruma 'cesh ka yiha/ mo. ²² A/mina ana rukuny Tapa mmoŋa'c bwa mowa? A/ana tana gi 'bi'th mmobol a'di e mowa?

Miiyi Aris To 'Baar mo gom Monyca ma Arumgimis mo

²³ Aris to 'baar mo dhala gwoŋkan aha/ bway mo. Hili, aris to 'baar mo 'koki ta to gun woŋhina woŋh mo. Aris to 'baar mo dhala gwoŋkan aha/ bway mo. Hili aris to 'baar mo yisa nyanj is mo yisa. ²⁴ Wathin 'deŋ kamu/ midi mii dhalku/ ki ŋap tom 'boron gom is piti mo. Hili a'di midi ŋap tom 'boron goma man'dish gu'b is ki a'di mo. ²⁵ Shwayi ma to gunn gun yolu mo e mo ma suug mo ki dar gi 'twaŋ kamu/ jin minu 'de'k mo mmodot gwo mo gom gway gi 'twa/ ma du mo. ²⁶ Haali/ mony'cesh yansan mo tani ta ji gi Tapa mo dhala ris to 'baar mo gun

'kon e a'di mo be. ²⁷ Wakki/ jan tal 'deŋ kamu/ 'peni uni gun daran gi gwo jin gamu is mo tani ci uma yuk mo mmoshwa tonte/ mo dhali um 'kona bwa mo mmo/ii mo tani shwayi ma, ma a'diyin jin minu kara bori um mo ki dar gi 'twaŋ kamu/ jin minu 'de'k mo mmodot gwo mo gom gway gi 'twa/ ma du mo be. ²⁸ Hili wakki/ jan tal 'deŋ kamu/ o um gwo mo ki: To yansan mo tani a'di thekunuwa rum mo tani dhalki a'di ki shwa mo. A'di oka/ mo gom gway piti jin torki um a'di mo dhali gom gway gi 'twa/ ma du mo tani ²⁹ 'pemen gwom pem jin oka/ mo gom 'twa/ ma dum piti mo tani diki ta jim bum mo be. Haali/ ata mina mom pem jin dika/ ki 'kus mo ta a'di jin minu wak mo ki 'twa/ ma du gi wathin kamu/ mo? ³⁰ Wakki/ aha/ nyaŋa to bu'th ki mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo tani kataye cinu 'twa/ wak apo/ aha/ mo gom to caan jin cika/ mo ki mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo?

³¹ Wakan wakki/ um ki shwa to mo walla pi to mo walla a'diyin jin miina um mo tani miiyi a'di 'baar mo gom monyca ma Arumgimis mo. ³² Dhalku/ 'Kwani Yahuuda/ ki ci e mo mmokol mo walla 'Kwanin Griki mo walla 'kwaniŋ kaniisa ma Arumgimis mo be. ³³ Jasi gom miim pem jin palka/ mo mmo'bora ris 'kwani bwa 'baar mo tani e to 'baar mo kun miika/ mo, yisa mmosimmka/ shi/ miim

'boron pem gana/ e mo hili gom 'kwani ka ris mo ki uni minu ta is ki me'd mo be.

11

¹ Tayi imanthok aha/ mii mo ma, me'd jin taka/ amanthoka Kristhos mii mo be.

Mii jin Mina Upi Kum 'Kup ki Burrinye/ mo

² Aha/ maṅa um mo haali/ um kayaa/ e mo eya ris to 'baar mo dhali mmodhu gwo jin luḱu um mo isi me'd jin cikika/ uni um mo be. ³ Hili aha/ ṅapa um mo mmomish gwo 'ban mo ki a'di jin ta'da 'kaṅ'kup gom 'kwani 'baar mo tani ta'da Kristhos mo be. Dhali a'di jin ta'da 'kaṅ'kup goma 'bom mo tani ta wathin gwath ma yim mo dhali a'di jin ta'da 'kaṅ'kup goma Kristhos mo tani ta'da Arungimis mo be. ⁴ Ma 'kwani gunn kun 'thon mo walla o gwo jin onu is mo ki 'kup buni kumu ki to mo tani uni mii miin 'thalkina/ gom 'kup buni mo be. ⁵ Hili ma up gunn kun 'thon mo walla o gwo is mo ki 'kup buni 'konuki kum ki to mo tani uni mii miin 'thalkina/ mo - a'di ta mii jin nyaka'd si'da/ gi mii jin 'thin ma yima mur mo. ⁶ Haali/ wakka 'bom midi diki hi'th to i'kup gom is piti mo tani ayim midi 'taki 'citha/ mur'kup piti mo be. Hili wakki/ a'di ta miin 'thalkina/ mo goma 'bom mo mmo'citha/ mur'kup mo walla mmo'thiya mur'kup mo tani dhalka yim hithi burrinyeṅ 'kup mo ma.

⁷ Haali/ wathin gwath ka ba/ midi diki kum 'kup piti ki to mo haali/ a'di ta jamas ma Arungimis mo dhali monycam piti mo be. Hili ayima 'bomi a'di ta monyca gom wathin gwath mo be. ⁸ (Haali/ wathin gwath yisa uḱu 'pena 'bom mowa, hili a'bom 'peni wathin gwath mo be. ⁹ Wakan si'da/ wathin gwath dinuki uḱ goma 'bom mo, ayima 'bomi gom wathin gwath mo be.) ¹⁰ Ki a'di gi wakan mo tani a'bom ka ba/ midi mii ta gi burrinyeṅ 'kup mo gom gway gi iman'doyu gwo mo. ¹¹ Bahili e Tapa mo tani a'bom mol is piti yip mo ki dar gi wathin gwath mo dhali wathin gwath mol is piti yip mo ki dar ga yima 'bomi mo be. ¹² Haali/ me'd jin uḱuwa yima 'bomi mo 'peni wathin gwath mo tani wakan si'da/ wathin gwath shwane/ dhodhu mo 'pena yima 'bomi mo be. Dhali aris to 'baar mo 'kon mo 'peni Arungimis mo be. ¹³ Nyithi mii ki is bum mo ma. A'di ha me'd mo goma 'bom mo mmo'tho Arungimis mo ki dar gi 'kup ma yim jin kumu mo ki burrinye/ mo 'taa? ¹⁴ Dina to gi mony'cesh ki is piti ki tor um gwo mo jin mina wathin gwath kala mura 'calalga/ e 'kup piti mo tani a'di ta mii jin 'the a'di is mowa? ¹⁵ Hili wakka 'bom ta'd ga mura 'calalga/ mo tani a'di ta to jin min ma yimi kar is ki ca moyi. Haala mur'kup ma yim cikunu a'di mo mmodik 'kup e mo be.

16 Wakki/ wathin tal 'den kamu/ dina gwo mbwa mo mmorukuny mii mo tani ana mina ush ki 'tash mo haali/ miinj kamu/ yisa di'da jin botkunu mo, walla mii jin miina 'kwaninj kaniisa ma Arumgimis mo.

Mii jin Miinuwa Tharabeesa gi Tapa ki Shi/ mo

17 Hili e gwom pem jin bath a'di i'ko'd jin miga/ ye'th um sho'k mo tani aha/ dinaki manj um mo haali/ ki um tuli is mo mmontal 'de/ mo tani a'di yisa gom shi/ miim 'boro'da, hili gom mii jin shi/ a um 'teki shi/ mo be. 18 Haali/ gwom pem jin ta jin t̩wa/ a/ mo a'dihe/ ba/. Ki um tulki is mo mmontal 'de/ mo eya kaniisa mo tani aha/ cika gwo ki mo ma kwam bwa di'd e bwam um mo be. Dhali aha/ meta/ mo me'd mo mmogam a'di is mo be. 19 Haali/ mo ma kwam bwa midi mii di mo e bwam um mo, kan ki unin tiya kun ta 'kwaninj gana/ mo e bwam um mo tani uni minu nyith mo be. 20 Ki um tulki is mo mmontal 'de/ mo tani a'di yisa ta tont̩e/ gi Tapa jin shwakina um mowa.

21 Haali/ e mo jin shwanu to mo tani kun tiya ka 'dete/ 'dete/ mo tani shwaki tiya to i e mo jin ta tont̩em buni mo dhali jan 'den kamu/ mo tani 'koshkina te/ mo dhali jan kamu/ mo tani 'koshkin ma su mo be. 22 Aggi. Ki um 'koki ta gi gu'b mo mmoshwayi to nycine/ mo dhali piyi to mowa? Walla kaniisa ma Arumgimis th̩u'thkina um mii mbwaman kan mo dhali

'the uni gwansan is kun dar gi to mo kana? Ki gwo gi wakatinta mmiga/ i/ o gom umi? A/miga/ manj um gom gwo gi wakansana? Cawwo/. Aha/ mina ush ki 'tash mo be.

Mo jin Karu Mii mo goma Tharabeesa gi Tapa mo

23 Haali/ aha/ bu'thkina gwo 'peni Tapa mo, a'di si'da/ jin cikika/ um mo, ki Tapa Yesus ki mon'thiny yan ki a'di 'cithkunu is ki gwo mo tani a'di bu'thki maanj̩kuthu'd mo 24 dhali ki a'di 'borki'da 'bor bwa i is mo tani a'di ki 'ce'd a'di mo dhali o gwo mo ki: Yansan ta is pem jin 'ce'dki'd gom um mo. Miiyi mii yansan mo ma mmoka aha/ e mo. 25 E mii yan jin nyakki'd si'da/ mo tani a'di bu'thki'da kubbaaya mo i'ko'di tont̩e/ mo mmo/o gwo mo ki: Akubbaaya yan a'di ta gwon this jin gamu me'd goma bas pem mo. Miiyi mii yansan mo ma me'd gunn kun pina um a'di mo tani e mii jin mina umi kayaa/ e mo be. 26 Haala risa cim gunni 'baar mo kun 'kana um maanj̩kuthu'd yan mo dhali kun pina uma kubbaaya yan mo tani um ki ci mii eya tente/ wu gi Tapam bum mo ntaga tee jin mina a'di pu'du/ mo be.

Mii jin Budhu To Atharabeesa gi Tapa ki Mii kun 'Koki Ha Me'd mo

27 Wakan a'diyin jin midi 'ka maanj̩kuthu'd yan mo walla piya kubbaaya gi Tapa mo ki mii jin ush me'd mo tani a'di mina mii di m'ba/ mo mmomii bungwar is gi Tapa

ki shi/ kan mo dhala bas piti mo be. ²⁸ Dhalki 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo nyith is buni mo dhali ki mii gi wakan mo dhalki uni 'ka maan^kuthu'd mo dhali piya kubbaaya mo. ²⁹ Haali/ wathin 'de/ yin jin midi shwa to mo dhali pi to mo jin dar gi mo jin nyitha a'di bungwar yan mo tani a'di ki shwa mii mo dhali piya nyor ma Arungimis jin toru gwon dwall 'twa/ a'cesh apo/ is pitiⁿ gana/ mo be. ³⁰ Ba gi mii yansan kan mo tani a'di i'ka'da uma tiya is ka ris mo dhali 'ba'th mo dhali kun tiya wukin mo be. ³¹ Hili wakki/ ana nyitha is bananⁿ gana/ mo ka jinⁿ gana/ mo tani ana yisa minu 'taki dwall gwo mo yisa. ³² Hili ki ana dwallkina Tapa gwo mo tani ana dorkunu mo, wakan ki ana minu 'taki 'koki mii mi^wak apo/ mo nyak^ki 'kwaniny'cesh mo be.

³³ Wakan iwak pem mo ki um mini tul is mo mmontal 'de/ mo mmoshwa to mo tani cori a^or ka rem 'kup mo ma. ³⁴ Wakki/ wathin tal 'deⁿ kamu/ 'kosha te/ mo tani ba dhalki a'di ishwayi'd 'peni gu'b piti mo, isi ciki/ ki um mini 'koki pu'du/ mo dhali tul is mo mmontal 'de/ mo gom mo jin minu wa^ka wak mo. Gwo gom ton tiya mo tani aha/ mina yip um 'ban mo ki gwo mo me'd jin miga/ pu'dku/ mo be.

12

To gi Shi/in jin Cinu ki Me'd mo

¹ Shwane/ isi gwo gom to gi shi/ in kun cinu ki me'd mo iwak mo, aha/ dinaki n^ap um mmota pus mo. ² Um mishin me'd jin 'kona um ki dar ki ji gi lunun gana/ mo tani um suskunu this e mo mmolun tompinycon mo kun 'kon ki mutt mo, ma e bway gunn kun jockunu um mo. ³ Wakan aha/ n^apa um mo mmomish gwo 'ban mo ki wathin tal 'deⁿ kamu/ yisa di'da jin oki gwo ki Shi/ in Dheleladhelel ma Arungimis mo ki sule/ mo mmo/o gwo mo ki: Dhalka Kristhos a'di jeenu mo. Dhali jan tal 'deⁿ kamu/ yisa midi mish gwo o mo mmo/o ka: Yesus ta Tapa mo isi ciki/ ki Shi/in Dheleladhelel mo be.

⁴ Hili to gun cinu ki me'd mo tani tana e kuku/ mo, hili 'peni Shi/ina 'de/ mo be. ⁵ Dhali hili mii ma tu'c tana e kuku/ mo, hili Tapa tal 'de/ mo be. ⁶ Dhali hili mo jin miin-uwa tu'c tana e kuku/ mo, hili a'di ta'da Arungimisa 'de/ mo jin umki uni eya ris uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo be. ⁷ E uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo tani mo jin toru ki Shi/ in mo tani a'di cinu mo gom mo jin wothuwa woth mo gom 'kwani 'baar mo. ⁸ E wathin kamu/ 'de/ mo tani a'di cinu Shi/in mo jin ta moyuk gi gwo mo dhali e jan kamu/ mo tani mo jin ta monyith gi gwo mo isi me'd gwo gi tala Shi/ina 'de/ mo be. ⁹ E jan kamu/ mo tani mo jin gamu gwo is mo tani ki jasi Shi/ina 'de/ mo. E jan kamu/ mo tani to gun cinu ki

me'd mo mmowaça waç mo tani ta ji gi Shi/ina 'de/ mo be. ¹⁰ E jañ kamu/ mo tani mo jin miinu miimer mo dhali e jañ kamu/ mo tani mmo/o gwo jin onu is mo dhali e jañ kamu/ mo tani mo jin mishu shi/in mo mmodhu ka k̄wa/ um bwa mo dhali e jañ kamu/ mo tani mo jin mishu 'twan tiya wal mo e kuku/ mo dhali e jañ kamu/ mo tani mo jin mishu 'twa/ luk ki 'twan tiya mo be. ¹¹ Aris uni gwansani 'baar mo umu mo 'peni a'din 'de/ mo dhali Shi/in tal 'de/ mo mmopwaç bwa mo e uni ka 'dete/ 'dete/ mo me'd jin ona a'di bwa mo be.

Aris Tom Bunḡwar Isi 'Baar mo Tala Isa 'De/ mo

¹² Haali/ me'd jin tala bunḡwar isa 'de/ mo tani dhali tom bunḡwar is ḡala/ wana risa dhali to gi bunḡwar is mo tani bala 'ka'da miya ma e bunḡwara 'de/ mo tani wakani a'di ta'da Kristhos mo be. ¹³ Haali/ ki Shi/ina 'de/ mo tani ana 'baar mo 'kokunu mo mmocuç mo ki yi'de/ mo e bunḡwar isa 'de/ mo - ku Yahuuda/ dhali kuḡ Griki mo, walla uni gun ta ciḡkina/ kun yolu mo walla kun 'kon ki 'kus mo - aris uni 'baar mo 'kokunu mo mmodhu mo mmonyak̄ pi 'peni Shi/ina 'de/ mo be.

¹⁴ Haali/ bunḡwar is mo tani a'di diki ta jasi gom en toḡ kamu/ mo hili gom mmota aris mo be. ¹⁵ Wak̄ki/ sho'k midi 'taki o gwo mo ki: Haali/ aha/ ḡala/ tana me'd mo tani aha/ yisa icila bunḡwar is mowa, itani a/

a'di midi 'taki 'cwap a'di ari'ceenne/ 'peni bunḡwar is mowa? ¹⁶ Dhali wak̄ki/ 'ce midi 'taki o gwo mo ki: Haali/ aha/ ḡala/ tana e mo tani aha/ yisa icila bunḡwar is mowa, itani a/a'di midi 'taki 'cwap a'di ari'ceenne/ 'peni bunḡwar is mowa? ¹⁷ Wak̄ki/ bunḡwar is ka 'bimpil mo midi 'taki ta e mo tani mane mo jin minu 'taki cik̄ gwo mo? Wak̄ki/ bunḡwar is ka 'bimpil mo midi 'taki ta 'ce mo tani mane mo jin minu 'taki jika shim to mo? ¹⁸ Hili me'd jin wana a'di kan mo tani Arungimis a'di thumki hilsañ e bunḡwar is mo uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo me'd jin kwanykina a'di uni mo be. ¹⁹ Wak̄ki/ hilsañi 'baar mo mini 'koki laça/ mo tani mane mo jin mina bunḡwar isi 'taki di mo? ²⁰ Me'd jin wana a'di kan mo tani mo ma 'ci'cimi'th ḡala/ wana risa, ba bunḡwar is tal 'de/ naskina/ mo be. ²¹ E midi mol gwo o gom me'd mo ki: Aha/ mina mii ta gi /eya? walla dok̄/e 'kup midi o sho'k kan mo ki: Aha/ mina mii diki ta gi/e mo. ²² E gwo jin ta ca'ckon mo tani 'ban gi bunḡwar is mo kun simmi mii e mo mmo'ka'd is mo tani uni ta uni gom a'di mo be. ²³ Dhali 'ban gi bunḡwar is gwansan gun tosha ana gun aḡhi montak̄ mo tani ana tashu ki montak̄ jin caaca mo, dhali 'ban gi bunḡwar is bana gun aḡha she/ ki aḡh mo tani dhuna ana ki yos mo, ²⁴ a'di jin minu mii 'koki mii ta mo gom 'ban

gi bungwar is gun 'koki ath she/ kan mo. Hili Arungimis a'di su'kki bungwar is kan mo mmoçikina a'di montak jin caaca e 'ban gi bungwar is jin athki'd mo be ²⁵ ki monkamu/ midi 'taki diki di ki shu mo e bungwar is mo, hili ki to gi bungwar is mo mini nyak hili e ka rem 'kup mo be. ²⁶ Wakki/ tom bungwar isa 'dej kamu/ 'koshu ki isa nyor mo tani aris uni 'baar mo 'koshu ki isa nyori montal 'de/ mo. Wakki/ tom bungwar isa 'dej kamu/ taku mo tani aris uni 'baar mo 'kunya bwa mo imontal 'de/ mo be.

²⁷ Shwane/ um ta bungwar is ma Kristhos mo dhali umi 'baar mo ta tom bungwar is piti ki she/ ki she/ mo be. ²⁸ Dhali Arungimis a'di ki lege'th kun tiya eya kaniisa mo: Uni gunn kun ta kun twa/a/ mo ta uni gun dhunu ki she/ mo, dhali kuj 'ko'd mmota imançi gwo kun onu is mo dhali kun 'kon ma po/i kwara mmota imançor gwo mo, dhali kun ta imanmii miimer mo dhali kun ta imanwaça waç mo dhali kun ta imanwotha/ woth mo dhali kun ta imanjiya ji mo dhali kun ta imanwal 'twan tiya ki she/ ki she/ mo be. ²⁹ A/ aris uni 'baar mo ta uni gun dhunu ki sheya? A/ aris uni 'baar mo ta uni gun ta iman/o gwo isa? A/ aris uni 'baar mo ta imançor gwowa? A/ aris uni 'baar mo mii miimera? ³⁰ A/ aris uni 'baar mo bu'th to gun çinu ki me'd mo mmowaça waç mowa? A/ aris uni 'baar mo mishki 'twan tiya wal

mowa? A/ aris uni 'baar mo ta imanluk 'twaa? ³¹ Hili tayi ki bwa jin onu ka daran du mo gom to gun çinu ki me'd mo kun yipu mii is mo.

Mo/en

Dhali aha/ mina tor a'di um jin 'ce'de'da po/ mo a'di jin 'boro'd ki isi 'bor gana/ mo be.

13

¹ Wakki/ aha/ mina o gwo ki 'twa/ gi 'kwani mo dhali ki 'twa/ gi iman'doyu gwo mo tani ihili aha/ dara gi mo/en mo tani aha/ gwona is 'te/ me'da sahan gurany 'per mo walla me'da sahana shu e mo jin tiri'd ki nyanye/ mo. ² Wakki/ aha/ tana gi mom'bi'th mo mmo/ o gwo is mo dhali mmomisha ris gwo 'baar mo kun ta gwo kun baku 'ban mo dhali aris yuk mo si'da/, dhali wakki/ aha/ tana gi mongam gwo isi 'baar mo, wakan mmomish joç wosh kun turatur mo tani ihili aha/ dara gi mo/en mo tani aha/ tana toj kamuwa? ³ Wakki/ aha/ çina tom pemi 'baar mo kun taka/ mo dhali wakki/ aha/ pisha is pem ki o'd mo mmopur mo tani ihili aha/ dara gi mo/en mo tani aha/ kala toj kamu/ 'kup paa? ⁴ Mo/ en a'di ta mon'kuç bwa mo dhali momii ki bwançush mo. Mo/en ta mii mmoça'c bwa mo yisa walla mmokar 'ba/ ki ca mo yisa. ⁵ A'di yisa kar is ki ji gi mish to mo yisa walla mii mii jin mantharamandhar yisa. Mo/ en diki ses mo mmomii a'di jin o a'di bwa mo. A'di diki shwa mii ki o'd mo walla

push gwo shi/i'd eya du mo.
 6 A'di yisa 'kunya bwa mo gom tonthus gun thamu mii mo yisa, hili a'di 'kunya bwa mo gom mii kun miinu ki miinj gana/ mo be. 7 Mo/en a'di dininki'da ris to 'baar mo she/ mo, a'di gama'da ris gwo 'baar mo is mo, a'di ta'd ga 'tej kape/ gom to 'baar mo, a'di 'dim 'kup gom to 'baar mo.

8 Mo/en midi diki wu 'kup mo. Me'd gwo jin onu is mo tani a'di midi pe mo. Me'd gwo jin onu ki 'twanj 'kwani mo tani uni mini dak mo. Me'd gwo gi yuk mo tani a'di midi pe mo. 9 Haali/ monyith bana mo tani a'di a^hha 'ban mo dhali gwom bana jin ona ana is mo tani a'di a^hha 'ban mo be. 10 Hili ki a'dim 'borganj gana/ midi pu'du/ mo tani a'di jin a^hha 'ban mo tani midi pe mo be. 11 Ki aha/ tana a'ci mo tani aha/ ona gwo mo me'da 'ci mo, aha/ kulumkina gwo ibwa mo me'da 'ci mo, aha/ miina mii me'da 'ci mo. Ki aha/ wara ki wathi/ mo tani aha/ dhalkina mii ma 'ci 'pen mo. 12 Haali/ shwane/ to parkina ana e eya hiljaro/ jin dukaduk mo tani, hili yilanj kamu/ ka karambor mo. Shwane/ 'bana kamu/ mishka/ mo. Hili yilanj kamu/ mo tani aha/ mina mish 'bani 'baar mo, isi kani me'd jin mishkunu aha/ 'bani 'baar mo be. 13 Wakan monjam gwo is mo dhali mo ma 'tej kape/ 'dapan ki me'd mo ki mo/en mo, uni kwara gwansan mo. Hili a'di jin ca'd ki canj gana/ mo mmobol gwoho e mo tani a'di ita mo/

en mo be.

14

'Twan Tiya dhali Mo jin Onu Gwo Is mo

1 Kari mo/en mmota tom bum jin mina umi gu ki e mo dhali oyi bwa ka daran du mo gom to gi shi/in gun cinu ki me'd mo isi ki ji mum mo ki um mini o gwo kun onu is mo. 2 Haali/ wathin 'de/ jin midi o gwo ki 'twanj kamu/ mo tani diki o gwo gom 'kwani 'te/ mo, hili goma Arungimis mo. Haali/ jan tal 'denj kamu/ diki mish a'di gwo 'ban mo, hili a'di oki gwo jin baku ki Shi/in mo be. 3 Hili 'bwanu'b gwoj kamu/ a'dihe/ be, gom a'di jin oki gwo is mo tani a'di torki 'kwani gwo mo gom monyanj is buni mo dhali mmo'bi'th uni adu is mo dhali mmomalasa dum buni mo be. 4 A'di jin oki gwo mo ki 'twanj kamu/ mo tani a'di nyanjki is pitinj gana mo, hili a'di jin oki gwo is mo tani a'di nyanjki'da kaniisa is mo be. 5 Hili aha/ njapa umi 'baar mo mmo/o gwo ki 'twan tiya mo, hili isi kani aha/ ona bwa ki um mini o gwo is mo. A'di jin o gwo is mo tani a'di ekki'd ki a'di jin o gwo ki 'twanj kamu/ mo isi ciki/ jan tal 'denj kamu/ midi luk 'twa/ mo, wakan ka kaniisa minu 'taki nyanj is mo be.

6 Shwane/ iwak mo, wakki/ aha/ mina pu'dku/ i um mo mmo/o gwo ki 'twan tiya mo tani aha/ mina 'taki mii shi/ miim 'boro'd wakata mo gom um mo? hili isi ciki/ mo aha/ mina be'd ki um gwoj kamu/

jin ta ji gi miinu 'cee mo walla moyuk mo walla gwo jin onu is mo walla gwo jin toru mo. ⁷Hili isi kan wakki/ to gun miinu to mme'd mo kun dar ki mondiki/e mo me'da thathar mo walla adhenhenye/ mo tani 'koki lugum ko mo ka 'dete/ 'dete/ tani ki 'kwani mini mish ki ja pinu mo? ⁸Dhali wakka pulun diki ko mo mmo/ak 'kus e mo tani aja a'di midi thoson is mo gom mmo/as mo? ⁹Wakan wakki/ um ki is bum mo o gwo ki 'twan kamu/ mo jin molu cik mo tani 'kwani mini mish gwo 'ban kata a'di jin onu mo? Haali/ um tor ki gwo ki buthur gana/ mo be. ¹⁰Gwon kamu/ maça/ minu dhaña? Aris 'twa/ tana ris ka ris kun 'kokin ki she/ ki she/ mo e mony'cesh mo dhali jan kamu/ yisa dar gi 'pemen. ¹¹Hili wakki/ aha/ dinaki mish 'pemen gwo ki 'twa/ yan mo tani aha/ mina ta amanmol 'twa/ yan cik mo goma mantor gwo mo dhali amantor gwo yan mo midi ta amanmol 'twa/ yan tor gom aha/ mo be. ¹²Wakan, um ki is bum mo tani me'd jin ganankina um 'ba/ mo gom mo jin minu tor mii gi Shi/ in eya tente/ mo tani shwayi ki o'd mo mmobol mii e mo mmonyanya kaniisa is mo.

¹³Wakan a'di jin o gwo ki 'twan kamu/ mo midi mii 'tho mo gom mom'bi'th mo gom 'twa/ jin minu luk mo be. ¹⁴Haali/ wakki/ aha/ 'thona ki 'twan kamu/ mo tani shi/ in pem 'tho'd mo, hili adum pem mol maman dho'th mo

be. ¹⁵Dhali aha/ mina miya ta mo? Aha/ mina 'tho mo ki shi/ in mo dhali aha/ mina 'tho mo ka du si'da/ mo. Dhali aha/ mina yuk gway ki shi/ in mo dhali aha/ mina yuk gway ka du si'da/ mo be. ¹⁶Wanya/ 'te/ ba/, wakki/ /e 'bori mii ki shi/in mo tani ka cin kamu/ jin mol 'twa/ yan wal mo tani midi mish gwo o mo ki: Amen, kata mo gom mo ma 'bor bwam pini jin 'bora /e a'bor bwa i is mo ki a'di diki mish gwo jin ona /e moyi? ¹⁷Haali/ /e mini ci mom'bor bwa i is jin ha me'd mo, hili wathin kamu/ yisa minu nyan is mowa. ¹⁸Aha/ 'borkina Arungimis bwa i is mo ki aha/ okina gwo ki 'twan tiya mo mmobol um 'baar mo e mo. ¹⁹Bahili eya kaniisa mo tani aha/ mina dhal mii e i is mo mmotor um gwo mo jasi mudhe'd ka dum pem mo, ma kan mo mmoye'th kun tiya sho'k mo, ki gwo gun 'koni alaapi 'kume'd mo jin miga/ tor ki 'twan kamu/ mo be.

²⁰Iwaka, dhalku/ ki 'ko mo mmota uci mo e gwom bum kun kuluma umi bwa mo. Gom gwon thus mo tani wari ki usha na/ mo hili e gwo gun kuluma umi bwa mo tani tayi ku gun isin mo. ²¹E gwonkan jin cikunu mo tani a'di 'kwarkunu mo ki: Ki 'twa/ gi 'kwanin tiya mo dhali ka le'd gi 'kwani ki she/ mo tani miga/ tor gwo ki 'kwani gwansan mo, dhali isi kani uni si'da/ mini 'koki dhu 'ce gom aha/ mo. A'di ta gwo jin ona Tapa mo. ²²Wakan 'twan tiya uni ta jamas mii

mo, yisa gom uni gun gam gwo is mo hili gom uni gun dar gi gwo jin gamu is mo. Nye, gwo jin onu is mo tani a'di yisa gom uni gun 'kon ki dar gi gwo jin gamu is mo, hili gom uni gun gami gwo is mo be. ²³ Wakki/ wakan mo tani akaniisa 'baar mo ka tul 'kup mo dhali uni 'baar mo o gwo ki 'twan tiya mo tani dhali 'kwani gun 'kon ka pije/ walla gun daran ki gwo jin gamu is mo tani wakki/ uni ciçin mo tani mina uni 'koki o gwo ki um sona du mowa? ²⁴ Hili wakki/ uni 'baar mo o gwo is mo dhali a'di jin dara'd gi gwo jin gamu is mo walla akamu/ jin di'd ka pije/ ciçki'd mo tani a'di sugu adu mo ki uni 'baar mo dhali a'di doṭu gwo gom miim piti mo ki uni 'baar mo si'da/. ²⁵ Adum piti jin di'd ki kup mo tani thisu ṭor mo be. Dhali wakan mmobitkina a'di bwam/ em piti a'cesh mo tani a'di midi luṇa Arungimis mo dhali ṭor eya tente/ ka Arungimis ka jin gana/ a'di di'd e bwam um mo be.

Aris To 'Baar mo Minu Mii ka Para Po/ mo

²⁶ Kataye si'da/, iwak mo? Ki um tulki is mo mmontal 'de/ mo um ka 'dete/ 'dete/ yukki gway mo dhali ta gi gwo jin ṭoru mo dhali gwo jin 'ceenu mo dhali 'twaṇ kamu/ jin ṭoru mo walla gwo jin luṅuwa luṅ mo. Dhalka ris to 'baar mo miinu mo mmonyana nyan mo. ²⁷ Wakki/ wathin kamu/ wal 'twaṇ kamu/ mo tani dhalki uni mini mii 'ko jasi su/ mo

walla midi mii ta jasi kwara mo dhali uni gwan ka 'dete/ 'dete/ ki jin garr mo dhali dhalki jaṇ kamu/ iluki 'twa/ mo. ²⁸ Hili wakki/ jaṇ kamu/ midi diki di mo mmoluk 'twa/ mo tani dhalki uni ka 'dete/ 'dete/ 'peni uni mo 'kon ki shwam mo eya kaniisa mo dhali o gwo ki is buni mo dhali eya Arungimis mo be. ²⁹ Dhalki uni su/ walla kwara gun ta iman/ o gwo jin onu is mo mmoṭor gwo mo tani dhali dhalki kun tiya uni nyith a'di jin onu mo. ³⁰ Wakki/ gwo jin 'ceenu onu gom a'din kamu/ jin di'd ki she/ mo tani dhalki a'di jin twa/a/ ca'ba'd ki shwam mo. ³¹ Haali/ umi 'baar mo mini mish gwo o jin onu is mo ka 'dete/ 'dete/ mo. Wakan ki umi 'baar mo mini mish gwo 'ban mo dhali umi 'baar mo minu 'bitha du is mo be. ³² Dhali shi/in gi iman/ o gwo jin onu is mo tani uni 'dapan ki gwo jin onu is mo be. ³³ Haali/ Arungimis yisa ta'da Arungimis jin dunṅurki mii mo, hili a'di ta ji gi mo ma ku'th is mo be.

Me'da risa kaniisa 'baar mo gi imandhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani ³⁴ up mini mii 'ko ki shwam mo eya kaniisa mo. Haali/ uni 'konuki dhal bway mo mmo/ o gwo mo, hili uni mini mii 'ko ki 'ko'd me'd mo me'd isi gwonṅan jin cikunu mo jin o gwo kan si'da/ mo. ³⁵ Wakki/ toṇ kamu/ di'd jin ona bwa uni mmomish mo tani dhalki uni idoṭ ikathim buni e gu'b buni mo. Haali/ a'di ta mii jin

'the is ki 'the mo goma 'bom mmotor gwo eya kaniisa mo be. ³⁶ Katintaye? Ki gwo ma Arungimis piyi'd 'peni uma? Walla a/ um a'di um 'cena ijidhirkina a'di mowa?

³⁷ Wakki/ wathin tal 'der kamu/ midi kulum gwo ibwa mo ki a'di ta a'di jin midi o gwo is mo walla gom to gi shi/ in mo tani a'di midi 'taki nyith gwo gom gwom pem jin 'kwarka/ mo gom um mo ta gwonkan gi Tapa mo be. ³⁸ Wakki/ wathin tal 'der kamu/ diki mish a'di yan mo tani a'di minu mish 'ban mo yisa. ³⁹ Wakan iwak pem mo, oyi bwa ka daran du mo mmo/ o gwo jin onu is mo dhali dhalku/ ki nona non ki bway mo mmotor gwo ki 'twan tiya mo. ⁴⁰ Hili aris to 'baar mo minu 'taki mii mo ki mii jin thuku mo dhali ka para po/ mo be.

15

Mompi jin Piyin ma Krīst̩hos mo

¹ Dhali shwane/ aha/ mina ka um gwo e mo, iwak mo, e gwom 'borga/ jin cikika/ um mo, a'di jin bu'thkina um mo dhali a'di jin doshkina um apo/ mo be. ² Gwo jin wothkunu um mo wakki/ um mini bu'th a'di mmoṭel shoki cine/ mo, - isi ciki/ um gamki a'di is ki pe'th mo.

³ Haali/ aha/ cikina a'di um a'di jin midi mii ta to jin midi mii ta jin t̩wa/ a/ mo a'di jin bu'thkika/ mo si'da/ ka Krīst̩hos wuki'd mo gom miinthus bana mo isi

me'd gwo ma Arungimis kun 'kwarkunu mo be. ⁴ Dhali a'di kankunu mo dhali a'di cuki mis mo ka cim kwara isi me'd Gwo ma Arungimis jin 'kwarkunu mo be. ⁵ Dhali a'di piki'da Sapa i is mo dhali yan'ko'd e uni gun tana 'kume'd i'ce'dka su/ mo be. ⁶ Dhali yan'ko'd a'di piki 'kwani gun bol 'kwani e mo kun 'koni iss* 'kwanimpa i/ iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa imudhe'd apo/ mo ki me'd 'der gana/ mo. Kun tiya ka woho/ mo tani uni 'kon ki e mo naskina/, ba kun tiya uni i/ ishki e mo be. ⁷ Yan'ko'd a'di piki'da Yakuubi is mo, dhali yan'ko'd a'di piki uni 'baar mo i is mo kun dhunu ki she/ mo. ⁸ Dhali 'ko'di uni 'baar mo tani a'di piki aha/ i is si'da/ mo me'd ara ṅan 'de/ jin daḳa sulu adho'th mo be. ⁹ Haali/ aha/ tana a'di jin pisi'd ki uni gun dhunu ki she/ mo, mmodika/ ki ha me'd mo jin minu yuk aha/ ki a'di jin karu ki she/ mo haali/ aha/ to'ckina akaniisa ma Arungimis bwa mo be. ¹⁰ Hili ka 'the ma Arungimis mo tani aha/ be itana aha/ mo, dhali ka 'them piti 'kup ki aha/ mo tani a'di yisa ki petha. E gwo gi ca'ckon mo tani aha/ miikina tu'c jin 'batha'ba'th mmobol unin tiya e mo gun miikin mo. Ba a'di yisa ta aha/ mo, hili a'the ma Arungimis mo, a'di jin diki'd e aha/ mo be. ¹¹ Wakki/ a'di ta aha/ walla uni mo tani wakan aman cikina um gwo mo dhali wakan um gamki gwo is mo be.

* 15:6 kumsumiyya

Mompi jin Pikina ku gun Wukin mo

12 Dhali wakka Kristhos cinu gwo mo me'd jin pikina a'di mo 'peni mowu mo tani kata ona uma tiya gwo mo ki mo jin piyunu/ mo 'peni mowu mo piyi'd mo? 13 Hili wakki/ mo jin piyunu/ mo 'peni mowu mo piyi'd mo tani aKristhos si'da/ yisa 'de'kkunuwa. 14 Wakka Kristhos minu 'taki 'koki 'de'k mo tani gwo jin cina aman mo tani midi ta jim pe'th mo dhali mongam gwo is bum mo si'da/ midi ta jim pe'th mo be. 15 Isi kan aman mina ta ku gi minu gam mo gun thisu hash mo goma Arumgimis mo haali/ aman tena gwo mo goma Arumgimis mo ki a'di 'de'kki'da Kristhos mo 'peni mowu mo a'di jin dina a'di ki 'de'k mo wakki/ a'di ta gwonj gana/ mo wakki/ uni gun wukin mo 'konuki 'de'k mo be. 16 Haali/ wakki/ uni gun wukin mo 'konuki 'de'k mo tani wakan si'da/ Kristhos dinuki 'deku/ mo be. 17 Wakka Kristhos 'konuki 'deku/ mo tani mongam gwo is bum di'd ki pe'th mo dhali um 'kon mo naskina/ e miinthus mo be. 18 Dhali uni gwansan si'da/ gun ishki e mo eya Kristhos mo tani minu 'ce'd sho'k mo be. 19 Wakki/ e monj'koki/ e yan jasi kan mo tani ana gun 'kona eya Kristhos mo tana gi mo ma 'tej kape/ mo tani ana 'baar mo tana 'kwani gun boṭa ki shi/ gana/ mo mmobol 'kwanin tiya 'baar mo e mo be.

20 Hili shoka 'cesh gana/ mo

tani aKristhos 'de'kkunu mo 'peni mowu mo, a'di yansan jin ta maman jin t̩wa/ a/ ki uni gwansan kun ishki e mo be. 21 Haali/ ki wathimpa mo tani a'di pu'dkina wu mo dhali ki wathimpa mo tani a'di pu'dkina mo jin piyunu/ mo si'da/ 'peni mowu mo be. 22 Haali/ me'd jin wukina 'kwani 'baar mo eya Adam mo tani wakan si'da/ eya Kristhos mo tani aris uni 'baar mo minu dhu ki e mo be. 23 Hili aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo e mo ma para pom buni mo tani aKristhos ta maman ma 'kan 'kup jin t̩wa/ a/ mo dhali yan'ko'd e yam piti jin mina a'di pu'du/ mo tani uni gwansan kun ta ku ma Kristhos mo be. 24 Yan'ko'd 'pemen midi pu'du/ mo ki a'di midi ci bampa/ ka Arumgimis mo a'di jin ta Com mo i'ko'di a'di midi 'ce'da ris mo gun tanu tapa sho'k mo dhali aris mo gun tanu ki moshirr mo dhali aris mom'bi'th mo be. 25 Haali/ a'di midi mii ta Tapa mo ntagi a'di midi dhu aris uni 'baar mo kun ta 'kup gi a'di mo e bwan'kwariny sho'k piti mo be. 26 Dhali 'kup jin ta jinj 'ko'd jin minu 'ce'd sho'k mo tani ta wu mo be. 27 Haali/ Arumgimis dhuki'da ris to 'baar mo 'ko'di me'd piti mo e bwan'kwariny sho'k piti mo be. Hili ki a'di o gwo mo ki: Aris to 'baar mo dhukunu mo 'ko'di me'd piti mo e bwan'kwariny a'di mo tani a'di di'da tente/ ba/ ki a'di jin dhuki'da ris to 'baar mo e bwan'kwariny me'd piti kan

mo tani a'di di'd ka po/ mo be.
²⁸ Ki aris to 'baar dhukunu
 mo 'ko'di me'd piti mo tani
 Ya/ si'da/ ki is piti mo minu
 kar 'ko'di me'di a'di mo a'di
 jin dhuki'da ris to 'baar mo e
 bwan'kwariny me'd piti mo,
 ka Arungimis midi ta aris
 to 'baar mo goma ris 'kwani
 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo be.

²⁹ Maça/ 'te/ ba/. Ki gwonta
 ona 'kwani gwo mo gom gwo
 jin miinuwa mii ki yi'de/ mo
 gom gway gi uni kun wukin
 mo? Wakki/ uni kun wukin
 mo 'konuki 'deku/ 'baar mo
 tani atinta miinu 'kwani ki
 yi'de/ gom gway buni mo?

³⁰ Kata si'da/ dikika/ e mo
 jin 'dishu 'twa/ aha/ wu mo?

³¹ Aha/ usha mo, iwaḵ mo,
 gom miim pem jin karka/ is
 ki ca mo e um mo a'di jin
 taka/ eya Kristhos jin ta'da
 Yesus Tapam bana mo tani
 aha/ wukina isa yempa/ mo
 be. ³² Dhali to jin ta shi/
 miim 'boro'd gom aha/ mo
 tani ta'da ta mo wakki/ aha/
 ona gwo me'd wathi/ en'thi/
 mo, wakki/ aha/ askina ki to/
 e gi Pan Epasus mo? Wakki/
 uni gun wukin mo 'konuki
 'deku/ mo tani: Dhalki ana
 shwana to mo dhali pi to mo
 haali/ ka'thamo/ mo tani ana
 ki wu mo be. ³³ Dhalku/ ki ta
 ku gun minu he'k e mo. Mii
 jin cenu e ki tonthus mo tani
 uni shi/ i miim 'boron kun
 boṭu mo be. ³⁴ Kulumi gwo
 ibwa mo ki kulum gana/ mo
 ma. Dhali dhalku/ miinthus
 ki mii mo dok/ e haali/ kun
 tiya 'koki misha Arungimis
 mo. Aha/ ona gwo yansan
 mmo'the um is mo be.

*Mompi jin Piyunu ki
 Bunḡwar Is mo*

³⁵ Hili 'kwanin tiya ka
 'dete/ 'dete/ mini doṭ gwo
 mo ki: Ki ku gun wukin
 minu 'deku kataye? Dhali
 ki bunḡwar is jin wakata
 imina uni pu'du/ mo? ³⁶ /E
 wathim pus yan mo! To jin
 sina / e mo tani a/ a'di midi
 di ki e itwa/ a/ mowa hili isi
 ciki/ a'di midi wu mo be.
³⁷ Dhali a'di jin sina / e mo
 tani diki ta bunḡwar is mo
 jin mina a'di di mo tani, hili
 jasi emena 'de/ mo, wariba/
 midi ta pos bunyan mo walla
 emen posa kamu/ mo. ³⁸ Hili
 Arungimis ki ci a'di bunḡwar
 is me'd jin kwanykina a'di
 a'di mo. Dhali arisa ka'bany
 to ki she/ ki she/ mo tani
 cina a'di bunḡwar is bunḡ
 gana/ mo be. ³⁹ Haali/ aris
 shuman is yisa nyakkana, hili
 bunḡwar is tal 'de/ gom 'kwani
 en'thi/ mo, dhali bunḡwara
 kamu/ goma ris tonycuk
 mo, dhali bunḡwara kamu/
 goma ris tonyjeshe/ mo dhali
 bunḡwara kamu/ goma ris to
 yi'de/ mo. ⁴⁰ Wakan si'da/
 aris bunḡwar isa tiya ta ku gi
 momis mo dhali wakan si'da/
 aris bunḡwar isa tiya ta ku
 ga 'cesh mo. Hili monyca gi
 bunḡwar is gi momis mo tani
 a'di tal 'de/ mo dhali monyca
 gi bunḡwar is ga 'cesh mo
 tani a'di ta jan kamu/ mo
 be. ⁴¹ Dhali monycaḡ kamu/
 'de/ goma tente/ mo dhali
 monycaḡ kamu/ goma ppe
 mo dhali monycaḡ kamu/
 goma risa cul mo. Haala cula
 kamu/ dina ca ki she/ 'pena

cula kamu/ mo be.

⁴² Wakan si'da/ a'di nyakka'd ki mo jin pinu 'peni mowu mo be. A'di jin sikunu mo tani a'di mishi pu/ mo, dhali a'di jin 'de'kkunu mo tani a'di moli pu/ mo be. ⁴³ A'di sikunu mo ki dar gi montak mo, dhali a'di 'de'kkunu mo e monyca mo. Dhali a'di sikunu mo ki is jin 'ka'da'd mo, dhali a'di 'de'kkunu mo ki mom'bi'th mo be. ⁴⁴ A'di sikunu mo ki is bungwar jin ta shuman is mo dhali a'di 'de'kkunu mo ki bungwar is jin ta ji gi to gi shi/in mo. Wakki/ bungwar is jin ta ji gi shuman is di'd mo tani wakan si'da/ bungwar is gi to gi shi/ in di'd mo be. ⁴⁵ A'di i'kwarkunu gwo gi wakan mo be ki: Dhala Aadam yan jin ta jin t̲wa/ a/ mo tani warki'd ki to jin di ki e mo, dhala Aadam jin ta jin 'ko'd mo tani warki'd ki shi/in jin ci mondiki/e mo be. ⁴⁶ Hili a'di yisa ta to gi shi/in jin ta jin t̲wa/ a/ mo, hili a'di jin ta ji gi shuman is mo dhali yan'ko'd ji gi to gi shi/in mo be. ⁴⁷ Wathi/ jin ta jin t̲wa/ a/ mo tani a'di ta jany 'cesh mo, wathi/ jin cila bu'd mo. Dhali wathi/ jin ta jin 'ko'd mo tani a'di 'peni momis mo be. ⁴⁸ Me'd jin tana wathi/ jim bu'da 'cesh mo tani wakan si'da/ aris uni gwansan ta ku gi bu'da 'cesh mo. Dhali me'd jin tana wathi/ ji gi momis mo tani wakan si'da/ uni gwansan kun 'kon e momis mo. ⁴⁹ Me'd jin kalkina ana jamas gi wathi/ gi bu'da 'cesh mo tani ana si'da/ mina kal

jamas gi wathi/ jin ta ji gi momis mo be. ⁵⁰ Aha/ tora um gwo yansan mo, iwak mo, shuman is dhala bas mo tani uni mol mal gi Bampa/ ma Arungimis gam mo walla si'da/ to jin mishi pu/ mo tani mol gam mal gi a'di jin moli pu/ mo be.

⁵¹ Hili, aha/ tora um gwo jin ta jim bag mo. Ki ana 'baar mo mina 'koki ish e mo be, hili aris ana 'baar mo minu ak e mo be, ⁵² e mo jin ta ari mo mo, dhali e mo jin 'kamu'thkunu e mo tani ka poome/ jin ta jin 'ko'd dhalkunu me'd mo be. Haala poome/ midi koyu/ mo dhali uni gun wun mo tani minu 'deku/ mo e bungwar kun moli pu/ mo dhali ana minu ak mo be. ⁵³ Haali/ bungwar is yan jin mishi pu/ mo tani midi mii war gi bungwar is jin moli pu/ mo dhali bungwar shuman is yan jin mishi wu mo tani midi mii shum mo ki mo jin moli wu mo be. ⁵⁴ Ki a'di jin mishi pu/ mo midi shum mo ki a'di jin moli pu/ mo tani dhali a'di jin mishi wu mo tani midi shum mo ki a'di jin moli wu mo tani yan'ko'd a'di mina gwo pu'du/ mo jin onu jin 'kwarkunu mo cikise/ mo be ki:

Mowu a'di loskunu mo e mo jin pinu mii e mo be.

⁵⁵ Ayy wuwa, mane miim pini jin pina /e mii eye?

Ayy wuwa, mane mom pini jin woja /eya wojje?

⁵⁶ Mowoj jin woja wu mo tani a'di ta miinthus mo dhali mom'bi'th gi miinthus mo tani a'di ta gwonkan jin cinu

mo be. ⁵⁷ Hili mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo midi di mo goma Arumgimis mo a'di jin ciki ana momp̩i mii e e Tapam bana jin ta'da Yesus Krist̩hos mo be.

⁵⁸ Wakan um pem gun enka/ mo, kun tana wak mo tani teli mo dhali tayi ku gi minu mol joç mo dhali 'dapi 'twa/ mo isa yempa/ eya tu'c gi Tapa mo mmomisha um ki um 'koki miiya tu'c gi Tapa ki pe'th mo be.

16

Mo jin Cinu To gom Uni kun Dhunu mo ki She/ ki Dhelel Dhelel mo

¹ Dhali isi gwo gom to jin cinu mo gom uni kun dhunu mo ki she/ ki dhelel dhelel mo. Me'd jin kankika/ 'kwanin̩ kaniisa gi Pañ Galathiyya gwo mo tani wakan si'da/ miiyi um a'di mo ma. ² Ka cim jin t̩wa/a/ ka dhas mo isa yempa/ mo tani aris um ka 'dete/ 'dete/ mo mini dhu to 'pen ka piye/ mo dhali dhu a'di e mo jin dhunu to mo, ma to yin jin gamkina um mo, wakan ki to gun cinu mo tani minu 'koki mii tul is mo me'd jin miga/ pu'dku/ mo be. ³ Dhali ki aha/ mina bumburku/ mo tani aha/ mina hashki uni gwansan gun mina umi mish 'ban ki gwo jin 'kwara um mo mmokal tom bum jin cina um ki me'd mo e Pa Urushaliim mo be. ⁴ Wakki/ a'di midi 'taki ta shi/ miim 'boro'd gom aha/ mmoyaku/ mo si'da/ tani uni mini ta kum pem kun mini sus aha/ mo be.

Mo jin 'Kawurkunu mo gom Ii jin Iinu mo

⁵ Aha/ mina buti um mo 'ko'di mom pem jin miga/ pe Pam Makiduniyya mo haali/ aha/ dina gwo ibwa mo mmoya pe Pam Makiduniyya mo be. ⁶ Dhali wari aha/ mina ça'b nyakki um mo walla isi kan aha/ mina 'baar mondit̩ mo nyakki um mo, wakan ki um mini sus aha/ e yam pem jin yaka/ mo e mo gunn kun miga/ ya mo be. ⁷ Haali/ aha/ ona bwa mmopar um e shwane/ mo, yisa jasi e yampe yisa. Aha/ tana gi mo ma 'teñ kape/ mo mmo'baar yila tiya mo nyakki um mo wakki/ Tapa midi dhal aha/ bway mo be. ⁸ Hili aha/ mina ça'b mo e Pan Epasus mo ntaga Acim Kamsiin mo be. ⁹ Haala campur wangala wangal mo dhali mo jin midi uma tu'c mo tani a'di ka'dkunu aha/ mo dhali 'kwani kun ta 'kup mo tani tana ris ka ris mo be. ¹⁰ Ka Timuṯhawuus midi pu'dku/ mo tani hili a'di i e ki 'bore/ mo ma mmokar a'di ki kar 'pempa mo e bwam um mo haali/ a'di miiki'da tu'c gi Tapa mo me'd aha/ mo be. ¹¹ Wakan dhalku/ ki dhal wathin 'deñ kamu/ bway mo mmowak a'di mo. Susu/ a'di e bway piti ki monku'th is mo ki a'di midi 'taki doku/ i aha/ mo, haali/ aha/ timkina a'di mo nyakka wak mo be.

Kwalany 'Te/ be. Gwondot̩ kun Dotu mo dhali Monthe Me'd mo be

¹² Haali/ goma kam bana ka Abulluus mo tani aha/ okina bwa ka daran du mo gom

a'di mmobuṭi um mo nyakka waka tiya mo, hili a'di yisa ta bwa ma Arungimis mo gom a'di mmoyaku/ shwane/ mo. A'di midi yaku/ mo wakki/ a'di ta'd gi embula 'borga/ mo be.

¹³ Koyi ki montim mo mo ma. Doshi mmotel shoka 'cesh e mongam gwo is bum mo. 'Bithi adu is mo dhali 'bithi ki 'bi'th mo. ¹⁴ Dhalka ris to gwansan gun miina um mo tani miinu ki mo/en mo.

¹⁵ Shwane/ iwak mo, um mishin ki kuṅ gu'b ma Istipanus uni ta ku gi twa/ a/ kun gamki gwo is mo e Pa Akaa/iya mo dhali uni dhuki is buniṅ gana/ ki 'kwaniṅ gayiin mo goma tu'c gi uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo be. ¹⁶ Aha/ yuka um mo ki bwa jin o'd ka daran du mo jin mina umi ha gwo gi 'kwani kun wakan e mo dhali ka ris uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo, kun ta kun nyakkana tu'c mii mo dhali kun mii to mo. ¹⁷ Aha/ 'kunya bwa mo gom pu'd jin pu'dkin ma Istipanus mo dhala Purtunatus mo dhala Akaa/ ikus mo haali/ uni 'tu'dki embul bum gun pina um mo ba/. ¹⁸ Haali/ uni yeeyaa/ shi/in pem mo ki jim bum gana/ ilu/ mo. Hayyi 'kwani gi wakansan mo ma.

¹⁹ Arisa kaniisa gun 'kon e Pa Asiyya mo tani hashki um monthe me'd mo. Akiila dhala Piriskilla mo nyakki 'kwaniṅ kaniisa gi gu'b buni mo tani hashki uma du gi monthe me'd e Tapa mo be.

²⁰ Arisa waki 'baar mo hashki

um monthe me'd mo be. Theka the me'd ka rem 'kup ki 'twanṅ gana/ jin pinu mo ma.

²¹ Aha/ jin tana Buulus 'kwarkina monthe me'd yansan ki me'd pem gana/ mo be. ²² Wakka cin 'deṅ kamu/ dara'd gi mo/ en gi Tapa mo tani dhalki a'di jeenu mo. Tapam bam, pu'du/ ma. ²³ A'the gi Tapa Yesu midi di e um mo. ²⁴ Mo/en pem midi di gom umi 'baar mo eya Kristhos jin ta'da Yesu mo be. Amen.

Gwo jin 'Ko'd jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Pañ KURINT̩H̩UUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus a'di jin karu ki she/ mo goma Kristhos jin ta'da Yesus mo ki bwa ma Arungimis mo, dhala Timuthawuus jin ta'da kam bana mo.

Eya kaniisa ma Arungimis mo jin di'd e Pañ Kurinthuus mo nyakkaa ris uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, uni 'baar mo kun 'kokin mo e Pa Akaa/iya mo.

² A 'the e um mo dhali monku'th is 'peni Arungimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

*Mii jin 'Bor ma Buulusa
'Bor Bwa IIs mo 'Ko'di Monto'c
Bwa mo*

³ Mom'bor mii midi di mo goma Arungimis mo dhali Ababa gi Tapam bana ka Yesus Kristhos mo, a'di jin ta'da Baba jin cila momiimii mo dhali Arungimis jin ta ji gi momalasi 'baar mo tani

⁴ a'di jin malaski ana mo eya ris monto'c bwam bana mo, wakan ki ana mina mish malas uni gwansan kun 'kon si'da/ e monto'c bwa mo ki malas jin malaskunu ana ki is bana mo 'peni Arungimis mo be. ⁵ Haali/ me'd jin pwakkunu ana isa nyor ma Kristhos ki nyanye/ mo jin

'koshki a'di mo tani wakan si'da/ eya Kristhos mo tani ana minu pwak momalas si'da/ ki nyanye/ mo be. ⁶ Wakki/ aman toju bwa mo tani a'di ta mii gom momalas bum mo dhali bway mowoth mo. Dhali wakki/ aman malaskunu mo tani a'di si'da/ ta mii gom momalas bum mo jin wana gwo um kani bwa mo ki um 'kucki bwa mo ki 'kari'th mmo'dim 'kup mo e mo gi isa nyor yan jin nyakka'd ki kun 'koshki am mo be. ⁷ Mo ma 'teñ kapem bam mo gom um mo tani a'di molu yikin is mo haali/ aman misha ki um pwakki mo gi isa nyor baman bwa mo tani um si'da/ minu nyak momalas baman pwak mo be.

⁸ Haali/ aman 'tena bwa jin mina umi ta pus mo, iwak mo, gom monto'c bwa jin wa aman kan e bwa mo e Pa Asiyya mo haali/ aman 'kokina mo wakan ki ji uth mo mmomol to kal kun 'thir aman mo haali/ mon'koki/em bam muru'di us kan mo be. ⁹ Hili aman toshkina ki aman bu'thkina gwon dwall jin toru 'twa/a' cesh mmowu mo. Hili a'di yansan mmodhu aman mo mmo'koki cesh mo ki is bam mo, hili eya Arungimis mo a'di jin 'de'kki ku gi wukin mo be. ¹⁰ Hili a'di 'cukki aman mo 'peni mowu yan jin caaca kagahara mo dhali a'di midi 'cuk aman mo. Eya po/ a'di mo tani aman dhukina mo ma 'teñ kapem bam mo ki a'di midi 'cuk am dok/ e mo be. ¹¹ Um si'da/ mini mii woth am ki mon'tho mo, wakan ki 'kwani ka ris

mini mii ci mom'bor bwa i is mo apo/ gway bam mo gom mom'bor mii mo jin cikunu aman mo gom gwo ka ris jin thoḳu mo goma 'tho ka ris kun 'thonu mo.

Mombut ma Buulus jin Dhalkunu 'Pen mo

¹² Haali/ 'bam bam kun dhunu aman ki ca mo tani ta cikise/ mo be jin ta gwo jin cinu mo gom 'twa/ ma dum bam mo ki aman botkina ki mii e mony'cesh mo dhali ki nyanye/ mo tani aman miikina a'di 'kup ki um mo ki mii jin kogu mo dhali ki mii ma gayiin mo dhali ki mii jin daru gi washila/ mo, yisa ki moyuk gi mony'cesh yan mo, hili ka 'the ma Arumgimis mo be. ¹³ Haali/ am 'kwara um gwoḳ kamu/ ka wuny is yisa, hili ki gwo jin mina umi mish deḳ e mo dhali mish 'ban mo. Aha/ tosha ki um mini mish a'di 'bani 'baar mo ki dhegem mo. ¹⁴ Me'd jin mishkina um a'di 'ban ki 'bana kamu/ mo tani ki um mini mish dhu 'ba/ ki ca mo gom aman mo me'd jin misha aman 'ba/ dhu gom um mo ka tee gi Tapa Yesus mo be.

¹⁵ Haali/ aha/ misha ki isi mish gana/ mo gom a'di yan mo, ki aha/ okina bwa mo mmoyaku/ i um itwa/ a/ mo, wakan ki um mini ta gi bwam 'boro'd ka 'bukum 'ban mo be. ¹⁶ Aha/ okina bwa mo mmobuti um mo e bway pem jin yaka/ mo e Pam Makiduniyya mo dhali kulu/ i um ka nyan'ko'd mo 'peni Pam Makiduniyya mo dhali jin mina umi sus aha/ mo e bway pem mo e Pa

Yahuudiyya mo be. ¹⁷ A/ aha/ tana aman/ ak bwa e mo mmo/ o gwo mo ki mii to yansana? Dhali aha/ thosonkina miim pem mo me'd wathi/ gi mony'cesha jin nyon is mo mmo/ o gwo mo ki: Nye dhali Yisa, ki kupa? ¹⁸ Haali/ ka jin gana/ me'd jin tan ma Arumgimis a'di isin gana/ mo tani gwom bam e um mo diki ta gwo ma Nye mo dhala Yisa mo be. ¹⁹ Haali/ Ya/ ma Arumgimis mo jin ta'da Yesus Krist̩hos mo tani a'di jin cikina aman gwo e bwam um mo tani dhali iSil-waanus dhala Timuthawuus mo dhali aha/ mo tani yisa ta gwo ma Nye mo dhala Yisa mo, hili eya Yesus mo tani isa yempa/ mo tani a'di ta gwo ma Nye mo be. ²⁰ Haali/ aris gwo kun on ma Arumgimis is mo tani gamki gwom buni jin onu ki Nye e a'di mo be. A'di be ta 'pemen gwo jin ona ana gwo ki Amen e a'di mo gom monyca ma Arumgimis mo be. ²¹ Hili a'di ta'da Arumgimis be jin telki aman sho'k mo nyakki um eya Krist̩hos mo dhali gwom piti jin kankina a'di am mo be. ²² A'di karki mon'dap piti apo/ am mo dhali ciki aman Shi/in piti eya dum bam mo me'd to jin woḳu/ 'twa/ mo be.

²³ Hili aha/ yukkina Arumgimis mo mmota aman/ o gwo apo/ aha/ mo. A'di ta gwo mmo'tash um 'twa/ mo ki aha/ tukkina is pem mo 'peni mo jin miga/ 'taki yaku/ e Paḳ Kurinḫuus

mo be. ²⁴ Yisa mmomiina aman miin tapa apo/ mongam gwo is bum mo yisa. Aman miikina aṭu'c nyakki um mo gom bwan 'kunygam bum mo haali/ um doshkin mo mmoṭel sho'k mo e mongam gwo is bum mo be.

2

¹ Haali/ aha/ dina gwo ibwa mo yisa mmoyaku/ ibuti um mo ki gwo jin midi ci'th uma du mo. ² Haali/ wakki/ aha/ raka um cidhuwa du mo tani aja a'di midi mii aha/ ki bwam 'boro'd mo, hili a'din 'de/ jin ci'thka/ adu mowa? ³ Dhali aha/ 'kwarkina a'di me'd jin miikika/ mo, wakan ki me'd jin pu'dkika/ mo tani aha/ minu 'koki citha du ki uni gwansan kun mini 'taki 'koki mii aha/ ki bwan 'kunya/ mo. Haali/ aha/ misha ki isa dun gana/ gom umi 'baar mo ki mon'kuny bwam pem mo tani midi 'taki ta mon'kuny bwa gom umi 'baar mo be. ⁴ Haali/ aha/ 'kwarkina a'di i um mo 'peni bwa jin toco'd mo dhali ka du jin 'pe'd she/ mo dhali ki jabu'th jin upka/ mo e em pem mo, yisa mmorak um cidhuwa dum bum mo yisa, hili mmodhal um bway mo mmomish mo/en jin ishki'd ka enthus mo, a'di jin takika/ mo gom um mo be.

Mo ma Mure/ Miinthus jin Dhalkunu 'Pen mo gom A'di jin Dhan'ki Gwo mo

⁵ Hili wakki/ jan tal 'deṅ kamu/ rakki mo jin cidhuwa du mo tani a'di rakki a'di

mo yisa gom aha/ mo, hili ki shem boṅ mo, - a'di yisa ta gwo jin onu ki 'bitha - gom umi 'baar mo. ⁶ Haali/ gom wathin 'de/ wakan mo tani ajisa yansan jin dhukina 'kwani ka woho/ mo tani a'di 'kosh jwa mo be. ⁷ Wakan um mini 'taki mii dhal mii e i is mo mmoṭu'k mo mmodhal a'di amure/ miinthus piti 'pen mo dhali malas a'di mo, walla a'di minu kumki 'twa/ a 'cesh mo ki bwa jin ditadit ki nyanye/ mo. ⁸ Wakan aha/ yuka um mo mmo'deki a'di mo ki mo/en bum mo gom a'di mo be. ⁹ Haali/ gom mii gi wakan mo tani a'di 'kwarkika/ gwo yan mo ki aha/ mina nyo/ um mo dhali mish gwo 'ban mo wakki/ um ta imanha gwo e mo gom to 'baar mo be. ¹⁰ A'din 'de/ yin jin mina umi dhal miinthus piti 'pen mo tani aha/ si'da/ mina dhal a'di miinthus piti 'pen mo be. A'di jin dhalkika/ miinthus piti 'pen mo tani wakki/ aha/ dhalkina miinthus ma cin kamu/ 'pen mo tani a'di dhalkika/ mo gom gway bum mo e bun'kus ma Kristhos mo be, ¹¹ mmonona Setaan 'twa/ mo 'peni mmogam uma du is ki me'd mo gom shi/ miim 'boro'd apo/ ana mo. Haali/ ana yisa tana pus mo goma mak piti yisa.

Mo/is jin Anankin ma Buulus mo Me'd jin Dina A'di e Pan Taruwaas mo

¹² Ki aha/ pu'dkina mo e Pan Taruwaas mo mmoṭi gwom 'borga/ ma Kristhos mo

tani acampur a'di ka'dkunu aha/ mo e Tapa mo be. ¹³ Dhali hili adum pem yisa mish ta gi mosi/is yisa haali/ aha/ dinaki gam akam pem ka Tiithus imun mo. Wakan aha/ bu'thkina moyam pem mo mmoya mo 'peni uni mo mmoya ki sule/ e Pam Makiduniyya mo be.

Mo jin Pinu Mii E eya Krist̥hos mo

¹⁴ Hili mom'bor bwa i is mo midi di mo goma Arungimis mo a'di jin di'd eya Krist̥hos mo jin di'd mo mmoshu ana bway mo isa yempa/ mo e mompi mii e mo dhali e ana mo tani mo jin teru/ mo eya ris mo 'baar mo goma shima kuyga/ gi moyuk piti mo be. ¹⁵ Haali/ ana tana ashima kuyga/ jin cii mo eya Krist̥hos mo goma Arungimis mo e bwaman uni gwansan kun takunu is ki me'd mo dhali e bwaman uni gwansan kun 'ce'dki sho'k mo be. ¹⁶ E jan 'deŋ kamu/ mo tani ashima kuyga/ jin kuyi mo 'peni wu, itan wu mo dhali e jan kamu/ mo ashima kuyga/ 'peni mondiki/ e, itan mondiki/e mo. Kaja a'di i'koshki jwa mo gom to gwansan mo? ¹⁷ Haali/ aman yisa wana e ki 'kwani ka risa, uni gun laṭ 'kwani e gi gwo ma Arungimis mo. Hili mmota 'kwani kun daran ki washila/ mo ki gwoŋkan ma Arungimis mo dhali e jis/ e ma Arungimis mo tani aman ṭorkina gwo mo goma Krist̥hos mo be.

3

Imanmii Mii gom Gwon This jin Gamu Me'd mo

¹ A/ aman ṭelkina mii 'pen mo mmoha me'd dok/ e ibwambori uma? Walla aman mina mii ta gi gwo jin 'kwarkunu mo gom miim 'boron bam mo me'd unin tiya gun miin kan mowa? Walla gwo wakan 'peni uma? ² Um ki is bum ta gwo jin 'kwarkunu mo mmotor miim 'boron bam mo kun 'kwarkunu mo eya dum bum mo kun minu mish mo dhali kun minu deŋ e mo ki 'kwani 'baar mo be. ³ Dhali um ṭoru mo ki um ta gwoŋ 'kwar 'pena Krist̥hos mo a'di jin cikina aman um mo. A'di yisa jin 'kwarkunu mo ka galama risha, hili ki Shi/ in Dheleladhelel ma Arungimis jin di ki e mo, yisa apo/ wosha pa'dga/ mo hili adum pa'dga/ gi wathimpa en'thi/ mo be.

⁴ Jwa jin wuna amana wu i is mo tani eya Krist̥hos mo 'kup ka Arungimis mo be. ⁵ Yisa mmotana aman uni kun mini 'kosh jwa mo ki is bama mmose gwoŋ kamu/ i is yisa me'd jin yayi'd 'peni aman mowa. Mom bam jin 'kosha aman jwa mo tani 'peni Arungimis mo be, ⁶ a'di jin thumki aman mo mmota ku gi mini mii to mo gom gwon this jin gamu me'd mo, yisa e gwoŋkan jin 'kwarkunu mo, hili e Shi/in mo be. Haali/ gwoŋkan jin 'kwarkunu mo tani a'di 'koshki'da 'kosh mo, hili Shi/in a'di ciki mondiki/e mo be.

⁷ Dhali wakki/ mo jin 'dapu/ isi jwa mo, a'di jin cikunu jamas mo apo/ wosha pa'dga/ mo pu'dki'd mo ki mo jin mii ki ra/ ra/ mo, ki 'Kwani ma Israyiil mol bwam/e ma Musa par e mo kan gom mondhel piti mo, mmothiskina a'di e ki liw liw kansan mo tani ⁸ ata gara/ imina mo jin 'dapu/ isi jwa mo jin ta gi Shi/in mo 'taki ku'th is mo ki mii jin miinu ki ra/ra/ kagahara ki nyanye/ mo? ⁹ Haali/ wakki/ mo jin miinu ki ra/ra/ di'd mo gom mo jin 'dapu/ isi jwa mo gom miiwak mo tani mo jin 'dapu/ isi jwa mo gi mii ma kar/ e mo midi mii se ka pije/ ki ra/ra/ mo mmobol jin t̪wa/a/ e kagahara mo be. ¹⁰ Dhali ka jin gana/ e shushan mii yansan mo tani mo jin mii ki ra/ra/ mo tani wara'd ki mo ma ra/ra/ jin diki pi ari shusha kamu/ mo haali/ mo ma ra/ra/ jin ta jin 'ko'd jin bol a'di e mo be. ¹¹ Haali/ wakki/ a'di jin 'baarkunu mo pu'dki'd mo ki mo ma ra/ra/ mo tani a'di jin midi di kan ka go/ mo midi mii ta gi mo ma ra/ra/ kagahara ki nyanye/ mo be.

¹² Me'd jin tana aman gi mo ma 'tenj kape/ gi wakan mo tani aman tana ku gi 'koki ju/ kagahara mo be. ¹³ Yisa me'da Musa a'di jin kumki bwam/ em piti ki burrinye/ mo, wakan jin mina 'Kwani ma Israyiil 'koki hil mo ma ra/ ra/ jin midi 'baar mo me'd jin sula a'di mo. ¹⁴ Hili adum buni 'bi'thkin ki 'bi'th mo. Haali/ ntaga tee yansan

mo tani ki uni denki gwon dhamo/ jin gamu me'd e mo tani burrinyem bwam/ em buni yansan di'd naskina/ kan ki dar gi mompe'd mo haali/ jasi eya Kristhos mo tani a'di kalki a'di mo be. ¹⁵ Nye, ntaga tee yansan mo me'dyin denkina uni Gwo ma Musa e mo tani burrinye/ ki kum uni adum buni 'kup mo be. ¹⁶ Hili wakki/ wathi/ ki tu'k mo e Tapa mo tani burrinye/ a'di pe'dkunu mo be. ¹⁷ Dhali shwane/Tapa a'di ta Shi/in mo dhali mo jin dina Shi/in gi Tapa mo tani a'di idina mo kun 'konu ki 'kus mo be. ¹⁸ Dhali ana 'baar mo dara gi bwam/ e kun kumu mo mmohilkina ana monyca gi Tapa mo dhali mondhel jin dhelu/ mo mo tani ana 'kokunu mo mmo/ak e mo e jamas piti mo 'peni monycan 'denj kamu/ itan monycan kamu/ mo. Haali/ monyca yansan pu'dki'd 'peni Tapa mo, a'di jin ta Shi/in mo be.

4

Kumman To e Ton'kul Bwa mo jin Ta'da Je mo

¹ Wakan, mmotana aman gi mii yansan mmomii mo ki momiimii ma Arungimis mo tani aman yisa min ma dum bami ta'k ka lun'gu'b mo yisa. ² Aman dhan'kina to shigga/ mo dhali mii gun ishuwa'cesh mo. Dhali aman ushkina mo mmobotki mii ma mak mo walla mmolat gwo ma Arungimis e mo, hili mmo'or gwo eya tente/ gom gwonj gana/ mo tani aman mina dhu is bam ki ku gi ha

me'd mo gom 'twa/ ma du ma ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ e jis/ e ma Arumgimis mo be. ³ Dhali isi kan wakki/ gwom 'borgam bam kumu 'kup mo tani a'di kumu 'kup jasi gom uni gwansan kun 'koni mothis e mo be. ⁴ E 'kup miim buni yan mo tani arum gi mony'cesh yan jin luja uni mo tani dha' bki uni adum buni e mo uni gun daran gi gwo jin gamu is mo, mmonon uni 'peni mmopar monkush gi gwom 'borga/ e mo jin ta monyca ma *Kristhos* mo, a'di jin nyakki'da nyak ka Arumgimis mo be. ⁵ Haali/ gwo yan jin cina aman mo tani ta gwom bam ki is bam mo yisa, hili aYesus *Kristhos* jin ta Tapa mo, dhali gom miiny cinjina/ jin tana aman ki is bam mo gom um mo tani a'di gom gway ma Yesus mo be. ⁶ Haali/ a'di ta'da Arumgimis jin o gwo mo ki: Dhalki monkush a'di 'twakki mondhurumi'd bwa mo, a'di jin kushki mo mo eya dum bana mo mmoçi monkush gi moyuk gi monyca ma Arumgimis e jis/ e ma *Kristhos* mo be.

⁷ Hili aman tana gi kumman to yan e ton'kul bwa mo jin ta'da je mo mmoçor gwo ki mom'bi'th yan ta gummpa/ gi monyca ma Arumgimis mo dhali a'di ta jim bam yisa. ⁸ Aman to'ckunu bwa mo ka ris 'twanjal kuku/ mo tani hili mmotha'th 'pena 'cesh yisa, am dunjurkunu adu is mo tani hili mmodirkunu aman e mo ma cis yisa, ⁹ aman

'koshkunu mo tani hili aman 'konuki dhal 'pen mo, aman dorkunu kal 'ko'da 'cesh mo tani hili aman yisa 'ce'dkunu sho'k mowa. ¹⁰ Isa yempa/ aman kalkina e bunçwar is bam mowu ma Yesus mo, wakan ki mondiki/ e ma Yesus si'da/ minu tor eya tente/ e bunçwar is bam mo be. ¹¹ Haali/ ki aman 'kona ki e mo isa yempa/ mo tani aman cikunu mo mmowu mo gom gway ma Yesus mo, wakan ki mondiki/ e ma Yesus mo minu tor mo eya tente/ mo e bunçwar gi shuman is bam mo jin mishi wu mo be. ¹² Wakan ba/ mowu miiki'da tu'c e am mo, hili mondiki/ e e um mo be.

¹³ Me'd jin tana aman gi Shi/ ina 'de/ gi monçam gwo is mo me'd a'di jin di'd e a'di jin 'kwarki gwo ki: Aha/ gamkina gwo is mo dhali wakan aha/ çorkina gwo mo tani, aman gara/ gama gwo is mo dhali wakan aman çorkina gwo mo, ¹⁴ mmomish ki a'di jin 'de'kki Tapa Yesus 'peni mowu mo midi 'de'k aman si'da/ mo nyakka Yesus mo dhali sus am nyakki um mo e bun'kus piti mo be. ¹⁵ Haali/ a'di 'baar mo gom gway bum mo, wakan me'da 'the mmopeperkina a'di e 'kwani ki nyanye/ ki nyanye/ mo tani mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo minu mar is ki nyanye/ gom monyca ma Arumgimis mo be.

Mon'ko ki Monçam Gwo Is mo

¹⁶ Wakan aman mina 'koki biç bwa ka lunçu'b mo. Ba bunçwar isa dhamom bam

a'di shigkunu is mo, hili isi bwamana dum bam mo tani a'di jin yosu ki yos yos isa yempa/ mo be. ¹⁷ Haali/ mo jin toju bwa yansan mo jin tawasha tawash jin di'd jasi ki ari mo mo tani a'di thosonki'd mo gom aman mo mondit̩ ki monyca jin midi di ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo jin molu kar ka par mo. ¹⁸ Haali/ aman 'konaki hil 'kup ki to kun mishu mo, hili 'kup ki to kun 'konuki mish mo. Haali/ to gun mishu mo tani 'kon eya tente/ ki laj laj mo, hili to gun 'konuki mish mo tani uni ta to gun mini 'ko ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

5

¹ Haali/ aman misha ki wak̩ki/ gu'ba'ku/ gi mony'cesh yan mo jin 'kona aman nycine/ 'ce'dkunu sho'k mo tani aman tana gi monyan̩ 'peni Arungimis mo, gu'b jin nyan̩u ki me'd yisa, a'di jin midi di ki sule/ sule/ e momis mo be. ² E mahan ka jin̩ gana/ mo aman ohonkina mo dhali 'kosh kwa/ a/ mo mmoshum mo ki mon'kom bam e momis mo. ³ Wakan ki mo jin mina amani shum ki a'di mo tani aman minu 'koki gam is 'te/ mo be. ⁴ Haali/ me'd jin 'kona aman mo naskina/ e gu'ba'ku/ yan mo tani aman wukina shure/ ki mo/anan is mo, yisa ki aman minu 'koki hi'th is ki to mo, hili ki aman minu hi'th is ki to ki nyanye/ mo, wakan ki bungwar is yan jin mish wu mo tani minu los mo ki mondiki/e yan mo be.

⁵ A'di jin thosonki aman is mo gom to yan gana/ mo tani a'di ta'da Arungimis mo, a'di jin ciki aman Shi/in mo me'd to jin wothu/ 'twa/ mo be.

⁶ Wakan aman isa yempa/ mo tani tana gi mo ma duj gana/ jin 'bidhu is mo. Dhali aman misha ki me'd jin 'kona aman e mon'kom bam e bungwar is mo tani aman si'da ki si'd 'peni Tapa mo be.

⁷ Haali/ aman iina ki mongam gwo is mo, yisa ka shureya.

⁸ Aman tana ga duj gana/ jin 'bidhu is mo, dhali amani imina dhal mii e i is mo mmosi'd mo 'peni bungwar is mo dhali nyak̩ 'ko ki Tapa mo be. ⁹ Wakan wak̩ki/ aman nyaka 'ko mo walla si'd mo tani aman karkina a'di ki tom bam jin guna aman ki e mo mmo'bor a'di bwa mo be. ¹⁰ Haali/ ana 'baar mo mina mii pi mo e bwambor ma kursi ma Krist̩hos gi gwon dwall mo, wakan ki 'kwani ka 'dete/ 'dete/ mo mini 'taki bu'th to kun 'boron mo walla kun shiyin mo be isi me'd mii kun miikina uni ki bungwar is mo be.

Mii jin Miinu To mo goma Gwam jin Gwamkunu mo

¹¹ Gom mii gi wakan mo tani mmomisha aman mii jin minu ko/ Tapa mo tani aman lalkina 'kwani sho'k ki gwo mo. Hili a'di jin tana aman mo tani a'di mish ma Arungimis mo dhali aha/ tana ga 'tej kape/ mo ki a'di si'da/ mishu ki 'twa/ ma dum bum mo be. ¹² Aman yisa dhuna is bam ki ku gi ha me'd mo e um mo dok/e, hili

mmoçi um mo jin raku mo mmodhu is ki ca mo gom am mo be. Wakan ki um mini mish thok uni gwansan gwo mo kun dhu 'bam buni ki ca mo gom is buni mo gom monyca jin dina wathi/ nycine/ mo dhali yisa goma dum piti mo. ¹³ Haali/ wakki/ aman sona du ki is bam mo tani a'di goma Arungimis mo be. Wakki/ aman kutha is mo ki 'cese/ 'cese/ eya dum bam mo tani a'di gom um mo be. ¹⁴ Haali/ mo/en ma Kristhos mo tani a'di 'timkina amana du mo haali/ aman su'kkunuwa du mo ki tal 'deŋ kamu/ wu'd mo gom 'kwani 'baar mo. Wakan aris 'kwani 'baar mo wukin mo be. ¹⁵ Dhali a'di wuki'd mo gom 'kwani 'baar mo ki uni gwansan kun 'kon mo mini dok/e 'koki 'ko mo gom buŋgwar is buni mo hili gom a'di mo jin wuki'd mo gom gway buni mo dhali jin 'de'kkunu mo be.

¹⁶ 'Peni mo yan shwane/ mo, ki mii gi wakan mo tani aman 'konaki nyith wathin 'deŋ kamu/ 'peni ji en'thi/ mo. Isi kani ba am isa gush nyitha Kristhos mo 'peni ji wathimpa en'thi/ mo tani aman nyitha a'di wakan dok/e yisa. ¹⁷ Wakan be wakki/ wathin 'deŋ kamu/ di'd mo eya Kristhos mo tani a'di ta jin this jin uku mo. Miin dhamo/ pekin mo tani dhali hili miin this uni pu'dkin mo be. ¹⁸ Aris uni gwansani 'baar mo 'peni Arungimis mo be, a'di jin gwamki ana mo eya Kristhos mo ki is piti

mo dhali ç*i* ana mii ki mo gi gwo jin gwamkunuwa gwam mo be. ¹⁹ Gwo a'dan be. Arungimis diki'd eya Kristhos mo mmogwamkina a'di 'kwaniny'cesh mo ki is piti mo, yisa mmodhu gwon dhan buni apo/ uni mo, dhali dhu gwo e me'd bana mmoŋor mo, gwo gi mo jin gwamkunuwa gwam mo be. ²⁰ Wakan ana tana iman/ ii goma Kristhos mo, haali/ mo ma Arungimis jin yipkina a'di 'kup mo tani e ana mo be. Dhali aman yukkkina um mo gom gway ma Kristhos mo be: Wari um ki ku gun gwamkin ma Arungimis mo ma. ²¹ Gom gway bana mo tani a'di ki kar a'di mo mmota ji gi miinthus mo, a'di jin molki miinthus mo. Wakan e a'di mo tani ana minu dhuku/ mo ki ku ma kar/e mo goma Arungimis mo be.

6

¹ Mmonyaka um to mii ki a'di mo tani aman malaskina um mo mmo'koki budha 'the ma Arungimis ki pe'th mo.

² Haali/ a'di oki gwo mo ki:

Ka tee jin budhuwa bu'th mo tani aha/ cikkina /e gwo mo dhali woth /e mo ka tee gi mowoth mo be.

Dhali hili mo mo ma. Shwane/ a'di ta'da tee jin budhuwa bu'th shwane/ mo. Hili mo mo ma. Shwane/ a'di ta'da tee gi mowoth mo be.

³ Aman 'konaki kar toŋ kola kamu/ e bway gi jan tal 'deŋ kamu/ mo, wakan ki gwon tutha kamu/ minu 'koki gam mo apo/ miim bam jin miina

am to mo be. ⁴ Hili me'd c̲in̲k̲ina/ ma Arumgimis mo tani am dhuna is bam mo ki ku gun ha me'd mo eya ris 'twaŋkal kuku/ mo. E dhan mon'dim 'kup mo, e mon'to'c bwa mo, e miin̲ kak̲ga/ mo, e mii gun shi/ashi/ mo, ⁵ e mondor mo, eya sijn mo, e mo ma dulatt̲ mo, e mo ma tu'c jin caaca mo, e montima tim mo, en te/ mo, ⁶ ki mii gun dheleladhelel mo, ki moyuk̲ mo, ki mo jin 'kuç̲u bwa ki 'kari'th mo e mo gi isa nyor mo, ki mii jin miinu ki bwaŋkush mo, dhali ki Shi/in Dheleladhelel mo, ki mo/en gana/ mo, ⁷ ki gwoŋ gana/ jin onu mo, dhali ki mom'bi'th ma Arumgimis mo, ki to/as gi mii ma kar/e mo gom me'da bim poros mo dhali me'da cam mo be, ⁸ e montak̲ mo dhali mo jin ushuwa tak̲ tak̲ mo, e gwonthus jin toruwa po/ mo dhali e gwom 'boro'd jin toruwa po/ mo. Aman miinu me'd 'kwani gun he'kkina he'k e mo tani hili aman tana kuŋ gana/ mo, ⁹ me'd uni gun 'konuki mish mo tani hili aman mishu mo ki 'bore/, dhali me'd kun 'kon mo e mowu mo tani dhali hili mo mo ma, aman 'kona ki e mo, me'd uni gun c̲ikunuwa jisa mo tani hili aman 'konuki 'kosh jwa mo be, ¹⁰ me'd kun 'kon ki bwan dit̲adit̲ mo tani hili isa yempa/ mmo'kun̲y bwa mo, me'd uni kun hatha'ko'd ki ha'th mo tani hili aman miikina mii ka ris kun ta pa ki pa mo, me'd uni gun dar gi to mo tani hili aman tana ga ris to 'baar mo

be.

¹¹ Twam bam ka'dkunu mo gom um gi Paŋ Kurin̲thuus mo. Adum bam waŋgala waŋgal mo be. ¹² Um yisa 'tashu 'twa/ ki aman mo yisa hili um i'tashu 'twa/ ka dum bum kun sicasi'c mo be. ¹³ E miim pem jin miga/ kul 'kup ki um mo tani - aha/ mina o um gwo mo me'd um ta uçi mo - Waŋgali adum bum si'da/ mo ma.

Um Ta Monyça'b ma Arumgimis jin Di ki E mo

¹⁴ Dhalku/ ki mash ki uni kun daran gi gwo jin gamu is mo ma. Haali/ mii ma kar/e midi nyak̲ to mii ki to shigga/ kata mo? Walla mon̲kush midi nyak̲ to mii ki mond-hurumi'd kata mo? ¹⁵ Bwa ma Krist̲hos midi gam me'd ki bwa ma Bali/aal mmana mo? Walla wathi/ jin gam gwo is taki'd gi to jin nyak̲ka'd mo ki a'di jin dara'd gi gwo jin gamu is mowa? ¹⁶ Gwo gi wakata mina gu'b gi mondheleladhelel ma Arumgimis gam me'd mo ki ji gi luŋu tompinycon mo? Haali/ ana tana gu'b gi mondheleladhelel ma Arumgimis jin di ki e mo me'd gwo jin on ma Arumgimis mo ki:

Aha/ mina di e uni mo dhali nyak̲ shekem ibwaman uni mo,

dhali aha/ mina ta uni Arumgimis buni mo,

dhali uni mini ta 'kwanim pem mo be.

¹⁷ Gom gwo gi wakan mo tani piyi um ka pije/ mo 'peni uni mo

dhali dhuyi is bum ki she/
'peni uni mo. A'di ta
gwo jin ona Tapa mo.

Dhali dhalki to nyoggan
kamu/ ki ta is ki me'd
mo.

Yan'ko'd aha/ mina hayy um
mo be,

¹⁸ dhali aha/ mina ta um
Ababa mo,

dhali um mini ta iya/m pem
mo dhali i'bwa/m pem
mo.

A'di ta gwo jin ona Tapa mo,
a'di jin ta a'di jin Eka/
Ek mo be.

7

¹ Me'd jin takina ana gi gwo
gwansan gun onu is mo tani
um gun enu mo tani dhalki
ana dhelela is bana mo 'pena
ris mii gun nyo/ i bungwar
isi 'baar mo dhali shi/in mo
mmosus mo jin kogu ki jaro/
jaro/ mo e monko/ goma
Arungimis mo.

*ABuulus 'Kunykina Bwa
mo gom 'Kwanin̪ Kaniisa kun
Ri'ckina Du Is mo*

² Ka'di adum bum gom
aman mo. Aman 'konaki
thu'th to mii e jan tal 'dej
kamu/ mo. Aman 'konaki
pu/ jan tal 'dej kamu/ mo.
Aman 'konaki bu'th shi/ miim
'boro'da kamu/ gom jan tal
'dej kamu/ mo. ³ Aha/ dinaki
o gwo yansan mo mmowaḱ
um mo haali/ aha/ ona gwo
yansan nṭwa/ a/ mo ki um
dhuna aman mo eya dum
bam mo, mmowu mmonṭal
'de/ mo dhali mmo'ko ki e e
monṭal 'de/ mo be. ⁴ Aha/ tana
gi dhan mo jin wuka/ um jwa
i is mo. Aha/ tana gi dhan
mo jin karka/ is ki ca mo gom

um mo. Aha/ 'tu'dkunu mo ki
momalas mo. Ki mom bami
'baar mo jin toju aman bwa
mo tani mon'kuny bwam
pem guski'd ki sho'k piti mo
be.

⁵ Haali/ isi kani ki
aman pu'dkina mo e Pam
Makiduniyya mo tani
bungwar is bam yisa gamki
mo ma si/ isa kamuwa, hili
aman to'ckunu bwa mo ka ris
mo jin tuku mo, mo/as ki us
mo dhali ki monko/ is e bwa-
man mo. ⁶ Hili Arungimis
a'di jin malaski a'di jin
bitkunu bwa ka lungu'b mo
tani malaski aman mo gom
pu'd jin pu'dkin ma Tiithus
mo be. ⁷ Dhali yisa jasi gom
pu'd jin pu'dkina a'di 'te/
mo, hili si'da/ ki momalas
jin malaskina a'di um mo
ki gwo jin torkina a'di aman
mo gom kwa/ am bum jin
'koshki um mo, dhali gom
kom bum jin gwokina um
mo, dhali gom mii jin shwa
uma nyor ka nyor mo gom
aha/ mo, wakan ki aha/ mina
bwa 'kuny kagahara mo
be. ⁸ Haali/ isi kani wakki/
aha/ raka um mmokal bwan
diti'd mo gom gwom pem jin
'kwarkika/ um mo tani aha/
yisa guna is mo gom a'di mo
(ba aha/ gukina isi tṭwa/a/ mo
be) haali/ aha/ nyithkina ki
gwo yansan jin 'kwarkika/
um mo tani jwakaṭki um mo
be, bahili jasi gom ari mo mo.
⁹ Ki a'di gi wakan mo tani
aha/ 'kunykina bwa mo, yisa
haali/ um jwakaṭkunu mowa,
hili haali/ um jwakaṭkunu mo
e mo jin susu mmorica du
is mo. Haali/ um suruna ki

monyjwakaṭ mo jin ta a'di 'peni Arumgimis mo, wakan ki um mina isi 'koki 'kosh ka nyor gom toṅ kamu/ jin thisu e mo gom aman mo be. ¹⁰ Haali/ monyjwakaṭ 'peni Arumgimis mo a'di ki wagas mo jin rijuwa du is mo jin shu'di tagi bway mo jin tanuwa ta is ki me'd jin diki sus e mo jin 'donu is mo, hili monyjwakaṭ jin ta ji gi 'kwaniny'cesh mo tani a'di wagaski mowu mo be. ¹¹ Haali/ hili ma, mo jin gwona bwa ka daran du mo monyjwakaṭ yan jin ta ji 'peni Arumgimis mo tani a'di wagaskunu mo e um mo, mom'ba/ jin ganankina um mo mmotor markin bum mo ki is bum mo, mo ma nyor jin deḱki um mo, dhali mo ma ayy/ ayy/ ayy/ am bum mo, dhali monḱwa/ am bum jin 'koshki um mo, dhali mii jin shwa uma nyor ki thiṭh dhali ajisa jin gamkunu mo be. Eya ris mii jin su'kkina um mo tani um ki is bum nyo/kunu mo ki ku gun 'kona mii ki 'ko 'ba/ mo goma ris mii kun 'konu ki baṭh mo be. ¹² Wakan, aha/ bala 'kwarkina gwo e um mo tani hili yisa gom a'din 'de/ yin jin ṭhu'thki to mii mo walla gom a'din 'de/ yin jin 'koshkina is ka nyor mo gom mii jin ṭhutha a'di mii mo yisa, hili ki mo jin shwa uma nyor ki thiṭh mo gom aman mo jin minu 'taki ṭor mo eya tente/ gom um e jis/ e ma Arumgimis mo be. ¹³ Wakan aman malaskunu mo be.

Dhali ki momalas ganam

bam jin 'ce'du 'ba/ mo tani aman 'kunykina bwa kagahara mo e moṅ'kuny bwa ma Tiithus mo haali/ adum piti a'di sikunu is mo gom umi 'baar mo be. ¹⁴ Haali/ wakki/ aha/ ṭorkina a'di gwoṅ kamu/ mo gom mmokarka/ is ki ca mo gom um mo tani aha/ yisa karu ki mon'the is yisa. Hili jasi me'da ris gwo 'baar mo kun okina aman e um mo tani ta gwoṅ gana/ mo tani wakan 'bam bam jin dhuna am ki ca mo e bwambor ma Tiithus mo tani a'di nyo/kunu ki nyo/ gana/ mo be. ¹⁵ Dhala dum piti pu'dki'd ka piḱe/ 'baar mo kagahara gom um mo me'd jin kakina a'di gwom bum e jin hakina um e 'baar mo dhali monḱo/ jin koka/ um mo dhali adee jin deekina um mo a'di jin bu'thkina um a'di mo be. ¹⁶ Aha/ 'kunykina bwa mo haali/ aha/ takina gi mo jin wuka/ um jwa i is mo jin 'boro'd ki 'bor gana/ mo be.

8

Mii jin Ćinu To ka 'Ka'd Me'di Is mo

¹ Aman ṅapa um mmomish mo mo iwak mo gom gwo ma 'the ma Arumgimis mo jin ṭorkunu mo eya kaniisa 'baar mo e Pam Makiduniyya mo be. ² Haali/ e mompal gi mo jin ṭocu bwa mo jin eka/ ek mo tani moṅ'kuny bwam buni jin ekki'd ki ek mo dhali moha'th'ko'd buni jin shwa'da nyor mo tani a'di guski'd ki sho'k piti mo ki pa jin tana uni ki to jin 'ka'da uni me'di is mo ki miim buni

mo be. ³ Haali/ uni çiki to mo isi ki jim buni jin tana uni mo, me'd gwo jin mishka/ tor mo dhali ki tom buni jin 'ce'de'da po/ jin çina uni mo tani a'di 'peni bwam bunin gana/ mo be. ⁴ Uni 'thoki am mo ka dun dara'd mo gom mii ma 'the yan mmonyak to mii mo mmowoth uni kun dhunu ki she/ ki dheel dheel mo. ⁵ Dhali yansan miikina uni mo, yisa me'd jin toshkina aman mo, hili ntwa/ a/ mo tani uni çiki is buni ki Tapa mo dhali ki aman mo ki bwa ma Arungimis mo be. ⁶ Isi ki gwo gi wakan mo tani aman tirrishkina aTiithus ki gwo mo haali/ a'di telki mii 'pen mo hila/ mo tani a'di midi 'taki mii thim mii ma 'the yan e bwam um mo be. ⁷ Dhali me'd jin 'kokina um imis eya ris to 'baar mo e mongam gwo is mo, e mo jin onu gwo mo, e moyuk mo, eya risa du gun darkin gi dar mo, dhali e mo/ en bum gom am mo tani hili si'da/ ki um mini 'ko imis gom mii ma 'the yansan si'da/ mo be.

⁸ Gwo yansan oka/ yisa mmokana kan mo, hili mmony/ mii mo ki mii gi cin tiya kun miina uni ka daran du mo ki mo/en bum si'da/ mini ta kuj gana/ kun dar ki washila/ mo be. ⁹ Haali/ um mishkina 'the gi Tapa Yesus Kristhos bana mo, ba ki a'di ta pa ki pa mo tani a'di warki'd ka ha'th'ko'd gom gway bum mo. Wakan ki mo ma ha'th'ko'd piti mo tani um mini war ki uni gun ta pa ki pa mo be. ¹⁰ Dhali e mii

yansan mo jin 'konu ki bath mo tani aha/ çikina uma yuk mo. A'di jin 'boro'd gom um mo mmothim a'di shwane/ mo tani a'di jin telkina um 'pen ki yil 'de/ yin kagush mo, yisa jasi mmomii to 'te/ mo, hili mmo/o bwa mo be. ¹¹ Wakan ki mo/is bum e bwa jin ona um ki mii a'di mo tani mini 'taki ta par mo ki miim bum jin thimkina um a'di mo 'peni to gun takina um mo be. ¹² Haali/ wakki/ mo jin isu di'd mo tani a'di mishkunu bu'th mo me'd isi to gun takina wathi/ mo, yisa me'd isi to jin darkina a'di yisaa. ¹³ Aha/ dinaki o gwo yansan ki kun tiya mini 'taki ta gi mii gun 'disha'dish abor mo dhali uma tiya mmokal to kun di'adi mo. ¹⁴ Hili mmonyaka nyak to mo, gom tom bum gun ishkin ka enthus mo shwane/ e mo yan mo tani mini 'taki thipa thip mo gom tom buni gun hara uni mo, wakan ki tom buni gun ishkin ka enthus mo tani mina uni 'taki thip um ki to gun hara um mo, wakan ki mo jin nyaku to midi di mo be. ¹⁵ Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: A'di jin kwanyki to ki nyanye/ mo tani dara'd ki ji gi uri 'kup mo dhali a'di jin kwanyki'd ari'ceenne/ mo tani yisa hara ton kamuwa.

Tiithus dhali Kum Piti kun Nyak A'di Ii mo

¹⁶ Hili çiyi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo eya Arungimis mo a'di jin karki bwa jin onu ka daran du mo mmohila hil mo gom um eya

du ma Tiithus mo be. ¹⁷ Haali/ a'di yisa ibu'thki miinj 'kup bam jin yipa amana, hili a'di ki is piti ka daran du mo tani a'di midi yaku/ i um mo ki bwam pitiŋ gana/ mo be. ¹⁸ Ki a'di mo tani aman hashkina akam bana a'di jin torkina gway piti karash eya risa kaniisa 'baar mo gom gwony cim piti jin cina a'di mo gom gwom 'borga/ mo be. ¹⁹ Dhali hili jasi gom a'di jan yisa, hili a'di karkunu 'pen ka piŋe/ mo ka risa kaniisa 'baar mo mmonyak ya ki am mo gom mii ma 'the yan mo jin 'kokina aman mmokal ki mii mo gom monyca gi Tapa mo dhali mmoŋor bwam bam jin o'd ka daran du mo mmo/is mo be. ²⁰ Am 'kona e ki mii ki 'kahar mo ki wathin tal 'deŋ kamu/ midi diki 'taki 'tak manya/ apo/ am mo gom to jin ciyunu ki me'd jin 'ka'du i is mo a'di jin miikina aman to mo be. ²¹ Haali/ aman gukina a'di ki e mo a'di jin ta montak mo, yisa jasi e jis/e gi Tapa mo yisa, hili si'da/ e jis/e gi 'kwani mo be. ²² Dhali ki uni mo tani aman hashkina akam bam a'di jin nyo/ kina aman mo me'd ka ris mo dhali gamkina aman mo ki a'di i/ona bwa ki oŋ gana/ goma ris to 'baar mo. Dhali hili a'di shwane/ a'di ona bwa ki dhan o jin shi/ ashi/ mo gom dhan miim piti jin wukina a'di um jwa i is mo be. ²³ Haali/ me'da Tiithus mo tani a'di ita'da manpwak to bwa nyakki aha/ mo dhali agarr pem jin miiki to nyakki aha/ gom um mo. Dhali gom iwak bana mo tani uni ita

imandhunu ki she/ mo eya risa kaniisa mo gom monyca ma Kristhos mo be. ²⁴ Wakan nyo/i mii mo ibwambora risa kaniisa mo gom mo/en bum mo dhali gom 'bam bam kun dhunu aman ki ca mo gom um mo ibwambori 'kwani gwansan mo be.

9

To jin Cinu mo gom Imandhunu ki She/ ki Dhelel Dhelel mo

¹ A'di yisa ta gwo jin miga/ mii i'kwar mo gom um mo gom to jin cinu ki me'd mo gom uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo. ² Haali/ aha/ mishkina miim bum jin iskina um mo, a'di jin karkika/ 'ba/ ki ca mo gom um mo ibwambori 'Kwani gi Pam Makiduniyya mo mmo/o gwo mo ki 'Kwani gi Pa Akaa/ iya uni 'kokin mo mmothoson is buni mo 'peni yil kagush mo. Dhali miim bum jin shwa uma nyor ki thith tani a'di merki unin tiya is ka woho/ mo be. ³ Hili aha/ hashkina iwak mo, wakan ki 'bam bam gun dhuna aman ki ca mo gom um mo tani minu 'koki nyo/ ki pe'th eya yir yansan mo be, wakan ki um mini thoson is mo me'd gwo jin okika/ gom um mo jin midi 'taki di moyi. ⁴ Isi ciki/ wakki/ 'kwanin tiya 'peni Pam Makiduniyya mini pu'dku/ mo nyakki/ aha/ mo dhali gam um ki um 'koki thoson is mo tani aman minu dhu ki mon'the is mo, mmomol 'twaŋ kamu/ o mo gom um mo, gom mo jin

wuna aman um jwa i is kan mo be. ⁵ Wakan aha/ toshkina ki a'di ta mii jin minu mii mii mo mmodhuki iwak' pen mo mmo/ii mo e um mo ntwa/a/ ki aha/ mo dhali thoson ntwa/a/ mo gom to jin cinu ki me'd mo jin ona um gwo is mo, wakan ki a'di minu thoson is mo, yisa mmokana kan ki 'bi'th mo gom a'di mo hili ki bwa jin ciki to ki me'd mo be.

⁶ Kup gwo a'dihe/ be. A'di jin siki to ki gwa'd gwa'd mo tani a'di si'da/ midi 'cith to jin gwa'dagwa'd mo dhali a'di jin siki to ka enthus mo tani a'di si'da/ midi 'cith to ka enthus mo be. ⁷ Aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo mini mii to gun dhukina uni eya dum buni mo, yisa ki is jin irinjunu mo walla ki mo jin rukunykunuwa rukuny mo haali/ Arungimis enki uni gun ci to ka 'ka'd me'di is mo be. ⁸ Dhali Arungimis mishi um te mo ka ris mom'bor mii e mo jin isha to ka enthus mo be. Wakan ki um isa yempa/ takin gi to jin 'koshi jwa mo 'pena ris to 'baar mo dhali wakan si'da/ um mini te aris mii gun ishin ka enthus goma ris miim 'borga/ mo be. ⁹ Me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

A'di yekki to mo isa dhana/ mo, a'di ciki to mo gom uni gun hatha'ko'd mo. Momii ma kar/ em piti a'di 'dimki 'kup mo gom mii jin 'konu ki sule/ mo be.

¹⁰ A'di jin ciki'da ka'bany to ka mansi to mo dhali tonte/ goma manshwa to mo tani a'di midi thipa thip mo dhali

mara ka'bany bum is mo dhali ganan mondhe'd bum jin ta mii ma kar/ e mo be. ¹¹ Dhali um minu saka'th mo eya ris bwayi 'baar mo ki 'twan'kal kuku/ mo gom dhan tony caaga/ kun cina um ki me'd mo, a'di jin minu wagas ki am mo gom mo jin cinu a'bor bwa i is mo goma Arungimis mo be. ¹² Haali/ gom mii yansan jin miikunu mo tani yisa jasi goma thip kun thipu ki to gom uni gun dhunu ki she/ gom to gun hara uni mo yisa hili si'da/ gom mo ka ris kun cinu a'bor bwa i is mo goma Arungimis mo kun sokin ki sho'k buni mo be. ¹³ E bwan'kwaryny mo yansan jin nyo/ u mo gom mo jin miinu to mo tani um mini kara Arungimis ki ca mo gom gwo jin hana um e mo mmomii mo gom monyith jin nyithkina um gwom 'borga/ ma Kristhos mo dhali gom to jin cina um ka 'ka'd me'di is mo gom uni mo dhali gom cin tiya 'baar mo si'da/. ¹⁴ Dhali me'd jin 'kosha kwa/a/ uni gom um mo dhali 'tho gom um mo haali/ goma 'the ma Arungimis jin bononi mii mo jin di e um mo. ¹⁵ Mom'bor a'bor bwa i is mo eya Arungimis mo gom to jin ciyunu ki me'd mo jin cina a'di mo a'di jin molu kolol mo be.

10

*Mii ma Buulus jin 'Ce'dkina
A'di Gwo She/ mo gom Mii jin
Miina A'di To mo*

1 Aha/ Buulus ki is pem lalkina um sho'k ki gwo mo ki mii ma 'thup e mo dhali mii ma du jin 'thupki'd eya Kristhos mo - Aha/ jin kara is ki gwa'd mo ki ana 'kona ka karambor mo, hili aha/ dara gi monyju/ mo ki aha/ pikina 'peni um mo - 2 Aha/ 'thokina um ki aha/ dikina e bun'kus bum mo ki aha/ mina 'taki diki tor mom pem jin dika/ ki ju/ mo gom miiny jwa jin wunu i is mo me'd jin miga/ tora po/ kun tiya mo kun 'bapaski aman is ki mii mo kun 'dapi e ki bun'gwar is ga 'cesh mo. 3 Haali/ ba aman 'kona e mony'cesh mo tani aman yisa kalkina mo/ as gi mony'cesh mo. 4 Haali/ to gi mo/ as bana 'koki ta mo ma mee gi mony'cesh jin asa ana mo, hili uni ta ku gi mom'bi'th jin piyi'd 'peni Arungimis mo mmo'ce'da cur gi mo jin tenu mom'bi'th sho'k mo be. 5 Ana 'ce'dkina gwo jin garu 'kusi 'twa/ sho'k mo dhala ris mo jin dhunu is ki ca mo mmo'tasha 'tash 'twa/ mo gom mo jin minu nyitha Arungimis mo dhali budha ris gwo kun kulumkina ana i bwa mo mmodhu mo mmoha gwo ma Kristhos e mo be. 6 Mmonyor is mo mmorica ris gwo gun ushu ha e mo ki gwom bum gun hakina um e kun thimkunu mo be.

7 Hili a'di jin di'd e bwam-bori jis/em bum mo. Wakki/ jan tal 'dey kamu/ wu'da wuny jwa i is mo ki a'di ta jim ma Kristhos mo tani dhalki a'di ka is piti e mo ki a'di ta

ji ma Kristhos mo be. Wakani am si'da/ mo be. 8 Haali/ isi kan wakki/ aha/ kara 'ba/ ki ca mo 'teki shi/ ari nyanye/ mo gom moshirr bam mo jin cikina Tapa am mo gom mo jin nyanju um is mo dhali yisa gom mmo'ce'd um sho'k mo tani aha/ yisa minu kar ki mo ma 'the is mo. 9 Aha/ mina 'taki diki su'k uma du ka war moyi ki gwom pem jin 'kwarkika/ um mo be. 10 Haali/ uni o gwo mo ki: Gwom piti kun 'kwarkina a'di mo tani ditadit mo dhali 'bitha'bi'th mo, hili mo jin dina a'di e bun'kus is mo tani 'ka'da'ka'd mo dhali gwom piti jin ona a'di mo tani waku mo be. 11 Dhalki 'kwani gi wakan mish gwo 'ban mo ki gwo gun ona aman e gwo kun 'kwaru mo me'd jin pina aman mo tani aman miikina a'di me'd jin 'kokina aman mo be. 12 Yisa mmomiina aman ka gugundhi/ mmodhu is bam ka par nyakki unin tiya gwansan kun dhuki is buni ki ku gun ha me'd mo. Hili ki uni barki is bunin gana/ ki tiyan tiya mo tani dhali dhu is buni ka par mo ka rem 'kup mo tani uni dar gi gwo jin mishu 'ban mo be.

13 Hili aman mina 'koki dhu is ki ca mo mmo'ce'd gwayu/ mii apo/ mo, hili aman mina dhu gwayu/ ma Arungimis mo a'di jin dherkina a'di aman mo mmojidhir mo isi kan e umi. 14 Haali/ aman ki is bam yisa 'ce'dkina agagala/ mo, ma me'd jin dina aman ki jithirku/ i um mo. Aman takina uni kun twa/ a/ mo

kun pu'dkin 'peni bway jin si'dasi'd e um mo gom gwom 'borga/ ma Krist̪hos mo be. ¹⁵ Aman 'konaki dhu 'bam bam ki ca mo mmo'ce'd gwayu/ mii apo/ mo e mii jin miina 'kwanin tiya to mo. Hili mo ma 'teŋ kapem bam a'dan be. Ki mongam gwo is bum minu ek mo tani bwam mondhe'd bam e bwam um mo minu galal ki galal jin caaca mo be. ¹⁶ Wakan ki am mina 'taki ci gwom 'borga/ eya ris bampa/ 'baar mo mmo'ce'd uma po/ mo ki dar gi mii jin dhunu 'ba/ ki ca mo gom mii jin iskin hila/ mo e bwam mondhe'd gi cin tiya mo be. ¹⁷ Dhalki a'di jin kar 'ba/ ki ca mo tani kar 'ba/ ki ca mo e Tapa mo be. ¹⁸ Haali/ a'di yisa ta wathi/ jin midi kar is piti ki ji gi ha me'd mo jin minu bu'th mo, hili wathi/ a'di imina Tapa kar ki ji gi ha me'd mo be.

11

ABuulus dhali ku gi Ta Thus ki Thus mo kun Dhunu ki She/ mo

¹ Aha/ onayi ki um mini dhal aha/ ari bway mo mmo/ o ari gwom pus mo. 'Kuçi bwa mo ma ki 'kari'th gom aha/ mo. ² Aha/ sura i mon'thoth bwa gom um mo jin piyi'd 'peni Arungimis mo haali/ aha/ doshkina um eya Krist̪hos mo mmoci um me'd nyaranyana'b this jin dheleladhelel mo goma kath ma yim mo be. ³ Hili aha/ ko/ kina is mo, me'd mii jin miina tasha/ mo mmoheka Hawwa e mo ka mak piti mo tani ki

gwom bum kun kulumkina umi bwa mo tani mini sus um mmoper mo 'peni mii gun daru gi washila/ mo dhali miin dhelelga/ kun ta mii ma gayiin eya Krist̪hos mo be. ⁴ Haali/ wakki/ jan tal 'den kamu/ midi pu'dku/ mo dhali ci gwo goma Yesusa kamu/ mo jin diki ta a'din 'de/ jin cina aman um gwo mo tani walla wakki/ um bu'th shi/ in kun 'ko ki she/ mo 'peni a'din 'de/ jin butha um mo walla wakki/ um bu'th gwom 'borga/ jin di ki she/ mo 'peni a'di jin bu'thkina um mo tani um komki 'peni a'di ki jahanne/ mo be. ⁵ Aha/ tosha ki aha/ dinaki kar ari sheŋ kamu/ mo gom uni gwansan kun dhunu ki she/ mo kun bolona bol e mo be. ⁶ Isi kani wakki/ aha/ dina 'twam pem ki ta gwocon mmoŋor gwo mo tani aha/ dara gi mo jin nyithuwa nyith mo yisa. Hili eya ris bwayi 'baar mo ki 'twanŋal kuku/ mo tani aman ŋorkina um a'di yansan eya tente/ eya ris to 'baar mo be.

⁷ A/ ki aha/ miikina mi-inthus mo mmokarka/ is pem ki gwa'd wakana ki um minu 'taki dhu ki ca mo haali/ aha/ cikina um gwo ma Arungimis jin ta gwom 'borga/ mo ki dar gi mii jin 'thonu to 'peni um mo be. ⁸ Aha/ 'tulkina to 'pena kaniisan tiya mo mmobu'thkika/ to gun cinu 'peni uni mo goma thip jin miinuwa thip mo, ki mii gi wakan mo mmomii um to mo be. ⁹ Dhali ki aha/ nyaka di ki um mo dhali aha/ hara

to mo tani aha/ dinaki kar
 jan tal 'deŋ kamu/ ton di'ti'd
 ibwa mo haali/ tom pem jin
 taka/ mo tani 'kokunu mo
 mmothip aha/ 'pena wak mo
 uni gun pu'dkin mo 'peni
 Pam Makiduniyya mo be.
 Wakan aha/ tukkina is mo
 dhali aha/ mina isi tuk mo
 'peni mo si'da/ jin 'konu ki ton
 di'tin ibwa mo e um mo eya ris
 'twaŋkal kuku/ mo. ¹⁰ Me'd
 gwoŋ gana/ ma Krist̥hos jin
 diki'd e aha/ mo tani 'bam
 pem jin karka/ ki ca mo tani
 aha/ mina 'twa/ diki 'dap mo e
 bampa/ gi Pa Akaa/iya mo be.
¹¹ Dhali kataye? Haali/ aha/
 dinaki en uma? Arumgimis
 mishki'd ki aha/ ena um mo
 be.

¹² Dhali a'di jin miikika/
 mo tani aha/ mina tikir a'di
 mii mo jin miga/ non uni
 gwansan kun se gwo i is mo,
 uni gun dhuki 'bam buni ki
 ca mo gom gwo jin hashu uni
 mo ki uni gun mini 'taki se
 gwo i is mo mmo/o ki uni i
 miiki mii mo ki mii ma gar-
 rne/ mo me'd aman mo be.
¹³ Haali/ 'kwani gi wakan ta
 uni gun dhunu ki she/ mo gun
 ta thus mo dhali imanmiya
 tu'c gun he'kkina he'k e mo,
 kun warki is buniŋ gana/ ki
 uni ma Krist̥hos kun dhunu
 ki she/ mo. ¹⁴ Dhali mo jin
 meru di'da? Haali/ isi kani
 aSetaan warki is pitin gana/
 ka man'doyu gwo gi moŋkush
 mo be. ¹⁵ Wakan a'di yisa ta to
 jin meru wakki/ cinŋkinam piti
 si'da/ warki is buni me'd is gi
 cinŋkina/ gi mo ma kar/ e mo
 be. Hili 'pemen buni mini 'ko
 isi ki miim buni gun miikina

uni mo be.

*Mo jin 'Kosh ma Buulus Is
 ka Nyor mo Me'd jin Tana A'di
 Amankaru ki She/ mo*

¹⁶ Aha/ rasha gwo e mo ba/
 Dhalki wathin tal 'deŋ kamu/
 midi mii diki tosh ki aha/ tana
 pus mo. Hili isi kani wakki/
 um toshkin kan mo tani budhi
 aha/ mo ma me'd wathim pus
 mo, wakan ki aha/ gara/ mina
 'taki kar ari 'ba/ ki ca mo.
¹⁷ (A'di jin oka/ mo tani a'di
 oka/ mo yisa ki moshirr gi
 Tapa mo, hili me'd wathim
 pus mo mmokarkika/ 'ba/ ki
 ca mo mmowuwa wuny jwa
 i is mo be. ¹⁸ Me'd jin tana
 'kwani aris ka ris kun dhu
 'ba/ ki ca mo gom to ga 'cesh
 mo tani aha/ gara/ mina kar
 'ba/ ki ca mo be.) ¹⁹ Haali/ um
 'kunykina bwa mo mmo'kuç
 bwa mo gom uni gun ta pus
 mo me'd jin yuça um ki yuk
 ki is bum mo. ²⁰ Haali/ um
 'kuçki bwa mo wakki/ wathi/
 dhu um ki cinŋkinam piti mo,
 walla 'kwar um ka gwapi/
 mo, walla bu'th shi/ miim
 'boron bum mo, walla 'thek
 thini mis mo, walla dor um e
 jis/em bum mo. ²¹ E mon'the
 is pem mo tani aha/ mina mii
 o gwo mo ki am 'kokina mo ki
 is jin 'ka'da'ka'd kagahara mo
 gom mii jan mo be.

Hili ma a'diyin jin mina
 jan tal 'de/ ibu'th ki moŋkar
 'ba/ nycine/ mo tani - aha/
 okina gwo me'd wathim pus
 mo - aha/ si'da/ bu'thkina
 mo mmokar 'ba/ ki ca mo ki
 a'di jan mo be. ²² A/ uni ta
 'Kwani Ibraniyiina? Wakan
 aha/ garayi. A/ uni ta 'Kwani
 ma Israyiila? Wakan aha/

garayi. A/uni ta emen ma Ibrahiima? Wakan aha/garayi. ²³A/uni ta c̣iŋkina/ ma Krist̥h̥osa? Aha/ tana jan 'de/ jin 'boro'di. – Aha/ ona gwo mo me'd wathi/ jin gusi'da du mo. Aha/ tana a'di jin 'boro'd ki 'bor gana/ kagahara goma tu'c jin caaca kagahara mo dhali gom mmodi eya sijin kagahara mo dhali gom mondor jin molu deŋ e mo dhali gom mmo'dish 'twa/ isa yempa/ mmowu mo. ²⁴ Me'di mudhe'd mo aha/ bu'thkina mondor 'peni me'd gi 'Kwani Yahuuda/ mo ki mondor jin 'kona issu/ i/ath 'de/ mo. ²⁵ Me'di kwara mo aha/ dorkunu mo ki cwa mo. Ki eŋ kamu/ mo tani aha/ 'koshkunu ki wosh mo. Me'di kwara mo tani aha/ dikina e bwam ma kur yi'de/ jin pwa ki | bwa mo. Ki mon'thiny ilu/ mo dhali ki montee ilu/ mo tani aha/ hashkina e 'kuḳumma/ yi'de/ mo be. ²⁶ E ya jin yaka/ me'd ka ris mo, aha/ 'dapa 'kup e mo jin tagu wu mo 'peni yi'de/ kun son mo, e mo jin tagu wu mo 'peni imandil to mo, e mo jin tagu wu mo 'peni 'kwanim pem mo, e mo jin tagu wu mo 'peni 'kwani gun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, e mo jin tagu wu mo e 'penkuman bampa/ mo, e mo jin tagu wu mo e mombwaasho mo, e mo jin tagu wu mo e ḳumma/ yi'de/ mo, e mo jin tagu wu mo 'peni iwaḳ pem gun ta thus ki thus mo, ²⁷ e mii ma tu'c jin 'batha'ba'th mo, e miiny c̣iŋkina/ jin shwa'da nyor ki thi h | mo, e mon'thiny

ka ris ki dar gi e ki ish mo, e te/ jin 'kosho'da 'kosh mo dhali e yi'de/ jin bu'thki'da bu'th mo, me'd ka ris ki dar gi tonte/ mo, dhali e mon'thupga/ mo dhali ki is gana/ 'te/ mo. ²⁸ Dhali ki dar gi mii gwansani 'baar mo ka po/ mo tani to di'd jin yap aha/ mo isa yempa/ mo, a'di jin ta mo/ anan is pem goma risa ḳaniisa 'baar mo be. ²⁹ Kaja a'di 'ka'da ise idhali aha/ idina is ki 'ka'd mo? Kaja a'di jin karu mmobiṭ moye idhali aha/ idin ma nyor ki deḳ mo?

³⁰ Waḳki/ aha/ mina mii kar 'ba/ ki ca mo tani aha/ mina kar 'ba/ ki ca mo gom to gun toru aha/ e mon'ka'd is pem mo be. ³¹ Arungimis dhali Ababa gi Tapa Yesus mo tani a'di jin 'boru mii mo gom mii ma sule/ mo tani a'di mishki'd ki aha/ dinaki ta tor mo be. ³² E Pan Dimashḳ mo tani amudhiir jin diki'd e bwanj'kwariny ma Maliḳ jin ta'da Areta mo, jin jiki 'penkuman Bampa/ gi Pan Dimashḳ mo jin mina a'di bu'th aha/ mo be. ³³ Hili aha/ thulkunu ka 'cesh mo e bwam ma nura/ mo gi eŋ 'kup gi embul shu'd ma goŋ mo dhali ye 'peni me'd piti mo be.

12

Tonyjan ma Buulus mo dhali Gwo jin 'Ceenu mo

¹ Aha/ mina mii kar 'ba/ ki ca mo. Toŋ kamu/ yisa di'd jin midi ta shi/ miim 'boro'd gom a'di mo tani hili aha/ mina yip 'kup e tonyjan mo dhali gwo jin 'ceenu jin ta ji gi Tapa mo be. ² Aha/ misha wathi/

jin diki'd eya Kristhos mo, a'di jin diki'd ki yil karpa'c ath 'de/ mo 'thissa/, a'di jin bu'thkunu mo e bwam momis jin 'kon ma po/i kwara mo - wakki/ ki buᅅgwar is mo walla ki dar gi buᅅgwar is mo tani aha/ dinaki mish mo mo. Arungimis a'di mishki mo mo be. ³ Dhali aha/ misha ki wathi/ yansan a'di bu'thkunu mo e bwam monyjaro/ ma Arungimis mo - wakki/ a'di e buᅅgwar is mo walla ki dar gi buᅅgwar is mo tani aha/ dinaki mish mo mo. Arungimis a'di mishki mo mo be. ⁴ Dhali a'di cikki gwo ki to gun minu mol tor mo, jin mina wathi/ mol bah mo be. ⁵ Gom gway gi wathi/ yansan mo tani aha/ mina kar 'ba/ ki ca mo, hili eya po/ gway gi is pem gana/ mo tani aha/ mina diki kar 'ba/ ki ca mo isi ciki/ jasi moᅅ'ka'd is pem mo be. ⁶ Ba wakki/ aha/ onayi ki kar 'ba/ ki ca mo tani aha/ mina diki ta pus mo haali/ gwo jin miga/ tor mo tani midi ta gwoᅅ gana/ mo be. Hili aha/ tu'kkina is mo 'peni a'di mo, wakan ki jan tal 'deᅅ kamu/ midi 'taki diki kulum gwo apo/ aha/ ki nyanye/ 'peni a'di jin parkina a'di e e aha/ mo walla cik 'peni aha/ mo be. ⁷ Dhali mmonon aha/ 'peni mo jin miga/ kar 'ba/ ki ca mo goma ris gwony 'cee gwansan kuᅅ ishkin ka enthus mo tani a'de/ a'di cikunu aha/ mo e buᅅgwar is pem mo a'di jin ta'da gumbway ma Setaan mo mmoᅅukun aha/ mo, mmonon aha/ mo 'peni

mo jin miga/ 'taki kar 'ba/ ki ca ki nyanye/ mo. ⁸ Me'di kwara mo tani aha/ yukkina Tapa mo mmo'tho mo gom a'di yan mo ki a'di midi 'taki dhal aha/ mo. ⁹ Hili a'di ki o aha/ gwo mo ki: A'them pem a'di 'koshi jwa mo gom /e mo haali/ mom'bi'th pem a'di nyo/u mo ki nyo/ gana/ e mo is jin 'ka'da'ka'd mo. Aha/ mina bwa 'kuny ki nyanye/ kagahara 'baar mo mmokar 'ba/ ki ca mo e mom pem kun 'ka'dka/ is mo ki mom'bi'th ma Kristhos midi ca'ba po/ aha/ mo be. ¹⁰ Gom gway ma Kristhos kan mo tani aha/ ca'bkinā ka this mo i e mo e is jin 'ka'da'ka'd mo, eya wak jin waku mo, e miiny ciᅅkina/ jin shwa'da nyor ki thith mo, e mo gun tojuwa to'c bwa mo, dhali e mii ma cis mo. Haali/ ki aha/ 'ka'da is kan mo tani aha/ 'bi'thkina is ki 'bi'th mo be.

Mo jin Anankin ma Buulus Is mo goma Kaniisa gi Paᅅ Kur-intᅅuus mo

¹¹ Aha/ takina pus mo. Um kankaa/ ki 'bi'th mo gom a'di mo haali/ aha/ ka ba/ imina 'taki ha me'd ki haᅅ gana/ ki um mo. Haali/ aha/ dinaki kar ari sheᅅ kamu/ mo gom uni gwansan kun dhunu ki she/ mo kun bolona bol e mo, isi kani ba aha/ tana toᅅ kamuwa. ¹² Jamas mii goma mankaru ki she/ jin ta jin gana/ mo tani uni thimkunu mo e bwam um mo eya ris bwa 'baar mo kun 'kuᅅkunu mo ki 'kari'th mo dhali ki jamas mii mo dhali ki mo-mer mo dhali ki miiny caaga/

mo. ¹³ Haali/ 'peni shi/ miim 'boro'd jana nonu um mo jin tan ma kaniisan tiya mo, isi ciki/ aha/ ki is pem dinaki kar tondit̥i'da po/ um mo. Dhalki aha/ 'peni mii yan jin th̥u'thka/ mo ma.

¹⁴ Mmahan gom me'd kun 'koni kwara mo tani aha/ thosonkina is pem mo mmoyaku/ i um mo. Dhali aha/ mina dit̥ um mii ki dit̥ yisa, haali/ aha/ dinaki simm to gun tana um e mo, hili aha/ simma jasi um e mo. Haali/ ushi uci ka ba/ imini 'koki mii dhu to mo gom icom buni mo, hili icom gom uci muni mo be. ¹⁵ Aha/ mina bwa 'kuny mo ki 'kuny gana/ mo mmo'baar tom pem mo dhali mmo'baaru is pem mo gom gway ma kashiram bum mo. Wakki/ aha/ ena um kagahara mo tani a/ dhali aha/ minu en ki gwa'd gwa'd mowa? ¹⁶ Hili 'boro'd be ki aha/ ki is pem dinaki dit̥ um mii ki dit̥ mo. Dhali um o gwo mo ki aha/ miikina ka mak mo dhali aha/ he'kkina um e mo ka gany pem mo. ¹⁷ A/aha/ bu'thkina shi/ miim 'boro'd 'peni um ki unin tiya gwan gun hashkika/ e um mowa? ¹⁸ Aha/ kankina Tiithus gwo mo mmoyaku/ mo dhali mmohasha kam mmonyak ya ki a'di mo. A/dhala Tiithus bu'thki shi/ miim 'boro'd 'peni um mowa? A/'kona am ki mii mii jin nyaka'd e shi/ ina'de/ mowa? A/'kona aman ki nyak natgin gun nyakkan mowa?

¹⁹ A/um 'kon mmotosh isa yempa/ ki aman 'ce'dkina gwo she/ mo gom bunqwar

is bam mo ibwambori um mowa? A'di ibwambori jis/ e ma Arumgimis mo ba/ ki aman torkina gwo goma Kristhos mo dhali a'di 'baar mo gom mmonyan bum kun minu nyaŋ um is mo, um gun enu mo be. ²⁰ Haali/ aha/ ko/ kina is mo ki aha/ wari mina 'taki pu'dku/ mo dhali gam um me'd jin dika/ ki o bwayi, dhali ki um mini 'taki gam aha/ me'd jin mina um i'koki o bwa moyi. Wakan wari ki mo jin waluwa wal midi di mo walla bwan dhapan mo walla mo ma nyor mo walla mii jin miinu ka ham 'kus mo walla mo jin thudhuwa thu'th 'pen mo walla mo ma le'd jin tanu mo walla mo jin 'theku 'ba/ mmis mo walla mo ma dulatt̥ jin miinu mo. ²¹ Aha/ ko/ kina is mo ki me'd jin miga/ pu'dku/ mo dok/ e mo tani Arumgimis pem a'di midi 'taki kar aha/ ki is jin gwa'da'd mo ibwambori um mo dhali aha/ mina 'taki mii ko mo goma ris uni gwansan kun miiki miinthus it̥wa/ a/ mo dhali 'koki rica du is mo 'peni mon'dap em buni mo dhali mii gun miinu miinyal mo dhali mii kun 'kanuwa kanthi/ mo, a'di jin botkina uni mo mmomii mo be.

13

Kwalany 'Te/ be. Gwo jin Rumkunuwa Rum mo dhali Monthe Me'd mo

¹ Yansan ta me'di kwara mo jin murka/ pu'dku/ i um mo. E mii gunn kun yera yer is ki gway mo tani minu mii te mo ki te'b ki 'twanj 'kwani su/ mo walla ki 'twanj 'kwani ikwara

mo kun mini mii ta iman/ o gwo mo. ² Aha/ rumkina uni gwansan kun mii miinthus nt̪wa/a/ ki gwo mo dhali aris unin tiya si'da/ mo, dhali aha/ rumkina uni ki gwo mo shwane/ me'd jin pikika/ mo me'd jin miikika/ mo ki aha/ dikina i bun̪'kus mo eya pom but̪ pem jin 'kon ma po/i su/ mo ki aha/ mina diki 'tash uni 'twa/ mo wak̪ki/ aha/ mina pu'dku/ dok/ e mo ³ haali/ um 'kokina gwo ibwa mo mmony/ mii mo ka Krist̪hos a'di torki gwo e aha/ mo. A'di yisa 'ka'da is ki 'ka'da e mo jin tu'ba a'di um mo, hili a'di ta gi mom'bi'th e um mo be. ⁴ Haali/ a'di 'koshkunu jwa mo ki cwany'cithan dhul mo e mo jin 'ka'da a'di is ki 'ka'd mo, hili a'di di'd ki e mo dok/e ki mom'bi'th ma Arungimis mo. Haali/ aman 'ka'da is e a'di mo, hili mo jin tu'bu/ um mo tani aman mina nyak 'ko ki a'di mo ki mom 'bi'th ma Arungimis mo be.

⁵ Nyithi/ is bum mo ma, mmopar e wak̪ki/ um shurkin mo e mongam gwo is bum mo. Pali is bum mo ma. 'Kona um ki nyitha ka Yesus Krist̪hos a'di diki'd e um mo - isi ciki/ ka jin̪ gana/ um ushki me'd mo mmogam mompal 'kup mo be. ⁶ Aha/ ona bwayi ki um mini gam gwo ki aman 'konaki ta ku gun ush me'd mo be. ⁷ Hili aman 'thokina Arungimis mo ki um mini 'koki mii a'di jin ta thus ki thus mo - yisa ki aman wana e gi uni gun gam mompal 'kup mo 'te/, hili ki um mini mii a'di jin ta jin̪ kar/e mo, ba

am a'di iwana e ki uni gun ushi me'd mo be. ⁸ Haali/ aman mina mol ton̪ kamu/ mii apo/ gwon̪ gana/ mo, hili jasi gom gwon̪ gana/ mo be. ⁹ Haali/ aman 'kunykina bwa mo ki aman 'ka'dkina is mo dhali um a'di i'bi'thkin ki 'bi'th mo. A'di jin 'thokina am mo tani ta gom miim bum jin minu nyo/ shoka 'cesh mo be. ¹⁰ Aha/ 'kwarkina gwo yansan ki aha/ si'da 'peni um mo, ki mii gi wakan ki aha/ mina pu'dku/ mo tani aha/ mina diki mii o gwo jin 'bitha'bi'th mo mmobu'thka/ moshirr mo a'di jin cikina Tapa aha/ mo gom mo jin nyan̪uwa nyan̪ is mo dhali yisa mmopor to bwa mo.

¹¹ Kwalany 'te/ ba/, iwak̪ mo. 'Koku/ ma. Toki miim bum ma. Ciya hirdhe/ ki gwom pem mo ma. Gami gwo me'd ka rem 'kup mo ma. 'Koyi e mon̪ku'th is mo ma. Dhali Arungimis gi mo/en dhali ji gi mon̪ku'th is mo a'di midi di e um mo be. ¹² Theka the me'd ka rem 'kup mo ma ki 'twa/ jin kogu jin pinu mo. ¹³ Aris uni 'baar mo kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani theki um me'd mo be.

¹⁴ A'the gi Tapa Yesus Krist̪hos mo dhali mo/en ma Arungimis mo dhali anyak̪ jin nyak̪ku to mii gi Shi/ in Dheleladhelel mo tani mini 'ko e umi 'baar mo be.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Paṅ GALATHIYYA mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus jin ta a'di jin karu ki she/ mo - yisa 'peni 'kwani mo walla ki wathin kamu/ mo, hili ka Yesus Kristhos mo dhali Arungimis jin ta'da Baba mo, a'di jin 'de'kki a'di mo 'peni mowu mo be - ² dhali arisa wak pemi 'baar mo, uni kun nyakki 'ko ki aha/ mo.

Eya risa kaniisa gi Paṅ Galathiyya mo be.

³ A'the e um mo dhali monku'th is 'peni Arungimis jin ta'da Baba mo dhali Tapa Yesus Kristhos bana mo be, ⁴ a'di jin ciki is piti mo gom miinthus bana mo mmo'cuk ana mo 'peni she/ yil jin ta jin thus yan mo isi ki bwa ma Arungimis bana mo dhali a'di jin ta Com mo. ⁵ E a'di mo tani imina monyca icil mo gom mo jin minu 'ko ki sule/ mo dhali ki sule/ ya ye 'ba/ mo be. Amen.

Gwom 'Borgan Kamu/ Yisa Di'da

⁶ Aha/ merkina mo ki um ki jahanne/ kan akki a'di e mo a'di jin yukki um mo eya 'the ma Kristhos mo dhali tu'k mo e gwom 'borgan kamu/ mo - ⁷ yisa e gwom 'borga/ jin ta jin kamuwa, hili haali/ kun tiya 'kokin mo kun to'cki um bwa mo dhali kun ona bwa ki ak gwom 'borga/ ma Kristhos e

mo be. ⁸ Hili isi kani wakki/ aman walla aman'doyu gwo 'peni momis mo mini 'taki ci um gwom 'borgan kamu/ ki ca'ckon mo ki a'di jin cikina aman e um mo tani dhalki a'di jeenu mo. ⁹ Me'd gwo jin okina aman itwa/ a/ mo wakan shwane/ mo tani aha/ ona gwo dok/e mo ki: Wakki/ a'din 'deṅ kamu/ ci um gwom 'borga/ ki ca'ckon mo ki a'di jin bu'thkina um mo tani dhalki a'di jeenu mo ma.

¹⁰ A/ aha/ shwane/ simmkina 'the gi 'kwani eya, walla 'the ma Arungimis mo? Walla aha/ palkina mii mo mmo'bor 'kwani bwa mowa? Wakki/ aha/ dina mo naskina/ mo mmo'bor 'kwani bwa mo tani aha/ mina 'taki diki ta cinjina/ ma Kristhos mo be.

Mo jin Warkin ma Buulus ki A'di jin Karu ki She/ mo

¹¹ Haali/ aha/ mina 'taki dhal um imish mo moyi, iwak mo, ki gwom 'borga/ a'di jin cinu ki aha/ mo tani diki ta gwo 'peni isi gwo gi wathi/ en'thi/ mo. ¹² Haali/ aha/ dinaki bu'th a'di 'peni wathi/ en'thin kamu/ mo, walla si'da/ aha/ dinuki tor a'di mo, hili a'di pu'dki'd mo ki gwo jin 'ceen ma Yesus Kristhos mo be. ¹³ Haali/ um cikki gwo mo gom mondiki/ em pem jin ta jin dhamo/ jin ta ji gi mii gi 'Kwani Yahuuda/ mo, a'di ito'ckika/ kaniisa ma Arungimis bwa mo ki mombujur mo dhali pal mii mo mmo'ce'd a'di sho'k mo be. ¹⁴ Dhali aha/ bolkina uni e mo ki miin 'Kwani Yahuuda/ mo, mmo'ce'd uni ka ris apo/

mo uni gun ta ku gi yil pem gana/mo e bwaman 'kwanim pem mo haali/aha/shwakina nyor ki thith mo gom gwon dhamo/gun luku'peni 'kwani gwanyajakam pem mo be. ¹⁵ Hili ki a'di jin karki aha/ki she/ mo ntwa/a/ ki aha/dinuki dho'th mo dhali yuk aha/ mo goma 'them piti mo tani, ¹⁶ a'di 'borkina bwa mo mmo'or Ya/m piti eya tente/ e aha/ mo. Ki mii gi wakan mo tani ki aha/ mina ci gwo gom a'di e bwaman 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. Ki a'di wakan mo tani aha/ dinaki tora tor ki a'din kamu/ jin ta bungwar is mo walla abas mo, ¹⁷ walla aha/si'da/ dinaki ya ka gagamis e Pa Urushaliim mo e uni gwansan kun 'kokunu mo mmodhu ki she/ mo ntwa/a/ ki aha/ mo, hili aha/ yakina mo e Bampa/ gi Pa Arabiyya mo be dhali dok/ e aha/dokkina ka nyan'ko'd mo e Pan Dimashk mo be.

¹⁸ Dhali yan'ko'd 'ko'di yili kwara mo tani aha/ yakina ka gagamis e Pa Urushaliim mo mmobuta Sapa mo dhali nyak ca'b ki a'di ka cim ma karpa'c mo be. ¹⁹ Hili aha/dinaki par unin tiya e kun dhunu ki she/ mo isi ciki/jasa Yakuub jin ta'da kam gi Tapa mo be. ²⁰ (Dhali gwo jin 'kwarkika/ e um mo tani ibwambor ma Arumgimis mo aha/ dinaki ta ator mo be.) ²¹ Dhali yan'ko'd aha/ yakina e Bampa/ gi Pan Suriyya mo dhali Pan Kilikiyya mo be. ²² Dhali aha/ 'konu mo mmomol mo naskinayi ki jis/

e ma risa kaniisa ma Kristhos e Bampa/ Yahuudiyya mo be. ²³ Uni cikki jasi gwo jin onu mo ki: A'di jin to'cki ana bwa mo 'thissa/ a'di di'd shwane/ mmo'ci gwo gi mongam gwo is mo, a'di jin palkina a'di mmo'ce'd sho'k mo be. ²⁴ Dhali uni karkina Arumgimis ki ca mo gom aha/ mo be.

2

ABuulus A'di Bu'thkunu mo ki Unin Tiya kun Dhunu ki She/ mo

¹ Dhali yan'ko'd 'ko'di yili 'kume'd i'ce'dka dojon mo tani aha/ yakina ka gagamis mo dok/ e e Pa Urushaliim mo nyakka Barnaaba mo mmosusa Tiithus nyakki aha/ mo be. ² Aha/ yakina mo ki gwo jin 'ceenu mo, dhali aha/ karkina a'di ibwambori uni mo (hili ki kup mo e bwambori uni gwansan kun dhunu ki uni gun tana shu/ um bway mo) gom gwom 'borga/ mo a'di jin cika/ mo e bwaman 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, isi ciki/ ki aha/ mina 'taki gus mo walla ki aha/ guskina 'te/ ki pe'th mo. ³ Hili isi kani aTiithus a'di jin nyakki ya ki aha/ mo, a'di yisa tucu mo mmo'citha/ munyal yis piti mo, ba a'di ta Wathin Griki mo be. ⁴ Hili haali/ gom iwak kun ta thus mo kun susu mo ibwaman mo ki kup mo tani uni kun hurki bwaman mo mmo'kar mom bam jin 'kona am ki 'kus e mo, a'di jin takina aman eya Kristhos jin ta'da Yesus mo, ki uni

mini 'taki sus am e mo jin dekuwa dek mo be. ⁵ E uni mo tani aman 'konaki dhas is bam bway mo isi kan gom ari mo mo, ki gwoŋ gana/ gi gwom 'borga/ minu dhu mo gom um mo be. ⁶ Dhali 'peni uni gwansan si'da/ kun onu ki uni tana shu/ um bway mo gom toŋ kamu/ mo (A'di jin tana uni mo tani midi diki mii toŋ kamu/ gom aha/ mo. Arumgimis diki tor mii ma gwar 'de/ mo). Uni gwansan, aha/ ona gwo mo, e uni kun onu ki uni tana shu/um bway mo tani mini 'koki mar toŋ kamu/ is gom aha/ mo be. ⁷ Hili ki gwony ɕa'ckon mo, ki uni parki mii e mo ki aha/ karkunu mo mmoçi gwom 'borga/ ki 'kwani kun 'kon ka munyjal yisi e mo me'd jin karkunu aButerus mo mmota amançi gwom 'borga/ gom uni gun 'cithuwa munyjal yis mo be. ⁸ (Haali/ a'di jin miiki'da tu'c mo ka Buterus mo gom gwo gi hashu mo e uni gun 'cithuwa munyjal yis mo tani miiki'da tu'c mo e aha/ si'da/ mo gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo.) ⁹ Dhali ki uni nyithkina 'the jin cikunu aha/ mo tani aYakuub dhala Sapa dhala Yohaana uni gun onu ki uni tana atinjilinj mo tani çiki aha/ bway mo dhala Barnaaba mo abim poros gi mmonyak to mii mo, ki aman mina 'taki ii mo e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, dhali uni e 'kwani kun 'cithuwa munyjal yis mo be. ¹⁰ Jasi uni ona bwayi ki aman mina ka uni gun hatha'ko'd e

mo, a'di jin ta to yan gana/ jin gananka/ 'ba/ mo ka daran du mo mmomii mo be.

ABuulus Kucurki'da Buterus mo e Pa Anthaakiya mo

¹¹ Hili ka Sapa pu'dki'd mo e Pa Anthaakiya mo tani aha/ ceshkina a'di mo ka karambuye/ mo ki jis/ em piti mo haali/ a'di doshki'd mo mmowakkunu a'di mo be. ¹² Haali/ ntwa/ a/ mo, ki 'kwanin tiya pu'dkin mo 'pena Yakuub mo tani a'di nyakki to shwa ki 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. Hili ki uni pu'dkin mo tani a'di guki is piti ka nyan'ko'd mo dhali kwa/ is piti bwa mo mmoço/kina a'di 'kwani kun 'cithuwa munyjal yis mo be. ¹³ Dhali nyakki a'di mo tani 'Kwani Yahuuda tiya kun boçkin mo tani nyakki mii yan mii mo ki mii washila/ mo. Wakan ka Barnaaba si'da/ a'di kalkunu shoki mis ki miim buni jin miikina uni ki washila/ mo be. ¹⁴ Hili ki aha/ mishkina ki uni 'konuki dosh ka ji sho'k mo gom gwoŋ gana/ gi gwom 'borga/ yan mo tani aha/ okina Sapa ibwambori uni 'baar mo ki: Wakki/ /e ba ta ji Yahuuda/ mo tani dhali diki mii me'd wathi/ jin diki ta Wathi/ Yahuuda/ mo tani dhali diki mii me'd Wathi/ Yahuuda/ mo tani /e mini mish 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ dhu me'd 'Kwani Yahuuda/ kata mo?

'Kwani Yahuuda/ Nyakan ki 'Kwani kun 'Koki Ta 'Kwani Yahuuda/ mo kun Wothu/ ki Mongam Gwo Is mo

15 Ana ki is bana ana kun tana 'Kwani Yahuuda/ ka dho'th mo dhali yisa 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ kun ta imanmii miinthus mo, 16 dhali ana gun misha mo mo ki wathi/ dinuki kar ki mo ma kar/e ki mii gi gwoṅkan jin cinu mo, hili ki moṅgam gwo is eya Yesus Kristhos mo, isi kani ana gamkina gwo is eya Kristhos jin ta'da Yesus mo. Ki mii gi wakan mo mmodhuwa dhu ki mo ma kar/e mo ki moṅgam gwo is eya Kristhos mo dhali yisa ki mii gi gwoṅkan jin cinu mo haali/ ki mii gi gwoṅkan jin cinu mo tani jan tal 'deṅ kamu/ yisa di'da jin minu kar ki mo ma kar/e mo be. 17 Hili waḱki/ miim bana jin pala ana ki ana minu dhu ki mo ma kar/e eya Kristhos mo tani ana ki is bana minu gam mo ki ana tana imanmii miinthus mo a/ aKristhos a'di karu mo mmomii miinthusu? Dhalku/ ki tosh kan mo. 18 Hili waḱki/ aha/ ki nyan to gwansan is dok/e mo, uni gun 'tukka/ mo tani yan'ko'd aha/ nyo/ a is pem mo ka mandhan gwo mo be. 19 Haali/ ki gwoṅkan jin cinu mo tani aha/ wuna mo e gwoṅkan jin cinu mo ki aha/ mina di mo goma Arungimis mo be. 20 Aha/ nyakkunu 'kosh ki cwany'cithan dhul nyakka Kristhos mo. Dhali a'di yisa ta aha/ jin dina ki eya, hili aKristhos a'di jin diki'd ki e e aha/ mo. Dhali mondiki/ e jin dika/ ki e e buṅgar is mo shwane/ tani aha/ dina ki e ki moṅgam gwo is mo e Ya/ ma Arungimis mo, a'di

jin enki aha/ mo dhali ci is piti mo gom aha/ mo be. 21 Aha/ dinaki puuwa 'the ma Arungimis mo. Haali/ waḱki/ mo jin dhunuwa dhu ka kar/e diki'd mo e gwoṅkan jin cinu mo tani, kan, Kristhos wuki'd mo ki dar gi 'kup miin gana/ mo be.

3

Gwoṅkan jin Cinu mo walla Gwo jin Gamu Is mo

1 Ayy um 'Kwani gi Pan Galathiyya kun ta pus mo. Um gun ṭorkunuwa Yesus Kristhos eya tente/ mo ibwambori jis/ em bum mo a'di jin 'koshkunu ki cwany'cithan dhul mo tani aja iceshki um ki en dhathu/ mo? 2 Dhalki aha/ doṭa um jasi gwo gom gway yansan mo. A/ki um bu'thki Shi/in ki mii gi gwoṅkan jin cinu mowa? Walla ki gwo jin cikina um ki moṅgam gwo is mo? 3 Ayy, um 'kona isi pusi mana? Mmotelkina um mii 'pen mo ki Shi/in mo, a/ dhali um shwane/ dakki 'kup mo ki buṅgar is mowa? 4 A/ki gwo gi wana um kani bwa imiikina um aris to ki pe'th mo kana? - ba a'di 'te/ wari ka jin gana/ ita jim pe'th mo. 5 Dhali a'di si'da/ jin thipki'da thip ki Shi/in e um mo dhali mii miimer e bwam um mo tani a/a'di ki mii a'di ki gwoṅkan jin cinu mo walla ki gwo jin ciku ki moṅgam gwo is mo?

6 Wakan a/ Ibrahiim gamki'da Arungimis gwo is mo, dhali a'di karkunu

mo gom a'di ki mo ma kar/
e mo. ⁷ Wakan um mini
hil mii i e ki a'di ta mii gi
'kwani gi mongam gwo is
mo kun ta iya/ ma Ibrahiim
mo be. ⁸ Dhali Gwo ma
Arumgimis kun 'kwarkunu
mo, mmonyithkina a'di ntwa/
a/ mo ka Arumgimis midi
dhu 'kwani kun 'koki ta
'Kwani Yahuuda/ ki mo ma
kar/e ki mongam gwo is mo
tani a'di ciki gwo ki gwom
'borga/ ntwa/a/ ka Ibrahiim
mo mmo/o gwo mo ki: E/e mo
tani aris kal gi 'kwaniny' ceshi
'baar mo tani minu 'bor mii
mo be. ⁹ Wakan mo, 'kwani
gwansan kun ta ku gi gami
gwo is mo tani uni 'boru mii
mo nyakka Ibrahiim mo a'di
jin ta'd gi mongam gwo is mo
be.

¹⁰ Haali/ aris uni 'baar mo
kun 'ko 'ko'd e mii gi gwonkan
jin cinu mo tani uni 'kon
e bwan'kwariny monyjee
mo. Haali/ a'di 'kwarkunu
mo ki: Monyjee midi di mo
goma ris 'kwani 'baar ka
'dete/ 'dete/ mo, uni gun
'koki 'ko 'ko'd eya ris to 'baar
mo kun 'kwarkunu mo e
gwonkan jin cinu mo dhali
mii uni mo be. ¹¹ Dhali a'di
di'd eya tente/ be ki wathi/
en'thiŋ kamu/ yisa di'da jin
minu kar ki mo ma kar/e mo
ibwambor ma Arumgimis ki
gwonkan jin cinu mo. Haali/
a'di 'kwarkunu mo ki: A'di
jin karu ki mo ma kar/e ki
mongam gwo is mo tani a'di
midi di ki e mo be. ¹² Hili
gwonkan jin cinu mo tani diki
di apo/ mo jin gamu gwo is

mo, haali/ gwo 'kwarkunu
mo ki: A'di jin mii uni mo
tani a'di midi di 'ko'di uni mo
be. ¹³ AKristhos a'di wanki
ana 'ba/ mo 'peni monyjee
gi gwonkan jin cinu mo
mmowarkina a'di ki monyjee
gom ana mo - haali/ a'di
'kwarkunu mo ki: Monyjee
midi di goma ris 'kwani 'baar
ka 'dete/ 'dete/ mo, uni kun
shirki is buni apo/ cwa mo
- ¹⁴ Ki eya Kristhos jin ta'da
Yesus mo tani mo jin 'boruwa
Ibrahiim mii mo midi 'taki
pu'du/ apo/ 'kwani kun 'koki
ta 'Kwani Yahuuda/ mo ki ana
mina 'taki bu'th gwo jin onu
is mo gom Shi/in e mongam
gwo is mo be.

*Gwonkan jin Cinu mo dhali
Gwo jin Onu Is mo*

¹⁵ Aha/ mina ci um mii gi
wathi/ en'thi/ gom she/ mm
mii mo, iwak mo. Wathiŋ
kamu/ yisa di'da jin midi
puu gwo gom mal gi wathi/
mo walla mar gwom piti is
mo 'ko'di a'di tekunu shoka
'cesh mo. ¹⁶ Dhali gwo kun
okunu is mo dhukunu mo
goma Ibrahiim mo dhali gom
emen piti mo. A'di diki o
gwo mo ki: Dhali e emen
piti mo, mmo/o gwo goma
ris mo. Hili mmo/o gwo mo
gom a'din 'de/ mo ki: Dhali
gom emen pini mo, a'di jin
ta'da Kristhos mo be. ¹⁷ A'di
ta 'pemen gwo jin oka/ mo.
Ki gwonkan jin cinu mo jin
pu'dki'd ki yil kun 'koni iss*
'kwanimpa i/ iss 'de/ i'ce'dki
iss 'de/ i'ce'dka 'kume'da po/
mo ŋ'ko'd mo tani a'di diki

* 3:17 urbumiyya wa talaŋin

kar gwo mmopuu mo, gwo jin gamu me'd mo 'thissa/, a'di jin ten ma Arungimis shoka 'cesh mo. Wakan ki gwo jin onu is mo minu kar ki jim puu mo be. ¹⁸ Haali/wakki/ mal ta ji gi gwonkan jin cinu mo tani a'di yisa di mo 'ko'di gwo jin onu is mo, hili Arungimis ki ci a'di ka Ibrahiim ki gwo jin onu is mo be.

¹⁹ Kata cinu gwonkan jin cinuye? A'di karkunuwa po/ mo gom gwon dhan mo ntagi emen midi 'taki pu'du/ mo e a'di jin okunu gwo is mo. Dhali a'di karkunu 'pen ka pije/ mo ki iman'doyu gwo mo ki a'di jin doshki'di bwaman mo mmowotha/ woth mo. ²⁰ Dhali a'di jin doshki'd e bwaman mo mmowotha/ woth mo tani a'di diki ta 'pemen mmodi jasi 'de/ mo. Hili Arungimis a'di tal 'de/ mo be.

'Kup Gwon Gana/ gom Gwonkan jin Cinu mo

²¹ A/dhali gwonkan jin cinu mo a'di di'da po/ gwo jin on ma Arungimis is mowa? Dhalku/ ki tosh kan mo. Haali/ wakki/ gwonkan jin cinu mo minu 'taki ci mo mmokar mo jin 'konu ki e mo tani yan'ko'd mo ma kar/e midi 'taki di mo ka jin ganayi ki gwonkan jin cinu mo be.

²² Hili Gwo jin 'kwarkunu mo tani tulki'da ris to 'baar mo 'twa/ mo e miinthus mo, ki gwo jin onu is mo e mongam gwo is eya Yesu Kristhos mo tani minu 'taki ciki uni gwansan kun gami gwo is mo be.

²³ Dhali ntwa/a/ ki mongam gwo is diki pu'd mo tani ana 'kokunu mo mmohem mo e bwan'kwariny gwonkan jin cinu mo, mmodhukunu ana e bwan'kwariny mo jin 'tashuwa 'tash 'twa/ mo ntagi mongam gwo is minu tor eya tente/ mo be. ²⁴ Wakan gwonkan jin cinu mo tani a'di ta'da mansus bana mo ntaga Kristhos pu'dki'd mo, ki ana minu dhu ki mo ma kar/e ki mongam gwo is mo be. ²⁵ Hili shwane/ mongam gwo is a'di pu'dki'd mo, i/ana dok/ e yisa i'kona mmo'ko mo e bwan'kwariny a'di jin suski'da sus mo ²⁶ haali/ eya Kristhos jin ta'da Yesu mo tani umi 'baar mo ta iya/ ma Arungimis mo ki mongam gwo is mo be. ²⁷ Haali/ aris umi 'baar mo kun miikunu ki yi'de/ mo eya Kristhos mo tani hi'thkina Kristhos i'ba/ mo be. ²⁸ Wakan walla Wathi/ Yahuuda/ yisa di'da walla Wathi Griki mo, walla wathi/ jin ta cinkina/ jin yolu mo yisa di'da walla mon'ko ki 'kus mo, walla kun tana gwa'th yisa di'da walla iyima 'bomi mo. Haali/ umi 'baar mo tal 'de/ mo eya Kristhos jin ta'da Yesu mo be. ²⁹ Dhali wakki/ um ta ku ma Kristhos mo tani um ta emen ma Ibrahiim mo, mmota gi mal isi ki gwo jin onu is mo be.

4

¹ Gwo jin oka/ mo gom mal mo a'dihe/ be. Me'd jin tana a'di a'ci mo tani a'di jin midi kal mal mo diki bol mii jin tanu cinkina/ e ki 'bor

mo, ba a'di ita a'di jin cila mali 'baar mo. ² Hili a'di diki'd mo e bwan'kwariny imanhil a'di jin atha she/ mo dhali imandhu tom piti mo ntaga tee jin karkina com a'di mo be. ³ Wakan gom ana mo. Ki ana takina u^{ci} mo tani ana takina cⁱⁿkina/ gi gwo ma bwa nyara/ gom gwon^{kan} gi mony'cesh yan mo. ⁴ Hili ka tee pu'dki'd mo mmothimkunu a'di mo tani Arumgimis hashki Ya/ m piti mo, a'di jin dhodhu 'pena 'bom mo dhali a'di jin dho'thkunu mo e bwan'kwariny gwon^{kan} jin cinu mo be, mmowan uni gwansan 'ba/ mo, uni kun 'kokin mo e bwan'kwariny gwon^{kan} jin cinu mo, ⁵ wakan ki ana mina bu'th mo jin thipuwa thip me'd iya/ mo be. ⁶ Dhali haali/ um ta iya/ mo tani Arumgimis hashki Shi/in gi Ya/ m piti eya dum bana mo mmocuu gwo mo ki: Abba. Ababa. ⁷ Wakan eya Arumgimis mo tani um yisa 'koni mmo'ko mo mmota cⁱⁿkina/ mo, hili um ta iya/ mo, dhali wak^{ki}/ um ta iya/ mo tani um ta gi mal mo be.

ABuulus Dina Isi Gwo Ibwa mo gom Uni kun Gami Gwo Is mo

⁸ Kadhamo/ ki um 'koki mish Arumgimis mo tani um 'kokin mo ki mondek is mo e mon'ko gi uni gun 'koki ta gi buyempa ma rum kun lunu mo. ⁹ Hili shwane/ mmopu'dkina um mo mmomisha Arumgimis mo tani, walla ki mii jin dhalu

e i is mo ki um mishu ka Arumgimis mo tani um mini mish dok ka nyan'ko'd kata mo e gwo ma bwa nyara/ gom gwon^{kan} gi mony'cesh gwansan kun 'ka'da is ki 'ka'd mo dhali kun hatha'ko'd ki ha'th kan mo? Um ona bwa mmota cⁱⁿkinam buni mo dok/ eya? ¹⁰ Um 'kon mmodhuwa tee mo dhala ppe mo dhali yir jin akka'da ak mo dhali yil mo be. ¹¹ Aha/ ko/ka is mo ki aha/ miikina tu'c apo/ um ki pe'th mo.

¹² Iwaka, aha/ yuka um mo, wayi e ki aha/ mo ma haali/ aha/ si'da/ wana e ki um mo. Um 'koki thuthaa/ mii mo be. ¹³ Haali/ um mishkin mo ki mo jin 'ba'thka/ mo e bun^{gar}war is pem mo tani a'di cikika/ um gwo gom gwom 'borga/ yani t^{wa}/a/ mo be. ¹⁴ Dhali ba mondin pem yin a'di ta mompal gom um mo tani um yisa ushi aha/ mo walla wak aha/ mo, hili um bu'thki aha/ mo me'da man'doyu gwo ma Arumgimis mo dhali me'da K^{rist}hos jin ta'da Yesu mo be. ¹⁵ Mane montem bum jin surki'd ki um mo be 'te/? Haali/ aha/ tana man/o gwo gom um mo ki um mini 'taki buk aha/ em bum ka pije/ mo dhali ciyu/ uni ki aha/ mo wak^{ki}/ a'di mishu mii mo be. ¹⁶ A/ ki aha/ wara ka manta 'kup gi um mmotorka/ um gwon^{gan} gana/ mo? ¹⁷ Uni ta malgin ki malgin gom um mo, dhali hili yisa gom 'kup miiⁿ gana/ mo. Uni ona bwa mmomu'th um 'twa/ mo 'peni aha/ mo ki um mini 'taki ta malgin gom

uni mo be. ¹⁸ Haali/ gom 'kup miim 'borga/ mo tani a'di 'boro'd mmoci gwo maŋ ki shem 'boro'd mo isa yempa/ mo dhali yisa ki aha/ dikina nyakki um mo 'te/. ¹⁹ Ushi uciim pema, aha/ shwana bwan dho'th mo dok/e ntaga Kristhos minu uk mo e um mo be. ²⁰ Aha/ ona bwayi mmo'taki di nyakki um mo ishunsan dhali ak 'twam pem e jin torka/ gwo mo haali/ aha/ dunjurkunuwa du is mo gom um mo be.

Gwo jin Be'dkunu ka Par mo goma Haaggar mo dhala Saarah mo be

²¹ Tori aha/ gwo mo ma, um gun ona bwa mmo'ko mo e bwan'kwariny gwonkan jin cinu mo. A/kona um ki cik gwonkan jin cinu mowa? ²² Haali/ me'd gwo jin 'kwarkunu mo ka: Ibrahiim ta gi iya/ i su/ mo, jan 'de/ ta ji gi cinjina/ mo dhali jan 'de/ ta ji ma 'bom jin di'd ki 'kus mo be. ²³ Hili ya/ ma 'bom jin ta cinjina/ mo tani a'di dho'thkunu mo me'd isi gwo gom bungwar is mo dhali ya/ 'pena 'bom jin di ki 'kus mo tani a'di e gwo jin onu is mo be. ²⁴ Dhali a'di yansan ibe'dki gwo gi 'pemena kamu/ mo. Ki up su/ gwansan ita gwo gun gamu me'd mo. Jan 'de/ 'peni Wosh Sinaa/ mo mmodho'th uci gom miiny cinjina/ mo. Ayim jin ta'da Haaggar mo be. ²⁵ Dhala Haaggar a'di ta Wosh Sinaa/ e Pa Arabiyya mo. Ayim a'di nyakka'd ki Pa Urushaliim jin di'd shwane/

mo, haali/ a'di ta cinjina/ jin yolu nyakki uci ma yim mo be. ²⁶ Dhali hili Urushaliim jin di'di momis mo tani a'di di ki 'kus mo dhala yim a'di ta'da ata'dam bana mo be. ²⁷ Haali/ me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

'Kunyi bwa mo ma, ayy /en 'de/ yin jin tana burum mo jin diki dho'th mo.

Ceyi 'twa/ mo ma dhali cuuyi mo, /e jin dina bwa ma dho'th ki shwa mo.

Haali/ ayim ma'du/ a'di ta'd gi uci ki nyanye/ mo

mmobola yim e, a'di jin ta'd ga kath mo be.

²⁸ Dhali ana iwak mo, wana e ga Is/ hak mo mmota uci gi gwo jin onu is mo be.

²⁹ Hili ki me'd caan a'di jin dho'thkunu isi ki gwo gi bungwar is mo tani to'cki a'di bwa mo a'di jin dho'thkunu mo isi ki gwo gi Shi/ in mo. Dhali a'di wakan shwane/ mo be. ³⁰ Hili Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo o gwo kataye? O ki ura yim cinjina/ ka pije/ mo dhali ya/ ma yim mo haali/ ya/ 'pena yim jin ta cinjina/ jin yolu mo tani a'di midi diki gam mal mo nyakki ya/ ma 'bom jin di ki 'kus mo be.

³¹ Wakan iwaka, ana 'konaki ta uci gi cinjina/ jin yolu mo, hili ana tana uci ma 'bom jin di ki 'kus mo be.

5

Doshi ma ki Mo jin Telu Sho'kmo e Mojin 'Konu ki 'Kus mo

¹ Haali/ gom mo jin 'konu ki 'kus mo tani aKristhos a'di

dhu ana ki 'kus mo. Gom gwo gi wakan mo tani doshi ma dhali teli sho'k mo. Dhali dhalku/ 'ba/ ki mii 'ce'd mo dok/ e mmonyak dhan'ka'b 'ba/ bu'th ki mii jin tanu cinjina/ mo.

² Aha/ jin tana Buulus ona gwo yan e um mo. Wakki/ um bu'thki mo ma munyal yis jin 'cithu/ mo tani aKristhos midi mii diki mii ta gi shi/ miim 'boro'd gom um mo. ³ Aha/ baha gwo mo dok/ e eya ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo uni gun bu'thki mo ma munyal yis jin 'cithu/ mo ki a'di minu dek mo mmodhu gwonkan jin cinu mo ka 'bimpil mo be. ⁴ Um kun minu dhu ki mo ma kar/e gi gwonkan jin cinu mo tani um minu 'cith 'twa/ 'pena Kristhos mo be. Um ta'kkin mo 'peni bway ma 'the mo be. ⁵ Haali/ ki Shi/in mo tani dhali ki mongam gwo is mo tani ana corcina cor mo gom mo ma 'ter kape/ gi mo ma kar/e mo be. ⁶ Haali/ eya Kristhos jin ta'da Yesus mo walla e mo ma munyal yis jin 'cithu/ mo walla e mo ma munyal yis jin 'konuki 'cith mo tani a'di midi mii tor kamuwa? Hili mongam gwo is mmomiina a'di to mo ki mii gi mo/en mo be. ⁷ Um 'kokin mo mmoso ki 'bore/ mo. Kaja nonki um 'kup mo 'peni moha gwon gana/ e mo? ⁸ Mii yansan jin lalawa lal sho'k mo tani a'di diki di 'peni a'di jin yukki um mo. ⁹ Ara cumata gwa'dga/ tani a'di seki'da gana'th jin ta'da gabul ka 'bimpil mo. ¹⁰ Aha/ wukina Tapa jwa i is

mo ki um mini 'koki budha yisana kamu/ mmodhal jim pem mo. Dhali a'di jin to'c um bwa mo tani a'di midi mii bu'th gwon dwall jin minu mii tor 'twa/a 'cesh gom a'di mo, ma a'di yin jin tana a'di mo. ¹¹ Hili wakki/ aha/ iwak mo, dina mmoci gwo mo gom mo jin 'cithuwa munyal yis mo tani atinta ito'ckunu aha/ bwa mo naskina/? E mii yan mo tani mo jin goluwa gol mo jin ta cwany'cithan dhul mo tani a'di jockunu mo be. ¹² Aha/ onayi ki uni gun 'kon mmodun'kur um mii is mo mini uth is bunin' gana/ ki tollo'k mo.

¹³ Haali/ um yukkunu mo mmo'ko ki 'kus mo iwak mo. Dhali dhalku/ ki bu'th mom bum jin 'kona um ki 'kus mo mmota shi/ embula 'barga/ mo gom bungwar is mo. Hili e mo/en mo tani tayi imanmii to ka rem 'kup mo ma. ¹⁴ Haali/ gwonkan jin cinu ka 'dan'dap mo tani a'di thimkunu mo e gwon 'de/ mo, jin o gwo mo ki: /E mini en amannyak ca'b pini jin 'dish/ e is mo me'd is pini' gana/ mo be. ¹⁵ Wakki/ um ki shila shil ki she/ mo dhali losa los ka rem 'kup mo tani hil ki 'bore/ ki um minu 'koki 'ce'd sho'k ka rem 'kup mo be.

Maman gi Shi/in mo dhali Mii jin Miinu ki Shuman Is mo

¹⁶ Hili aha/ ona gwo mo ki: Iiyi mo e Shi/in mo dhali dhalku/ ki te bwa en'dap kun o um ki bungwar is mo. ¹⁷ Haali/ bwa en'dap kun onki bungwar is mo tani a'di miinu apo/ Shi/in mo, dhali

bwa jin o'dki Shi/in mo tani apo/ bungwar is mo, haali/ uni gwansan ita gwo kun thanyi 'twa/ ka rem 'kup mo mmonon um 'peni mii gun o um bwa moyi. ¹⁸ Hili wakki/ um shuna Shi/in bway mo tani um yisa i'kokin mo e bwan'kwariny gwonkan jin cinu mo. ¹⁹ Dhali hili mii gi bungwar is mo tani uni 'kon eya tente/ ki thorony mo: mo jin miinu miinyal mo, dhali mo jin 'dapuwa 'dap e mo, dhali mii kun 'kanuwa kanthi/ mo, ²⁰ dhali mo jin luju tompinycon mo, dhali mii kun miinu mii naari/ mo, dhali mii kun tanu 'kup ki 'kup mo, dhali mii kun biruwa bir mo, dhali mii kun tanuwa tacum bwa mo, dhali mii kun miinuwa nyor mo, dhali mii kun tanuwa ham 'kus ka ham 'kus mo, dhali mii kun ushu gwo gam me'd mo, dhali mii kun 'konu ka non she/ mo ²¹ dhali mii kun tanu dhapan mo dhali mii kun 'kosh ma suwa 'kosh mo, dhali mii kun waluwa wal e mo'kupa su mo, dhali mii gi wakansan mo. Aha/ ruma um ki gwo mo, me'd jin rumkika/ um itwa/a/ mo, ki uni gwansan kun miiki to gi wakansan mo tani mini 'koki gam mal gi Bampa/ ma Arungimis mo. ²² Hili maman gi Shi/in a'di ta mo/ en mo dhali mo'kuny bwa mo dhali mo ma ku'th is mo dhali mombwa jin 'kuucu ki 'kari'th mo dhali mii jin tanu ki bwan'kush mo, dhali mombwam 'borga/ mo dhali mombwa kun tanu ku isin

gana/ mo, ²³ dhali mombwa kun 'thupu e ki 'thup mo dhali mombwa ma du jin 'timu/ mo. Apo/ mii gi wakan mo tani gwonkana kamu/ jin cinu mo yisa di'da. ²⁴ Dhali uni gwansan kun ta ku ma Kristhos jin ta'da Yesus mo tani uni 'koshki bungwar is buni mo nyakki e kun dhuna uni ki 'thir 'thir mo dhali bwa en'dap buni mo be.

²⁵ Wakki/ ana 'kona e Shi/in mo tani dhalki ana si'da/ iina e Shi/in mo. ²⁶ Dhalki ana nona is bana mo ki cot cot mo walla rukunya rukuny 'kup ka rem 'kup mo walla ta dhapan ka rem 'kup mo.

6

Kali To kun Ditadi' I'ba/ ka Rem 'Kup mo

¹ Iwaka, wakki/ wathin kamu/ bulu 'twa/ a 'cesh e gwon dha'ja kamu/ mo tani um gun ta gi to gi shi/ in mo mini mii wari a'di is ka nyan'ko'd mo e shi/ in jin 'thupu e ki 'thup mo. Hili 'kup, 'kupki is pini mo isi ciki/ ki /e minu pal mo gara. ² Kali ton ditin ka rem 'kup mo, dhali ki mii gi wakan mo tani um mini thim gwonkan ma Kristhos mo be. ³ Haali/ wakki/ jan tal 'den kamu/ midi kulum gwo ibwa mo ki a'di ta a'di mo tani ki a'di diki ta ton kamu/ mo tani a'di he'kki isi is pitin gana/ e mo be. ⁴ Hili dhalki 'kwani 'baar ka 'de'e/ 'de'e/ pali miim bunin gana/ mo, dhali gwo jin di a'di a'din kamu/ ibwa mo mmokar 'ba/ ki ca mo tani midi di gom is piti a'di 'de/ mo

dhali yisa eya mannyak ca'b jin 'dish a'di is mo be. ⁵ Haali/ 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mini kal is kom mo gom tom bunin gana/ jin kala uni mo be.

⁶ Dhalki a'di jin toru gwo mo nyakka'da ris tom 'boron pwak bwa mo ki a'di jin torki gwo mo.

⁷ Dhalku/ ki ta ku gi hegu e mo. Arungimis yisa ta ji gi minu mii ka maka. Haali/ ma to yin jin mina wathi/ si mo tani a'di si'da/ imina a'di i'cith mo be. ⁸ Haali/ a'di jin siki to gom bungwar is piti mo tani a'di midi 'cith to 'peni bungwar is jin midi pu/ mo. Dhali hili a'di jin midi si to gom Shi/in mo tani a'di midi 'cith mondiki/ e ki sule/ ya ye 'ba/ mo 'peni Shi/ in mo be. ⁹ Dhali dhalki ana daka mii is jin wu e mo mmomii miim 'borga/ mo, haali/ ki she/ yil mo mo tani ana mina 'cith to mo wakki/ ana 'kona bwa ki bit ka lungu'b mo be. ¹⁰ Dhali wakan mo tani me'd jin takina ana ki embula 'borga/ mo tani dhalki ana miina miim 'boron e 'kwani 'baar mo dhali isi kan ki jim mum mo gom uni gwansan kun 'kokin eya ta/ gi mongam gwo is mo be.

Mo jin Daka Gwo Me'd mo jin Rumuwa Rum mo dhali Monthe Me'd mo

¹¹ Misha uma adhan ton gwo gun 'kwarkika/ um ki me'd pem gana/ mowa? ¹² A'di ta uni gwansan kun ona bwa ki tor eya tente/ eya por ma pije/ 'te/ gom bungwar

is mo kun mini tu'c um ki um minu 'citha/ munyjal yis mo, dhali ki jasi mii gi wakan mo tani uni ti, iminu 'koki to'c bwa mo gom cwany'cithan dhul ma Kristhos mo be. ¹³ Haali/ isi kani uni gwansan kun bu'thki mo ma munyjal yis jin 'cithu/ mo tani uni yisa ki is buni idhuki gwonkan jin cinuwa. Hili uni ona bwa mo ki ta gi mo ma munyjal yis jin 'cithu/ mo ki uni mini 'tash miinyca mo 'te/ e bungwar is bum mo. ¹⁴ Hili mii gi wakan midi diki thothaa/ is mo mmokar 'ba/ ki ca mo isi ciki/ e cwany'cithan dhul gi Tapa Yesus Kristhos bana mo. Ki a'di mo tani mony'cesh 'koshkunu jwa mo gom aha/ mo dhali aha/ gom mony'cesh mo be. ¹⁵ Haali/ walla mo ma munyjal yis jin 'cithu/ mo tani yisa 'dapa'dap ki ton kamuwa walla mo ma munyjal yis kun 'konu i e mo si'da/, hili a'di jin minu uk jin midi ta jin this mo be. ¹⁶ Monku'th is dhali momiimii mini 'ko apo/ umi 'baar mo, um gun iikin mo e gwonkan yansan mo, apo/ um gun ta 'Kwani ma Israyiil kun ta ku ma Arungimis mo be.

¹⁷ 'Peni shwane/ mo tani dhalku/ ki dhal wathin tal 'denj kamu/ bway mo mmoto'c aha/ bwa mo, haali/ aha/ kalkina adu'd gi doru aha/ goma Yesus e bungwar is pem mo be.

¹⁸ A'the gi Tapa Yesus Kristhos bana mo midi di e shi/in bum mo, iwak pem mo. Amen.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Pan EPASUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus jin ta a'di jin karu ki she/ mo goma Kristhos jin ta'da Yesus ki bwa ma Arungimis mo be.

E uni gwansan gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, uni si'da/ kun ta ku isinj gana/ eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be.

² A'the e um mo dhali monku'th is 'peni Arungimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

Mom'bor Mii gi Shi/in eya Kristhos mo

³ Mom'bor mii midi di mo goma Arungimis mo dhali Ababa gi Tapa Yesus Kristhos bana mo, a'di jin 'borki ana mii mo eya Kristhos ka ris mii kun 'boruwa 'bor mii mo e to gi shi/in mo e mo kun 'kon e momis mo be. ⁴ Isi kani me'd jin kwanykina a'di ana mo e a'di mo ntwa/a/ ki mony'cesh yan 'konuki ka'b mo, ki ana mina ta ku gun kogu mo dhali ta ku gun mini ta kun dar gi thalkin ibwambori a'di mo be. ⁵ A'di 'kawurki ana mo e mo/en mo mmota iya/m piti mo eya Yesus Kristhos mo isi ki gwonj 'kup bwam 'borgam piti mo ⁶ gom moman ma 'the gi monycam piti mo a'di jin cikina a'di ana ki me'd mo

e A'di jin Enu mo be. ⁷ E a'di mo tani ana tana gi mo jin wanuwa wan 'ba/ ka bas piti mo dhali amure/ gi gwon dhinj bana kun dhalkunu ana 'pen mo, isi ka 'them piti jin tana a'di pa ki pa mo ⁸ a'di jin karkina a'di mmogus apo/ ana mo be. ⁹ Haali/ a'di torki ana a'di i e eya tente/ mo eya ris moyuk mo dhali mmony-ith gwo jin cinu mo ki jim bag mo jin ta bwam piti mo, isi ki gwonj 'kup bwam 'borgam piti mo, a'di jin karkina a'di eya Kristhos mo be ¹⁰ me'd gwo jin 'kawurkina a'di mo gom mo jin minu thim mo, mmogama ris to 'baar mo me'd e a'di mo, to gun 'kon e momis mo dhali to gun 'kon e mony'cesh mo be.

¹¹ E a'di mo isi ki gwonj 'kup bwam 'borgam piti mo a'di jin thimki'da ris to 'baar mo isi ki bwanj gwom piti jin 'kawurkina a'di mo be. ¹² Ana kun takina gi mo ma 'tej kape/ eya Kristhos ntwa/a/ mo tani ana 'kawurkunu mo dhali dhu 'pen ka piye/ mo mmo'ko mo gom montak mo gom monycam piti mo be. ¹³ E a'di mo um si'da/ kun cikki gwonj gana/ mo dhali gwom 'borga/ mo gom bway gi mowoth bum mo dhali gam gwo is mo e a'di mo tani um 'kokunu mo mmo'dap 'twa/ ki a'di jin okunu is mo a'di jin ta Shi/in Dheleladhelel mo be. ¹⁴ A'di jin ta to jin wothu/ 'twa/ mo gom mal bana mo ntagi ana mina bu'th a'di mo e montak gi monycam piti mo be.

Mo jin 'Thonuwa 'Tho mo gom Moyuk mo dhali Monyith To mo

¹⁵ Gom 'kup gwo yan mo tani haali/ aha/ cikina gwo mo gom mongam gwo is bum mo e Tapa Yesus mo dhali mo/en bum 'kup ki uni kun dhunu ki she/ ki dheel dheel mo tani ¹⁶ aha/ yisa daka mo mmoçi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo gom um mo mmoka um e mo e mon'thom pem mo ¹⁷ ka Arumgimis jin ta a'di gom Tapa Yesus Kristhos bana mo dhali Ababa gi Monyca mo midi ci um shi/ in gi moyuk mo dhali gwo jin 'ceenu e monyith jin nyitha um a'di mo, ¹⁸ mmotana um gi e ma du kun 'twakki mo ki 'twak jin shi/ i'd mo, ki um mini mish mo ma 'tej kape/ yan mo jin yukina a'di um icine/ mo dhali mom piti jin tana a'di pa ki pa mo gi mal gi monycam piti e uni kun dhunu ki she/ ki dheel dheel mo, ¹⁹ dhali mom'bi'th piti yan jin ekki'd ki ek jin shi/ i'd jin molu bar mo e ana kun gama gwo is mo isi me'd miim piti jin miina a'di ka dhan 'bi'th jin ta'da dem dem mo, ²⁰ a'di jin thimkina a'di eya Kristhos mo me'd jin 'de'kkina a'di a'di mo 'peni mowu mo dhali kar a'di mmoça'b ki me'da bim poros piti mo e mo kun 'kon e momis mo be, ²¹ isi mis gana/ mo apowa ris gwonkan kun cinu ki 'bi'th mo dhali moshirr mo dhali mom'bi'th mo dhali mo jin tanu tapa mo, dhali apowa ris gwayi 'baar mo kun yer kunu mo,

yisa jasi e she/ yil yana, hili si'da/ e yil jin midi pu'du/ mo be. ²² Dhali a'di dhuki'da ris to 'baar mo e bwan'kwariny sho'k piti mo dhali a'di karki a'di ki a'di jin ta'da 'kan'kup apowa ris to 'baar mo goma kaniisa mo, ²³ a'di jin ta bunqwar is piti mo, gom mon'tu'd piti jin 'tu'dkina a'di a'tu'di 'baar mo be.

2

'Peni Mowu Ntagi Mondiki/e mo

¹ Dhali a'di dhuki um ki e mo, ki um kun 'kokin mo mmowu mo gom gwon dhan mo dhali miinthus mo, ² e uni kun iikina um 'thissa/ mo mmobathkina um ya gi mony'cesh yan mo dhali mmobathkina um miin tapa gi mom'bi'th kun pwanu/ e mis mo, jin ta shi/ in caan jin di'd mmo/um mo e iya/ gi iman/ush gwo ha e mo be. ³ Ibwaman uni gwansan mo tani ana 'baar mo 'kokina mo ntwa/ a/ mo e em bana mo kun dhuna ana ki 'thir 'thir mo gom bunqwar is bana mo, mmobath bwa en'dap mo gom bunqwar is mo dhali bwa mo, dhali wakan ana 'kokina mo ki buyem pa mmota uci ma nyor mo me'd 'kwanin tiya kun ta 'kwani en'thi/ mo be. ⁴ Hili Arumgimis a'di jin ta pa ki pa e momiimii mo, 'peni dhan mo/en jin enkina a'di ana mo tani ⁵ isi kani ki ana 'kokina mo mmowu mo e gwon dhan bana mo tani a'di ki dhu ana mo mmo'ko ki e mo mmon'al 'de/ mo nyakka Kristhos mo (Ka 'the mo tani

um wothkunu mo be), ⁶ dhali a'di ki cu ana mis mo nyakki a'di mo dhali a'di ki dhu ana mmonyak 'ko ki a'di mo e mo kun 'kon e momis mo eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be ⁷ ki she/ yil gunn kun mini pu'du/ mo tani a'di midi tor dhan pam piti jin tana a'di ka 'them piti jin molu bar mo e bwan̄kush piti mo 'kup ki ana mo eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ⁸ Haali/ ka 'the mo tani um wothkunu mo ki mon̄gam gwo is mo be. Dhali yansan ta mii jin miina um ki is bum mo yisa. A'di ta to jin cin ma Arungimis ki me'd mo be. ⁹ Yisa, haali/ gom to jin miinu mowa, isi ciki/ jin mina wathin 'deŋ kamu/ diki kar 'ba/ ki ca mo. ¹⁰ Haali/ ana tana kuma tu'c piti mo kun ukkunu mo eya Kristhos jin ta'da Yesus mo gom mii ma tuca 'borga/ mo, uni gun thosonkin ma Arungimis n̄twa/a/ mo ki ana mina 'taki ii e uni mo be.

Mo jin Talu Isa 'De/ mo eya Kristhos mo

¹¹ Wakan kayi gwo e mo ki um 'thissa/ ta 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ e bun̄gwar is mo kun yuk̄kunu gway ki ku gi 'kon ka munyjal yis i e mo ki uni gun yuk̄kunu ki uni gun 'cīhuwa munyjal yis mo, a'di jin miikunu e bun̄gwar is ki me'd gi 'kwani mo be. ¹² Kayi gwo e mo ki um 'thissa/ me'dyin um kwa/ kunu bwa mo 'pena Kristhos mo, dhali um ta ku gi 'kon ka pije/ 'peni 'pen̄kuman bampa/ ma Israyiil mo dhali um ta

'kwani kun moli gwo jin gamu me'd mo jin onu is mo. Um daran gi mo ma 'ten̄ kape/ mo dhali um daran ga Arungimis gana/ mo e mony'cesh mo be. ¹³ Hili shwane/ eya Kristhos jin ta'da Yesus mo tani um kun 'thissa/ si'dkin mo kagahara mo tani um suskunu mo mmo'dish mii is mo ka bas ma Kristhos mo be. ¹⁴ Haali/ a'di ta mon̄ku'th is bana mo, a'di jin dhuki ana mmontal 'de/ mo dhali jin 'tukki mo ma gon̄ jin kwa/ u bwa mo 'peni mo jin tanu 'kup mo ¹⁵ mmopuukina a'di e bun̄gwar is piti mo gwon̄kan jin cinu mo dhali jin 'kwarkunu mo, dhali jin onu mo ki a'di midi 'taki uka uk̄ e is pitiŋ gana/ mo wathin tal 'de/ jin ta jin this mo e mo gi unin su/ mo, wakan a'di karki mo ma ku'th is mo. ¹⁶ Dhali wakan si'da/ a'di midi 'taki mii mii jin gwamkunuwa gwam mo gom am mo dhali um mo eya Arungimis mo e bun̄gwar isa 'de/ mo ki cwany'cīthan dhul mo. Wakan a'di ki dil mo jin tanu 'kup sho'k mo ntagi 'pemen mo be. ¹⁷ Dhali a'di pu'dki'd mo dhali cī gwo gom mon̄ku'th is e um mo, um gun 'thissa/ si'dkin mo ki si'd thuŋ mo dhali mon̄ku'th is e uni gwansan kun 'dishkina 'dish is mo be. ¹⁸ Haali/ e a'di mo tani aman dhali um takina gi bway mo e Shi/ina 'de/ mo eya Baba mo be. ¹⁹ Wakan um dok/ e yisa 'kokin mo mmota 'kwani kun 'kon ka pije/ mo walla 'kwani kun 'kon ki 'kus mo 'peni bampa/ mo, hili um ta ku gi 'pen̄kuman

bampa/ mo nyakki uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali um tal ma waka 'de/ mo eya ta/ ma Arumgimis mo ²⁰ jin nyan'kunu mo apo/ mo jin ka'bkunu mo jin ta uni kun dhunu ki she/ mo dhali iman'ci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo. AKristhos jin ta'da Yesus mo, a'di ki is piti'jana/ a'di ta'da 'kan'kup gi dhan wosh gi 'penabi mo be. ²¹ E a'di mo tani aris mo 'baar mo kun re'du mo tani gam me'd imontal 'de/ mo dhali cu mo mmota gu'b gi mondheleladhelel e Tapa mo be. ²² E a'di mo tani um si'da/ inyan'kunu mo e a'di jin ta monyca'b ma Arumgimis e Shi/in mo be.

3

Mii jin Miina 'Kwani To mo gom ku gi 'Koki Ta 'Kwani Yahuuda/ mo

¹ Gom 'kup mii yansan mo aha/ jin tana aBuulus mo, aha/ jin tana habuus goma Kristhos jin ta'da Yesus mo gom gway bum mo um kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. ² Toshka/ ki um cik gwo mo gom mo jin dhunuwa 'the ma Arumgimis mo a'di jin cikunu aha/ mo gom um mo, ³ mmo'torkunu aha/ gwo mo jin cinu ki jim bag mo mmomish mo ki gwo jin 'ceenu mo, me'd gwo jin 'kwarkika/ ki e 'pe'pere/ mo. ⁴ Ki um mini den yansan e mo tani um mini nyith a'di jin nyithka/ mo e gwo ma Kristhos jin cinu ki jim bag mo, ⁵ a'di jin dinuki tor iya/

gi 'kwanin tiya ka nyakum yil buni mo me'd jin torkunu a'di mo shwane/ e unim piti kun dhunu ki she/ ki jin kogu mo dhali iman'ci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo ki Shi/in mo. ⁶ Ba kani a'di ita gwo gom 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mmonyak mal mo, mmota waka 'de/ mo e bungwar is mo dhali mmonyak gwo pwak bwa jin onu is eya Kristhos jin ta'da Yesus ki gwom 'borga/ mo be.

⁷ Gom gwom 'borga/ yan mo tani aha/ karu ka man-mii to mo isi ki to jin cin ma Arumgimis ki me'd ka 'the mo, a'di jin cikunu aha/ mo ki mo/um ki mom'bi'th piti mo be. ⁸ E aha/ mo tani ba aha/ itana a'di jin pisapis mo eya ris uni kun dhunu ki she/ mo tani a'the yansan cikunu aha/ mo mmo'ci gwo e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, mo jin tan ma Kristhos pa ki pa mo jin molu den e mo ⁹ dhali mmodhala ris 'kwani 'baar mo mmo'par e mo a'di yan jin ti'thkunu mo ki jim bag mo mmoba'kkunu a'di ki yil ka ris mo eya Arumgimis jin ukki'da ris to 'baar mo be. ¹⁰ Dhali wakan mo ka kaniisa mo tani 'ban ka ris gi moyuk ma Arumgimis mo minu 'taki tor mo e mom'bi'th kun molu gadhir mo dhali mom'bi'th mo kun 'kon e mo kun 'kon e momis mo be. ¹¹ A'di yansan ta isi 'kup gwo ibwan gwom piti ki mo jin ta ji ma sule/ mo a'di jin torkina a'di 'twa/ a 'cesh mo eya Kristhos jin ta'da Yesus Tapam bana mo

be. ¹² E a'di mo tani ana dara gi monyju/ mo dhali wu a'di jwa i is mo gom bway yan e mongam gwo is bana e a'di mo be. ¹³ Wakan aha/ yukkina um mo mmodhalka du ki bit ka lungu'b mo apo/ is pem jin 'koshki aha/ ka nyor mo gom um mo, a'di jin ta montak bum mo be.

Momish Mo/en ma Kristhos mo

¹⁴ Gom 'kup mii yansan mo tani aha/ bitkina ki jin 'kupa'dupuni bwambor ma Baba mo. ¹⁵ 'Peni a'di mo tani arisa wak kun 'kon e momis mo dhali kun 'kon e mony'cesh mo tani yer kunu gway mo, ¹⁶ ki isi pam piti jin tana a'di mo gom monycam piti mo tani a'di midi 'taki ci um mom'bi'th is ki dem dem ki Shi/in piti jin di isi bwaman wathi/ mo. ¹⁷ Dhali ka Kristhos midi 'taki di eya dum bum mo ki mongam gwo is mo dhali ki um mmotakina um ka birman mo dhali mo jin ka'bu/ mo e mo/en mo ¹⁸ mini 'taki ta gi mom'bi'th mo mmobu'th nyakka ris uni 'baar mo kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo a'di jin ta mombeega/ mo dhali mo kun tana luc mo dhali mon-turga/ mo dhali mon'kulga/ mo ¹⁹ dhali mmomish mo/en ma Kristhos mo, a'di jin bolki mo jin nyithuwa nyith e mo ki um minu 'taki 'tu'd mo ka ris mo ma Arumgimis jin 'tu'da a'di a'tu'd mo be.

²⁰ Dhali e a'di mo, a'di jin ta gi mom'bi'th mo mmo/um mo e bwam ana mo, a'di jin mishki to mii mo ki nyanye/ mmobola ris to 'baar mo e

kun dotkina ana mo walla kun toshkina ana mo, ²¹ e a'di mo tani monyca midi di mo eya kaniisa mo dhali eya Kristhos jin ta'da Yesus mo ntaga risa nyakum yil gi 'kwani mo gom mii ki sule/ mo dhali ki sule/ mo. Amen.

4

Mo jin Gamu Gwo Me'd ki Shi/in mo

¹ Wakan aha/ jin tana habuus gom Tapa mo yukkina um mo mmoshuwa shum bway ki mii kun ha me'd mo ka yuk jin yukunu um mo be ² ka ris mii kun dhunu is ki gwa'd mo dhali ki mii ma 'thup e mo, ki bwa jin 'kuçu ki 'kari'th mo, mmothonkina uma thon me'di 'ko'd ka rem 'kup mo e mo/en mo ³ mmoganankina um 'ba/ mo mmohal mo jin gamu gwo me'd e Shi/in mo eya dek jin deku/ gi mo ma ku'th is mo. ⁴ Bungwar isi tal 'de/ mo dhali Shi/ini tal 'de/ mo jasi me'd jin 'kokunu mo mmoyuk um mo e mo ma 'tej kapen 'de/ mo, a'di jin ta'da yuk bum jin yukunu mo, ⁵ ki Tapan tal 'de/ mo dhali mongam gwo isa 'de/ mo dhali montal 'de/ jin cuçuwa cuçu mo, ⁶ ka Arumgimis 'de/ mo dhali Ababa gi ana 'baar mo, a'di jin diki'da powa ris mo 'baar mo dhali eya ris to 'baar mo dhali e bwaman ana 'baar mo. ⁷ Hili a'the cikunu ana ka 'dete/ 'dete/ mo isi ki mombar to jin cin ma Kristhos ki me'd mo. ⁸ Wakan a'di okunu gwo mo ki:

Ki a'di shinki bway momis
mo tani a'di suski'da
risa buhany uni gun
bu'thkuu mo

dhali a'di ciki to kun cinu ki
me'd mo e 'kwani mo.

⁹ (E gwo jin onu mo ki: A'di
shinki bway momis mo, a'di
ta 'pemen gwo gi wakata
moye? Jasi ki a'di si'da/
thulki'd mo ka lun'gu'b isi
mon'kulga/ gi mony'cesh mo.

¹⁰ A'di jin thulki'd mo tani
ta a'di si'da/ jin shinki bway
momis mo apowa ris mo
gun si'dasi'd mo ki a'di midu
'taki 'tu'da ris to 'baar mo.)

¹¹ Dhali tom piti kun cina
a'di ki me'd mo annihe/ be.
Ki kun tiya mini 'taki ta uni
kun dhunu ki she/ mo dhali
kun tiya mmota iman'ci gwo
ma Arungimis jin onu is mo
dhali kun tiya mmota iman'ci
gwom 'borga/ mo dhali kun
tiya mmota iman'hila hil
eya kaniisa mo dhali kun
tiya mmota iman'or gwo mo

¹² gom to gun 'tumu 'pen mo
gom 'kwani kun dhunu ki
she/ki dhelel dhelel mo goma
tu'c jin minu mii mo, dhali
goma nyan jin minu nyan
bungwar is ma Kristhos mo,

¹³ ntagi ana 'baar mo mina
ku'th is mo e mo jin gamu
is me'd mo gi mon'gam gwo
is mo dhali monyith Ya/ ma
Arungimis mo eya 'bap jin
'bapu/ mo ntagi mom bar
gi tur piti jin 'tu'dkunuwa
Kristhos mo.

¹⁴ Wakan ki
ana mina 'taki 'koki 'ko mo
mmota uci naskina/ mo ki
ana minu 'koki 'dash mo
dhali wutul mo dhali kal mo
ka ris 'tham gi gwon thus ki

en 'kwani kun korakor mo ka
mak buni kun takina uni mo
eya he'k e jin he'kkina uni ka
gany mo. ¹⁵ Dhali mii gwan
e i is mo mmotor gwo' gan/
e mo/en mo ki ana mina mii
ca mo eya ris 'twan'kal kuku/
mo e a'di mo, a'di jin ta'da
'kan'kup mo, a'di jin ta'da
Kristhos mo be. ¹⁶ 'Peni a'di
mo tani bungwar ka 'bimpil
gamki is mo dhali cu'th 'kupi
montal 'de/ mo ka ris gwocor
mo, uni kun thipkina thip
gom a'di mo, ka ris yilsan
gi bungwar is ka 'dete/ 'dete/
mo 'kon mo mmomiiya tu'c ki
'dantar mo mmoca bungwar
is mo dhali mmonyana nyan
ki is piti e mo/en mo be.

*Mondiki/ en This eya
Kristhos mo*

¹⁷ Shwane/ aha/ karkina
gwom pem mo dhali bah
gwom pem mo e Tapa mo
ki um mini mii 'koki 'ko mo
me'd jin 'kona 'kwani kun
'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo
e mii ma dum buni gun 'kona
uni ki pe'th mo. ¹⁸ Uni tan
ma dum buni a'tum ka 'tum
mo mmo'ko ki dar gi momish
gwo 'ban mo, mmo'ko ka
pije/ 'peni mondiki/ e ma
Arungimis mo haali/ gom
miim pus buni kun 'kokin e
uni mo goma dum buni gun
'bi'thkin ki 'bi'th mo. ¹⁹ Uni
warkin ki enthus mo dhali
uni ciki is bunin' gana/ mo e
mii kun 'kanuwa kanthi/ mo,
mmopur bwa mo mmobotka
ris mii gun 'dapu/ e ki she/
ki she/ mo be. ²⁰ Wakan
um 'koki da/ara Kristhos mo
be. ²¹ Toshka/ ki um cik gwo
gom a'di mo dhali ki um

torkunu gwo mo gom a'di mo me'd gwon gana/ jin di'd eya Yesu mo. ²² Dhuyi aris miin dhamom bum 'pen ka pije/ mo, uni gun cila miim bum kun miina um kadhamo/ mo dhali kun pu/ kin mo e mo ma he'k e ki e kun 'dapu/ mo ²³ dhali tayi this mo e shi/in gi bwam bum mo ²⁴ dhali hithi miin this mo, a'di jin ukkunu mo mmowa e ka Arumgimis e mo ma kar/ en gana/ mo dhali monkogu mo be.

²⁵ Wakan dhalki ana dhuna ris gwon thus 'pen ka pije/ mo, dhali dhalka ris 'kwani 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ o gwon gana/ e uni gun nyaka uni 'ko mo haali/ ana tana to isa 'de/ ka rem 'kup mo be. ²⁶ Ka nyor di'd mo tani hili dhalku/ miinthus ki mii mo. Dhalku/ ki dhala tente/ iya jis mo ka nyor buma du mo. ²⁷ Dhali dhalku/ embula 'borga/ ki ci mo gom tapa ma ruma 'cesh mo. ²⁸ Dhalku/ ki dhal a'din 'di/ bway mo mmodi mo mmokwal to mo, hili dhalki a'di dhal mii e i is mo mmomiiya tu'c mo, mmomiiya tu'c ki isi miim pa ki me'd piti mo, wakan ki a'di midi 'taki mish to ci mo gom uni gwansan kun mini mii ta gi to mo. ²⁹ Dhalku/ ki dhal gwon thus bway mo mmopu'du/ 'peni 'twam bum mo, hili jasi a'di jin 'boro'd gom gwo jin yedhuwa ye'th sho'k mo, a'di jin midi ha me'd ki embul yan mo ki a'di midi 'taki ciya 'the ki uni gwansan kun cikki gwo mo be. ³⁰ Dhali dhalku/ ki jwaka't Shi/ in Dheleladhelel

ma Arumgimis mo e a'di jin 'dapkunu um 'twa/ mo goma tee gi wanuwa wan 'ba/ mo be. ³¹ Dhalka ris mii kun ka/ aka/ 'pen mo dhala nyor jin dekki'da dek mo dhala nyor jin miinu mo dhali cuuwa/ jin 'theru/ mo dhali mo ma thu'th 'pen jin thudhu mo mmodhu 'pen ka pije/ mo 'peni um mo nyakka ris mii kun dupa dupi e mo, ³² dhali tayi gi bwankush ka rem 'kup mo ka du kun 'ka'da'ka'd mo mmodhala mure/ gi miinthus 'pen ka rem 'kup mo me'd mii jin dhalkin ma Arumgimis uma mure/ miinthus bum 'pen mo eya Kristhos mo be.

5

Iyi Me'd Uci gi Monkush mo

¹ Wakan tayi imanthoka Arumgimis mii mo me'd uci gun enu mo be. ² Dhali iiyi e mo/ en mo me'da Kristhos enki ana mo dhali ci is piti'n gana/ mo gom ana mo mmota to jin kuyakuy mo jin cinu mo dhali jin 'cithu/ 'kus mo goma Arumgimis mo.

³ Hili mo jin miinu miinyal mo dhala ris mii kun ta en'dap mo walla mo jin tanuwa 'thothum bwa mo minu 'koki mii yer gway mo isi bwaman um kani me'd jin hana mii me'd mo e bwaman uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo. ⁴ Dhalku/ ki dhal miinj kamu/ jin nyo/ anyo/ bway mo mmodi mo, walla gwom pus jin onu mo walla miin salkin mo, uni gun 'koki ha me'd mo. Hili mmodhal mii gwansan e i is mo mmo'ci mo jin 'boruwa

'bor bwa i is mo. ⁵ Mishi ki 'bore/ gom gwo yan mo ma. Wathin 'deŋ kamu/ jin mii miinyɔal jin haku 'pen ɕeŋ gwas mo walla jin 'dapa'da 'dap e mo walla jan 'deŋ kamu/ jin ta'da 'thoθum bwa mo (a'di jin ta mii jin luŋu to mo) midi diki gam ari mal e Bampa/ ma Kristhos mo dhali Arungimis mo be. ⁶ Dhalku/ ki dhal wathin 'deŋ kamu/ bway mo mmohe'k um e mo ki gwo kun 'ko bwa 'te/ mo haali/ gom to gi wakansan mo tani a'di ipu'dkin ma nyor ma Arungimis apo/ iya/ gi uni gun ush gwo ha e mo. ⁷ Wakan dhalku/ ki ce e ki uni mo ⁸ haali/ 'thissa/ um 'kokin mo e mondhurumi'd mo, hili shwane/ um ta ku gi moŋkush e Tapa mo. Iiyi um mo me'd uɕi gi moŋkush mo ⁹ (haali/ maman 'peni moŋkush mo a'di gamkunu mo eya ris miim 'borga/ mo dhali mii kun tana kar/e mo dhali mii gi gwoŋ gana/ mo). ¹⁰ Dhali pali mii mo mmoda/ ar a'di jin midi 'bor Tapa bwa mo. ¹¹ Dhalku/ mii ki nyak mii ki mondhurumi'd mo jin moli maman dho'th mo, hili dhali mii e i is mo mmodhu uni eya tente/ mo. ¹² Haali/ a'di ta mii jin 'thenu is mo isi kani mmo/o gwo gom to gwansan kun miina uni ka kwal is mo. ¹³ Hili wakki/ toŋ kamu/ tal 'de/ toru eya tente/ ki moŋkush mo tani a'di wara'd ki to jin mishu mo haali/ ton 'deŋ kamu/ jin wara'd ki to jin mishu mo tani a'di ta moŋkush mo be.

¹⁴ Wakan a'di okunu gwo mo ki:

Meri is mo, ayy /e jin ishki e mo, dhali cuyi mis mo 'peni mowu mo

dhala Kristhos midi ɕi / e moŋkush mo be.

¹⁵ Hili ki thoson mo gom ii jin mina umi ii mo, yisa me'd 'kwani kun dar gi moyuk mo, hili me'd 'kwani kun ta gi moyuk mo, ¹⁶ mmowar mo is mo haala tee ta thus ki thus mo be. ¹⁷ Wakan dhalku/ ki ta pus mo, hili mishi gwo 'ban mo gom bwa gi Tapa jin wa cikise/ mo be. ¹⁸ Dhali dhalku/ ki ta uni kun 'kosh ma su mo, gom mii ma dhor piti mo. Hili 'tu'di mo ki Shi/in mo ¹⁹ mmotora tor ka rem 'kup mo e gway kun yuku mo mmoka mo jin miinuwa mii e mo dhali e gway jin maŋuwa maŋ mo dhali e gway jin yuku mo gom to gi shi/in mo mmoyuk gway mo dhali mmomii ko 'pena dum bumi 'baar mo gom Tapa mo, ²⁰ isa yempa/ mo dhali goma ris to 'baar mo mmoɕi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo ki gway gi Tapam bana ka Yesus Kristhos mo eya Arungimis jin ta'da Baba mo be.

Ikath dhali I/ash mo

²¹ 'Dapi ki me'd ka rem 'kup mo ki moŋko/ ma Kristhos mo. ²² Up, 'dapi ki me'd ki gwo gi ikathim bum mo me'd mii jin miina um e Tapa mo be. ²³ Haali/ wathin gwath a'di ta'da 'kaŋ'kup gom ash mo me'da Kristhos mmotana a'di a'kaŋ'kup goma kaniisa mo, a'di jin ta buŋgwar is piti

mo dhali m motana a'di a'di ki is piti Amanwoth a'di mo be. ²⁴ Me'd jin 'dap ma kaniisa ki me'd ka Kristhos mo tani wakan dhalka ris up si'da/ 'dapan ki me'd ka ris to gi ikathim buni mo. ²⁵ Kwaniḡ gwatha, eni up bum mo ma me'da Kristhos mmo/ enkina a'diya kaniisa mo dhali ci is pitiḡ gana/ mo goma yim mo ²⁶ ki a'di midi dhagama yim mo ki mo jin dhelelkina a'di ayim mo ki gwo mo me'd mo jin lamu ki yi'de/ mo ²⁷ ka kaniisa minu kari bwambori a'di mo ki ra/ ra/ mo ki dar gi monyo/ o'd mo walla mo jin dudupa dudup mo walla ma to gi wakan mo, ka yim midi dheleladhelel mo dhali dar gi monthalkin mo. ²⁸ Isi kani gwath si'da/ mini mii en up buni mo me'd is buniḡ gana/ mo. A'di jin eni ashim piti mo tani eni is pitiḡ gana/ mo be. ²⁹ Haali/ wathiḡ kamu/ yisa di'da jin shi/i bungwar is piti i e mo, hili a'di ki thip a'di mo dhali ḡa/ a'di mo me'd mii jin miikin ma Kristhos goma kaniisa mo, ³⁰ haali/ ana tana tom bungwar is piti mo be. ³¹ Haali/ gom 'kup gwo gi wakan mo tani wathi/ midi mii kwa/ bwa mo 'peni com mo dhali kum mo dhali gam is ki ashim piti mo dhali uni su/ mo tani mini tal 'de/ mo be. ³² Gwo yansan ta dhan gwo jin bagu mo dhali aha/ butha 'pemen yan kan mo m motana a'diya Kristhos mo dhala kaniisa mo be. ³³ Bahili dhalka ris umi 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo eni up bum mo

me'd is bum gana/ mo, dhali dhalki up si'da/ hilin ki 'bore/ mo ki uni mini tak ikathim buni mo be.

6

Gwo jin Hanu E mo dhali Mo/en mo

¹ Uciya, hayi gwo gi ibabam bum e mo dhali ikwan mo e Tapa mo, haali/ a'di yansan ta miim 'boro'd mo be. ² Taḡi ibabam bum mo dhali ikwan mo (Gwo yansan ta gwoḡkan jin 'kwarkunu mo jin ta jin t̄wa/a/ mo jin ta gi gwo jin onu is mo.), ³ ki a'di midi 'taki 'bor mo gom um mo dhali ki um mini 'taki 'ko ki 'kom 'pempaḡ gana/ e mony'cesh mo. ⁴ Ibaba, dhalku/ ki rukuny uci ka nyor mo, hili thipi uni mo e mo jin 'dapuwa bora 'cesh mo dhali e mo jin yedhuwa ye'th sho'k ki gwon Tapa mo.

⁵ Um ciḡkina/ gun yolu mo, hayi gwo gi uni gwansan e mo kun ta tapam bum e mony'cesh mo ki moḡko/ is mo dhali ki mondee mo ka dun tal 'de/ mo me'd mii jin miina um goma Kristhos mo, ⁶ yisa e bway gi jis/e jin miina 'kwani to mo, mmo'bor 'kwani bwa mo 'te/ yisa, hili me'd uni kun ta ciḡkina/ kun mii to goma Kristhos mo mmomii bwa ma Arumgimis 'pena du mo, ⁷ mmomii to ki bwaḡ gana/ mo me'd mii jin miina um gom Tapa mo, dhali yisa gom 'kwaniya, ⁸ mmomisha um ki ma to gunn kun miina kun tiya ki 'bore/ mo tani a'di midi bu'th to jin nyaka'd kan dok/ e mo 'peni Tapa mo wakki/ a'di ta

çinjkina/ jin yolu mo walla ta a'di jin di ki 'kus mo be. ⁹ Itapa, miyi to kun nyakan gom uni mo ma, dhali 'doyi bwa ka 'kany'cesh mo 'peni mo jin shwanuwa 'cesh ki sho'k mo, mmomisha um ki a'di jin ta Tapam buni dhali Tapam bum mo tani a'di di'd e momis mo, dhali mo jin miinuwa mii ka gwar 'de/ yisa di'da e a'di mo be.

Agongoro/ ma Arungimis ka 'Bimpil mo

¹⁰ Kwalany 'te/ be. 'Bithi um is mo e Tapa mo dhali e mom'bi'th ma dem dem piti mo. ¹¹ Hithi agongoro/ ma Arungimis ka 'bimpil mo ki um mini mish dosh mo apowa 'kanyco/ gi tapa ma ruma 'cesh mo. ¹² Haali/ ana 'konaki 'thir mo apo/ bungwar is mo dhala bas mo, hili apo/ mom'bi'th kun molu gadhir mo dhali apo/ mom'bi'th mo, dhali apo/ itapa kun ji mony'cesh yan mo jin ta mondhurumi'd mo shwane/, dhali apowa risa buhany shi/in thus kun 'koki ta gi bungwar is ga 'cesh mo e mo kun 'kon e momis mo. ¹³ Wakan budhi agongoro/ ma Arungimis ka 'bimpil mo ki um mini mish dosh mo mmoroç mo ka tee jin ta thus mo dhali mmothimkina um a'di mo tani mmodosh mo be. ¹⁴ Doshi um wakan mo mmodek waçkan gi gwoj gana/ mo e empa'd bum mo dhali hithi araçpa/ gi mii ma kar/ e mo ¹⁵ dhali mmo'kamu'thkina um sho'k bum ki mo jin thosonkunu mo ki gwom 'borga/ mo gi mo

ma ku'th is mo be. ¹⁶ Apowaris mii gwansani 'baar mo tani budhi agongoro/ me'd bum mo, a'di jin ta mongam gwo is mo, haali/ e a'di mo tani um mini mish usa ris shemen toj kan kun 'bathan kun shina a'dinthus 'de/ yin mo. ¹⁷ Dhali budhi toj'kup ki bway mowoth mo dhali gandala turga/ gi Shi/in mo, a'di jin ta gwo ma Arungimis mo be. ¹⁸ Thoyi isa yempa/ e Shi/in ka risa 'tho mo dhali ka di'b is jin di'bu/ mo, ki um mini 'dim 'kup mo ki montim mo mo mmodi'ba di'b is goma ris uni 'baar mo kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo be. ¹⁹ Dhali gom aha/ si'da/ ki mo jin bahkunu gwo mo minu 'taki çi aha/ mo e 'twam pem jin miga/ çee mo ki dar gi monyju/ mo mmobah gwo jin çinu ki jim bag mo, a'di jin ta gwom 'borga/ mo. ²⁰ Haali/ aha/ tana amanya eya jindhiir mo gom a'di mo jin miga/ 'taki bah a'di eya tente/ ki dar gi monyju/ mo me'd jin miga/ ka 'taki tor gwo mo ba/.

Kwalany 'Te/ Ba/. Monthe Me'd mo

²¹ Dhali ki um si'da/ mini 'taki mish mo mo gom mondin pem mo dhali mii jin miga/ mo tani Tikikus, a'di jin ta'da kam bana jin enu mo dhali a'di jin ta isinj gana/ mo e miin to gi Tapa mo tani midi tor um gwo mo goma ris to 'baar mo be. ²² Aha/ hashkina a'di i um mo gom 'kup gwom bwam 'boro'd yan mo, ki um mini 'taki mish mo

mo ki aman anann be, dhali
 ki a'di midi 'taki 'bitha dum
 bum is mo be.

²³ Monku'th is midi di mo
 gom iwak mo dhali mo/en
 nyakki mongam gwo is mo
 'peni Arumgimis jin ta'da
 Baba mo dhali Tapa Yesus
 Kristhos mo be. ²⁴ A'the midi
 di mo gom umi 'baar mo, um
 gun enki Tapa Yesus Kristhos
 bana mo ki mo/en jin midi
 diki wuwa mashira/ mo be.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Pam PILIBBI mo

Monthe Me'd

¹ ABuulus dhala Timuthawuus kun ta cinjina/ goma Kristhos jin ta'da Yesus mo.

E uni 'baar mo kun dhunu mo ki she/ ki dhelel dhelel eya Kristhos jin ta'da Yesus mo, e uni gun 'kon mo e Pam Pilibbi nyakki 'kwaniḡ gwanyjaka/ ma kaniisa dhali uni gun cila to hil mo.

² A'the e um mo dhali monku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Babam bana dhali Tapa Yesus Kristhos mo.

Mon'tho ma Buulus gom 'Kwani gi Pam Pilibbi kun Ta Imangam Gwo Is mo

³ Aha/ 'bora Arumgimis pem bwa i is mo apowa ris mom pem jin kaka/ um e mo be. ⁴ Isa yampa/ eya 'thom pem mo gom umi 'baar mo mmomii mon'thom pem ki bwan 'kunya/ mo. ⁵ Mmo'bora 'bor bwa i is mo gom gwom 'borga/ jin nyaku um pwak ki aha/ 'pena tee jin twa/a/ ntagi shwane/ mo be. ⁶ Dhali aha/ misha ka jin gana/ ki a'di jin telki'da tu'c jin 'boro'd 'pen e um mo tani midi 'baar a'di mo ka tee ma Yesus Kristhos mo be. ⁷ A'di 'boro'd ki 'bor gana/ mo gom aha/ mmokulum gwo i bwa mo gom umi 'baar mo kansan mo haali/ aha/ dhuna um eya

dum pem mo haali/ aris umi 'baar mo nyaku/ a'the pwak ki aha/ mo me'd jin dika/ eya sijin mo dhali mmo'ce'd gwo she/ mo dhali mmo'tel gwom 'borga/ sho'k mo. ⁸ Haali/ Arumgimis ta'da man/o gwo gom aha/ mo mmo'kosha te/ aha/ mo gom umi 'baar mo ka du ma Kristhos jin gama gam mo jin ta'da Yesus mo. ⁹ Dhali a'di ita mon'thom pem ki mo/ en bum mini ish ki nyanye/ ki nyanye/ mo nyakki yuk ilu/ mo dhali mmonyitha ris to 'baar mo. ¹⁰ Wakan ki um mini tes to kun 'boron ki 'bor gana/ mo dhali mmota kun dhelelin mo dhali kun dar gi mii m'ba/ mo goma tee ma Kristhos mo be. ¹¹ Mmo'tu'd mo ki maman gi mo ma kar/ e jin pu'du'd 'pena Yesus Kristhos mo mmota monyca mo dhali moman ma Arumgimis mo be.

Gom Aha/ Mmodi mo tani A'di Ta'da Kristhos mo

¹² Aha/ ḡapa um mmomish mo mo, iwak, gom to gun mii aha/ mo ka jin gana/ tani a'di ta 'pemen mmopal gwom 'borga/ mo be. ¹³ Dhali wakan mondek pem goma Kristhos a'di wara'd ki mo jin mishu mo isi ki tur mo e uni gun dhunu mo mmohil gu'b ma mudhiir e mo jin jin ma askar ma Ithaaliya aji mo dhala ris unin tiya si'da/ mo. ¹⁴ Dhali awaka tiya ka ris bu'thkina du mo e Tapa gom mondin pem eya sijin mo dhali uni dar ma du mo ki nyanye/

mmotor gwo ma Arungimis
ki dar gi monko/ is mo be.

15 Kun tiya ka jin gana/
ci gwo goma Kristhos 'peni
bwa shigga/ mo dhali mmo-
bira bir si'da/ mo hili kun tiya
si'da/ ki bwan gana mo be.

16 Ku gi 'ban yansan mii a'di
ki mo/en mmomisha uni ki
aha/ karkunu mo gom gwo
mmo'ce'd she/ mo gom gwom
'borga/ mo. 17 Ku gi twa/ a/
ci gwo goma Kristhos 'peni
bwa jin kwa/ u mo tani yisa
ki bwan gana/ mo hili uni ku-
lumki gwo ibwa mo mmoto'c
aha/ 'kus mo e mondin pem
eya sijn mo be. 18 Gomata
'te/. Jasi eya ris mii 'baar mo
wakki/ mii jin pwanu/ 'te/ mo
walla e gwon gana/ mo tani
aKristhos cikunu 'twa/ man
mo dhali e a'di yan kantan
mo tani aha/ 'kunykina bwa
mo be.

19 Nye, dhali aha/ mina bwa
'kuny mo. Haali/ aha/ misha
ka 'thom bum jin 'thokina
um mo dhali mowoth gi Shi/
in ma Yesu Kristhos kan
mo tani a'di tu'kki mii is mo
mmo'cuk aha/ mo be. 20 Me'd
jin tana a'di monganen 'bam
pem mo dhali mo ma 'tej
kape/ mo ki aha/ mina isi diki
'theya 'the ki sule/ mo tani
hili ka du jin rocu sho'k isi
bwaman mo shwane/ me'd
isa yempa/ mo tani aKristhos
minu eh mo e bungwar is pem
mo wakki/ a'di ta mondiki/
e walla mowu mo. 21 Haali/
gom aha/ mmodi mo tani
a'di ta'da Kristhos mo dhali
mmowu mo tani a'di ta
nyunycina/ mo be. 22 Wakki/
a'di ta mo gi 'konu ki e

e bungwar is mo tani a'di
ta 'pemen mmokal maman
goma tu'c pem mo. Hili aha/
mola tor naskina/ a'di jin
miga/ kwany mo. 23 Aha/
budha bwa ka yissa/ mo. Bwa
oyaa/ ki kwa/ is mo dhali
mmonyak di eya Kristhos
mo haali/ a'di 'boro'd ki 'bor
gana/ mo be. 24 Hili mmodi
mo ki bungwar is mo tani
a'di minu mii mii mo gom
gway bum mo be. 25 Dhali
mmomishga/ yan ki isa dun
gana/ mo tani aha/ misha ki
aha/ mina di mo dhali rash
ca'b mo e umi 'baar mo gom
monkal iim bum mo dhali
bwan'kunygam bum mo e
mongam gwo is mo. 26 Wakan
e aha/ mo tani ki um mini ta
gi 'kup mii mo kun mini ish
ka enthus mo mmodhu 'ba/
eya Kristhos jin ta'da Yesu
mo gom mmomiga/ pu'dku/
dok/ e e um mo be.

27 Jasi a'di imina umi mii
mo: Dhali dhalki um ta kum
pan gana/ mo kun mini ha
me'd mo gom gwom 'borga/
ma Kristhos mo. Wakan
wakki/ aha/ mina yaku/ mo
dhali par um e mo walla aha/
mina pi mo tani aha/ mina
'taki cik gwo gom um mo ki
um telki sho'k mo e shi/ ina
'de/ mo ka dun tal 'de/ mo
mmobira bir ki 'ban kuku/
mo gom mongam gwo is gi
gwom 'borga/ mo be. 28 Dhali
mmo'koki ko/ is gom ton
kamu/ tal 'de/ mo 'peni uni
gun asa uma po/ mo. A'di ta
to jin toru eya tente/ mo gom
uni mo mmo'kol e ki me'd mo
gom mony'ce'd sho'k buni mo
hili gom bway mowoth bum

mo tani dhali a'di yan 'peni Arumgimis mo be. ²⁹ Haali/ a'di cikunu um mo gom gway ma Kristhos mo tani ki um mini 'taki 'koki gam a'di gwo is jasi 'te/ mo hili um si'da/ mina isi 'kosh ka nyor gom gway piti mo be. ³⁰ Mmomal e e mon'kosh mii yan a'di jin parkina um e mo dhali jin cikina um jin di'd e aha/ shwane/ mo be.

2

Kristhos Mmokarkina A'di Is ki Gwa'd mo tani A'di Karkunu ki Ca mo

¹ Wakan wakki/ mo jin rocuwa du sho'k mo eya Kristhos di'd mo dhali mo gi lalu sho'k mo ki gwo gi mo/ en mo dhali mo gi nyaku to mii ka dun 'de/ gi Shi/in mo dhali wakki/ adu jin gama gam mo dhali mii jin miinu ki mo/ en mo tani ² 'tu'daa/ mo ki mom'bor bwa mo mmota ga du jin nyakka'd mo mmo'tu'd ki mo/ en 'de/ mo dhali mmo'tu'd ki bwan 'de/ mo dhali ka dun 'de/ mo be. ³ Dhalka ankirre/ ki mii mo mmota ham 'kus mo walla mmodhu is ki 'kwanim pa mo. Hili mmodhu is ki gwa'd mo mmohil ci i e ki 'bore/ mmobol is bumi e mo. ⁴ Dhalka ris um ka 'dete/ 'dete/ hil to gi cin tiya i e mo mmo'koki hil jasi tom bum gana/ i e mo. ⁵ Tayi gi bwa yan e bwaman is bum um 'cena mo ma, a'di jin takina um eya Kristhos jin ta'da Yesus mo, ⁶ a'di ba/ a'di jin ta jamas ma Arumgimis mo tani a'di diki o ki mo gi nyaka

nyak ka Arumgimis midi ta to jin minu bu'th ki wup mo. ⁷ Hili a'di karki is piti bwa 'te/ mo mmobu'th jamas gi cin'kina/ mo mmodhodhu a'di ki dho'th jin dho'thkunu 'kwani kansan mo be. ⁸ Dhali mmogamu a'di kan ki is gi wathiny'cesh mo tani a'di karki isi is piti ki gwa'd mo dhali mmowar ka manha gwo e mo mmowu mo isi wu gi cwany'cithan dhul mo be. ⁹ Wakan Arumgimis karki a'di ki can'gana/ mo dhali ci a'di gway jin di'd eya powa ris gwayi 'baar mo. ¹⁰ Dhali ki gway ma Yesus mo tani aris 'kupa'dupuni 'baar mo mini mii lun' mo ki 'beles e momis mo dhali e mony'cesh mo dhali e bwan'kwariny mony'cesh mo ¹¹ dhala risa le'di 'baar mo mini pi gwo mo ka Yesus Kristhos ta Tapa mo gom monyca ma Arumgimis jin ta Com mo be.

Kushi Um Mo mo Me'd Mon'kush e Mony'cesh mo

¹² Dhali wakan, um pem gun enka/ mo, me'd jin hana um gwo e isa yempa/ mo tani wakan shwane/, yisa jasi mmodika/ um e bun'kus mo hili ki nyanye/ mmopika/ mo, miiyi mowoth' bum gana/ mo ki monko/ is mo dhali ki mondee mo. ¹³ Haali/ Arumgimis umki mii mo e um mo dhali ki bwa jin ta bwa mo dhali ki bwa ma tu'c jin ta bwam pitinj gana/ mo be.

¹⁴ Miiyi aris to 'baar mo ki dar ga gumgum mo ma walla ki gwo jin dotuwa dot

mo. ¹⁵ Ki um mini dar gi mii 'ba/ mo dhali dar ga maḵ mo mmota uci ma Arumgimis mo mmodar gi thalkin mo e bwaman 'kwani ma nyaḵum yil mo kun burusha ii ki burush mo dhali kun caca ii ki caca mo e bwam uni mo, uni kun kusha um mo me'd moḵkush eya 'cesh mo. ¹⁶ Mmolana um gwo gi mondiki/ e bu'th mo wakan ka tee ma Kristhos mo tani aha/ mina kar is ki ca mo ki aha/ dinaki gus mo ka wuny is walla miya tu'c ka wuny is mo be. ¹⁷ Me'd waḵki/ aha/ 'thinu mo e mo jin miinuwa basa 'cesh mo gom moḵgam gwo is bum mo tani aha/ 'bora bwa mo dhali 'kunya bwa mo nyaḵki umi 'baar mo be. ¹⁸ Wakan si'da/ um mina bwa 'bor mo dhali 'kuny bwa mo nyaḵki aha/ mo be.

Timuthawuus dhala
Abapruditus mo

¹⁹ Aha/ tosha e Tapa Yesu mo mmohashka/ Timuthawuus e um mo ki 'dishe/ mo. Wakan ki aha/ minu malas mo ki gwo 'peni um mo. ²⁰ Aha/ dara gi jan 'de/ jin waki a'di mo jin midi ta gi bwan gana/ mo mmo/ anan is gom mmo'kona um ki 'kom pa mo. ²¹ Uni 'baar mo hili jasi 'kupki tom buni mo, yisa gom to ma Yesu Kristhos mo. ²² Hili Timuthawuus ta a'dim pa jin misha um mo mmomii to me'd ya/ jin mii to gom com mo tani a'di miiki to nyaḵki aha/ mo gom gwom 'borga/ mo be. ²³ Aha/ tosha wakan mmohashki a'di i um mo ki 'dishe/ me'd jin miga/

mish ki a'di midi ya kata gom aha/ mo. ²⁴ Dhali aha/ gama gwo is e Tapa mo ki aha/ ki 'dishe/ ki is pem mina yaku/ si'da/ mo be.

²⁵ Aha/ kuluma gwo ibwa ki kulum gana/ mo ki a'di minu mii mii mmohash ki uma Abapruditus a'di jin ta'da kam pem mo dhali agarr jin nyaḵa'da tu'c mii mo dhali agarr jin ta'da askar mo dhali amanyam bum mo dhali amanmii to jin miga/ mii ta mo. ²⁶ Haali/ a'di 'kosha te/ umi 'baar kagahara mo dhali a'di butha 'tham mo haali/ um ciḵ gwo mo gom a'di ki a'di 'ba'thki'd mo be. ²⁷ Ka jin gana/ a'di 'ba'thki'd mo mmo'dish 'twa/ mmowu mo be. Hili Arumgimis miimii apo/ a'di mo dhali yisa jasi e a'di, hili apo/ aha/ si'da/ isi ciki/ aha/ mina 'taki ta gi bwan di'ti'd jin ta jin di'tadi't mo. ²⁸ Aha/ tupa bwa kagahara mo mmohash ki um a'di wakan mo ki um mina bwa 'kuny mo mmopar a'di e mo dok/ e dhali kan mo ki aha/ mina mo/ anan is pem idinin is mo be. ²⁹ Wakan buthi a'di e Tapa ki bwan 'kunya/ 'baar mo ma dhali taki 'kwani kun wakan mo. ³⁰ Haali/ a'di muru'di wu mo goma tu'c ma Kristhos mo, a'di ci mondiki/ em piti mmothima tu'c bum gom aha/ mo be.

3

Gwoḵ Gana/ gi Mii ma Kar/ e mo

¹ Gom gwo jin boḵo'd mo gom um, iwaḵ pem mo.

'Bori bwa mo ma, e Tapa mo. Mmo'kwar um gwo kun nyakkan mo tani a'di diki tocaa/ bwa mo haali/ a'di ta'da tete/ gom um mo be.

² Jiyi a'ka ki e ki 'bore/ mo ma. Dhali jiyi uni gun mii tonthus ki e ki 'bore/ mo ma. Jiyi uni gwansan ki e ki 'bore/ mo ma kun 'cithi/ bunḡwar is is mo. ³ Haali/ ana tana uni gun 'cithuwa munyjal yis gana/ mo ana gun luḡa Arumgimis ki shi/ in mo dhali monyca eya Kristhos jin ta'da Yesus mo dhali mmo'koki dhu bunḡwar is e bunḡwar is mo. ⁴ Ba aha/ ki is pem tana gi 'kup gwo mo gom bunḡwar is jin ta bunḡwar is mo si'da/. Wakki/ wathiḡ kamu/ midi kulum gwo ibwa ki a'di ta gi 'kup gwo e bunḡwar is mo tani aha/ tana ki nyanye/ ki nyanye/ mo be. ⁵ Aha/ 'cithkunuwa munyjal yis mo ka cim pekwara mo dhali aha/ tana wathi/ 'peni 'Kwani ma Israyiil mo dhali aha/ tana ja wak ma Benyamiin mo, dhali aha/ tana ji Ibraniyiin mo jin dhodhu e 'Kwani ma Ibraniyiin mo be. Me'd gwo gi gwonkan jin cinu ki 'Kwani Parisiyiin mo tani ⁶ aha/ shwakina anyor mo mmoṭoca kaniisa bwa mo, me'd gwo gi mo ma kar/e jin bath gwonkan jin cinu i'ko'd mo tani aha/ dina ka po/ mo be. ⁷ Hili wakki/ nyuncinaḡ kamu/ di'd jin taka/ mo tani a'di karka/ me'd to jin thisu e mo gom gway ma Kristhos mo be. ⁸ Ka jin gana/ aha/

dhuna ris to me'd to kun thisu e mo gom to jin bolo'da ris to 'baar mo e ki 'bor mo jin ta mmomisha Kristhos jin ta'da Yesus Tapam pem mo be. Dhali gom gway piti mo tani aha/ wana gwo kan e bwa mo mmodhala ris to 'peni 'baar mo dhali aha/ dhuna uni me'd to gun pishu mo ki mii gi wakan ki aha/ mina gama Kristhosa du is mo be. ⁹ Dhali ki aha/ minu this mo i is e a'di mo, yisa mmota gi mo ma kar/e ki is pem mo yisa, mmo'dap 'ko'di gwonkan jin cinu mo. Hili a'di jin ta mo gi gamu gwo is eya Kristhos mo. Mo ma kar/e yan 'peni Arumgimis mo a'di jin di 'ko'd e mo jin gamu gwo is mo be. ¹⁰ Ki aha/ mina mish a'di mo dhali mom'bi'th gi mompim piti mo dhali aha/ mina pash mo gi isa nyor piti mo mmowar waki a'di e jwam piti mo be. ¹¹ Wakan wakki/ a'di mishu mii mo gom aha/ki aha/ mina bumbur mo e mo jin pinu mo 'peni mowu mo be.

Yana 'Kup ki 'Kupa Nywa mo

¹² Yisa mmobu'thkika/ to yansan mo hila/ walla mmowarki jim 'borgan gana/ mo hila/, hili aha/ dina mmo/ ur a'di mo mmomiga/ bu'th a'di jin bu'thkin ma Kristhos jin ta'da Yesus aha/ mo, mmokar aha/ mo mmota jim piti mo be. ¹³ Iwaka, aha/ dinaki kar is pem ki jim bu'th to mo hila/. Hili ton tal 'de/ miiga/ mo mmodhalka ris to gunn ḡ'ko'd mo dhali mmogon is ka karambuye/ ki

to gun 'koni buŋ'kup mo tani
 14 aha/ gusa ur to i'ko'd mo
 e mo jin tanu gi 'kup to mo
 mmogam 'kupa ŋwa 'pena
 yuk ma Arumgimis 'peni
 momis mo eya Kristhos jin
 ta'da Yesu mo be. 15 Dhalki
 ana gwansan gun isa mo tani
 tana gi bwa ki wakan mo ma.
 Dhali wakki/ um 'kona bwa
 ka bwanycin mo, ma e ton
 tiya mo tani Arumgimis midi
 tor a'di yan eya tente/ e um
 si'da/ mo be. 16 Isi kan dhalki
 ana iina iin gana/ mo e mo jin
 bumburkina ana mo.

17 Iwaka, 'thokaa/ mii mo
 ma dhali kuthi uni gwansan
 ki e mo ma uni gun 'kokin mo
 mmomii kan me'd jin para
 um she/ mm e e aman mo.
 18 Haali/ uni ka ris torkika/
 um mo me'd ka ris mo dhali
 shwane/ aha/ tora um gwo
 ki jabu'th mo uni gun 'kokin
 mo mmomii waki uni gun ta
 'kup gi cwany'cithan dhul ma
Kristhos mo be. 19 'Pemen
 buni ta mony'ce'd sho'k mo
 dhali arum buni jin luŋa uni
 mo tani ta bwa mo dhali uni
 caki can thus e mon'the is
 buni mo ki bwa jin dhuna uni
 ki to ga 'cesh mo be. 20 Hili
 'penkuman pam bana a'di ta
 momis mo be dhali 'peni a'di
 mo tani ana corkina Aman-
 woth mo jin ta Tapa Yesu
Kristhos mo be, 21 a'di jin
 midi ak buŋwara ha'th'ko'd
 bana yan e mo mmowa e ki
 buŋwar is piti mo e monyca
 mo ki mom'bi'th jin 'bitha
 a'di e mo mmomisha ris to
 dhu 'baar mo mmobath a'di
 i'ko'd me'd is pitiŋ gana/ mo
 be.

4

*'Kunyi Bwa mo ma e Tapa
 mo*

1 Wakan iwak pem, um gun
 enka/ mo dhali kun 'kosha te/
 aha/ mo dhali kun ta bwan
 'kunygam pem mo dhali kun
 ta ton'kup pem mo tani teli
 sho'k wakan e Tapa mo ma
 um gun enka/ ki mo/en gana/
 mo.

2 Aha/ malaskina Apuudiya
 mo dhali aha/ malaskina
 Sintiki mo mmogam gwo
 me'd mo e Tapa. 3 Dhali aha/
 dotkina / e si'da/ amannyak
 dhan'ka'b ganam pem bu'th
 mo ki wothi/ up gwansan mo
 ma, haali/ uni nyakkina tu'c
 mii ki 'ban kuku/ nyakki aha/
 mo e gwom 'borga/ nyakka
 Aklimandus mo dhali kun tiya
 kun nyakkana tu'c mii ki aha/
 mo uni gun 'kona gway eya
 warka/ gi mondiki/e mo be.

4 'Kunyi bwa mo ma, e
 Tapa, isa yempa/ mo. Dok/
 e aha/ mina o um gwo mo ki:
 'Kunyi bwa mo ma. 5 Dhalka
 ris 'kwani 'baar mo mishi mo
 mo ma, mo ma dum bum jin
 'tima um mo. Haali/ Tapa a'di
 'disha 'twa/ mo hila/. 6 Dhalka
 anan ki anan mo gom ton
 'den kamu/ mo ma hili eya
 ris to 'baar mo ki mon'tho
 mo dhali ka thip jin thipu
 mo ki mom'bor bwa i is mo
 tani dhalki ton dot bum minu
 mish mo eya Arumgimis
 mo. 7 Dhali mon'ku'th is ma
 Arumgimis a'di jin peki'd eya
 ris mo jin mishu gwo 'ban
 mo tani a'di midi jiya dum
 bum mo dhali bwam bum
 eya Kristhos jin ta'da Yesu
 mo be.

*Kulumi Gwo gi To
Gwansani Bwa mo*

⁸ Gom gwo jin boco'd mo gom um, iwak mo tani aris to gun ta kun gana/ mo, aris to gun ta kun taku mo, aris to gun ta kun kar/e mo, aris to gun ta kun dhelelin mo, aris to gun ta kun ŋa/u mo, aris to gun ta kuny jaro/ mo, wakki/ akamu/ midi 'taki di jin bol tiya e ki 'bor gana/ mo tani wakki/ tal 'deŋ kamu/ midi 'taki di jin ta jin ha me'd mo ki momaŋ mo tani kulumi gwo gwansani bwa mo ma. ⁹ To gun da/ ara um mo dhali kun budha um mo dhali kun cika um mo dhali kun parkina um e mo e aha/ mo tani to gwansan miyi uni mo ma dhali Arumgimis gi monku'th is midi di e um mo be.

*Gwo Toru gom To jin Cina
'Kwani gi Pam Pilibbi ki Me'd
mo*

¹⁰ Hili aha/ 'bora bwa mo e Tapa ki canye haali/ me'd dok/ e hila/ um tuju bwam bum ki cu mo mmokayaa/ e mo. Ka jin gana/ um kaka/ e mo hili um dar gi bway 'boro'd mo mmomii to mo. ¹¹ Yisa mmo/ oka/ gwo gom mo gi hara to mo haali/ aha/ mishkina mo ki is pem mo ki mo yin jin dika/ nycine/ mo tani aha/ ca'bkina mo ka this mo i e mo be. ¹² Aha/ misha mmokar is ki jin gwa'd mo dhali aha/ misha si'da/ mmo/ isha to ka enthus mo. Eya ris to 'baar mo dhali gom to 'baar mo tani aha/ mishkina ka malimbu'da/ mmokap mo dhali mmo'kosha te/ mo,

mmo/ isha to ka enthus mo dhali mmohara to mo. ¹³ Aha/ misha aris to 'baar mo mii mo e a'di jin 'bi'thki aha/ is mo be.

¹⁴ Bahili um miikin ki 'bore/ mo mmočina um to gom aha/ gom montoc is pem mo be. ¹⁵ Dhali um ki is bum si'da/ mishin um gi Pam Pilibbi ki me'd ka mun'kup 'peni gwom 'borga/ ki aha/ dhalkina Pam Makiduniyya 'pen mo tani akaniisaŋ kamu/ yisa nyaŋ to mii ki aha/ yisa e momii jin cinu to ki me'd mo dhali e mo jin budhu to mo hili isi ciki/ um 'cena mo be. ¹⁶ Gom me'dyin e Pan Tasaluniiki tani um hashki jan 'de/ mo dhali dok/ e gom to jin miga/ mii ta mo. ¹⁷ Yisa mmosimmka/ to jin cinu ki me'd e mo yisa, hili aha/ simma maman e mo ki a'di midi mar is mo mmokam gom um mo be. ¹⁸ Hili aha/ bu'thkina to 'baar mo ki nyanye/ mo. Aha/ 'tu'dkunu mo mmobu'thkika/ to mo 'pena Abapruditus mo, to gun pu'dkin mo 'peni um jin ta'da shim jin cinu jin kuyi mo ki kuy jin ta mo jin miikunuwa bas mo jin mishu bu'th mo mmo'bora Arumgimis bwa i is mo be. ¹⁹ Dhali Arumgimis pem midi thiŋ um ka ris to gun mina umi mii ta mo isi to gun waki kun tana a'di pam piti mo e monyca eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ²⁰ Shwane/ dhalki monyca a'di di'd eya Arumgimis bana jin ta'da Babam bana ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ moonni. Amen.

Kwalany Monthe Me'd jin

'Ko'd mo

²¹ Theka ris uni 'baar mo
me'd kun dhunu ki she/ ki
dhelel dhelel eya Kristhos jin
ta'da Yesus mo ma. Dhala
wak kun 'kon nyakki aha/ mo
tani theki um me'd mo si'da/.

²² Aris uni kun dhunu ki she/
ki dhelel dhelel mo tani theki
um me'd mo uni gun mumki
'ko mo e gu'b ma Kaysar mo
be.

²³ A'the 'peni Tapa Yesus
Kristhos midi di e shi/in bum
mo be.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Paŋ KULUUSI mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus, a'di jin karu ki she/ mo goma Kristhos jin ta'da Yesus mo ki bwa ma Arumgimis mo dhala Timuthawuus jin ta'da kam bana mo.

² E uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali iwak kun ta ku isiŋ gana/ mo eya Kristhos mo, uni kun 'kokin mo e Paŋ Kuluusi mo.

A'the e um mo dhali moŋku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Babam bana mo be.

Mon'tho ma Buulus mo gom 'Kwani kun Gami Gwo Is mo e Paŋ Kuluusi mo

³ Aman isa yempa/ 'bora Arumgimis bwa i is mo, a'di jin ta'da Baba gi Tapa Yesus Kristhos bana mo, me'd jin 'thokina aman mo gom um mo, ⁴ haali/ aman cikina gwo gom moŋgam gwo is bum eya Kristhos jin ta'da Yesus mo dhali mo/en jin takina um mo goma ris uni 'baar mo kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, ⁵ haali/ mo ma 'teŋ kape/ a'di karkunu mo gom um e momis mo. Gom a'di yansan mo tani um cikki gwo ntwa/a/ mo e gwo jin ta gwoŋ gana/ mo, a'di jin ta gwom 'borga/ mo, ⁶ a'di jin pu'dki'd e um mo, me'd a'di ka jin gana/ diki'd e mony'chesi 'baar mo

mmodho'thkina a'di maman mo dhali mmo'twakina a'diya 'twak mo - wakan e bwam um ki is bum mo 'pena tee jin cikina um a'di mo dhali mish a'di 'ban mo, a'di jin ta'da 'the ma Arumgimis mo e gwoŋ gana/ mo, ⁷ me'd jin da/ arkina um a'di mo 'pena Abapraas mo, a'di jin ta'da garr bam jin enu jin mii to mo. A'di ta a'di isiŋ gana/ mo jin mii to goma Kristhos mo gom gway bam mo ⁸ dhali a'di torki a'di aman mo gom mo/en bum e Shi/in mo be.

⁹ Dhali wakan 'pena tee jin cikina aman a'di mo tani aman yisa dakina 'tho mo mmo'tho mo gom um mo, mmodota/ dot mo ki um minu 'taki 'tu'd mo ki monyith bwam piti mo eya ris miin to gi shi/in gi moyuk mo dhali momish gwo 'ban mo, ¹⁰ mmosusa sus e bway mii kun mini ha me'd gom Tapa mo, mmo'tu'd mo ki mii kun mini 'bor a'di bwa i is mo mmokal mamana dho'th mo goma ris miim 'borga/ mo dhali mmomara mar is mo ki monyitha/ Arumgimis mo be. ¹¹ Dhalki um 'bitha is mo eya ris mom'bithi 'baar mo isi ki monycam piti jin ca'bki dem dem mo goma ris mo jin 'dimuwa 'dim 'kup mo dhali bwa jin 'kuču ki 'kari'th mo ki moŋ'kuny bwa mo, ¹² mmociya Baba bwam 'boro'di is mo, a'di jin thumki ana mo mmonyak mal pwak ki uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo e moŋkush mo be. ¹³ A'di 'cučki ana mo 'peni mom'bi'th gi mondhu-

rumi'd mo, mmo'cith ana agap mo e bampa/ gi Ya/m piti jin ena a'di mo, ¹⁴ e a'di jin takina ana mo jin wanuwa wan 'ba/ mo dhali amure/ gi miinthus jin dhalkunu ana 'pen mo be.

Mon'tu'd ma Arungimis jin 'Tu'dki'd mo

¹⁵ A'di jin bu'thki jamas ma Arungimis mo, a'di jin molu mish ki e ga 'cesh mo, a'di jin ta'da bwa nyara/ jin twa/ a/ ka ris to 'baar mo kun uku mo be. ¹⁶ Haali/ e a'di mo tani aris to 'baar mo 'kokunu mo mmo/uk mo e momis mo dhali e mony'cesh mo, uni gun mishu ki e ga 'cesh mo, dhali uni kun molu par e ki e ga 'cesh mo, wakki/ ad-hana kursi ma malik mo walla mo jin tanu tapa mo, walla mom'bi'th kun molu gadhir mo walla moshirr mo tani - aris to 'baar mo 'kokunu mo mmo/uk mo e a'di mo dhali gom a'di mo be. ¹⁷ A'di diki'di twa/ a/ ka ris to 'baar mo, dhali e a'di mo tani aris to 'baar mo tulkunu 'twa/ 'kup mo e a'di mo mmontal 'de/ mo be. ¹⁸ A'di ta'da 'kan'kup gom bungwar is mo a'di jin ta'da kaniisa mo. A'di ta montel 'pen mo, a'di ta'da bwa nyara/ 'peni mowu mo, ki a'di eya ris to 'baar mo tani midi 'taki ta isa 'cilman gana/ mo be. ¹⁹ Haali/ e a'di mo tani arisa 'tu'd kun ta ku ma Arungimis mo tani 'borkina bwa mo mmota gi mon'ko mo be. ²⁰ Dhali e a'di mo tani a'di gwamki'da gwam ki is pitiŋ gana/ mo eya ris to 'baar mo, wakki/ to gun

'kon e mony'cesh mo walla e momis mo tani a'di karki mo ma ku'th is ka bas piti ki cwany'cithan dhul mo be.

²¹ Dhali um kun 'thissa/ 'kokin ka piŋe/ 'peni a'di mo dhali kun ta 'kup ki 'kup eya dum bum mo mmomii to kun ta thus ki thus mo tani ²² a'di shwane/ gwamki'da gwam mo ki is piti mo jin ta shuman is ki jwam piti mo, ki mii gi wakan mo tani a'di midi tor um eya tente/ mo me'd ku gun dhelelkin mo dhali kun dar gi thalkin mo dhali ku gun mini dar gi mo ma wak ibwambori a'di mo, ²³ ba shi/ mii a'dan 'te/ ba/, wakki/ um mini tikir 'ko mo e mongam gwo is mo, ki monka'b mo dhali tel sho'k mo, yisa mmoti'k mo 'peni mo ma 'teŋ kape/ gi gwom 'borga/ jin cikina um mo, a'di jin cikunu aris 'kwani 'baar mo kun ukunu mo e bwan'kwariny momis mo, dhali gom a'di mo tani aha/ jin tana Buulus warkina ka manmii a'di mo be.

ABuulus Miiki To mo goma Kaniisa mo

²⁴ Dhali shwane/ aha/ 'kunykina bwa mo e is pem mo jin 'koshki aha/ ka nyor mo gom gway bum mo, dhali e shuman is pem mo tani aha/ thimkina a'di jin harkunu mo e mo jin tocuwa Kristhos bwa mo gom gway gi bungwar is piti mo, a'di jin ta'da kaniisa mo. ²⁵ A'di jin warkika/ ka manmii to mo isi ki gwo jin piyi'd 'peni Arungimis mo gom mo jin taka/ amandhu gwo mo, a'di jin cikunu aha/

mo gom um mo mmokar gwo ma Arungimis ki a'di minu mish eya tente/ mo, ²⁶ a'di jin ta gwo ma Arungimis jin bagu mo, a'di jin ba'kkunu ki she/ yil ka ris mo dhali mo ma nyakum yil gun tanu mo, dhali hili shwane/ a'di torkunu eya tente/ ki kum piti kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo. ²⁷ E uni mo tani Arungimis ki kar bwa mo mmotor eya tente/ mo ka dhan mii kun wani caa e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo ki monyca jin ta pa ki pa mo e gwo yansan jin cinu ki jim bag mo, a'di jin ta'da Kristhos jin di'd e um mo, jin ta mo ma 'teŋ kape/ gi monyca mo be. ²⁸ A'di jin bahkina aman gwo mo mmoruma ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ ki gwo mo dhali tora ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ gwo mo eya ris moyuk mo ki aman mina 'taki dhuwa ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo ki ku gun isin mo eya Kristhos mo be. ²⁹ Haali/ gom mii yan mo tani aha/ miikina mii jin 'batha'ba'th mo, mmo/ uth mo ki is jin umu'di 'baar mo, a'di jin thi'thki'da thi'th mo e aha/ mo.

2

¹ Haali/ aha/ ona bwa ki um mini mish mo mo ka dhan mii jin picirkika/ mo gom um mo dhali uni gwansan kun 'kon mo e Pa Lawudikiyya mo dhali goma ris uni 'baar mo kun 'koki par jis/em pem e mo ² ka dum buni minu 'taki 'bi'th is mo me'd jin re'dkunu uni mo mmotal

'de/ mo e mo/en mo, mmota ga ris mo kun tanu pa ki pa mo gi momish mo mo 'pena duŋ gana/ mo dhali monyitha/ Arungimis gwom bag yan mo a'di jin ta'da Kristhos mo. ³ E a'di mo tani aris moyuk kun ishki kumma/ mo dhali mo jin nyithuwa nyith mo be. ⁴ Aha/ ona gwo yansan mo wakan ki wathin tal 'deŋ kamu/ midi 'taki diki he'k um e mo ki gwo ma mak jin onu mo. ⁵ Ba aha/ pina e buŋgwar is mo tani hili aha/ dina e um ki shi/in mo, mmo'kuny bwa mo mmopar miim 'boron bum kun miina um ka para po/ e mo dhali mom bum jin tela um sho'k mo ki mongam gwo is bum eya Kristhos mo be.

⁶ Wakan, me'd jin bu'thkina uma Kristhos jin ta'da Yesu jin ta Tapa mo tani wakan 'koyi e a'di mo, ⁷ mmotana um ka birman mo e a'di mo dhali mmonyanya um is mo e a'di mo dhali mmotela um sho'k mo e mongam gwo is mo, jasi me'd gwo jin torkunu um mo, mmoso ki sho'k bum e mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo be.

Mon'tu'd jin 'Tu'dki'd jin Ta Mondiki/e eya Kristhos mo

⁸ Jiyi mo ki e ki 'bore/ mo ki wathin tal 'deŋ kamu/ midi diki 'kwar um ka gwapi/ mo ki gwoŋ 'kwaniŋ ganŋasha/ mo dhali ki gwo kun hekuwa he'k e kun 'ko bwa 'te/ mo, isi ki gwoŋ 'kwani en'thin dhamo/ mo kun luku mo, isi ki gwo ma bwa nyara/ gom gwoŋkan gi mony'cesh yan

mo, dhali yisa isi ki gwo ma Kristhos mo. ⁹ Haali/ e a'di mo tani mon'tu'd ka 'bimpil mo jin ta ji ma Arumgimis mo mmotana a'di Arumgimis mo tani ca'bki'd e bungwar is piti mo. ¹⁰ Dhali um pu'dkin mo mmo'tu'da/ 'tu'd mo e mondiki/ em piti mo, a'di jin ta'da 'kaŋ'kup goma ris montapa kun tanu mo dhala ris moshirr mo be. ¹¹ Dhali e a'di mo si'da/ um 'kokunu mo mmo'citha/ munyjal yis mo ka munyjal yis jin 'cithu/ ki dar gi me'd mo, ki mii jin dhalu bungwar is gi shuman is 'pen mo e mo ma munyjal yis jin 'cithu/ jin ta ji ma Kristhos mo. ¹² Dhali um 'kokunu mo mmokan mo nyakki a'di mo e mo jin cucuwa cuc mo dhali e mii jin 'kokunu mmocu um mis mo si'da/ nyakki a'di e mongam gwo is mo e mo/ um ma Arumgimis mo, a'di jin 'de'kki a'di mo 'peni mowu mo be. ¹³ Dhali um, um kun 'kokin mo mmowu mo e gwon dhanj mo dhali e mo ma munyjal yis bum jin 'konuki 'cith um mo e shuman is bum mo tani Arumgimis a'di ki dhu ki e mmonta' de/ nyakki a'di mo, mmodhalkina a'di ana aris gwon dhanj bana 'pen mo, ¹⁴ mmo'koshkina a'di gwo jin 'kwarkunu mo jin diki'da po/ ana mo, a'di jin theke'thki'da theke'th mo gom gwonkan mo be. A'di yansan idhalkina a'di ka po/ mo, mmotelkina a'di a'di ka musmaar mo apo/ cwany'cithan dhul mo. ¹⁵ A'di dininki mom'bi'th

kun molu gadhir she/ mo dhali mom'bi'th mo, dhali a'di ki tor uni eya tente/ mo jin mina uni ta she/mm mo mmopikina a'di uni e ki mii mo be.

Simmi To E mo kun Ta ku gi Momis mo

¹⁶ Wakan dhalki wathin tal 'deŋ kamu/ ki dhal bway mo mmokar gwo wak apo/ um mo e gwo jin dotuwa dot mo gom tonte/ mo dhali tompi mo walla gom mo ma yuk jin yuku ka tul 'kup mo walla goma appen this mo walla goma cim ma pesu/ mo. ¹⁷ Uni gwansan ta jasa kashira/ gom to kun mini pu'du/ mo, hili bungwar is gi mii mo tani uni ta ku ma Kristhos mo be. ¹⁸ Dhalku/ ki dhal wathin 'deŋ kamu/ bway mo mmothu'th um thum mo, mmodi'b um is mo mmowu is ka 'cesh mo dhali luŋ iman'doyu gwo mo, mmodoshkina a'di apo/ tonyjan piti mo, mmose mo ki 'pura/ 'pura/ ki dar gi 'kup mii mo ki bwa gi bungwar is 'te/ mo. ¹⁹ Dhali yisa mmotela a'di e a'di jin ta'da 'Kaŋ'kup mo. 'Peni a'di mo tani bungwar is ka 'bimpil thipki'da thip mo dhali re'di montal 'de/ ki mom piti gun gamu is mo dhala billa/ mo mmo'twak mo ki mon'twak jin di'd 'peni Arumgimis mo be.

²⁰ Wakki/ um wukin mo nyakka Kristhos mo gom gwo ma bwa nyara/ gom gwonkan gi mony'cesh yan mo tani gomatinta 'kokina um ki monjo ko mo jin cila

'kwaniny'cesh mo? Atinta 'dapkina um 'twa/ mo ki gwoṅkan jin 'tashuwa 'tash bway mo? ²¹ Uni gun o gwo mo ki: Dhalku/ to ki bu'th is ki me'd mo. Dhali, Dhalku/ to ki nyok mo. Dhali, Dhalku/ to ki ta is ki me'd mo. ²² (Uni ta to gwansani 'baar mo kun minu 'ce'd sho'k mo mmomii uni mo), isi ki gwoṅkan gi 'kwani en'thi/ mo dhali gwo kun toru mo? ²³ Uni gwansan ka jin gana/ miikunu 'pena por ma pije/ mo mmoshusha du mo gom mii ma gayiin jin ta'da teter gana/ mo dhali mo jin wunu is ka 'cesh mo dhali diki 'tash bungwar is 'twa/ mo, hili uni 'koki ta to gun 'bitha she/ ki 'bi'th mo mmonona non mo 'peni mii gi bungwar is jin din ma du ki 'thup mo.

3

¹ Wakki/ um 'deku mo nyakka Kristhos mo tani simmi mii e mo gom to gun ta ku gi momis mo, e mo jin din ma Kristhos mo, e mo jin ca'bkina a'di ka bim poros ma Arumgimis mo be. ² Dhuyi adum bum gom to gun 'kon e momis mo, yisa gom to gun 'kon e mony'cesh mo. ³ Haali/ um wukin mo dhali moṅ'koki/ em bum a'di bagkunu mo nyakka Kristhos eya Arumgimis mo be. ⁴ Ka Kristhos, a'di jin ta moṅ'koki/ em bana minu piyu/ mo tani um si'da/ minu piyu/ mo nyakki a'di mo e monyca mo be.

*Miin Dhamo/ mo dhali
Miin This mo*

⁵ Wakan, 'koshi mii ga 'cesh jwa mo kun 'kon e um mo, kun ta mo gun miinu miinyal mo dhali mo gun 'dapu e mo dhali e kun dhunu ki 'thir 'thir mo dhali bwan thus kun pishu is mo dhali mo jin 'thothu/ bwa mo, a'di jin ta mii jin lunu tompinycon mo be. ⁶ Gom mii gwansan mo tani a'di ipu'dkin ma nyor ma Arumgimis apo/ iya/ gi 'kwani kun ushi gwo ha e mo. ⁷ E mii gwansan 'thissa/ mo tani um iikin e uni mo me'd jin 'kokina um mo e bwam uni mo be. ⁸ Hili shwane/ dhuyi uni 'baar mo 'pen ka pije/ mo, mii ma nyor mo, dhali anyor jin dekki'da dek mo, dhali mii gun dupa dupi e mo dhali mo ma thu'th 'pen jin thudhu ka sor gun walu mo dhali gwo nyogga/ 'peni 'twam bum mo. ⁹ Dhalku/ ki ta aṭor ka rem 'kup mo, mmomisha um ki um dhalki mii gi buyempan dhamo/ 'pen mo ki miim piti kun botkina um mo. ¹⁰ Dhali um ki hi'th miim buyempan this mo, a'di jin ukkunu mo dok/ e e monyitha/ nyith mo 'ko'di jamas gi a'di jin ukki'da uk mo. ¹¹ Mmahan mo tani Wathin Griki dhali Wathi/ Yahuuda/ mini mol 'ko ki she/ mo, dhali mo ma munyjal yis jin 'cithu/ mo dhali mo ma munyjal yis jin 'konuki 'cith mo, dhali wathi/ jin diki wal 'twan Griki mo dhali jin mii mii kun kanjama kanjam mo, dhali cinjina/ jin yolu mo dhali wathi/ jin di ki 'kus mo, hili aKristhos a'di ta to 'baar mo dhali e ana 'baar mo be.

12 Wakan, hithi ma mii gwansan mo, me'd unij gana/ kun kwanykin ma Arumgimis mo, um kun dhelelkin mo dhali kun enu mo, mii gi wakansan mo kun ta mii kun kwojuwa kwo'c e i is mo dhali mii kun miinu ki bwan'kush mo dhali mii gun dhunu is ki gwa'd mo dhali mii kun miinu ka 'thup e mo dhali mii kun 'ku'cu bwa ki 'kari'th mo, 13 mmothona thon me'di 'ko'd ka rem 'kup mo dhali, wakki/ wathin 'de'j kamu/ ta gi gwo walla/ apowa kamu'j kamu/ mo tani dhali adhal gi miinthus 'pen ka rem 'kup mo ma. Me'd mii jin dhalkina Tapa uma mure/ miinthus bum 'pen mo tani um si'da/ mini mii dhalka mure/ miinthus 'pen mo. 14 Dhali apowa ris mii gwansani 'baar mo tani hithi mo/en mo, a'di jin dekki'da ris to 'baar mo mmonta' de/ mo ki 'bor gana/ mo ki dar gi mo ma dhadharmu'th mo. 15 Dhali dhalki mon'ku'th is ma Kristhos bway mo mmojiya dum bum mo e a'di ka jin gana/ jin yuk'kunu um mo e bun'gwar isa 'de/ mo, dhali mmo'ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo. 16 Dhalki gwo ma Kristhos ca'ba'd e um ki ca'b 'pempa'j gana/ mo me'd mii jin torkina um gwo mo dhali mmorogom gwo ka rem 'kup mo ka ris moyuk' mo, dhali me'd jin yuk'kina um gway mo mmoka mo jin miinuwa mii e mo dhali gway jin ma'juwa ma'j mo dhali gway jin yuku gom to gi shi/ in mo ki mii jin

'boruwa 'bor bwa i is eya dum bum goma Arumgimis mo be. 17 Dhali ma eya ris to gunn kun mina um imii mo tani e gwo gun ona um mo walla mii gun miina um mo tani miyi aris to 'baar mo ki gway gi Tapa Yesus mo mmo'ci mo jin 'boruwa 'bor bwa i is ka Arumgimis mo, a'di jin ta'da Baba e a'di mo be.

Mo jin Nyaku To Mii mo e Mon'ko 'Kwani gi Mon'koki/en This mo

18 Up 'dapi ki me'd ki gwo gi ikathim bum mo me'd gwo jin ha me'd e Tapa mo. 19 'Kwani'j gwas, eni up bum mo ma, dhali dhalki uni ki 'cwar mo. 20 U'ciya, hayi gwo gi icim e mo dhali gwo gi ikwan e mo goma ris to 'baar mo, haali/ mii yansan mo tani a'di ki 'bor Tapa bwa mo. 21 Ibaba, dhalku/ ki rukuny ucim bum ka nyor mo, isi ciki/ uni mini 'koki 'bitha du is mo. 22 C'in'kina/ kun yoluwa, hayi gwo e eya ris to 'baar mo gi uni gwansan kun ta tapam bum mo e mony'cesh mo, yisa ki mii kun miinu e jis/en 'kwani mo mmo'bor 'kwani bwa mo 'te/ yisa, hili ka dun tal 'de/ mo mmo'ko/ Tapa mo be. 23 Ma eya risa tu'c bum gunn kun miina um mo tani miyi a'di ki bwan'j gana/ mo me'd jin miina um Tapa to mo, dhali yisa gom 'kwaniya, 24 mmomishkina um 'peni Tapa mo ki um mini bu'th mal mo me'd tom bum jin ish kumma/ mo. Um miiki Tapa Kristhos to mo be. 25 Haali/

amanth'u'th to mii mo tani a'di minu doku/ tonthus apo/ a'di jin miikina a'di mo dhali mii jin miinu ka gwar 'de/ yisa di'da.

4

¹ Itapa, miyi cinkinam bum kun yola um ki mii ma kar/ e mo dhali ki dar gi mii ma gwar 'de/ mo, mmomisha um si'da/ ki um ta gi Tapam bum e momis mo.

² Tikiri mosho'k tel mo e mon'tho mo mmotimkina uma tim mo gom a'di ki mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo ³ dhali 'thoyi mo gom am si'da/ ka Arumgimis midu 'taki ka'd amana campur gom gwo mo, mmobah gwo ma Kristhos jin cinu ki jim bag mo gom gway gi a'di jin dikika/ eya sijin mo ⁴ ki aha/ mina 'taki tor a'di eya tente/ me'd jin miga/ 'taki tor a'di ka ba/.

⁵ Boti ki mii ki is bum gana/ ki yuk yuk mo 'kupki uni gwansan kun 'kona pije/ mo mmowara tee is mo. ⁶ Dhalki gwom bum kun ona um isa yempa/ mo ta gwo ma 'the mo dhali kun cemesa cemes ka 'donkoro/ mo, wakan ki um mini mish mo mo gwo kun mina um ka ba/ ithok 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo.

Kwalany 'Te/ Ba/. Monthe Me'd mo

⁷ Tikikus a'di midu tor uma ris to 'baar mo kun miika/ mo. A'di ta'da kam bana jin enu mo dhali ta a'di isinj gana/ mmomii to mo dhali agarr jin ta'da manmii to e Tapa mo be.

⁸ Aha/ hashkina a'di i um mo gom isi gwon 'kup gwo yan

gana/ mo ki um mini mish mo mo gom 'kom bam jin 'kona am mo dhali ki a'di midu 'taki 'bi'th uma dum bum is mo, ⁹ dhali nyakki a'di mo si'da/ a'di jin ta'da Unisiimus mo, a'di jin ta isinj gana/ mo, dhali jin ta'da kam bana jin enu mo, a'di jin ta jan 'de/ gi is bum gana/ mo. Uni mini tor uma ris to 'baar mo kun buthi mo mo e mo yan mo.

¹⁰ Aristarks jin ta'da agarr pem jin nyakkaa/ ca'b eya sijin mo tani theki um me'd mo dhala Markus jin ta nam ma Barnaaba mo (isi gwo gom a'di jin bu'thkina um mmoye'thkunu um sho'k ki gwo mo - wakki/ a'di midu pu'dku/ i um mo tani buthi a'di mo ma), ¹¹ dhala Yesuu/ a'di jin yukkunu gway ka Yustus mo. 'Kwani gwansan uni ta jasi uni kun 'cithkunuwa munyal yis mo e bwaman uni kun nyakkaa/ tu'c mii mo gom Bampa/ ma Arumgimis mo, dhali uni ita momalas pem mo be. ¹² Abapraas, a'di jin ta jan tal 'de/ ki is bum mo, jin ta'da manmii to goma Kristhos jin ta'da Yesus mo tani theki um me'd mo, isa yempa/ mmoka um e mo ka dun dara'd mo e mon'thom piti mo, ki um mini 'taki dosh mo me'd ku gi isin mo dhali mmomish mo ki isi mish gana/ 'baar mo a'di jin ta bwa ma Arumgimis mo be. ¹³ Haali/ aha/ tana aman/ o gwo gom a'di mo haali/ a'di miiki'da tu'c jin 'batha'ba'th mo gom um mo dhali gom uni gwansan kun 'kon e Pa Lawudikiyya

mo dhali e Pa Hiyarabulis mo be. ¹⁴ ALuuka, a'di jin ta'da hakiim jin enu mo dhala Dimas mo theki um me'd mo. ¹⁵ Ciki monthe me'd pem eya wak kun 'kon e Pa Lawudikiyya mo dhali eya Nimpaas mo dhala kaniisa jin di'd e gu'b ma yim mo. ¹⁶ Dhali ki gwo yansan denkunu e mo e bwam um mo tani dhalki a'di si'da/ denju e mo eya kaniisa gi Pa Lawudikiyya mo be dhali hili ki 'bore/ ki um ki den gwo yan e si'da/ gwo 'peni Pa Lawudikiyya mo. ¹⁷ Dhali oya Arkibbus gwo mo ki: Hili ki 'bore/ ki /e mini thim to mii mo a'di jin bu'thkina /e 'peni Tapa mo.

¹⁸ Aha/ Buulus i'kwarkina gwo monthe me'd yan ki me'd pem gana/ mo. Kayi amakkiyam pem e jin dekkunu aha/ mo. A'the midi di gom um mo.

Gwo jin Twa/a/ jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Pan TASALUNIIKI mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus dhala Silwaanus dhala Timuthawuus.

Eya kaniisa gi Pan Tasaluniiki mo eya Arumgimis jin ta'da Baba mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo.

A'the e um mo dhali monku'th is mo be.

Mongam Gwo Is gi 'Kwani gi Pan Tasaluniiki mo dhali She/mm kun Tana Uni mo

² Aman cikina mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo eya Arumgimis isa yempa/ mo gom umi 'baar mo mmoṭikir gway bum mmoka e eya 'thom bam mo, ³ mmoka e ibwambor ma Arumgimis bana mo dhali Ababa mo gom miim bum gi mongam gwo is mo dhali miin to kun miina um ki mo/en mo dhali mmoṭel sho'k mo e mo ma 'terj kape/ e Tapa Yesus Kristhos bana mo be. ⁴ Haali/ aman misha mo iwak mo, um kun enu ka Arumgimis mo, me'd jin kwanykina a'di um mo ⁵ haali/ gwom 'borgam bam pu'dki'd e um mo jasi ki gwo yisa, hili si'da/ ki mom'bi'th mo dhali ki Shi/ in Dheleladhelel mo dhali ki gwo jin 'tu'du'd mo ki mo jin suguwa du mo. Um mishkin ki aman tana 'kwani kun wakata kun nyo/ kunu mo e bwam um mo gom

gway bum mo. ⁶ Dhali um warkin ki imanthok aman mii mo dhali gom Tapa mo haali/ um bu'thki gwo mo ki mo gi isa nyor jin 'kosho'd kagahara mo ki mon'kuny bwa mo jin ta moshi/ irr ki Shi/ in Dheleladhelel mo. ⁷ Wakan ki um warkin ki uni gun ta she/mm goma ris uni kun gamki gwo is mo e Pam Makiduniyya mo dhali e Pa Akaa/iya mo be. ⁸ Haali/ gwo gi Tapa yisa igwoki'd mo jasi 'peni um e Pam Makiduniyya mo dhali Pa Akaa/ iya mo hili si'da/ mongam gwo is bum si'da/ eya Arumgimis mo a'di yaki'd ka pije/ eya ris mo 'baar mo. Wakan ki aman yisa mina ta gi tonj kamu/ mmo/o mo. ⁹ Haali/ uni ki is buni be'dki isi gwo mo gom aman mo gom han jin hankunu aman mo e bwaman um mo dhali gom mom bum jin tu'kkina um mo eya Arumgimis mo 'peni aris tompinycon mo mmomii to gom a'di jin di ki e mo, a'di jin ta'da Arumgimis gana/ mo be, ¹⁰ dhali mmoṭor Ya/ m piti 'peni momis mo, a'di jin cukina a'di mis mo 'peni mowu mo, a'di jin ta'da Yesus jin midi 'cuk ana mo 'pena nyor jin midi pu'du/ mo be.

2

Miin To ma Buulus jin Miina A'di e Pan Tasaluniiki mo

¹ Haali/ um ki is bum mishki mo mo iwak mo, ki but jin buta aman e um mo tani diki ta jim pe'th mo. ² Hili ba aman hila/ i'koshkina is ka nyor mo dhali miinu ki

mon'the is kun shi/ashi/ mo e Pam Pilibbi mo me'd jin mishkina um mo dhali aman takina gi mo ma dum bam jin 'bi'thkina aman is mo eya Arumgimis mo mmobah um gwom 'borga/ ma Arumgimis mo e jis/ e ka dhan mo jin tanu 'kup ki 'kup mo be. ³ Haali/ momalas bam mo diki pi 'peni mo ma he'k e mo walla mii kun nyo/anyo/ mo walla a'di jin miinu ka mak mo. ⁴ Hili jasi me'd jin teskunu aman ka Arumgimis mo mmota imandhu to mo gom gwom 'borga/ mo tani wakan aman torkina gwo mo, yisa mmomii mii mmo'bor 'kwani bwa mo yisa, hili mmo'bora Arumgimis bwa i is mo, a'di jin nyo/ki'da dum bam mo be. ⁵ Haali/ aman 'konaki bu'th gwo kun onu kun ta ku ma rakakokosh mo, me'd jin misha um mo, walla mii jin dik mii e mo gom bwa jin puru'd mo me'd jin tan ma Arumgimis aman/o gwo mo. ⁶ Wakan si'da/ aman 'konaki simm monyca e mo 'peni 'kwani mo walla 'peni um mo walla 'peni 'kwanin tiya mo, ba aman mina 'taki ta ku gun 'the'ki gwo mo gom to mo me'd uni kun dhuu ki she/ mo goma Kristhos mo. ⁷ Hili aman takina 'kwani kun 'thup ma du mo e bwaman um mo me'da yim jin hilki'da hil mo gom u'cim piti mo be. ⁸ Wakan aman usha e jo'co/ mo gom bwa jin o am ki um mo. Aman thosonkina is mo mmonyaka nyak ki um mo, yisa jasi gwo gom gwom 'borga/ ma Arumgimis mo,

hili si'da/ is bam gana/ mo haali/ um warkin ki uni kun ena am ki en gana/ mo be.

⁹ Haali/ um kaki miim bam jin miina aman to e mo dhali mii gun 'batha'ba'th mo, iwak mo. Aman miikina mii mon'thiny mo dhali ki montee ilu/ mo ki aman mina 'taki diki dhu ton di'in e 'ba/ apo/ jan kamu/ mo me'd jin 'kokina am mmo'ci gwom 'borga/ ma Arumgimis e um mo be. ¹⁰ Um ta iman/o gwo mo dhali Arumgimis si'da/ mo gom mii ma gayiin bam mo dhali mii kun ta ku ma kar/e mo dhali mii kun daru/ ki thalkin mo ibwambori um kun ta imangam gwo is mo be. ¹¹ Haali/ um mishki mo mo me'd mii kun miina com mo gom u'cim piti mo tani aman malaskina um ka 'dete/ 'dete/ mo dhali 'bi'th uma du is mo dhali kan um gwo mo ¹² mmo'ko 'ko jin ha me'd mo goma Arumgimis mo, a'di jin yukki um mo e bampam piti'j gana/ mo dhali monyca mo be.

¹³ Dhali aman si'da/ 'bora Arumgimis bwa i is mo ki tikir tikir mo gom mii yan mo haali/ ki um bu'thki gwo ma Arumgimis mo jin cikina um 'peni aman mo tani um bu'thki a'di mo me'd gwon 'kwani yisa, hili me'd a'di jin ta a'di mo, a'di jin ta gwo ma Arumgimis mo, a'di jin diki'd mo mmo/ um mo e um kun gamki gwo is mo be. ¹⁴ Haali/ um, iwak mo, um warkin ki iman'ho'k mii mo ka kaniisa ka ris mo kun ta ku ma Arumgimis mo eya Kristhos jin ta'da Yesus

mo, uni kun 'kokin mo e Pa Yahuudiyya mo. Haali/ um 'koshkina is ka nyor mo ki ton tal 'de/ mo 'peni 'kwani gi bampam bum mo me'd mii kun miikunu uni mo 'peni 'Kwani Yahuuda/ mo, ¹⁵ uni kun 'koshki Tapa Yesus jwa mo nyakki imançi gwo ma Arungimis kadhamo/ mo dhali ur am ka pije/ gara/ mo dhali mii gi wakan diki 'bora Arungimis bwa mo dhali uni ta 'kup ki 'kup mo gom 'kwani 'baar mo ¹⁶ mmononkina uni aman bway mo 'peni moṭor gwo e 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo ki uni minu 'taki woṭh mo. - Wakan me'd isa yempa/ mo uni 'tu'dki miinthus buni ki piny piny mo. Hili anyor ma Arungimis pu'dki'd apo/ uni ki 'ta'b mo.

ABuulus Dina Gwo Ibwa mo Mmobuṭi 'Kwaninḡ Kaniisa Dok/e mo

¹⁷ Hili me'd jin 'thissa/ kwa/ kunu aman bwa mo 'peni um iwak mo, ki ari mo mo e buṅwar is mo tani, yisa eya du mo tani aman palkina mii mo ka daran du kagahara mo dhali o bwa ki o shiyi'd mo mmoṭora ṭor ki um ka karambuye/ mo. ¹⁸ Haali/ aman ṅapa mmopu'dku/ i um mo - aha/ Buulus dok/e dhali dok/e mo - hila Seṭaan nonki aman 'kup mo. ¹⁹ Haali/ mo ma 'teṅ kapem bam walla moṅ'kuny bwam bam walla toṅ'kup jin dhuna aman 'ba/ ki ca mo ibwambori Tapa Yesus bana mo gom pu'd piti jin mina a'di pu'du/ mo tani a'di ta'da ta mo? A'di diki

ta uma? ²⁰ Haali/ um ta ton-tak bam mo dhali moṅ'kuny bwam bam mo be.

3

¹ Wakan ki aman mola 'dim 'kup naskina/ mo tani aman okina bwa mo ki aman minu dhalku/ mo ṅ'ko'd mo e Pa Athiina mo aman 'cena mo ² dhali aman hashkina aTimuṭhawuus mo, a'di jin ta'da kam bana mo dhali a'di jin ta'da manmii to mo goma Arungimis mo gom gwom 'borga/ ma Kriṭṭhos mo, mmotel um sho'k mo e moṅgam gwo is bum mo dhali mmomalas um mo, ³ ki wathin tal 'deṅ kamu/ minu 'koki joç mo ki moṅto'c bwa gwansan mo. Um ki is bum mishki mo mo ki a'di yansan ta tom bana jin midi 'bag ana e mo be. ⁴ Haali/ me'd jin 'kona aman nyakki um mo tani aman ṭorkina um gwo gwansani ṭwa/ a/ mo ki ana mina isi 'kosh ka nyor mo e moṅto'c bwa mo, me'd jin pu'dkina a'di kan mo me'd jin mishkina um mo be. ⁵ Gom 'kup mii yansan mo ki aha/ mola a'di 'dim 'kup mo naskina/ mo tani aha/ hashkina gwo mo ki aha/ mina 'taki mish moṅgam gwo is bum mo, gom moṅko/ is mo ka manpal 'kwani mo gamki bwaya kamu/ mmopal um mo, ki miin tom bam midi 'taki ta jim pe'th mo be.

⁶ Hili shwane/ me'd jin pu'dkin ma Timuṭhawuus mo e am mo 'peni um mo tani dhali kalki aman gwom 'boron mo gom moṅgam gwo is bum mo dhali mo/en bum

mo dhali be'd gwo mo ki um isa yempa/ kaki aman e mo ki bwanj_kush mo dhali kwa/a/ ki 'kosh um mo mmopar am e mo, me'd jin 'koshkina kwa/a/ aman si'da/ mo mmopar um e mo - ⁷ haali/ gom 'kup mii yan mo tani iwak mo eya ris mo ma cis bam mo dhali monto'c bwa mo tani aman 'kokunu mo mmomas mo ki um mo e monjam gwo is bum mo be. ⁸ Haali/ shwane/ aman 'kokina mo wakki/ um mini tel sho'k e Tapa mo be. ⁹ Haali/ mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo ki mii gi wakata imina aman ici eya Arungimis mo gom um mo goma ris bwanj 'kunya/ suru'dki amana a'di jin takina aman gom gway bum ibwambor ma Arungimis mo ¹⁰ mmo'tho mo ka daran du mo ki mon'thiny ilu/ mo dhali montee mo ki aman mina tora tor ki um ka karambuye/ mo dhali thipa thip mo a'di jin hara um mo e monjam gwo is bum mo be.

¹¹ Dhali shwane/ dhalki Arungimis bana dhali Ababa ki is piti dhali Tapa Yesus Kristhos cu'thki aman bway bam e um mo ¹² dhali dhalki Tapa a'di dhu um mmomar mo/ en is mo ka rem 'kup mo dhali ci um mo/ en jin ishki'd ka enthus ka rem 'kup mo, dhali goma ris 'kwani 'baar mo, me'd mii jin miikina aman mo gom um mo. ¹³ Wakan ki a'di midi tela dum bum sho'k mo ki dar gi mii kun 'koni 'ba/ mo e mii gun kogu mo ibwambor ma Arungimis bana mo dhali Ababa mo ki pu'd jin mina

Tapa Yesus bana pu'du/ mo nyakka ris unim piti kun dhelelkin mo be.

4

Mii kun Miina Wathi/ Mii Mii mo Mmo'bora Arungimis Bwa mo

¹ Kwalany 'te/ ba/ iwaka, aman yukkina um mo dhali malas um mo e Tapa Yesus mo ki um me'd jin da/arkina um gwo mo 'peni aman mo gom gwo jin mina um ka 'ko mo ba/ dhali 'bora Arungimis bwa mo jasi me'd mii jin miikina um mo tani miyi wakan ki nyanye/ mo dhali ki nyanye/ mo.

² Haali/ um mishki gwo jin ye'thkina aman um sho'k mo e Tapa Yesus mo be.

³ Haali/ a'di yansan ta bwa ma Arungimis mo, ki um minu dhagam mo, ki um mini 'do is mo 'peni mo jin miinu miinycal mo, ⁴ ki um ka 'dete/ 'dete/ mo mini mish mo mo mmobu'th up gom is bum gana/ mo e mii jin kogu mo dhali montak mo, ⁵ yisa e mii jin dhunu e ki 'thir 'thir mo mmo'dap e mo me'd mii kun miina 'kwani kun daran ki ji gi lunu mo, uni kun 'koki misha Arungimis mo, ⁶ dhali ki wathin 'den kamu/ midi diki dhanj gwo mo dhali mii akam piti ki shi/ e mii yan mo, haali/Tapa a'di ta'da manrica ris to gwansani 'baar mo me'd gwo jin rumkina aman um itwa/ a/ ki 'bi'th 'bi'th mo. ⁷ Haali/ Arungimis diki yuk ana mo gom mii en'dap mo, hili e miin dhelelga/

mo. ⁸ Hili a'diyin jin midi ush gwo yansan mo tani a'di ushki gwo gi wathi/ yisa, hili Arumgimis mo, a'di jin ciki Shi/in piti jin Dheleladhelel e um mo be.

⁹ Hili isi gwo gom mo/eni e mo iwak mo um yisa mini mii ta gi jan 'deŋ kamu/ jin midi 'kwar um to mo, haali/ um ki is bum torkunu gwo ka Arumgimis mo ki um mini ena en ka rem 'kup mo ¹⁰ dhali ka jin gana/ umi 'baar mo enki iwak mo kun 'kokin mo e Pam Makiduniyya mo. Hili aman malaskina um mo iwak mo mmomii uni ki nyanye/ mo dhali ki nyanye/ mo, ¹¹ mmogu a'di ki e mo mmo'ko ki 'dantar mo, mmohil isi miim bumi e mo, dhali mmomiiya tu'c ki me'd bum mo me'd gwo jin kankina aman um mo. ¹² Wakan ki miim bum mini yuk montak 'peni 'kwani kun 'kon ka pije/ mo dhali mmo'koki 'tho to 'peni cin tiya mo.

Ku gun Wukin mo dhali kun 'Ko ki E mo ka Tee jin Mina Tapa Pu'du/ mo

¹³ Hili aman mina 'koki dhal um bway mo mmota pus moyi, iwak mo, isi gwo gom uni gwansan kun ishki e mo ki um minu 'koki jwakat mo me'd mii kun miina kun tiya kun daran gi mo ma 'teŋ kape/ mo. ¹⁴ Haali/ me'd jin gamkina ana gwo is ka Yesus wuki'd mo dhali cu mo dok/e, isi kan si'da/ wakan eya Yesus mo tani Arumgimis midi 'doyu/ nyakki a'di si'da/ uni gwansan kun ishki e mo be. ¹⁵ Haali/ a'di yansan ibahkina

aman e um mo ki gwon Tapa mo ki ana kun 'kona ki e mo dhali kun bockin mo ntagi pu'd jin mina Tapa pu'du/ mo tani ana mina 'koki sul uni gwansan bway mo kun ishki e mo be. ¹⁶ Haali/ Tapa ki is piti a'di midi thulu/ 'peni momis ki cuuwa/ jin kanu mo, nyakka yuk ma man'doyu gwo jin ca'd mo, dhali nyakki ko ma poome/ ma Arumgimis mo. Dhali uni gun wukin eya Kristhos mo tani mini cu misi twa/a/ mo be. ¹⁷ Dhali yan'ko'd ana kun 'kona ki e mo dhali kun bockin mo minu nyak bu'th mo nyakki uni mo mmontal 'de/ mo mmogam Tapa 'kup mo e bwaa rak mo e momis mo. Dhali wakan ana mina nyak 'ko ki Tapa ki sule/ mo. ¹⁸ Dhali ki mii gi wakan mo tani malasiya malas ka rem 'kup e gwo gwansan mo ma.

5

Thosoni Is mo gom Pu'd jin Mina Tapa Pu'du/ mo

¹ Hili isi me'd gwo goma tee mo dhali yir mo mo iwak mo, um mini mii 'koki ta gi gwon 'deŋ kamu/ jin minu 'kwarku/ e um mo. ² Haali/ um ki is bum mishki mo ki 'bore/ mo ka tee jin mina Tapa pu'du/ mo tani a'di wana e ki wathin 'di/ jin midi yayu/ mon'thiny mo. ³ Ki 'kwani mini o gwo mo ki: Monku'th is a'diheyeye dhali mo jin 'konu 'kom 'pempa mo tani yan'ko'd ki jahanne/ mony'ce'd sho'k midi pu'd apo/ uni mo me'da nyor ma 'ci jin shwa'da 'bom mo. Dhali monkamu/ minu

yeya? ⁴ Hili um yisa 'kon e mondhurumi'd mo iwak mo, haala tee yansan midī diki wuny um is mo me'd mii jin miina wathin 'diyi. ⁵ Haali/ umi 'baar mo ta iya/ gi monjkush mo dhali iya/ ma tee mo. Ana 'konaki ta uni gi mon'thiny mo walla gom mondhurumi'd mo. ⁶ Wakan dhalki ana ki ish e mo me'd mii kun miina 'kwanin tiya mo, hili dhalki ana 'kona ki e i'kup mo dhali tim mo mo ki 'cese/ 'cese/ mo. ⁷ Haali/ uni gwansan kun ishki e mo tani ishki e mo e mon'thiny mo dhali uni gwansan kun 'koshkin ma su mo tani 'koshkin ma su mo mon'thiny mo be. ⁸ Hili me'd jin takina ana uni ma tee mo tani dhalki ana tima mo mo dhali hitha raɕpa/ gi monɕgam gwo is mo dhali mo/ en mo dhali gom ton'kup mo tani a'di ta mo ma 'teŋ kapem bana gi bway mowoth mo be. ⁹ Haali/ Arumgimis diki 'kawur ana mo goma nyor mo hili ki ana mina bu'th bway mowoth mo e Tapa Yesus Kristhos bana mo, ¹⁰ a'di jin wuki'd mo gom ana mo, wakan wakki/ ana 'kona ki e mo walla isha e mo tani ana mina 'taki 'ko nyakki a'di mo be. ¹¹ Wakan 'bithi ci adu is ka rem 'kup mo dhali nyanɲ anyanɲ ka rem 'kup mo jasi me'd mii jin miikina um mo be.

Kwalany 'Te/ Ba/. Momalas mo dhali Monthe Me'd mo

¹² Hili aman yukkina um mo iwak mo, mmotak uni gwansan kun miiki mii e bwam um mo dhali uni gun can ki um e Tapa mo dhali

uni gun logomki um ki gwo mo, ¹³ dhali takī uni mo ki tak jin caaca mo e mo/ en mo goma tu'c buni mo be. Hili tayi gi mo ma ku'th is e bwaman is bum gana/ mo. ¹⁴ Dhali aman malaskina um mo, iwak mo, ki um mini to'k uni gwahan kun tana piny is mo, dhali 'bithi uni gwansan adu is mo kun 'thina buye/ ki miin to mo, dhali wo'thi/ uni kun 'ka'da is mo, 'kuɕi bwa ki 'kari'th mo gom uni 'baar mo. ¹⁵ Hili ki 'bore/ ki jan tal 'deŋ kamu/ 'peni bwam um midī diki rak tonthusi bway mo gom tonthus jin miinu mo, hili isa yempa/ simmi mii e mo mmomii miim 'boro'd ka rem 'kup mo dhali gom 'kwani 'baar mo. ¹⁶ 'Kunyi bwa mo isa yempa/ mo. ¹⁷ 'Thoyi ki tikir tikir mo. ¹⁸ Ciyi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo goma ris mii 'baar mo kun tu'k 'ban mo. Haali/ a'di yansan ta bwa ma Arumgimis eya Kristhos jin ta'da Yesus mo gom um mo be. ¹⁹ Dhalku/ Shi/in ki us mo. ²⁰ Dhalku/ gwo jin onu is ki wak mo. ²¹ Hili nyo/i aris to 'baar mo. Teli mo e a'di jin 'boro'd mo. ²² 'Doyi is mo 'peni aris e 'baar mo kun ta tonthus mo.

²³ Dhalka Arumgimis jin ta monku'th is ki is piti mo dhagam um ka 'bimpil mo, dhali dhalki shi/in bum dhala kashiram bum dhali bungwar is bum minu dhu ki 'dantar mo dhali dar gi monthalkin mo gom pu'd jin mina Tapa Yesus Kristhos bana pu'du/ mo be. ²⁴ A'di jin yukki um mo

tani ta a'di jin ta isin gana/ mo
dhali a'di midi mii a'di mo.

²⁵ Iwaka, 'thoyi gom aman
mo ma.

²⁶ Theyi arisa wak me'd mo
ki 'twa/ jin pinu ki jin ko/ mo.

²⁷ Aha/ kankina um gwo mo
ki gwon Tapa mo ki gwo
yansan minu deŋ e mo goma
risa waki 'baar mo be.

²⁸ A'the gi Tapa Yesu
Kriŋthos bana mo midi di e um
mo be.

Gwo jin 'Ko'd jin 'Kwar ma Buulus gom 'Kwani gi Pan TASALUNIIKI mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus dhala Silwaanus dhala Timuthawuus mo.

Eya kaniisa gi Pan Tasaluniiki mo eya Arumgimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

² A'the e um mo dhali monku'th is eya Arumgimis a'di jin ta'da Baba mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

Gwon Dwall ka Tee jin Min ma Kristhosi Pu'du/ mo

³ Am kara ba/ mina ci mo jin 'boruwa Arumgimis bwa i is mo isa yempa/ mo gom um mo iwak mo, me'd jin gama a'di ki gam mo, haali/ mongam gwo is bum 'twakki'd ka enthus mo dhali mo/ en bum ka 'dete/ 'dete/ mo gom mo/ en jin ena um ka rem 'kup mo a'di markunu is mo be.

⁴ Wakan aman ki is bam dhuna 'ba/ ki ca mo gom um mo eya risa kaniisa ma Arumgimis mo gom sho'k bum jin telkina um mo dhali mongam gwo is bum eya ris mom bum jin 'koshu um mo dhali e monto'c bwa jin 'kokina umi mo'dim 'kup mo be.

⁵ Mii yansan a'di mishu mo eya tente/ mo ki gwon dwall ma Arumgimis jin ta'da kar/ e mo ki um minu 'taki dhu ki uni gun ha me'd mo gom Bampa/ ma Arumgimis mo

gom a'di jin 'koshkina um is ka nyor mo be. ⁶ Haali/ Arumgimis ka jin gana/ karki a'di ki miinjkar/e mo mmorak monto'c bwa ibway mo ki uni gwansan kun to'cki um bwa mo be ⁷ dhali mmoçi um mo ma si/is mo, um kun tashkunu ki bwan ditin mo nyakki am mo me'd jin mina Tapa Yesus 'ceeyu mo 'peni momis mo nyakki iman'doyu gwom piti kun 'bitha'bi'th mo e o'd jin shwa'd ka le'dan mo, ⁸ mmorica ri'c apo/ uni gwansan kun 'koki misha Arumgimis mo dhali apo/ uni gwansan kun 'koki ha gwom 'borga/ gi Tapa Yesus bana e mo mmomii mo. ⁹ Uni mina isi 'kosh ka nyor mo gom gwon dwall jin toru gwo 'twa/ a 'cesh mo gom mii ma kar/ e mo, a'di jin ta mo jin minu 'ce'd sho'k ki sule/ ya ye 'ba/ mo dhali mo jin dheru bwa ki sule/ mo 'peni bun'kus gi Tapa mo dhali 'peni monycam piti gi mom'bi'th mo ¹⁰ me'd jin mina a'di pu'du/ ka tee caan mo ki a'di minu kar ki ca mo e kum piti kun dheleladhelel mo dhali a'di min ma ris 'kwani 'baar mo mer mo, uni kun gamki a'di gwo is mo, haali/ gwo jin toru e um mo tani gamkunu is mo be. ¹¹ Itagi 'pemen yan mo isa yempa/ mo tani aman 'thokina mo gom um mo ka Arumgimis bana midi dhu um ki uni kun ha me'd mo ka yuk piti mo dhali thima ris 'kup mii 'baar mo kun 'boron mo dhali mii kun piyin mo 'peni mo jin gamu

gwo is mo ki mom'bi'th piti mo. ¹² Wakan ki gway gi Tapa Yesus bana mo minu kar ki ca mo e um mo dhali um e a'di mo isi me'd gwo ma 'the ma Arumgimis bana mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

2

Wathin 'De/ Yin jin Ush Gwonkan mo

¹ Dhali shwane/ isi gom gwo jin mina Tapa Yesus Kristhos bana pu'du/ mo dhali goma dhana tul 'kup bana jin mina ana gam a'di 'kup mo tani aman yukkina um mo iwak mo. ² Dhalku/ ki ta uni gun mina isi la yikin ki jahanne/ mo eya du mo walla la dhal cuuwa/ me'd mo walla ki shi/in mo walla ki gwo mo, walla ki gwo jin 'kwarkunu mo mmo/o ki a'di ta jim bam mo mmotes gwo mo ka tee gi Tapa pu'dki'd mo. ³ Dhalku/ ki dhal wathin 'den kamu/ bway mo mmomu'th um e ki bwaya kamu/ mo. Haala tee caantan midi diki pu'du/ ciki/ mo isi ciki/ mo, mo jin dhalu gwo 'pen mo midi pu'du/ ntwa/a/ mo dhali wathin 'de/ yin jin ush gwonkan mo minu tor eya tente/ mo, a'di jin ta ya/ gi mo jin daku gwo me'd mo ⁴ a'di jin ceshki mo ki narr mo dhali kar is piti ki ca mo apowa risa rum kun yuku gway kan ka wuny is mo walla to jin lunu mo, wakan a'di ki bu'th monyca'b piti e gu'b gi mondheleladhelel ma Arumgimis mo mmobah gwo mo ki a'di ki is piti ta'da Arumgimis mo be. ⁵ Kona

um ki ka gwo eya, ki me'd jin dikika/ e um naskina/ mo tani aha/ torkina um gwo yansan mowa? ⁶ Dhali um mishki mo mo ki a'di jin 'tashki a'di 'twa/ mo shwane/ wakan mo ki a'di minu tor eya tente/ ka teem piti mo. ⁷ Haali/ mom'bi'th jin ta jin kup 'peni mo jin ushu gwonkan mo di'd mo hila/ mmo/ um mii mo. Hili jasi a'di jin 'tashi a'di 'twa/ mo shwane/ midi mii wakan ntaga tee jin minu bu'th a'di 'peni bway piti mo be. ⁸ Dhali yan'ko'd a'din 'de/ yin jin ush gwonkan mo tani minu tor eya tente/ mo, dhali Tapa Yesus midi 'kosh a'di jwa mo ki shi/ irr ki 'twam piti mo dhali 'ce'd a'di sho'k mo ki is piti mo jin mina a'di piyu/ mo dhali ki pu'd piti jin mina a'di pu'du/ mo be. ⁹ Mompu'd jin mina a'din 'de/ yin jin ushi gwonkan ipu'du/ mo ki mo jin um ma Setaan mii mo tani midi di ka ris mom'bithi 'baar mo dhali ki jamas mii ma mak mo dhali momer kun ta ku ma mak mo, ¹⁰ dhali nyakka ris mo jin hekuwa he'k e mo kun ta kun thus mo gom uni gwansan kun 'kokini mo'ce'd sho'k mo haali/ uni ushki gwon gana/ en mo dhali wakan ki uni minu 'taki woth mo. ¹¹ Wakan Arumgimis a'di hashki'da po/ uni adhan mo jin susuwa sus mmoper mo 'peni gwon gana/ mo mmodhu uni mmogam a'di jin ta thus ki thus is mo. ¹² Wakan ki uni 'baar mo minu wak mo, uni kun 'koki gam gwon gana/ is mo, hili

uni 'kola 'ce mo e momii mii
kun 'koki ta kun kar/e mo.

*Mo jin Kwanykunuwa
Kwany mo gom Bway Mowoth
mo*

¹³ Hili am kara ba/ imina ci
mo jin 'boruwa Arumgimis
bwa i is mo isa yempa/ mo
gom um mo iwak mo, um
gun enu ki Tapa mo, haali/
Arumgimis kwanyki um
'peni ka mun'kup mo mmota
ku gi minu woth mo e mii kun
dhagamkunuwa dhagam
ki Shi/ in mo dhali mo jin
gamkunu gwo is e gwoŋ
gana/ mo. ¹⁴ E mii yan mo a'di
yukkina a'di um mo e gwom
'borgam bam mo, wakan ki
um mini bu'th monyca gi
Tapa Yesu Kristhos bana mo
be. ¹⁵ Wakan mo tani iwak
mo, doshi mo dhali teli sho'k
mo dhali budhi gwo kun luku
um mo, a'di jin torku nu um ki
aman mo, wakan, ki gwo jin
onu ki 'twa/ mo walla ki gwo
jin 'kwaru mo be.

¹⁶ Dhali shwane/ dhalki
Tapa Yesu Kristhos bana ki
is piti mo dhali Arumgimis
jin ta'da Babam bana mo, a'di
jin enki ana mo dhali ci ana
momalas jin midi di ki sule/
sule/ ya ye 'ba/ mo dhali mo
ma 'teŋ kapeŋ gana/ ka 'the
mo, ¹⁷ dhalki a'di malaski'da
dum bum mo dhali tel uni
sho'k mo eya risa tuca 'borga/
mo dhali gwo mo be.

3

'Thoyi gom Aman mo

¹ Kwalany 'te/ be, iwak mo,
'thoyi gom am mo, ki gwo gi
Tapa midi pala/ ki lala'th mo

dhali pi mii e mo me'd mii
jin miikina a'di e bwam um
mo ² dhali ki aman minu 'cu^u
mo 'peni 'kwani kun daran gi
'ce mo dhali kun ta thus ki
thus mo. Haali/ 'kwani 'baar
mo yisa ta gi gwo jin gamu
is mo yisa. ³ Hili Tapa a'di
ta a'di isiŋ gana/ mo. A'di
midi 'bi'th um is mo dhali ji
um 'peni a'dinthus 'de/ yin
mo. ⁴ Dhali aman takina gi
mo jin wukina aman Tapa
jwa i is mo gom um mo ki
um 'kon mmomii to shwane-
tan mo dhali ki um mini mii
to kun kankina aman um gwo
mo be. ⁵ Dhalki Tapa a'di
cu'thki'da dum bum mo e mo/
en mo goma Arumgimis mo
dhali e sho'k jin telu mo eya
Kristhos mo be.

*Mii ma Mure/ jin 'Ko
'Kwani I'ba/ mo gom Mii jin
Minu Imiyya Tu'c mo*

⁶ Dhali shwane/ aman
kankina um gwo mo iwak
mo, e gway gi Tapa Yesu
Kristhos bana mo ki um mini
non is bum mo 'peni ikana
tiya mo, uni kun 'kokin mo
e mo ma piny is mo dhali
yisa isi e gwo jin luku mo
jin bu'thkina um 'peni aman
mo. ⁷ Haali/ um ki is bum
mishki mo mo gom um ka
ba/ imini ta imanthok aman
mii mo. Aman 'konaki ta
apiny is mo me'd jin 'kokina
aman e um mo. ⁸ Aman
'konaki shwa tonte/ gi wathin
tal 'deŋ kamu/ mo ki dar
gi to jin ro'du mo. Hili ka
tu'c bam jin 'batha'ba'th mo
dhali ki miin to jin miikina
aman ki mon'thiny ilu/ mo
dhali ki montee mo tani ki

aman mina 'taki 'koki dhu ton diṭini 'ba/ aciṅkamu/ 'peni um mo. ⁹ A'di yisa wakana haali/ aman 'konuki dhal bway mo mmomii kan mo, hili mmoḱi um e miim bam kun boṭa am mo mmota she/ mm mo ki um mini ta imanthok aman mii mo be.

¹⁰ Haali/ isi kani me'd jin 'kokina aman e um mo tani aman cikina um gwoṅkan yansan mo ki: Wakki/ wathin ṭal 'den kamu/ midi diki miiya tu'c mo tani dhalku/ ki dhal a'di bway mo mmoshwa tonte/ mo. ¹¹ Haali/ aman cikina gwo mo ki uma tiya 'kokin mo e mo ma piny is mo, dhali ta imankul gu'b 'te/ mo, mmo'koki miiya tuca tiya mo 'te/.

¹² Dhali 'kwani gi wakansan mo tani kankina aman um gwo mo dhali malas mo e Tapa Yesus Kristhos mo mmomii to ki me'd buni ki shwam mo dhali mmogam to ka tu'c buni jin mina uni mii ta mo.

¹³ Iwaka, dhalku/ is ki wu e mo mmomii miim 'borga/ mo.

¹⁴ Wakki/ wathin ṭal 'den kamu/ midi ush gwo ha e mo jin ona aman mo eya warka/ yansan mo tani buki wathi/ yan ka piye/ mo dhali dhalku/ a'di ki 'dish is mo mmonyak to mii ki a'di mo ki a'di mina isi 'theya 'the mo. ¹⁵ Dhali dhalku/ ki hil a'di me'd a'di jin ta 'kup ki um mo, hili rumi a'di ki gwo mo me'da kam bum mo.

Mom'bor Mii jin Dhalu Me'da Po/ 'Kwani mo

¹⁶ Dhali shwane/ dhalki Tapa gi moṅku'th is ki is piti

mo ci um moṅku'th is mo eya ris mo 'baar mo dhali ka ris 'twaṅkal kuku/ mo. Tapa midi di nyakki umi 'baar mo.

¹⁷ Aha/ Buulus 'kwarkina monthe me'd yansan ki me'd pem gana/ mo. A'di ta'da du'd mii kun 'kwarkika/ eya ris gwom pem mo. A'di ta miim pem jin 'kwarkika/ gwo mo.

¹⁸ Dhali a'the gi Tapa Yesus Kristhos bana midi di e umi 'baar mo be.

Gwo jin Twa/a/ jin 'Kwar ma Buulus goma TIMUTHAWUUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus a'di jin karu ki she/ mo goma Kristhos jin ta'da Yesus mo ki gwonkan ma Arungimis mo jin ta'da Manwoth bana mo dhala Kristhos jin ta'da Yesus jin ta mo ma 'teŋ kapem bana mo be.

² Eya Timuthawuus mo, a'di jin ta'da 'cim pem gana/ e mongam gwo is mo.

A'the dhali momiimii dhali monku'th is 'peni Arungimis jin ta'da Baba mo dhala Kristhos jin ta'da Yesus Tapam bana mo be.

Arum jin Rumuwa Po/ Gwon Thus jin Toru mo

³ Me'd jin tirishkika/ / e ki gwo mo me'd jin yakika/ ya mo e Pam Makiduniyya mo mmoça'b mo e Pan Epasus mo ki / e mini 'taki kan 'kwanin tiya gwo mo mmo'koki tor gwontora kamu/ jin diki she/ mo ⁴ walla si'da/ mmo'koki ciya hirdhe/ ki is buni mo gom gwo lolop jin ta ja mak buni mo dhali mo jin beledhu gwo mo jin dar ki 'pemen mo, a'di jin shushki'da du mo mmodot gwo mo 'te/ mmodhal mii e i is mo gom gwo jin yedhu sho'k jin piyi'd 'peni Arungimis mo, a'di

jin ta gwo e mongam gwo is mo. ⁵ Hili tom bam jin 'dona am ki e mo mmokankina aman gwo mo tani ta mo/ en be, a'di jin piyi'd 'pena du jin dheleli'd mo dhali 'peni 'twa/ ma dum 'borga/ mo dhali 'peni mongam gwo is jin dar ki washila/ mo.

⁶ 'Kwanin tiya mmogaskina uni mo 'peni to gwansan mo tani uni wanykin ki wanya/ wanya/ mo e gwo kun 'ko bwa 'te/ mo kun 'kokina uni mmo'tora tor mo, ⁷ mmo'kona uni gwo ibwa mo mmota uni kun ta iman'tor gwo mo gom gwonkan jin cinu mo. Uni dar ki mo jin mishu gwo 'ban mo gom gwo kun ona uni mo walla gom to kun ona uni gwo mo ki gwo jin gwona uni 'kus mo be.

⁸ Dhali ana misha mo mo ki gwonkan jin cinu mo, a'di 'boro'd mo, wakki/ wathin 'deŋ kamu/ midi mii a'di mo me'd jin dhala gwonkan a'di bway mo mmomii mo.

⁹ A'di midi mii mish gwo yansan 'ban mo, ki gwonkan jin cinu mo yisa 'thikunuwa 'cesh mo gom uni kun ta kun kar/ e mo, hili gom iman/ ush gwonkan mii mo dhali iman/ ush gwo ha e mo, dhali gom ku gi ushuna ush goma Arungimis mo dhali imanmii miinthus mo, dhali gom ku gi 'koki dhelel mo dhali gom ku gi 'koki dhu mii kun kogu mo dhali gom iman'kosha mee mo ki icom mo dhali iman'kosha mee mo ki ikum mo dhali iman'kosha mee mo ki 'kwani mo, ¹⁰ dhali 'kwani kun mii miinyal mo

dhali imanha'k 'pen cen gwas mo dhali imankwal 'kwani mo dhali imanta tor mo dhali imanthal me'da po/ gwo ka mak mo dhali ma to gunn kun miinu ki ca'ckon mo e gwon gana/ jin toru mo, 11 isi ki gwo gi monyca gi gwom 'borga/ mo jin ta ji ma Arungimis jin 'boru mii mo, a'di jin cikunu aha/ mo mmodhu mo be.

Mii ma Buulus jin 'Bora A'di A'bor Bwa i Is mo gom Mo jin Miinuwa Mii mo

12 Aha/ 'borkina a'di bwa i is mo a'di jin ciki aha/ mom'bi'th mo gom a'di yan mo, a'di jin ta'da Kristhos jin ta'da Yesus mo jin ta Tapam bana mo, haali/ a'di mishki aha/ mo ki aha/ tana ji isin gana/ mo mmokarkina a'di aha/ 'pen ka pije/ mo mmomii to mo gom a'di mo, 13 ba aha/ 'thissa/ walkina gwo sor mo dhali aha/ 'koshkina 'kwani mo dhali aha/ sorkina a'di mo. Hili aha/ bu'thkina momiimii mo haali/ aha/ miikina miim pus mo mmodika/ e mo jin daru ki gwo jin gamu is mo. 14 Dhali a'the gi Tapam bana guski'd ki sho'k piti gom aha/ mo nyakki mongam gwo is mo dhali mo/en mo kun 'kon eya Kristhos jin ta'da Yesus mo be. 15 Gwo yan jin onu mo ta gwon gana/ mo dhali a'di ha me'd ki han gana/ mo mmobu'th a'di 'baar mo ka Kristhos jin ta'da Yesus pu'dki'd mo e mony'cesh yan mo mmowoth uni kun miiki miinthus mo. Dhali aha/ tana 'kan'kup jin ta'da manmii

miinthus mo. 16 Hili aha/ bu'thkina momiimii mo gom 'kup mii yan mo, ki, e aha/ mo tani me'd jin taka/ 'kan'kup mo tani Yesus Kristhos mididi 'taki tor eya te'te/ bwa ma dum pitin gana/ mo jin 'kuca a'di ki 'kari'th mo mmota she/ mm mo gom uni gwansan kun mini 'ko mo mmogam gwo is mo e a'di mo gom mon'koki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. 17 Eya Malik jin di'd ki she/ yil mo, jin mididi mol wu mo, dhali jin molu mish ki e ga 'cesh mo, a'di jin ta'da Arungimis mo jin di'd 'den gana/ mo, a'di minu tak mo dhali kar ki ca mo goma sule/ mo dhali ki sule/ ya ye 'ba/ mo. Amen.

18 Gwonkan yansan kankika/ /e mo, Timuthawuus, /e jin ta ya/m pem mo, isi ki gwo kun onu is mo kun bagu mo, uni kun torunu mo gom / e mo, ki/e mmoshi/irrkunu ki uni mo tani mini 'taki asa asa 'borga/ mo 19 mmo'tel mongam gwo is sho'k mo dhali 'twa/ ma duj gana/ mo. Mmo/ ush gwo 'peni 'twa/ ma du mo tani 'kwanin tiya pwa'thki mongam gwo is buni mo. 20 E bwaman uni gwan mo tani ta iHiminayus mo dhala Iskandar mo, uni 'kon mo, uni kun cikika/ ka Setaan mo ki uni mini da/ ar mii mo mmo'koki wal gwo sor mo be.

2

Gwo jin Yedhuwa Ye'th Sho'k mo gom Isi Gwo Goma 'Tho mo jin Minu 'Tho mo

1 Gwo jin ta jin twa/ a/ ki gwo 'baar mo tani a'dihe/

be. Aha/ tirrishkina atirrish ki gwo mo ki mo jin di'buwa di'b is mo dhali mo ma 'tho mo jin 'thonu mo dhali gwo jin wothu/ is mo dhali mo jin cinuwa 'borim bwa i is mo minu mii mo gom 'kwani 'baar mo, ² gom imalik mo dhali gom 'kwani 'baar mo kun 'ko 'kom 'penkapan mo, ki ana mina 'kowa lam bana ki shwam mo dhali ki monku'th is mo dhali ki mii ma gayiin mo dhali ki ana minu tul 'twa/ 'kup mo ki moman mo ka ris 'twankal kuku/ mo be. ³ Mii yansan a'di 'boro'd mo dhali a'di mishkunu bu'th mo e jis/ e ma Arungimis jin ta'da Manwoth bana mo, ⁴ a'di jin dina gwo ibwa mo goma ris 'kwani 'baar mo ki uni minu woth mo dhali mmopu'du/ mo mmonyith gwoŋ gana/ mo be. ⁵ Haali/ Arungimis tal 'de/ mo be dhali jan 'de/ di'd si'da/ jin doshki'd e bwaman ma Arungimis mo dhali 'kwani mo, a'di jin ta wathi/ jin ta'da Kristhos jin ta'da Yesus mo, ⁶ a'di jin ciki is piti mo mmota to jin wani 'kwani 'baar mo 'ba/ mo. Gwontor gom a'di mo tani a'di torkunu mo ki embul ma teem piti mo. ⁷ Gom a'di yan mo tani aha/ karkunu 'pen ka pije/ mo mmota amanci gwo mo dhali mmota a'di jin karu ki she/ mo (Aha/ tora gwo ki tor gana/ mo. Aha/ dinaki ta ator mo). Aha/ tana amantor 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ gwo mo e mongam gwo is mo dhali e gwoŋ gana/ mo be.

si'da/ eya ris mo 'baar mo ki 'kwani mini mii 'tho mo, mmo'de'k me'd kun dhelelini mis mo ki dar ka nyor mo walla dar gi wala jin walu mo ki tas tas mo. ⁹ Wakan si'da/ up mini nyon is bunin gana/ mo ki dar gi mo jin minu tera ter mo dhali mmohi'th burrineye/ i is mo kun gamana gam mo kun dit ma po/ e mo, yisa mmoto'da mur kagahara mo walla mmohi'th 'dolkon gana/ i is mo walla mmohi'th dhema/ i is mo walla mmohi'th burrineye/ kun 'bitha yol she/ ki 'bi'th mo. ¹⁰ hili uni mini nyon is ki miim 'borga/ mo me'd jin mina a'di ha me'd mo gom up kun o gwo ki 'twa/ mo ki uni tana gayiin mo gom ji gi luju mo. ¹¹ Dhalka 'bom da/ ar mii mo mmoca'b ki shwam mo dhali ca'b ki ca'b 'ko'd me'di 'baar mo. ¹² Aha/ dinaki dhala 'boma kamu/ bway mo mmota amantor gwo mo walla mmota gi moshirr apo/ 'kwaniŋ gwas mo. Ayim midi mii ca'b ki shwam mo. ¹³ Haala Aadam a'di ta a'di jin uku ntwa/ a/ mo dhala Hawwa ŋ'ko'd mo. ¹⁴ Dhala Aadam yisa ihe'kkunu eya, hila 'bom a'di ihe'kkunu e mo dhala yim warki'd ka mandhan gwo mo be. ¹⁵ Hila 'bom minu woth mo ki mo jin dhodhu uci mo wakki/ ayim midi rash di mo e mongam gwo is mo dhali e mo/ena en mo dhali mii kun dheleladhelel mo dhali mii kun miinu ki dar gi mii ma ter mo.

⁸ Aha/ dina gwo ibwa mo

3

*Monthum jin Thumkunu
mo gom Jwahan 'Kwanin
Kaniisa mo*

¹ A'di ta gwo jin ta isin gana/ be jin onu ki: Wakki/ wathin 'deŋ kamu/ dina gwo ibwa mo mmomiya tu'c jin miina jwahan 'kwani mo tani a'di ona bwa ka tuca 'borga/ mo be. ² Wathi/ gwanyjaka/ midi mii diki mii ta gi mii 'ba/ mo, dhali a'di midi mii ta ga 'bom jasi 'de/ mo, dhali a'di midi mii ta wathi/ jin min ma du 'tim mo, dhali a'di midi mii ku'th is ki 'cese/ 'cese/ mo dhali a'di midi mii diki lo'b is piti nycine/ mo, dhali a'di minu mii ta gu'b piti ŋal mo, dhali a'di midi mii ta gwocon ki gwocon mo mmotor gwo mo, ³ dhali a'di midi mii diki 'dish mo ma su is mo, dhali a'di midi mii diki mii mii ki ra'b mo hili a'di mina e mii 'thupa'thup mo, dhali a'di midi mii diki wala le'd ki tas tas mo, dhali a'di midi mii diki ta aman/ ena guurush mo si'da/. ⁴ A'di midi mii mish kuŋ gu'b piti dhu ki 'bore/ mo, mmodhu uŋim piti mmo'dapa bora 'cesh mo mmocik gwo mo dhali mmotaka tak mo ka ris 'twaŋkal kuku/ mo. ⁵ Haali/ wakki/ wathi/ diki mish kuŋ gu'b piti dhu ki 'bore/ mo tani ba ki jin ta'da ta mmina a'di mish 'kwanin kaniisa ma Arungimis dhu mo? ⁶ A'di midi mii diki ta wathi/ jin ta jin this mo jin daŋa bu'th gwo jin gamu is mo haali/ a'di midi 'taki se ki 'pura/ 'pura/ mo ki 'ba/ jin kara a'di ki ca

mo, dhali biŋ mo e mo jin waku tapa ma ruma 'cesh mo. ⁷ Bahili a'di minu mii maŋ mo ki 'kwani kun 'kon ka piŋe/ mo haali/ a'di midi 'taki biŋ mo e mo jin wakuwa wak mo dhali eya gume/ gi tapa ma ruma 'cesh mo.

*Monthum jin Thumkunu
mo gom Imanhila Hil mo
goma Kaniisa mo*

⁸ Wakan si'da/ 'kwani kun dhunu mo mmohil to ma kaniisa i e mo tani uni mini mii ka/ aka/ mo, mmo'koki ta gi 'twa/ jin onu gwo isu/ mo, dhali mmo'koki jima su i 'twa/ mo, dhali mmo'koki pur bwa mo goma guurush mo. ⁹ Uni mini mii bu'th gwo jin cinu ki jim bag mo jin gamu is mo ki 'twa/ ma dun dhelelgam buni mo. ¹⁰ Dhali uni si'da/ minu mii nyo/i twa/ a/ mo. Dhali yan'ko'd wakki/ uni nyo/ u ki is buni mo ki uni ta uni kun dar gi mii 'ba/ mo tani dhalki uni mii to mo me'd uni kun cila to hil mo goma kaniisa mo. ¹¹ Wakan si'da/ up mini mii ka/ aka/ mo, mmo'koki thutha thu'th 'pen mo, hili uni mini ta uni kun mini 'tima du mo, mmota uni isin gana/ mo eya ris to 'baar mo be. ¹² Dhalki uni kun cila to hil goma kaniisa mo ta gi up jasi 'deŋe/ 'deŋe/ mo dhali dhalki uni mish uŋim buni dhu mo dhali kuŋ gu'b buni ki 'bore/ mo. ¹³ Haali/ uni gwansan kun miiki to ki 'bore/ mo me'd uni gun cila to hil mo goma kaniisa mo tani uni gam 'twa/ maŋ mo gom miin gana/ jin gama uniya du is mo gom is buni mo dhali

si'da/ adhan mo jin wunu jwa
i is mo e mongam gwo is mo,
a'di jin diki'd eya Kristhos jin
ta'da Yesus mo be.

*Gwo jin Cinu ki jim Bag mo
gom ji Luḡ Bana mo*

¹⁴ Aha/ tosha mmopu'dku/
i um ki 'dishe/ mo, hili aha/
'kwarkina um gwo gwansan
mo mmoye'th um sho'k mo.

¹⁵ Wakan, wakki/ aha/ tak-
ina diite/ mo tani um mini
'taki mish mo mo ki um ka
ba/ mini 'taki mii mii ki is
bum mo me'd uni kun ta kuḡ
gu'b ma Arungimis mo, a'di
jin ta'da kaniisa jin ta ji ma
Arungimis jin di ki e mo, a'di
jin ta'da atinḡkiliḡ mo dhala
cur gi gwoḡ gana/ mo be.

¹⁶ Ka jin gana/ ana pikina gwo
mo gom a'di yansan jin ta
dhan gwo jin cinu ki jim bag
mo jin ta jim bana jin luḡa
ana aluḡ mo:

A'di jin torkunu eya tente/ mo
e shuman is mo,

dhali a'di jin karkunu ki mo
ma kar/e e Shi/in mo

dhali a'di jin parkina
iman'doyu gwo e mo

dhali a'di jin cikunu gwo
mo e bwaman kal gi
'kwaniny'cesh mo

dhali a'di jin gamkina 'kwani
gwo is mo e mony'cesh
mo

dhali a'di jin bu'thkunu bway
momis mo e monyca
mo.

4

*Gwo jin Toru Itwa/ a/ mo
gom Mo jin Minu Dhal Gwo jin
Gamu Is 'Pen mo*

¹ Dhali Shi/ in a'di torki
gwo ki ji lugum mo mmo/

o gwo mo ki, ka cim kuḡ
'ko'd mo tani kun tiya mini
per mo 'peni mongam gwo is
mo mmociya hirdhe/ ki gwo
gi shi/ in kun he'kkunuwa
he'k e mo dhali ki gwo kun
toru goma ruma 'cesh mo
² e gwo ma por ma piḡe/ mo
kun tanuwa tor ka tor mo ki
'kwani gwansan mo kun sula
'twa/ ma dum buni mo, ³ uni
gun nonki mash jin mashu
mo dhali uni kun shush mii
mo mmoga/ tonten tiya mo,
uni kun uk ma Arungimis
mo mmota to gun minu
bu'th ki mo jin 'boruwa 'bor
bwa i is mo ki uni gwansan
kun gamki gwo is mo dhali
mish gwoḡ gana/ mo be.

⁴ Haali/ aris to 'baar mo kun
uk ma Arungimis mo tani
uni ta tom 'boron mo, dhali
toḡ kamu/ minu wak mo
gomata? wakki/ a'di budhu
ki mo jin 'boruwa 'bor bwa
i is mo, ⁵ haali/ a'di karu ki
she/ mo wakan ki gwo ma
Arungimis mo dhali ka 'tho
jin 'thonu mo be.

*Amanmii To jin Ha Me'd
mo goma Yesus Kristhos mo be.*

⁶ Wakki/ /e mini dhu gwo
gwansan kun yedhuwa ye'th
sho'k mo ibwambora wak
mo tani / e mini ta a'dim
'borga/ mo mmomii to mo
goma Kristhos jin ta'da Yesus
mo, gom gura/ jin 'kana / e
mo e gwo jin gamu is mo
dhali gom gwom 'boro'd jin
toru / e mo a'di jin bathkina /
e mo be. ⁷ Dhalka hirdhe/ ki
ci mo gom gwo lolop jin ta
ji ma mak mo jin diki ta ji
ma gayiin mo dhali jin ta ji

ma pali/ mo. Nyonji is piniŋ gana/ mo e mii ma gayiin mo, ⁸ haali/ me'd jin hana a'di ari me'd mo mmonyon bungwar is mo 'te/ mo tani mii ma gayiin a'di ha me'd mo eya ris 'twanƙal kuku/ mo haali/ a'di gam mii adu is mo gom mondiki/ e jin di'd shwane/ mo dhali si'da/ gom mondiki/ e jin midi pu'du/ yilaŋ kamu/ mo be. ⁹ Gwo jin onu mo ta a'diŋ gana/ mo dhali ta a'di jin ha me'd mo mmobu'th ka 'bimpil mo. ¹⁰ Haali/ gom 'pemen yansan mo tani ana 'kona mo mmomiiya tu'c kun 'batha'ba'th mo dhali mmopicira picir mo haali/ ana takina ga 'teŋ kapem bana mo jin karkunuwa po/ ma Arungimis jin di ki e mo, a'di jin ta'da Amanwoth gom 'kwani 'baar mo, dhali ki ji kwan mo gom uni gwansan kun gamki gwo is mo be.

¹¹ Kani gwo gwansan mo ma dhali tori uni mo. ¹² Dhalku/ ki dhal jan 'deŋ kamu/ bway mo mmowaƙ / e mo gom dhuru'c pini jin tana / e mo. Hili tayi she/ mm mo gom uni mo uni kun gamki gwo is mo e gwom pini jin tora / e mo dhali e is pini jin thosona / e mo dhali e mo/ en mo dhali e monƙam gwo is mo, dhali e miin dhelelga/ mo. ¹³ Ntagi aha/ mina pu'dku/ mo tani kuthi is mo mmoden Gwo ma Arungimis jin 'kwarkunu e mo e bwan 'kwani mo, dhali ciyi gwo mo dhali tori gwo mo. ¹⁴ Dhalku/ ki ta piny is mo gom to jin cinu ki me'd

mo jin tana / e mo, a'di jin cikunu / e mo ki gwo jin onu is mo jin bahu mo me'd jin dhukina jwahaŋ 'kwani me'd buni apo/ / e mo be. ¹⁵ Boti ki mii gwansan kun minu mii mii mo. /E ki is pini imini ta agayiin gom uni mo. Wakan uni 'baar mo mini par yam pini jin yana / e e mo. ¹⁶ Hili is piniŋ gana/ i e ki 'bore/ mo dhali gwom pini jin tora / e mo. Noni is pini ki 'koho/ 'koho/ mo. Ki miim pini jin mina / e mii kan mo tani / e mini woth is pini mo dhali uni kun mini cik gwom pini mo be.

5

Mii kun Minu Mii Mii mo ka Karambuye/ mo gom cin Tiya mo

¹ Dhalku/ wathiny ca'd ki kucur mo, hili malasi a'di mo me'd mii jin mina / e mii cim mo. Usi 'kwanin dhuru'c is mo me'd ikam pini mo. ² Wakan si'da/ up kun tana ti/ mo me'd ita'dam pini mo, dhali up kun ta dhuru'c mo me'd i'bwahan mo, eya ris mii 'baar mo kun dhelelad-helel mo.

³ Taƙi up kun wuna ikath ki wuŋ gana/ mo. ⁴ Waƙka 'boma kamu/ jin wun ma kath mo ta'd gi uci mo walla uci gi uci piti mo tani dhalki uni nƙwa/ a/ da/ ar gwo mo gom ji gi luŋum buni mo gom mii jin minu mii mii mo goma waƙ buniŋ gana/ mo mmoƙi ton tiya ka nyan'ko'd mo gom ita'dam buni mo dhali icom mo. Haali/ mii yansan a'di mishu bu'th mo

e jis/ e ma Arungimis mo.
⁵ Ayim jin wun ma kath ki wun gana/ mo dhali jin dhalu a'di 'de/ mo tani ayim karki mo ma 'teŋ kapem piti apowa Arungimis mo dhali tikirki mii mo mmodi'ba di'b is mo dhali 'tho mo ki mon'thiny ilu/ mo dhali montee mo.
⁶ Ayim jin momotki'da dum piti mo tani a'di di'di mowu mo isi kani me'd jin din ma yim ki e mo. ⁷ Kani gwo yansan mo wakan ki uni mini 'ko ki dar gi mii jin waƙuwa waƙ mo. ⁸ Waƙki/ jan tal 'deŋ kamu/ diki thipa waƙ pitiŋ gana/ mo tani a'di waƙki gwo jin gamu is mo, dhali a'di boli wathi/ jin diki gam gwo is e ki shi/ mo.

⁹ Dhalku/ ki dhal jan 'deŋ kamu/ bway mo mmonyak gway 'kwar ki uni kun wuna ikath mo kun atha yili issi* kwara mo walla kun mashkunu mo 'thissa/ kagusha niin mo. ¹⁰ Dhala yim minu mii o gwo maŋ mo gom miim 'borga/ ma yim mo me'd jan 'de/ jin thipki uci mo mmotor mii jin minu ta gu'b piti ŋal mo, mmolam uni kun dhunu ki she/ki dhelel dhelel sho'k mo, mmowotha/ woth mo gom uni kun toju 'kus mo, dhali is ma yim jin kara a'di ka gayiin mo mmomii mii kun 'boron eya ris 'twaŋkal kuku/ mo. ¹¹ Hili ushi uni gwansan gway 'kwar mo, uni kun ta dhuru'c kun wuna ikath mo. Haali/ki uni cana bwa en'dap buni mo apowa Kristhos mo

tani uni ona bwa ki mash mo ¹² dhali wakan uni tulki miiwaƙ is mo mmo'ce'dkina uni gwom buni kun twa/ a/ kun ona uni is mo. ¹³ Ki mii yan jin 'ce'de'da po/ mo tani uni da/ arki mii mo mmota piny is mo dhali ta imanthat gu'b ki sho'k mo dhali yisa mmotana uni jasa piny is 'te/ yisa hili si'da/ uni tana le'd ka le'd mo dhali ta imankul gu'b ki kul kul mo mmoham gwo mo, mmo/o gwo mo kun mina uni 'taki 'koki o mo. ¹⁴ Wakan ba/ aha/ ona ki uni gun ta dhuru'c kun wuna ikathim buni mo tani dhalki uni mashan mo mmodho'th uci mo, mmoji gu'b buni mo, dhali mmo'koki ci a'di jin ta 'kup embula kamu/ mo mmosor ana mo. ¹⁵ Haali/ kun tiya uni hila/ perkin mo mmobatha Setaan sho'k mo be. ¹⁶ Waƙka 'boma kamu/ jin gami gwo is mo ta'd ga waƙ piti kun wuna ikathim buni mo tani dhalka yim woth uni mo jin mina 'kwaniŋ kaniisa 'koki kal mii kun ditadiŋ mo, wakan ki uni mini woth uni gwansan kun wuna ikath ki wun gana/ mo.

¹⁷ Dhalki jwahan 'kwaniŋ kaniisa uni kun ji mo ki 'bore/ mo, dhunu ki uni gun ha me'd mo ki montak ka 'bukum 'ban mo, ki nyanye/ gom uni gwansan kun mii to mo mmoci gwo mo dhali mmotor gwo mo. ¹⁸ Haali/ Gwo ma Arungimis jin kwarkunu mo o gwo mo ki: /E mini dhalka morbip ki 'kamu'th 'twa/ mo ki a'di di'd mmotor pos ki sho'k mo, dhali, Amanmiiya

* 5:9 sittiin

tu'c minu mii ci to jin ha me'd ka tu'c piti mo. ¹⁹ Dhalku/ ki gam gwo me'd apo/ wathiny jwahan 'den kamu/ ki sule/ sule/ mo isi ciki/ mo gwo jin mishu eya tente/ mo ki 'twan 'kwani su/ mo walla ki 'twan 'kwani kwara mo be. ²⁰ Gom uni gwansan kun ush miinthus dak mii mo tani kucuri uni mo ibwambora ris 'kwani 'baar mo, wakan ki unin tiya si'da/ mini ko/ is mo mmodosh mo. ²¹ E bu'kus ma Arungimis mo dhali eya Kristhos jin ta'da Yesus mo dhali e iman'doyu gwom piti mo kun kwanykunu mo tani aha/ kana / e gwo mo mmodhuwa ris gwonkan gwansan mo ki dar gi mii jin miinu 'peni gwo jin di'di bwa ntwa/a/ mo walla 'peni mii jin miinu ka gwar 'de/ mo. ²² Dhalku/ ki la la mo e mo jin dhuna 'kwani me'da po/ 'kup wathi/ mo, walla mmonyak miinthus mii jin miina wathin kamu/ mo. Kari is pini ki dhelel dhelel mo.

²³ Dhalku/ ki pi jasi yi'de/ mo naskina/, hili piyi ari yiman amura'th mo gom gway gi bwam pini mo dhali gom 'ba'th pini jin 'kosh / e ki jahanne/ jahanne/ mo.

²⁴ Miinthus gi 'kwanin tiya mo tani uni mishu eya tente/ mo, dhali uni dhunu eya tente/ mo gom gwon dwall mo, hili miinthus gi 'kwanin tiya mo tani uni minu piyu/ i'ko'd mo be. ²⁵ Wakan si'da/ miim 'borga/ uni toru eya tente/ mo, dhali isi kani me'd jin 'kona uni ki 'ko eya tente/

mo tani uni molu dhu ki ku gun bagu mo be.

6

¹ Dhalka ris uni 'baar mo kun 'kon mo e bwan'kwariny dhan'ka'b 'bam buni kun tana uni cin'kina/ kun yolu mo mmodhu uni kun ta tapam buni ki uni gun ha me'd mo eya ris montak mo, wakan ki gway ma Arungimis mo dhali gwo jin toru mo minu 'koki wal gwo sora po/ mo be.

² Uni gwansan kun takin gi itapa kun gamki gwo is mo tani uni mini mii 'koki dhu uni ki mon'the is mo mmo/ o gwo mo ki uni ta ikam mo 'te/. Hili uni mini mii dhal mii yan e i is mo mmomii aris to 'baar mo ki 'bore/ ki nyanye/ mo haali/ uni gwansan kun miina cin'kinam buni to mo tani ta uni kun gamki gwo is mo dhali uni gun enu mo be.

Mo jin Miinu Mii ma Gayiin mo Nyakki Mo jin 'Konu ka This Mo i E mo

Tori gwo mo dhali tirrishi gwo mo goma ris to gwansan kun minu mii mii mo.

³ Wakki/ wathin tal 'den kamu/ midi tor gwon kamu/ jin di ki she/ mo dhali diki gam gwo me'd mo ki gwom 'borga/ gi Tapa Yesus Kristhos bana mo tani dhali gwo jin toru jin gamu me'd mo ki mii ma gayiin mo tani ⁴ a'di yin seki'd ki 'pura/ 'pura/ mo, ki 'ba/ jin karu ki ca mo. A'di diki mish tor kamu/ mo. A'di ta'd gi 'ba'th jin 'kosh a'di mo mmo'kosh 'dan gwo mo mmodota/ dot mo dhali gom gwo jin sugu ki

gwo mo, a'di jin wagaski miin dhapan mo, dhali mii kun biruwa bir mo, dhali mii kun thudhuwa thu'th 'pen mo dhali mmo^osh gwon thus eya du apo/ 'kwanin tiya mo ⁵ dhali mii gi gwo kun sugu e bwaman 'kwani mo 'peni bwam buni kun bulabul mo dhali kun dheru bwa mo 'peni gwo^o gana/ mo, mmo^oshkina uni ki mii ma gayiin jin lu^uwa lu^u mo ta 'pemen mmogam mii adu is mo. ⁶ Dhan mii 'kon kun gamuwa du is ki mii ma gayiin jin lu^uwa lu^u mo wakki/ mo jin thisu is e di'd si'da/ mo, ⁷ haali/ ana 'konaki 'do miin tiya 'kup pa mo e mony'cesh yan mo dhali a'di mishu ka jin^o gana/ mo ki ana mola to^o kamu/ bu'th mmo^okal 'peni mony'cesh mo. ⁸ Hili wakki/ ana tana gi tonte/ mo dhali burryne/ mo mmohi'th mo tani ana mina 'ko ka this mo i e mo gom uni gwansan mo. ⁹ Hili uni gwansan kun 'kona gwo ibwa mo mmota pa ki pa mo tani uni ta'kkin mo e mo jin paluwa pal mo dhali e mo ma gume/ jin bu'thki'da bu'th mo dhali eya ris miim pus mo dhali bwa jin onu gwo jin ta jama/ ki jama/ mo mmobul 'kwani 'kup e mo jin daku gwo me'd mo dhali mo jin 'ce'duwa 'ce'd sho'k mo. ¹⁰ Haali/ mo jin enuwa guurush mo tani a'di ta'da birman goma ris tonthusi 'baar mo. Gom 'dan gwo yan jin 'kosho'd mo tani kun tiya perkin mo 'peni bway gi mongam gwo is mo dhali uni

su'kkin ma dum buni ki la/a'd la/a'd ka ris mo.

Mo/ as Gana/ jin Asu ki Mongam Gwo Is mo

¹¹ Hili gom /e jin ta wathi/ ma Arungimis mo tani shipiti/a nwa^oca/ mo 'pena ris to gwansan mo. Guyi a'di ki e mo a'di jin ta mo ma kar/e mo dhali mii ma gayiin mo dhali mongam gwo is mo dhali mo/en mo dhali sho'k mmo^otel mo dhali mon'thup e mo. ¹² Asi ki as gana/ mo gom mongam gwo is mo. Budhi a'di ki nyen mo, a'di jin ta mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo, a'di jin yuk^okunu / e nycine/ mo me'd jin pikina /e gwom 'boro'd mo gom a'di mo e bu^o'kusi iman/o gwo ka ris mo. ¹³ Dhali e bu^o'kus ma Arungimis mo, a'di jin ciki mo^o'koki/e mo goma ris to 'baar mo dhala Kri^osthos jin ta'da Yesus mo, a'di jin ciki gwom piti ibwambor ma Punthi Bilaatus mo, gwo jin pikina a'di ki pi^o gana/ mo tani ¹⁴ aha/ kana /e gwo mo mmodhu gwo^okan jin 'kwarkunu mo ki dar gi monyo/o'd mo dhali ki dar gi mo jin waku^owa wak mo ntaga tee jin mina Tapa Yesus Kri^osthos bana piyu/ mo be. ¹⁵ Dhali a'di yansan minu tor eya tente/ mo, ka tente/ jin ta'da kar/e mo jin ta Litgany gana/ 'de/ ki lish mo, jin 'boru mii mo, dhali a'di jin ta'da Malik jin doshki'da po/ imaliki 'baar mo dhali a'di jin ta Tapa jin doshki'da po/ itapa 'baar mo, ¹⁶ a'di jin ta a'di ki is piti a'di 'de/ mo jin

dar gi mo jin wunu mo dhali
 jin ca'bki'd mo e monkush jin
 molu ii 'kupki cine/ mo, jin
 dina wathiŋ kamu/ tal 'de/
 ki par e mo ki sule/ sule/ mo
 walla jin mola wathiŋ kamu/
 par e ki sule/ mo be. E a'di mo
 tani montak midi di mo dhali
 mo jin tanu tapa midi di ki
 sule/ sule/ ya ye 'ba/ moonii.
 Amen.

¹⁷ Dhali gom uni kun ta pa
 ki pa mo e mony'cesh yan
 mo tani kani uni gwo mo
 mmo'koki 'do bwam buni isi
 mis mo walla mmodhu mo
 ma 'teŋ kapem buni apo/ pa
 jin tana uni jin mii uni e ki
 'kala/ 'kala/ mo, hili apowa
 Arungimis mo jin ciki ana
 aris to 'baar mo ki mon'ka'd
 me'di is mo mmo'kuny bwa
 mo. ¹⁸ Uni mini mii to ki
 'bore/ mo mmota pa ki pa
 mo ki miim 'borga/ mo dhali
 mmoçi to ki nyanye/ ka
 'ka'd me'di is mo. ¹⁹ Wakan
 mmodhuna uni to mmo/ish
 kumma/ mo gom is buni mo
 mmota monka'b jin 'bora'bor
 mo gom yilaŋ kamu/ mo
 tani wakan ki uni mini bu'th
 mondiki/e ki nyen mo, a'di jin
 ta mondiki/en gana/ mo be.

²⁰ Ayy Timuthawuus, kari
 a'di jin kankunu / e mo
 mmodhu mo. Thethi/ mo
 'peni gwo jin waluwa tor ka
 wuny is mo ki dar gi mii ma
 gayiin mo dhali ayiseŋ gwo
 kun 'kon ki ca'ckon mo gom
 gwom pus jin yuku ki gwo gi
 moyuk mo. ²¹ Haali/ ki mo jin
 bathu/ a'di i'ko'd mo tani kun
 tiya nana/ du'd mii mo isi gwo
 jin gamu is mo be.

A'the midi di e /e mo.

Gwo jin 'Ko'd jin 'Kwar ma Buulus goma TIMUTHAWUUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus, a'di jin karu ki she/ mo goma Kristhos jin ta'da Yesu mo ki bwa ma Arumgimis mo isi ki gwo jin onu is mo gom mondiki/ e jin di'd eya Kristhos jin ta'da Yesu mo be.

² Eya Timuthawuus jin ta ya/ m pem jin enka/ mo.

A'the dhali momiimii dhali monku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Baba mo dhala Kristhos jin ta'da Yesu mo jin ta Tapam bana mo.

Dhalku/ Is ki 'The mo

³ Aha/ 'bora Arumgimis bwa i is mo, a'di jin miiga/ to mo ki 'twa/ ma dum pem jin dheleladhelel mo, me'd mii jin miikina ibabam pem mo, ki aha/ kakina /e e ki tikir tikir mo e mon'thom pem mo.

⁴ Me'd jin kakika/ jabu'th pini e mo tani aha/ 'koshkina te/ / e ki mon'thiny ilu/ mo dhali montee ilu/ mo mmopar / e e mo, ki aha/ minu 'taki 'tu'd mo ki mon'kuny bwa mo be. ⁵ Aha/ rogomkunu ki gwo mo gom mongam gwo is pini mo jin dar ki washila/ mo, mongam gwo is yan jin ca'bki'di twa/ a/ mo eya tin'kwan pini jin ta'da Lo/iis mo dhali ata'dam pini jin ta'da Apniiki mo, dhali

shwane/ aha/ misha ki isa duj gana/ mo ki a'di ca'bki'd e/e mo. ⁶ Me'd jin rogomkika/ /e ki gwo mo mmoti'k to jin cin ma Arumgimis ki me'd mo, a'di jin di'd e/e mo ki mo jin thulka/ /e me'd pema po/ mo. ⁷ Haali/ Arumgimis diki ci ana shi/in ma shi/in ywa mo, hili a'di ki ci ana shi/in gi mom'bi'th mo dhali mo/en mo dhali mmomisha du 'tim mo.

⁸ Dhalku/ ki mii 'the is mo mmoçi gwo mo gom Tapam bana mo, walla gom aha/ mmotaka/ habuus mo, hili budhi isa nyor pini jin pwaku /e mo gom gwom 'borga/ mo e mom'bi'th ma Arumgimis mo, ⁹ a'di jin wo'thki ana mo dhali yuk ana mo ka yuk jin kogu mo, yisa gom miim bana jin ha me'd mo, hili ki miim piti kun ha me'd mo e 'kup miim piti j gana/ yan mo dhali a'the jin cikina a'di ana mo tani eya Kristhos jin ta'da Yesu mo ki yil ka risi twa/a/ mo, ¹⁰ dhali shwane/ a'di toru eya tente/ mo gom is jin piyin ma Manwoth bana ka pije/ mo a'di jin ta'da Kristhos jin ta'da Yesu mo, a'di jin puuki wu mo dhali kalu mondiki/ e mo dhali mo jin molu wu mo e mon'kush mo ki gwom 'borga/ mo be. ¹¹ Haali/ gom gwom 'borga/ yansan mo tani aha/ karkunu 'pen ka pije/ mo mmota amanci gwo mo dhali ta a'di jin karu ki she/ mo dhali ta a'di jin ta'da mantor gwo mo. ¹² Dhali wakan aha/ 'koshkina is ka nyor mo me'd jin 'kosha is aha/ ka nyor mo. Hili aha/

dina is ki 'the mo haali/ aha/ misha a'di jin gamka/ gwo is mo dhali aha/ misha ki isa duṅ gana/ ki a'di mishi ji ki 'bore/ ntaga Tee caan mo a'di jin cikika/ a'di mmodhu mo be. ¹³ Bathi bway pem mo gom gwoṅ ganam pem kun tor̄ka/ mo, uni kun cik̄kina / e 'peni aha/ mo e moṅgam gwo is mo dhali e mo/en mo, uni gun 'kon eya Kristhos jin ta'da Yesus mo. ¹⁴ Jiyi gwoṅ gana/ mo a'di jin cikunu/ e mo mmodhu mo ki Shi/in Dheleladhelel mo a'di jin ca'bki'd e bwaman ana mo.

¹⁵ / E mishki gwo hila/ mo ka ris uni gwansan kun 'kokin mo e Pa Asiyya mo tani tu'kkin mo 'peni aha/ mo dhali e bwam uni gwansan mo tani ta iPiḡallus mo dhala Harmujanis mo, uni 'kokin mo. ¹⁶ Dhalki Tapa a'di ci momiimii gom kuṅ gu'b ma Unisipurus mo haali/ a'di me'd ka ris yeki aha/ 'ba/ mo. A'di yisa 'thena is mo gom mondek pem jin deku aha/ ka jindhiir mo, ¹⁷ hili ki a'di merki'd mo e Pa Ruumiya mo tani a'di ṅap̄ki'da ṅap̄ mo gom aha/ ki bur bur ka daran du mo dhali a'di gamki aha/ mo be. - ¹⁸ Dhalki Tapa ci a'di mo jin mina a'di gam momiimii mo 'peni Tapa mo 'pena Tee caan mo - dhali / e mishkin ki 'bore/ mo aris to kun kalkina a'di ki mii mo e Pan Epasus mo be.

2

Athuruk Gana/ ma Yesus Kristhos mo

¹ / E si'da/ jin ta ya/ m pem mo, 'bithi / e is mo eya 'the jin di'd eya Kristhos jin ta'da Yesus mo, ² dhali a'di jin cik̄kina / e 'peni aha/ nt̄wa/a/ mo ka ma'diny iman/ o gwo mo tani cik̄ki uni 'kwani kun ta ku isiṅ gana/ mo mmodhu mo, uni kun mini mish tiyan tiya gwo tor̄ si'da/ mo be. ³ Budhi isa nyor pini jin pwaku / e mo me'da thuruk gana/ ma Kristhos jin ta'da Yesus mo be. ⁴ Athuruka kamu/ yisa di'da jin midi re'd is piti ki to gi monyca'b piti mo me'd jin dina a'di mmomii to ma thuruk mo, haali/ tom piti jin guna a'di ki e mo tani ta mii jin mina a'di mii mo mmokap a'di adu mo, a'di jin kar a'di aṭu'c ma thuruk mo be. ⁵ Wathin kamu/ jin ishki'da bor ka 'cesh mo e mo ma lo'b mo tani minu 'koki shum ki ton'kup mo isi ciki/ a'di midi mii thim isi gwo jin kanuwa kan mo gom mo ma lo'b yansan mo be. ⁶ A'di ta'da mansi to jin mii'da tu'c jin 'batha'ba'th mo, a'di ka ba/ iminu pwak̄ki 'kup to jin 'cithu/ nt̄wa/a/ mo. ⁷ Kulumi gwo ibwa mo gom gwo kun oka/ mo haali/ Tapa a'di midi ci / e mo jin mishu gwo 'ban mo goma ris to 'baar mo be.

⁸ Kayi aYesus Kristhos e mo a'di jin pikunu mo 'peni mowu mo, a'di jin ta emen 'pena Dawuu'd mo, me'd gwom pem jin cik̄kina/ e gwom 'borga/ mo, ⁹ a'di jin ta gwom 'borga/ a'di jin 'koshka/ is ka nyor mo dhali rash mo

ka makkiya m'bame'd mo me'da manthu'th to mii mo. Hili Gwo ma Arungimis mo tani a'di yisa ta gwo jin deku mowa. ¹⁰ Wakan aha/ dimkina 'kup mo eya ris to 'baar mo gom gway gi uni kun kwanykunu mo, ki uni si'da/ mini 'taki bu'th bway mowoth yan jin diki'd eya Kristhos jin ta'da Yesus mo jin midi nyak ya ki monyca ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.

¹¹ Gwo yan jin onu mo tani ta gwo jin ta isin gana/ mo be ki:

Wakki/ ana wuna mo nyakki a'di mo tani ana si'da/ mina 'ko ki e nyakki a'di mo be.

¹² Wakki/ ana 'dima 'kup mo tani ana si'da/ mina nyak tapa ta ki a'di mo be.

Wakki/ ana mina wat a'di gway mo tani a'di si'da/ midi wat ana gway mo be.

¹³ Wakki/ ana dara gi mongam gwo is mo tani a'di di'd kan mmota ji gi isin gana/ mo be -

haali/ a'di midi mol is piti wat mo be.

Wathi/ jin Mii To jin Nyo/u ki Nyo/ Gana/ mo

¹⁴ Rogomi uni ki gwo yan mo dhali kan uni gwo mo ibwambori Tapa mo mmotheth gwo jin sugu mo gom gwo mo, a'di jin diki kal miinj kamu/ 'kup pa mo, hili a'di jasi 'ce'd uni sho'k mo, uni kun cik a'di mo. ¹⁵ Miiyi miim pini ki dher mo mmoçi bungwar is pini ka Arungimis mo me'd a'din 'de/ jin tesu mo,

mmota wathi/ ma tu'c mo, a'di jin mina isi mii diki 'the mo, a'di jin midi dher bway ka kar/ e mo e gwoᅇ gana/ mo, mmotor a'di ki 'twan gwocon mo. ¹⁶ Thethi/ mo 'peni gwo kun 'kon ki pe'th mo haali/ a'di midi sus 'kwani ka ris mo e mo jin ushuwa Arungimis ki nyanye/ mo dhali ki nyanye/ mo ¹⁷ dhali gwom buni mini shwa bway mo me'd jama/ mo. E bwam uni gwansan mo tani ta iHiminayus mo dhala Pilitus mo, ¹⁸ uni kun wanykin mo 'peni gwoᅇ gana/ mo mmobu'th gwo ki wup mo mmo/ o ki mompinu a'di peki'd mo hila/. Uni ki kum mongam gwo is gi 'kwanin tiya 'twa/a 'cesh mo. ¹⁹ Hili monka'b ma Arungimis telkunu sho'k mo mmodosh mo, mmokal mo jin dina gwo yan ka 'dan'dap mo ki: Tapa mishi uni gwansan kun ta kum piti mo, dhali, Dhalka ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo uni kun yeri gway gi Tapa mo, kwa/ is buni bwa mo 'peni miinthus kun shi/ashi/ mo.

²⁰ Dhali eya dhan gu'ba caaga/ mo tani ton'kul bwa 'kon si'da/ mo, kun 'koki ta jasi 'dolkon gana/ mo dhali 'dolkon kush mo, hili si'da/ ton'kul bwany cwa si'da/ mo dhali ton'kul bwa ma je kun 'thosu mo si'da/ dhali kun tiya kun tana aji kun dhunu ki she/ ki dhun gana/ mo dhali kun tiya si'da/ kun dhunu mmota abar mo. ²¹ Wakki/ wathin tal 'den kamu/ midi dhelel is

piti mo 'peni mii kun waku mo tani a'di midi ta ton'kul bwa mo jin karu ki she/ ki kar gana/ mo goma tu'c gi montak mo, mmota ji gi karu ki she/ mo dhali mishi to mii mo gom tapa gi gu'b mo, mmonyonkina a'di is mo goma risa tuca 'borga/ gunn mo. ²² Wakan shipiti/a nwaça/ mo 'peni miin dhuru'c pini jin karkina /e e ki 'thir 'thir mo dhali guyi mo ma kar/e ki e mo, dhali mongam gwo is mo, dhali mo/en mo dhali monku'th is mo nyakki uni gwansan kun yukki gway gi Tapa 'pena dum buni kun dheleladhelel mo. ²³ Dhalka hirdhe/ ki ci mo gom mo jin dotu/ gwowa dot mo kun ta gwom pus mo dhali gwo kun 'konuki ye'th sho'k mo. /E mishin ki uni cisina le'd jin walu ki tas tas mo. ²⁴ Dhali amanmii to gom Tapa mo tani a'di midi mii diki mii ta amanwala le'd ki tas tas mo, hili a'di mina bwa mii ta gi kush gom 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo, dhali jin midi mish ta aman'or gwo ki 'twan gwocon mo, mmothona thon me'di 'ko'd mo, ²⁵ mmokucur unim piti gwahan ki gwo mo kun cesh a'di mo ki thith mo, ki mii jin 'thupu e ki 'thup mo. Arungimis wari midi 'taki ci uni mo jin rijuwa du is mo dhali pu'du/ mo mmomish gwon gana/ mo, ²⁶ dhali uni mini 'taki ye mo 'pena gume/ gi tapa ma ruma 'cesh mo 'ko'di mom piti jin bu'thkina a'di uni mo mmomii bwam piti mo be.

3

*Buye/ Mii jin Mina 'Kwani
Ta mo ka Tee jin 'Ko'd mo*

¹ Hili mishi gwo yansan 'ban mo, ki, ka tee kun 'ko'd mo tani mo midi pu'du/ mo jin min ma wukura/ di mo. ² Haali/ 'kwani mini en is buni mo dhali ena guurush mo dhali dhu 'ba/ ki ca mo dhali 'the' 'bam buni imis mo, dhali wal gwo sor mo, dhali ush gwo gi icom buni ha e mo dhali ikum mo, dhali uni mini ta iman/usha 'borim bwa ci mo, dhali uni mini ta uni gun 'koki dhelel mo, ³ dhali uni mini dar gi mo/en jin di'd eya du wathi/ en'thi/ mo, dhali uni mini ta iman/ ush gwo gwam mo, dhali uni mini ta imanthutha thu'th 'pen mo, dhali uni mini ta imandar ga du kun 'timu mo gom e kun dhuna uni ki 'thir 'thir mo, dhali uni mini ta imanmii mii kun kan'kama kan'kam mo, dhali uni mini ta imanshi/ miim 'boro'di e mo, ⁴ dhali uni mini ta iman'cith is ki gwo mo, dhali uni mini ta imanbujura bujur mo, dhali uni mini se ki 'pura/ 'pura/ mo mmodhu 'ba/ oki uni imishi mo mo, dhali uni mini ta iman/ en 'kom 'pen'kapan buni mo mmodhal mo/ en ma Arungimis e i is mo, ⁵ mmodhu jasa warma'c mii gom ji gi lunu mo, hili uni ki wa' gway gi mom'bi'th piti mo. Thethi/ mo 'peni 'kwani kun wakan mo. ⁶ Haali/ ibwaman uni gwansan mo tani uni ta uni kun kuli bway buni mo e gu'b gi 'kwanin tiya mo mmobu'th up kun

ta 'thalkina/ ki 'thalkina/ mo kun bur ma du mo ki wap wap ki miinthus mo dhali thap miinthus kun 'kona e ki she/ ki she/ mo, ⁷ uni kun ta imanha 'kwani gunn gwo e mo, dhali yisa bumburkin ki sule/ e mo jin nyithu/ gwoŋ gana/ mo. ⁸ Me'da Yanniis dhala Yambiriis, uni ceshkina Musa mo mo, wakan si'da/ 'kwani gwansan uni ceshki mo mo gom gwoŋ gana/ mo, uni kun ta 'kwani kun pu/kin mo e bwam buni mo dhali kun ta gi mongam gwo is kun waŋu mo. ⁹ Hili uni mini thoŋ isa dhanaa? Haali/ mii mā palim buni midi di eya tente/ mo gom 'kwani 'baar mo, me'd mii gi 'kwani su/ gwansan mo be.

Gwo ma Buulus jin Ta jin 'Ko'd mo jin Kankina A'diya Timuthawuus mo

¹⁰ Shwane/ /e mishki gwom pem kun torka/ mo dhali miim pem kun miika/ mo dhali tom pem jin guka/ ki e mo e mondiki/ e mo dhali mongam gwo is pem mo, dhali bwam pem jin 'kučka/ ki 'kari'th mo, dhali mo/ en pem mo, dhali sho'k pem jin telka/ mo, ¹¹ dhali monto'c bwam pem mo, dhali isa nyor pem jin 'koshki aha/ mo, dhali a'di jin pu'dki'di aha/ e Pa Anthaakiya mo, dhali e Pa Ikuniyya mo, dhali e Pa Listra mo, dhali monto'c bwa wana, kun 'dimka/ 'kup mo. Hili 'peni uni gwansani 'baar mo tani Tapa a'di yeki aha/ 'ba/ mo be. ¹² Ka jin gana/ aris uni gwansan kun 'kona gwo

ibwa mo mmo'ko isi 'ko ma gayiin mo e mon'koki/ e mo eya Kristhos jin ta'da Yesus mo tani uni minu to'c bwa mo be, ¹³ ki 'kwani gun mii tonthus mo dhali imanheka he'k e mo mini thi'th mii gun shiyin mo ntagi mii shigga/ kagahara mo, uni kun ta imanheka he'k e mo dhali uni kun he'kkunu e mo be. ¹⁴ Hili gom /e mo tani tikiri /e di mo e gwo jin da/arkina /e mo dhali e gwo jin gamkina / e is ki gam gana/ eya du mo, mmomishkina /e 'peni a'di jin da/arkina /e a'di mo ¹⁵ dhali mish 'ban 'peni mo jin tana / eya 'ci mo tani /e mishki gwo gwansan kun 'kwarkunu mo dhali kun kogu mo, uni gun mini mish /e sho'k ye'th mo gom bway gi mowoŋ ki mongam gwo is eya Kristhos jin ta'da Yesus mo. ¹⁶ Aris Gwo ma Arungimisi 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo kun 'kwarkunu mo tani uni shi/ irrkin ma Arungimis mo dhali ha me'd mo gom gwo mmotor mo dhali gom kucur jin minu kucura kucur mo dhali gom to'k jin minu toka to'k mo dhali goma nyon is jin minu nyon mo gom mii ma kar/ e mo ¹⁷ ki wathi/ ma Arungimis minu 'taki thim mo, mmota ka ris to 'baar mo kun minu mii ta mo goma risa tuca 'borga/ 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo be.

4

¹ Aha/ kana / e gwo mo ibun'kus ma Arungimis mo dhala Kristhos jin ta'da Yesus mo, a'di jin midi dwall gwo

mo gom uni kun 'kon ki e mo dhali kun wukin mo, dhali ki pim piti jin mina a'di piyu/ is ka pije/ mo dhali bampam piti mo be. ² Ćiyi gwo mo, hayi me'd ki embul mo mo, dhali hayi me'd ki embul mo jin diki 'bor mo, dhali tokiya to'k mo dhali kucuriya kucur mo, dhali malasiya malas mo, dhali dhalku/ buye/ ki 'thi mo e bwa jin 'kuçu ki 'kari'th mo dhali e gwo jin toru mo. ³ Haali/ mo midi pu'du/ mo ki 'kwani mini 'koki 'dim 'kup mo e gwom 'borga/ jin toru mo, hili mmotana uni gi bwany'ce kun kasakas mo tani uni mini tul imantor gwo 'kup mo gom is buni mo mmogam bwam buni kun ona uni 'kup mo, ⁴ dhali uni mini tu'k mo 'peni gway gi gwoŋ gana/ jin ciku mo dhali ta ca/ ka ca/ e gwo lolop jin ta ja mak mo. ⁵ Dhali gom / e mo tani isa yempa/ teli / e sho'k mo, dhali 'dimi 'kup mo e mo jin 'koshu is ka nyor mo, dhali miya tu'c gi imantor gwom 'borga/ mo, dhali thimi miin tom pini mo.

⁶ Haali/ aha/ hila/ dikina e shushan mo jin minu mii aha/ abas mo. Dhali mom pem jin miga/ kwa/ is pem bwa mo tani a'di pu'dki'd mo be. ⁷ Aha/ askina ki as gana/ mo. Aha/ 'baarkina bway tur gi miin gana/ mo. Aha/ karkina mongam gwo is mo. ⁸ 'Peni shwane/ mo to karkunu mo gom aha/ mo, a'di jin ta ton'kup gi mo ma kar/ e mo, a'di jin mina Tapa, jin ta'da amandwall gwo mo jin ta'da kar/ e mo ci aha/ mo

ka Tee caan mo. Dhali yisa jasi e aha/ 'de/ mowa, hili si'da/ gom uni 'baar mo kun enki miim piti jin minu piyu/ a'di is ka pije/ mo be.

Gwo jin Yedhuwa Ye'th Sho'k gom 'Kwani ka 'Dete/ 'Dete/ mo

⁹ Miiyi ki is pini ki dher mo mmoyayu/ i aha/ ki jahanne/ mo. ¹⁰ Haala Dimas, a'di jin enki mony'cesh yan jin di'd shwane/ mo tani, a'di dhalki aha/ 'pen mo dhali yaki'd mo e Pan Tasaluniiki mo, dhala Kiriskis a'di yaki'd mo e Pan Galathiyya mo dhala Tiithus e Pan Dalmathiyya mo. ¹¹ Luuka a'di di'd a'di 'de/ nya'kki aha/ mo. Gama Markus mo dhali susi a'di mo nya'kki / e mo, haali/ a'di ta a'dim pan gana/ jin mii to gom aha/ mo. ¹² Tikikus, aha/ hashkina a'di e Pan Epasus mo be. ¹³ Ki / e mini pu'du/ mo tani guyu/ burrinyem pom pem mo, a'di jin dhalkika/ nya'kka Karbus mo e Pan Taruwaas mo, dhala warka/ si'da/ mo, dhali isi ki ji mum mo ayi'c kun 'kwaru gwo apo/ mo. ¹⁴ Iskandar jin ta'da mantor to mo tani a'di miiki aha/ dhan to jin shi/ashi/ mo, dhali Tapa midi rak a'di to ibway mo gom miim piti jin miina a'di mo. ¹⁵ Jiyi a'di ki e mo, / e ki is pini mo, haali/ a'di 'bitha'bi'th mo mmocesh mo mo gom gwom bam jin tora aman mo be. ¹⁶ E gwom pem jin ta jin twa/ a/ jin 'ce'dka/ she/ mo tani wathin tal 'den kamu/ yisa di'da jin bu'thki 'ban gwom pem mo. Uni

'baar mo dhalki aha/ 'pen mo. Hili mii yan a'di minu mii dhalku/ ki dhu apo/ uni mo. ¹⁷ Hili Tapa a'di doshki'd nyakki aha/ mo dhali ci aha/ mom'bi'th is mo mmobah gwo ki bah gana/ 'baar mo, ki aris 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mini 'taki cik a'di mo be. Wakan aha/ yekunu mo 'peni 'twa/ ma dhop mo be. ¹⁸ Tapa a'di midi ye aha/ 'ba/ mo 'pena ris tonthus mo dhali ta aha/ is ki me'd mo gom bampa/ jin ta ji momis piti mo be. E a'di mo tani monyca midi di mo gom ki sule/ mo dhali ki sule/ ya ye 'ba/ mo be. Amen.

Kwalany 'Te/ Ba/. Monthe Me'd mo

¹⁹ Theka Piriska me'd mo dhala Akiila mo, dhali kuḡ gu'b ma Unisipurus mo be. ²⁰ Araastus diki'd mo e Paḡ Kurinthuus mo. Dhala Turupiimus a'di dhalkika/ mo e Pam Miliits mo haali/ a'di 'ba'thki'd mo be. ²¹ Miiyi is pini ki dher mo mmoyayu/ ntwa/a/ ki mo diki ta mondit mo. Abuulus hashki monthe me'd gom /e mo. Kan si'da/ miikin ma Budis mo dhala Linus mo dhala Kalapidiyya mo dhala risa waki 'baar mo be.

²² Tapa midi di e shi/in pini mo. A'the midi di gom /e mo.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus goma TIITHUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus jin ta c̄in̄kina/ ma Arumgimis mo dhali a'di jin karu ki she/ mo goma Yesus Kristhos mo mmopal mongam gwo is ma Arumgimis mo gom uni kun kwanykunu mo dhali gom monyith buni jin nyithkina uni gwoŋ gana/ mo, a'di jin tekunu mo ki mii ma gayiin mo, ² e mo ma 'teŋ kape/ mo gom mo gi 'konu ki e ya ye 'ba/ mo, a'di jin okin ma Arumgimis gwo is 'peni kadhamo/ dhamo/ nnii mo, a'di jin diki ta ator ki sule/ mo be.

³ Dhali ki mo ma teen gana/ mo tani a'di ki tor a'di eya tente/ ki gwom piti mo ki gwo jin cikunu mo, a'di jin cikunu aha/ mo mmodhu mo ki gwo jin kan ma Arumgimis mo jin ta'da Manwoth bana mo be.

⁴ Eya Tiithus jin ta'da 'cim pem gana/ mo e mongam gwo is jin nyakka'd mo.

A'the dhali monku'th is 'peni Arumgimis jin ta'da Baba mo dhala Kristhos jin ta'da Yesu Amanwoth bana mo be.

Mii ma Tiithus e Paŋ Kariit mo

⁵ Gwo a'dihe/ be jin dhalkika/ /e mo e Paŋ Kariit mo, ki /e mini 'taki thoson ki 'bore/ mo to kun athkin mo dhali dhu jwahaŋ 'kwani 'pen ka pije/ mo eya ris 'penkuman bampa/ ka 'dete/

'dete/ mo, me'd gwo jin cikika/ /e ka karambuye/ mo, ⁶ 'kwani uni kun daran ki mii 'ba/ mo, uni kun mashi jasi me'd 'de/ ki lish mo, uni kun tana ucim buni imangam gwo is mo dhali yisa uni kun mishu yer is ki gway mo gom mo jin dara uni ka du kun 'timu mo gom e gun dhuna uni ki 'thir 'thir mo walla gom mo jin usha uni gwo ha e mo. ⁷ Haali/ jwaha/ wathi/, me'd wathi/ jin ta'da mandhu to goma Arumgimis mo ba/, a'di midi mii dar gi mii 'ba/ mo, dhali a'di midi mii diki 'thek 'ba/ imis mo, walla ta amanwar ki jahanne/ mo, walla ta a'di jin min ma su 'kosh mo, walla ta amanbujura bujur mo, walla ta amanpur bwa ki pur mo gom nyunycina/ mo.

⁸ Hili a'di minu mii ta gu'b piti ŋal mo, dhali a'di midi mii ta aman/en miim 'borga/ mo, dhali ta amanji is piti mo, dhali ta a'di jin kusha buye/ mo, dhali ta a'di jin dheleladhelel mo, dhali ta a'di jin mishi'da du 'tim ki is piti mo. ⁹ A'di midi mii bu'th gwoŋ gana/ ki nyen mo mmotel shoki cine/ mo me'd jin torkunu a'di a'di mo, wakan ki a'di midi 'taki mish ci gwo jin yedhuwa ye'th sho'k mo e gwoŋ gana/ jin toru mo dhali si'da/ mmokucur uni gwansan ki gwo mo, uni kun dhanki a'di gwo i'twa/ mo. ¹⁰ Haali/ 'kwani tana ris kagahara mo ushki gwo ha e mo, uni kun ta iman/ o gwo kun 'ko bwa 'te/ mo dhali kun ta imanheka he'k

e mo, isi ki ji mum mo gom uni gwansan kun 'cithkunuwa munyal yis mo. ¹¹ Uni minu mii dhu ki shwam mo, haali/ uni kumkina waḳa tiya 'twa/ a 'cesh mo ka 'bimpil mo mmoṭor gwo mo gom to jin mina uni gam ki nyunycinan thus mo, a'di jin dara uni ki bway ka ba/ mmoṭor mo. ¹² Jan tal 'deṅ kamu/ di'd 'peni bwam uni mo jin kar is piti ka manḳi gwo mo jin ta jim buninḡ gana/ mo mmo/ o gwo mo ki: 'Kwani gi Paṅ Kariit isa yempa/ tana ṭor mo dhali uni ta tombwaasho kun shi/ashi/ mo dhali kun shwan ma piny isa nyor mo dhali kun shwana te/a nyor mo be. ¹³ Gwoṭor yansan ta gwoṅ gana/ mo. Wakan kucuri uni ki gwo jin kaaka ki uni mini 'taki ta kuṅ gana/ mo e moṅgam gwo is mo, ¹⁴ mmodhal mii e i is mo mmo'koki ciya hirdhe/ gom gwo lolop jin ta ja maḳ gi 'Kwani Yahuuda/ mo walla gwoṅkan gi 'kwani kun waḳki gwoṅ gana/ mo. ¹⁵ E uni kun dheelkin mo tani aris to ta kun dheelkin mo, hili e uni gun pu/ kin mo tani dhali kun dar gi gwo jin gamu is mo tani toṅ kamu/ piyi'd jin dheelki'd mo. Bwam buninḡ gana/ mo dhali 'twa/ ma dum buni mo tani, uni pu/kin mo be. ¹⁶ Uni ṭorki gwo ki 'twa/ ki uni mishkina Arungimis mo tani uni waḳki a'di gway ki miim buni mo be. Uni waḳkunu ki waḳ jin shi/ashi/ mo gom bul buni mo dhali uni ta iman/ush gwo ha e mo dhali uni ha me'd gom ari

tom 'boro'da kamuwa?

2

Gwo jin Ṭoru jin Ta jin Gana/ mo

¹ Hili gom /e mo tani ṭori gwo mo a'di jin midi ha me'd mo gom gwoṭor gana/ mo. ² Kani 'kwani kun can gwo mo mmo'tima du mo, dhali mmoka/aka/ mo dhali ku'th is ki 'cese/ 'cese/ mo, mmota kuṅ gana/ mo e moṅgam gwo is mo dhali e mo/ en mo dhali mmoṭel sho'k ki ṭel gana/ mo. ³ Kani up gun tana ṭi/ gwo mo wakan ki uni mini ka/aka/ mo gom gway miim buni mo, mmo'koki ta imanthutha thu'th 'pen mo walla mmota ciṅkina/ ma su mo mmopi mo. Uni ka ba/ imini mii ṭor gwo mo gom a'di jin 'boro'd mo ba/. ⁴ Dhali wakan yethi up kun ta dhuru'c sho'k mo mmo/en ikathim buni mo dhali uḱim buni mo, ⁵ dhali mmota uni kun mini ku'th is ki 'cese/ 'cese/ mo, dhali mmota uni gun mini ga/ gwasas tiya mo, dhali ta imandhu gu'b buni ki 'bore/ mo, dhali ta imanta gi bwanḳush mo, dhali ta uni kun mini 'dap 'twa/ mo e mo gi ikathim buni mo, ki gwo ma Arungimis minu 'taki 'koki waḳ mo be. ⁶ Wakan kani 'kwani kun ta dhuru'c gwo mo ka daran du mo mmo'tima du ki is buni mo. ⁷ Ṭori is pini eya ris 'twaṅkal kuku/ mo mmota she/ mm ki miim 'borga/ mo, dhali e gwom pini jin ṭora /e mo tani ṭori a'di jin dara'd ki jin thusi cine/ mo, dhali a'di jin

ka/ aka/ mo, ⁸ dhali gwom 'borga/ jin tora/ e jin minu mol wak mo, wakan ki wathi/ jin ceshki mo mo tani minu kar ki mo ma 'the is mo mmodar gi tonthusa 'deŋ kamu/ mo mmo/o gom ana mo be. ⁹ Kani uniny cinjina/ gun yolu gwo mo mmo'dap 'twa/ mo e itapam buni mo dhali ci uni monkap mo eya ris 'twanjal kuku/ mo. Uni mini mii 'koki burush uni gwo i'twa/ mo, ¹⁰ walla mmokal to ki bwam buni mo, hili mmoŋor a'di jin di'd isi bwaman mo ki a'di jin ta jin gana/ mo, wakan ki eya ris to 'baar mo tani uni mini mii 'taki nyon gwonŋor ma Arungimis is mo, a'di jin ta'da Manwoth bana mo be.

¹¹ Haali/ a'the ma Arungimis mo, a'di piki'd mo gom bway mowoth mo goma ris 'kwani 'baar mo be, ¹² mmoye'th ana sho'k mo mmowak gwo mo jin ushuwa Arungimis lun mo dhali mii gun dhunu e ki 'thir 'thir mo e mony'cesh yan mo dhali mmo'ko mmoku'th is ki 'cese/ 'cese/ mo dhali mmota gi buyeŋ kush gana/ mo dhali mmomii mii ma gayiin mo e mony'cesh mo be, ¹³ mmoŋora cor mo gom mo ma 'teŋ kapem bana jin 'boru mii mo, a'di jin ta mompigi monyca ma Arungimis bana mo jin caaca mo dhali Amanwoth bana jin ta'da Yesus Kristhos mo be. ¹⁴ A'di jin ciki is piti mo gom ana mo mmowan ana 'ba/ mo 'peni aris miinthus mo dhali mmodhelel 'kwanim pitiŋ gana/ mo gom is piti mo, uni

kun shwana mii anyor ki thith mo gom miim 'boron mo be.

¹⁵ Bahi aris to gwansan mo dhali malasiya malas mo dhali kucuriya kucur ki moshirri 'baar mo. Dhalku/ ki dhal wathin 'deŋ kamu/ bway mo mmowak/ e mo.

3

Tikiri Miim 'Borga/ mo kun Miinu mo

¹ Rogomi uni ki gwo mo mmo'dap 'twa/ mo e uni kun ta itapa mo dhali uni kun ta gi moshirr mo, mmota imanha gwo e mo, dhali mmota uni kun mini thoson is mo gom ma gom miin gana/ mo, ² mmo'koki o gwon thusa po/ wathin 'deŋ kamu/ mo, mmotheth mo 'peni 'kwani kun walana le'd ki tas tas mo, mmota uni gun min ma du 'thup mo dhali mmotora dum paŋ gana/ mo e miin tak goma ris 'kwani 'baar mo. ³ Haali/ ana ki is bana 'thissa/ ntwa/ a/ mooniin tani takina pus mo mmo/ ush gwo ha e mo dhali ana suskunu per mo dhali ana takina cinjina/ ka ris mii kun dhukunu e ki 'thir 'thir mo, haali/ ana 'kona 'ce ki 'kol mo, mmo'baara teem bana mo jin dupuwa dup i e mo dhali ki miin dhapan mo, dhali ana shinu i e ki 'kwani mo dhali ana shina shi/ i e ka rem 'kup mo. ⁴ Hili ki miim 'borga/ mo dhali mii kun miinu ki mo/en ki bwanjush mo jin ta ji ma Arungimis mo, a'di jin ta'da Amanwoth bana mo, piyin mo tani ⁵ a'di taki ana is ki me'd mo, yisa

gom miim 'boro'da kamu/ jin miikina ana ki mii ma kar/ e mowa, hili ki momiimiim pitin gana/ jin ha me'd mo, ki mii jin lamkunu mo ka dho'th jin dhodhu dok/ e mo dhali ki mii jin tanu this e Shi/in Dheleladhelel mo tani ⁶ a'di jin wolcina a'di apo/ ana mo ki ehe/ ka Yesus Kristhos jin ta'da Amanwoth bana mo be. ⁷ Wakan ki ana minu 'taki dhu ki mo ma kar/ e mo ka 'them piti mo dhali ta imanbu'th mal e mo ma 'teŋ kape/ gi mon'koki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. ⁸ Gwo jin onu mo be ta isi gwoŋ gana/ be.

Aha/ ona bwa ki / e mini tirrish gwo mo gom to gwansan mo ba/. Wakan ki uni gwansan kun gamki gwo is eya Arumgimis mo tani mini mii mii ka sereç mo mmoçi is buni mo ki miin gana/ mo. Mii gwansan uni kun ta kum 'borgaŋ gana/ mo dhali ta ku kun mini ha me'd mo gom 'kwani mo be. ⁹ Hili thethi/ mo 'peni mo jin doŋu/ gwowa doŋ mo kun ta gwom pus mo, dhali mo jin beledhu gwo mo, dhali mo jin biruwa bir mo dhali mo jin tanuwa le'd ki tas tas mo apo/ gwoŋkan jin cinu mo, haali/ uni dar gi shi/ miim 'boro'd mo dhali kun ta kum pe'th mo. ¹⁰ Haali/ gom wathi/ jin kali gwon thus jin ta'da he'k e mo tani 'ko'di a'di rumkunu ki gwo mo me'd 'de/ mo walla me'di su/ mo tani dhalku/ miin kamu/ ki 'dish is mo nyakki a'di mo ¹¹ mmomisha / e ki wathi/ gi wakan a'di

wuŋulkunu mo dhali ta'da manmii miinthus mo. A'di wakku mo ki is piti mo be.

Gwo jin Yedhuwa Ye'th Sho'kmo gom 'Kwani ka 'Dete/ 'Dete/ mo

¹² Me'd jin miga/ hashka Artimas mo walla Tikikus mo e / e mo tani miyi ki is pini ki dher mo mmoyayu/ i aha/ mo e Pa Nikubulis mo, haali/ aha/ dikina gwo ibwa mo mmo'baar mondiŋ imun mo be. ¹³ Miyi ki miim pini ki dher mo mmoŋora Sinas gwo mo, a'di jin ta'da manmisha jo'd gwoŋkan mo, dhala Abulluus mo mmo/iiyu/ e bway buni ki jahanne/ mo. Hili uni i e ki 'bore/ mo ki uni mina toŋ kamu/ diki har mo. ¹⁴ Dhali dhalki 'kwanim bana da/ ar mii mo si'da/ mmoçi is buni ki miim 'boro'd mo, wakan ki uni mini woŋ miin tiya 'twa/ mo kun mini mii ta gi to mo dhali yisa mmomol maman gana/ dho'th mo.

Mom'bor Mii jin Dhalu Me'da Po/ 'Kwani mo

¹⁵ Aris uni 'baar mo kun nyakki 'ko ki aha/ mo tani hashki / e monthe me'd mo. Theki uni gwansan me'd mo kun enki aman mo e mongam gwo is mo be.

A'the midi di e umi 'baar mo.

Gwo jin 'Kwar ma Buulus goma PILIMUUN mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuulus jin ta'da habuus goma Kristhos jin ta'da Yesus mo dhala Timuth hawuus jin ta'da kam bana mo,

Eya Pilimuun jin enu mo, a'di jin ta'da mannyaka tu'c bana mii mo. ² Dhala Abpiyya mo jin ta 'bwah bana mo dhala Arkibbus mo jin ta'da garr bana jin ta'da thuruk mo, dhala kaniisa e kuj gu'b pini mo.

³ A'the e / e mo dhali mon'ku'th is 'peni Arungimis jin ta'da Babam bana mo dhali Tapa Yesus Kristhos mo be.

Mo/en ma Pilimuun dhali Mongam Gwo Is Piti mo

⁴ Aha/ 'bora Arungimis pem bwa i is isa yempa/ mo ki aha/ kakina /e e mo eya 'thom pem mo be, ⁵ haali/ aha/ cikina gwo mo gom mo/en pini mo dhali gom mongam gwo is pini jin karkina / e ka karambuye/ ki Tapa Yesus mo dhali goma ris uni 'baar mo kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, ⁶ dhali aha/ 'thokina ki mongam gwo is pini jin pwakkunu / e mo midi um mo mmonyitha ris to kun 'boron mo kun ta kum bana mo eya Kristhos mo be. ⁷ Haali/ aha/ tana gi mon'kuny bwa kagahara mo dhali momalas 'peni mo/en

pini mo, /e jin tana kam pem mo, haali/ adu gi 'kwani kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo tani uni yenu 'ba/ mo e /e mo be.

ABuulus Wothki Gwo Is goma Unisiimus mo

⁸ Isi kan mo tani ba aha/ dara gi monyju/ mo ki nyanye/ eya Kristhos mo mmokan /e gwo mo mmomii to kun 'thekkunu gwo mo tani ⁹ hili gom gway gi mo/ en mo tani aha/ ona bwa mo mmoyip 'kup 'kupki / e mo - aha/ jin tana Buulus mo, aha/ jin tana amanya goma Kristhos mo dhali shwane/ aha/ tana habuus mo si'da/ goma Kristhos jin ta'da Yesus mo be - ¹⁰ Aha/ yipa 'kup 'kupki /e mo, goma 'cim pem jin ta'da Unisiimus mo, aha/ jin warkina a'di ki com mo me'd jin dikika/ mo eya sijin mo. ¹¹ (Kadhamo/ niin mo 'thissa/ tani a'di diki ha me'd gom /e mo, hili shwane/ mo tani a'di ta a'din gana/ jin ha me'd mo gom / e mo dhali gom aha/ mo be.) ¹² Aha/ hashkina a'di ka nyan'ko'di /e mo, isa dum pem gana/ a'di ihashkika/ mo niin. ¹³ Aha/ onayi ki aha/ mina bwa 'taki 'kuny mo mmokar a'di nya'ki aha/ mo, ki mii gi wakan mo tani ki a'di midi 'taki mii aha/ to mo gom gway pini mo me'd jin tikirkika/ di mo eya sijin mo gom gwom 'borga/ mo. ¹⁴ Hili aha/ 'tena bwa ki mii ton' kamu/ ki dar gi gwom pini jin gama /e me'd mo, ki mii gi wakan mo tani ki tom pini kun 'boron minu 'taki 'koki mii ki mii kun tucu /e

mo, hili ki bwam piniŋ gana/ jin di ki kany mo be.

¹⁵ Wariba/ a'di ta mii yansan jin kwa/ kunu a'di is mo 'peni /e mo gom ari mo mo ki /e mini 'taki ta gi a'di ka nyan'ko'd mo ki sule/ sule/ mo, ¹⁶ mmodok/ e kar a'di me'd ciŋkina/ jin yolu yisa, hili mmothi a'di mii 'ko'd e mo me'd ciŋkina/ jin 'konuki yol mo, mmokar a'di ka kam pini jin enu mo, dhali isi ki ji mum si'da/ mo gom aha/ mo, hili a'di 'teki nyanye/ gom / e ba/, gom mii kun 'konu ki shuman is mo dhali e Tapa mo be. ¹⁷ Wakan wakki/ /e mini o bwa ki aha/ mo mmota agarr pini mo tani budhi a'di mo ma me'd mii jin mina /e 'taki bu'th aha/yi. ¹⁸ Wakki/ a'di thu'thki /e toŋ kamu/ mii mo tani walla di ka murem pini 'ba/ mo gom toŋ kamu/ mo tani 'kwari a'di gom gway pem mo ma. ¹⁹ Aha/, jin tana Buulus mo, i'kwarkina gwo yansan ki me'd pem gana/ mo. Aha/ mina ci /e to mo gom a'di mo - ki aha/ mina diki o gwoŋ kamu/ mo goma murem pini jin dina / e aha/ i'ba/ mo, isi kani jin ta buŋgwar is piniŋ gana/ mo. ²⁰ Nye, akam pem, aha/ ŋapa shi/ miim 'boro'd 'peni /e mo e Tapa mo. Yeyi aha/ adum pem eya Kristhos mo ma.

²¹ Gom jwam pem jin wuka/ /e i is mo gom gwom pini jin hana /e e mo tani aha/ 'kwarkina /e gwo yan mo, mmomishkika/ ki /e mini mii uni kan ki nyanye/ mo mmobol gwom pem jin oka/ /

e e mo. ²² Ki mii yan jin miina /e e me'd mo tani thosoni gu'b yilkina/ si'da/ mo gom aha/ mo haali/ aha/ tosha e mon'thom pini mo ki aha/ minu ci ki /e mo be.

Kwalany 'Te/ Ba/. Monthe Me'd mo

²³ Abapraas, a'di jin ta'da garr pem jin nyak aha/ ca'b eya sijin mo gom gway ma Kristhos jin ta'da Yesus mo tani hashki /e monthe me'd mo, ²⁴ dhala Markus si'da/ mii'd wakan mo dhala Aristarkus mo dhala Dimas mo dhala Luuka mo, uni kun tana garr pem kun nyak aha/ atu'c mii mo.

²⁵ A'the gi Tapa Yesus Kristhos midi nyak di ki /e e shi/in pini mo be.

Gwo jin 'Kwaru gom 'Kwani IBRANIYIIN mo

*Arumgimis Torki Gwo ki
Ya/m Piti mo*

¹ Eya ris bway kun 'ko ki she/ ki she/ mo tani Arumgimis torki gwo e ibabam bana kadhamo/ mo ki imançi gwom piti kadhamo/ mo. ² Hili ka tee kuñ 'ko'd gwansan mo tani a'di torki gwo e ana ki a'di jin ta Ya/ mo be, a'di jin karkina a'di 'pen ka pije/ mo mmota amanbu'th mal gom to 'baar mo. Dhali e a'di mo tani mony'cesh si'da/ ukkina a'di mo be. ³ A'di dhelki monyca ma Arumgimis mo mo dhali kal isi jamas jin takina a'di buyempam pitiñ gana/ mo, mmojetkina a'di aris to kun uku mo ki gwo gi mom'bi'th piti mo be. Ki a'di diki'd mmodhelela dhelel mo gom miinthus mo tani a'di ca'bki'd ki me'da bim poros gi a'di jin Eka/ Ek e momis mo, ⁴ mmowarkina a'di ki a'di jin telki gantha/ mo mmope iman'doyu gwo 'kup mo, ma gom gway piti jin bu'thkina a'di mo jin 'boro'd ki isi 'bor gana/ mo mmobol kum buni e mo be.

*Ya/ A'di Itelki Gantha/ ki
Iman'doyu Gwo mo*

⁵ Haali/ eya man'doyu gwo jana sa/ i/on ma Arumgimis gwo mo me'd 'de/ mo ki: /E ta Ya/m pem mo,

shwane/ aha/ dho'thkina / e mo?

walla dok/e,

Aha/ mina ta a'di com mo,

dhali a'di midi ta aha/ ya/um mo?

⁶ Dhali dok/e, ki a'di kalki mo ma dho'th jin ta ji ma bwan-yara/ e mony'cesh mo tani a'di oki gwo mo ki:

Dhalki aris iman'doyu gwo ma Arumgimis lunji a'di mo.

⁷ Gom iman'doyu gwo mo tani a'di ki o gwo mo ki:

A'di jin dhuki iman'doyu gwom piti mmota 'tham mo,

dhali cinkinam piti mmota akapany o'd ma le'dan mo.

⁸ Hili gom Ya/ mo tani a'di ki o gwo mo ki:

Akursin tapam pini, ayy Arumgimis, ta a'di jin midi di goma sule/ mo dhali ki sule/ mo.

Cwa ma kar/ e mo ta cwa gi bampam pini mo.

⁹ / E enki mii ma kar/ e mo dhali shi/ mo i e mo, mo jin ushu gwonkan mii mo.

Wakan Arumgimis, jin ta'da Arumgimis pini mo, a'di 'koshki / e is mo

ka yin gi bwan 'kunyga/ mo mmo'ce'd cin tiyam pini apo/ mo.

¹⁰ Dhali,

/E jin ta Tapa mo, / e ka'bki mony'cesh sho'k mo 'peni ka mun'kup mo,

dhali aris momis uni ta mii kun miina / e ki me'd pini mo be.

11 Uni minu 'ce'd sho'k mo tani, hili /e/ mini di mo be.

Uni mini wuwa dhan mo me'd burrinye/ jin shi/ i isi 'baar mo.

12 Me'd burrinye/ jin kumu bwam/ e mo tani / e mini 'kuç uni is mo dhali uni minu ak e mo me'd burrinye/ mo be.

Hili /e/ din naskina/ ki jamas jin tana /e/ e mo,

dhali yil pini mini 'koki ush me'd mo be.

13 Hili eya man'doyu gwo jana sa/ i/ ona a'di gwo mo me'd 'de/ mo ki:

Ca'bi / e aha/ ki me'da bim poros pem mo

ntagi aha/ mina dhu 'kup pini mmota cwam pini jin mina /e/ idhu sho'k mo?

14 'Kona ris uni ki ta shi/in kun mii to mo, kun hashkunu mo mmomii to mo, gom gway gi uni gwansan kun mini bu'th bway gi mowoth mowa?

2

Gum Dhan Mowoth mo

1 Wakan ana mina mii ciya hirdhe/ ki 'dish 'dish mo ki gwo jin cikina ana mo, isi ciki/ ki ana minu 'koki bor 'peni a'di mo. 2 Haali/ wakki/ gwo jin bahu ki iman'doyu gwo mo tani doshki'd ki sho'k mo dhali aris mo jin dhanu gwo mo walla mo jin ushu gwo ha e mo bu'thki mo jin rakuwa raki bway jin ta jin kar/ e mo tani 3 i/ ana mina ye kata mo, wakki/ ana pinykina is mo gom dhan gumbway mowoth yan mo? A'di bakunu itwa/ a/ mo ki

Tapa mo, dhali a'di telkunu sho'k mo e ana mo ki uni gwansan kun cikki a'di mo be, 4 ka Arumgimis di'd si'da/ mmokal gwo o ki jamas mii mo kun miikina a'di mo dhali aris momer mo dhali aris miimer kun 'kona e ki she/ ki she/ mo dhali ki to kun cinu ki me'd ki Shi/in Dheleladhelel mo, kun pwakkunu bwa mo isi ki bwam pitin gana/ mo be.

A/'kan'kup gi Mowoth mo

5 Haali/ Arumgimis diki kar gwo gi moshirr mo apo/ iman'doyu gwo mo gom to gun ta kun this kun minu mii e mony'cesh yan mo, a'di jin 'kokina ana mo mmo/o mo.

6 A'di pikunu mo e monkamu/ e gwo ma Arumgimis mo ki:

Wathi/ gi wakata mo, jin mina /e/ i/o bwa ki a'di mo,

walla ya/ gi wathi/ mo ki /e/ mini hil a'di i e mo?

7/E karki a'di gom ari mo mo mmota jin gwa'da'd ki iman'doyu gwo mo.

Dhali / e shumki a'di ki monyca mo dhali ki montak mo,

8 mmodhukina /e/ aris to 'baar mo e moshirr piti e bwan'kwariny sho'k piti mo be.

Dhali goma ris to gun dhukunu mo e moshirr gi 'kwaniny'cesh mo tani a'di diki dhal ton kamu/ ka pije/ mo 'peni moshirr piti mo. Me'd jin dina a'di kan mo tani, ana 'konaki para ris to e naskina/ mo e moshirr piti mo. 9 Hili ana parkina Yesus e mo, a'di jin diki'd ki ari

mo mo mmokarkunu a'di ki gwa'd mo ki iman'doyu gwo mo tani a'di shumkunu mo ki monyca mo dhali montak mo gom isa nyor jin wukina a'di mo. Wakan ka 'the ma Arumgimis mo tani a'di mididi 'taki nyok wu mo goma ris 'kwani 'baar mo be.

¹⁰ Haali/ a'di gama'd ki isi gam gana/ mo ki a'di, a'di jin uku to 'baar mo gom gway piti mo dhali a'di jin 'kon ma ris to 'baar mo mmo/uka uk ki a'di mo, mmosuskiina a'di iya/ gi 'kwani ka ris mo e monyca mo, a'di jin ta'da shu/um bway gom gway gi mowoth buni mo tani ki a'di minu 'taki kar ji gi isi 'borgarj gana/ mo ki mo jin 'koshu is ka nyor mo be. ¹¹ Haali/ a'di jin dhagamki'da dhagam mo dhali uni gwansan kun dhagamkunu mo tani uni takin gi mo ma tel 'pen jin ta'da 'karj'kup mo. A'di ka ba/ idina is ki 'the a'di mo mmoyuk uni ki iwak piti mo, ¹² mmo/o gwo mo ki:

Aha/ mina bah /e gway pini e iwak pem mo

dhali e bwaman ma waambuhany 'kwani kun tuli is mo tani aha/ mina manj /e mo be.

¹³ Dhali dok/e,

Aha/ mina kar mongam gwo is pem e a'di mo,

Dhali dok/e,

Aha/ a'dihe/ mo, dhali uci kun cin ma Arumgimis aha/ mo be.

¹⁴ Me'd jin wakina a'di kan mo mmobu'thkina uci bungwar is mo dhala bas mo tani a'di ki is piti si'da/ bu'thki buyempa jin nyakka'd

kan mo, ki, ki e mowu mo tani a'di mididi 'taki 'ce'd a'di sho'k mo, a'di jin ta gi mom'bi'th gi mowu mo, a'di jin ta tapa ma ruma 'cesh mo ¹⁵ dhali 'cuk uni gwansani 'baar mo, uni kun 'kokin e mo jin ko/ kina uni wu mo e moshirr gi mondek mo mmo'baar monj'koki/em buni mo. ¹⁶ Haali/ ka jinj gana/ a'di diki ta gwo gom iman'doyu gwo mo a'di jin shwakina a'di jwa mo, hili gom emen ma Ibrahiim mo be. ¹⁷ Wakan a'di ka ba/ ituju mmowa e ki iwak piti mo eya ris 'twanjal kuku/ mo, wakan ki a'di mididi 'taki war ka gasiis jin ca'd mo jin ta'da manmiimii mo dhali jin ta isinj gana/ mo, e mo jin miinu to goma Arumgimis mo, mmomii mii jin ta ji ma the/m me'd gom miinthus gi 'kwani mo be. ¹⁸ Haali/ gom a'di ki is piti mo tani, a'di 'koshkina is ka nyor mo dhali a'di palkunu mo, a'di misha a'di uni gwansan woth mo kun palkunu mo be.

3

Yesus A'di Itelki Gantha/ ka Musa mo

¹ Wakan iwak kun kogu mo, um gun pwakkunu to gi momis mo ka yuk jin yuku mo, mmokwo'c jasi eya Yesus mo, a'di jin karkunu ki she/ mo dhali ta'da gasiis jin ca'd mo gom gwom bana jin pikina ana mo. ² A'di ta a'di jin ta a'di isinj gana/ mo gom a'di jin karki a'di 'pen ka pije/ mo, me'da Musa mo mmotakina a'di

isiḡ gana/ mo si'da/ e gu'b
 ma Arumgimis mo. ³ Hila
 Yesus a'di karkunu ki a'di
 jin haki me'd ki haḡ gana/
 mo e monyca mo mmobola
 Musa e mo, me'da mannyaḡ
 gu'b jin taḡkunu kagahara
 mo mmobol gu'b e mo be.
⁴ (Haali/ aris gu'b ki she/ ki
 she/ nyanḡkunu ki 'kwani mo,
 hili amannyaḡa ris to 'baar
 mo tani a'di ta'da Arumgimis
 mo be.) ⁵ Dhala Musa a'di
 ta a'di jin ta isiḡ gana/
 mo mmomiiya ris to 'baar
 mo e gu'b ma Arumgimis
 mo me'da manmii to mo,
 mmoḡesa ris gwo gom to 'baar
 mo kun minu mii ḡori 'ko'd
 mo be. ⁶ Hila Kristhos a'di ta
 a'di jin ta isiḡ gana/ mo apo/
 gu'b ma Arumgimis mo me'd
 ya/ mo. Dhali ana tana kuḡ
 gu'b piti mo waḡki/ ana mina
 bu'th gwo ki nyen mo, gwo
 gom mom bana jin wukina
 ana a'di jwa i is mo dhali dhu
 'ba/ ki ca mo e mo ma 'teḡ
 kapem bana mo be.

*Asi/ is gom 'Kwani ma
 Arumgimis mo*

⁷ Wakan, me'd gwo jin ok-
 ina Shi/in Dheleladhelel mo
 ki:

Shwane/, ki um mini cik
 'twam piti mo tani

⁸ dhalka dum bum ki 'bi'th
 mo me'd mii jin
 ushkunuwa ush mo

eya tee jin palkunu um mo e
 mombwaasho mo

⁹ e mo yin jin palkina ibabam
 bum aha/ mo

dhali mish miim pem ki yila
 issu/ mo.

¹⁰ Wakan aha/ ci'thkunuwa
 du mo ki 'kwani ma

nyaḡum yil gwansan
 mo,

dhali o gwo mo ki: Uni isa
 yempa/ iikini dheres
 mo eya dum buni mo

dhali uni 'koki mish bway
 pem mo.

¹¹ Me'd jin thulka/ me'da po/
 gwo mo goma nyor
 pem jin deḡga/ mo tani

uni mini 'koki ciḡ mo e mo ma
 si/is pem ki sule/ sule/
 mo be.

¹² Hili ki 'bore/ iwak mo isi
 ciki/ ki jin ḡal 'deḡ kamu/ 'peni
 bwam um mo midi diki 'taki
 ta ga du jin ta thus ki thus
 mo mmo/ ush gwo gam is
 mo, mmosus um mmoḡa'k mo
 'peni bway ma Arumgimis
 jin di ki e mo be. ¹³ Malasiya

malas ka rem 'kup isa yempa/
 mo isi me'd jin tana a'di atee
 jin yuku ka Tee Yan mo, jin

mina miinthus diki he'k jan
 ḡal 'deḡ kamu/ e mo ki mo ma
 he'k em piti mo mmo'bi'th

uma du mo. ¹⁴ Haali/ ana
 pwakkunu to eya Kristhos mo
 waḡki/ ana jasi 'te/ mo mina

bu'th monyḡwam bana jin
 wuna ana a'di i isi ḡwa/ a/
 mo mmoḡel sho'k mo ntagi

'pemen mo, ¹⁵ ki a'di 'konu
 mo mmo/o si'da/ mo ki:

Shwane/, ki um cikki 'twam
 piti mo tani

dhalka dum bum ki 'bi'th mo
 me'd mii jin ushkunuwa ush
 mo.

¹⁶ Ki ija si'da/ uni i'kokin
 mo mmocik a'di mo dhali
 'ko mo mmo/ usha ush mo
 naḡkina/? 'Kona uni ki ta

uni gwansani 'baar mo kun
 dhalki Pam Masir 'pen mo e
 bwan'kwariny mii jin shun

ma Musa ashu/ um bway

mowa? ¹⁷ Dhali ki ija a'di icip'ihki a'di adu ki yila issu/ mo? A'di diki ta uni gwansan kun miiki miinthus mowa, kun ishkina bunḡwar is buni e bwam ma sho mowa? ¹⁸ Dhali ki ija si'da/ ithulkina a'di me'da po/ gwo mo mmo/ o ki uni mini 'koki 'taki ciç mo e mo ma si/ is piti ki sule/ sule/ mo, hili a'di diki ta uni gwansan kun ushki gwo ha e mo mmomii mowa? ¹⁹ Wakan ana parkina uni e mo ki uni molki ciç mo haali/ uni ushki gwo gam is mo be.

4

¹ Wakan, ki gwom piti jin okunu is mo gom ciç jin minu ciç mo e mo ma si/ is piti diki'd mo tani dhalki ana ko/ ka is mo isi ciki/ mo ki jan tal 'deḡ kamu/ 'peni um midi 'taki aḡa/ aḡ mo mmojidhir a'di mo be. ² Haali/ gwom 'boro'd pu'dki'di ana mo jasi me'd jin pu'dki'd e uni mo. Hili gwo jin cikina uni mo tani diki war ki ji gi ha me'd gom uni mo, haali/ a'di diki 'dap ki me'd mo ki monḡam gwo is mo e uni gun ciçki a'di mo be. ³ Haali/ ana kun gamkina gwo is mo tani ciçkina mo e mo ma si/ is yan mo, me'd gwo jin okina a'di mo ki:

Me'd jin thulka/ me'da po/ gwo mo goma nyor pem jin dekga/ mo tani Uni mini 'koki ciç mo e mo ma si/ is pem ki sule/ sule/ mo be,

ba miim piti 'baarkunu mo 'peni monḡa'b jin ka'bkina a'di mony'cesh mo be.

⁴ Haali/ a'di ṭorki gwo mo e

monḡamu/ mo goma cim ma pesu/ mo e bway ki wa cikise/ ki: Dhali Arumgimis siki is mo ka cim ma pesu/ mo 'pena ris to kun ukkina a'di mo be. ⁵ Dhali dok/ e mo yansan mo tani a'di o gwo mo ki:

Uni mini 'koki ciç mo e mo ma si/ is pem ki sule/ sule/ mo be.

⁶ Me'dyin ki mii gi wakan mo tani kun tiya 'kon mmociç mo e a'di ki a'di diki'd naskina/ mo. Dhali uni gwansan kadhamo/ kun bu'thki gwom 'boro'd mo dhali ush me'd mo mmo'koki ciç a'di mo tani haali/ uni warkin ki iman/ ush gwo ha e mo be. ⁷ Dok/ e a'di karki'da teen kamu/ mo mmo/ o gwo mo ki: Shwane/, mmo/ o gwo mo eya Dawuu'd mo, ma isi 'ko'di nnii mo, e gwo kun 'tulkunu mo hila/ ki: Shwane/ ki um ciçki 'twam piti mo tani

dhalka dum bum ki 'bi'th mo.

⁸ Haali/ wakka Yashuu/ midi 'taki ci ki uni mo ma si/ is mo tani Arumgimis midi diki 'taki o gwo goma teen kamu/ jin midi di i'ko'd mo be. ⁹ Wakan a'di iça'bkina ma cim ma pesu/ mo jin mina 'kwani ma Arumgimisi si/ is mo be. ¹⁰ Haali/ a'diyin jin midi ciç mo eya tee jin min ma Arumgimisi si/ is mo tani a'di si'da/ midi dak miim piti mo me'd jin dak ma Arumgimis miim piti mo be.

¹¹ Wakan dhalki ana bira bir mo mmociç mo e mo ma si/ is yan mo, wakan ki jan tal 'deḡ kamu/ midi diki bit mo e 'kusan gwon 'de/ yan jin ushu gwo ha e mo. ¹² Haali/

gwo ma Arumgimis ta gwo jin di ki e mo dhali umi is mo dhali kaaka ki n̄ar̄nar̄ mo mmobol gandala turga/ jin ka'd ka 'ban su/ e ki ka mo mmosuka su'k mo mmokwa/ a kashira/ bwa mo dhali shi/ in mo, dhali gwocor mo dhali noro'd mo, dhali mmonyith gwo kun kulumu ibwa mo dhali ayiseŋ gwo gi 'twa/ ma du mo. ¹³ Dhali ibwambori a'di mo tani to jin ukun̄ kamu/ yisa di'da jin bagkunu 'peni a'di mo, hili aris uni 'baar mo dhunu eya tente/ mo dhali 'kon ki laŋ laŋ mo e bwambori em piti mo, a'di jin mina ana mii us is mo mmomii to mo.

Yesus Ta Dhana Gasiis jin Caaca mo

¹⁴ Me'd jin takina ana ka dhana gasiis jin caaca mo, a'di jin peki'd ki tur mo eya ris momis mo, a'di jin ta'da Yesus mo, jin ta Ya/ ma Arumgimis mo tani, dhalki ana budha a'di ki ri'd mo mmotel sho'k mo e gwom bana jin pina ana mo be. ¹⁵ Haali/ ana tana ka gasiis jin ca'd mo, a'di jin misha isa nyor 'ciŋ mo nyakki moŋ'ka'd is bana mo, a'di jin ta jan tal 'de/ jin palkunu mo ki 'twaŋkal kuku/ mo me'd ana mo tani hili a'di diki mii miinthus mo be. ¹⁶ Wakan dhalki mom bana jin wuna ana a'di jwa i is mo 'dish ana abor mo ki 'dish 'dish mo eya kursi ma malik̄ jin ta ji ma 'the mo, ki ana mina 'taki bu'th momiimii mo dhali gama 'the mo mmowotha/ woth̄ mo ka

tee jin minu mii ta gi a'di mo be.

5

¹ Haali/ iris igasiis kun can ka 'dete/ 'dete/ mo kun kwanykunu mo 'peni bwan̄ 'kwani mo tani uni dhukunu 'pen ka piŋe/ mo gom mii mo gom gway gi 'kwani mo mmo'disha uni Arumgimis is ki mii mo, mmoçi to gun cinu ki me'd mo dhali to kun 'cith̄uwa basa 'cesh mo gom miinthus gi 'kwani mo. ² A'di mishi mii us is ka daran du mo gom 'kwani kun ta pus mo dhali kun thami mii mo, haali/ a'di ki is piti 'kamu ki mo jin 'ka'du is mo. ³ Haali/ gom mii yansan mo tani a'di ka ba/ imidi mii ci to jin cinu mmo'cith̄a/ basa 'cesh mo gom miinthus pitij gana/ mo me'd mii jin nyakka'd ki isi nyak gana/ mo me'd jin miina 'kwani gwansan mo gom miinthus buni mo be. ⁴ Dhali wathin tal 'deŋ kamu/ yisa di'da jin midi kar is piti ki montak̄ yan apo/ is piti mo, hili a'di yuk̄kunu ka Arumgimis mo, jasi me'da yuk̄ jin yuk̄kunuwa Haruun wakan mo be.

⁵ Wakan si'da/ aKristhos diki kar is pitij gana/ ki ca mo mmominu kar a'di ka gasiis jin ca'd mo, hili a'di karkunu 'pen ka piŋe/ mo ki a'di jin oki gwo e a'di mo ki:

/E ta Ya/m pem mo.

Shwane/ aha/ dhotha /e mo.

⁶ Me'd gwo jin ona a'di si'da/ e moŋkamu/ mo ki:

/E tana gasiis jin midi di ki sule/ sule/ mo

mmothuk mii ma Malk-
isaadag i'ko'd mo.

⁷ Dhali ka tee jin bu'thkina a'di bunḡwar is gi 'kwani ki is piti mo tani, aYesus ciki mo ma 'tho jin 'thonu mo dhali di'ba di'b is mo ki 'twa/ jin caaca ki moḡko mo dhali ki jabu'th mo, e a'di jin mishi a'di is ta ki me'd mo 'peni mowu mo, dhali a'di cikḡkunu ko mo gom mii ma gayiin piti jin kogu mo. ⁸ Ba a'di ita Ya/ mo tani a'di da/ arki gwo jin hanu gwo e mo gom to jin 'koshki a'di is ka nyor mo. ⁹ Dhali mmo'borkunu a'di ki 'bor gana/ mo tani a'di warki'd ki 'kusan gi bway gi mowoth ki sule/ sule/ mo e uni 'baar mo kun haki a'di gwo e mo be, ¹⁰ mmo'cemkin ma Arumgimis a'di gway mo mmota agasiis jin ca'd mo mmothuk mii ma Malk-isaadag i'ko'd mo be.

*Arum jin Rumu Apo/ Mo jin
Dhalu Gwoḡ Gana/ 'Pen mo*

¹¹ Gom gwo yansan mo tani ana takina gi gwo kagahara mo mmo/ o mo, a'di jin 'bitha'bi'th mo mmobe'd 'pen ka piḡe/ mo, haali/ um ushkina 'ce ki us mo mmocik a'di mo be. ¹² Haali/ ba um ka tee yansan mo tani um ka ba/ imini 'taki ta imantor gwo mo, hili um mini mii ta gi jan 'deḡ kamu/ mmotor um gwo mo dok/ e isi ki gwo ma bwa nyara/ jin twa/ a/ gi gwo ma Arumgimis mo. Um mini mii ta ga ko mo mmopi mo, yisa mmoshwa maa ki ka'c yisa. ¹³ Haali/ aris 'kwani 'baar ka 'deḡe/ 'deḡe/ mo kun 'ko 'ko'd eya ko mo tani uni daran gi

'twaḡ gwocon mo e gwo jin ta'da kar/ e mo, haali/ uni ta uci mo be. ¹⁴ Haali/ maa jin shwanu ki ka'c mo tani a'di gom 'kwani kun iskin mo be, a'di gom uni gwansan kun ye'thkunu sho'k mo ki gwoḡ gwocon gi bwam buni mo mmobotkina uni ki miim 'boro'd mmokwa'th mo 'peni a'di jin ta thus ki thus mo.

6

¹ Wakan, dhalki ana dhala gwo ma bwa nyara/ kun toru 'pen mo goma Kristhos mo dhali yip 'kupki isi yip gana/ mo e mo jin isuwa is mo, yisa mmomina ana n'thi ton kamu/ dok/ e apo/ mo jin ka'bu/ e mo jin rijuwa du is mo 'peni mii kun wukin mo, dhali moḡgam gwo is 'kup ka Arumgimis mo yisa, ² ki gwo jin yedhu sho'k mo gom gwo gi mo jin lamuwa lam is mo ki miin dhamo/ mo, dhali mo jin 'thikunu mii 'ko'di me'd mo, dhali mompipi 'peni mowu mo, dhali mo jin toru gwon dwall 'twa/ a 'ceḡ ki sule/ mo. ³ Dhali mii yansan a'di imina ana imii mo waḡki/ Arumgimis midi dhal ana bway mo be. ⁴ Haali/ a'di molu mii mo mmotash mii e mo dok/ e gom mo jin rijuwa du is mo gom uni gwansan kun takin gi e ma du kun 'twakki mo ki 'twak jin shi/i'd 'thissa/ mo, uni gun nyokki to gi momis jin cinu ki me'd mo dhali war ki uni gun pwakkunu Shi/in Dheleladhelel mo be, ⁵ dhali uni kun nyokki mo jin 'kunya gwo ma Arumgimis

mo dhali aris mom'bi'th kun mini pu'du/ ki she/ yil mo, ⁶ wakki/ uni mini ci mii jin dhalu gwo 'pen mo, me'd jin 'koshkina uni Ya/ ma Arumgimis jwa mo ki cwany'cithan dhul mo gom gwo ki bwam buni mo dhali 'de'k a'di imis mo ki a'di midu bu'th mo jin wakuwa wak mo be. ⁷ Haali/ mony'cesh jin piki yi'den sho'k mo jin ta'kki 'twa/ me'd ka ris apo/ a'di mo dhali a'di ki dho'th 'cemen to kun ha me'd mo gom gway gi uni gwansan kun korki a'di mo tani mony'cesh bu'thki mom'bor mii 'peni Arumgimis mo be. ⁸ Hili wakki/ a'di dho'thki'da risa 'de/ mo dhali arisa lit mo tani a'di ushki me'd mo dhali 'dishkina 'twa/ mo ki a'di minu jee mo. Dhali 'pemen piti mo tani a'di minu pur ki o'd mo be.

Momish ki Isa Dunj Gana/ mo. Mo ma 'Tej Kape/ mo

⁹ Hili um gun enu mo, aman lalkunu sho'k ki gwo mo eya dum bam mo gom um mo, mmomisha aman tom 'borga/ 'peni um mo kun ta kum bway gi mowoth mo, ba gwo gi wakan mo tani a'di i/okina aman gwo mo be. ¹⁰ Haali/ Arumgimis diki mola kar/e ta mo wakan mmoshampar miin tom bum ki e mo dhali mo/en jin torkina um gom gway piti mo e miin to gun miikina um mo gom uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, me'd mii gun 'kokina um mmomii a'di shwanesan mo. ¹¹ Dhali aman ona bwa ki isi onj gana/

ki um ka 'dete/ 'dete/ mo mini tor mii yan ka daran du mo mmonyitha/ nyith ki mii jin shi/i'd mo mmomish ki isa dunj gana/ gom mo ma 'tej kape/ jin midi di ntagi 'pemen mo be, ¹² wakan, ki um minu 'taki 'koki soroth mo, hili thoki uni gwansan mii mo uni gun takin gi mal mo e gwo kun onu is mo ki mongam gwo is mo dhali ki bwa jin 'kuçu ki 'kari'th mo be.

¹³ Haali/ ka Arumgimis oki gwo is goma Ibrahiim mo me'd jin dara a'di gi jin tal 'denj kamu/ jin eka/ ek ki a'di jin thulkina a'di gwo me'da po/ mo tani a'di ki is piti a'di ki thul a'di gwo me'da po/ ki is pitinj gana/ mo ¹⁴ mmo/o gwo mo ki: Ka jinj gana/ aha/ mina 'bor/e mii mo dhali mar /e is mo be. ¹⁵ Dhali wakan a/Ibrahiim taki'd gi bwa jin 'kuçkina a'di ki 'kari'th mo mmobu'th gwo jin onu is mo. ¹⁶ 'Kwani ka jinj gana/ thulki gwo me'da po/ ki a'di jin caaca mmobol uni e ki is buninj gana/ mo, dhali eya ris gwom buni kun suka uni mo tani gwo jin thulu me'da po/ mo a'di ta gwo jin 'ko'd jin toruwa bora 'cesh mo. ¹⁷ Wakan ka Arumgimis dina gwo ibwa mo mmotor mo jin pina a'di gwo jipi e ki nyanye/ mo gom uni gun mini kal mal gi gwo jin onu is mo tani a'di diki ak buyempam pitinj gana/ e mo gom 'kup bwanj ganam piti mo tani a'di hurki 'pen bway bwa-man mo ki gwo jin thulk-

ina a'di me'da po/ mo be. ¹⁸ Wakan ki gwo kun 'koni su/ kun 'konuki ak e mo tani e mo jin moluwa Arumgimis nyo/ mo ki a'di ta thus mo tani ana kun takina gi mo jin sok-ina ana mo gom jwam bana jin sokina ana mo mmohur mo e a'di mo tani minu 'taki 'bitha du is mo mmobu'th mo ma 'tej kape/ jin karkunuwa bori ana mo be. ¹⁹ Ana takina gi a'di yansan mo mmomish mo ki isa duŋ gana/ mo dhali telu sho'k mo ka kar 'kup tonkuthu'd goma kashira/ mo dhali mo ma 'tej kape/ caan jin jidhirki'd mo dhali ciç mo e mo yan jin kogu mo ib-wampo/ burrinye/ jin karu ka yolol mo mmodik mo e mo, ²⁰ mo caan jin yakin ma Yesus ntwa/ a/ mo gom gway bana mo mmotakina a'di agasiis jin ca'd mo ki sule/ sule/ mo mmothuk mii ma Malkisaadag mo be.

7

Igasiis Thukki Mii ma Malkisaadag mo

¹ Haala Malkisaadag yan jin ta'da malik gi Pan Saliim mo dhali a'di si'da/ ta'da gasiis gi a'di jin Cayaa/ e ki Ca mo jin ta'da Arumgimis mo tani a'di gamki'da Ibrahiim 'kup mo mmodokkina a'di ka nyan'ko'd mo 'peni mo jin 'koshkina a'di imalik mo dhali 'bor a'di mii mo be. ² Dhali e a'di mo tani a/ Ibrahiim ki kwa/ a'di to bwa mo jin 'dapki'da 'dap 'twa/ ka 'kume'd mo 'peni aris to 'baar mo. A'di ta a'di jin twa/ a/ mo ki mo jin luku gway

piti mo jin ta'da malik jin ta'da kar/e mo dhali a'di si'da/ ta'da malik gi Pan Saliim mo, a'di jin onu ki, amalik gi mo ma ku'th is mo be. ³ A'di di'd ki dar gi com mo, walla kum si'da/ mo, walla dar gi gwo jin beledhu gom emen piti mo, dhali a'di si'da/ dara'd gi mo 'pena tee ga mun'kup mo walla 'pemen gi mondiki/em piti mo, hili a'di wana e ki Ya/ ma Arumgimis mo mmotikirkina a'di di mo mmota agasiis ki sule/ sule/ mo be.

⁴ Bahili ma. Cam piti wa'da/. A/ Ibrahiim jin ta'da dhana baba gi 'Kwani ma Israyiil mo ciki a'di to jin 'dapki'da 'dap 'twa/ ka 'kume'd mo 'peni to kun dilunu mo. ⁵ Dhali uni gwansan kun ta emen gi 'Kwani Lawi mo kun bu'thki mo jin tanuwa gasiis mo tani uni ta gi gwonkan jin 'kwarkunu mo e gwonkan jin cinu mo mmobu'th to kun 'dap 'twa/ ka 'kume'd 'peni 'kwani mo, uni gun ta ikam buni mo, ba uni gwansan si'da/ ita emen 'pena Ibrahiim mo be. ⁶ Hili wathi/ yansan jin dara'd gi gwo jin beledhu 'peni emen buni mo tani bu'thki to jin 'dap 'twa/ ka 'kume'd 'pena Ibrahiim mo dhali 'bor a'di mii mo, a'di jin ta gi gwo jin onu is mo be. ⁷ A'di ta gwo jin 'ce'dki'da gagala/ isi nii mo ki gwo jin sugu ki a'di jin gwa'da'd mo tani 'borkunu mii ki a'di jin telki gantha/ mo be. ⁸ Mmahan mo tani to kun 'dap 'twa/ ka 'kume'd

mo bu'thkunu mo ki 'kwani kun mishi wu mo. Mm̄un mo tani ki jan tal 'de/ mo jin teskunu gwo mo ki a'di di'd ki e mo be. ⁹ Jan tal 'deŋ kamu/ midi 'taki o isi gwo ka Lawi ki is piti jin bu'thki to jin 'dap 'twa/ ka 'kume'd mo tani ciki to kun 'dap 'twa/ ka 'kume'd ka Ibrahiim mo, ¹⁰ haali/ a'di diki'd naskina/ e 'penthi'th gi com mo ka Malkisaadag gamki a'di 'kup mo be.

¹¹ Wakki/ mo jin tanu gu ki 'boron ki isi 'bor gana/ mo mishu jidhir mo ki mii gi 'Kwani Lawi ki mo jin tanuwa gasiis mo tani (Haali/ e bwan'kwariny a'di mo tani 'kwani bu'thki gwonkan jin cinu mo) gwo ki wakata iminu dok/ e mii ta mo mmodok sho'k mo goma gasiisa kamu/ mo mmocu mis mo mmothuk mii ma Malkisaadag i'ko'd mo, mmodhal jan 'deŋ kamu/ gway piti e i is mo, mmothuk mii ma Haruun i'ko'd mo?

¹² Haali/ wakki/ mo di'd mo mmo/ak mo jin tanuwa gasiis e mo tani a'di midi mii ta mii jin ŋapuwa ŋap mo jin minu mii aka/ ak e mo e gwonkan jin cinu mo si'da/.

¹³ Haali/ a'din 'de/ yin jin okunu gwo gwansan mo tani a'di cila mo jin tana a'di ja waka kamu/ mo, 'peni a'di jin dina a'din 'deŋ kamu/ ki mii to mo eya gwata/ jin miinu to goma basa 'cesh ki sule/ sule/ mo. ¹⁴ Haali/ a'di mishu eya tente/ ki Tapam bana a'di ta emen 'pena Yahuuda/ mo dhala Musa si'da/ diki o gwon kamkina kamu/ goma

wak yansan gom mo jin tanu igasiis mo.

¹⁵ Gwo yansan a'di warki'd ki isi gwo jin mishu eya tente/ ki mish gana/ mo ka gasiisa kamu/ midi cuyi mis jin mina e waka Malkisaadag mo be, ¹⁶ a'di jin warki'd ka gasiis mo, yisa ki isi gwo jin 'thekkina gwonkana 'thek mo isi gwo gom buŋwar is mo 'peni emen kun tanu mo, hili ki mom'bi'th gi mondiki/ e jin molu dhi'th sho'k mo. ¹⁷ Haali/ gwo onu mo gom a'di mo ki:

/E tana gasiis ki sule/ sule/ mo, mmothuk mii ma Malkisaadag i'ko'd mo be.

¹⁸ Dhali ki me'da kamu/ mo tani gwonkana dhamo/ jin 'kwarkunu mo a'di puunu/ mo haali/ a'di 'ka'dkina is ki 'ka'd mo dhali a'di ta dholgwon mo be. ¹⁹ (Haali/ gwonkan jin cinu mo tani yisa piyi miin kamu/ jin 'boro'd ki 'bor gana/ 'kup ka pije/ yisa.) Dhali ki me'da kamu/ dok/ e mo tani mo ma 'teŋ kapem 'borga/ mo tani a'di waru/ is mo, a'di jin 'dishkina ana Arumgimis is ki a'di mo be.

²⁰ Dhali a'di si'da/ diki di mo ki dar gi gwo jin thulu me'da po/ mo. ²¹ Haali/ unin dhamo/ gwansan kun warkin ki igasiis mo tani uni bu'thki mom buni kun tana uni igasiis mo ki dar gi gwo kun thula uni me'da po/ mo. Dhali hili jan tal 'de/ yansan mo tani a'di bahu gwo mo ki gwo jin thulu me'da po/ mo ki:

Tapa a'di thulki gwo me'da po/ mo

dhali a'di midi diki ak bwam
piti e ki sule/ mo.

/E tana gasiis ki sule/ sule/ mo
be.

²² Mii yansan a'di ki ciya
Yesus mo mmota to jin 'tashu
'twa/ mo gom gwom 'borga/
jin gamu me'd mo jin bolo'da
kamu/ e mo.

²³ Haali/ igasiisa dhamo/
tana ris ka ris ki em buni kun
denju uni mo, haali/ uni dilu
isa bora 'cesh ki wu mo 'peni
miim buni jin tikirkina uni mii
ma gasiis mo. ²⁴ Hili a'di
bu'thki mii, mii jin tana a'di
agasiis mo mmo_{te}l ki sule/
mo, haali/ a'di tikirki di mo ki
sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.
²⁵ Gom 'kup gwo yan mo tani
a'di mishki mii mo isa yempa/
mo mmota uni gwansan is ki
me'd mo, uni kun 'dishkina
Arumgimis is mo ki a'di mo,
haali/ a'di isa yempa/ diki'd
mo mmota amanwoth gwo is
gom uni mo be.

²⁶ Haali/ a'di ha me'd ki han
gana/ mo ki ana mina 'taki ta
ga gasiis jin ca'd gi wakan mo,
a'di jin kogu mo dhali a'di jin
dar gi mii 'ba/ mo dhali a'di
jin dar gi mo jin nyo/o'd mo,
dhali a'di jin kwa/i is mo 'peni
imanmii miinthus mo, dhali
a'di jin karu ki ca mo apo/
momisi 'baar mo. ²⁷ A'di midi
mii diki ta gi jamu/ mo me'd
igasiis gwahan kun cakin mo
mmo'ci_{th} to/e 'kus mo goma
bas jin miinuwa 'cesh isa
yempa/ mo, mmo'ci_{th}i t_{wa}/
a/ mo gom miinthus pitin
gana/ mo dhali yan'ko'd gom
miinthus gi 'kwani gwansan
mo. A'di miiki mii yansan

me'd 'de/ ki sule/ mo ki a'di
ciki is pitin gana/ mo. ²⁸ Ka
jin gana/ gwonkan jin cinu
mo dhuki 'kwani 'pen ka
pije/ mo e mo₇'ka'd is buni
mo mmota igasiis kun can
mo, hili gwo jin thulu me'da
po/ mo jin pu'dki'di 'ko'd mo
'ko'di gwonkan jin cinu mo
tani, a'di karki Ya/ ka pije/ mo,
a'di jin karu mmota a'di jin
'boro'd ki 'bor gana/ ki sule/
sule/ ya ye 'ba/ mo.

8

*Adhana Gasiis jin Ca'd ki
Gwon This jin Gamu Me'd mo*

¹ Dhali shushan gwo yan
jin 'kona ana mmo/ o mo
tani ta gwo jin wa cikise/ mo
be. Ana tana ka gasiis jin
ca'd gi wakan mo, a'di jin
ta jan tal 'de/ jin ca'bki'd ki
me'da bim poros ma kursi
ma malik mo jin ta ji gi a'di
jin Eka/ Ek e momis mo,
² amanmii to mo e mo jin
kogu mo dhali e gu'b cin_{na}
gana/ mo, a'di jin telu ki me'd
gi wathi/ yisa, hili ki Tapa
mo be. ³ Haali/ iris igasiis
kun can uni dhukunu 'pen ka
pije/ mo mmo_{ci} to gun cinu
ki me'd mo dhali mmo'ci_{th}
to/e 'kus mo mmomiiya basā
'cesh mo. A'di gara/ iminu
mii napa nap goma gasiis
yansan mmomii ta gi ton
kamu/ si'da/ jin mina a'di mii
ci mo mmomiiya bas mo be.
⁴ Dhali wakki/ a'di midi 'taki
di e mony'cesh yan mo tani
a'di midi 'taki diki ta agasiis
moyi, haali/ igasiis uni 'kokin
mo mmo_{ci} to gun cinu ki
me'd mo isi ki gwonkan jin

cinu mo. ⁵ Uni bu'thki mii me'd mo mmota ayinyjwa mo dhali a'thintha/ mii mo gom to jin kogu mo jin di'di momis mo. Haali/ ka Musa murki'di nyan gu'b burrynye/ mo tani a'di ye'thkunu sho'k ka Arungimis mo mmo/ o gwo mo ki: Hili ki 'bore/ mo ki /e mini nyan ris to 'baar mo isi ki she/mm jin torkunu /e mo 'peni 'kuwosha turga/ mo be.

⁶ Hili me'd jin wana a'di kan mo tani aKristhos a'di bu'thki mo jin miinu to mo, a'di jin 'boro'd ki isi 'bor jin shi/ i'd mo mmobol jin dhamo/ e mo, me'd gwo jin gamu me'd mo jin doshkina a'di agalany mo mmomii mo jin bolki'da kamu/ e mo, haali/ a'di ruu'kkunu mo ki gwo kun onu is mo kun bolki tiyan dhamo/ e mo be. ⁷ Haali/ wakki/ gwo jin gamu me'd mo jin ta jin twa/a/ mo midi 'taki ta a'di jin dar gi mii 'ba/ mo tani monkamu/ midi 'taki di yisa goma kamu/ jin 'ko'd mo.

⁸ Haali/ a'di gamki mii jin 'ko uni 'ba/ mo ki a'di oki gwo mo ki:

Atee mini pu'du/ mo. A'di ta gwo jin ona Tapa mo.

Ki aha/ mina tel gwo jin gamu me'd jin ta jin this mo nyakki kun Gu'b ma Israyiil mo

dhali nyakki kun Gu'b ma Yahuuda/ mo tani

⁹ yisa mmowa e ki gwo jin gamka/ me'd nyakki ibabam buni mo

ka tee jin suska/ uni ka pije/ ki me'd pem mo

mmoshuyu/ uni bway ka pije/ 'peni Pam Masir mo, haali/ uni 'koki tikir 'ko mo e gwom pem jin gamu me'd mo,

dhali wakan aha/ dinaki ciya hirdhen kamu/ e uni mo. A'di ta gwo jin ona Tapa mo be.

¹⁰ Gwo yansan a'di imiga/ gam me'd ki kun Gu'b ma Israyiil mo

'ko'da tee gwansan mo. A'di ta gwo jin ona Tapa mo.

Dhali aha/ mina kar gwonkan pem jin cinu mo eya dum buni mo

dhali 'kwar uni eya dum ba'dgam buni mo

dhali aha/ mina ta Arungimis buni mo,

dhali uni mini ta 'kwanim pem mo be.

¹¹ Dhali uni yisa mini mii tor 'kwani gwo ka 'dete/ 'dete/ mo, uni kun ta cim buni mo,

walla ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo e ikam buni mo, mmo/ o gwo mo ki: Mishi Tapa mo ma,

haali/ uni 'baar mo mini mish aha/ mo be,

'peni uni kun pisapis mo ntagi uni gun 'bapa'bab mo be.

¹² Haali/ aha/ mina miimii 'kup ki miinthus buni kun miikina uni mo be,

dhali aha/ mina ka miinthus buni e dok/ e yisa.

¹³ Mmo/ ona a'di gwo mo gom gwo jin gamu me'd mo jin ta jin this mo tani mmotu/ ulkina a'di mo a'di jin ta jin twa/ a/ mo me'd jin dhamo/

jin puu'd mo be. Dhali a'di jin ta jin dhamo/ jin warki'd ki jin puuki'd mo dhali wuwa mashira/ mo tani a'di hila/ midi us ki jog mo be.

9

Mo jin Kogu jin Ta ji gi Mony'cesh mo dhali ji gi Momis mo

¹ Dhali isi gwo jin gamu me'd mo jin ta jin twa/a/ mo taki'd gi gwonkan gom mo jin lujuwa luju mo dhali mo jin kogu mo jin ta ji gi mony'cesh mo. ² Haali/ gu'b burrinye/, a'di thosonkunu mo, a'di jin ta jan 'de/ jin di'd ka piye/ mo. E a'di mo tani a'di ita mo jin karkunu tirkina/ ma lamba/ mo, dhala tharabeesa mo, dhali maanjuthu'd jin karu i Buṅ'kus mo, a'di jin yukunu ki Mo jin Kogu mo be. ³ Dhali ibwampo/ mo jin dhunu burrinye/ mmoshir ka makampo/ mo tani gu'b burrinyeṅ kamu/ doshki'd mo jin yukunu ki Mo jin Koguwa Kogi 'baar mo, ⁴ mmotana a'di ka gwaṭa/ gi 'dolkon gana/ mo gom mo jin dukuwa 'bicajwar har mo dhala Sanduuk jin 'koshu is ki 'dolkon gana/ mo i'ko'd gwar piti 'baar mo, a'di jin dhunu gwo jin gamu me'd mo, a'di jin taki'da jji mo jin ta 'dolkon gana/ mo jin dhunuwa manna ibwaman mo, dhali cwa ma Haruun mo jin lu'kki'd mo dhali wosha ba'dga/ ki gwonkan jin gamu me'd mo. ⁵ Dhali apo/ a'di

mo tani carabiim* 'kon mmo-hetha bi apo/ mo jin miinu mii ka the/m me'd mo. Gom to gwansan mo tani ana mola gwo o shwane/ e busho'k mo.

⁶ Mmomiikunuwa ris to gwansan kun nyonkunu mo wakansan mo tani igasiis 'kon mmotikir ii mo e gu'b burrinye/ jin di'd ka piye/ mo, mmothim miim buni kun boṭa uni mii mo kun thidhu mo. ⁷ Hili ki mo jin 'kon ma po/i su/ mo tani a'di ta jasi mo jin min ma gasiis jin ca'di ya mo, dhali hili a'di midi yaki jasi me'd 'de/ ki yil mo, dhali a'di midi ya ki dar ga bas yisa, jin mina a'di 'cith 'kus gom is piti mo dhali gom mii kun thama 'kwani mii mo be. ⁸ Dhali ki mii gi wakan mo si'da/ tani Shi/in Dheleladhelel a'di torke bway e mo jin koguwa ko/ mo, ki a'di dinuki 'ka'd 'twa/ naskina/ mo me'd mii gi gu'b burrinye/ ma piye/ jin doshki'd naskina/ mo ⁹ (a'di jin ta'da shimpira/ mii gom she/ yil yan mo). Isi ki gwo yansan jin miinu ki jin garr mo tani to gun cinu ki me'd mo dhali to gun cinu mo mmo'cith 'kus mo mmomiiya basa 'cesh mo, a'di jin mol 'bor 'twa/ ma du 'bor ki 'bor gana/ mo goma luju jin luju mo, ¹⁰ hili uni ki us mii is mo jasi gom tonte/ mo dhali gom tompi mo dhali aris miin tiya kun lamu is ki she/ ki she/ mo gom gwon dhamo/ mo, uni kun ta mii gun kankunu mo gom buṅgwar is mo, mmo'dap uni 'twa/a 'cesh mo ntagi mo

* 9:5 Carabiim, a'di jin ta to/e jin uku mo jin 'thupki'da kursi ma Arumgimis is ka bim piti mo, mmolun a'di mo gom monycam piti mo.

jin min ma tee irica ri'c is mo.

¹¹ Hili ka Kristhos piki'd mo mmota gasiis jin ca'd mo gom tom 'boron mo kun pu'dkin mo tani yan'ko'd e a'di jin ta gu'b burrinye/ jin bol a'di e ki ca mo dhali jin bol a'di e ki 'bor mo (a'di jin 'konuki uk ki me'd gi 'kwani mo, a'di jin diki ta mo jin ukuwa uk mo e mony'cesh yansan mo)

¹² a'di ci'cki'd me'd 'deŋ gana/ mo gom mmoteya te/ mo e Mo jin Kogu mo, dhali a'di diki budha bas mi mo dhala bas gi ushi bip mo, hili abas pitin gana/ mo, wakan a'di ki bu'th mo jin wanuwa wan 'ba/ki sule/ sule/ mo. ¹³ Haali/ wakki/ bungwar is gi 'kwani kun bulabul mo kukuskunu ka bas mi mo dhala bas ma mor-bip mo dhali ki 'piny gi nas bip mo dhagamki'da dhagam mo gom mo jin minu dhelel bungwar is mo tani ¹⁴ bakata 'te/ imin ma bas ma Kristhos, a'di jin ci is piti ka Arungimis mo ki Shi/in gi mo ma sule/ ya ye 'ba/ mo, a'di jin dara'd gi thalkin mo mmodiki dhelel um 'twa/ ma dum bum 'peni mii kun wukin mo mmomii to goma Arungimis jin di ki e mo.

¹⁵ Wakan a'di ta a'di jin doshki'da galany mo mmota gwon this jin gamu me'd mo. Wakan, ki uni gwansan kun yukkunu mo mini 'taki bu'th mal gi mo ma sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo jin onu gwo is mo, haali/ mowun kamu/ bu'thki mo mo, a'di jin wanki uni 'ba/ mo 'peni gwon dhan mo e bwan'kwariny gwo jin twa/a/ jin gamu me'd mo. ¹⁶ Haali/

wakki/ gwo gi mal jin gamu me'd mo di'd mo tani jwa gi a'din 'de/ yan jin kar a'di mo tani a'di minu mii nyo/ mo be.

¹⁷ Haali/ gwo gi mal jin gamu me'd mo tani a'di bu'thki mo jasi 'ko'di mowu mo, haali/ a'di yisa minu bu'th ki 'bidha, ki com pitin 'de/ yan jin kar a'di mo tani di'd ki e mo naskina/. ¹⁸ Me'd isi kani gwo jin gamu me'd jin ta jin twa/ a/ 'konuki te shoka 'cesh ki dar ga bas mo be. ¹⁹ Haali/ ka ris gwonkan kun 'kwarkunu mo gi gwonkan jin cinu ka 'dete/ 'dete/ mo bakkin ma Musa gwo e 'kwani 'baar mo tani a'di ki budha bas gi ushi bip mo dhali mi mo, nya'kki yi'de/ mo dhala mur ka'bal jin ta'da duk is mo dhali cwa ma 'tasha jal bip mo dhali a'di ki kukusa bas apowa warka/ ki is piti mo dhali aris 'kwani 'baar mo, ²⁰ mmo/o gwo mo ki: Abas yansan a'di ta gwo jin gamu me'd mo jin kan ma Arungimis um gwo mo be.

²¹ Dhali a'di si'da/ ki bway jin nya'ka'd kan mo tani a'di kukuski'da bas apo/ gu'b burrinye/ mo dhali eya aris ton'kul bwa mo kun mishu to mii nycine/ mo goma lun jin lunu mo be. ²² Ka jin gana/ e bwan'kwariny gwonkan jin cinu mo tani aris to 'baar ka woho/ mo tani uni dhelelkunu ka bas mo, dhali ki dar gi mo jin woluwa basa 'cesh mo tani mo jin minu 'taki dhala mure/ gi miinthus gi 'kwani 'pen mo tani mini 'taki di yisa.

Miinthus Karkunu 'Pen ka

*Pije/ ka Kristhos mo Mmomi-
ikunu A'diya Bas mo*

²³ Wakan a'di ta mii jin minu mii napa napa mo goma yinyjwa gi to gi momis mo mmodhelel mo ki mii gwansan kun botu mmothi'th mo, hili to gi momis ki is buni mo tani mmodhelel mo ki mii kun 'cithuwa basa 'cesh kun bol gwansan e mo be.

²⁴ Haala Kristhos a'di cicki'd mo, yisa e mo jin kogu mo jin uku ki me'd gi 'kwani mo, a'di jin ta'da yinyjwa gi a'din 'deŋ gana/ mo, hili e momis ki is pitiŋ gana/ mo tani, hili a'di piki'd mo ibuŋ'kus ma Arungimis mo gom gway bana mo be. ²⁵ Walla yisa mmoçi is piti mo mmorash me'd ka ris mo me'd mii jin miin ma gasiis jin ca'd mo mmociç mo e Mo jin Kogu mo me'd 'de/ ki yil mo ka basi me'd mo jin diki ta jim piti mo.

²⁶ Haali/ wakan mo tani a'di mina isi 'taki 'kosh ka nyor mo mmorash me'd ka ris mo 'peni mo jin ka'bkunu mony'cesh sho'k mo. Hili ki mii gi wakan mo tani, a'di piki'd jasi me'd 'deŋ gana/ mo e 'pemen jin 'ko'd mo gi she/ yil mo mmokal miinthus sho'k ka pije/ mo mmocikina a'di is piti mo mmota to jin 'cithu/ 'kus mo be. ²⁷ Dhali jasi me'd jin karkunu wu gom 'kwani mo mmowu mo me'd 'de/ mo tani dhali yan'ko'd mo jin toru gwon dwall 'twa/ a 'cesh pu'dki'd mo tani ²⁸ wakan aKristhos, a'di jin cikunu mo mmokal miinthus gi 'kwani ka ris me'd 'de/ mo tani a'di midi

piyu/ dok/e me'di su/ mo tani yisa mmo/ us mii is mo gom miinthus mo, hili mmota uni gwansan is ki me'd mo, uni gun gananki 'ba/ ki ganan jin shi/i'd mo mmoçor a'di mo be.

10

¹ Haali/ me'd jin dina gwonkan jin cinu mo mmota a'thintha/ gom tom 'boron kun mini pu'du/ mo, mmodhal mii yansan e i is mo gom jamas gana/ gi to gwansan kun piyi mo ki mii mo tani a'di midi mol mii ki sule/ sule/ mo nyakki mii jin 'cithu/ to/ e 'kus mo mmomiiya basa 'cesh mo jin tikirkunu mii mo mmoçi mo ki yil 'ko'di yil mo mmodhu uni gwansan ki kum 'boron mo mmo'dish mo is mo be. ² Gwo jin ta jiny çac'ckon mo, a/mina uni dak mo mmoçi to jin 'cithu/ 'kus mowa? Wakki/ imanluŋa luŋ uni dhelelkunu mo hila/ tani uni yisa mini dok/e 'ko mo mmota gi 'twa/ ma du gom miinthusa kamu/ mo. ³ Hili e to gwansan kun 'cithu/ 'kus mo mmomiiya bas mo tani gwo diki'd jin kakunuwa ka e mo gom miinthus mo 'ko'di yil 'ko'di yil mo be. ⁴ Haali/ a'di molu mii mo ka bas ma morbip mo dhali mi mo mini 'taki kal miinthus gi 'kwani mo be.

⁵ Haali/ a'di gi wakan mo tani, ka Kristhos pu'dki'd e mony'cesh yan mo tani a'di ki o gwo mo ki:

To kun 'cithu/ 'kus mo mmomiiya bas mo dhali to gun cinu mo

tani /e dina bwa ki o ki
a'di mo,

hili bungwar is mo tani / e
thosonki a'di gom aha/
mo be.

⁶ E mo jin purkunu to jin cinu
mo dhali to kun cinu
gom miinthus mo tani/
e diki bu'th mo jin dina
'ce ki 'kol /e mo be.

⁷ Dhali yan'ko'd aha/ ona gwo
mo ki: Hili mo mo
ma, aha/ pu'dkina mo
mmomii bwam pini
mo, ayy Arumgimis
mo,

me'd gwo jin 'kwarkunu gom
aha/ mo e ari gwo ma
warka/ mo.

⁸ Ki a'di o gwo e ibun'kup
imattaan mo ki: / E walla
dina bwa ki o mo, walla /
e yisa ta gi 'cej kamu/ jin
'kol /e mo gom to gun 'cithu/
'kus mo dhali to gun cinu mo
dhali to kun cinu mmopur
ki o'd mo dhali to gun cinu
gom miinthus mo tani (Uni
gwansan, uni cinu mo me'd
isi gwo gi gwonkan jin cinu
mo be), ⁹ yan'ko'd dok/e a'di
ki mar a'di is mo mmo/o gwo
mo ki: Hili mo mo ma, aha/
pu'dkina mo mmomii bwam
pini mo. A'di puuki mii jin
twa/a/ yan mo tani ki mii gi
wakan ki a'di midi tel jin 'ko'd
sho'k mo be. ¹⁰ Dhali ki bwa
ma Arumgimis yan mo tani
ana dhagamkunu mo ki to
jin cinu jin ta bungwar is ma
Yesus Krsthos mo me'd 'de/ ki
sule/ mo.

¹¹ Dhali igasiis kun cani
'baar ka 'dete/ 'dete/ mo
doshkin isa yempa/ apo/
momiin to mo, mmoçi to

kun rashu mii ki rash rash
mo mmo'citha/ basa 'cesh
mo kun nyakkin kan mo,
uni kun moli miinthus gi
'kwaniny'cesh kal ki sule/
sule/ mo. ¹² Hili ka Krsthos
a'di jin ciki is piti mo mmota
to jin 'cithu/ 'kus mo tani
me'd 'deñ gana/ gom ki sule/
mo gom miinthus gi 'kwani
mo tani a'di ca'bki'd ki me'da
bim poros ma Arumgimis
mo be. ¹³ Dhali yan'ko'd a'di
corki mo mo ntagi 'kup piti
minu 'taki dhu mo mmota
cwa gom sho'k piti jin mina
a'di idhu mo be. ¹⁴ Haali/
gom me'd 'deñ gana/ mo tani
a'di ciki is piti mo mmodhu
aris uni gwansani 'baar mo
kun dhagamkunu mo ki kum
'borgañ gana/ mo gom ki
sule/ mo. ¹⁵ Dhali Shi/ in
Dheleladhelel si'da/ a'di ki o
gwo mo gom ana mo. Haali/
'ko'di gwo jin onu is mo ki:

¹⁶ Yansan ta gwo jin miga/
gam me'd nyakki uni
mo

'ko'da tee gwansan mo. A'di
ta gwo jin ona Tapa mo
ki:

Aha/ mina dhu gwonkan pem
jin cinu eya dum buni
mo,

dhali 'kwar uni e bwam buni
mo be.

¹⁷ Dhali yan'ko'd a'di ki mar
a'di is mo mmo/o gwo mo ki:

Aha/ mina diki ka miinthus
buni e mo dhali miim
buni kun shina uni mii
ki sule/ sule/ mo.

¹⁸ E mo jin dhaluwa mure/
gi miinthus gwansan 'pen
mo tani monkamu/ yisa di'da
dok/e jin minu mii ci to gom
miinthus mo be.

Dhalki Ana 'Disha Mo Is mo dhali Tel Sho'k mo

¹⁹ Wakan iwak mo, me'd jin takina ana ki mo jin wuna ana a'di jwa i is mo mmo-ciç mo e mo jin kogu mo ka bas ma Yesu mo ²⁰ ki miin this mo dhali ki bway gi mii kun 'konu ki e mo jin ka'dkina a'di ki burrinye/yan jin shiru ka yolol mo, a'di jin ta buᅅgwar is piti mo be, ²¹ dhali me'd jin takina ana ka dhana gasiis jin caaca mo e gu'b ma Arumgimis mo tani ²² dhalki ana 'disha mii is mo ka duᅅ gana/ mo mmo'tu'd mo mmomish mo ki isa duᅅ gana/ ki moᅅgam gwo is mo, ka dum bana kun kukuskunu ana ki dhelel dhelel mo 'peni tonthus gi 'twa/ ma dum bana mo dhali buᅅgwar is bana kun lamkunu ki yi'de/ jin ca'bki yidhiᅅ yidhiᅅ mo be. ²³ Dhalki ana budha ki ri'd mo ma 'teᅅ kapem bana jin mina ana pi ki dar gi montosh mo, haali/ a'di jin oki gwo is mo tani a'di ta a'diᅅ gana/ mo be. ²⁴ Dhali dhalki ana si'da/ 'kona isi gwo i bwa mo, ma mo ci'th ci is ki mii ka rem 'kup mo mmo/ena en mo dhali mmomii miim 'boron mo, ²⁵ yisa mmopinykin is gom mo jin tulu is mmonᅅal 'de/ mo, me'd jin boᅅa kun tiya ki mii mo, hili mmo'bi'th ci adu is ka rem 'kup mo, dhali isa yempa/ mo ki nyanye/ mo me'd jin parkina uma Tee e mo mmo'dishkina a'di ki 'dish 'dish mo be.

²⁶ Haali/ wakki/ ana miina miinthus mo mmokal mii ki is mo 'ko'di ana bu'thkina mii jin nyithkina ana gwon gana/

mo tani moᅅkamu/ yisa di'da doᅅ/e jin minu mii 'ciᅅ to/e 'kus mo gom miinthus mo be. ²⁷ Hili mii jin kogu is mo tani a'di 'thoyi mo gi gwon dwall mo dhali o'd jin ca'b ki wur wur mo, a'di jin midi shwa uni kun ta 'kupi 'baar mo be. ²⁸ Wathi/ a'di jin 'ce'dki gwonkan jin cinu ka Musa mo tani a'di wuki'd mo ki dar gi momimii mo ki 'twa/ gi iman/o gwo kun 'koni su/ mo walla ikwara mo be. ²⁹ Ba shi/ ma jisa bala wakata mo a/um kulum gwo ibwa mo ki a'di midi cil she/ mo gom wathi/ jin saki Ya/ ma Arumgimis ki sho'k mo, dhali jin sorki'da bas gi gwo jin gamu me'd mo, a'di jin dhagamkunu a'di mo dhali wak Shi/in ma 'the mo? ³⁰ Haali/ ana misha a'di mo, a'di jin oki gwo mo ki: Mo jin minu tor gwon dwall 'twa/a 'cesh mo tani a'di ta jim pem mo. Aha/ mina gar to 'kusi bway mo. Dhali doᅅ/e, Tapa a'di midi dwall 'kwanim piti gwo mo. ³¹ A'di ta to jin kogu is mo mmomina 'kwani ta'k mo e me'd ma Arumgimis jin di ki e mo be.

³² Hili yuᅅa teen dhamo/ gwansan mo ki 'ko'di um 'kokina e ma du kun 'twakki mo mo tani um 'dim 'kup mo e mii jin 'batha'ba'th jin jwakaᅅki'd ki mo/ isa nyor mo ³³ dhali ka cima tiya mo mmotor ibwambori 'kwani mo mmota businye/ goma sor mo dhali monto'c bwa mo dhali ka cima kamu/ mmogam mii me'd ki uni gwansan kun miinu mii ki shi/ mo wakan. ³⁴ Haali/ um

ko'cki e gom 'kwani habuus mo dhali um bu'thki mo jin dilkunu um to mo kun tana um mo ki bwanj 'kunyga/ mo me'd jin misha um ki um ki is bum tan gi tom bum kun 'boron ki 'bor gana/ mo dhali kun mini 'ko ki sule/ mo. ³⁵ Wakan dhalku/ ki buk is bum mo 'peni mom bum jin wuna uma wuny jwa i is mo, a'di jin ta gi dhan mo jin isha to kumma/ mo. ³⁶ Haali/ um mini mii ta gi mo jin 'dimuwa 'dim 'kup mo wakan ki um mini 'taki mii bwa ma Arumgimis mo dhali bu'th a'di jin okunu is mo.

³⁷ Haali/ um corkina cor mo ari'ceenne/ naskina/ mo

dhali a'din 'deņ kamu/ jin midi pu'du/ mo dhali midi diki ta adiite/ mo.

³⁸ Hili a'dim pem jin ta'da kar/e mo tani midi di ki e e mongam gwo is mo,

dhali wakki/ a'di midi guwa 'kany'cesh ka nyanj'ko'd mo tani

akashiram pem midi dar gi mo jin midi 'kol 'ce mo e a'di mo be.

³⁹ Hili ana 'konaki ta uni gwansan kun mini 'dowa 'kany'cesh ka nyanj'ko'd mo dhali kun 'ce'du sho'k mo, hili ana tana uni gwansan kun ta gi mongam gwo is mo dhali mmodhuwa kashiram bana mo be.

11

Mongam Gwo Is mo

¹ Mongam gwo is a'di imishu ki isa duņ gana/ ki a'di ta to gom mo ma 'teņ

kape/ mo, mmosuka du mo gom to kun 'konuki par e mo. ² Haali/ ki a'di mo tani jwahanj 'kwanin dhamo/ uni bu'thki mo jin nyo/uwa nyo/ mo be. ³ Ki mongam gwo is mo tani ana mishkina gwo 'ban mo ki mony'cesh ukkunu ki gwo ma Arumgimis mo, wakan ki a'di jin parkunu e mo tani ukkunu ki to kun 'koki piyu/ is ka pije/ mo be.

⁴ Ki mongam gwo is mo tani aHabiil a'di miiki'da Arumgimisa bas mo jin mishu bu'th mo mmobol ji ma Kayiin e mo ki mii jin bu'thkina a'di mo jin nyo/ uwa nyo/ mo me'd wathin kar/e mo. Haali/ Arumgimis kalki gwo o mo gom tom piti jin cina a'di ki me'd mo jin bu'thkunu mo. A'di wuki'd mo, hili ki mongam gwo is piti mo tani a'di di'd ki e mo naskina/ mmo/o gwo mo be.

⁵ Ki mongam gwo is mo tani a/ Aknuuk a'di bu'thkunu bway momis mo, wakan ki a'di midi 'taki diki par wu e mo.

Dhali a'di yisa gamkunuwa, haali/ Arumgimis bu'thki a'di bway momis mo. Dhali ntwa/ a/ ki a'di dinuki bu'th bway momis mo tani a'di kalkunu gwo o mo ki a'di miiki to jin 'borki'da Arumgimis bwa mo be.

⁶ Ki dar gi mongam gwo is mo tani a'di molu mii mo mmo'bora Arumgimis bwa i is mo be. Haali/ a'diyin jin midi 'taki 'disha Arumgimis is mo tani midi mii gam gwo is ki a'di diki'd mo, dhali ki a'di midi ci uni gwansan to kun ish kumma/ mo kun naji a'di mo be. ⁷ Ki mongam

gwo is mo tani aNuuh, a'di rumkunu ka Arumgimis mo isi goma yirto jin dina a'di ki mish naskina/ mo tani a'di yipi unu 'kup mo ki monko/ is jin ta'da gayiin mo, a'di ki dhera kur mo gom kun gu'b piti jin minu ta is ki me'd mo be. Ki mii yan mo tani a'di ki mii miiwak gom gwon dwall jin toru gwo 'twa/a 'cesh mo gom 'kwaniny'cesh mo dhali a'di warki'd ka mankal mal gom mo ma kar/ e mo jin pu'dki'd ki mongam gwo is mo be.

8 Ki mongam gwo is mo tani a/ Ibrahiim haki gwo e mo ki a'di yukunu mo mmoya ka pije/ mo e mo jin mina a'di bu'th mal mo. Dhali ki a'di yaki'd ka pije/ mo tani, mo misha a'diya jin yana a'di ya mo? 9 Ki mongam gwo is mo tani a'di warki'd ki yilkina/ e mony'cesh jin onu gwo is mo, e mony'cesh jin diki ta jim pitin gana/ mo, mmoça'b e gu'b burryne/ jin nyanu mo nyakka Is/hak mo dhala Yakuub mo, uni gun ta imankal mal mo nyakki a'di mo ki gwon 'de/ jin onu is mo be. 10 Haali/ a'di hilki'd gom 'penkuman bampa/ jin midi pu'du/ yilan kamu/ mo, a'di jin ka'bu/ mo, a'di jin nyankin ma Arumgimis mo dhali a'di jin ukkina a'di mo be. 11 Ki mongam gwo is mo tani aSaarah, ayim ki is piti bu'thki mom'bi'th mo mmobwaa mo, isi kani ka yim 'baarkina yila dho'th piti mo, haala yim nyithki a'di ki a'di jin ta isin gana/ mo,

a'di jin oki gwo is mo be. 12 Wakan, 'peni wathin 'de/ mo tani, dhali a'di wana e ki wathiny jwa mo tani, emen tana ris ka ris dho'thkunu mo me'da cul gi momis mo dhali wa e ki emen ma si'b kun ishkin e bwaman ma gap mo kun molu deŋ e mo be.

13 Aris uni gwansani 'baar mo wukin mo e mongam gwo is mo dhali yisa bu'th to jin onu gwo isa. Hili uni parki a'di e mo dhali the a'di me'd 'pena dhana/ mo, dhali uni 'kokin mo me'd 'kwani kun 'kon ka pije/ mo 'peni bampaŋ kamu/ mo dhali me'd uni gun 'kon e bwaman 'kwanin tiya mo e mony'cesh mo be. 14 Haali/ 'kwani kun o gwo kan mo tani kar a'di eya tente/ mo ki uni napki mo mo jin minu nyan gu'b buni nycine/ mo be. 15 Wakki/ uni mini kulum gwo ibwa mo gom mony'cesh caan jin iikina uni ka pije/ 'peni cine/ mo tani uni mini 'taki ta gi embula 'borga/ yi mmodok ka nyan'ko'd i a'di mo be. 16 Hili, gom a'di gi wakan mo tani uni 'kokina gwo ibwa mo gom bampa/ jin dina jaro/ ki she/ mo, a'di yansan jin ta bampaŋ tal 'de/ jin ta ji gi momis mo be. Ki mii gi wakan mo tani Arumgimis dina is ki 'the mo ki a'di minu yuk ka Arumgimis buni mo haali/ a'di thosonki uni 'penkuman bampa/ mo be.

17 Ki mongam gwo is mo tani a/ Ibrahiim ki a'di palkunu mo tani ciki'da Is/ hak mo, dhali a'di jin bu'thki gwo jin onu is mo

tani thosonki is mo mmoçi ya/m pitin tal 'deŋ gana/ mo be, ¹⁸ ma e a'di jin onu gwo is mo ki: Eya Is/hak mo tani emen pini minu 'cem gway mo be. ¹⁹ A'di nyithki'd ka Arumgimis mishki 'kwani 'de'k mo isi kani 'peni mowu mo. Wakan, ki gwo jin wayina e kan jin okunu mo ki a'di bu'thki a'di ka nyan'ko'd mo be. ²⁰ Ki mongam gwo is mo tani a/Is/hak 'thoki'd gom mom'bor mii yilaŋ kamu/ apowa Yakuub mo dhala Iisu mo be. ²¹ Ki mongam gwo is mo tani aYakuub ki a'di murki'di wu mo tani a'di 'borki iya/ ma Yuusup mii ka 'dete/ 'dete/ mo, mmogaŋkina a'di is ka 'cesh mo mmoluŋa luŋ mo apo/ 'kucwa jin guna a'di ime'd mo. ²² Ki mongam gwo is mo tani aYuusup ki a'di dina mondiki/ em piti 'kup mo tani a'di torki gwo eya tente/ mo gom ya ma piŋe/ gi Uci ma Israyiil mo dhali a'di ki kan gwo mo gom isi kan piti jin minu kan a'di mo be.

²³ Ki mongam gwo is mo tani aMusa ki a'di dho'thkunu mo tani a'di bagkunu ka ppe 'kupi kwara mo ki icom mo haali/ uni mishkin ka 'ci shina jaro/ ime'd mo. Dhali uni 'koki ko/ is mo gom gwoŋkan ma malik mo. ²⁴ Ki mongam gwo is mo tani aMusa ki a'di caki'd mo tani ushki'd mo mmoyukkunu a'di ki ya/ gi 'bwa/ ma Pirawn mo. ²⁵ A'di ki dhal mii e i is mo mmokwany mo gi mii ma ha'th'ko'd mo nyakki 'kwani ma Arumgimis mo,

ma mmodiki 'kuny bwa mo nyakki uni gwansan e mo jin 'konu ki 'kol 'ce e miinthus mo ki mo jin minu tor sho'k ka pupush mo be. ²⁶ A'di nyithki'd mo ma sor jin 'koshu is ka nyor goma Kristhos mo mmota pa ki pa mo mmobol dhan to gi Pam Masir kun ish kumma/ e mo, haali/ a'di hilki'd gom to jin ish kumma/ jin minu ci mo be. ²⁷ Ki mongam gwo is mo tani a'di dhalki Pam Masir 'pen mo, yisa mmoko/ kina a'di anyor ma malika, haali/ a'di 'dimki 'kup mo mmohilkina a'di a'di jin molu mish mo be. ²⁸ Ki mongam gwo is mo tani a'di karki mo jin penuwa Pe'kupanyolos mo dhali kukusa bas mo, wakan ka Man'ce'da bwanyara/ sho'k mo midi 'taki diki ta uni is ki me'd mo be.

²⁹ Ki mongam gwo is mo tani 'kwani 'cithki Kumma/ Yi'de/ jin ta gi 'Per mo me'd mony'cesh jin kuthaku'th mo. Hili 'Kwani gi Pam Masir, ki uni palki mii mo mmomii mii jin nyakki'd kan mo tani uni loskina yi'de/ mo be. ³⁰ Ki mongam gwo is mo tani adhana gangara/ gi Pa Ariiha bitki'da 'cesh mo 'ko'di uni kukulki a'di is mo ka cim pesu/ mo. ³¹ Ki mongam gwo is mo tani aRahab, a'di jin ta'da yim cal mo, diki 'ce'd sho'k mo nyakki uni gwansan mo, uni gun ush gwo ha e mo, haala yim a'di miiki mii mo mmohan 'kwani kun dhuyunu 'pen mo mmo'kar mo mo be.

³² Dhali ki gwo gi wakatinta

imiga/ o moye? Haali/ mo midi har moyi gom aha/ mo mmotor gwo mo goma Gidyuun mo dhala Barag mo dhala Shamshuun mo dhala Yaptaah mo dhala Dawuu'd mo dhala Samu/iil mo dhali imançi Gwo ma Arungimis kadhamo/ mo - ³³ uni ki mongam gwo is mo tani piki bampan tiya e mo mmobu'th mo, dhali mmotor gwowa 'bora 'cesh mo gom mo jin dhunuwa dhu ka kar/e mo, dhali bu'th gwo kun onu is mo, dhali mu'th aris 'twa/ ma dhop mo, ³⁴ dhali mmo/ us o'd jin bilitki'd ka le'd mo, dhali ye shemen gandala turga/ mo, dhali mmogam mii adu is ki mom'bi'th mo 'peni mon'ka'd is mo dhali war ki a'di jin 'bitha'bi'th mo e mo ma mee mo, dhali dhu 'kwanin tiya kun tana thuruk ma mee mo mmoso mo. ³⁵ Up bu'thki kum buni kun wukin mo ki mompi jin piyunu/ mo. Kun tiya 'koshkunu is ka nyor ka 'cem 'cem mo, mmo/ ush mo bu'th mo, mo jin 'cukuwa 'cuq mo, ki uni mini 'taki piyu mo dok/ e e mondiki/ e jin dina jaro/ ki she/ mo. ³⁶ Kun tiya 'kosha is ka nyor ki mii jin miinu uni ka mak mo dhali kun tiya dorkunu ki yis bip mo dhali isi kani kun tiya dekkunu mo ka makkiya mo dhali kun tiya takina habuus mo. ³⁷ Uni 'koshkunu ki wosh mo. Dhali kun tiya 'cithu/ is bwa ka 'co'colo'c mo. Dhali uni palkunu mo. Dhali uni 'koshkunu jwa mo ki gandala turga/ mo. Uni iikin ki iiny ca/ mo mmo'tamkina uni

ayi'c ka'bal i is mo dhali ayi'c mi mo, mmo/ii is 'terj gana/ mo, dhali mmoto'ckunu uni bwa ki mii ma ha'th'ko'd mo - ³⁸ Gom uni mo tani mony'cesh diki ha me'd mo. Uni takina ca/ mo e bwam ma si'b mo dhali e mon'kuwosha turga/ mo dhali eya risa jurum wosh mo dhali e jis ga/ gi mony'cesh mo be.

³⁹ Dhali aris uni gwansan mo, ba uni nyo/u ki nyo/ jin 'boro'd gom mongam gwo is buni mo tani uni 'koki bu'th to kun onu gwo is mo be. ⁴⁰ Haali/ Arungimis parki to e ntwa/ a/ mo jin 'boro'd ki 'bor gana/ mo gom ana mo ki uni minu 'taki 'koki dhu ki uni kun isin mo ki dar gi ana mo be.

12

*Ajisa gi Tapa jin Yedha A'di
'Kwani Sho'k mo*

¹ Wakan, me'd jin 'kamkunu ana ki dek ka dhana rak gi iman/ o gwo mo tani dhalki ana si'da/ thadha aris tom bana 'baar mo kun ditadi' ka 'dete/ 'dete/ mo dhali miinthus kun tana junyu/ ki ana ki 'dish 'dish mo dhali dhalki ana sona ki bwa jin 'kuçu ki 'kari'th mo mmopar sho'k mo gom to jin di'da bori ana mo be, ² mmohil 'kup ka Yesus mo a'di jin ta'da 'kar'kup mo dhali a'di jin midi thim mongam gwo is bana mo, ma a'di gom mon'kuny bwa jin diki'da bori a'di mo tani a'di 'dimki 'kup mo gom cwany'cithan dhul mo mmorukkina a'di mo jin 'thenu is mo dhali a'di

ca' bki'd ki me'da bim poros ma kursi ma Arumgimis mo be.

³ Nyithi/ a'di mo, a'di jin 'dimki 'kup mo 'peni imanmii miinthus mo kun ta 'kup ki 'kup ki a'di kan apo/ a'di mo, wakan ki um mini 'koki ca mo e mo jin wunu is e mo walla eya dum bum jin mina buye/ i'thi mo. ⁴ E mom bum jin askina uma shir shir apo/ miinthus mo tani um 'koki ro'c a'di naskina/ mo mmopu'd mo e shushan mii jin mina umi wola bas buma 'cesh mo be. ⁵ A/dhali um naki mo jin malasu um mo jin yukunu um ki iya/ mowa? mmo/ o gwo mo ki:

Ya/m pem dhalku/ ki halipa jisa jin yedha Tapa /e sho'k mo
walla dhalku/ ki sul mo jin 'bidhu/e adu is mo ki/e cinuwa jisa ki a'di mo.

⁶ Haali/ Tapa a'di ki ciya jisa jin yedhu wathi/ sho'k mo a'di jin ena a'di mo be.

dhali dor aris iya/ ka 'dete/ 'dete/ mo, uni gun bu'thkina a'di mo be.

⁷ A'di ta'da jisa jin yedhu wathi/ sho'k mo jin mina umi mii 'dim 'kupi cine/ mo be. Arumgimis miiki um mo me'd iya/ mo. Haali/ ya/ jana nala/ di'd jin dina com ki ciya jisa mo? ⁸ Wakki/ um dhalu ki dar ga jisa jin cinu mmoye'th um sho'k mo tani, a'di jin pwa'kununu mo gom 'kwani 'baar mo tani, wakan um ta uci kun 'kon ki la'a/ mo dhali um 'koki ta iya/ mo be. ⁹ Ki gwo yansan

jin 'ce'de'd apo/ mo tani ana takina gi ibabam bana mo e mony'cesh mo mmo'ci ana ajisa mmoye'th ana sho'k mo dhali ana takina uni mo be. Dhali bunya/ mina ana 'koki 'dap 'twa/ mo eya Babam bana gi ku gi shi/in mo dhali 'ko mowa? ¹⁰ Haali/ uni ciki ana ajisa jin yedhu ana sho'k mo ki ari mo mo me'd jin ona bwa uni mo. Hili Arumgimis ciki ana ajisa jin yedhu ana sho'k mo gom mom'boro'd bana mo, ki ana mina pwa'k mondhelel piti mo be. ¹¹ Gom ari mo mo tani arisa jisa kun cinu mmoye'th ye'th sho'k mo tani wana e ki jin 'koshu ka nyor mo, ma mmodhal bway 'kunyga/ e i is mo. Yan'ko'd mo tani a'di ki gwono'd maman gi mo ma kar/e mo jin ta mo ma ku'th is mo e uni gwansan kun ye'thkina a'di sho'k mo be.

Arum jin Rumu Apo/ 'Kwani kun Wakina 'The ma Arumgimis mo

¹² Wakan 'deki me'd bum kun 'kon ki polkon mo dhali 'bithi 'kupa'dupun bum kun miin ki 'ka'da/ 'ka'da/ mo ¹³ dhali dhuyi bway tur ka ji sho'k gom sho'k bum mo, wakan ki a'di jin ta njwol mo tani minu 'taki 'koki kar ka pi'e/ 'peni gwocor mo, hili mmodhal mii e i is mo mmowa'a/ wa'c mo be. ¹⁴ Biriya bir mo gom mon'ku'th is mo nyakka ris 'kwani 'baar mo dhali gom mo ma dhelel mo, a'di jin mola wathin kamu/ par Tapa e ki sule/ mo ki dar gi a'di mo be. ¹⁵ Mishi gwo 'ban mo ki

wathin tal 'deŋ kamu/ midi diki ush me'd mo mmobudha 'the ma Arumgimis mo, dhali dar gi mo ma birman jin ka/ aka/ mo mmo'ka ale/ mo dhali rak monto'c bwa mo dhali ki a'di mo tani aris 'kwani ka ris warkin ki uni kun shi/u is mo be, ¹⁶ dhali ki wathin tal 'deŋ kamu/ midi diki mii mii jin miinu miinyal mo walla diki dhu mii kun kogu mo, me'da Iisu mo, a'di jin yolki mo ma bwanyaram piti ki tonte/ jin shwanu 'te/ mo be. ¹⁷ Haali/ um mishkin ŋ'ko'd ki a'di ona bwa ki mal gi mom'bor mii mo tani a'di wak'kunu mo haali/ a'di diki gam bula kamu/ mmorica du is mo, ba a'di ŋapki a'di ki bur bur ki jabu'th mo be.

¹⁸ Haali/ um 'koki pu'd mo e wosh jin minu ta is ki me'd mo, a'di jin ta o'd jin shwa'd ka le'd mo, dhali mondhurumi'd mo dhali mondhurumi'd jin 'cethki'da 'tum mo dhali apunthar jin 'theki'd mo ¹⁹ dhali ko ma poome/ mo dhali 'twa/ jin ta gi gwo kun tu'c imancik uni mo mmodot' gwo mo ki gwo gwansan minu 'koki oku/ ki thatha/ thatha/ mo gom uni mo be. ²⁰ Haali/ uni moli 'dim 'kup moyi gom gwoŋkan yan jin cikunu mo jin o gwo mo ki: Wakki/ isi kani tombwaasho midi mumber wosh yan ki is mo tani a'di minu 'kosh ki wosh mo be. ²¹ Ka jin gana/ nyca/, wakan mo, mo jin koguwa ko/ is diki'd mo e bwambori jis/ em piti mo ka Musa o gwo

mo ki: Aha/ deekina is mo ki monko/ is kagahara mo be. ²² Hili um pu'dkin mo e 'Kuwosh ma Sihyuun mo dhali e 'penkuman Bampa/ ma Arumgimis jin di ki e mo, a'di jin ta bampa/ gi momis jin ta Pa Urushaliim mo, dhali eya ris iman'doyu gwom piti kun molu deŋ e mo eya dhana tul 'kup kun tula uni is mo be, ²³ dhali eya dhana tul isa kamu/ gom uni kun tana bwanyara/ mo, uni gun 'kwarkunu gway mo eya warka/ gi momis mo, dhali eya Mandwall gwo mo a'di jin ta'da Arumgimis gom 'kwani 'baar mo, dhali eya ris shi/in gi 'kwani kun tana kar/ e mo kun dhunu ki ku gun iskin mo, ²⁴ dhali eya Yesus mo, a'di jin doshki'da galany mo gom gwo jin ta jin this jin gamu me'd mo, dhali e mo jin kukuskunuwa bas mo jin onu gwo ki o ma aane/ mo ka bas yan bol ji ma Habiil e mo be.

²⁵ Hili um ki 'bore/ mo. Dhalki a'di ki ush mo, a'di jin torki um gwo mo. Haali/ wakki/ uni 'koki ye mo ki uni ushki a'di gwo mo, a'di jin rumki uni ki gwo mo e mony'cesh yan mo tani ba ana bala mina ye kata mo wakki/ ana mina wak a'di mo, a'di jin rumki ana ki gwo mo 'peni momis mo? ²⁶ 'Twam piti a'di yikinki mony'cesh is mo me'dyin mo. Dhali hili shwane/ a'di oki gwo is mo mmo/ o gwo mo ki: Aha/ dok/ e mina yikin jasi mony'cesh is mo yisa, hili si'da/ momis mo be. ²⁷ Gwo

gwansan kun on ki: Aha/ dok/e mina, ba/ tani uni 'kayi gwo 'kus mo goma joç jin joçu/ mo gom is jin yikinkunu mo, me'd gwo jin onu gom to kun ukkunu mo, ki mii gi wakan mo tani ki to kun molu yikin is mo tani mini 'taki 'ko mo be. ²⁸ Wakan mo, dhalki ana tana gi mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo gom mmobu'th 'penkuman bampa/ jin molu yikin is mo dhali wakan dhalki ana çina Arumgimis mo jin luñuwa luñ mo jin mishu bu'th mo ki mo jin tuçuwa tuç mo dhali ki moñko/ is mo. ²⁹ Haali/ Arumgimis bana a'di shwa'd ki o'd ki bar bar mo be.

13

Miin To kun Miinu ki 'Bore/ mo 'Borki'da Arumgimis Bwa mo

¹ Dhalki mo/en jin en ma waç ka rem 'kup mo tikir di mo. ² Dhalku/ ki mii mii ma pinykin is mo mmo'tor mii jin minu ta gu'b bum ñal mo goma ris yilkina/ mo, haali/ gom mii gi wakan mo tani kun tiya suski iman'doyu gwo gu'b buni mo ki mii jin molkina uni uni mo be. ³ Kayi uni gwansan e mo kun 'kokin eya sijin mo, ma me'd jin nyakkina um 'ko eya sijin nyakki uni mo. Dhali nyakki uni gwansan kun miinu ka jin thus e mo, haali/ um si'da/ nyakki 'ko e buñgwar is mo be. ⁴ Dhalki mash jin mashu ki mash gana/ mo karu ki montaki bwaman umi 'baar mo dhali dhalki mo gi miinu miimash karu ki jin çogu

mo haali/ Arumgimis midi dwall gwo mo gom uni gun ha'k'pen 'ceñ gwañ mo dhali up kun ta kumana 'ka mo dhali uni gun mii miinyçal mo. ⁵ Dhuyi moñ'koki/ em bum ki 'kus mo 'peni mo jin enuwa guurush mo dhali kapi um mo ki to jin tana um mo, haali/ a'di oki gwo mo ki: Aha/ mina diki ush me'd ki sule/ sule/ mo gom um mo walla aha/ mina diki dhal um 'pen mo be. ⁶ Wakan, ana mina kar dhan mo jin wuna ana a'di jwa i is mo mmo/o gwo mo ki:

Tapa a'di ta'da Manwoth pem mo be.

Dhali aha/ mina diki ta ko/ is mo.

Ki to gi wakata imina 'kwani mii aha/ mo?

⁷ Kayi imanshu/um bway e mo, uni gwansan kun oki um gwo ma Arumgimis mo dhali nyithi/ adu'd mii mo gom moñ'koki/em buni mo dhali thoçiya thoç mo gom moñgam gwo is buni mo. ⁸ Yesus Kristhos ta a'di ma tili/ mo dhali ji gi shwane/ mo dhali gom ki sule/ sule/ mo, a'di jin diki war mo. ⁹ Dhalku/ ki ta uni kun minu susi per mo ki gwo kun toru kun 'kona e ki she/ ki she/ mo dhali kun molu mo naskina/. Haali/ a'di 'boro'd mo ka du minu 'bi'th is ka 'the mo, yisa ki tonte/ mo, a'di jin midi diki ha me'd mo gom uni gun shwaki uni mo. ¹⁰ Ana tana ga gwaça/ jin miinuwa basa 'cesh mo, dhali 'peni a'di mo tani uni gun miiki to mo gom gu'b burinye/ mo tani 'konuki dhal

bway mo mmoshwa to mo be. ¹¹ Haali/ bunḡwar is gi to/ e gwansan kun wolkuḡuwa bas buni kun kalkunu mo e mo jin kogu mo ka gasiis jin ca'd mo gom mii kun 'ciṡhu/ a'di a'cesh mo gom miinthus mo tani uni ci'thkunu ki o'd mo ka pije/ 'peni gu'ba'ku/ mo be. ¹² Wakan Yesus si'da/ 'koshkina is ka nyor mo ka pije/ mo 'peni 'twaḡkala goḡ mo, ki mii gi wakan mo tani ki a'di mididi dhagam 'kwani ka bas pitinḡ gana/ mo be. ¹³ Wakan, dhalki ana kala ya ka bor mo e a'di ka pije/ mo 'peni gu'ba'ku/ mo, mmokala sor jin minu sor ana gom a'di mo be. ¹⁴ Haali/ mmahan mo tani ana dara gi 'penkuman bampa/ jin ta a'di jin mididi ki sule/ sule/ mo, hili ana simma 'penkuman bampa/ e mo jin mididi pu'du/ mo be. ¹⁵ E a'di mo tani dhalki ana si'da/ tikira 'ko mo mmoḡi mo jin miinuwa basa 'cesh mo mmoḡa Arungimis mo, a'di jin ta gwo mo kun mini pi 'peni 'twam bana kun ta maman mo 'peni mo jin nyithu/ gway piti mo be. ¹⁶ Dhalku/ ki mii mii ma pinykin is mo mmomii mii kun 'boron mo dhali mmopwak to bwa mo a'di jin tana um mo, haali/ ki to gi wakan kun 'ciṡhuwa basa 'cesh mo tani a'di 'borki'da Arungimis bwa mo be.

¹⁷ Hayi uni gwo e mo uni kun tana shu/um bway gom um mo dhali 'dapi 'twa/ a 'cesh e uni mo. Haali/ uni 'kon mo mmotima kashiram bum mo me'd 'kwani kun 'kokin mo kun mini mii ci gwo mo. Dhalki uni mii a'di

yansan ki bwan 'kunya/ mo, dhali yisa ki bwa kun bitu ka lunḡu'b yisa, haali/ a'di mididi 'taki diki ta shi/ miim 'boro'd gom umi.

¹⁸ 'Thoyi gom aman mo, haali/ aman misha ki isa duḡ gana/ mo ki aman dhelelkina 'twa/ ma dum bam ki dhelel mo mmo/ o bwa mo mmomii mii kun minu taka tak mo eya ris to 'baar mo be. ¹⁹ Aha/ tirrishkina gwo ka daran du kagahara mo ki um mini mii to gwansan mo, ki mii gi wakan mo tani ki aha/ minu 'taki waru/ mii is ka nyan'ko'd mo e um mo ki 'dishe/ mo be.

Mom'bor Mii jin Dhalu Me'da Po/ 'Kwani mo dhali Monthe Me'd ki Kwalany mo

²⁰ Shwane/ dhalka Arungimis gi moḡku'th is, a'di jin guyi Tapa Yesus bana 'peni mowu mo dok/ e, a'di jin ta'da Amanhil ka'bal, ka bas gi gwo jin gamu me'd jin mididi ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo ²¹ mmote um ka ris to kun 'boroni 'baar mo ki um mini mii bwam piti mo, mmo/umkina a'di e um mo a'di jin 'bor a'di bwa mo e bwambori jis/ em piti mo, eya Yesus Kristhos mo, e a'di jin mina monyca icil ki sule/ sule/ mo dhali ki sule/ sule/ mo. Amen.

²² Aha/ yipa 'kup 'kupki um iwak mo. Thonaa/ me'di 'ko'd mo ki gwom pem jin malaskika/ um mo haali/ aha/ 'kwarkina um gwo ki e 'pe'pere/ mo. ²³ Um mini 'taki mish gwo 'ban mo goma kam bana ka Timuthawuus

mo gom 'cuk jin 'cukunu
 a'di mo. Ki a'di mo tani aha/
 mina par um e mo wakki/
 a'di midi pu'du/ ki 'dishe/ mo
 be. ²⁴Theki aris imanshu/um
 bway me'd mo dhali aris uni
 gun dhunu ki she/ ki dhelel
 dhelel mo. Uni gwansan kun
 pu'dkin mo 'peni Pa Ithaaliya
 mo hashki um monthe me'd
 mo be. ²⁵A'the midi di gom
 umi 'baar mo. Amen.

Gwo jin 'Kwar ma YAKUUB mo

Monthe Me'd mo

¹ AYakuub jin ta cinjina/
ma Arumgimis mo dhali
Tapa Yesus Kristhos mo be.

E uni kun 'kon ma waki
'kume'd i'ce'dka su/ mo uni
kun cekerunu bwa mo.

Monthe me'd mo.

Monjam Gwo Is dhali Mo jin Dhunu Is ki Gwa'd mo

² Kari bwanj 'kunyga/ mo
ma, iwak pem, ki um jemki
'kup ki mompal ki she/ ki
she/ mo. ³ Haali/ um mishkin
ki mompal gi monjam gwo
is bum pucurki'd mo mmotel
sho'k mo be. ⁴ Dhali dhalki
mo jin telu sho'k mo 'tu'da/
mo jin pucuru mo ki um
mini ta kum 'boran gana/
mo dhali ta kun thimin mo
mmo'koki har tonj kamu/ mo.

⁵ Wakki/ jan tal 'denj kamu/
'peni bwam um hara moyuk
mo tani dhalki a'di dot'o'da
Arumgimis mo a'di jin ciki'da
ris 'kwani ka dunj gana/ mo ki
dar gi nadhun mo dhali a'di
minu ci a'di mo be. ⁶ Hili
dhalki a'di dot a'di ki monjam
gwo is mo ki dar gi bwa
jin shinu 'kup mo haali/ a'di
jin shina bwa 'kup mo tani
wana e ki yi'denj kumma/ jin
bir bakal mo jin boru mo
dhali jin 'dasha 'tham mo be.

⁷ Haali/ wathi/ caan midi mii
diki mii tosh ki a'di midi bu'th
tonj kamu/ 'peni Tapa mo.

⁸ A'di jin 'kona bwa isu/ mo

dhali a'di jin gwakalki ya mo
e bway piti 'baar mo.

⁹ Hili dhalka kana
ha'th'ko'd ki kar mo mmokar
'bam piti ki ca mo e mo jin
karu a'di ki ca mo ¹⁰ dhali
a'di jin ta pa ki pa mo e mo
jin karu a'di ki gwa'd mo
haali/ me'd jandi/ ma sho
mo tani a'di midi la pe mo
be. ¹¹ Haala tente/ sulu'd mo
ki mom'ba'th piti jin shi'bili
to mo dhali a'di ki kutha
sho mo dhali jandim piti
raskin mo dhali jarom piti
'ce'dkunu sho'k mo. Wakan
si'da/ wathi/ jin ta pa ki pa mo
midi us mo ki jog e bway piti
jin ura a'di to isho'k mo be.

Mo jin Paluwa Pal mo

¹² Mom'bor mii gom wathi/
jin 'dimki 'kup mo e mompal
mo haali/ ki a'di mishki mom-
pal mo tani a'di midi bu'th
tonj'kup gi mondiki/e mo a'di
jin on ma Arumgimis gwo
is gom uni gwansan kun eni
a'di mo be. ¹³ Dhalku/ wathin
kamu/ ki dhal bway mo ki a'di
palu mo mmo/o gwo mo ki:
Aha/ pal ma Arumgimis mo.
Haali/ Arumgimis molu pal
ki tonthus mo dhali a'di ki is
piti si'da/ diki pal jan tal 'de/
mo be. ¹⁴ Hila ris 'kwani ka
'dete/ 'dete/ palkunu mo ki
a'di jin diri'da dir mo dhali
cesha bwa en'dap buni mo
be. ¹⁵ Dhali yan'ko'd mon'dap
e ki a'di bwaakunu mo tani
a'di dho'thki miinthus mo
dhali miinthus ki a'di caki'd
mo tani kalki mowu mo be.

¹⁶ Dhalku/ ki ta uni gun
hegu e mo ma, iwak pem
kun enka/ mo. ¹⁷ Aris tom
'boron gun cinu ki me'd mo

kun ta kum 'borgaŋ gana/ mo tani uni 'peni momis mo mmothulu/ mo 'pena Baba gi moŋkush mo. E a'di mo tani mo jin a_kuwa a_k yisa di'da walla ala piyi'd si'da/ 'peni mo jin tukuwa tu'k mo. ¹⁸ 'Peni bwam pitiŋ gana/ mo tani a'di ki dho'th ana mo ki gwoŋ gana/ mo ki ana mina ta man kun t_{wa}/a/ 'peni mo/uk piti mo be.

Gwo jin Cik_u dhali Mii Gwo mo

¹⁹ Mishi gwo yan mo ma, um iwak pem kun enka/ mo. Dhalka ris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mer is mo ki jahanne/ mmocik gwo mo dhali cori naskina/ mo dhali o gwo mo dhali cori naskina/ mo dhali miiya nyor mo. ²⁰ Haala nyor jin miina wathi/ mo tani a'di diki ta to jin mii mo ma kar/ e goma Arungimis mo. ²¹ Dhali ki mii gi wakan mo tani dhuyi aris tony nyogga/ 'pen ka pije/ mo dhali mii kun 'coka'cok kun ishin ka enthus mo dhali bu'thki mo jin dhunu is ki gwa'd mo gwo jin sinu mo a'di jin mishki'da kashiram bum woth mo.

²² Hili tayi imanmii gwo mo ma dhali dhalku/ ki cik gwo jasi 'te/ mo mmohe'k is bum e mo. ²³ Haali/ wakki/ wathin 'de/ jin cik jasi gwo 'te/ mo dhali diki mii a'di mo tani a'di wana e ki wathi/ jin hili jis/ em piti jin dhodhu a'di mo eya hiljaro/ mo. ²⁴ Haali/ ki a'di hilki is piti mo dhali ya mo tani dhali ki jahanne/ a'di ki this mohil jin wana a'di

kan e mo be. ²⁵ Hili a'di jin tu gwoŋkan jin cinum 'borgaŋ gana/ mo tani a'di jin ta ji gi kara'da kar ki 'kus mo dhali a'di jin 'dim 'kup mo mmodiki cik jasi gwo 'te/ mo mmothis a'di e mo tani hili mii a'di yan jin miinu mo tani a'di iminu 'bor mii mo e a'di jin miikina a'di mo be.

²⁶ Wakki/ wathin kamu/ kulum gwo ibwa ki a'di ta'da manluŋ to mo dhali diki 'kalitha le'd piti mo tani hili a'di he'kki'da dum piti e mo, mo jin luŋa wathi/ yan mo tani a'di ta mii jin miinu ki pe'th mo be. ²⁷ Mo jin luŋu aluŋ jin dheleli'd mo dhali jin dinuki shi/ ki mii gi wakan mo ibwambor ma Arungimis mo dhali Ababa a'di wa cikise/ mo be: mmohil gom uni gun tana thipa/ i e mo dhali uni gun wuna ikath mo e monto'c bwam buni mo dhali mmokar is pitiŋ gana/ mo ki dar gi monyogga/ mo 'peni mony'cesh mo be.

2

Gwo jin Rumu Apo/ Mii gi Miinuwa Mii ka Gwar 'De/ mo

¹ Iwak pem, dhalku/ mii ki mii ka gwar 'de/ mo me'd jin bu'thkina um moŋgam gwo is mo e Tapa Yesus Krithos bana mo, a'di jin ta Tapa gi monyca mo. ² Haali/ wakki/ wathin kamu/ ta gi 'dolkon to me'd mo dhali hi'th burrinye/ jin bol tiya e ki 'bor i is mo mmoyayu/ e gu'b gi montul is bum mo tani dhali wathin kamu/ jin hatha'ko'd hi'th burrinyem porkin pu'dki'd

mo si'da/ tani ³ dhali um ci a'di jin hithi burrinye/ jin bol tiya e ki 'bor ahirdhe/ mo dhali o gwo mo ki: Ca'bi imahan mo ma gana, dhali um ka yiha/ ki o wathi/ jin hatha'ko'd gwo mo ki: Doshi mmattan, walla, Ca'bi e sho'k pem mmahan mo ma tani ⁴ 'kona um ki mii to ka kwam bwa wakan e bwam is bum mo dhali ta imandwall gwo gom gwonthus kun kulumkina um ibwa mo 'taa? ⁵ Dhuyi 'ce mo ma, uma wak pem gun enka/ mo. Din ma Arumgimis ki kwany uni gwansan kun hatha'ko'd e mony'cesh mo mmota pa ki pa mo e mongam gwo is mo dhali mmota imankal mal gi bampa/ gi momis jin okina a'di gwo is gom uni gwansan kun eni a'di mo 'taa? ⁶ Hili um this wathi/ jin hatha'ko'd mii mo. A'di diki ta unim pa kun 'cwar umma? A'di diki ta uni gun dir um e mo jin dwallu gwo mo 'taa? ⁷ A'di diki ta uni gun wal gwo sora po/ gway yan ki a'di jin taku mo jin yuku um mo 'taa?

⁸ Wakki/ um ka jin gana/ thimki gwonkan ma malik mo isi me'd Gwo ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo ki: / E mini en amannyak ca'b pini me'd is pini gana/ mo tani um miin ki 'bore/ mo be. ⁹ Hili wakki/ um mii mii ka gwar 'de/ mo tani um miiki miinthus mo dhali um waka gwonkan jin cinu mo me'd 'kwani gun dhanke gwo mo be. ¹⁰ Haali/ a'di yin jin dhuki gwonkan jin cinu mo ka 'dan'dap mo hili i/ush me'd

mo gom jan tal 'de/ mo tani a'di wara'd ki wathi/ jin dina mii i'ba/ mo gom uni 'baar mo be. ¹¹ Haali/ a'di jin o gwo mo ki: Dhalku/ cal ki mii mii mo ma, a'di si'da/ o gwo dok/ e mo ki: Dhalka 'kosh ki mii 'kosh mo ma. Wakki/ /e diki mii miinyal mo hili i'kosha 'kosh mo tani /e waran ka mandhan gwonkan jin cinu mo be. ¹² Wakan oyi um gwo mo dhali miyi to mo wakan me'd uni gwansan gun minu dwall gwo mo 'ko'di gwonkan jin dhu'da dhu ki 'kus mo. ¹³ Haali/ gwon dwall a'di dar gi mo jin minu miimii mo e a'di jin diki tor momiimii mo. Hili momiimii ta mo jin pinu mii e apo/ gwon dwall mo be.

Mongam Gwo Is ki Dar gi Mii mo tani A'di Wu'd mo be

¹⁴ Dhali gwo bala nyo/ u kata mo, iwak pem mo, wakki/ wathi/ o gwo ki a'di ta'd gi mongam gwo is mo hili idiki mii to mo tani a/ mina mongam gwo is piti ita a'di is ki me'd mo 'taa? ¹⁵ Wakka kan walla 'bwahan hatha to hi'th 'ko'd mo dhali dar gi tonte/ mmoshwa mo tani ¹⁶ dhali jan 'de/ 'peni um o uni gwo mo ki: Iiku/ ki monku'th is mo ma, dhali, 'Bathi is ki 'ba'th mo, dhali, 'Tu'di/ mo, ki dar gi to jin cinu um uni mo mmota mo gom bunqwar is buni mo tani a/dhali mii yan a'di nyo/ u ki 'bore/ 'taa? ¹⁷ Wakan si'da/ mongam gwo is ki is piti mo wakki/ a'di dinuki mii to mo tani a'di wu'd mo be.

¹⁸ Hili wathin 'den kamu/ midi o gwo mo ki: / E tan gi mongam gwo is mo dhali

aha/ tana gi mii mo. Tor aha/ mongam gwo is pini ki dar gi miim pini mo ma dhali aha/ ki miim pem mo tani mina tor / e mongam gwo is pem mo be. ¹⁹ / E gami gwo is ka Arungimis tal 'de/ mo. /E miin ki 'bore/ mo be. Me'da rum thus kun nyo/on si'da/ gam gwo is mo dhali cuna is ki thunthur mo. ²⁰ / E ona bwa ki to minu tora, /e cim pus yan, ki mongam gwo is ki dar gi mii mo tani a'di ta'da bush 'ko'd mo be. ²¹ Ibrahiim jin ta'da babam bana dinuki kar ki mo ma kar/e ki mii mo ki a'di ci ya/m piti ka Is/hak apowa gwata/ jin miinuwa basa 'cesh mo? ²² /E mishin ki mongam gwo is nyak ya ki miim piti mo dhali mongam gwo is a'di thimkunu ki mii mo be. ²³ Dhali Gwo ma Arungimis jin 'kwarkunu mo thimki gwo jin onu mo ka: Ibrahiim gamki'da Arungimis gwo is mo dhali a'di karu a'di ki mo ma kar/e mo, dhali a'di yuku ka mugu ma Arungimis mo be. ²⁴ /E mishin ki wathi/ a'di karu ka kar/e ki mii mo dhali yisa ki mongam gwo is a'di 'de/ yisa. ²⁵ Dhali ki mii jin nyaka'd kan mo tani dinuki kara Rahab si'da/ jin mii miinyal mo, ki mo ma kar/e ki mii mo me'd jin bu'thkina a'di igumbway mo dhali tu'c uni ki ii ka pije/ ki bwaya kamu/ mowa? ²⁶ Haali/ me'd bungwar jin dar gi shi/in mo tani a'di wuki'd mo, wakan si'da/ mongam gwo is jin dar gi mii mo tani a'di wuki'd mo be.

3

Ale'd

¹ Um mini mii dhalku/ ki ta aris ka aris mo mmota imantor gwo mo, iwak pem, haali/ um mishin ki ana gun tora gwo mo tani minu dwall gwo ki miiwak jin 'bitha'bi'th ki nyanye/ mo be. ² Haali/ ana 'baar mo tana iman'cith mii ka ris e i'pen mo dhali wakka cin 'denj kamu/ jin diki 'cith mii e i'pen e gwo jin ona a'di mo tani a'di ta wathim 'borganj gana/ mo jin mish 'kali'th bungwar isi 'baar mo si'da/. ³ Wakki/ ana dhuna tonj 'kali'th e 'twa/ shumarum mo jin mina uni ha ana gwo e mo tani ana susa bungwar is buni 'baar mo be. ⁴ Hili gwo goma kur yi'de/ mo ma si'da/, ba uni gun caaca kagahara mo tani dhali borkina 'tham kun 'bitha'bi'th mo tani uni shunu bway ki ushi cwam bum 'pen mo e mo yin jin ta bwa ma manbora kur mo be. ⁵ Wakan ale'd a'di ta ari tom bungwar is mo dhali kar 'ba/ ki ca mo gom to gun caaca mo. Bwany cwa wa'di caa jin karkunu mmoshwa ka le'd ga ara kapany o'd mo.

⁶ Dhali ale'd a'di ta o'd mo be. Ale'd a'di ta to gi 'kwaniny'cesh jin diki ta kar/ e ibwaman tom bungwar is bana mo mmonyoy/ bungwar isi 'baar mo mmocith ki o'd 'peni buyem pa jin dhodhuwa dho'th jin dosh 'peni o'd mo dhali jin cidhu ki o'd ki mo/o'd mo. ⁷ Haali/ aris to gun 'kona sho'k do donon e ki she/ ki she/ mo tani dhali 'dii dhali to gun paarana

'cesh mo dhali to yi'de/ mo tani uni mishu non 'kup mo mmo'te 'twa/ mo dhali uni nonu 'kup mo mmo'te 'twa/ mo ki wathimpa en'thi/ mo be. ⁸ Hili wathimpa en'thiŋ kamu/ yisa mishuwa le'd non 'kup mo mmo'te 'twa/ mo ki sule/ sule/ jin bir bakal ka yempa/ gom tonthus jin 'tu'du/ mo ka aŋi'd gi mowu mo be. ⁹ Ki a'di mo tani ana 'bora Tapa mii mo dhali Ababa mo dhali ki a'di mo tani ana jeekina 'kwani mo ana gun ukkunu mo mmowa e ka Arungimis mo. ¹⁰ 'Peni 'twa/ yan mo tani mom'bor mii pu'dki'd mo dhali monyjee mo. Iwak pem, gwo yansan ka ba/ imidi 'taki diki di wakan mo. ¹¹ A/ yi'de/ yidhithga/ dhali jin ka/ aka/ du'dun mo 'peni 'twan 'deya? ¹² Cwampu/ midi mish dho'th mamana setuuna, iwak pem, walla cwalmana mura'th midi dhodha pu' taa? Wakan si'da/ yi'dem 'bala'thga/ mol war ki yi'de/ jin yidhithi'd mo be.

Moyuk 'Peni Momis mo

¹³ Kaja a'di iyukayuk mo dhali mish gwo 'ban mo ibwam um mo? Ki miim 'borgam piti mo tani dhalki a'di tor a'di ki miim piti jin kara a'di is ki gwa'd mo ki moyuk mo. ¹⁴ Hili wakki/ um ka/ ma du ki ka/ mo mmoshi/ bwa mo dhali ta ham 'kus mo mmo'tula dum bum nycine/ mo tani dhalku/ ki dhu 'ba/ ki ca mo dhali mmota ator mo gom gwon gana/ mo. ¹⁵ Moyuk yansan

diki waki jin yayi'd ka 'cesh 'peni momis mo hili a'di ta jany 'cesh mo, dar gi to gi shi/ in mo, ta ji ma rum thus kun nyo/on mo be. ¹⁶ Haali/ ki mo gi shinu bwa mo dhali mmota ham 'kus mo mmo'tula du mo 'kon mo tani a'di mina mo jin dun'kuru mii mo dhali mo jin botu ki miim bulga/ 'baar mo 'ko mo be. ¹⁷ Hili moyuk 'peni momis mo tani ta jin t'wa/a/ jin dheleli'd mo, yan'ko'd mmota gi mon'ku'th is mo dhali mmo'thup e mo dhali mmoka'd bwa mo dhali mmo'tu'd ki momiimii mo dhali ki maman gana/ mo dhali mmodar gi mii ma gwar 'de/ mo walla mmodar ki washila/ mo be. ¹⁸ Dhali maman gi mo ma kar/ e mo tani a'di sinu ki mon'ku'th is mo ki uni gwansan kun dhukina dhu ki mon'ku'th is mo be.

4

Mmo'koki Ta Mugu gi 'Kwaniny'cesh mo

¹ 'Peni mana yayin ma nyor mo dhali 'peni mana askina um ibwam um mo? A'di diki ta en'dap bum 'taa? kun askin e tom bungwar is bum mo? ² Um 'kona gwo ibwa mo tani dhali um 'koki gam a'di mo. Wakan um ki 'kosha 'kosh mo. Dhali um 'tho'tha bwa mo tani dhali um mol a'di bu'th mo. Wakan um askin mo dhali gama nyor mo. Um 'koki gam to mo haali/ um 'koki dot to mo be. ³ Um dotki to mo tani dhali um 'koki bu'th a'di mo haali/ um dotki to ki dot thus mo mmo'baar a'di jin 'dapa

um e mo be. ⁴ Um 'kwaniny cal, 'kona um ki mish mo mo ki mmonyak to mii ki 'kwaniny'cesh mo tani a'di ta 'kup ka Arungimis mo? Haali/ a'di wakan mo tani a'di yin jin ona bwa ki ta mugu gi 'kwaniny'cesh mo tani kar is piti mo mmota 'kup ka Arungimis mo be. ⁵ Walla a/tosha um ki Gwo ma Arungimis jin 'kwarkunu mo o gwo ka wuny is mo mmo/ o gwo mo ki: A'di jin shwana dhapana nyor apo/ shi/in jin kara a'di mo mmoça'b e ana mo? ⁶ Hili a'di ciki'da 'the ki nyanye/ mo be. Dhali wakan a'di o gwo mo ki: Arungimis ceshki mo mo gom uni gun dhu 'ba/ ki ca mo hili a'di ki ciya 'the gom uni gun dhu is buni ki gwa'd mo be. ⁷ Ci is bum wakan ka Arungimis mo ma. Roçi tapa ma ruma 'cesh mo ma dhali a'di midi gus mo 'peni um mo be. ⁸ 'Dishi Arungimis is mo ma dhali a'di midi 'dish um is mo be. Lami me'd bum mo ma, um 'kwani kun ta imanmii miinthus mo dhali dheleli adum bum mo ma, um 'kwani kun 'kona bwa ka susu/ mo. ⁹ Tayi buyem pa mo ma dhali koyi mo dhali ki kony jabu'th mo. Dhalki mompe'th bum wara'd ki moŋko mo dhali dhalki bwarj 'kunu'd bum wara'd ki mondit bwa mo. ¹⁰ Dhuyi is bum ki gwa'd mo ibwambori Tapa Arungimis mo ma dhali a'di midi dhu um ki ca mo be.

¹¹ Dhalku/ gwonthus ki o ka rem 'kup mo ma, iwak pem. Haali/ a'di jin oki gwonthus apowa kam piti mo walla dwalla kam piti gwo mo tani a'di oki gwo apo/ gwoŋkan jin cinu mo dhali dwall gwoŋkan jin cinu gwo mo. Hili wakki/ /e ki dwall gwoŋkan jin cinu gwo mo tani /e tana manmii gwoŋkan jin cinu mo yisa hili /e tana mandwall gwo mo be. ¹² Amançi gwoŋkan jin cinu mo tani di'd 'de/ mo dhali amandwall gwo di'd 'de/ si'da/ mo, a'di jin mishi'da mish woth mo dhali mmo'ce'da/ 'ce'd sho'k mo. Hili ki /e ja dwallkina mannyak ca'b pini gwo mo?

Dhalku/ 'Baki 'Theki Mis goma 'Thamo/ mo

¹³ Iiyu/ shwane/ mo ma, um uni gun o gwo mo ki: Shwane/walla ka'thamo/ ana mina ii mo e mo ciki/ dhali ciki/ e bampa/ mo dhali 'baar yil mo imun mo dhali yol to mo dhali gam nyunycina/ mo. ¹⁴ Hili um 'koki mish to gun mini mii ka'thamo/ mo. Moŋ'koki/ em bum wakata mo? Haali/ um tana wulpe/ kun piyin ki ari mo mo dhali la pi mo be. ¹⁵ Gom kan ka ba/ gun o gwo mo ki: Wakki/ Tapa ona bwa mo tani ana mina 'ko ki e mo dhali ana ki mii to yansan mo walla to caan mo. ¹⁶ A'di ta a'di, um dhuki 'bam bum ki gwo jin baha um mo. Aris mo jin dhunu is ki ca mo tani uni ta tonthus mo. ¹⁷ A'di yin jin mish jim 'boro'd mo mmomii mo dhali diki mii a'di mo tani

Mmodwalla Kan Gwo mo

gom a'di mo a'di ita miinthus mo be.

5

*Gwo jin Rumu gom Uni gun
Ta Pa ki Pa mo*

¹ Iiyu/ shwane/ um gun ta pa ki pa mo mmoko mo dhali mmowol cuuwa/ mo gom monto'c bwa gun pu'dkina po/ um mo. ² Tom bum kun tana um pa ki pa mo tani pu/kin mo dhali burrinyem bum shwan ma dhurany mo. ³ 'Dolkon ganam bum dhali 'dolkon kush bum wu gure/ mo dhali gurem buni kun wuna uni mo tani mini ta gwontor apo/ um mo dhali a'di midi shwa bunḡwar is bum mo me'd o'd mo be. Um tul to gun ish kumma/ is mo goma cim kun 'koni 'ko'd mo be. ⁴ Hili to gi gama uni gun miina tu'c mo, uni gun 'cithi/ to mo e bwam buntom bum mo kun бага um ka wun mo tani gwokin kagahara mo. Dhali ko jin gwona iman'cith to mo tani a'di jidhirki'd mo e bwany'ce gi Tapa Arungimis gi momis mo be. ⁵ Um 'koni mony'cesh ki 'kom bum mo dhali ki bwam bum mo. Um momotkina dum bum mo eya tee jin 'cithu/ to 'kus mo. ⁶ Um ta imanwaka wak mo. Um 'koshki wathin kar/e jwa mo. A'di diki roḡ um mo be.

*'Kuci Bwa mo dhali Mo jin
Paluwa Pal mo*

⁷ 'Kuci bwa mo ma ki 'kari'th wakan, iwak pem, ntaga cim jin mina Tapa pu'du/ mo. Hili mo mo ma, amankor to corki maman to

jin tana aane/ e mony'cesh mo mmo'kuca a'di bwa mo ki 'kari'th apo/ a'di ntagi a'di bu'thki'da sho'k jin twa/ a/ dhala sho'k jin 'ko'd mo be. ⁸ Um si'da/ 'kuci bwa mo ma ki 'kari'th mo dhali tela dum bum sho'k mo gom ya gi mina Tapa pu'du/ e me'd hila/ mo. ⁹ Dhalku/ ki miiya gungum mo, iwak pem, apo/ ka rem 'kup mo ma, ki um minu 'koki dwall gwo mo. Hili mo mo ma, amandwall gwo a'di doshki'da po/ campur mo be. ¹⁰ Me'd gi she/mm gi isa nyor mo dhali bwa jin 'kucu mo ki 'kari'th mo tani iwak pem, budhi imanḡi gwo ma Arungimis mo, uni gun ciki gwo gom gway gi Tapa Arungimis mo. ¹¹ Hili mo mo ma, ana yuka uni gwansan ki ku gi 'bora bwa mo, uni gun 'kokunu mo mmotel sho'k mo. Um cikki gwo mo goma Ayuub telki sho'k mo dhali um parki 'pemen jin di'di bwan Tapa e mo, bahili Tapa Arungimis a'di jin hilki'da hil mo dhali mmomiimii mo be.

¹² Hili apowa ris to 'baar mo tani iwak pem, dhalku/ ki o gwo is mmothul me'd mo walla gom momis mo walla gom mony'cesh mo walla ma e gwo jin onu isa tiya mo, hili dhalka nyem bum ta'da nye mo dhali hili dhalka yisam bum ta'da yisa mo, ki um mini 'koki ta'k mo e miiwak mo be.

¹³ A/wathin kamu/ ibwam um 'kosha is ka nyor mo 'taa? Dhalki a'di 'tho'd mo. Dhali a/wathin kamu/ di'd jin

'bora bwa mo 'taa? Dhalki mo be.

a'di yuk gway gi moman mo.
¹⁴ A/wathin kamu/ ibwam um
 'ba'thki'd mo 'taa? Dhalki a'di
 yuk 'kwani gwanyjaka/ ma
 kaniisa mo dhali dhalki uni
 'thon mo gom a'di mo dhali
 wol a'di ayini 'kup ki gway gi
 Tapa mo ¹⁵ dhali ki mon'tho
 gi mongam gwo is mo tani a'di
 midi woth wathi/ jin 'batha'd
 mo dhali Tapa a'di midi cu
 a'di mis mo dhali wakki/ a'di
 miiki miinthus mo tani a'di
 minu gwam mo be. ¹⁶ Dhali
 ki mii gi wakan mo tani piyi
 gwo miinthus bum ka rem
 'kup mo ma dhali 'thoyi ka
 rem 'kup mo ma, ki um minu
 waç mo be. Haali/ mon'tho
 gi wathin kar/ e mo tani ta
 gi mom'bi'th e a'di mmowa-
 gas mo be. ¹⁷ Iliyya a'di
 ta wathi/ jin nyaka e 'dap
 ki ana mo dhali a'di 'thoki'd
 ka daran du mo jin min ma
 shoki diki he'th mo, dhali ki
 yili kwara mo tani dhali ka
 appe 'kona 'kupi pe'de/ mo
 tani asho'k diki he'th apo/
 mony'cesh mo be. ¹⁸ Dhali
 yan'ko'd a'di 'thoki'd mo dok/
 e dhali momis ciki'da sho'k
 mo dhali mony'cesh dho'thki
 maman tom piti mo be.

¹⁹ Iwax pem, wakki/ jan tal
 'deñ kamu/ 'peni bwam um
 dhereski'd mo 'peni gwon
 gana/ mo tani dhali jamu/
 ki sus a'di ka nyan'ko'd mo
 tani ²⁰ dhalki a'di mishi'd ki
 a'di yin jin susu'da manmii
 miinthus ka nyan'ko'd 'peni
 bway dheres piti mo tani
 midi woth a'di akashiram piti
 'peni mowu mo dhali midi
 kuma ma'diny miinthus 'kup

Gwo jin Twa/a/ jin 'Kwar ma BUṬERUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ABuṭerus, a'di jin karu ki she/ mo goma Yesuṣ Kriṣṡhos mo.

E uni gun 'kokin mo e bwaman 'kwanin tiya mo kun ceḡerkunu bwa mo e Pam Buntus mo dhali e Paṡ Galathiiya mo dhali e Paṡ Kabbadukiyya mo dhali e Pa Asiyya mo dhali e Pam Biṡhiniyya mo ² uni kun kwanykunu mo dhali kun 'kawurkin ma Arumgimis jin ta'da Baba mo dhali kun dhagamkunu mo ki Shi/in mo gom gwo jin hana uni e mo eya Yesuṣ Kriṣṡhos mo dhali goma bas piti jin kṡkuskid' mo.

Dhalka 'the dhali moṡku'th is minu mar is gom um mo.

Mo ma 'Teṡ Kape/ jin Di ki Emo

³ Mom'bor mii midi di mo goma Arumgimis mo dhali Ababa gi Tapa Yesuṣ Kriṣṡhos bana mo. Ka dhan momiiimiiim piti mo tani ana 'kokunu mo mmodho'th mo dok/ e e mo ma 'teṡ kape/ jin di ki e mo ki mompi ma Yesuṣ Kriṣṡhos 'peni mowu mo, ⁴ dhali e mo mal jin budhu mo a'di jin moli pu/ mo, dhali jin dinuki shi/ ki mii mo, dhali jin midi diki us mo ki jog mo, dhali jin karkunu mo gom um mo e momis mo. ⁵ Um gun jinu

ki mom'bi'th ma Arumgimis mo ki mo ki moṡgam gwo is ki bway mowoth mo, a'di jin thosonkunu mo mmotor eya tente/ ka tee jin 'ko'd mo. ⁶ E mii yansan mo tani 'kunyi um bwa mo ma, ba shwane/ ki ari mo yansan mo tani um mina isi 'kosh ka nyor mo ki mompal ki she/ ki she/ mo. ⁷ Wakan ki moṡgam gwo is bum gana/ mo, jin ta yintho/ ki yintho/ mo mmobol 'dolkon gana/ e mo, a'di, ba a'di jin mishi pu/ mo tani a'di nyo/u ki mo/ o'd mo tani minu 'taki gam mo mmoḡi momaṡ mo dhali monyca mo dhali montak mo e mony'cee jin minu 'ceeya Yesuṣ Kriṣṡhos mo be. ⁸ Ki dar gi mmopar a'di e mo tani um enki a'di mo. Ba um bala kun 'koki par a'di e mo shwane/ mo tani um gamki gwo is e a'di mo dhali 'kunykina bwa mo ki gwo jin molu bah mo dhali jin eka/ ek mo. ⁹ Me'd gwo jin thimkunu mo gom moṡgam gwo is bum mo tani um bu'thki bway mowoth bum goma kashiram bum mo be.

¹⁰ Imanḡi gwo ma Arumgimis kadhamo/ kun oki gwo kun onu is mo goma 'the yan mo jin midi ta jim bum mo tani uni simmki mii e mo dhali doṡa/ doṡ mo gom bway mowoth yansan mo be. ¹¹ Uni doṡkina doṡ mo goma ci en'thiṡ kamu/ mo walla mo mo jin toṡkina Shi/in ma Kriṣṡhos jin di'd e uni mo me'd jin toṡkunu gwo ntwa/a/ mo gom isa nyor ma Kriṣṡhos mo dhali monyca jin midi di

ṅ'ko'd mo be. ¹² A'di ṭorkunu uni eya tente/ mo ki uni 'koki mii to mo gom is buni mo, hili gom um mo, eya ris to gun baḱkunu um shwane/ mo ki uni gwansan kun ta imançi gwom 'boro'd e um mo ki Shi/ in Dheleladhelel mo, a'di jin hashkunu 'peni momis mo, uni kun ta to jin 'koshkina iman'doyu gwo te/ mo mmopar e mo be.

*Ayuk jin Yuku mo Mmo'ko
Ko jin Kogu mo*

¹³ Wakan deki adum bum mo dhali kuthi is ki 'cese/ 'cese/ mo, dhali dhuyi a'teṅ kapem bum ki mon'tu'd mo apowa 'the mo, a'di jin pu'dki'di um mo 'peni mony'cee jin 'ceekunuwa Yesus Kristhos mo be. ¹⁴ Me'd uçi gun hä gwo e mo tani dhalku/ mii ki tash mo mmodhu e ki 'thir 'thir mo me'd jin miikina um 'thissa/ e miin dhamom pus bum mo. ¹⁵ Hili me'd jin tana a'di jin yuki um, a'di jin kogu mo tani tayi um uni gun kogu mo ki is bum mo eya ris miim bum kun nyoṅa um is mo. ¹⁶ Haali/ me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki: Um mini mii ta kun kogu mo haali/ aha/ tana a'di jin kogu mo be. ¹⁷ Wakki/ um mini yuka yuk apowa Baba mo, a'di jin dwallki 'kwani gwo ka 'dete/ 'dete/ ki dar gi mii ma gwar 'de/ mo isi ki miim buni kun miina uni mo tani nyoṅi is bum ki moṅko/ is mo ka tem bumi 'baar mo jin 'kona um mo e bwaṅ 'kwanin tiya mo. ¹⁸ Um mishki mo ki um wankunu

'ba/ mo 'peni miim pe'th kun luku 'peni ibabam bum mo tani yisa ki to kun mini pu/ mo me'd 'dolkon kush mo walla 'dolkon gana/ mo, ¹⁹ hili um wankunu 'ba/ mo ka bas ma Kristhos jin ta yintho/ mo me'd ji gi ari ka'bal jin dar gi thalkin mo dhali jin ta jim 'borgan gana/ mo. ²⁰ A'di 'kawurkunu ntwa/ a/ mo ki mony'cesh yan 'konuki ka'b mo, hili a'di ṭorkunu eya tente/ e 'ko'd mo gom mo gi gway bum mo be. ²¹ E a'di mo tani um takin gi mo jin wunuwa Arumgimis jwa i is mo, a'di jin cuki a'di mis 'peni mowu mo, dhali çi a'di monyca mo, wakan ki moṅgam gwo is bum mo dhali mo ma 'teṅ kapem bum mo mini 'ko eya Arumgimis mo be.

²² Mmodhelelkina um akashiram bum mo ki gwom bum jin hana um e mo e gwon gana/ mo gom washila/ jin piyi'd e um mo e mo/ en mo gom iwak mo, mmo/ enkina uma en mo ki bwan dara'd mo 'pena duṅ gana/ mo. ²³ Um dho'thkunu mo dok/ e ki dho'th this mo, yisa 'peni emen to jin midi pu/ mowa, hili 'peni emen to jin midi mol pu/ mo, e a'di jin ta gwo ma Arumgimis jin di'd ki e mo dhali jin midi di ki sule/ mo. ²⁴ Haali/

Aris shuman isi 'baar mo uni wana e ka sho mo.

Dhala ris jarom buni mo tani uni wana e ki jandi/ ma sho mo.

Asho ku'thkin mo dhali jandim buni raskin mo

25 hili gwo gi Tapa mo tani
 a'di ca'bki'd ki sule/
 sule/ ya ye 'ba/ mo be.
 Gwo yansan a'di ta gwom
 'boro'd mo, a'di jin cikunu
 um mo be.

2

*Wosh jin Di ki E mo jin
 Ta'da 'Duntula/ mo dhali Kal
 jin Kogu mo*

¹Wakan dhuyi aris mii kun
 dupuwa dupi e 'pen ka pije/
 mo dhali arisa mak mo dhali
 mii kun ta washila/ mo dhali
 miin dhapan mo dhali arisa
 thu'th 'pen kun thudhu mo.
²Me'd usha nam 'pereny kun
 daka dhodhu mo tani oyi bwa
 mo goma ko mo jin ta to gi shi/
 in jin dheleli'd mo. Ki a'di mo
 tani um mini ca mo e bway
 gi mowoth mo. ³Haali/ um
 nyokki bwan'kush gi Tapa mo
 be.

⁴Iiyu/ i a'di mo, a'di jin
 ta wosh yin jin di ki e mo,
 a'di jin wak'kina 'kwani mo,
 hili e jis/ e ma Arumgimis
 mo tani a'di kwanykunu mo
 dhali a'di ta yintho/ ki yintho/
 mo. ⁵Dhali me'd wosh kun
 'ko ki e mo tani tayi um ki
 is bum kun minu nyan mo
 mmota gu'b gi to gi shi/in mo,
 mmota uni gun mii mii ma
 gasiis kun kogu mo, mmoci
 to kun 'cithu/ 'kus mo kun
 ta gi shi/ in mo kun mishu
 bu'th ka Arumgimis eya
 Yesus Krithos mo be. ⁶Haali/
 a'di telki'd mo e Gwo ma
 Arumgimis jin 'kwarkunu
 mo ki:

Hili mo mo ma, aha/ 'thikina
 aSihyuun wosh mo,
 a'di jin ta wosh 'penabi

jin kwanyu mo dhali
 jin ta yintho/ mo.

Dhali a'di jin gam gwo is e a'di
 mo tani minu 'koki kar
 ki mo ma 'the is mo be.

⁷Wakan e um mo um gun
 gamki gwo is mo tani a'di ta
 yintho/ mo, dhali hili gom uni
 gwansan kun 'koki gam gwo
 is mo tani:

Wosh gana/ yansan jin
 wak'kina imannyan
 gu'b mo tani

a'di warki'd ka dhana
 'kan'kup wosh gi 'pen-
 abi mo,

⁸dhali

Wosh jin midi dhu 'kwani
 mmokol mo,

dhali wosh jin midi dhu uni
 mmota'k mo,

haali/ uni golkunu mo haali/
 uni 'koki ha gwo e mo me'd
 jin 'kawurkunu uni mo
 mmomii mo.

⁹Hili um ta emen kun
 kwanykunu mo dhali iman-
 mii mii ma gasiis jin waki
 ji ma malik mo, dhali um
 ta kal gi 'kwani kun kogu
 mo, dhali um ta 'kwani ma
 Arumgimis ki is pitiḡ gana/
 mo, ki um mini bah eya tente/
 mo miim 'borgam piti mo,
 a'di jin yukki um mo 'peni
 bwam mondhurumi'd mo e
 mon'kush piti jin ta momer
 mo. ¹⁰Ntwa/ a/ mo tani
 um 'koki ta 'kwani mo, hili
 shwane/ um ta 'kwani ma
 Arumgimis mo. Ntwa/ a/ mo
 tani um 'koki bu'th mo jin
 miinu mii mo, hili shwane/
 um bu'thki momiimii mo be.

*'Koyi Me'd Imanmii To
 goma Arumgimis mo*

11 Um gun enu mo, aha/ yuka um mo me'd 'kwani kun 'kon ka pije/ mo 'peni bampaṅ kamu/ mo dhali me'd uni kun 'kon e bwaman 'kwanin tiya mo, mmoga/ mii kun dhunu e ki 'thir 'thir mo gi shuman is mo jin ta to jin aski'da asa powa kashiram bum mo. 12 Hali miim 'borga/ mo mmonyon is mo e bwaman 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo, wakan wakki/ uni mini 'taki o gwo apo/ um mo me'd imanṭu'th to mii mo tani uni mini 'taki par miim 'borgam bum e mo dhali kara Arumgimis ki ca mo eya tee gi mowoth mo be.

13 'Dapi 'twa/ mo gom gway gi Tapa mo eya ris mii kun telkina 'kwani en'thi/ 'pen mo gom 'kom buni mo, wakki/ a'di midi ta malik mo jin ta tapa apo/ tiyan tiya mo 14 walla imudhiir mo kun hashu ki a'di mo mmoci uni gwansana jisa mo kun ṭhu'th to mii mo dhali maṅ uni gwansan kun miin ki 'bore/ mo. 15 Haali/ a'di ta bwa ma Arumgimis mo ki um ki miim 'borgam bum mo kun miina um mo tani mini mu'th 'twa/ gi 'kwanim pali/ mo dhali miim pus buni mo. 16 Tayi 'kwani kun 'kon ki 'kus mo, hili ki dar gi mii jin mina umi bu'th mom bum jin 'kona um ki 'kus mo mmota mii jin dik mii gun miina um kun ta thus mo. Hili 'koyi me'd uni kun ta imanmii to goma Arumgimis mo. 17 Taki aris 'kwani 'baar mo. Eni iwak bumi 'baar mo. Koki Arumgimis mo. Taki imalik mo.

She/mm Mii ma Kristhos jin 'Kosha Is A'di ka Nyor mo

18 Imanmii towa, 'dapi 'twa/ mo e tapam bum mo ka ris montak mo, hili yisa jasi e uni gun mii mii ki bwanṅkush mo dhali mii ma 'thup e mo, hili si'da/ e uni gun 'cwarkina 'cwar mo be. 19 Haali/ wathi/ a'di tesu mo wakki/ a'di ta'd gi 'twa/ ma du 'kup ka Arumgimis mo mmo'dim 'kup mo e isa nyor mo me'd jin tana a'di isa nyor jin diki ta kar/e mo. 20 Haali/ to jin gama um a'di ta'da taye, wakki/ um ki ṭhu'th to mii mo dhali gam mondor mo gom a'di mo tani dhali um mini bu'th a'di ki bwa jin 'kuṅu ki 'kari'th mowa? Hili wakki/ um ki mii miim 'boron mo dhali 'kosh is ka nyor mo gom a'di mo tani um bu'thki a'di ki bwa jin 'kuṅu ki 'kari'th mo dhali um tan gi mo jin tes ma Arumgimis um mo be. 21 Haali/ gom a'di yan mo tani um yukṅunu mo, haala Kristhos si'da/ 'koshu is ka nyor mo gom um mo, mmodhalkina a'di um she/ mm piti mo ki um mini 'taki batha cuk piti mo be. 22 A'di diki mii miinthus a 'den kamu/ mo. Dhali gwo maka 'den kamu/ si'da/ dinuki gam 'pena le'd piti mo be. 23 Ki a'di sorkunu mo tani a'di diki raka sori bway mo. Ki a'di 'koshkina is ka nyor mo tani a'di diki shwaa 'cesh ki sho'k mo. Hili a'di gamki a'di gwo is mo, a'di jin ta'da mandwall gwo mo jin ta'da kar/e mo. 24 A'di a'di ki is piti kalki miinthus bana e is piti

mo apo/ cwa mo, ki ana mina 'taki wu miinthus mo dhali 'ko ki e mo e mo ma kar/e mo. Ki jamam piti jin dorkunu a'di mo tani um wačkunu mo be. ²⁵ Haali/ um iikini per mo me'd ka'bal mo, hili shwane/ um dokkin ka nyan'ko'd mo eya Manhil Ka'bal mo dhali Amanjiya kashiram bum mo be.

3

Shush Mii jin Miina Up kun Mashu mo dhali Ikath mo

¹ Wakan si'da/ um upa, 'dapi 'twa/ mo e ikathim bum mo, wakan ki kun tiya mo, ba kun tiya yisa ha gwo eya, uni minu 'taki gama du is ki dar gi gwo mo goma nyoŋ is gi i/ashim buni mo ² ki uni mini par miim bum jin tuka uma tu'k is e mo dhali miin dhelelga/ mo gom mii kun nyoŋuwa nyoŋ mo. ³ Hili dhalku/ ki dhal miim bum mmota ji ma por ma pije/ mo gom tom bum kun hidha um i is mo ka mur jin to'du mo, dhali mmonyŋ 'dolkon gana/ mo dhali hi'th burriyem po/ mo, ⁴ Dhali hili dhalki a'di ta'da ciŋ kamu/ jin bagu mo jin ta'da du mo ki wosh dhel jin moli pu/ mo jin ta shi/in jin 'thupa e mo dhali jin di'd ki shwam mo, a'di jin ta yintho/ ki yintho/ mo e bwambori jis/e ma Arungimis mo. ⁵ Wakan 'thissa/ up kun dhelelin mo, uni kun tan ga 'teŋ kape/ eya Arungimis mo tani nyoŋki is buni mo dhali 'dap 'twa/ mo e gwo gi ikathim buni mo,

⁶ me'da Saarah mmohakina a'di gwo ma Ibrahiim e mo dhali yuk a'di ki tapa mo. Dhali um shwane/ mo ta uci ma yim mo wačk/ um mini mii mii ki 'bore/ mo dhali mmodiki dhal toŋ kamu/ bway mo mmodee um is mo be.

⁷ Wakan si'da/ um gwath̄a, 'koyi ki isi 'kom pa mo nyačkki up bum mo, mmoçi montak goma 'bom mo me'd jin 'ka'da isa yim mo ki buŋgwar ma yim mo, haali/ um nyačkki mal buthi mon'de/ mo ka 'the ki mondiki/ e mo, ki mii gi wakan mo tani ka 'thom bum kun 'thona um mo tani minu 'koki 'taki non 'kup mo be.

'Koshi Is ka Nyor ma gom Gway Mii ma Kar/e mo

⁸ Kwality 'te/ be. Aris umi 'baar mo, tayi gi mo jin gamu gwo me'd e shi/in mo, dhali koci e mo, dhali eni iwačk bum mo, dhali tayi ka duŋ 'ka'dga/ mo dhali bwa kun dhunu ki gwa'd mo. ⁹ Dhalku/ ki rak tonthusi bway mo gom tonthus mo walla dhalka sor ki raki bway mo goma sor jin soru mo. Hili apo/ mii yan ki ca'ckon mo tani 'boriya 'bor mii mo haali/ gom mii yan mo tani um yukunu mo ki um mini 'taki bu'th mo jin 'boruwa 'bor mii mo be. ¹⁰ Haali/ me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

A'di jin midi 'taki en mondiki/ e mo
dhali par atem 'borga/ e mo
tani
dhalki a'di noni'da le'd piti
'peni tonthus mo
dhali 'twam piti 'peni mo jin
onu gwo ma mačk mo.

11 Dhalki a'di tu'kki'd mo
'peni tonthus mo dhali
mii miim 'boro'd mo
dhali dhalki a'di simm
mon'ku'th is e mo dhali
ur a'di isho'k mo.

12 Haali/ e gi Tapa a'di di'd
apo/ uni gun mii
miinjkar/e mo

dhali 'cem piti ka'dkina a'di
mo gom mon'thom
buni mo be.

Hili bwam/e gi Tapa diki'da
po/ uni gun miiki ton-
thus mo.

13 Dhali kaja di'di mmoshi/
um mo wakki/ um shwana
miinj gana/ anyor ki thith
mo? 14 Hili isi kani wakki/
um 'kosha is ka nyor mo
gom gway gi mii ma kar/ e
mo tani um minu 'bor mii
mo be. Dhalku/ uni ki ko/
mo walla dhalka du ki mur
mo, 15 hili eya dum bum mo
tani tuki aKristhos me'd Tapa
mo. Isa yempa/ mo tani um
mini thoson is mo mmota
iman'ce'd gwo she/ mo gom
ma gom 'kwani gunn kun
yukki um mo mmoçi gwo
goma 'terj kape/ jin di'd e
um mo, hili miyi a'di ka du
jin 'thupu e mo dhali ka tuk
jin tuku/ mo. 16 Dhali dhuyi
'twa/ ma dum bum ki dhelel
dhelel mo, wakan wakki/ um
minu 'taki sor mo tani uni
gwansan kun sorki um mo
goma nyonj bum jin nyonja
um is ki 'bore/ mo eya Kristhos
mo tani uni minu dhu ki mo
ma 'the is mo be. 17 Haali/
a'di 'boro'd ki 'bor gana/ mo
mmo'kosh is ka nyor mo
gom miinj gana/ mo wakki/
a'di midi 'taki ta bwa ma

Arumgimis mo mmobol mii

jin thudhu mii e mo. 18 Haala
Kristhos a'di wuki'd mo si'da/
gom miinthus mo me'd 'de/
mo gom 'kwani 'baar mo,
a'di jin ta'da kar/e mo wuki'd
mo gom uni kun 'koki ta
kar/ e mo, ki a'di midi 'taki
sus ana eya Arumgimis mo.
A'di karkunu mo mmowu
mo ki bujgwar is gi shuman
is mo, hili a'di karkunu ki
e mo e shi/in mo. 19 E a'di
jin yakina a'di mo dhali ci
gwo e shi/in kun 'kon eya
sijin mo, 20 uni gun 'koki ha
gwo e 'thissa/ mo, me'd jin
'kuçkin ma Arumgimis bwa
ki 'kari'th mo mmoçora çor
ka tee ma Nuuh mo, me'd
jin dikina a'di mmonyana
dhana kur mo, a'di jin 'kokina
'kwani ki daka/ icine/ mo, uni
gun 'koni jasi pekwara mo,
uni a'di itakunu is ki me'd
'peni yi'de/ mo be. 21 Mo ma
cuç jin cuçu/ jin 'dapa'd ki
gwo yan mo tani a'di wothki
um shwane/ mo, yisa me'd
mii jin kalkunuwa dihar ka
pije/ 'peni bujgwar is mo, hili
me'd isi 'kup jin yipkunu eya
Arumgimis mo gom 'twa/ ma
dun dhelelga/ mo ki momp
ma Yesus Kristhos mo, 22 a'di
jin ciçki bway momis mo
dhali a'di jin diki'd ka bim
poros ma Arumgimis mo
nyakki aris iman'doyu gwo
mo dhali ki moshirr mo dhali
mom'bi'th kun 'dapki 'twa/ ki
a'di mo be.

4

*Imandhuwa 'The ma
Arumgimis Gana/ mo*

1 Haali/ me'd mii gi wakan
mo tani aKristhos 'koshkina is

ka nyor e shuman is mo tani thosoni is bum mo ki gwon 'de/ mo mmokulumi bwa mo, haali/ a'diyin jin 'kosha is ka nyor mo e shuman is mo tani a'di dakki miinthus mii mo, ² wakan mmo'ko mo gom mo jin boço'd mo naskina/ e shuman is mo yisa mmodok/e dhu e ki 'thir 'thir ki e gi 'kwani en'thi/ mo, hili ki bwa ma Arungimis mo be. ³ Hili dhalka tee yin jin yaki'd ki jim pe mo 'kosh jwa mo mmomii me'd mii kun miikina 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo mmo'kokina uni e mii kun 'kanuwa kanthi/ mo dhali e mii gun dhunu e ki 'thir 'thir mo dhali e mo jin 'kosh ma suwa 'kosh mo dhali e mii kun waluwa wal e moŋ'kupa su mo, dhali mmomii ki ra'b mo e mo ma su mo dhali e mii kun luŋu tompinycon mo kun 'kona gwonkan ki dhal bway mo. ⁴ Uni wunyu/ is shwane/ mo ki um 'koki gam mii me'd ki uni mo e miin 'de/ jin 'baara uni mo ki 'twa/ mo e mii gun miina uni ki ra'b mo, dhali uni sorki um mo. ⁵ Hili uni mini ci gwo e a'di mo, a'di jin thosonki is mo mmodwall gwo mo gom uni kun 'kon ki e mo dhali kun wukin mo be. ⁶ Haali/ gom gwo gi wakan mo tani a'di cinu gwom 'borga/ yan mo isi kani gom uni gun wukin mo, ba ki uni dwallkunu gwo mo e shuman is mo me'd 'kwani mo tani uni mini 'taki 'ko ki e mo e shi/ in mo me'da Arungimis mo be.

⁷ 'Pemen ma ris to gwansani 'baar mo tani

pu'dkin hila/ mo be. Wakan dhuyi adum bum ki 'bore/ mo dhali kuthi is ki 'cese/ 'cese/ mo goma 'thom bum jin mina umi 'tho mo. ⁸ Apowaris mii gwansani 'baar mo tani buthi/ mii ki ri'd mo mmo/ ena en ka rem 'kup mo jin diki ush me'd mo, haali/ mo/ en a'di kumki'da ris miinthus kun dhukunu ka makampo/ 'twa/ a 'cesh mo. ⁹ Boŋi ki mii jin minu ta gu'b bum ŋal mo ki dar ga gumgum ka rem 'kup mo. ¹⁰ Me'd 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo kun bu'thki to kun cinu ki me'd mo tani bu'thki a'di mo mmomii to mo gom tiya ka rem 'kup mo me'd imandhuwa 'the ma Arungimis ki she/ ki she/ mo kun ta kum 'boron mo. ¹¹ A'diyin jin oki gwo mo tani me'd a'din 'de/ yin jin bakki gwonkan ma Arungimis mo. Dhali a'diyin jin mii to e mo jin miinu to mo tani me'd a'din 'de/ yin jin mii to mo ki mom'bi'th jin thip ma Arungimisa thip mo. Ki mii gi wakan mo tani eya ris to 'baar mo Arungimis minu kar ki ca mo eya Yesus Kristhos mo be. E a'di mo tani monyca cila a'di mo dhali mo jin tanu tapa mo gom 'pemen ki sule/ dhali ki sule/ ya ye 'ba/ mo. Amen.

Mo jin 'Koshu Is ka Nyor mo Me'd Uni kun Ta Uni ma Kristhos Gana/ mo

¹² Um gun enu mo, dhalku/ ki ta ku gun minu wunyu is mo e mii kun 'batha'ba'th mo me'd o'd mo jin pu'dki'da po/ um mo mmonyoy/ um

mo, me'd toŋ kamu/ jin molu mo jin mii um mo be. ¹³ 'Kunyi bwa mo isi me'd jin pwakkina um isa nyor ma Kristhos mo tani ki um si'da/ mina bwa 'taki 'kuny mo dhali 'bor mo, ki monycam piti minu tor eya tente/ mo be. ¹⁴ Wakki/ um waku

mo gom gway ma Kristhos mo tani um 'borkunu mii mo, haali/ Shi/in gi monyca mo dhali ji ma Arumgimis ca'bki'da po/ um mo be. ¹⁵ Hili dhalku/ ki dhal jan tal 'deŋ kamu/ 'peni bwam um mo mmo'kosh is ka nyor mo me'd a'di jin 'koshki'da mee mo, walla me'd a'di jin kwalki'da 'di/ mo walla me'd a'di jin thu'th to mii mo walla me'd a'di jin shwan ma pipi anyor mo. ¹⁶ Hili wakki/ jan tal 'deŋ kamu/ 'kosha is ka nyor mo me'd a'di jin ta'da Kristhiyan mo tani a'di mina is diki mii 'theya 'the mo, hili e bwan'kwariny gway yan mo tani dhalki a'di kara'da Arumgimis ki ca mo. ¹⁷ Haali/ mo pu'dki'd mo gom gwon dwall mo mmotel 'pen 'peni uni gun tana ta/ ma Arumgimis mo. Dhali wakki/ a'di telu 'pen ki ana mo tani 'pemen midi ta ata mo gom uni gwansan kun 'koki ha gwom 'borga/ ma Arumgimis e mo? ¹⁸ Dhali me'd gwo jin 'kwarkunu mo ki:

Wakki/ a'di ta to jin diŋa mii mo gom wathin kar/e mo mmowoth mo tani mane mo jin mina uni gun ushuna ush mo dhali imanmii miinthusi piyu 'ba/ ka pije/ mo?

¹⁹Wakan dhalki uni gwansan kun 'kosha is ka nyor mo isi ki bwa ma Arumgimis mo mmomii miim 'boron mo tani dhalki uni miin mo dhali ciya kashiram buni eya Man/ uk to jin ta isin gana/ mo.

5

Hili Ama'diny ma Arumgimis mo ma

¹ Wakan aha/ malaskina jwahan'kwaniŋ kaniisa mo e bwam um mo, me'd jin taka/ garr jin ta jwaha/ si'da/ mo dhali ta aman/o gwo mo gom isa nyor ma Kristhos mo dhali me'd jin bu'thkika/ monycam piti si'da/ jin minu tor eya tente/ mo be. ² Ciyi ama'diny ma Arumgimis tonte/ mo, a'di jin kanu um gwo mo mmomii mo, yisa ki mii jin minu tu'c uma, hili ki bwa jin onu mo, yisa gom mii jin minu gama du is ki mon'the is mo, hili ki 'ba/ jin ganankunu mo, ³ yisa ki mii jin mina umi 'cwarar 'cwar apo/ uni gwansan kun kanu um gwo mo mmomii to mo, hili tayi she/mm goma ma'diny ma Arumgimis mo. ⁴ Dhali ki a'di jin ta'da Manhil Ka'bal jin ta'da 'kan'kup minu tor eya tente/ mo tani um mini bu'th toŋ'kup jin moli us ki jog mo jin ta monyca mo be. ⁵ Wakan si'da/ um gun ta dhuru'c mo 'dapi um 'twa/ mo e 'kwani kun ta gwanyjaka/ mo. Shumi is bum mo, aris umi 'baar mo, ki mo jin dhunu is ki gwa'd ka karambuye/ ka rem 'kup mo, haali/ Arumgimis ceshki mo

mo gom uni gun dhu 'ba/ki ca mo, hili a'di ki ciya 'the gom uni gun dhu is buni ki gwa'd mo be.

⁶ Wakan dhuyi is bum ki gwa'd mo e bwan'kwariny me'd ma Arumgimis jin ta gi mom'bi'th mo, ki ka teen gana/ yan mo tani a'di midi dhu um ki ca mo be. ⁷ Ta'kka ris mo/ anan is bumi 'baar mo apo/ a'di mo haali/ a'di mishi'da hil hil mo gom um mo be. ⁸ Kuthi is ki 'cese/ 'cese/ mo dhali timi mo mo. Haali/ a'di jin ta 'kupki um jin ta tapa ma ruma 'cesh mo tani a'di an'kaski'd ki mis me'da dhop jin an'karki ko mo, mmosimm jan tal 'deŋ kamu/ e mo mmolos ki 'kolo'c ka kuluny mo. ⁹ Roçi a'di mo, dhali teli sho'k mo e mongam gwo is bum mo, mmomisha um ki gwo jin wanu kani bwa gom isa nyor jin 'kosho'd mo tani a'di 'the'kkunu mo 'peni iwak bum mo kun 'kon e mony'ceshi 'baar mo. ¹⁰ Dhali 'ko'di mo jin 'koshkina um is ka nyor ki ari mo mo tani Arumgimis jin ta'd ga 'the 'baar mo dhali a'di jin yukki um mo e monycam piti jin di'd ki sule/ sule/ mo eya Kristhos mo tani a'di ki is piti midi thoson um ki 'dantar mo, dhali tel um sho'k mo dhali 'bi'th um is mo be. ¹¹ E a'di mo tani mo jin tanu tapa mo midi di goma sule/ mo dhali ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. Amen.

Kwalany 'Te/ Ba/. Monthe Me'd mo

¹² Ka Silwaanus, a'di jin ta'da kam bana jin ta isiŋ

gana/ mo me'd jin oka/ gwo mo gom a'di mo tani aha/ 'kwarkina gwo ki e 'pe'pere/ mo gom um mo, mmomalasa malas mo dhali mmobah gwo mo ki a'di yansan ta'da 'the ma Arumgimis gana/ mo. Doshi ki sho'k jin teli mo e a'di mo. ¹³ Ayim jin diki'd e Pam Baabil mo, a'di jin kwanykunu wakan mo tani hashki um monthe me'd mo. Dhali ya/ m pem ka Markus miiki'd kan si'da/ mo. ¹⁴ Theka the me'd ka rem 'kup mo ki 'twa/ jin pinu ki mo/en mo.

Mon'ku'th is midi di gom umi 'baar mo, um kun 'kokin eya Kristhos mo be.

Gwo jin 'Ko'd jin 'Kwar ma BUṬERUS mo

Monthe Me'd mo

¹ ASimaan jin ta'da Buṭerus mo, a'di jin ta c̄in̄kina/ mo dhali a'di jin karu ki she/ mo goma Yesus K̄rist̄hos mo.

E uni gwansan kun bu'thki mon̄gam gwo is jin nyak̄ka'd ki ji yinthom bana mo e mo ma kar/ e ma Arumgimis bana mo dhali Amanwoth̄ bana jin ta'da Yesus K̄rist̄hos mo be.

² Dhalka 'the dhali mon̄ku'th is minu mar is mo gom um mo e monyith̄ jin nyith̄kina uma Arumgimis mo dhali Tapa Yesus bana mo.

Ayuk Bum jin Yuku Um mo dhali Kwany jin Kwanykunu Um mo

³ Mom'bi'th piti jin piyi'd 'peni Arumgimis mo tani a'di c̄iki'da ris to 'baar mo e ana mo kun minu mii ta mo gom mondiki/e mo dhali mii ma gayiin mo e mo ma nyith̄ piti jin nyith̄kina ana a'di mo jin yuk̄kina a'di ana mo e monyca jin ta jim pitin̄ gana/ mo dhali e miim 'borgam pitin̄ gana/ mo be. ⁴ E uni mo tani a'di c̄iki ana gwom piti kun onu is mo kun ta yintho/ ki yintho/ mo dhali kun eka/ ek̄ kagahara mo, dhali ki uni gwansan mo tani ki um mini 'taki ye mo 'peni mo jin pu/uwa pu/ mo, a'di jin di'd e mony'cesh yan mo

gom mo jin dhunu e ki 'thir 'thir mo, dhali ki um mini war ki imanpwak̄ buyempa jin piyi'd 'peni Arumgimis mo. ⁵ Haali/ gom 'kup mii yan gana/ mo tani pali aris mii ki 'twanjkal kuku/ mo mmo-galal mon̄gam gwo is bum is mo ki miim 'borga/ mo, dhali miim 'borga/ ki mii jin nyith̄uwa nyith̄ mo, ⁶ dhali mii jin nyith̄uwa nyith̄ mo ki mii ma du jin 'timu mo, dhali ki mii ma du jin 'timu mo ki mii sho'k jin telu mo, dhali mii sho'k jin telu mo ki mii ma gayiin mo, ⁷ dhali mii ma gayiin mo ki momish jin mishu ikam ka rem 'kup mo, dhali mii jin mishu ikam ka rem 'kup mo ki mo/en mo.

⁸ Haali/ wak̄ki/ to gwansan ta kum bum mo dhali ish ka enthus mo tani uni mini non um 'peni mii kun ushi me'd mo walla 'peni mo jin molu maman dho'th mo e monyith̄ jin mina umi nyith̄ Tapa Yesus K̄rist̄hos bana mo be. ⁹ Haali/ a'diyin jin midi har to gwansan mo tani a'di ta'da ja'da/ mo dhali hili'd isi shunse/ mo dhali a'di ṅaki mo mo ki a'di lamkunu mo 'peni miinthusa dhamom piti mo be. ¹⁰ Wakan iwaka, shwayi uma nyor ki thith̄ mo mmoṭe mo ma yuk̄ jin yuku um mo dhala kwany jin kwanykunu um shoka 'cesh mo. Wak̄ki/ um mini mii to yan mo tani um mini 'koki ta'k ki sule/ sule/ mo. ¹¹ Wakan, mo jin tanu pa ki pa mo minu c̄i um mo, a'di jin ta mo jin cīu mo e bampa/ gi Tapam bana mo

dhali Amanwoth bana mo jin ta'da Yesus Kristhos mo, jin midi di ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

¹² Wakan aha/ dina gwo ibwa isa yempa/ mo mmoka um gwo e mo gom to gwansan mo, ba um mishki uni mo dhali um telkunu sho'k mo e gwoŋ gana/ mo jin takina um mo be. ¹³ Aha/ tosha ki a'di 'boro'd mo me'd jin ca'bka/ ki ca'b bungwar is yan mo mmopir um is mo ki bway jin kaka/ um gwo e mo, ¹⁴ me'd jin mishka/ ki mo jin miga/ kar bungwar is pem 'pen ka pije/ mo ki 'dishe/ mo me'd gwo jin tora Tapa Yesus Kristhos bana aha/ mo be. ¹⁵ Dhali aha/ mina hil a'di i e mo, ki 'ko'di yam pem jin miga/ kwa/ is bwa mo tani um mini 'taki mish to gwansan ka e mo, ma ka tee caan mo be.

Uni gun Ta Iman/o Gwo ki E mo gom Monyca ma Kristhos mo

¹⁶ Haali/ aman 'konaki batha gany gi gwo lolop kun ta ku ma maki sho'k mo kun lolopu ki lolop gwocon mo, me'd jin tora aman um eya tente/ mo mom'bi'th mo dhali mompu'd jin mina Tapa Yesus Kristhos bana pu'du/ mo, hili aman 'kokina mmota iman/ o gwo ki e mo gom mo/ ek piti mo. ¹⁷ Haali/ ki a'di bu'thki montak mo dhali monyca 'peni Arumgimis jin ta'da Baba mo dhali 'twa/ gwoyi'd gom a'di mo ki Monyca jin Eka/ Ek mo ki: Yansan ta Ya/m pem jin enu mo. Ki a'di mo tani aha/ 'bora bwa mo. ¹⁸ Aman cikkina

'twa/ yansan jin gwoyi'd 'peni momis mo haali/ aman nyakkina 'ko ki a'di mo e wosh jin kogu mo. ¹⁹ Dhali ana takina gi gwo jin onu is mo jin tenu ki nyanye/ mo be. A'di midi 'bor gom um mo wakki/ um mini ciya hirdhe/ mo gom a'di yan mo me'da lamba/ mo mmo'twakkina a'di mo mo e bwam mondhurumi'd mo ntaga tee midi 'twak mo mo dhala cul e gi mon'thamo/ ki cu mo eya dum bum mo. ²⁰ Um mini mii mish to yan 'ban mo ntwa/a/ mo, ki gwoŋ kamu/ jin onu isa kamu/ yisa di'da e bwan Gwo ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo jin mina wathin tal 'den kamu/ mish 'pemen piti tor ki is piti a'di 'de/ mo. ²¹ Haali/ gwoŋ kamu/ jin onu isa kamu/ yisa di'da jin pu'dki'd ki bwa gi wathi/ mo, hili 'kwani mmojockkina Shi/ in Dheleladhelele uni mo tani uni oki gwo 'peni Arumgimis mo be.

2

Imançi Gwo kun Ta Thus ki Thus mo dhali Imantor Gwonthus mo

¹ Hili imançi gwonthus si'da/ cuki mis mo e bwan 'kwani mo jasi me'd jin mina imantor gwonthus 'ko i bwam um mo, uni gun mini kal gwonthusa tiya kun 'ce'du/ sho'k ka kwal is mo, isi kani mmowat Tapa gwo mo, a'di jin yolki uni mo, mmokal mo jin mina uni tor sho'k ka pupush ki is buni e mony'ce'd sho'k mo. ² Dhali 'kwani ka ris mini bath miim buni kun

'kanuwa kanthi/ isho'k mo, dhali gom miim buni mo tani bway gi gwon gana/ minu sor mo be. ³ Dhali e bwam buni kun purapur mo tani uni mini nyuny um mo mmota nyunycina/ ki gwonthus buni mo. 'Peni kadhamo/ miiwak buni jin toru gwo 'twa/a 'cesh mo tani diki ta nyon'kor mo dhali mony'ce'd sho'k buni si'da/ mo tani diki ish e mo be.

⁴ Haali/ wakki/ Arumgimis diki 'tash iman'doyu gwo 'twa/ mo me'd jin miina uni miinthus mo tani, hili a'di ki ta'k uni e mo/ o'd mo dhali a'di ki dhu uni e jisa 'kulga/ mo kun ta mondhurumi'd jin 'cethki'da 'tum mo mmodhu uni ntagi gwo jin minu dwall mo be. ⁵ Wakki/ a'di diki 'tash mony'cesha dhamo/ 'twa/ mo tani, hili a'di ki kara Nuuh ki 'dantar mo, a'di jin ta'da amançi gwo mo gom mo ma kar/ e mo nyakki 'kwani pesun tiya mo me'd jin kalkina a'di agannu/ yi'de/ apo/ mony'cesh mo jin 'kona iman/ usha ush mo. ⁶ Wakki/ mii jin tugu 'penkuman bampa/ gi Pan Saduum mo dhali Pan Gamuura mo ki burta/ o'd mo tani a'di ki wak uni mo ki mo jin toru gwo 'twa/a 'cesh ki mony'ce'd sho'k mo dhali dhu uni mo mmota she/mm mo gom uni kun mini ta uni gun ushuna ush mo. ⁷ Dhali wakki/ a'di ye'da Luuth jin ta'da kar/ e 'ba/ mo, a'di jin di'd ki dhan mo ma cis ki mii kun 'kanuwa kanthi/ mo gi 'kwanin thus gwansan mo

⁸ (Haali/ a'di jin misha wathin kar/ e yan mo dhali cik mo me'd jin ca'ba a'di e bwam uni mo tani a'di tu/ulkunu mo ki isa nyor eya kashiram piti jin ta'da kar/ e ka yempa/ mo ka tee kun bathani 'ko'd mo ki miim buni kun ushkina uni gwonkan mii mo). ⁹ Wakan Tapa mishki ye uni 'ba/ mo, uni kun tana gayiin 'peni mompal mo, dhali dhu uni gwansan kun 'koki ta kun kar/ e mo e bwan'kwariny mo jin 'konu ka jisa apo/ mo ntaga tee gi gwon dwall jin minu tor gwo 'twa/a 'cesh mo, ¹⁰ dhali isi ki ji mum mo gom uni gwansan kun ci is buni ki bwa en'dap mo mmoshi/ is buni ki e gun dhuna uni ki 'thir 'thir mo dhali wak mo jin tanu ki moshirr mo.

Dhali dar gi monyju/ mo dhali ki bwam buni mo tani uni 'koki ko/ a ko/ is mo mmosor uni kun ta gi monyca mo. ¹¹ Bahili iman'doyu gwo mo, ba uni bol tiya e mo ki mo/ ek jin caaca kagahara mo dhali mom'bi'th mo tani uni 'koki bah gwo sor jin ta gwon dwall apo/ uni mo mmosul Tapa bway mo. ¹² Hili uni gwansan wana e ki to/ e gun 'kon ka miiny mo, kun ta to gun uku mo ki buyem buni mo, uni gun dho'thkunu mo mmobu'th mo dhali mmo'kosh mo tani sorkina sor mo e mii kun 'kokina uni mmota pus mo tani uni minu 'ce'd sho'k mo nyakki uni ki mony'ce'd sho'k jin tal 'de/ mo, ¹³ mmo'kosh is ka nyor e miin thu'th buni jin

thu'thkina uni to mii mo. Uni tülki a'di 'kup mo gom 'cem buni kun 'ko ki 'kol uni mo mmomiina uni ki ra'b mo e montee mo. Uni ta monyo/ on mo dhali monthalkin mo mmomii ki ra'b mo e miim buni kun 'curkina uni e mo e mii 'baar mo dhali mmoko cuuwa/ ki kawwu mo e mo kun yukuwa yuk ka tul 'kup mo mmonyakki um mo. ¹⁴ Uni takin gi em buni kun 'tu'dkunu ki piny piny ki miinyçal mo, a'di jin moli dak mo gom miinthus mo. Uni ellkina ell e mo gom 'kwanin tiya kun 'konuki tela kashiram buni sho'k mo. Uni takin ga dum buni kun yedhu sho'k mo e bwa jin purapur mo. Uni ta uci kun jeekunu mo. ¹⁵ Mmodhalkina uni bwaya kar/ e 'pen mo tani uni iiki iim per mo. Uni bathki bway ma Balaam mo, a'di jin ta ya/ ma Basuur mo, a'di jin enki mo jin gamu nyunycina/ 'peni mii kun thudhu mo ¹⁶ hili a'di kucurkunu mo gom gwondhan pitiḡ gana/ mo. Ntagi thuluny jin mol 'twa/ wal mo, ki wal a'di ki 'twa/ gi wathimpa en'thi/ mo dhali nona manci gwo 'kup 'pena du ma nyonkom piti jin gusa a'di mo be.

¹⁷ Uni gwansan ta jis yi'de/ kun du'dun kun kutha e ki ku'th mo dhali kun fana shile/ kun borkin ma punthar mo. Gom uni mo tani mondhu-rumi'da 'tum a'di karkunu mo be. ¹⁸ Haali/ 'twam buni kun baha uni mmodhu 'ba/ ki ca mo eya palim buni mo tani uni ellkina ell e ki mii kun 'kanuwa kanthi/ mo ki e kun dhunu ki 'thir 'thir

ki bungwar is mo, mmo/ ell 'kwani e mo, uni gun yekin mo 'peni yokkam gi uni kun 'kon e mii gun thudhu mo be. ¹⁹ Uni oki uni gwo is mo gom mo jin mina uni 'ko ki 'kus mo, hili uni ki is buni mo tani ta cinjina/ kun yolu mo e mo jin pu/ u mo. Haali/ ma a'diyin jin midi pi wathi/ e mo tani a'di ta cinjinam piti mo be. ²⁰ Haali/ wakki/ 'ko'di uni yekin mo 'peni mo jin shi/ u bungwar is mo 'peni mony'cesh mo ki monyith Tapam bana mo dhali Amanwoth jin ta'da Yesus Kristhos mo tani uni dok/ e kothkunu mo e uni mo dhali pinu e mo tani mon'kom buni jin ta jin 'ko'd mo tani warki'd ki shi/ kagahara mo gom uni mo mmobol jin twa/ a/ e mo be. ²¹ Haali/ a'di midi 'taki 'bor ki isi 'bor gana/ mo gom uni mo ki uni mini 'taki 'koki mish bwaya kar/ e yansan ki sule/ sule/ mo dhali 'ko'di uni mmomishkina uni a'di mo tani uni ki tu'k ka nyan'ko'd 'peni gwonkan jin kogu mo jin cikunu uni mo. ²² A'di pu'dki'di uni mo isi ki gwon gana/ mo jin onu 'pena dhamo/ mo ki: A'ka lakki ya/ piti ka nyan'ko'd jin ya/kina a'di mo, dhali kuman kuthar upkunu yi'de/ mo jasi mmo'danjali bwam boro'th jin 'dorotha'doro'th mo be.

3

*Gwo jin Onu Is mo gom
Pu'd jin Mina Tapa Pu'du/ mo*

¹ Gwo yansan shwane/ a'di ta gwo jin 'kon ma po/i su/ mo jin 'kwarkika/ um mo, um gun enu mo, dhali e uni su/ kan mo tani aha/ yikinkina uma du is mo e bwam bum kun dar ki washila/ mo e bway yan mo mmoka um gwo e mo, ² ki um mini 'taki ka gwo e mo ki gwo kun onu itwa/ a/ mo ki 'twa/ gi imanci gwo ma Arumgimis kadhamo/ mo kun kogu mo dhali ki gwonkan gi Tapa mo dhali Amanwoth mo e unim bum kun dhunu ki she/ mo. ³ Ntwa/ a/ ka ris to 'baar mo tani um mini mii mish gwo yansan 'ban mo ki uni kun tana mak ka mak mo mini pu'du/ ka tee kuj 'ko'd mo ka mak buni mo mmobath en'dap gana/ kun dhuna uni e ki 'thir 'thir mo ⁴ dhali o gwo mo ki: Mane gwom piti jin onu is ki a'di midi pu'du/ mo? Haali/ 'peni me'd jin wukina ibabam bana mo tani aris to 'baar mo 'kon mmo'tikir 'ko mo me'd mii kun 'kokina uni mo 'peni ka mun'kup ki mo jin ukunu to mo. ⁵ Uni ci mii 'ko'd mo ki bwam buni mo, ki, ki gwo ma Arumgimis mo tani aris momis 'kokin kadhamo/ innii mo ba/, dhali mony'cesh ukunu 'peni yi'de/ mo dhali ki yi'de/ jin ta yi'de/yi ⁶ dhali ki a'di mo tani mony'cesh jin diki'd mo me'dyin, a'di halaskunu a'di ki yi'de/ mo dhali 'ce'd sho'k mo. ⁷ Hili ki gwon 'de/ mo tani aris momis dhali mony'cesh kun 'kokin mo shwane/ mo tani uni dhunu mo mmo/ ish kumma/ mo gom mo/o'd mo,

mmo'kokunu mmodhu uni mo ntaga tee jin minu tor gwon dwall 'twa/a 'cesh mo dhali 'ce'd 'kwani sho'k mo uni gun ushuna ush mo be.

⁸ Hili dhalku/ ki ci miin 'de/ yan 'ko'd mo, um gun enu mo, ki, ki Tapa mo tani ateen 'de/ yan wana e ki yil alip mo dhali yil alip mo tani a'di wana e ka teen 'de/ mo be. ⁹ Tapa a'di midi diki miya diite/ mo gom gwom piti jin ona a'di is mo me'd jin ona kun tiya ki a'di midi taya diite/ mo, hili a'di thonki'da thon me'di 'ko'd mo 'kupki um mo. A'di yisa ona bwa ki tal 'dey kamu/ midi 'taki this e mo, hili ka ris 'kwani 'baar mo mini 'taki jidhir mo e mo jin rijuwa du is mo be. ¹⁰ Hila tee gi Tapa mo tani a'di midi pu'du/ mo me'd wathin 'di/ mo dhali yan'ko'd aris momis mini pe mo ki dhan cuuwa/ jin minu rayu/ mo, dhali to kun 'kon e mo ma tor piti mo tani mini wa ki o'd jin ca'b ki wur wur mo, dhali mony'cesh yan mo dhali miim piti mo kun 'kona po/ a'di mo tani minu puri 'baar mo be.

¹¹ Haali/ me'd jin mina ris to gwansani 'baar mo wa mo wakan mo tani um mini ta 'kwani kun mini wakata ka ba/ mo mmomii mii kun kogu mo dhali mii mii ma gayiin mo ¹² mmoçora çor mo dhali gom bwa jin onu ka daran du mo goma tee ma Arumgimis mmopu'du/ mo, haali/ gom a'di mo tani momis minu tushun ki o'd mo dhali minu wa mo dhali to kun 'kon e mo

ma tor piti mo tani uni minu to'd ki o'd mo be. ¹³ Hili ki isi gwom piti jin onu is mo tani ana cora momis kun ta kun this mo dhali mony'cesh jin ta jin this mo, a'di jin mina mo ma kar/e nyca'bi cine/ mo be.

¹⁴ Wakan, um gun enu mo, me'd jin corkina um gom to gwansan mo tani shwayi anyor ki thith mo ki um minu gam e a'di mo ki dar gi monyo/o'd mo walla thalkin mo dhali um minu gam mo ki mo ma ku'th is mo.

¹⁵ Dhali kar mo ma thon jin thonkina Tapam bana ana me'di 'ko'd mo gom bway mowoth mo. Wakan si'da/ akam bana jin enu jin ta'da Buulus mo 'kwarki um gwo mo isi ki gwo ki moyuk jin cikunu a'di mo ¹⁶ mmo_{tor} a'di yansan mo me'd miim piti jin miikina a'di eya ris gwom piti jin 'kwarkina a'di mo. Dhali gwon tiya kun 'kokin e uni mo tani 'bitha'bi'th mo mmomish 'ban mo, ki uni kun ta pus mo dhali uni kun 'konuki tel sho'k mo tani uni wu_{tu}lki uni mii mo ntagi mo jin minu 'ce'd sho'k bunin gana/ mo be me'd jin miikina uni gom gwo ma Arungimisa tiya kun 'kwarkunu mo.

¹⁷ Wakan um gun enu mo mmomisha um a'di ntwa/ a/ mo tani jiyi mo ki e mo isi ciki/ mo ki um minu 'koki 'de'k shoki mis mo ki gwo jin thamu mo 'peni 'kwani kun ush gwon_{kan} mii mo dhali this mom bum gana/ jin tela um sho'k e mo. ¹⁸ Hili 'bapi um mo eya 'the mo dhali

e monyith Tapam bana mo dhali Amanwoth jin ta'da Yesus Kristhos mo. E a'di mo tani monyca midi di mo 'peni shwane/ mo dhali ntaga tee jin midi di ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. Amen.

Gwo jin Twa/a/ jin 'Kwar ma YOHAAN mo

Gwo gi Mondiki/e mo

¹ A'di caan jin diki'd 'peni ka mun'kup mo dhali a'di caan jin cika aman mo dhali a'di caan jin misha aman mo ki em bam mo dhali a'di caan jin hila aman mo dhali jin tana aman is ki me'd bam mo isi gwo gi mondiki/ e mo be, ² dhali mondiki/ e yan toru eya tente/ mo dhali a'di hilkina aman mo dhali aman itana iman/o gwo gom a'di mo dhali mondiki/e yan tora aman um eya tente/ mo, mondiki/ e yan jin di'd ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo, jin di'd eya Baba mo tani dhali a'di torunu aman eya tente/ mo be, ³ a'di caan jin misha aman mo dhali cik mo tani tora aman um eya tente/ si'da/ mo ki um si'da/ mini nyak to mii ki aman mo dhali tom bana jin nyaka ana mii mo tani nyakka Baba mo dhali nyakki Ya/ m piti jin ta'da Yesus Kristhos mo be. ⁴ Dhali to gwansan 'kwarkina aman mo, ki mon'kuny bwam bana minu thim mo be.

Arumgimis Ta Monkush mo be

⁵ Yan ta gwo be jin cika aman 'peni a'di mo dhali jin cina aman e um mo, ka Arumgimis ta monkush mo dhali e a'di mo tani mondhurumi'd piyi'di 'baar mo be. ⁶ Wakki/ ana ona

gwo ki ana nyaka to mii ki a'di mo dhali ii ka yiha/ mo e mondhurumi'd mo tani ana tana tor mo dhali gwon gana/ 'kona ana ki mii mo be. ⁷ Hili wakki/ ana iina mo e monkush mo tani me'd a'di jin di'd e monkush mo tani ana nyaka to mii ka rem 'kup mo dhali abas ma Yesus jin ta Ya/ m piti mo tani a'di pucumki ana aris miinthusi 'baar mo be. ⁸ Wakki/ ana ona gwo ki ana dara gi miinthus mo tani ana heka is banan gana/ e mo dhali gwon gana/ yisa di'd e ana mo. ⁹ Wakki/ ana pina gwo miinthus bana mo tani a'di ta a'din gana/ mo jin mii'd ka kar/ e mo jin midi dhal ana miinthus bana 'pen mo dhali pucum ana 'pena ris mii kun 'koki ta kun kar/ e mo be. ¹⁰ Wakki/ ana ona gwo ki ana dara gi miinthus mo tani ana kara a'di mo mmota ator mo dhali gwom piti diki di e ana mo be.

2

AKristhos Ta'da Manmalas Bana mo

¹ Ushi ucim pema, aha/ 'kwarkina um gwo yansan mo ki um mini 'koki mii miinthus mo be. Hili wakki/ wathin kamu/ mii miinthus mo tani ana tana ka Manmalas mo nyakka Baba mo, aYesus Kristhos jin ta'da kar/ e mo, ² dhali a'di ita mongwam gom miinthus bana mo, dhali yisa jasi gom kum bana yisa, hili si'da/ gom miinthus gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo be. ³ Dhali gom a'di yan kan mo tani ana mina mish mo mo

ki ana misha a'di mo wakki/ ana dhuna gwonkan piti kun 'kwarkunu mo be. ⁴A'di caan jin o gwo mo ki: Aha/ misha a'di mo, ihili ush gwonkan piti kun 'kwarkunu ha e mo tani a'di ta'da tor mo be dhali gwon gana/ yisa di'da e a'di mo. ⁵Hili a'diyin jin dhu gwom piti mo tani e a'di mo ka jin gana/ mo/ en goma Arungimis thimu ki 'bore/ mo be. Ki a'di gi wakan mo tani ana mina mish mo mo ki ana 'kona e a'di mo be. ⁶A'di jin o gwo mo ki a'di ca'bki'd e a'di mo tani ka ya'd e bwaya 'de/ jin yana a'di mo ba/.

Gwonkan jin 'Kwaru jin Ta jin This mo

⁷Um gun enu mo, aha/ dinaki 'kwar um gwonkan jin 'kwarkunu mo jin ta jin this mo hili gwonkana dhama/ jin 'kwarkunu mo a'di jin takina um 'peni ka mun'kup mo, gwonkana dhama/ jin 'kwarkunu mo jin ta gwo jin cikina um mo be. ⁸Dok/ e aha/ 'kwarkina um gwonkan jin ta jin this jin 'kwarkunu mo, a'di jin ta jin gana/ e a'di mo dhali e um mo, haali/ mondhurumi'd peki'd mo dhali monkush gana/ a'di 'twakki mo mo hila/ mo be. ⁹A'di jin o gwo ki a'di di'd e monkush mo dhali shi/a kam piti i e mo tani a'di di'd e mondhurumi'd naskina/ mo be. ¹⁰A'di jin ene'da kam piti mo tani ca'bki'd e monkush mo be dhali e a'di mo tani mo jin gwoluwa gol piyi'd mo be. ¹¹Hili a'di jin shi/ki'da kam piti i e mo tani a'di di'd

e mondhurumi'd mo dhali ya e mondhurumi'd mo be dhali diki mish mo mo, mo jin yakina a'di iya mo haali/ mondhurumi'd dha'bki a'di em piti mo be.

¹²Aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, ushi uci, haali/ miinthus bum dhalkunu um 'pen mo gom gway piti mo be. ¹³Aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, ibaba, haali/ um mishi a'di mo, a'di jin di'd 'peni ka mun'kup mo. Dhali aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, um kun ta 'kwanin dhuru'c mo, haali/ um piki a'dinthus 'de/ yin e mo. Aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, um kun ta uci mo, haali/ um mishkina Baba mo be. ¹⁴Aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, ibaba, haali/ um mishi a'di jin diki'd 'peni ka mun'kup mo. Dhali aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, um kun ta 'kwanin dhuru'c mo, haali/ um 'bitha'bi'th mo dhali gwo ma Arungimis ca'bki'd e um mo dhali um piki a'dinthus 'de/ yin e mo be.

¹⁵Dhalku/ ki en mony'cesh mo ma walla to kun 'kon e mony'cesh mo. Wakki/ wathin kamu/ eni mony'cesh mo tani mo/ en goma Baba diki di e a'di mo be. ¹⁶Haali/ aris to 'baar mo kun 'kon e mony'cesh mo kun ta mon'dap e gi bungwar is mo dhali mon'dap e gi e mo dhali mii mmodhu is ki ca mo tani a'di diki di 'pena Baba mo hili a'di ta jany 'cesh mo be. ¹⁷Dhali mony'cesh peki'd mo dhali mon'dap em piti mo, hili a'di jin mi'd ki bwa

ma Arumgimis mo tani a'di ca'bki'd ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

AKristhos jin Diki Ta jin Gana/

¹⁸ Uciya, a'di ta mo jin 'ko'd mo dhali me'd jin cika um gwo ka kristhosthus pu'dki'd mo tani wakan shwane/ arisa kristhos kun 'koki ta kun gana/ pu'dkin mo. Dhali gom gwo gi wakan mo tani ana ki mish mo mo ki a'di ta'da cim jin 'ko'd mo be. ¹⁹ Uni iikin ka pije/ 'peni ana mo hili uni 'koki 'ko 'peni ana mo haali/ wakki/ uni mini 'taki ta kum bana mo tani uni mini 'taki rash 'ko e ana mo. Hili uni iikin ka pije/ mo ki a'di minu tor eya tente/ mo ki uni 'baar mo 'koki 'ko 'peni ana mo be. ²⁰ Hili um 'kosu ki a'din 'de/ jin kogu mo dhali umi 'baar mo mishi a'di mo be. ²¹ Aha/ 'kwarkina um gwo yan mo, yisa haali/ um 'koki mish gwon gana/ mo yisa, hili haali/ um mishi a'di mo dhali mish yan mo ka tora kamu/ yisa di'd e gwon gana/ yan mo be. ²² Kaja a'di jin ta'da tor mo hili a'di jin watki gwo mo ka Yesus ta'da Kristhos mo. Yan ta'da kristhos jin diki ta jin gana/ mo a'di jin watki'da Baba gwo mo dhali Ya/ mo. ²³ A'din 'den kamu/ jin watki Ya/ mo tani a'di diki ta ga Ababa mo. A'di jin piki gwo gom Ya/ mo tani a'di ta'd ga Ababa mo si'da/. ²⁴ Dhalki a'di jin cika um 'peni ka mun'kup mo ca'ba'd e um mo. Wakki/ a'di jin cika um 'peni ka mun'kup mo ca'ba'd e um mo tani yan'ko'd um

mini 'ko e Ya/ mo dhali eya Baba mo be. ²⁵ Dhali a'di ta gwo yansan jin okina a'di ana is mo jin ta mondiki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo.

²⁶ Aha/ 'kwarkina um gwo yansan mo gom uni gwansan kun mini 'taki he'k um e mo be. ²⁷ Hili mon'kosh jin bu'thkina um mo 'peni a'di mo tani ca'bki'd e um mo dhali um mini mii 'koki mii ta gi jan 'den kamu/ jin midi 'taki tor um gwo mo, haali/ me'd mon'kosh piti tor ki um gwo mo goma ris to 'baar mo dhali a'di ta gwon gana/ mo dhali ator piyi'd e a'di mo be. Me'd jin tora a'di um gwo mo tani wakan 'koyi e a'di mo ma.

²⁸ Dhali shwane/ ushi uciya, 'koyi e a'di mo ma, wakan ki a'di midi piyu/ mo tani ana mina 'taki 'koki ju/ mo dhali 'koki ko/ is ki mon'the is mo ibwambori a'di mo ki mom piti jin mina a'di pu'du/ mo be. ²⁹ Wakki/ um mishi mo mo ki a'di ta'da kar/e mo tani um mini mish mo mo ka ris uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun miin ki 'bore/ mo tani dho'thkunu 'peni a'di mo be.

3

Uci ma Arumgimis mo

¹ Hili mo/en ma Baba jin cikunu ana mo ki ana minu yuk ki uci ma Arumgimis mo. Dhali wakan ana tana uni mo be. A'di ta 'kup gwo jin 'kona 'kwaniny'cesh ki mish ana mo haali/ uni 'koki mish a'di mo be. ² Um gun enu mo, ana tana uci ma Arumgimis shwane/ mo, a'di dinuki tor

eya tente/ naskina/ mo a'di jin mina ana wa e mo, hili ana misha a'di ki a'di midi piyu mo tani ana mina e waki a'di mo haali/ ana mina par a'di e ki a'di wakan mo be. ³ Dhali aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun 'kon ka 'teŋ kape/ e a'di mo tani dhelelki is buni mo me'd a'di mmodhelelkina a'di mo be.

⁴ Aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun miiki miinthus mo tani uni 'kona mii i'ba/ mo mmo'ce'd gwoŋkan jin cinu mo. Miinthus a'di ita to jin 'ce'd gwoŋkan jin cinu mo be. ⁵ Um mishin ki a'di toru eya tente/ mo mmokal miinthus mo be dhali e a'di mo tani miinthus piyi'd mo be. ⁶ Wathin 'de/ jin ca'bki'd e a'di mo tani a'di diki di mo mmomii miinthus mo. Dhali wathin 'de/ jin di'd mo mmomii miinthus mo tani a'di diki par a'di e mo walla diki mish a'di mo be. ⁷ Ushi uciya, dhalku/ ki dhal wathin 'de/ bway mo mmohe'k um e mo. A'di jin mii'd ki 'bore/ mo tani ta'da kar/e mo me'd a'di mmotana a'diya kar/e mo be. ⁸ A'di jin di'd mo mmomii miinthus mo tani a'di ta ji gi tapa ma ruma 'cesh mo, haali/ tapa ma ruma 'cesh a'di miiki miinthus 'peni ka muŋ'kup mo. A'di ta 'kup gwo jin toru Ya/ ma Arumgimis eya tente/ mo mmo'ce'd mii gi tapa ma ruma 'cesh sho'k mo be. ⁹ Wathin 'de/ jin dhodhu 'peni Arumgimis mo tani a'di diki di mo mmomii miinthus mo, haali/ buyempa ma Arumgimis ca'bki'd e a'di mo, dhali a'di mol di mo mmomii

miinthus mo haali/ a'di dho'thkunu 'peni Arumgimis mo be. ¹⁰ Gom mii yan kan mo tani a'di iminu mish mo mo eya tente/ mo gom uni gun ta uci ma Arumgimis mo be dhali gom uni gun ta uci gi Tapa ma ruma 'cesh mo: A'diyin jin diki di mo mmomii miim 'boro'd mo tani a'di 'peni Arumgimis yisa walla a'di jin diki ena kam piti mo.

Eni ka Rem 'Kup mo

¹¹ Haali/ a'di yansan ita gwo jin cikkina um 'peni ka muŋ'kup mo ki ana mina en ka rem 'kup mo be ¹² dhali yisa mmowa e ka Kayiin mo a'di jin ta a'di 'peni a'dinthus 'de/ yin mo dhali 'kosha kam piti jwa mo. Dhali kata 'koshkina a'di a'di mo? Haali/ miim pitiŋ gana/ mo tani ta jin thus mo dhali mii ma kam piti ta jaŋ kar/ e mo be. ¹³ Dhalku/ ki mer mo ma, iwaŋ pem, ki um shina 'kwaniny'ceshi e mo. ¹⁴ Ana misha ki ana pekina mo 'peni mowu mo e moŋ'koki/ e mo haali/ ana ena awaŋ mo. A'di jin diki ena en mo tani a'di ca'bki'd e mowu mo be. ¹⁵ Macin 'de/ yin jin shi/ ki'da kam piti i e mo tani ta'da man'kosha mee mo be dhali um mishin ki wathi/ jin 'koshki'da mee mo tani diki ta gi mondiki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo jin ca'bki'd e a'di mo. ¹⁶ Gom a'di yan kan mo tani ana misha mo/en mo ki a'di karki mondiki/em piti a'cesh mo gom ana mo dhali ana ka ba/ imina mii dhu moŋ'koki/ em bana mo gom iwaŋ mo

ba/. ¹⁷ Hili wakki/ macin 'de/ yin jin ta gi to ga 'cesh mo dhali hila kam piti ki e mo e to jin mina a'di mii ta mo tani hili a'di ki mutha dum piti apo/ a'di mo tani mo/ en ma Arungimis midi ca'bi a'di kata mo? ¹⁸ Ushi uciya, dhalkina ki en ki gwo mo walla ka le'd mo hili ki mii mo dhali ki gwoṅ gana/ mo be.

Ana Dara ki Monyju/ Ib-wambor ma Arungimis mo

¹⁹ Gom gwo gi wakan mo tani ana mina mish mo mo ki ana tana 'kwani 'peni gwoṅ gana/ mo dhali mmomisha dum bana ib-wambori a'di mo be ²⁰ wakka dum bana wak ana mo. Haali/ Arungimis a'di ca'd ka dum bana mo dhali a'di mishki'da ris to 'baar mo be. ²¹ Um gun enu mo, wakka dum bana diki wak ana mo tani ana dara gi monyju/ mo ibwambor ma Arungimis mo be. ²² Dhali ana bu'thkina 'peni a'di mo, ma to yin jin dotkina ana a'di mo, haali/ ana 'kokina mo mmodhu gwoṅkan piti kun 'kwarkunu mo dhali mmomii to jin 'bor a'di bwa mo be. ²³ Dhali yan ta gwoṅkan piti jin 'kwarkunu mo ki ana mina gam gway gi Ya/ is mo jin ta'da Yesu Kristhos mo dhali mmo/en ka rem 'kup mo me'd jin kankina a'di ana gwo mo be. ²⁴ Dhali aris uni gun dhu gwoṅkan piti kun 'kwarkunu mo tani 'ko e a'di mo dhali a'di e uni mo. Dhali gom gwo gi wakan mo tani ana misha mo mo ki a'di

ca'bki'd e ana mo ki Shi/in piti jin cikina a'di ana mo be.

4

Shi/in ma Arungimis dhali Shi/in ma Kristhos jin Diki Ta jin Gana/ mo

¹ Um gun enu mo tani dhalku/ ki gam gwo is eya ris shi/in mo hili nyo/i aris shi/in mo mmopar e wakki/ uni ta ku ma Arungimis mo, haali/ imançi gwonthus uni iikin ka pije/ e mony'cesh mo. ² Gom gwo gi wakan mo tani um mini mish mo mo ki Shi/in ma Arungimis mo: Aris shi/in 'baar mo ka 'dete/ 'dete/ kun pi gwo ka Yesu Kristhos pu'dki'd mo ki bungwar is mo tani uni 'peni Arungimis mo be, ³ dhali aris shi/in 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun 'koki pi gwo ka Yesu mo tani uni 'peni Arungimis yisa. A'di yan ta shi/in ma kristhos jin diki ta jin gana/ mo, a'di jin cikina um gwo mo ki a'di midi pu'du/ mo dhali shwane/ a'di diki'd e mony'cesh hila/ mo be. ⁴ Ushi uciya, um 'peni Arungimis mo dhali um piki uni e ki mii mo. Haali/ a'di jin di'd e um mo tani a'di ekki'd mo mmobol a'di jin di'd e mony'cesh yan e mo be. ⁵ Uni ta ku ga 'cesh mo, dhali kan mo tani gwo jin ona uni mo tani ta ku ga 'cesh mo dhali 'kwaniny'cesh cikki uni gwo mo be. ⁶ Ana tana ku ma Arungimis mo. A'diyin jin mishki'da Arungimis mo tani cikki ana gwo mo dhali a'di jin diki di 'peni Arungimis mo tani diki cik

ana gwo mo be. Gom gwo gi wakan mo tani ana misha mo mo gom shi/in gana/ mo dhali gom shi/in jin thamu o mo be.

Arumgimis Ta Mo/en be

⁷ Um gun enu mo, dhalki ana ena ka rem 'kup mo ma, haali/ mo/ en ta ji ma Arumgimis mo dhali a'di jin ene'da en mo tani dho'thkunu 'peni Arumgimis mo dhali a'di mishki'da Arumgimis mo be. ⁸ Dhali a'di jin diki di mo mmo/ ena en mo tani a'di molki'da Arumgimis mo haali/ Arumgimis ta mo/ en mo be. ⁹ Dhali e mii yan kan mo tani mo/ en ma Arumgimis a'di torkunu eya tente/ e bwam ana mo, ka Arumgimis hashki Ya/m pitin 'de/ mo e mony'cesh mo, wakan ki ana mina 'ko e a'di mo be. ¹⁰ Dhali mo/ en a'dan be, yisa mmo/ enkina ana Arumgimis mo hili mmo/ enkina a'di ana mo dhali mmohashkina a'di Ya/m piti mo mmota mo jin gwamuwa gwam mo gom miinthus bana mo be. ¹¹ Um gun enu mo tani wakki/ Arumgimis ki en ana wakan mo tani ana ka ba/ imina mii en ka rem 'kup si'da/ mo. ¹² Wathimpan 'deŋ kamu/ yisa parki'da Arumgimis e mo yisa. Wakki/ ana ena ka rem 'kup mo tani Arumgimis ca'bki'd e ana mo dhali mo/ en piti thimkunu e ana mo be.

¹³ Gom gwo gi wakan mo tani ana misha mo mo ki ana 'kona e a'di mo dhali a'di e ana mo haali/ a'di ciki ana Shi/ in pitin gana/ mo

be. ¹⁴ Dhali ana mishkina mo mo dhali ta iman/ o gwo mo goma Baba mo mmohashkina a'di Ya/ m piti mo mmota Amanwoth gom 'kwaniny'cesh mo be. ¹⁵ A'diyin jin pi gwo ka Yesus ta Ya/ ma Arumgimis mo tani Arumgimis ca'bki'd e a'di mo dhali a'di eya Arumgimis mo be. ¹⁶ Wakan ana misha mo mo dhali gam gwo is mo gom mo/ en jin takin ma Arumgimis gom ana mo. Arumgimis ta ji gi mo/ en mo dhali a'di jin ca'bki'd e mo/ en mo tani ca'bki'd eya Arumgimis mo dhali Arumgimis ca'bki'd e a'di mo be. ¹⁷ Dhali mo/ en a'dan be jin thimkunu e ana mo ki ana mina 'koki ta gi monyju/ mo goma cim jin dwallu gwo mo haali/ me'd jin wana a'di kan mo tani ana 'kokina mo e mony'cesh yansan mo be. ¹⁸ Moŋko/ isa kamu/ yisa di'da e mo/ en mo hili mo/ ena 'borgan gana/ mo a'di ta'kki moŋko/ is ka pije/ mo. Haali/ moŋko/ is a'di gamkunuwa jisa mo dhali a'di jin ko/ki'da ko/ is mo tani diki thim mo/ en mo be. ¹⁹ Ana ena en mo haali/ a'di ntwa/a/ enki ana mo be. ²⁰ Wakka cin kamu/ jin midi o gwo mo ki: Aha/ ena Arumgimis mo, dhali shi/ a kam piti i e mo tani a'di ta'da tor mo, haali/ a'di jin diki ena kam piti mo tani a'di jin parkina a'di e mo tani a'di mol ena Arumgimis mo ki a'di jin dina a'di ki par e mo be. ²¹ Dhali gwoŋkan jin 'kwaru a'dan be jin takina ana 'peni a'di mo, ki a'di jin

enki'da Arumgimis mo tani midu mii ena kam piti si'da/ mo be.

5

Monjam Gwo Is A'di Ipiki Mii E mo e Mony'cesh mo

¹ Aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun gamki gwo is mo ka Yesus ta'da Kristhos mo tani uni ita uci ma Arumgimis mo dhali aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun enki a'di jin dho'thki'd mo tani enki a'di jin dho'thkunu si'da/ mo be.

² Gom gwo gi wakan mo tani ana misha mo mo ki ana ena uci ma Arumgimis mo, ki ana ena Arumgimis mo dhali mmoha gwoŋkan piti e kun 'kwarkunu mo be. ³ Haali/ mo/ en ma Arumgimis a'dan be ki ana mina dhu gwoŋkan piti kun 'kwarkunu mo. Gwoŋkan piti kun 'kwarkunu mo diki ta ton diti'd mo. ⁴ Haali/ a'diyin jin dho'thkunu 'peni Arumgimis mo tani piki mony'cesh e ki mii mo. Dhali mompi mii e a'dan be jin pi mony'cesh e ki mii mo jin ta monjam gwo is bana mo be. ⁵ Kaja a'di ipiki mony'cesh e ki mii mo hili a'di jin gamki gwo is ka Yesus ta Ya/ ma Arumgimis mo be.

Gwo jin Onu Isi gom Ya/ mo

⁶ Dhali yan ta a'di jin pu'dki'd ki yi'de/ mo dhali ka bas mo jin ta'da Yesus Kristhos mo, yisa jasi ki yi'de/ 'teya, hili ki yi'de/ mo dhali ka bas mo be. ⁷ Dhali Shi/in a'di ta'da aman/o gwo mo haali/ Shi/in a'di ta gwoŋ gana/ mo

be. ⁸ Gwo kun onu mo tani uni 'koni kwara mo, Shi/in, dhali yi'de/, dhala bas. Uni kwara gwansan igami me'd mo be. ⁹ Wakki/ ana budha gwo kun ona 'kwani mo tani gwo jin on ma Arumgimis mo tani a'di ekkid mo be. Haali/ gwo jin on ma Arumgimis a'dan be, ki a'di ta'da aman/o gwo gom Ya/ m piti mo be. ¹⁰ A'di jin gamki gwo is e Ya/ ma Arumgimis mo tani a'di ta'da aman/o gwo e is piti mo. A'di jin diki gam Arumgimis gwo is mo tani kar a'di mo mmota ator mo haali/ a'di diki gam gwo jin on ma Arumgimis is mo gom gwo gi Ya/ m piti mo be. ¹¹ Dhali gwo jin onu a'dan be, ka Arumgimis ciki ana mon'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo dhali mon'koki/e yan e Ya/ m piti mo be. ¹² A'di jin ta gi Ya/ mo tani a'di ta gi mondiki/ e mo be, dhali a'di jin diki ta gi Ya/ mo tani a'di dar gi mondiki/e mo be.

Mishi Gwo ki Um Ta gi Mon'koki/e ki Sule/ Ya Ye 'Ba/ mo

¹³ Aha/ 'kwarkina um gwo yansan e um kun gam gwo is e gway gi Ya/ ma Arumgimis mo, ki um mini mish mo mo ki um ta gi mon'koki/e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be. ¹⁴ Dhali yan ta mo jin 'kona ana ki ju/ mo jin takina ana e a'di mo, wakki/ ana mina dot ton kamu/ isi ki bwam piti mo tani a'di cikki ana gwo mo be. ¹⁵ Dhali wakki/ ana misha mo mo ki a'di cikki ana gwo mo e to yin jin dotkina ana a'di mo

tani ana misha mo mo ki ana mina bu'th a'di yin jin dotkina ana a'di mo be. ¹⁶ Wakki/wathin 'deŋ kamu/ parki'da kam piti e mo mmomii miinthus jin diki ta ji gi wunu mo tani a'di midi dota/ dot mo dhali Arumgimis midi ci a'di mondiki/e mo gom uni gwansan kun ta gi miinthus kun 'koki ta ku gi wunu mo. Miinthus 'kon kun gamu mo kun wunu mo. Aha/ dinaki o ki jaŋ kamu/ midi 'tho mo gom gwo yansan mo. ¹⁷ Aris mii kun thamu mii mo tani ta miinthus mo hili miinthus di'd jin diki ta ji gi wunu mo be.

¹⁸ Ana misha mo mo ki a'din 'de/ jin dhodhu 'peni Arumgimis mo tani diki di mo mmomii miinthus mo, hili a'di jin dho'thkunu 'peni Arumgimis mo tani karki a'di mo, dhali a'dinthus 'de/ yin diki ta a'di is ki me'd mo be.

¹⁹ Ana misha mo mo ki ana tana ku ma Arumgimis mo, dhali aris 'kwani gi mony'ceshi 'baar mo uni 'kon e mom'bi'th gi a'dinthus 'de/ yin mo be.

²⁰ Dhali ana misha mo mo ki Ya/ ma Arumgimis pu'dki'd mo dhali ciki ana gwo mo mmomish 'ban mo, mmomish a'di jin ta jin gana/ mo. Dhali ana e a'di mo a'di jin ta jin gana/ mo, e Ya/m piti jin ta'da Yesus Kristhos mo. Yan a'di ita'da Arumgimis gana/ mo dhali mon'koki/e ki sule/ ya ye 'ba/ mo. ²¹ Ushi uciya, dhuyi is bum 'peni tompinycon mo ma.

Gwo jin 'Kon ma Po/i Su/ jin Kwar ma YOHAAN mo

Monthe Me'd mo

¹ Wathin gwanyjaka/ eya yim jin kwanyu mo dhali ucin piti mo, uni gun enka/ e gwon gana/ mo, dhali yisa jasi aha/ 'de/ mo hili aris uni 'baar mo kun mishi gwon gana/ si'da/ mo ² haali/ gom gwon gana/ jin ca'bki'd e ana mo dhali jin midi di e ana ki sule/ sule/ mo.

³ A'the dhali momimii mo dhali monku'th is mini 'ko e ana mo 'peni Arumgimis jin ta'da Baba mo dhali 'pena Yesus Kristhos jin ta Ya/ gi Com mo, e gwon gana/ mo dhali e mo/en mo be.

'Koyi e Gwo ma Kristhos mo ma

⁴ Aha/ 'kunya bwa ka-gahara mo mmogam ucin pinin tiya mmobath gwon gana/ mo, me'd jin kankin ma Baba ana gwo mo. ⁵ Dhali shwane/ aha/ yuka/ e jin tana yim mo, yisa me'd jin miga/ 'taki 'kwarki /e gwonkan jin 'kwarkunu jin ta jin this mo, hili a'din 'de/ jin takina ana 'peni ka mun'kup mo, ki ana mina en ka rem 'kup mo be. ⁶ Dhali mo/en a'dan be ki ana mina bath gwonkan piti kun 'kwarkunu mo. Gwonkan jin 'kwarkunu mo a'dan be, me'd jin cikina um 'peni ka mun'kup mo ki um mini bath mo/en mo be. ⁷ Haali/ 'kwani ka ris kun he'kkina he'k e

mo tani iikin ka pije/ mo e mony'cesh mo, 'kwani kun 'koki pi gwo mo gom mo jin yayin ma Yesus Kristhos ki bunjwar is mo. A'din 'de/ gi wakan mo tani ita'da he'k e mo dhala Kristhos jin diki ta jin gana/ mo. ⁸ Hili is bum ki 'bore/ mo ma ki um mini 'koki this a'di e mo a'di jin miikina um mii mo gom a'di mo hili ki um mini gam to jin cinu jin waki mii jin miinu mo mmo'koki ta bade/ mo. ⁹ Macin 'de/ jin ya'di twa/ a/ mo dhali diki ca'b e gwo ma Kristhos mo tani a'di diki ta ga Arumgimis mo. A'di jin ca'bki'd e gwo ma Kristhos mo tani a'di ta'd ga Baba mo dhali Ya/ mo be. ¹⁰ Wakka cin 'den kamu/ pu'dki'd e um mo dhali diki guyu/ gwo yan mo tani dhalku/ ki bu'th a'di bway gu'b mo walla dhalku/ ki ci a'di monthe me'd mo, ¹¹ haali/ a'di jin theki a'di me'd mo tani nya'kki miin tonthus piti bu'th mo be.

Kwalany Monthe Me'd jin 'Ko'd mo

¹² Ba aha/ tana gi gwo ka ris mmo'kwarki um mo tani aha/ ona bwa yisa mmo'kwarki um to ka galama risha mo, hili aha/ tosha mmopar um e ki 'dishe/ mo dhali mmo'ora tor ki um ka karambuye/ mo, wakan ki mom'bor bwam bana minu thim mo be.

¹³ Uci gi 'bwah pini jin kwanyu mo tani uni theki / e me'd mo be.

Gwo jin 'Kon ma Po/i Kwara jin 'Kwar ma YOHAAN mo

Monthe Me'd mo

¹ Wathin gwanyjaka/ eya Gayus jin enu mo, a'di jin enka/ e gwoṅ gana/ mo.

² /E jin enu mo, aha/ 'thona ka ris to 'baar mo mini ii ki 'bore/ gom /e mo dhali ki /e mina isi 'bor mo. Aha/ misha mo mo ki a'di 'boro'd goma kashiram pini mo be. ³ Haali/ aha/ 'bora bwa kagahara mo ki 'kwani ma waka tiya bumburkin mo dhali ci gwo gom miin ganam pini mo ka jin gana/ me'd jin bathkina / e gwoṅ gana/ mo. ⁴ Moṅ'kuny bwan kamu/ yisa di'da jin ca'd ki a'di yan jin miga/ mish ta mo, mmocik gwo ki ucin pem bathi gwoṅ gana/ mo.

Mii ma Gayus jin Tanu Gu'b Piti Nal mo A'di Manju mo

⁵ /E jin enu mo, a'di ta'da tu'c isin gana/ mo jin miikina /e ki /e mii to mo ma wak mo isi ki ji mum mo eya ris yilkina/ mo ⁶ uni gun ciki gwo gom mo/ en pini ibwambor ma kaniisa mo. /E mini mii ki 'bore/ mmohashki uni e bway buni gun iina uni mo me'd jin hana to me'd mo goma tu'c ma Arumgimis mo be. ⁷ Haali/ uni cuki mis mo gom gway piti mo dhali uni 'koki bu'th ton kamu/ 'peni 'kwani kun 'koki ta 'Kwani Yahuuda/ mo. ⁸ Wakan ana ka ba/ imina

han 'kwani kun wakan mo ki ana mina ta imannyak to mii e gwoṅ gana/ mo be.

Mii ma Diyutriipis jin Miina A'di ki Ca'ckon mo

⁹ Aha/ 'kwarkina gwoṅ kamu/ goma kaniisa mo. Hili Diyutriipis a'di jin ona bwa ki kar is piti ntwa/a/ mo tani diki pi gwo gom moshirr pem mo. ¹⁰ Wakan wakki/ aha/ mina pu'dku/ mo tani aha/ mina kal gwo ka pije/ mo gom to jin miina a'di mo mmoyer aha/ is ki gway ka wuny is ki gwonthus mo. Dhali a'di diki 'kosh jwa kan tan mo tani a'di ushki'd ki is piti mo mmohana wak mo, dhali a'di si'da/ ki non uni gwansan 'kup mo kun ona bwa ki han uni mo dhali a'di ki ur uni ka pije/ 'pena kaniisa mo.

Gwom 'Borga/ jin Cinu Isi goma Dimitriyuus mo be

¹¹ /E jin enu mo, dhalku/ ki bath tonthus mmomii mo ma, hili bathi a'di jin 'boro'd mmomii mo. A'di jin mii tom 'boro'd mo tani a'di 'peni Arumgimis mo. A'di jin mii tonthus mo tani diki par Arumgimis e mo be. ¹² Dimitriyuus a'di ta gi gwo jin cina 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo dhali 'peni gwoṅ gana/ ki is piti mo. Aha/ cina gwo gom a'di si'da/ mo dhali um mishi mo mo ki gwony cin pem ta kun gana/ mo be.

Kwalany Monthe Me'd jin Ko'd mo

¹³ Aha/ tana gi gwo kagahara mo mmo'kwarki /e mo tani hili aha/ dina bwa

ki o mmo'kwarki /e a'di ka
galama risha mo. ¹⁴ Aha/
t_osha mmopar /e e ki 'dishe/
mo dhali ana mina t_ora t_or
mmontal 'de/ ka k_arambuye/
mo.

¹⁵ Monku'th is midi di e /e
mo. Ikam theki /e me'd mo.
Theki ikam me'd mo ma, aris
uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo.

Gwo jin 'Kwar ma YAHUUSA mo

Monthe Me'd mo

¹ Yahuusa jin ta cin̄kina/ ma Yesus Kristhos mo dhali jin ta'da kam ma Yakuub mo.

E uni gwansan kun yuk̄kunu mo ki ku gi en ma Arumgimis jin ta'da Baba mo dhali kun dhunu goma Yesus Kristhos mo be.

² Dhalki momiimii mo dhali mon̄ku'th is mo dhali mo/en minu mar is gom um mo.

Gwon Dwall gom Imant̄or Gwonthus mo

³ Um gun enka/ mo tani dhali mmo/ oka/ bwa kagahara mo mmo'kwarki um gwo mo gom mowoth̄ bana jin nyak̄ki'd mo tani aha/ gamkina a'di jin ta jin minu mii mii ta mo mmo'kwar mo mmoyip 'kup 'kupki um mo mmosu'k ki gwo mo gom mon̄gam gwo is mo, a'di jin cinu mo me'd 'de/ ki sule/ mo gom uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo. ⁴ Haali/ 'kwanin tiya 'kokin ka kwal is mo kun gam bway mo mmose mo, uni gun 'kokin kadhamo/ mo kun 'kawurkunu mo gom miiwak̄ yansan mo be, uni gun ta 'kwani gun ushkina Arumgimis mo, uni gun tu'kkina 'the ma Arumgimis bana mo mmota mii gun 'kanuwa kan̄thi/ mo dhali mmowat̄ gway gi Tapa jin di'd 'de/ mo, a'di jin ta Tapa Yesus bana mo be.

⁵ Dhali aha/ dina gwo ibwa mo mmorogom um ki gwo mo, ba um me'd 'de/ ki sule/ torkunu to 'baar mo ki a'di jin woth̄ki 'kwani 'peni Bampa/ Masir mo tani yan'ko'd a'di ki 'ce'd uni gwansan sho'k mo kun 'koki gam a'di gwo is mo be. ⁶ Dhali iman'doyu gwo, uni gun 'koki dhu mom bun̄j gana/ mo kun 'kona uni mo tani hili uni dhalki mon̄'kom pam buni 'pen mo tani uni bu'thkina a'di ka jindhiir ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo e mondhurumi'da 'tum mo ntaga tee gi gwon dwall jin eka/ ek mo be. ⁷ Jasi me'd gi Bampa/ gi Pan Saduum mo dhali Pan̄ Gamuura mo dhali bampa/ kun 'kon ki jin̄ 'kam mo tani dhali ki mii jin nyaka'd mo tani uni ci is buni ki miinyal mo dhali mii mon̄'dap e kun 'koki ta buyempa mo tani uni dhunu mo mmota she/ mm mmothima jisa gi mo/o'd ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo be.

⁸ Dhali e bway jin nyak̄ki'd kan mo tani 'kwani gwansan e jan buni kun shu'bkina uni mo tani uni nyo/ki bun̄gwar is mo mmowak moshirr mo dhali mmowal gwo sor apo/ uni kun caaca mo be. ⁹ Hili ka man'doyu gwo jin ca'd jin ta'da M̄ka/ iil su'kkin ki gwo mo uni ki tapa ma ruma 'cesh mo tani uni walkin mo gom bun̄gwar is ma Musa mo a'di bu'thki'da du mo mmodiki yer a'di is ki gway ki gwo sor mo, hili a'di oki gwo mo ki: Tapa Arumgimis kucurki / e mo be. ¹⁰ Hili 'kwani gwansan walkina

sor apo/ to kun 'kona uni ki mish 'ban mo dhali ki to gwansan kun misha uni en tom bwa mo me'd to/ e gun dar gi bwan 'twa/ wal mo tani uni 'ce'dkunu sho'k mo be. ¹¹ Wayyi e uni mo. Haali/ uni iikin e bway ma Kayiin mo dhali uni pura bwa mo mmobath mii jin tham ma Balaam mii mo dhali uni 'ce'du/ sho'k mo e gwon dhan ma Kuurah mo be. ¹² Uni gwansan ta thalkin apo/ moyuk bum gun ena um mo me'd jin 'kona uni ki ju/ mo mmo'kona uni i'kupa su mo mmowal mo mmotal 'de/ mo tani uni hilki is buni mo. Uni tana rak kun kutha e ki ku'th mo, kun kalkina 'tham ki sule/ mo, dhali uni ta cwa gi moyurun kun ku'th gunkuru/ mo kun dar gi maman mo, me'di su/ mo tani uni wukin mo mmoyu'dkunu uni mo be. ¹³ Anyor yi'deny caaga/ jin bir bakal mo tani uni sekina gabusha/ mo gi mon'the is buninj gana/ mo, acul kun tana ca/ mo tani mondhurumi'da 'tum karkunu mo gom uni ki sule/ sule/ mo be.

¹⁴ Gom uni gwansan si'da/ mo tani Aknuuk a'di jin ta'da Aadama nyakum yili pesu/ mo tani ciki gwo is mo mmo/ o gwo mo ki: Hili mo mo ma, Tapa a'di pu'dki'd mo nyakki kun dhelelin piti ka ris ris mo ¹⁵ mmotor gwon dwall 'twa/a po/ 'kwani baar mo dhali mmodhu uni ki ku gi 'kona mii i'ba/ mo aris uni gun ushuna ush mo ka ris miim buni kun miikina uni mo, mmota a/

ushinj gwo mo kun miikina uni ciki/ mo tani e gwo gi uni gun ushi gwo mo dhali ka ris gwo kun 'bitha'bi'th mo kun okina imanmii miinthus mo kun ushuna ush apo/ a'di mo. ¹⁶ Uni gwansan ita imanmiiya gungum mo, dhali waka wak mo mmobath mon'dap em buninj gana/ mo, dhali mmoce 'twa/ mo mmodhu 'ba/ ki ca mo mmomanj 'kwani ka mak mo mmogam nyunycina/ gi shi/ miim 'boro'd mo.

Gwo jin Rumuwa Rum mo dhali Mo jin Malasuwa Malas mo

¹⁷ Hili um mini mii ka gwo e mo, um gun enu mo, gwo jin ona uni gun dhuna Tapa Yesus Kristhos bana is mo. ¹⁸ Uni o um gwo mo ki: Ki mo jinj 'ko'd mo tani uni gun miin ka mak mo tani mini bath mon'dap em buninj gana/ mo kun usha uni a/ ush mo be. ¹⁹ Uni ta uni gwansan gun dhu gwo kun kwa/u bwa mo, kun ta 'kwani tony 'cesh mo, uni dar gi Shi/in mo be. ²⁰ Hili um gun enu mo tani nyanji is bum apo/ mongam gwo is jin koguwa ko/ mo dhali 'thoyi e Shi/in Dheleladhelel mo ma. ²¹ Dhuyi is bum e mo/en ma Arungimis mo. Cori momiimii gi Tapa Yesus Kristhos bana mo ntagi mon'koki/ e ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo. ²² Dhali miiyi mii apo/ unin tiya mo ma kun shina bwa 'kup mo. ²³ Wothi/ kun tiya mo ma, mmobor uni ka pije/ mo 'peni mo/o'd mo. Miiyi mii ki jin ko/ mo ma, apo/ kun tiya me'd jin shi/ a um

burrinye/ i e jin nyo/ ki'd e
 buᅅgwar is mo.

Mmo' bora 'Bor Mii mo

²⁴ Dhali e a'di jin mish um
 dhu mo 'peni monᅅag mo tani
 dhali mmoc̄i um ki dar gi
 mii kun nyo/on mo ibwam-
 bori buᅅ'kus monycam piti ki
 monᅅ'kuny bwa mo tani ²⁵ e
 a'di jin ta'da Arungimis 'de/
 mo tani Amanwoᅅh bana e
 a'di jin ta'da Yesuᅅ Kriᅅᅅhos
 Tapam bana mo tani dhalki
 a'di a'di idi'd ki monyca mo
 dhali mmo/eka/ ek mo dhali
 mom'bi'th mo dhali moshirr
 jin di'di ᅅwa/a/ 'baar mo dhali
 jin di'd shwane/ mo dhali jin
 midi di ki sule/ sule/ ya ye 'ba/
 moonnii. Amen.

Gwo jin 'Ceenu eya Yohaana mo

*Gwo jin 'Ceenu goma Yesus
Kri_{st}hos mo*

¹ Gwo jin 'ceenu goma Yesus Kri_{st}hos mo, a'di jin cikin ma Arumgimis a'di mo mmotor unim piti kun ta imanmii to mo gom to kun mini mii la bu'th embul mo mo. Dhali a'di karki a'di eya tente/ mo mmohashkina a'di aman'doyu gwom piti mo eya manmii tom piti jin ta'da Yohaana mo, ² a'di jin ta'da mankal gwo o mo gom gwo ma Arumgimis mo dhali gwontor jin tora a'di goma Yesus Kri_{st}hos mo, isi kani ma eya ris to 'baar mo kun parkina a'di e mo be. ³ Mom'bor mii gom a'di jin denki gwo yansan e mo jin onu is ki 'twa/ jin caaca mo dhali mom'bor mii gom uni gwansan kun cikki a'di mo dhali uni gun dhuki a'di jin 'kwarkunu nycine/ mo haali/ mo 'disha'dish mo be.

*Monthe Me'd goma Kaniisa
kun 'Koni Pesu/ mo*

⁴ Yohaana eya kaniisa kun 'koni pesu/ mo e Pa Asiyya mo:

A'the e um mo dhali monku'th is 'peni a'di jin di'd mo dhali a'di jin diki'd mo dhali a'di jin midi pu'du/ mo dhali 'peni shi/ in kun 'koni pesu/ mo, uni gun doshkini bwambor ma kursi ma malik piti mo be. ⁵ Dhali 'pena Yesus Kri_{st}hos, a'di jin ta isin

gana/ gi gwo jin onu mo, a'di jin ta'da bwanyara/ gi mowu mo dhali ta tapa apo/ imalik kun 'koni mony'cesh mo.

E a'di, a'di jin enki ana mo dhali dhu ana ki 'kus mo 'peni miinthus bana mo ka bas piti mo, ⁶ dhali a'di ki nyon ana ki 'penkuman pa mo, mmota igasiis goma Arumgimis piti mo dhali Ababa mo. Dhali e a'di mo tani monyca midi di mo dhali mo jin tanu tapa mo gom ki sule/ mo dhali ki sule/ ya ye 'ba/ mo. Amen. ⁷ Hili mo mo ma. A'di midi pu'du/ mo e bwaarak mo dhali aris en 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mini par a'di e mo, dhali aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ kun su'k a'di mo tani, dhali arisa wak gi 'kwaniny'cesh mini wol ko mo gom gway piti mo. Isi kan si'dayi. Amen.

⁸ Aha/ tana ja Mun'kup mo dhali jin 'Ko'd mo. A'di ta gwo jin ona Tapa Arumgimis mo, a'di jin di'd mo dhali a'di jin diki'd mo dhali a'di jin midi pu'du/ mo, a'di jin ta a'di jin Eka/ Ek mo be.

*Tonyjan gi Ya/ gi 'Kwani
mo*

⁹ Aha/ jin tana Yohaana jin tana kam bum mo, aha/ jin pwakkina isa nyor nyakki um eya Yesus ki monto'c bwa mo dhali gom 'penkuman bampa/ mo dhali ki mo jin 'ku'cu bwa ki 'kari'th mo mmo'dim 'kup mo tani aha/ dikina eya uka 'cesh jin yuku gway ka Bathmus mo gom gway gi gwo ma Arumgimis mo dhali gom gwontor jin

torkika/ mo goma Yesus mo be. ¹⁰ Aha/ dikina e Shi/in mo ka tee gi Tapa mo dhali aha/ cikina dhan 'twa/ apo/ aha/ mmun me'd ko ma poome/ mo ¹¹ mmo/ o gwo mo ki: 'Kwari ma a'di jin parkina / e e mo eya warka/ mo dhali hashki a'di ka kaniisa gun 'koni pesu/ mo e Pan Epasus mo dhali e Pan Simirna mo dhali e Pam Bargaamus mo dhali e Pan Thiyatira mo dhali e Pan Sardis mo dhali e Pam Piladalpiya mo dhali e Pa Lawudikiyya mo.

¹² Dhali yan'ko'd aha/ tu'kkina 'ban mo mmopar 'twa/ yan jin oki aha/ gwo e mo, dhali ki aha/ tu'kkina mo tani aha/ parkina tirkina/ ma lamba/ e mo kun ta 'dolkon gana/ mo kun 'koni pesu/ mo. ¹³ Dhali e bwaman gi tirkina/ ma lamba/ mo tani jan tal 'deŋ kamu/ wakina e ki Ya/ gi 'Kwani mo jin hi'thki burrinye/ jin ta gi tur mo dhali waçkan 'dolkon gana/ mo eya bor a'di mo. ¹⁴ 'Kup piti dhala mur'kup piti çab ki bany bany me'da mur ka'bal mo jin ta gi kush mo dhali ta gi kush me'da wasa/ mo. Dhali em piti wana e ka le'dan o'd mo. ¹⁵ Dhali sho'k piti wana e ka korok jin kushi mo mo dhali dhel mo mo me'd mii jin to'du a'di mo e shemen o'd jin toru a'di mo, dhali 'twam piti wana e ka dhan yi'de/ kun gwona is ka ris mo. ¹⁶ Dhali e me'da bim poros piti mo tani a'di bu'thki'da cul kun 'koni pesu/ mo. Dhali 'peni 'twam piti mo tani a'di gaçki gandala turga/

jin ka'd ka 'ban su/ mo dhali bwam/em piti 'twakki mo mo me'da tente/ mo mmo'tu'd mo ki mom'bi'th is mo be.

¹⁷ Ki aha/ parkina a'di e mo tani aha/ bitkina mo e sho'k piti mo, ma mmowa e ki wathi/ jin wuki'd mo. Hili a'di karki me'da bim poros piti apo/ aha/ mo mmo/o gwo mo ki: Dhalku/ is ki ko/ mo. Aha/ tana ja mun'kup mo dhali jin 'ko'd mo be, ¹⁸ dhali aha/ tana jan tal 'de/ jin di'd ki e mo. Aha/ wukina mo dhali hili mo mo ma, aha/ dikina ki e mo gom ki sule/ sule/ ya ye 'ba/ mo dhali aha/ takina ga muptha/ gi Mowu mo dhali Mo ma Haawiya mo be. ¹⁹ Shwane/ 'kwari a'di jin parkina / e e mo, a'di jin di'd shwane/ mo dhali a'di jin midi bu'th mo mo i'ko'd mo be. ²⁰ Gom gwo yansan jin cinu ki jim bag mo goma cul kun 'koni pesu/ mo jin parkina / e e mo e me'da bim poros pem mo dhali tirkina/ ma lamba/ kun 'koni pesu/ mo kun ta 'dolkon gana/ mo dhali acul kun 'koni pesu/ mo tani uni ta iman'doyu gwo mo kun 'kona kaniisa kun 'koni pesu/ mo dhali gom tirkina/ ma lamba/ kun 'koni pesu/ mo goma kaniisa kun 'koni pesu/ mo be.

2

Gwo jin Hashu goma Kaniisa gi Pan Epasus mo

¹ Eya man'doyu gwo ma kaniisa jin di'd e Pan Epasus mo tani 'kwari gwo mo ki: Gwo 'peni a'di, a'di jin bu'thki'da cul kun 'koni pesu/

mo e me'da bim poros piti mo, a'di jin yaki'd e bwaman tirkina/ ma lamba/ kun ta 'dolkon gana/ mo kun 'koni pesu/ mo, mmo/o gwo mo ki:

² Aha/ misha miim pini mo, dhali aṭu'c pini jin miina / e ki mii jin 'batha'ba'th mo dhali mo jin 'kuṣa / e bwa ki 'kari'th mo mmo'dim 'kup mo dhali mo jin mola / e bu'th 'kwani kun mii ton thus mo hili / e nyo/ ki uni gwansan kun yukki is buni ki uni kun dhunu ki she/ mo tani hili uni yisa ta uniya, dhali gam uni ki uni ta thus ki thus mo.

³ Aha/ misha ki / e 'dimki 'kup mo ki bwa jin 'kuṣa / e ki 'kari'th mo dhali kaḷ mo jin 'koshu is ka nyor mo gom gway pem mo dhali / e yisa cakin mo e mowu is eya. ⁴ Hili aha/ tana gi gwo yaase apo/ / e mo haali/ / e dhalki mo/ en jin ta jin tṽwa/ a/ jin di'di / e 'pen mo. ⁵ Kayi gwo e mo 'peni a'diyin jin bitkina / e mo dhali rici / e adu is mo dhali miiyi to jin miina / e nṽwa/ a/ mo. Waḱki/ / e diki mii mo tani heeyy, aha/ mina pu'dku/ i/ e mo dhali joḱ tirkina/ ma lambam pini mo 'peni mom piti mo, isi ciki/ waḱki/ / e diki rica du is mo be. ⁶ Naskina/ tonj kamu/ jin tana / e a'dihe/. / E shi/ ki mii jin miina 'Kwani Nugulawiyiin i e mo, mii jin shi/ kika/ i e si'da/ mo. ⁷ A'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di ciḱ gwo jin ona Shi/ in eya ḱaniisa gwansan mo. E a'di jin piki mii e mo tani aha/ mina ci a'di tonṽe/ mmoshwa mo 'peni cwa gi

mondiki/e mo, a'di jin diki'd e monyjaro/ ma Arumgimis mo be.

Gwo jin Hashu goma ḱaniisa gi Pan Simirna mo

⁸ Dhali eya man'doyu gwo ma ḱaniisa gi Pan Simirna mo tani 'kwari gwo mo ki: Gwo gwansan ta ku gi a'di jin tṽwa/ a/ mo dhali jin 'ko'd mo gom a'di jin wuki'd mo dhali a'di jin pu'dki'd mo mmodi ki e mo, mmo/o gwo mo ki:

⁹ Aha/ misha monṽo'c bwam pini mo dhali aha'th'ko'd pini mo tani (hili / e ta pa ki pa mo) dhali uni gwansan kun thu'thkina thu'th 'pen mo kun oki uni ta 'Kwani Yahuuda/ mo tani dhali uni yisa ta uniya, hili uni tan gi gu'b gi montul is ma Seṽaan mo be. ¹⁰ Dhalku/ is ki ko/ mo gom to kun mura / e i'kosh is ka nyor nycine/ mo. Hili mo mo ma, tapa ma ruma 'cesh ona bwa ki ta'k uma tiya eya sijin mo ki um minu 'taki nyo/ mo dhali ka tee kun 'koni 'kume'd mo tani um mini gam monṽo'c bwa mo. Tayi / e a'di jin ta/a isiṽ gana/ mo mmowu mo dhali aha/ mina ci / e tonj'kup gi mondiki/e mo be. ¹¹ A'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di ciḱ gwo jin ona Shi/ in eya ḱaniisa gwansan mo. A'di jin piki mii e mo tani a'di iminu 'koki shi/ ki wu jin 'kon ma po/i su/ mo be.

Gwo jin Hashu goma ḱaniisa gi Pam Bargaamus mo

¹² Dhali eya man'doyu gwo ma ḱaniisa gi Pam Bargaamus mo tani 'kwari gwo mo ki:

Gwo gi a'di jin ta'd gi gandala turga/ jin ka'd ka 'ban su/ mo, mmo/o gwo mo ki:

¹³ Aha/ misha mom pini jin ca'ba / e mo, e mo jin ca'b ma kursi ma Setaan mo. / E telki sho'k mo e gway pem mo dhali / e diki waḡ gwom pem jin gamu is mo isi kani ka tee ma Antibas mo, a'di jin ta'da man/ o gwom pem mo, a'dim pem jin di'd 'de/ mo jin ta isinḡ gana/ mo, a'di jin 'koshkunu mo mbwam um mo, e mo jin ca'bkin ma Setaan mo be. ¹⁴ Hili aha/ tana gi ushi gwon tiya idaka/ mmo/o apo/ / e mo. / E tan gi 'kwanin tiya imun, uni kun bu'th gwo jin tor ma Balaam mo jin tor'ki'da Baalaag gwo mo mmokar mo jin koluwa kol mo mbwambori iya/ gi 'Kwani ma Israyiil mo, ki uni mini 'taki shwa to jin 'cithu/ 'kus mo gom tompinycon mo dhali mmobotki mii jin miinu miinyḡal mo. ¹⁵ Wakan si'da/ / e tan gi 'kwanin tiya kun bu'thki gwo jin tora 'Kwani Nugulawiyiin mo. ¹⁶ Kan mo tani rici / e adu is mo. Wakki/ / e diki rica du is mo tani heeyy, aha/ mina yaku/ i / e ki jahanne/ mo dhali mii mo/as apo/ uni ki gandala turga/ jin ta 'twam pem mo. ¹⁷ A'di yin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo jin ona Shi/ in eya kaniisa gwansan mo. E a'di jin piki mii e mo tani aha/ mina ci a'di amanna jin bagu mo, dhali aha/ mina ci a'di wosh dhel jin ta jinḡ kush mo ki gway this nycine/ mo jin 'kwaru apo/

wosh mo, a'di jin mola jan tal 'denḡ kamu/ mo, isi ciki/ jasi a'di jin bu'thki a'di mo.

Gwo jin Hashu goma Kaniisa gi Pan Thiyatira mo

¹⁸ Dhali eya man'doyu gwo ma kaniisa gi Pan Thiyatira mo tani 'kwari gwo mo ki: Gwo jin ta ji gi Ya/ ma Arumgimis mo, a'di jin ta gi e jin shwa'd ka le'dan o'd ki bar bar mo dhali a'di jin wana 'basha'k ka korok mo.

¹⁹ Aha/ misha miim pini mo dhali mo/ en pini mo dhali monḡam gwo is pini mo dhali miin tom pini kun miina / e mo dhali bwam pini jin 'kuca / e ki 'kari'th mo mmo'dim 'kup mo dhali miin tom pini kun ta kunḡ 'ko'd mo mmobol kun twa/a/ e mo. ²⁰ Hili aha/ tana gi to yaase apo/ / e mo ki / e dhalkina 'bom jin ta'da Isabal mmodi e / e mo, ayim jin yukki is piti ka manci gwo mo dhali a'di tor'ki gwo mo dhali mmosus cinḡkinam pem mmoper mo mmobotki mii jin miinu miinyḡal mo dhali mmoshwa to jin 'cithu/ 'kus mo mmothe tompinycon mo. ²¹ Aha/ cikina yima tee mo mmorica du is mo tani hili ayim ushki'd mo mmorica du is 'peni miinyḡal ma yim mo. ²² Hili mo mo ma, aha/ mina 'danḡkala yim 'ko'da ci mo, aci jin isha a'di ki 'ba'th mo dhali uni gwansan kun mii miinyḡal nyakka yim mo tani aha/ mina biḡ uni e mont'o'c bwa jin caaca mo, isi ciki/ wakki/ uni 'koki rica du is 'peni mii ma yim mo. ²³ Dhali aha/ mina 'kosh uci ma yim

jwa mo. Dhali arisa kaniisa gwansan mini mish mo mo ki aha/ tana a'di jin n̄apki bwarj 'kwani ki bur bur mo dhali aduŋ 'kwani mo, dhali aha/ mina ɕi aris umi 'baar mo to ka 'dete/ 'dete/ mo, to kun wana e ki miin to kun miina um mo. ²⁴ Hili gom uma tiya kun 'kon e Pan Thiyatira mo kun 'koki bu'th gwo yansan jin toru mo, um kun 'koki da/ ar gwo mo kun yuka 'kwanin tiya ki torj kulga/ ma Setaan mo, e um mo tani aha/ mina o um gwo mo ki aha/ dinaki 'thi torj kamu/ jin diɕadi apo/ um mo a'di jin dina e ki she/ jin mina umi kal mo. ²⁵ Hili teli sho'k mo e a'di jin tana um mo ntagi aha/ mina pu'dku/ mo. ²⁶ A'di jin piki mii e mo tani dhali dhu miin tom pem mo ntagi 'pemen mo tani aha/ mina ɕi a'di mom'bi'th mo apowaris kal gi 'kwaniny'cesh mo ²⁷ dhali a'di midi ji uni ki cwarj kol 'kus jin ta torjkuthu'd mo, me'd jin 'kon ma anos kun uku 'pena je mo tani uni 'ce'dki bwa mo ki 'ci'cimi'th mo, wakan isi kani aha/ ki is pem si'da/ bu'thkina mom'bi'th mo 'peni Ababam pem mo ²⁸ dhali aha/ mina ɕi a'di acul gi mon'thamo/ mo. ²⁹ A'di yin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo jin ona Shi/ in eya kaniisa gwansan mo.

3

*Gwo jin Hashu goma
Kaniisa gi Pan Sardis mo*

¹ Dhali eya man'doyu gwo ma kaniisa gi Pan Sardis mo tani 'kwari gwo mo ki: Gwo gi a'di jin ta'd gi shi/ in ma Arungimis kun 'koni pesu/ mo dhali acul kun 'koni pesu/ mo be, mmo/o gwo mo ki:

Aha/ misha miin tom pini mo. /E takin gi gway gi a'di jin di ki e mo dhali /e ki is pini a'di iwuni. ² Meri e mo, dhali 'bithi is mo, a'di jin bocki'd e /e mo dhali a'di jin 'dishkina 'twa/ mmowu mo, haali/ aha/ dinaki gam miin kamu/ jin 'boro'd e miim pini jin 'boro'd jin ha me'd mo ibwambori jis/e ma Arungimis pem mo.

³ Kayi gwo e mo ma, a'di jin bu'thkina /e mo dhali a'di jin cikkina /e mo. Kari a'di jan ma dhali rici /e adu is mo ma. Wakki/ /e mini diki mer e mo tani aha/ mina yaku/ me'd wathin 'di/ mo dhali /e mini mol mo mo, mo jin miga/ pu'dku/ apo/ /e mo be.

⁴ /E takin ush'ceenne/ naskina/ mo kun ta 'kwani gi Pan Sardis mo, uni kun 'koki nyo/ burrinyem buni mo. Dhali uni mini nyak ii ki aha/ e burrinyen kush mo haali/ uni ha me'd mo be. ⁵ A'di jin piki mii e mo tani a'di minu shum isi kan ki burrinyen kush mo, dhali aha/ mina diki 'kosh gway piti mo 'pena warka/ gi mondiki/ e mo. Aha/ mina pi gway piti ibwambor ma Babam pem mo dhali ibwambori iman'doyu gwom piti mo. ⁶ A'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo jin ona Shi/ in goma kaniisa gwansan mo.

*Gwo jin Hashu goma
Kaniisa gi Pam Piladalpiya mo*

⁷ Dhali eya man'doyu gwo ma kaniisa gi Pam Piladalpiya mo tani 'kwari gwo mo ki: Gwo gi a'din 'de/ jin kogu mo, a'din 'de/ jin ta jin gana/ mo, dhali a'di jin ta'd ga muptha/ ma Dawuu'd mo, a'di jin midi ka'd 'twanƙal mo dhali jan ƙal 'deƙ kamu/ piyi'd jin midi mu'th a'di mo, a'di jin mu'thki a'di mo tani dhali jan ƙal 'deƙ kamu/ mol a'di ka'd mo be, mmo/o gwo mo ki:

⁸ Aha/ misha miin tom pini mo. Hili mo mo ma, aha/ karkina acampur ki ƙany ibwambori / e mo, a'di jin mola jan ƙal 'deƙ kamu/ mu'th mo. Aha/ misha ki / e tan gi jasi ari mom'bi'th jin gwa'dagwa'd mo dhali / e dini mmodhu gwom pem naskina/ mo dhali / e diki waƙ gway pem mo be. ⁹ Hili mo mo ma, aha/ mina dhu uni gwansan kun ta ku gi montul is ma Seƙaan mo, uni gun oki uni ta ku gi 'Kwani Yahuuda/ mo dhali uni ta uni yisa, hili uni tana ƙor mo - hili mo mo ma, aha/ mina dhu uni mmopu'dku/ mo dhali luƙ ki jin 'kupa'dupuni bwambori sho'k pini mo, dhali da/ar gwo mo ki aha/ enkina / e mo be. ¹⁰ Haali/ / e dhuki gwom pem mo ki bwa jin 'kuca / e ki 'kari'th mo ki mon'dim 'kup mo tani aha/ mina non / e 'peni mompal mo, a'di jin midi pu'du/ apo/ mony'ceshi 'baar mo, mmopal uni gwansan kun 'kokin mo e mony'cesh

mo be. ¹¹ Aha/ mina pu'dku/ ki 'dishe/ mo. Teli sho'k mo e a'di jin tana / e mo, wakan ki jan ƙal 'deƙ kamu/ midi 'taki diki bu'th ton 'kup pini mo be. ¹² A'di jin piki mii e mo tani aha/ mina kar a'di mmota akak gi gu'b gi mondheleladhelel ma Arungimis pem mo. A'di midi mol ya ka piƙe/ ki sule/ sule/ 'peni a'di mo, dhali aha/ mina 'kwar gwo apo/ a'di jin ta gway ma Arungimis pem mo, dhali gway gi 'penƙuman Bampa/ ma Arungimis pem mo, a'di jin ta Pa Urushaliim jin ta jin this mo jin midi pu'dku/ ka 'cesh mo 'peni Arungimis pem mo 'peni momis mo, dhali gway this pem gana/ mo be. ¹³ A'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce mo tani dhalki a'di cik gwo jin ona Shi/ in mo goma kaniisa gwansan mo.

*Gwo jin Hashu goma
Kaniisa gi Pa Lawudikiyya mo*

¹⁴ Dhali eya man'doyu gwo ma kaniisa gi Pa Lawudikiyya mo tani 'kwari gwo mo ki: Gwo gi a'di ma Amen mo, a'di jin ta isiƙ gana/ mo dhali jin ta'da man/ o gwo jin ta jin gana/ mo, jin ta mo ma muƙ'kup me'd jin ukƙin ma Arungimis aris to mo be, mmo/o gwo mo ki:

¹⁵ Aha/ misha miin tom pini mo. /E ƙala/ wani 'thupa walla monƙamu/ ƙala/ 'batha / eya. Ki / e ƙara ba/ imini 'taki 'thupa'thup mo walla 'batha'ba'th moyi. ¹⁶ Wakan, haali/ / e manƙalamƙal mo

dhali / e ṅala/ wani 'thupa
 walla moṅkamu/ 'batha /eya,
 aha/ mina ya/ /e ka piye/ 'peni
 'twam pem mo be. ¹⁷ Haali/
 /e o gwo ki, aha/ tana pa ki
 pa mo dhali aha/ wara ki pa
 mo dhali aha/ mina mii ta gi
 toṅ kamu/ yisa, mmomola /
 e mo mo ki /e tocu 'kus mo
 dhali koju e i is mo dhali
 hatha'ko'd ki ha'th mo dhali
 ta ja'da/ mo dhali di is 'te/ mo.
¹⁸ Wakan aha/ malaskina /
 e mo mmoyol 'dolkon gana/
 'peni aha/ mo, a'di jin minu
 tash e ki o'd mo, ki /e mini
 'taki ta pa ki pa mo dhali
 ta gi burrinyeṅ kush mo
 mmohi'th/e i is mo dhali 'taki
 kar/e 'peni mo ma 'the is pini
 jin yana /e is 'te/ mo, 'peni
 mo jin mishu /e mo dhali
 /e mini 'taki ta gi kwalany
 mmogwa'c em pini mo, ki
 /e mini 'taki mish mo mo.
¹⁹ Uni gwansan kun enka/
 mo tani aha/ to'kkina uni mo
 dhali aha/ dorkina uni mo.
 Wakan shwayi miiya nyor
 mo ki thiṅh mo dhali rici /e
 adu is mo. ²⁰ Hili mo mo ma,
 aha/ doshkina ishan'tamo/
 mo dhali nagkana campura
 po/ ki me'd mo. Waḱki/
 jan tal 'deṅ kamu/ midi cik
 'twam pem mo dhali ka'dki
 aha/ acampur mo tani aha/
 mina seku/ibwamani a'di mo
 dhali nyak to shwa ki a'di mo
 dhali a'di nyakki aha/ mo be.
²¹ A'di jin midi pi mii e mo
 tani aha/ mina ci a'di 'ban
 mo jin mina a'di ca'b nyakki
 aha/ ka kursi ma malik pem
 mo, me'd aha/ ki is pem mo
 mmopikika/ mii e mo dhali

aha/ ca'bkina nyakka Babam
 pem eya kursim piti mo be.
²² A'diyin jin ta'd gi gu'ban'ce
 mo tani dhalki a'di cik gwo
 jin ona Shi/ in goma kaniisa
 gwansan mo.

4

Mo ma Luṅ jin Ta ji gi Momis mo

¹ 'Ko'di mii gwansan mo
 tani aha/ hilkina mo mo dhali
 hili mo mo ma, e momis mo
 tani acampur ka'dkunu mo.
 Dhali 'twa/ jin twa/a/ gwoyi'd
 mo. A'di jin cikka/ jin oki
 gwo mo e aha/ mo jin wana
 e ka poome/ jin o gwo mo ki:
 Yayu/ 'kup ki moho/ mo dhali
 aha/ mina tor /e to mo, a'di
 jin midi bu'th mo mo i'ko'di
 mii yaase mo be. ² Dhali ki
 jahanne/ aha/ dikina e Shi/
 in mo dhali hili mo mo ma,
 akursi ma malik doshki'd mo
 e momis mo nyakki a'din
 'de/ jin ca'bki'da po/ kursi
 ma malik mo. ³ Dhali a'di
 jin ca'bki'di matṅaan mo tani
 jamas piti jin piyina a'di mo
 tani wana e ki wosha wasin
 dhela/ ki e ka ris mo dhali
 wosha wasin dhela/ jin ta
 jim 'per mo dhali ape'do/ mo
 a'di 'kamki'da kursi ma malik
 is mo jin wana e ki wosha
 wasin dhela/ jin ta jin dhii/
 mo. ⁴ Dhali akursi ma malik
 'kokini iss* 'kwanimpa 'de/
 i'ce'dka doṅon kun 'kamkina
 kursi ma malik is mo dhali
 uni gun 'kokina powa kursi
 ma malik gwansan mo
 tani ta 'kwaninj gwanyjaka/
 kun 'kon ka iss 'kwanimpa
 'de/ i'ce'dka doṅon mo kun

* 4:4 arba wa ishriin

shumkin ki burrinyeḡ kush mo nyakki ton'kup 'dolkon gana/ e 'kupi uni mo be. ⁵ 'Pena kursi ma malik mo tani monkush 'pena wara sho'k a'di dhwa/a'dki mo mo dhali 'twa/ mo dhali mondor ma sho'k gwoki'da gur gur mo, dhali e bun'kus ma kursi ma malik mo tani dhantho/ 'koni pesu/ kun kanykunu o'd mo, uni kun 'koni pesu/ mo tani uni kun ta shi/ in ma Arungimis mo. ⁶ Dhali mbwambor ma kursi ma malik mo tani kumma/ yi'de/ diki'd jin wana e ka gasaas jin miiki'd ki 'bera/ 'bera/ mo.

Dhali to/e kun 'kon ki e kun 'koni doḡon mo, uni 'kamkina kursi ma malik is mo mmo'kama kursi ma malik 'kup ki enḡwari lu/ mo, dhali mmosulkina e uni ka pije/ e ki bwambor mo dhali e kun 'ka uni ka bisan'ko'd mo. ⁷ To/e jin twa/a/ jin di'd ki e mo tani wana e ka dhop mo dhali to/ e jin ta jin 'ko'd mo jin di'd ki e mo tani wana e ka morbip mo dhali to/e jin 'kon ma po/ i kwara mo jin di'd ki e mo tani wana jis/em piti ki wathi/ mo dhali to/e jin 'kon ma po/ i doḡon mo jin di'd ki e mo tani a'di wana e ka wulu/ jin pe'di mis mo. ⁸ Dhali to/ e kun 'kon ma po/ i doḡon mo kun 'kon ki e mo, uni 'baar ka 'deḡe/ 'deḡe/ mo tani 'kan ma biny jeshem buni ipe'de/ mo dhali uni gun sula e ka pije/ ki throny throny mo, aris uni 'baar mo kun 'kon ki jin 'kam mo dhali e bwaman mo dhali montee dhali mon'thiny mo tani uni 'koki dak mo mmoyuk gway mo

mmo/o gwo mo ki:

A'di jin kogu mo, a'di jin kogu mo, a'di jin kogu mo, a'di jin ta Tapa Arungimis jin ta a'di jin Eka/ Ek mo,

a'di jin diki'd mo dhali a'di jin di'd mo dhali a'di jin midi yayu/ mo be.

⁹ Dhali ma me'd jin 'kona to/ e gwahan kun 'kon ki e mo mmoḡi monyca ka Arungimis mo dhali montak mo dhali mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo e a'di jin ca'bki'da powa kursi ma malik mo, a'di jin ca'bki'd ki sule/ ki sule/ mo dhali ki sule/ mo tani ¹⁰ jwahan 'kwani kun 'kon iss 'kwanimpa 'de/ i'ce'dka doḡon mo tani ta'kkina 'ceshi bwambori a'di mo, e a'di jin ca'bki'da powa kursi ma malik mo dhali lun a'di jin ca'bki'd ki e ki sule/ mo dhali ki sule/ mo tani uni ta'kki ton'kup buni me'd mo mbwambor ma kursi ma malik mo mmoyuk gway mo ki:

¹¹ / E a'di ha me'd mo, Tapam bam mo dhali Arungimis bam mo mmobu'th monyca mo dhali montak mo dhali mom'bi'th mo haali/ /e ukkina ris to 'baar mo dhali ki bwam pini mo tani uni 'kokin mo dhali uni 'konu mmo/uk mo be.

5

Yit jin 'Kuḡu Is mo dhali Ari Ka'bal mo

¹ Dhali aha/ mishkina ki me'da bim poros gi a'di jin ca'bki'da powa kursi ma

malik mo tani a'di ta'd gi
 yit jin 'kuçkunu is mo jin
 'kwarkunu gwo nycine/ mo
 dhali apom piti mo si'da/
 a'di jin 'dapkunu 'twa/ ka
 'dinjila/ kun 'dap a'di 'twa/
 kun 'koni pesu/ mo. ² Dhali
 aha/ parkina man'doyu gwo
 e mo jin 'bitha'bi'th mo jin
 bahki gwo mo ki 'twa/ jin
 caaca mo jin o gwo mo ki:
 Aja a'di jin ha me'd ki han
 gana/ mo mmobene'd gwo
 jin 'kwaru apo/ yit yansan
 mo dhali kaca 'dinjilam piti
 mo? ³ Dhali jan tal 'deñ kamu/
 yisa di'di momis mo walla
 apo/ mony'cesh mo walla
 e bwan'kwariny mony'cesh
 mo jin midi mish a'di ka'd
 mo, yit yansan jin 'kuçu is mo
 walla mmohil gwo jin 'kwaru
 e bwaman a'di mo be. ⁴ Dhali
 aha/ gwokina kagahara mo
 haali/ tal 'deñ kamu/ yisa
 gamkunu mo jin ha me'd
 mo mmoka'd gwo yansan
 jin 'kuçkunu is mo walla
 mmohil gwo kun 'kwarkunu
 ibwaman a'di mo be. ⁵ Dhali
 yan'ko'd wathin tal 'de/ 'peni
 'kwaniñ gwanyjaka/ oki aha/
 gwo mo ki: Dhalku/ ki ko mo
 ma. Hili mo mo ma, Adhop
 ma wak ma Yahuuda/ dhali
 Abirman ma Dawuu'd, a'di
 piki mii e mo be. Wakan a'di,
 a'di imidi mish yit yansan jin
 'kuçu is ka'd 'twa/ mo dhala
 'dinjila/ kun 'koni pesu/ kun
 'dapkunu a'di 'twa/ mo.

⁶ Dhali mbwaman ma kursi
 ma malik mo dhali to/e kun
 'koni doñon kun 'kon ki e
 mo dhali ibwaman 'kwaniñ
 gwanyjaka/ mo tani aha/

parkina Ari Ka'bal e mo
 mmodosh mo. A'di wana e
 ki a'di jin 'koshkunu mo, ki
 ce kun 'koni pesu/ ime'd mo
 dhali ka pinya/ e kun 'koni
 pesu/ mo, uni gun ta shi/
 in ma Arungimis kun 'koni
 pesu/ mo, uni gun hashkunu
 mo eya ris mony'ceshi 'baar
 mo. ⁷ Dhali a'di yaki'd mo
 dhali bu'thki yit yansan
 jin 'kuçkunu is mo 'peni
 me'da bim poros gi a'di jin
 ca'bki'd eya kursi ma malik
 mo. ⁸ Dhali ki a'di bu'thki
 yit yansan jin 'kuçu is mo
 tani to/ e kun 'kon ma po/
 i doñon kun 'kon ki e mo
 dhali 'kwaniñ gwanyjaka/
 kun 'koni iss 'kwanimpa
 'de/ i'ce'dka doñon mo tani
 ta'kkina 'ceshi bwambori
 Ari Ka'bal mo. Uni 'baar
 ka 'deñ/ 'deñ/ bu'thkina
 dhen'dhenye/ mo dhali ton'kul
 bwa kun tana sahan 'dolkon
 gana/ mo kun 'tu'dkunu mo
 ka 'bicajwahar mo jin ta
 mon'tho gi uni kun dhunu
 ki she/ ki dhelel dhelel mo.
⁹ Dhali uni yukki gway this
 mo mmo/o gwo mo ki:

/E a'di ta a'di jin ha me'd mo
 mmobu'th yit yansan
 jin 'kuçu is mo dhali
 mmoka'da 'dinjilam
 piti jin 'dapu a'di 'twa/
 mo,

haali/ / e 'koshkunu jwa
 mo, dhali ka bas pini
 mo tani / e wanki
 'kwani 'ba/ mo goma
 Arungimis mo

'peni arisa wak kun 'ko
 'kwani e ki she/ ki
 she/ mo dhali 'peni aris 'twa/
 kun wala 'kwani ki

she/ ki she/ mo dhali
'peni 'kwani kun 'kona
e ki she/ 'peni tiya
mo dhali 'peni kal gi
'kwaniny'cesh/ mo

10 dhali / e ki nyon uni ki
'penkuman bampa/
mo dhali / e ki dhu
uni ki igasiis goma
Arumgimis bana mo

dhali uni mini ta tapa mo e
mony'cesh yansan mo.

11 Yan'ko'd aha/ ki hil mo mo
dhali aha/ cikkina rakin jin
rayunu/ mo ka kul is 'pena
kursi ma malik mo dhali to/
e kun 'kon ki e mo dhali
gwanyjakaŋ 'kwani mo tani
'twa/ gi iman'doyu gwo ka
ris dhali ka ris uni ka ris
kun molu deŋ e mo dhali
'twaŋ 'kwani alip alip mo,

12 mmo/o gwo ka dhan 'twa/
kun caaca mo ki: A'di ta
a'di jin ha me'd mo. A'di jin
ta Ari Ka'bal jin 'koshkunu
mo mmobu'th mom'bi'th mo
dhali pa mo dhali moyuk mo
dhali mo jin eka/ ek mo dhali
montak mo dhali monyca
mo dhali mom'bor mii mo.

13 Dhali aha/ cikkina ris to
'baar mo ka 'dete/ 'dete/
kun ukkunu mo kun 'kon e
momis mo dhali kun 'kon e
mony'cesh mo dhali kun 'kon
e bwan'kwariny mony'cesh
mo dhali e bwan kumma/
yi'de/ mo dhali aris uni 'baar
mo kun 'koni bwaman mo
tani o gwo mo ki: E a'di
jin ca'bki'da powa kursi ma
malik mo dhali e Ari Ka'bal
mo ki mom'bor mii midi di
mo dhali montak mo dhali
monyca mo dhali mo/ek mo
gom ki sule/ mo dhali ki sule/
mo. 14 Dhali to/e kun 'kon ma

po/i doŋon mo kun 'kon ki e
mo tani o gwo mo ki: Amen,
dhali 'kwaniŋ gwanyjaka/
ta'kkin mo dhali lunj a'di mo
be.

6

Arisa 'Dinjala/ mo

1 Dhali aha/ mishkina mo
ki Ari Ka'bal 'ceeki yit yansan
jin 'kuçu is 'twa/ mo a'di jin
ta jin 'de/ 'peni tiyan pesu/
mo kun 'dapkunu 'twa/ mo
ka 'dinjala/ mo, dhali aha/
cikkina 'twan 'de/ 'peni to/e
kun 'kon ma po/i doŋon kun
'kon ki e mo, mmo/o gwo
mo me'd 'twa/ ma sho'k jin
dorki'd mo ki: Yayu/ mo.

2 Dhali aha/ parkina mo e mo
dhali hili mo mo ma, shu-
marum kush mo dhali a'di jin
merki a'di apo/ mo tani ta'd
ga abwa mme'd mo. Dhali
toŋ'kup cikunu a'di mo, dhali
a'di yaki'd ka pije/ mo mmopi
mii e mo dhali di gwo ibwa
mo mmopi mii e mo be.

3 Dhali ki a'di 'ceeki'da
'dinjala/ 'twa/ mo jin 'kon ma
po/i su/ mo tani aha/ cikkina
'twa/ 'peni to/e kun 'kon ki
e mo kun 'kon ma po/i su/
mo jin o gwo mo ki: Yayu/
mo.

4 Dhali shumaruma
kamu/ pu'dki'd ka pije/ mo
jin ca'bki 'tikil 'tikil mo dhali
dhir dhir mo. Dhali a'di
jin merki a'di apo/ mo tani
a'di dhalkunu bway mo
mmobu'th monku'th is 'peni
'kwaniny'cesh mo, wakan ki
'kwani mini 'kosh jwa ka rem
'kup mo, dhali a'di cikunu
dhan gandala turga/ jin caaca
mo.

⁵ Ki a'di 'ceeki'da 'diŋkila/ 'twa/ mo jin 'kon ma po/ i kwara mo tani aha/ cikkina to/ ej kamu/ jin 'kon ma po/ i kwara jin di ki e mo jin o gwo mo ki: Yayu/ mo. Dhali aha/ parkina mo e mo dhali hili mo mo ma, shumaruma kamu/ pu'dki'd mo jin ta'da dhisal mo, dhali a'di jin merki a'di apo/ mo tani ta'd gi to jin baru to mo mme'd piti mo be. ⁶ Dhali aha/ cikkina 'twa/ jin wana e ki a'di jin doshki'di bwaman to/e kun 'koni doŋon kun 'kon ki e mo mmo/o gwo mo ki: Pos bunyan jin baru ka gada mo ki nasa guurush mo dhali pos bunyana kamu/ jin baru ka gada karka ba'de/ apo/ mo ki nasa guurush mo. Hili dhalku/ ki shi/ a yin is mo dhali yimana mura'th jin ka/ u ki ŋah ŋah mo.

⁷ Ki a'di 'ceeki'da 'diŋkila/ jin 'kon ma po/ i doŋon 'twa/ mo tani aha/ cikkina 'twa/ 'peni to/ e kun 'kon ki e mo kun 'kon ma po/ i doŋon mo kun o gwo mo ki: Yayu/ mo. ⁸ Dhali aha/ parkina mo e mo dhali hili mo mo ma, shumaruma kamu/ jin ta'da mandupany pu'dki'd mo, dhali a'di jin merki a'di apo/ mo tani gway piti yuku ki Mowu mo, dhali Mo ma Haawiya mo, a'di bathki a'di isho'k mo. Dhali unī cikunu mom'bi'th mo apo/ mony'cesh mo ntagi bwanu'ba kamu/ gi mony'cesh mo mmo'kosh uni ki gandala turga/ mo dhali ki te/ mo dhali ki mo/ isa nyor

'peni to kun shi/kin mo dhali ki tombwaasho kun 'kokin e mony'cesh mo.

⁹ Dhali ki a'di 'ceeki'da 'diŋkila/ 'twa/ mo jin 'kon ma po/ i mudhe'd mo tani aha/ parkina mo e mo e bwan'kwariny mo ma gwata/ jin miikunuwa basa 'cesh mo akashira/ gi uni gwansan kun 'koshkunu jwa mo gom gwo ma Arungimis mo dhali gom gwo jin kala uni mmo'or mo.

¹⁰ Uni cuukin ki dhan 'twa/ kun caaca mo mmo/o gwo mo ki: Ayy, Tapa jin di'da Litgany mo, / e kogu mo dhali / e ta a'diŋ gana/ mo. Kakasja sa/? imina / e dwall gwo mo dhali ri/ a ri'c mo goma bas bam mo apo/ uni gwansan kun 'kokin apo/ mony'cesh mo? ¹¹ Yan'ko'd uni 'baar ka 'dete/ 'dete/ cikunu burrinyeŋ kush mo dhali torkunu gwo mo mmo'si/ is ari'ceenne/ mo ntagi mondeŋ gi igarr buni kun nyakkina tu'c mii mo dhali iwak buni mo minu 'taki thim mo, uni gun minu 'taki 'kosh jwa mo me'd uni, uni ki is buni mmomiikunu uni kan mo.

¹² Dhali ki a'di 'ceeki'da 'diŋkila/ 'twa/ mo jin 'kon ma po/ i pe'de/ mo tani aha/ hilkina mo mo dhali hili mo mo ma, adhan mony'cesh yikinki is mo dhali atente/ warki'd ki 'thi/ mo me'da shawaal 'thi/ mo dhali appe jin ta'da kunn is mo tani warki'd ka bas mo ¹³ dhala risa cul 'peni momis uni ta'kkina 'cesh mo me'd cwampu/ mo me'd jin raskina a'di maman kun 'koki is mo e mondiŋ mo ki a'di yikinkin ma punthar 'tham is mo.

14 Momis a'di puuki'd mo mmowa e ki yit jin 'kuçkunu is mo, dhala ris wosha turga/ mo dhali a/uka 'cesh mo uni joçkunu mo 'peni mom buni mo be. 15 Dhali yan'ko'd imalik kun 'kon e mony'cesh mo dhali 'kwani kun caaca mo dhali uni gun ta gummpa/ gom 'kwani ma mee mo dhali uni gun ta pa ki pa mo dhali uni kun 'bitha'bi'th mo dhali 'kwani 'baar ka 'de'e/ 'de'e/ mo dhali uni gun ta çin'kina/ kun yolu mo dhali uni kun 'kon ki 'kus mo tani uni bagkin e jurum wosh mo dhali e bwamana ris wosh mo e 'kuwosha turga/ mo tani 16 uni yukki wosha turga/ mo dhali aris wosh mo mmo/o gwo mo ki: Taki apo/ aman mo dhali bagi aman mo 'peni jis/ e gi a'di jin ça'bki'd eya kursi ma malik mo dhali 'pena nyor gi Ari Ka'bal mo 17 haali/ adhana tee ma nyor buni jin caaca a'di pu'dki'd mo dhali kaja a'di imidi mish doshi bwambori a'di mo?

7

Uçi ma Israyiil kun 'Koni Alaapi Iss 'Kwanimpa Ipesu/ mo I'ce'dka Doñon Apo/ mo kun 'Dapu ka 'Din'kila/ mo

1 'Ko'di mii yansan mo tani aha/ parkina iman'doyu gwo e mo kun 'koni doñon mo mmodosh eya rukun gi mony'cesh kun 'koni doñon mo mmobu'th 'tham kun poshkin me'd mo 'peni mony'cesh kun 'kona shem 'pena bi idoñon mo, ki 'thama kamu/ midi 'taki diki poshu

apo/ mony'cesh mo, walla e kumma/ yi'de/ mo walla apo/ cwan kamu/ mo. 2 Yan'ko'd aha/ parkina man'doyu gwoñ kamu/ e mo jin shinkunu mo 'peni mo jin sul ma tente/ mo ka 'din'kila/ ma Arumgimis jin di ki e mme'd mo, dhali a'di yukki'da yuk ki dhan 'twa/ jin caaca kagahara mo e iman'doyu gwo kun 'koni doñon mo, uni kun çikunu mom'bi'th mo mmoshi/ mony'cesh mo dhali kumma/ yi'de/ mo 3 mmo/o gwo mo ki: Dhalku/ mony'cesh ki shi/ is mo walla kumma/ yi'de/ mo walla aris cwa mo, ntagi ana mina 'dapa 'din'kila/ apo/ imanmii to ma Arumgimis bana mo e buyem buni mo. 4 Dhali aha/ cik'kina dhan mondeñ gi uni gun 'dap'kunuwa 'din'kila/ mo mmota alaapi* iss 'kwanimpa ipesu/ mo i'ce'dka doñon apo/ mo, uni gun 'dap'kunuwa 'din'kila/ mo 'peni arisa wak kun 'kona e ki she/ ki she/ mo 'peni iya/ ma Israyiil mo, 5 alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, uni gun 'dap'kunuwa 'din'kila/ 'pena wak ma Yahuuda/ mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wak ma Ra/ ubiin mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wak ma Jaad mo, 6 dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wak ma Ashiir mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wak ma

* 7:4 miyya wa arba wa arba/iin alip

Naptaali mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wak ma Manassa mo, ⁷ dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wak ma Shamuun mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wak ma Lawi mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wak ma Yassaakar mo, ⁸ dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wak ma Sabuluun mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, 'pena wak ma Yuusup mo, dhali alaapi 'kume'd i'ce'dka su/ apo/ mo, gun 'dapkunu 'twa/ ka 'dinkila/ 'pena wak ma Benyamiin mo.

Abuhany 'Kwani 'Pena Ris Kal gi 'Kwaniny'cesh mo

⁹ 'Ko'di mii yansan mo tani aha/ hilkina mo mo dhali hili mo mo ma, adhana buhany wathimpa caaca mo jin mina wathin tal 'den kamu/ mol den e mo, 'peni aris kal gi 'kwanin'ceshi 'baar mo, dhali 'peni arisa wak gi 'kwani ki she/ ki she/ mo, dhali 'peni 'kwani kun 'kona e ki she/ ki she/ mo, dhali 'peni 'kwanin tiya kun wal 'twa/ ki she/ mo, mmo-doshkina uni mbwambor ma kursi ma malik mo dhali mbwambori Ari ka'bal mo, mmohi'th burrinyen turga/ kun ta kun kush mo, dhali abiny jethkum e me'd buni mo be. ¹⁰ Dhali uni cuun ki dhan 'twa/ kun caaca mo mmo/o gwo mo ki: Mowoth ta ji ma Arumgimis bana mo, a'di jin ca'bki'd eya po/

kursi ma malik mo dhali e Ari ka'bal mo. ¹¹ Dhali aris iman'doyu gwo 'baar mo doshkin ki mis mo mmo'kam a'di is mo, kursi ma malik mo, dhali mmo'kam 'kwanin gwanyjaka/ is mo dhali to/ e kun 'koni donon kun 'kon ki e mo, dhali uni ta'kki bwam/ em buni ibwambor ma kursi ma malik mo dhali luna Arumgimis mo ¹² mmo/o gwo mo ki: Amen. Mom'bor mii mo dhali monyca mo dhali moyuk mo dhali mo jin 'boruwa 'bor bwa i is mo dhali montak mo dhali mom'bi'th mo dhali mo/ ek mo eya Arumgimis bana mo gom ki sule/ mo dhali ki sule/ mo. Amen.

¹³ Dhali yan'ko'd jan tal 'den kamu/ 'peni 'kwanin gwanyjaka/ 'ka'daa/ gwo me'di is mo, mmo/o gwo mo ki: Ki ija anahannee kun shumkunu ki burrinyen turga/ kun ta kun kush mo dhali 'peni mana ipu'dkina uni mo? ¹⁴ Aha/ ki o a'di gwo mo ki: Gana, /e a'di imishki uni mo be. Dhali a'di ki oyaa/ gwo mo ki: Uni gwansani, ita uni gun piyin mo 'pena dhan monto'c bwa mo. Uni lamki burrinyen tur buni mo dhali mii uni ki bany bany ka bas gi Ari ka'bal mo.

¹⁵ Wakan uni 'kokini bwambor ma kursi ma malik ma Arumgimis mo dhali mii a'di to ki montee ilu/ mo dhali ki mon'thiny ilu/ mo e gu'b gi mondheleladhelel piti mo be, dhali a'di jin ca'bki'da po/ kursi ma malik mo

tani a'di midi pa'd ki
uni adarha'da/ jin ta
buŋ'kus piti mo be.

16 Uni mina te/ mol 'kosh ki
sule/ mo, walla mina
yi'de/ 'koki bu'th ki
sule/ mo.

Atente/ si'da/ midi diki 'kosh
uni mo, walla midi
diki ci'th uni is ki
mom'batha'd piti mo.

17 Haali/ Ari Ka'bal, a'di
doshki'di bwaman ma
kursi ma malik mo, a'di
jin ta'da Amanhil uni
mo,

dhali a'di midi shu uni bway
mo e mo jin kasha
yi'de/ jin di ki e e mo

dhali Arungimis midi shu-
muṭa ris jabudhi 'baar
mo 'peni em buni mo
be.

8

*A'diŋkila/ jin 'Kon ma Po/
i Pesu/ mo dhali Toŋ'kul Bwa
jin Ta 'Dolkon Gana/ mo jin
Dukunuwa 'Bicajwahar mo*

¹ Ki Ari Ka'bal 'ceeki'da
'diŋkila/ 'twa/ mo jin 'kon
ma po/i pesu/ mo tani mo
doshki'd ki biyuu e momis
mo ki ari mo mo jin wana e ka
nusa saa mo. ² Dhali yan'ko'd
aha/ parkina iman'doyu
gwo kun 'koni pesu/ e mo,
uni gun doshki'di bwambor
ma Arungimis mo, dhali
apoome/ 'koni pesu/ cikunu
uni mo. ³ Dhala man'doyu
gwoŋ kamu/ pu'dki'd mo
dhali doshki'd mo e mo ma
gwata/ jin dukunuwa 'bica-
jwahar mo ki toŋ'kul bwa
jin ta 'dolkon gana/ mo jin
dukunuwa 'bicajwahar ime'd

mo. Dhali a'di cikunuwa
'bicajwahar kagahara mo
mmoce e ki mon'tho ma ris
uni gun dhunu ki she/ ki
dhelel dhelel mo apo/ mo
ma gwatan to jin ta toŋ'kul
bwa mo jin ta 'dolkon gana/
mo mbwambor ma kursi ma
malik mo, ⁴ dhali aku'd ma
'bicajwahar a'di cuki mis mo
nyakki mon'tho gi uni gun
dhunu ki she/ ki dhelel dhelel
mo 'peni me'd ma man'doyu
gwo jin doshki'di bwambor
ma Arungimis mo be. ⁵ Dhali
yan'ko'd aman'doyu gwo
bu'thki toŋ'kul bwa jin
dukunuwa 'bicajwahar mo
dhali a'di ki 'tu'd a'di ka
kapany o'd mo 'peni mo ma
gwata/ mo dhali a'di ki yek
a'di apo/ mony'cesh mo, dhali
kontor ma sho'k gwoki'd ki
gur gur mo dhali dhan rakin
caaca mo dhali awar dhwa/
a'dki'd ki dhwa/a'd dhwa/a'd
mo dhali adhan mony'cesh
yikinki is mo be.

Arisa Poome/ mo

⁶ Dhali iman'doyu gwo kun
'koni pesu/ kun tan ga poome/
kun 'koni pesu/ mo tani uni
thosonki is mo mmodhal uni
me'd mo be.

⁷ Dhala man'doyu gwo
jin twa/ a/ a'di dhalki'da
poomem piti me'd mo dhala
wasa/ dhali o'd bathki a'di
isho'k mo mmo'cur e ka bas
mo, uni kun ta'kkina po/
mony'cesh mo be. Dhali 'ban
gi mony'cesh jin 'kon ma po/i
kwara mo tani a'di kopkunu
ki o'd mo be dhali 'ban gi
bwanyawan kamu/ jin 'kon
ma po/i kwara mo tani a'di
kopkunu ki o'd mo be dhali

arisa shon dhii/ini 'baar mo tani uni celkunu ki o'd mo.

⁸ Dhala man'doyu gwo jin 'kon ma po/ i su/ mo tani dhalki'da poomem piti me'd mo be dhali dhan toj kamu/ caaca kagahara mo, wana e ka dhan wosha turga/ mo jin ci'thkunu ki o'd mo, dhali a'di bitkunu e bwanj kumma/ yi'de/ mo ⁹ dhali 'ban gi kumma/ yi'de/ jin 'kon ma po/i kwara mo tani warki'd ka bas mo dhali 'ban gi to/ e kun 'kon ma po/i kwara kun 'kon ki e mo tani uni wukin mo e yi'de/ mo dhali 'ban ma kur kun 'kona 'bani kwara mo tani uni 'ce'dkunu sho'k mo be.

¹⁰ Dhala man'doyu gwo jin 'kon ma po/i kwara mo tani dhalki'da poomem piti me'd mo dhali adhana cul bitki'd 'peni momis mo mmodhel mo mo me'd dhantho/ mo be dhali a'di bitki'd eya 'ban yi'de/ kun 'kon ma po/i kwara mo dhali apo/ yi'de/ jin kasha e ki kash mo be. ¹¹ Dhali gway ma cul yansan mo tani a'di yukunu gway ka tap mo. Dhali 'ban gi yi'de/ jin 'kon ma po/i kwara mo tani warki'd ka tap mo dhali 'kwani ka ris wukin mo 'peni yi'de/ yan mo be haali/ yi'de/ ca'bki ka/ ka/ mo.

¹² Dhala man'doyu gwo jin 'kon ma po/i donjon mo tani dhalki'da poomem piti me'd mo, dhali 'ban ma tente/ jin 'koni kwara mo tani a'di pwa^htkunu 'ban mo dhali 'ban ma ppe jin 'kon ma po/ i kwara mo dhali 'ban ma cul jin 'kon ma po/

i kwara mo, wakan ki 'ban gi monkush buni jin 'kon ma po/i kwara mo tani warki'd ki mondhurumi'd mo. Dhali 'ban gi montee jin 'kon ma po/i kwara mo tani a'di nonu mo 'peni mo jin 'twakki mo mo dhali wakan si'da/ 'ban gi mon'thiny jin 'kon ma po/i kwara mo be.

¹³ Dhali yan'ko'd aha/ hilkina mo mo dhali aha/ cikina wulu/ jin 'therki ko mo ka dhan 'twa/ jin caaca kagahara mo me'd jin pekina a'di isi bwaman momis mo ki: Wayyi, wayyi, wayyi e uni gwansan kun 'koni mony'cesh mo ka poomen tiya 'konu mo mmodhal me'd mo, a'di jin mura iman'doyu gwo kun 'koni kwara mmoji mo be.

9

¹ Dhala man'doyu gwo jin 'kon ma po/ i mudhe'd mo tani dhalki'da poomem piti me'd mo, dhali aha/ parkina cul e mo mmobitu/ 'peni momis a'cesh mo, dhali a'di cikunuwa muptha/ ki jis jin shu'd jin dar gi 'pemen mo. ² Dhali a'di ki ka'd moshu'd gi jis jin dar gi 'pemen mo, dhali 'peni moshu'd gi jis yan mo tani aku'd cuki mis mo me'd dhana ku'd jin caaca 'peni mo jin 'thanu o'd ki wur wur mo, dhali atente/ dhali bul mis 'kokin mo mmodhuruma dhurum mo ka ku'd 'peni jis shu'd yan mo be. ³ Dhali 'pena ku'd yan mo tani ameenkuuyu/ pu'dkin apo/ mony'cesh mo dhali uni cikunu mom'bi'th mo mmowa e ki mom'bi'th

ma 'dak mo e mony'cesh mo. ⁴ Uni torkunu gwo mo mmo'koki shi/ asho e mony'cesh mo, walla aris mo gunn kun dhii/ in mo, walla cwa gunn mo, hili jasi 'kwani gwansan kun 'koki ta ga 'dinjala/ ma Arungimis e buyem buni mo tani ⁵ uni idhalkunu uni bway mo mmoçi isa nyor ki me'd mo ka ppe 'kupi mudhe'd mo, hili yisa mmo'kosh uni jwa mo, dhali thulany buni wana e ki thulany ma 'dak mo ki a'di wo'cki 'kwani mo be. ⁶ Dhali ka cim gwansan mo tani 'kwani mini ñap wu mo tani dhali uni yisa mini gam a'diya. Uni mina bwa o kagahara mmowu mo dhali wu midi gus 'peni uni mo be.

⁷ Dhali jamas ma kuyu/ gwansan mo tani uni wana e ki shumaram kun thosonkunu is mo gom mo ma mee mo. E 'kup buni mo tani uni takin gi ton'kup kun wana e ki ton'kup 'dolkon gana/ mo. Jis/em buni wana e ki jis/ enj 'kwanim pa mo, ⁸ amur is buni wana e ka amur'kup gi up mo dhali shem buni wana e ki she/ ma dhop mo. ⁹ Uni takin gi nyahara/ kun wana e ka rapa/ kun ta tonkuthu'd mo, dhali is ma bim buni alki is mo me'da risa arabiya kun dirkina shumaram mo mmoya ñwaca/ e mo ma mee mo be. ¹⁰ Uni takin gi thin kun wana e ka 'dak mo dhali wo'c buni mo, dhali mom'bi'th buni mmoshi/ 'kwani mo ka ppe 'kupi mudhe'd mo ishki'd e thin

buni mo be. ¹¹ Uni takin ga malik apo/ uni mo a'di jin ta'da man'doyu gwo gi jis jin dar gi 'pemen mo. Gway piti yuku ki 'twanj 'Kwani Ibraniyiin ka Abadduun mo, dhali ki 'twanj 'Kwaniñ Griki a'di yuku ka Abulliyyuun mo.

¹² Dhali awayyi jin ta jin twa/a/ peki'd mo. Hili mo mo ma, awayyi jin 'kon ma po/ i su/ mo a'di diyid' mmomii pu'du/ mo.

¹³ Dhali yan'ko'd aman'doyu gwo jin 'kon ma po/i pe'de/ mo dhalki'da poomem piti me'd mo, dhali aha/ cikina 'twa/ 'peni ce kun 'koni dojon 'pena gwaṭa/ jin ta 'dolkon gana/ jin di'di bwambor ma Arungimis mo ¹⁴ mmo/ o gwo mo eya man'doyu gwo jin 'kon ma po/i pe'de/ mo, a'di jin ta'd ga poome/ mo ki: 'Cuki iman'doyu gwo kun 'koni dojon mo, uni gun dekkunu mo eya dhan kumma/ yi'de/ jin yuku gway ka Elpuraat mo. ¹⁵ Wakan iman'doyu gwo kun 'koni dojon mo tani uni 'cukunu mo, uni gun bu'thkunu me'd mo mmothoson is mo goma saa mo dhali goma tee mo dhali goma ppe mo, dhali gom yil mo, mmo'kosh 'ban gi 'kwani kun 'kon ma po/ i kwara a'cesh mo. ¹⁶ Dhan monderj ma thuruk ma mee kun mer shumaram apo/ mo tani 'koni alaapi 'kume'd mar is dok/ e ka alaapi 'kume'd mo dhali dok/ e mar is ka alaapi 'kume'd mo. Dhali aha/ cikina dhan monderj buni e mo. ¹⁷ Dhali tonyjan

pem jin parkika/ e mo tani shumarum wana e ciki/ mo. Dhali uni gun mer shumarum apo/ mo tani uni hi'thkina rapa/ mo ki jamas gi mo/o'd mo dhali jamas gi wosh jin ta 'pinyamath mo dhali jamas gi wosh jin si'da 'kwani mo jin ca'bki go'd go'd mo, dhali 'kup shumarum wana e gi 'kup ma dhop mo, dhali o'd dhali aku'd dhali wosh jin si'da 'kwani mo gacki'd 'peni 'twam buni mo be. ¹⁸ Ki to gwansani kwara kun 'koshi 'kwani is ka nyor mo tani 'ban gi 'kwani kun 'kon ma po/ i kwara kun 'kon e mony'cesh mo tani uni 'koshkunu ki o'd mo dhali ka ku'd mo dhali ki wosh jin si'da 'kwani mo jin gacki'd 'peni 'twam buni mo be. ¹⁹ Haali/ mom'bi'th gi shumarum mo a'di diki'd e 'twam buni mo dhali e thin buni mo. Thin buni waki tasha/ mo kun takin gi 'kup mo, dhali ki uni mo tani uni ki dhu 'kwani jama/ i is mo.

²⁰ Dhali 'ban gi 'kwanin kamu/ mo, uni gun 'konuki 'kosh mo naskina/ ki isa nyor yan jin woci 'kwani is she/ mo tani uni 'koki rica du is mo 'peni mii gi me'd buni mo walla dhala ruma 'cesh lun 'pen mo dhali tompinycon kun uku 'peni 'dolkon gana/ mo dhali 'dolkon kush mo dhali akorok mo dhali wosh dhel mo dhali cwa mo, uni kun mol mo par e mo walla cik gwo mo walla ii ki sho'k mo. ²¹ Walla uni si'da/ 'koki rica du is mo 'peni mo ma meem buni kun 'kosha uni mo walla mii ma rum buni

kun miina uni mo walla mi-nycal buni kun miina uni mo walla mii ma 'dim buni kun miina uni mo.

10

Aman'doyu Gwo dhali Ari Yit jin 'Kucu Is mo

¹ Yan'ko'd aha/ parkina man'doyu gwoj kamu/ e mo a'di jin ta gi mom'bi'th mo mmothulu/ ka 'cesh 'peni momis mo, kothu is ka rak mo dhali ka pe'do/ i'kupi a'di mo, dhali bwam/em piti wana e ka tente/ mo dhali 'basho'k piti wana e ka kak o'd mo. ² A'di ta'd gi ari yit jin 'kucu is mo mmodi 'twa/ kany mo e me'd piti mo. Dhali a'di ki kar shoka bim poros piti apo/ kumma/ yi'de/ mo dhali shoka biny cam piti apo/ mony'cesh mo, ³ dhali a'di ki yuka yuk ki dhan 'twa/ jin caaca mo, mmowa e ka dhop jin an'karki ko mo. Ki a'di yukki'da yuk mo tani mondor ma sho'k kun 'koni pesu/ mo tani alki is mo. ⁴ Dhali ki mondor ma sho'k kun 'koni pesu/ mo alki is mo tani aha/ 'disha 'twa/ mo mmo'kwar a'di mo, hili aha/ cikina 'twa/ 'peni momis mo mmo/o gwo mo ki: 'Dapi a'di ka 'dir'kila/ mo, a'di jin ona montor ma sho'k kun 'koni pesu/ mo, dhali dhalku/ a'di ki 'kwar mo ka jes is mo. ⁵ Dhali aman'doyu gwo, a'di jin parkika/ e mo tani doshki'da po/ kumma/ yi'de/ mo dhali mony'cesh mo mmo'de'k me'da bim poros piti 'kup ki momis mo ⁶ mmothul gwo me'da po/ mo ki a'di jin diki'd goma sule/

mo dhali ki sule/ mo, a'di jin ukki momis mo dhali to kun 'koni bwaman a'di mo dhali mony'cesh mo dhali to kun 'koni bwaman a'di mo dhali kumma/ yi'de/ mo dhali to kun 'koni bwaman a'di mo ki miinj kamu/ minu 'taki 'koki mii miyu/ ka diite/ mo, ⁷ hili ka tee gi ko ma poome/ jin yukuwa yuk mo jin minu kum cuuwa/ ka man'doyu gwo jin 'kon ma po/i pesu/ mo gom gwo ma Arungimis jin cinu ki jim bag mo me'd jin mina a'di bak a'di e cinjinam piti mo, uni gun ta imançi gwom piti mo, ki a'di minu 'taki thim mo be.

⁸ Dhali yan'ko'd 'twa/ jin cikka/ 'peni momis o aha/ gwo mo dok/e ki: Yaku/ mo, dhali budhi yiṭ jin 'kuçu is mo, a'di jin di 'twa/ kany mo e me'd ma man'doyu gwo mo, a'di jin doshki'da po/ kumma/ yi'de/ mo dhali apo/ mony'cesh mo be.

⁹ Wakan aha/ yakina mo eya man'doyu gwo mo dhali tor a'di gwo mo mmoci aha/ ari yiṭ jin 'kuçu is mo. Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: Budhi a'di ma dhali 'kayi a'di ma. A'di midi ka/ aka/ gom bwam pini mo, hili a'di midi ca'bki dhel dhel me'da dham mo e 'twam pini mo be. ¹⁰ Dhali aha/ bu'thkina ari yiṭ jin 'kuçu is mo 'peni me'd ma man'doyu gwo mo dhali 'ka a'di mo. A'di ca'bki'd ki dhel dhel me'da dham mo e 'twam pem mo. Hili ki aha/ 'kakina a'di mo tani bwam pem ca'bki'd ki nah nah mo.

¹¹ Dhali aha/ torkunu gwo mo ki: /E mini mii ci gwo is mo gom 'kwani ka ris mo dhali gom kal gi 'kwaniny'cesh mo dhali gom 'kwani kun 'kona 'twa/ ki she/ ki she/ mo dhali gom imalik mo be.

11

'Kwani Su/ kun Ta Iman/o Gwo mo

¹ Dhali yan'ko'd aha/ cikunuwa cwahan mo jin wana e ki cwan kol 'kus mo mmobar to mo, dhali aha/ torkunu gwo mo ki: Cuyi mis mo dhali bari gu'b gi mondheleladhelel ma Arungimis mo dhali mo ma gwata/ jin miinuwa basa 'cesh mo dhali uni gwansan kun lunkini cine/ mo. ² Hili dhalku/ ki bar mo ma gon jin di'd ka pije/ mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo. Dhalki a'di 'pen mo, haali/ a'di cikunu 'kwaninj kal gi mony'cesh mo, dhali uni mini yap mom'penkuman bampa/ yan jin kogu mo ki sho'k mo ka ppe iss* 'kwanimpa su/ i'ce'dka su/ mo.

³ Dhali aha/ mina ci uni kun 'koni su/, uni gun ta iman/o gwom pem, mom'bi'th mo mmoci gwo is mo goma tee kun 'kon ma alipi† 'de/ mo jin 'ce'dki'd ka iss 'kwanimpa ka 'kume'd 'dap 'twa/ ka kwara mo, mmohi'th burrinye/ ma shawaal kun ta kun 'thi/ mo.

⁴ Uni gwansan ta cwa setuun isu/ mo dhali alamba/ kun ta tirkina/ isu/ mo, uni gun doshkini bwambori

* 11:2 itneen wa arba/iin † 11:3 alip wa miyyateen wa sittiin

Tapa gi mony'cesh mo.
⁵ Dhali wakki/ jan tal 'den kamu/ midi 'taki shi/ uni mo tani o'd minu wolu/ 'peni 'twam buni mo dhali shwa uni gun ta 'kup buni ki 'ci'd'da/ mo. Wakki/ jan tal 'den kamu/ midi shi/ uni is mo tani a'di 'dapa'dap kan ki a'di minu 'kosh mo. ⁶ Uni ta gi mom'bi'th mmomu'th momis 'twa/ mo ka shoka kamu/ midi diki pir ari yi'de/ a'cesh ki me'da tee gwansan jin 'kona uni mmoci gwom buni is mo, dhali uni ta gi mom'bi'th apo/ yi'de/ mo mmowar uni mmota abas mo dhali mmodor mony'cesh mo ka ris isa nyor kun woci 'kwani is she/ mo me'd ka ris me'd jin mina bwa o uni mo mmomii kan mo. ⁷ Dhali ki uni mini 'baar gwom buni jin ona uni is mo tani adhan to/e yan jin midi shinu 'peni jis jin dar gi 'pemen mo tani midi mii mo/as apo/ uni mo dhali pi uni e mo dhali 'kosh uni mo be. ⁸ Dhali bungwar is buni kun wukin mo tani mini ishi bway tur kun iinu mo e dhan 'penkuman bampa/ mo a'di jin yuku gway ki, a'di jin 'be'dki gwo ki 'pemen kamu/ mo, ki a'di jin ta Pan Saduum mo dhali Pam Masir mo e mo jin 'koshkunu Tapam buni ki cwany'cithan dhul mo. ⁹ Haali/ ka cim kwara dhali ka nusa po/ mo tani 'kwanin gwas 'peni 'kwanin tiya mo dhali 'peni awaka tiya mo dhali 'peni 'kwani kun 'kona 'twa/ ki she/ ki she/ mo dhali 'peni kala tiya mo uni hilkina hil ka 'thime/ mo gom bungwar is buni kun

wukin mo dhali ush ki 'tash mo mmodhal uni bway mo ki uni minu kan ijis jwa mo. ¹⁰ Dhali uni gwansan kun 'kon e mony'cesh mo tani uni mina bwa i'kunya'kuny apo/ uni mo dhali mii miim 'penkapan mo dhali ci to ki me'd ka rem 'kup mo haali/ imanci gwo su/ gwansan, uni 'koshki 'kwani is ka nyor ki to jin wo'cki 'kwani is she/ mo, uni kun 'kon e mony'cesh mo. ¹¹ Hili 'ko'da cim kwara dhali ka nus mo tani shi/ir jin di ki e 'peni Arungimis cikki'd e uni mo dhali uni doshkin ki sho'k buni mo, dhali adhan monko/ is bitkin apo/ uni gwansan kun parki uni e mo be. ¹² Dhali yan'ko'd uni cikki dhan 'twa/ jin caaca 'peni momis mo mmo/o uni gwo mo ki: Iiyu/ ise mo. Dhali e jis/e gi unim buni kun ta 'kup gi uni mo tani uni iiki bway momis mo e bwaarak mo. ¹³ Dhali ka tente/ caan mo tani adhan mony'cesh yikinki is mo dhali 'ban gi 'penkuman bampa/ jin 'kon ma po/ i 'kume'd mo tani ta'kkin mo be. Dhali 'kwani alaapi pesu/ mo uni 'koshkunu ki mony'cesh jin yikinki is mo, dhali kun tiya uni deekin ki dee jin shiyi'd mo dhali ci monyca ka Arungimis jin ta ji gi momis mo be. ¹⁴ Dhali awayyi jin 'kon ma po/i su/ mo tani peki'd mo be. Dhali hili mo mo ma, awayyi jin 'kon ma po/i kwara mo tani 'dishkina 'twa/ mmopu'du/ mo be.

Apoome/ jin 'Kon ma Po/i

Pesu/mo

15 Dhali yan'ko'd aman'doyu
 gwo jin 'kon ma po/i pesu/
 mo tani dhalki'da poomem
 piti me'd mo be, dhala dhan
 'twa/ kun caaca gwoyunu/
 mo 'peni momis mo mmo/
 oyu/ gwo mo ki: 'Penkuman
 bampa/ gi mony'cesh mo tani
 a'di warki'd ki 'penkuman
 bampa/ gi Tapam bana mo
 dhala Kristhos jin ta jim
 piti mo, dhali a'di midi ta
 Tapa gom ki sule/ mo dhali
 ki sule/ mo be. 16 Dhali
 'kwanin gwanyaka/ kun
 'koni iss 'de/ mo mmo'ce'dka
 dojon mo uni kun 'koki 'pena
 kursim buni ibwambor ma
 Arumgimis mo tani ta'kki jis/
 em buni a'cesh mo dhali luja
 Arumgimis mo 17 mmo/o gwo
 mo ki:

Aman cikina / e mom'bor
 bwa i is mo, Tapa
 Arumgimis jin Eka/ Ek
 mo, /e jin din mo dhali
 /e jin dikin mo

haali/ / e bu'thki dhan
 mom'bi'th pini mo
 dhali tel mii 'pen mo
 mmota tapa mo.

18 Dhan kal gi 'kwaniny'cesh
 burushkina mo isho'k
 mo, hili anyor pini jin
 toru gwon dwall 'twa/
 a 'cesh mo tani a'di
 pu'dki'd mo

dhali mo gom uni kun wukin
 mo ki uni minu dwall
 gwo mo

dhali mo jin mina / e ci
 cin kinam pini to mo
 kun ish kumma/ mo,
 uni gun ta iman'ci

gwo mo dhali uni kun dhunu
 ki she/ ki dhelel dhelel
 mo,

dhali uni gwansan kun ko/ki
 gway pini mo, nyakki
 uni kun gwa'dan mo
 dhali uni kun cakin
 mo,

dhali mo jin 'ce'duwa 'ce'd
 sho'k gom uni kun ta
 iman'ce'd mony'cesh
 sho'k mo be.

19 Dhali yan'ko'd gu'b
 gi mondheleladhelel ma
 Arumgimis e momis mo tani
 a'di ka'dkunu 'twa/ mo dhala
 Sanduuk jin karu gwom
 piti jin gamu me'd mo tani
 a'di parkunu e mo e gu'b gi
 mondheleladhelel piti mo.
 Dhali awara sho'k su'kki'd ki
 dhwa/a'd dhwa/a'd mo dhali
 mo alki is mo dhali agur gur
 ma sho'k mo dhali mony'cesh
 yikinki is mo dhali adhan
 kuluny ma wasa/ ta'kkin mo.

12*A'bom dhali Tasha/mo*

1 Dhali adhan ton kamu/
 jin ta to mer piki'd mo e
 momis mo jin ta jamas ma
 'bom jin hi'thki'da tente/ mo
 dhali appe e 'basha'k ma
 yim mo dhali e 'kup ma yim
 mo tani ton'kup hi'thkin ma
 yim jin 'kon ma culi 'kume'd
 i'ce'dka su/ mo. 2 Dhali ayim
 bwaaki'da 'ci mo dhali ayim
 ki 'ther cuuwa/ mo gom isa
 nyora dho'th ma yim mo
 mmo'pe'dkina a'di she/ mo
 goma dho'th jin mina a'di
 idho'th mo. 3 Dhali adhan
 to mera kamu/ dok/ e piki'd
 mo e momis mo. Hili mo
 mo ma, adhan tasham 'per

taki'd gi 'kupi pesu/ mo dhali jin kalki ce 'kupi 'kume'd mo dhali ton'kup ma malik kun 'koni pesu/ kun 'tamkunu mo e 'kup piti mo. ⁴ Dhali thin piti 'cwarki 'ban ma cul jin 'kon ma po/i kwara mo 'peni momis mo dhali ras uni ka 'cesh mo. Dhali tasha/doshki'di bwambor ma 'bom mo a'di jin 'disha 'twa/ mo mmodhodha 'ci mo ki a'di midi 'taki losa 'ci ma yim mo ka yim midi 'taki dho'th a'di mo. ⁵ Dhali ayim dho'thki'da 'ci jin ta'da gwas mo, a'din 'de/ yan jin midi ta tapa apo/ aris kal gi 'kwaniny'cesh mo ki cwan kol 'kus jin ta ton'kuthu'd mo, hili a'ci ma yim a'di bu'thkunu mo eya Arungimis mo dhali eya kursim piti mo. ⁶ Dhali a'bom yaki'da ηwaca/ mo e mombwaasho mo, e mo jin thosonkin ma Arungimis goma yim mo, e mo jin minu thip a'di goma tee ma alipi 'de/ mo jin 'ce'dki'd ka iss 'kwanimpa ka 'kume'd mo ny'ce'dka kwara mo.

⁷ Dhali mo/as cuki mis mo e momis mo. Mi'ka/iil dhali iman'doyu gwom piti askin apo/ tasha/ mo dhali tasha/ si'da/ nyakki/ iman'doyu gwonthus piti mo askina as mo. ⁸ Hili uni pikunu e mo dhali mon'kamu/ di'd gom uni e momisa? ⁹ Dhali adhan tasha/ a'di bitkunu ka 'cesh mo, dhan tashan dhamo/ yin mo, a'di jin yukunu gway ki Tapa ma Ruma 'Cesh mo dhali ka Setaan mo, a'di jin ta'da manhe'k 'kwaniny'cesh

e 'baar mo - a'di bitkunu mo ka 'cesh mo dhali iman'doyu gwonthus piti si'da/ mo, uni ta'kkunu ka 'cesh nyakki a'di mo. ¹⁰ Dhali aha/ cikkina dhan 'twa/ 'peni momis mo mmo/o gwo mo ki: Shwane/ mowoth dhali mom'bi'th dhali 'pen'kuman bampa/ ma Arungimis bana mo dhali moshirr jin ta ji ma Kristhos piti mo tani pu'dkin mo, haali/ amanyera wak bana is ki gway mo, a'di bitkunu ka 'cesh mo, a'di jin yerki uni is ki gway mo isa yempa/ ki montee ilu/ mo dhali ki mon'thiny ilu/ mo ibwambor ma Arungimis bana mo. ¹¹ Dhali uni piki a'di e mo ka bas gi Ari Ka'bal mo dhali ki gwontor buni kun tora uni mo, haali/ uni yisa enki mon'koki/ em buniya. Isi kani uni ci uni mmowu mo. ¹² 'Kunyi bwa mo ma, ayy um 'kwani kun 'koni momis mo dhali um gwan'tan kun 'kokin e a'di mo. Hili wayyi e um mo, ayy mony'cesh dhali kumma/ yi'de/ mo haali/ tapa ma ruma 'cesh pu'dki'd e um mo ka dhana nyor jin shi/ ashi/ mo haali/ a'di mishki'da tentem piti 'disha'dish mo.

¹³ Dhali ki tasha/ parki mii yan e mo ki a'di bitkunu ka 'cesh mo tani a'di nalki'da 'bom mo, a'di jin dho'thki'da 'cingwath mo be. ¹⁴ Hili a'bom cikunuwa biny jeshe/ isu/ mo, uni kun ta ku ma dhana wulu/ mo ka yim midi 'taki pe mo 'peni tasha/ mo e mombwaasho mo e mo jin minu thipa yim mo ki mo mo dhali ki mo me'd ka

ris mo dhali ki mo ka nus mo. ¹⁵ Dhali tasha/ gaçki yi'de/ 'peni 'twam piti me'd kumma/ yi'de/ mo 'ko'da 'bom mo mmodhidha yim sho'k ka dhana gannu/ yi'de/ mo. ¹⁶ Hili mony'cesh pu'dki'd mo dhali woṭha yim mo dhali mony'cesh ka'dki 'twam piti mo dhali los yi'de/ jin gaçkina tasha/ 'peni 'twam piti mo be. ¹⁷ Yan'ko'd dok/ e tasha/ shin ma nyori me'd mo goma 'bom mo dhali yaki'd mo mmomii mo/ as apo/ ushi uçi ma yim mo kun 'kokin mo, uni gwansan kun dhuki gwonkan ma Arumgimis kun 'kwarkunu mo dhali kun ta iman/o gwo goma Yesus mo. Dhali a'di doshki'd apowa si'b gi kumma/ yi'de/ mo be.

13

To/e kun 'Koni Su/ mo

¹ Dhali aha/ parkina to/e e mo jin cuki'd 'peni kumma/ yi'de/ mo jin 'kana ce 'kupi 'kume'd mo dhali ta gi 'kupi pesu/ mo dhali hi'th ton'kup ma malik kun 'koni 'kume'd kun 'tamkunuwa po/ cem piti mo dhali gway jin ta gi 'pemen jin walu gwo sor mo karkunu mo apo/ 'kup piti mo. ² Dhali to/ e çaan jin parkika/ e mo tani a'di wana e ka kwa mo, dhali sho'k piti wana e ki jin tombwaasho mo jin waka mann mo, dhali 'twam piti waki 'twa/ ma dhop mo. Dhali e a'di mo tani tasha/ çiki mom'bi'th ki a'di mo dhali akursim piti mo dhali adhan moshirr mo be. ³ Kup pitin kamu/ 'de/ wana e

ki 'kup jin ta'da wambor mo jin ta jama/ mo, hili 'kup piti jin ta'da wambor jin ta jama/ mo tani waçkunu mo dhali aris 'kwani gi mony'ceshi 'baar mo bathki dhan to/ e yan isho'k mo mmomer mo. ⁴ 'Kwaniny'cesh lunji tasha/ mo haali/ a'di çiki moshirr piti e to/e mo dhali uni lunji to/e mo mmo/o gwo mo ki: Kaja a'di iwaki/ Eeyyee, /e jin ta to/e mo, dhali aja a'di imidi mish asa po/ a'di mo?

⁵ Dhali to/ e a'di çikunu 'twa/ mo mmobah dhan gwo jin eka/ ek mo dhali gwo jin waluwa sor mo, dhali a'di dhalkunu bway mo mmopi moshirr piti ka ppe 'kupi issu/ i'ce'dka su/ mo. ⁶ A'di ka'dki 'twam piti mo mmobah gwo sora powa Arumgimis mo dhali mmowal gwo sor mo gom gway piti mo dhali gom monyça'b piti mo, a'di jin ta uni gwansan kun 'kokin e momis mo. ⁷ A'di si'da/ dhalkunu bway mo mmomii mo/as apo/ uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali pi uni e mo. Dhali moshirr çikunu a'di apo/ 'kwani kun 'kon ma waç e ki she/ ki she/ mo dhali apo/ 'kwani mo dhali 'kwani kun wal 'twa/ ki she/ ki she/ mo dhali kal gi 'kwaniny'cesh mo, ⁸ dhali aris uni gun 'koni mony'cesh yan mo tani uni mini lun a'di mo, aris uni ka 'dete/ 'dete/ mo kun 'konuki 'kwar gway buni ntwa/ a/ ki mony'cesh yansan 'konuki ka'b mo eya warka/ gi mondiki/ e gi Ari Ka'bal jin 'koshkunu mo. ⁹ Waçki/ a'diyin jin ta'd gi

gu'ban'ce mo mmocik gwo mo tani dhalki a'di cik gwo mo:

¹⁰ Wakki/ jan tal 'deŋ kamu/ minu bu'th mmota cɨŋkina/ mo tani e mo jin budhu a'di mo mmota cɨŋkina/ mo tani a'di iyakina a'di nycine/ mo be.

Wakki/ jan tal 'deŋ kamu/ 'koshki'da 'kosh ki gandala turga/ mo tani ki gandala turga/ mo tani a'di iminu mii 'kosh ki a'di mo be.

Hili ayuk jin yuku mmo'dim 'kup a'dihe/ mo dhali mongam gwo is mo jin ta ji gi uni gun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo.

¹¹ Dhali yan'ko'd aha/ parkina to/ eŋ kamu/ e mo, a'di jin cuki mis mo 'peni mony'cesh mo. A'di ta'd gi ce isu/ mo jin wana e ki ji ari ka'bal mo dhali a'di oki gwo me'd tasha/ mo. ¹² A'di piki mii gi moshirri 'baar mo jin ta jin to/ en twa/ a/ mo e buŋ'kus piti mo, dhali a'di ki tu'c mony'cesh mo dhali 'kwani kun 'koni a'di mo mmoluŋ to/ e jin twa/ a/ mo, a'di jin takina 'kupa wambor gom jama/ jin waɕkunu a'di mo. ¹³ A'di miiki dhan jamas mii mo, isi kani a'di ukki o'd mo mmothulu/ ka 'cesh 'peni momis mo apo/ mony'cesh mo e bwambori jis/eŋ 'kwani mo be. ¹⁴ Dhali ki dhan jamas mii jin dhalkunu a'di bway mo mmomii mo e buŋ'kus to/ e yansan mo tani a'di he'kki 'kwani gwansan e mo, uni

kun 'kokin apo/ mony'cesh mo. A'di ki us uni is ki mii mo mmo/uk jamas gi to/ e mo, a'di jin takina 'kupa wambor ki gandala turga/ mo jin 'koshki a'di mo dhali a'di di'd ki e mo naskina/. ¹⁵ Dhali a'di dhalkunu bway mo mmoçi shi/ir ki jamas gi to/ e jin uku mo, wakan ki jamas to/ e jin uku mo midi 'taki mish isi 'twa/ wali, dhali mmoraŋ uni gwansan kun 'koki luŋ jamas to/ e jin uku mo ki uni minu 'kosh mo be. ¹⁶ A'di si'da/ rakki'da ris 'kwani 'baar mo 'peni uni gun gwa'dan mo dhali uni kun cakin mo, 'peni uni gun ta pa ki pa mo dhali uni kun hatha'ko'd ki ha'th mo, 'peni uni kun 'kon ki 'kus mo dhali uni gun yolu mo ki yol cɨŋkina/ mo, mmo'kwar jamas buni e me'da bim poros mo walla e buyem buni mo, ¹⁷ wakan ki wathin tal 'deŋ kamu/ midi mol yol mo walla yol to mo isi ciki/ a'di midi mii ta gi jamas mo, a'di jin ta gway gi to/ e mo walla mondeŋ gi gway piti e mo be. ¹⁸ Mii yansan a'di 'theku gwo mo gom moyuk mo. Dhali dhalki a'di jin mishi gwo 'ban mo tani nyith mondeŋ gi gway gi to/ e yan mo haali/ a'di ta mondeŋ gi gway gi wathi/ en'thi/ mo. Mondeŋ piti ta'da iss* 'kwanimpa i/ iss 'de/ i'ce'dki iss 'kwanimpa i'kume'd i'ce'dki issi kwara i'ce'dka pe'de/ apo/ mo.

14

Gway jin YuKa 'Kwani kun

* 13:18 suttumiyya wa sitta wa sittiin

'Koni Alaapi Iss 'Kwanimpa Ipesu/ mo i'ce'dka Doḡon Apo/ mo

1 Yan'ko'd aha/ parkina mo e mo dhali hili mo mo ma, e 'Kuwosh ma Sihyuun mo tani Ari Ka'bal doshki'd mo dhali nyakki a'di mo ka alaapi iss 'kwanimpa ipesu/ mo i'ce'dka doḡon mo, uni gun tan gi gway piti mo dhali gway ma Babam piti jin 'kwarkunu e buyem buni mo be. 2 Dhali aha/ cikkina 'twa/ 'peni momis mo mmowa e ka dhan yi'de/ jin gwokina is ka ris mo dhali mmowa e ki montor ma sho'k jin alki is mo. Dhali 'twa/ jin cikka/ mo tani wana e ki ko ma dhenḡhenye/ mo kun pikina imanpi uni mo.

3 Dhali uni yukki gway jin ta gway this mo ibwambor ma kursi ma Arungimis mo dhali ibwambori to/ e kun 'koni doḡon kun 'kon ki e mo dhali ibwambori 'kwaninḡ gwanyjaka/ mo. Wathin tal 'deḡ kamu/ yisa midi mish gway yansan da/ ar yisa, hili isi ciki/ uni gun tana alaapi iss 'kwanimpa ipesu/ mo i'ce'dka doḡon mo, uni gun wankunu 'ba/ mo 'peni mony'cesh yansan mo be.

4 A'di ta mii a'dihe/ mo uni gun 'koki nyo/ bungwar is buni ki up mo, haali/ uni 'kokin kan 'pena bwanyara/ ma dho'th jin dhodhu uni mo. A'di ta mii a'dihe/ mo uni gun bathki Ari Ka'bal mo e mo yin jin yakina a'di mo. Uni gwansan iwankunu 'ba/ mo 'peni aris mii kun miina 'kwaniny'cesh mo mmota

maman kun twa/ a/ goma Arungimis mo dhali gom Ari Ka'bal mo. 5 Dhali e 'twam buni mo tani gwo ma tora kamu/ 'konuki gam mo haali/ uni dar gi monyo/o'd mo be.

Gwojin Hashina Iman'doyu Gwo kun 'Koni Kwara mo

6 Yan'ko'd aha/ parkina man'doyu gwon kamu/ e mo, a'di jin peki'd isi bwaman momis mo, a'di jin ta gi gwom 'borga/ jin di'd ki e ki sule/ mo mmobah a'di mo e uni gwansan kun 'kon e mony'cesh mo, eya ris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo dhali e 'kwani kun 'kon ma wak e ki she/ mo dhali e 'kwani kun wal 'twan tiya mo dhali e 'kwani kun ta 'kwanin tiya mo. 7 Dhali a'di ki o gwo ka dhan 'twa/ jin caaca mo ki: Koki Arungimis mo dhali ci a'di monyca mo haali/ mo pu'dki'd mo gom gwon dwall piti jin toru gwo 'twa/ a 'cesh mo, dhali luḡi a'di mo, a'di jin ukki momis mo dhali mony'cesh mo dhali kumma/ yi'de/ mo dhali yi'de/ kun kasha e ki kash mo.

8 Dhali aman'doyu gwon kamu/ mo, a'di jin 'kon ma po/i su/ mo, bathki a'di isho'k mo mmo/o gwo mo ki: Pam Baabil biti'doo. Pam Baabil biti'doo. A'di jin caaca mo. Ayim a'di jin rakki aris kal gi 'kwaniny'cesh mmopi yimana mura'th jin ka/u ki ḡah ḡah mo jin ta e ma yim jin karkina a'di ki 'thir 'thir mo goma kanthi/ jin 'kakin ma yim mo.

9 Dhali aman'doyu gwon kamu/ mo, a'di jin 'kon ma

po/i kwara mo, bathki a'di isho'k mo mmo/o gwo ka dhan 'twa/ jin caaca mo ki: Wakki/ wathin tal 'deŋ kamu/ midi luŋ to/e yan mo dhali jamas piti jin uku mo, dhali bu'th mon'kwar jin cinu jamas e buyem piti mo walla e me'd piti mo tani ¹⁰ a'di si'da/midi pi yimana mura'th jin ka/u ki ŋah ŋah jin ta'da nyor ma Arumgimis mo jin minu wolu/ jin 'konuki ce e ka kubbaaya ma nyor piti mo, dhali a'di minu ci isa nyor ki me'd mo jin midi wo'c a'di is she/ mo ki o'd mo dhali to jin si'du mo si'da/, a'di jin di'di buŋ'kus gi iman'doyu gwom piti kun kogu mo dhali e buŋ'kus gi Ari Ka'bal mo. ¹¹ Dhali aku'd gi mon'kosh is buni ka nyor jin midi wo'c is she/ mo tani ulucki'd ki uluŋ uluŋ mo ki sule/ sule/ mo dhali ki sule/ mo, dhali kun mini dar gi mosi/is mo ki montee ilu/ mo dhali ki mon'thiny ilu/ mo, uni gwansan uni ta uni gun luŋki to/e yan mo dhali jamas piti jin uku mo dhali a'diyin jin midi bu'th mon'kwar gi gway piti mo.

¹² Hili ayuk jin yuku mmo'dim 'kup a'dihe/ mo gom uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo, uni gwansan kun dhuki gwonkan ma Arumgimis jin 'kwarkunu mo dhali mongam gwo is ma Yesu mo be.

¹³ Dhali aha/ cikina 'twa/ 'peni momis mo mmo/o gwo mo ki: 'Kwari gwo yansan mo ma. Mom'bor mii gom uni kun wukin mo, uni gun wun

e Tapa mo 'peni shwane/ ki sule/ mo. Mom'bor mii ka jin gana/ mo, me'd gwo jin ona Shi/ in mo, ki uni mini 'taki si/is mo 'peni mii ma tu'c buni mo haali/ miin tom buni bathki uni isho'k mo be.

Bwam Mondhe'd gi Mony'cesh mo

¹⁴ Dhali yan'ko'd aha/ parkina mo e mo, dhali hili mo mo ma, arak jin ta gi kush ki bany bany mo dhali a'di jin ca'bki'da powa rak mo tani wana e ki ya/ gi 'kwani mo, mmota gi ton'kup 'dolkon gana/ mo e 'kup piti mo dhali anyertha/ jin ca'bki ŋar ŋar e me'd piti mo. ¹⁵ Dhali aman'doyu gwon kamu/ pu'dki'd ka pije/ dok/ e mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo mmoyuka yuk ki dhan 'twa/ jin caaca e a'di jin ca'bki'da powa rak mo mmo/o gwo mo ki: Kari anyertham pini mme'd mo dhali 'cithi/ to mo haali/ mo pu'dki'd jin minu 'cith to mo, haali/ bwam mondhe'd gi 'kwaniny'cesh yansan mo tani a'di iski'd mo ki is gana/ mo. ¹⁶ Wakan a'di jin ca'bki'd eya powa rak mo tani a'di ishki'da bor ga 'cesh ka nyertham piti apo/ mony'cesh mo dhali mony'cesh a'di 'cithkunu to mo be.

¹⁷ Dhali aman'doyu gwon kamu/ pu'dki'd ka pije/ mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel e momis mo, dhali a'di si'da/ ta'd ga nyertha/ jin ca'bki ŋar ŋar mo. ¹⁸ Dhali yan'ko'd aman'doyu gwon

kamu/ pu'dki'd ka pije/ mo
 'peni mo ma gwata/ jin
 miinuwa bas mo, a'di jin
 ta'da man'doyu gwo jin ta
 gi mom'bi'th apo/ o'd mo,
 dhali a'di yukki'da yuk ki
 dhan 'twa/ jin caaca mo e
 a'di jin ta'd ga nyert^ha/ jin
 ca'bki rjar rjar mo mmo/ o
 gwo mo ki: Kari anyert^ham
 pini mo dhali gori maman
 'peni cwalman gi mony'cesh
 mo haali/ amura'th piti iskin
 ki is gana/ mo. ¹⁹ Wakan
 aman'doyu gwo a'di ishki'da
 bor ga 'cesh ka nyert^ham piti
 mo apo/ mony'cesh mo dhali
 gor maman to ma 'cesh mo
 dhali ta'k a'di eya dhan to
 jin nyu/ u yimana mura'th
 mo, a'di jin ta'da nyor ma
 Arungimis jin 'batha'ba'th
 mo. ²⁰ Dhali mo jin nyu/
 u amurathi cine/ mo tani
 yapkunu ki sho'k mo ka pije/
 'peni 'penkuman bampa/ mo
 dhali abas guski'd 'peni mo
 jin nyu/ u yimana mura'th
 mo dhali 'kul ma bas caki'd
 mo mmogama lijaam gi
 'twa/ gi shumorum mo, gom
 'kus piti jin karkina a'di mo
 mmogus mo ta'da amyaal iss
 'kwanimpa i'kume'd mo be.

15

*Iman'doyu Gwo kun Ta gi
 Mo gi Isa Nyor kun Wo'cki
 'Kwani Is She/ mo kun Ta kuj
 'Ko'd mo*

¹ Dhali yan'ko'd aha/
 parkina to mera kamu/ e mo
 e momis mo, dhan to mer
 jin caaca mo, iman'doyu gwo
 kun 'koni pesu/ mo nyakki isa
 nyor jin woci 'kwani is she/

mo kun 'koni pesu/ mo, uni
 kun ta kuj 'ko'd mo, haali/
 ki uni mo tani anyor ma
 Arungimis jin 'batha'ba'th
 mo tani a'di dak^kkunu 'kup mo
 be.

² Dhali aha/ parkina ton
 kamu/ e mo jin piki'd e
 kumma/ yi'de/ mo jin miid
 ki 'bera/ 'bera/ mo me'da
 gasaas mo jin cenu e ki o'd
 mo, dhali uni gwansan kun
 piki to/ e e mo jin uku mo
 dhali jamas piti mo dhali
 monden gi gway piti mo
 tani doshkin i'ko'd gwar
 gi kumma/ yi'de/ jin miid
 ki 'bera/ 'bera/ mo me'da
 gasaas mo ka dhen^dhenye/
 ma Arungimis ime'd buni
 mo be. ³ Dhali uni yukki

gway ma Musa mo, a'di jin ta
 cin^kkina/ ma Arungimis mo,
 dhali gway gi Ari Ka'bal mo
 mmo/o gwo mo ki:

Miin tom pini uni caaca mo
 dhali to mer mo,
 ayy, Tapa Arungimis jin Eka/
 Ek mo.

Miim pini ta kuj kar/ e mo
 dhali kuj gana/ mo,

ayy, Malik jin ta ji gi she/ yil
 mo.

⁴ Kaja a'di imidi diki ko/ /e mo
 dhali kar gway pini ki
 ca mo, ayy Tapa?

Haali/ /e 'denj gana/ mo tani
 ita a'di jin kogu mo.

Aris kal gi 'kwaniny'ceshi
 'baar mo mini iiyu/ mo
 dhali lunj/ e mo

haali/ gwon dwall pini jin
 toru gwo 'twa/ a 'cesh
 mo tani a'di torkunu
 eya tente/ mo.

⁵ 'Ko'di mii yansan mo tani
 aha/ hilkina mo mo dhali

gu'b gi mondheleladhelel jin ta gu'b burrinye/ jin onu gwo mo e momis mo tani a'di ka'dkunu 'twa/ mo, ⁶ dhali 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo tani iman'doyu gwo 'koni pesu/ mo, uni pu'dkin mo ki 'ba'th kun 'koni pesu/ ime'd mo kun wo'cki 'kwani is she/ mo mmoshumki burrinyen tur kun dheleladhelel mo, kun kushakush kun dhinya/ e ki dhiny mo dhali uni ki hi'th waçkan 'dolkon gana/ mo e empa'd buni mo. ⁷ Dhali to/e kun 'ko ki e mo, jan 'de/ 'peni tiyan doñon gwansan mo tani çiki iman'doyu gwo kun 'koni pesu/ ton'kul bwana 'dolkon gana/ mo kun 'tu'dkunu mo ki piny piny ka nyor ma Arumgimis jin 'batha'ba'th mo, a'di jin di'd ki e ki sule/ mo dhali ki sule/ mo ⁸ dhali gu'b gi mondheleladhelel mo a'di 'tu'dkunu mo ki piny piny ka ku'd gi monyca 'peni Arumgimis mo dhali 'peni mom'bi'th piti mo, dhali jan tal 'deñ kamu/ yisa mishi ciç gu'b gi mondheleladhelel mo ntagi 'ba'th kun 'kon ma po/ i pesu/ kun woci 'kwani is she/ mo mina iman'doyu gwo gwansan kun 'koni pesu/ idak 'kup mo be.

16

Aris Ton'kul Bwa ma Nyor mo kun 'Batha'ba'th mo

¹ Dhali yan'ko'd aha/ cikina dhan 'twa/ jin caaca mo 'peni gu'b gi mondheleladhelel mo mmotor iman'doyu gwo kun 'koni

pesu/ gwo mo ki: Iiku/ mo dhali gaça nyor ma Arumgimis jin 'batha'ba'th ki sheñ 'kup mo e mony'cesh mo 'peni ton'kul bwa kun 'koni pesu/ mo.

² Wakan aman'doyu gwo jin di'di twa/ a/ mo tani a'di yaki'd mo dhali gaça nyor piti 'peni ton'kul bwa mo apo/ mony'cesh mo, dhali jama/ kun 'then mo ki 'then mo dhali kun bulabul mo pu'dkina po/ 'kwani mo uni gun kalki gway gi to/e yan mo dhali kun luñki jama piti jin uku mo be.

³ Dhali aman'doyu gwo jin 'kon ma po/ i su/ mo gaçki'da nyor piti 'peni ton'kul bwa mo apo/ kumma/ yi'de/ mo dhali mo wakina e ka bas gi wathi/ jin wuki'd mo, dhali aris to 'baar mo kun 'kon ki e mo tani wukin mo, uni gun 'kokin e kumma/ yi'de/ mo be.

⁴ Dhali aman'doyu gwo jin 'kon ma po/ i kwara mo tani gaçki'da nyor piti 'peni ton'kul bwa mo apo/ yi'de/ kun sokin mo dhali apo/ yi'de/ kun kasha e ki kash mo, dhali uni warkin ka bas mo be. ⁵ Dhali aha/ cikina man'doyu gwo gi yi'de/ mmo/ o gwo mo ki:

Gwon dwall pini gwansan kun torkina / e gwo 'twa/ a 'cesh mo tani uni ta kuñ kar/e mo,

/e jin ta a'di jin din mo dhali jin diki'd mo, ayy /En 'De/ jin Kogu mo.

⁶ Haali/ 'kwani gaçkina bas gi unim pini kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel

mo dhali imançi gwo
mo,
dhali /e çiki uni abas mmopi
mo.

A'di ta tom buni jin 'dapa 'dap
mo be.

⁷ Dhali aha/ cikkina gwata/
gi mo ma bas 'therki ko mo
mmo/o gwo mo ki:

Nye, Tapa Arungimis jin
Eka/ Ek mo,

gwon dwall pini kun torkina
/e gwo 'twa/a 'cesh mo
tani uni ta uniḡ gana/
mo dhali kuḡ kar/e mo.

⁸ Dhali aman'doyu gwo
jin 'kon ma po/i doḡon mo
tani gaçki'da nyor piti 'peni
toḡ'kul bwa mo apowa tente/
mo dhali a'di dhalkunu
bway mo mmoshil 'kwani
is ki o'd jin 'batha'ba'th mo.

⁹ 'Kwani uni shilkunu is
ki mom'batha'd jin ca'bki
wur wur mo dhali uni jeeki
gway ma Arungimis mo,
a'di jin ta gi mom'bi'th mo
apo/ mom'ba'th gwansan
kun wo'cki 'kwani is she/ mo,
dhali uni 'koki rica du is mo
dhali çi a'di monyca mo.

¹⁰ Dhali aman'doyu gwo
jin 'kon ma po/i mudhe'd mo
tani gaçki'da nyor piti 'peni
toḡ'kul bwa mo apowa kursi
gi to/e mo dhali 'penkuman
bampam piti taki mondhu-
rumi'd mo. Dhali 'kwani
'kali'thkina le'd buni ki
she/ mo e isa nyor buni jin
'pe'dkina uni she/ mo,¹¹ dhali
jee Arungimis jin ta ji gi
momis mo gom isa nyor buni
mo dhali jamam buni mo
dhali uni 'koki rica du is 'peni
miim buni mo be.

¹² Dhali aman'doyu gwo
jin 'kon ma po/i pe'de/ mo
tani gaçki'da nyor piti 'peni
toḡ'kul bwa mo apo/ dhan
kumma/ yi'de/ jin yuku gway
ka Elpuraat mo, dhali yi'dem
piti ku'thkunu mo mmotho-
son bway mo goma ris imalik
kun 'koni mom'pesho'k mo.

¹³ Dhali aha/ parkina to jin
gaçki'd 'peni 'twan tasha/ e
mo dhali 'peni 'twa/ gi to/e mo
dhali 'peni 'twa/ ma mançi
gwonthus mo, to kun 'kona
e ikwara mo kun 'thena'then
mo dhali kun bulabul mo
'peni shi/in piti jin wana e ki ji
ma 'dwa/ mo¹⁴ haali/ uni tan
ga ruma 'cesh mo, mmo'kup
momer mo, uni gun hakaski
mo ka bor mo e imalik mo
kun 'koni mony'ceshi 'baar
mo, mmotul uni 'kup mo
goma dhana mee ka tee jin
caaca ma Arungimis jin
Eka/ Ek mo. ¹⁵ (Hili mo mo
ma. Aha/ mina pu'dku/ mo
mmowa e ki wathin 'di/ mo.
Mom'bor mii gom a'di jin
di'd ki e i'kup mo mmokar
burrinyem piti mo ki a'di
midi 'taki diki ya is 'te/ mo
dhali ki a'di minu 'koki hil
ki laḡ laḡ mo.) ¹⁶ Dhali uni
tulki uni is mo mmonta'le/
mo e mo jin yuku gway ki
'twaḡ 'Kwani Ibraniyiin ka
Harmajadduun mo.

¹⁷ Dhali aman'doyu gwo jin
'kon ma po/i pesu/ mo tani
gaçki'da nyor piti mo 'peni
toḡ'kul bwa mo e embul gi
momis mo, dhali adhan 'twa/
pu'dki'd ka piḡe/ mo 'peni
gu'b gi mondheleladhelel mo
dhali 'pena kursi ma malik
mo mmo/o gwo mo ki: A'di

miikunu mo be. ¹⁸ Dhali awara sho'k su'kki'd ki dhwa/a'd dhwa/a'd mo dhali dhan mo alki is mo dhali kontor ma sho'k miiki'da gur gur mo dhali adhan mony'cesh yikinki is mo, ji gi wakansan yisa mishkunu yisa 'thissa/ me'd jin 'kokina 'kwani e mony'cesh mo. Dhan mony'cesh caan jin yikinki is mo tani wa'di caa. ¹⁹ Adhan 'perjkuman bampa/ a'di dherki bwa mo ki she/i kwara mo dhali aris 'perjkuman bampa/ gi kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo tani ta'kkin mo, dhali Arungimis kaki dhan Pam Baabil e mo mmotuca yim mmopiya kubbaaya iku'th mo, a'di jin ta ji ma nyor piti jin 'batha'ba'th ki wap wap mo. ²⁰ Dhali arisa uka 'ceshi 'baar mo sokin mo dhali dhan wosha turga/ yisa gamkunuwa. ²¹ Dhali adhan kuluny ma wasa/ ta'kkin mo. Dit buni ka 'dete/ 'dete/ kalki'da ratul iss 'kwanimpa ka mudhe'd mo kun ta'kkin po/ 'kwani 'peni momis mo ntagi 'kwani jeekina Arungimis mo gom isa nyor kun wo'cki uni is she/ mo goma wasa/ mo, haali/ gom isa nyor jin wo'c uni is she/ kagahara kan mo.

17

Gwo jin Toru Gwo 'Twa/a 'Cesh goma Dhana 'Bom Cal mo

¹ Dhali yan'ko'd jan tal 'den kamu/ 'peni iman'doyu gwo jin 'kon ma po/i pesu/ mo, a'di jin taki'd gi tor'kul bwa kun 'kon ma po/i pesu/ mo tani

pu'dki'di aha/ mo dhali o aha/ gwo mo ki: Yayu/ mo. Aha/ mina tor/e adhan gwon dwall jin toru gwo 'twa/a 'cesh jin caaca mo goma dhana 'bom jin mii miinyal mo, a'di jin ca'bki'da po/ yi'de/ ka ris mo. ² A'di jin miikina imalik kun 'kon e mony'cesh gwansan miinyala po/ mo dhali uni ki pi yimana mura'th jin ka/ u ki nah nah mo ki uni gwansan kun miiki miinyal kun 'kokina po/ mony'cesh mo, dhali uni warkin ki uni gun 'koshkin ma su mo. ³ Dhali a'di ki sus aha/ ki Shi/ in mo e mombwaasho mo dhali aha/ parkina 'bom e mo mmoca'b apo/ to/ en kamu/ jin ta'da duk is mo, a'di jin 'tu'du/ is ki gway jin walu gwo sor mo, dhali a'di ta gi 'kupi pesu/ mo dhali ce i'kume'd mo be. ⁴ Dhali a'bom a'di hi'thkunu is ki burrinyem buhe/ mo dhali jin ta'da duk is mo dhali ayim nyonkunu is ki 'dolkon gana/ mo dhali wosh kun ta kun dhel mo dhali dhema/ mo, dhali ayim bu'thki'da kubbaaya jin ta 'dolkon gana/ mo e me'd piti mo jin 'tu'dkunu ki mii kun bulabul mo dhali mii kun 'kan ma yima kanthi/ mo gom mo jin miin ma yim miinyal mo. ⁵ Dhali e buye/ ma yim mo tani a'di 'kwarkunu gway ki gwo jin bagu mo ki: Pam Baabil jin caaca mo, a'di jin ta'da ata'da gi uni kun cila cal mo dhali uni kun cila mii kun bulabul mo e mony'cesh mo. ⁶ Dhali aha/ parkina 'bom e mo mmo'koshkin ma bas gi uni kun dhunu ki she/ ki

dhelel dhelel mo dhali abas gi uni kun 'cithu/ 'kup mo goma Yesus mo be.

Ki aha/ hilkina yim mo tani aha/ merkina ki dhan mer jin shiyi'd mo. ⁷ Hili aman'doyu gwo ki o aha/ gwo mo ki: Katinta mera eye? Aha/ mina tor / e gwo jin cinu ki jim bag mo goma 'bom yan mo dhali gom to/e jin 'kona 'kupi pesu/ mo dhali jin 'kona ce i'kume'd mo jin kalki'da yim ka pije/ mo. ⁸ Dhali to/e caan jin parkina / e e jin piki'd mo tani a'di diki di mo dhali a'di minu shinu/ 'peni jis jin dar gi 'pemen mo dhali ya mo e mo jin minu dak gwo me'd mo. Dhali uni gwansan kun 'kon e mony'cesh mo uni kun 'konuki 'kwar gway buni eya warka/ gi mondiki/ e mo 'peni mo ma mun'kup ki mony'cesh yansan 'konuki ka'b mo tani uni mini mer ki mer jin shiyi'd mo mmohil to/e mo haali/ a'di diki'd mo dhali midi diki di mo dhali a'di midi pu'du/ mo. ⁹ Mii yaase a'di minu mii kor e ki kor nycine/ mo ki moyuk mo. 'Kup kun 'koni pesu/ mo tani a'di ta dhan 'kuwosh kun turatur mo kun 'koni pesu/ mo, e mo jin ca'b ma 'bom mo. ¹⁰ Dhali uni si'da/ ita imalik kun 'koni pesu/ mo dhali kun 'koni mudhe'd mo tani ta'kkin mo, jan tal 'de/ a'di doshki'd mo, dhali jan kamu/ yisa pu'dki'da naskina/ mo, dhali ki a'di midi pu'du/ mo tani a'di midi mii ca'b mo ki jasi ari mo mo. ¹¹ Dhali gom to/e yansan jin diki'd mo dhali

diki di mo tani a'di i'kon ma po/ i pekwaro mo, hili a'di icila uni gun 'koni pesu/ mo dhali a'di yaki'd mo e mo jin daku gwo me'd mo be. ¹² Dhali ce gwansan kun 'koni 'kume'd kun parkina / e e mo tani uni ita imalik kun 'koni 'kume'd mo, uni gun 'koki bu'th mom'bi'th gi miin tapa naskina/ mo, hili uni mini bu'th moshirr mo me'd imalik ka tenten 'de/ mo, mmonyakki to/e mo. ¹³ Uni gwansan mina bwa tal 'de/ mo dhali ci mom'bi'th buni mo dhali moshirr buni ki to/e mo. ¹⁴ Uni mini mii mo/ as apo/ Ari Ka'bal mo, dhali Ari Ka'bal midi pi uni e mo haali/ a'di ta Tapa jin di'da powa ris itapa mo dhali a'di ta'da Malik jin di'da powa ris imalik mo dhali uni gwansan kun nyak 'ko ki a'di mo tani uni yukunu mo dhali kwanykunu mo dhali ta uni kun ta isinj gana/ mo.

¹⁵ Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: Yi'de/ kun parkina / e e mo e mo jin ca'b ma 'bom cal mo tani uni tana ris 'kwani mo dhali adhana buhany wathimpa mo dhali aris kal gi 'kwaniny'cesh mo dhali 'kwani kun wal 'twa/ ki she/ ki she/ mo. ¹⁶ Dhali ce gwansan kun 'koni 'kume'd kun parkina / e e mo tani uni dhali to/e mo tani uni mini shi/a 'bom cali e mo. Uni mini ciya 'bom tinya/ mo dhali mii a'di mmodi is 'te/ mo dhali los bungwar is ma yim ki 'kolo'c mo dhali citha yim ki o'd mo, ¹⁷ haali/ Arumgimis ki kar a'di eya dum buni mo mmomii bwam piti jin

dina a'di gwo ibwa mo gom
 bwan tal 'de/ jin tana uni mo
 dhali ci mom'bi'th buni jin
 miina uni miin tapa ki to/e
 mo ntagi gwo ma Arumgimis
 minu thim mo be. ¹⁸ Dhali
 a'bom caan jin parkina / e
 e mo tani a'di ta'da dhan
 'penkuman bampa/ jin caaca
 mo, a'di ita gi mo yan jin mi-
 inu tapa mo apo/ imalik kun
 'koni mony'cesh mo be.

18

Pam Baabil jin Bitki'doo

¹ Dhali yan'ko'd aha/
 parkina man'doyu gwoj
 kamu/ e mo mmothulu/ ka
 'cesh 'peni momis mo. A'di
 ta gi dhan moshirr mo dhali
 mony'cesh 'twakki mo mo
 ki mo ma ra/ ra/ piti mo be.
² Dhali a'di yukki'da yuk ki
 'twa/ jin eka/ ek mo mmo/o
 gwo mo ki:

Pam Baabil biti'doo. Pam
 Baabil biti'doo. A'di jin
 caaca mo.

A'di jin warki'd ki mo jin 'kon
 ma ruma 'cesh nycine/
 mo,

mo ma alanyjoro'c gom
 shi/ ini 'baar ka
 'dete/ 'dete/ mo kun
 'thena'then mo,

mo ma alanyjoro'c gom 'dii
 'baar ka 'dete/ 'dete/
 mo, kun 'thena'then
 mo dhali kun bulabul
 mo.

³ Haali/ aris kal gi 'kwaniny'ceshi
 'baar mo piki yimana
 mura'th jin ka/ u mo
 ki nah nah mo 'peni e
 ma yim jin karkina a'di
 ki 'thir 'thir mo goma
 kanthi/ jin 'kan ma yim
 mo.

Dhali aris imalik kun 'koni
 mony'cesh mo tani uni
 miiki miinycal apowa
 yim mo

dhali aris uni gun yoli to
 e mony'cesh mo tani
 uni sekina 'pen ka pije/
 mo gom pam buni jin
 tana uni mo 'peni mii
 ma yim kun cana bwa
 en'dap a'di mo.

⁴ Yan'ko'd aha/ cikina 'twanj
 kamu/ 'peni momis mo mmo/
 o gwo mo ki:

Iiyu/ ka pije/ 'pena yim mo,
 um gun ta 'kwanim
 pem mo,

isi ciki/ ki um mini 'koki bu'th
 miinthus ma yim mo,

isi ciki/ ki um mini 'koki pwak
 isa nyor ma yim kun
 mini wo'c 'kwani is
 she/ mo.

⁵ Haali/ miinthus ma yim uni
 su'kkin ka makampo/
 ntagi momis mo,

dhali Arumgimis kaki mii ma
 yim kun 'koki ta kunj
 kar/e e mo.

⁶ Raka yim to ibway mo me'da
 yim ki is piti rakki to
 ibway mo

dhali raka yim to ibway mo
 ka 'bukum 'ban mo
 gom miin to ma yim
 mo.

Poka yim to jin cena a'di e
 ka 'bukum 'ban ntwa/a/
 mo ka kubbaaya jin cen
 ma yim to e mo.

⁷ Me'da yim mmokarkina a'di
 'baki ca ki is piti mo
 dhali lo'b e mii gi bwa
 en'dap mo tani

wakan cika yim isa nyor jin
 midi wo'c a'di is she/
 mo dhali koki kony

jabu'th mo ki mii jin
nyaka e ki ji gi bar ma
yim mii mo.

Haali/ eya du ma yim mo tani
ayim o gwo ki is piti mo
ki: Ahayi itana malik
jin ta'da yim mo,

aha/ yisa tana adhalla, dhali
ko jin gwonu ki jabu'th
mo tani miga/ par eya?

⁸ Wakan to ma yim jin midi
wo'c a'di is she/ mo
tani midi pu'du/ ka ten-
ten gana/ mo,

mo/isa nyor 'peni to kun shi/
kin mo, dhali ko jin
gwonu ki kony jabu'th
mo dhali te/ jin midi
'kosha 'kosh mo,

dhali ayim minu ci'th ki o'd
mo

haali/ Tapa Arumgimis jin
dorki'da yim gwon
dwall 'twa/a 'cesh mo
tani a'di eka/ ek mo be.

⁹ Dhali aris imalik kun
'koni mony'cesh mo, uni gun
miiki miinyal apo/ a'di mo
dhali uni gun mii mii kun ta
bwa en'dap nyakka yim mo
tani uni mini ko mo dhali wol
kony jwa mo goma yim mo
ki uni mini para ku'd e mo
mmo'kuta powa yim mo be.

¹⁰ Uni mini dosh isa dhana/
nnii mo mmoko/ isa nyor ma
yim jin midi wo'c a'di is she/
mo dhali o gwo mo ki:

Ayy/ayy/ayy, ayy/ayy/ayy. /E
jin ta dhan 'penkuman
bampa/ mo,

/ e jin ta dhan 'penkuman
bampa/ gi Pam Baabil
jin eka/ ek mo.

Ka tenten 'de/ mo tani gwon
dwall jin toru gwo

'twa/ a 'cesh apo/ / e
pu'dki'd mo.

¹¹ Dhali uni kun yoli to e
mony'cesh mo gwokin mo
dhali koki kony jabu'th goma
yim mo, haali/ wathin tal 'den
kamu/ yisa di'da jin midi yol
tom buni kun suka uni ki
sule/ sule/ mo. ¹² To kun suka
uni mo kun ta 'dolkon gana/
mo dhali 'dolkon kush mo,
dhali wosh dhel mo dhali
dhema/ mo, dhali burrinyen
dhiny e mo dhali burrinyem
buhe/ mo dhali burrinye/
jin na'bulana'bul mo dhali
burrinyen duk is mo dhali
aris cwa kun 'kona e ki she/
ki she/ mo kun 'kon ma kulus
nycine/ mo dhali aris to kun
uku 'peni sheny je kun 'kona
e ki she/ ki she/ mo, dhali
aris to kun pa/ u 'peni cwa
kun 'bitha yol she/ ki 'bi'th
mo, dhala korok mo dhali
tonkuthu'da 'bi'thga/ mo dhali
dhan wosh jaro/ jin miina e ki
wa'c wa'c mo, ¹³ dhali akur
cwa jin wana e ka kwattan
jin kuyi mo mo, dhali cwa
jin ukuwa pi'dna/ 'peni cine/
mo dhali a'bicajwahar mo
dhali cwa jin yuku gway ka
murr mo dhali a'bicajwahar
jin cenu e ki to jin kuyi mo
mo, dhali yimana mura'th
jin ka/ u ki nah nah mo dhali
ayin mo dhali adipanya 'tiga/
mo dhali pos bunyan mo
dhali bip mo dhali ka'bal
mo, dhali aris shumarum
mo dhali arisa arabiya kun
dira shumarum mo dhali
'kwani kun ta cinjina/ kun
yolu mo, uni gwansan kun
tana kashira/ gi 'kwanimpa
en'thi/ mo.

14 Dhali maman to jin 'kosh
ma kashiram pini te/
mo tani a'di yaki'd
'peni/e mo,

dhali aris tom pini kun
tawusatawus mo dhali
mo ma wa'c wa'c pini
mo, uni thiski /e e mo,
dhali minu gam dok/
eya?

15 Dhali uni gun yolki to
gwansan kun sugu mo, uni
gun gamki mii adu is ki pa
jin tana uni 'pena yim mo
tani, uni mini dosh isa dhana/
mo e moḡko/ is mo gom isa
nyor ma yim mo jin midi wo'c
a'di is she/ mo, dhali wol ko
mo dhali koki kony jabu'th
kagahara mo, mmo/o gwo mo
ki:

16 Ayy/ayy/ayy, ayy/ayy/ayy,
gom dhan 'penkuman
bampa/ mo

a'di caan jin hi'thkunu is ki
burrinyen dhiny e mo
dhali burrinyem buhe/
mo dhali burrinyen
duk is mo,

dhali nyonkunu is ki 'dolkon
gana/ mo dhali ki
wosh dhel mo dhali ki
dhema/ mo.

17 Ka tenten 'deḡ gana/ mo
tani aris to gwansan
kun ta pa ki pa mo tani
shi/kunu is mo be.

Dhali aris uni gwahan kun
ta tapa ma kur yi'de/ mo dhali
aris 'kwani kun 'cethkina kur
yi'de/ mo dhali uni kun ta
imanbora kur mo dhali aris
uni gwansan kun yolki to
mo apo/ kumma/ yi'de/ mo
tani, uni doshkin isa dhana/
mo ¹⁸ dhali kum cuuwa/ mo
me'd jin parkina uni aku'd e

mo mmo'kuṭa powa yim mo,
mmo/o gwo mo ki:

Ki 'penkuman bampa/ jana
sa/ wana e gi dhan
'penkuman bampa/ yan
mo?

19 Dhali uni yekki bu'da 'ceshi
'kup buni mo me'd jin gwok-
ina uni mo, dhali koki kony
jabu'th mo, mmokum cuuwa/
mo ki:

Ayy/ ayy/ ayy, ayy/ ayy/ ayy,
gom dhan 'penkuman
bampa/ mo,

e mo jin 'kona uni 'baar
kun tan ga kur mo
kun ishkin ki kana'd
kana'd mo gom pa jin
tan ma yim mo.

Ka tenten 'deḡ gana/ mo tani
ayim shi/ kunu is mo
be.

20 'Kunyi bwa mo ma, apowa
yim mo, ayy um 'kwani
kun 'koni momis mo,
ayy um kun dhunu ki she/ ki
dhelel dhelel mo dhali
um kun dhunu ki she/
mo dhali imanci gwo
mo,

haali/ Arumgimis ciki um
gwon dwall jin minu
tor gwo 'twa/a 'cesha
powa yim mo.

21 Dhali yan'ko'd aman'doyu
gwo jin eka/ ek mo bu'thki
wosh jin wana e ki dhan
wosh jin yoru to mo dhali biṭ
a'di e kumma/ yi'de/ mo mmo/
o gwo mo ki:

Wakan Pam Baabil jin
ta dhan 'penkuman
bampa/ mo tani minu
biṭ ka 'cesh ki mombu-
jur mo,

dhali a'di minu gam dok/ e
yisa.

22 Dhali ko ma dhenḍhenye/
jin buka imanbuk uni
mo dhali uni kun
tana 'twa/ gwocon ki
gwocon gom gway jin
yuku mo dhali uni
kun mishkina thathar
pi mo dhali uni kun
mishkina apoome/ pi
mo tani uni minu cik
dok/e yisa e /e ki sule/
sule/ mo.

Dhali 'kwani kun ta iman/uk
to 'peni ton tiya gunn
kun uku mo tani

uni minu gam dok/e yisa e /e
ki sule/ sule/ mo.

Dhali ko ma yo jin yoru to
mo tani minu cik dok/
e yisa e /e ki sule/ sule/
mo.

23 Dhali monkush ma lamba/
mo tani

midi diki dok/e kush mo mo e
/e ki sule/ sule/ mo.

Dhali 'twa/ gi wathinyaḅa'b
dhali nyaranyaḅa'b
mo tani minu cik dok/
e yisa e /e ki sule/ sule/
mo.

Haali/ 'kwani kun yoli to e /
e mo tani uni ta 'kwani
kun caaca e mony'cesh
mo

dhali aris kal gi 'kwani gi
mony'ceshi 'baar mo
tani uni he'kkunu e mo
ki mii ma rum pini kun
miina /e mo.

24 Dhali eya yim mo tani
abas gamkunu mo,
a'di jin ta'da bas gi
imanḅi gwo mo dhali
imandhunu ki she/
ki dhelel dhelel mo
dhali aris uni gwansan
gun 'koshkunu apo/
mony'cesh mo be.

19

¹ Yan'ko'd aha/ cikkina
'twa/ jin waki dhan 'twa/ ma
waambuhany 'kwani kun
eka/ ek e momis mo mmokum
cuuwa/ mo ki:

Halleluya. Mowoth
dhali monyca dhali
mom'bi'th cil ma
Arumgimis bana mo
be,

² haali/ gwom piti jin toru
gwon dwall 'twa/ a
'cesh mo tani uni ta
kun gana/ mo dhali
kun kar/e mo.

Haali/ a'di dwallki'da dhana
yim jin ta cal gwo
mo, a'di jin pu/ ki
'kwaniny'cesh ki mi-
inycal ma yim mo.

Dhali a'di ri'cki'da yim mo
goma bas gi unim piti
kun ta cinḅkinam piti
mo.

³ Dhali dok/e uni kumki cu-
uwa/ mo ki:

Halleluya. Dhala ku'd 'pena
yim yaki mis mo ki
sule/ dhali ki sule/ mo.

⁴ Dhali 'kwaniḅ gwanyjaka/
kun 'koni iss 'de/ i'ce'dka
doḅon mo dhali to/e kun 'koni
doḅon kun 'kon ki e mo tani
uni ta'kkina 'cesh mo dhali
luḅa Arumgimis mo, a'di
jin ca'bki'da powa kursi ma
malik piti mo mmo/o gwo mo
ki: Amen, dhali Halleluya.

⁵ Dhali 'pena kursi ma malik
mo tani 'twa/ pu'dki'd jin
gwoyi'd mo ki:

Manji Arumgimis bana mo,
aris umi 'baar mo kun
ta cinḅkinam piti mo,

um kun ko/ki a'di mo, 'peni
uni gun gwa'dan mo

dhali uni kun cakin
mo.

*Tonte/ ma Yuk gi Momi-
imash gi Ari Ka'bal mo*

⁶ Dhali yan'ko'd aha/
cikkina 'twa/ jin waki dhan
'twa/ ma waambuhany
'kwani mo, dhali jin wana e
ki dhan yi'de/ jin gwona is
ka ris mo dhali jin wana e
ka dhan montor ma sho'k jin
eka/ ek mo jin mii'da gur gur
mo, mmokum cuuwa/ mo ki:
Halleluya. Haali/ Tapa
Arumgimis gana mo,
a'di jin ta a'di jin Eka/
Ek mo tani a'di ta Tapa
mo.

⁷ Dhalki ana 'kunya bwa mo
dhali kar a'di ki ca mo
dhali ci a'di monyca
mo,

haali/ momiimash gi Ari
Ka'bal a'di pu'dki'd mo,
dhali Nyaranya'ba piti mo,
ayim ki is piti a'di
thosonki is mo.

⁸ Ayim takkunu ki burrinye/
jin dhinya/ e ki dhiny
mo dhali jin ca'bki caw
caw mo dhali jin dhele-
ladhelel mo -

haali/ burrinyen dhiny e
yansan mo tani a'di ta mii ma
kar/e gi uni kun dhunu ki she/
ki dhelel dhelel mo be.

⁹ Dhala man'doyu gwo ki o
aha/ gwo mo ki: 'Kwari gwo
yansan mo ma: Mom'bor
mii gom uni gwansan kun
cinu ayuk mo mmo/iyu/ mo
mmoshwa tonte/ gi momi-
imash gi Ari Ka'bal mo. Dhali
a'di ki o aha/ gwo mo ki: Gwo
gwansan uni ta gwo' gana/
ma Arumgimis mo. ¹⁰ Dhali
yan'ko'd aha/ bitkina 'cesh e

sho'k piti mo dhali lunj a'di
mo, hili a'di ki o aha/ gwo
mo ki: /E yisa mini mii mii
kana. Aha/ tana garr jin
nyakki'da tu'c mii ki /e mo
dhali awak pini mo, uni gun
telki gwontor goma Yesus mo.
Lunji/e Arumgimis mo. Haali/
gwontor ma Yesus mo tani
a'di ta shi/in gi gwo jin cinu is
mo be.

*Amanmer Shumarum jin
Tajinj Kusha Po/mo*

¹¹ Dhali yan'ko'd aha/
parkina momis e mo
mmoka'dkunu a'di 'twa/ mo,
dhali hili mo mo ma, aha/
mishkina shumaram kush
mo. Dhali a'di yansan jin
ca'bki'da po/ a'di mo tani
gway piti yuku ki: A'di jin
ta Isinj Gana/ mo dhali a'dinj
Gana/ mo, dhali e momii
mii ma kar/ e mo tani a'di
dwallki gwo mo dhali kar
mo/ as mo be. ¹² Em piti
wana e ka le'dan o'd mo
dhali e 'kup piti mo tani aris
ton'kup ma malik 'tamkunu
e 'kup piti mo. Dhali a'di
yukkunu gway ka nyi'da/
nyi'da/ mo, a'di jin mola
wathin tal 'de'j kamu/ mo,
hili a'di ki is piti imishki'd
mo be. ¹³ A'di hi'thkunu
is ki burrinyen turga/ mo
jin 'thupkunu is ka bas mo
dhali gway gi a'di jin yukkunu
a'di mo tani a'di ita Gwo ma
Arumgimis mo be. ¹⁴ Dhali
aris 'kwani ma mee gi momis
mo tani uni thosonkunu is
ki burrinyen dhiny e mo
dhali kun ta kuj kush mo
dhali kun dheleladhelel mo,
mmobath a'di isho'k mo ki
shumarum buni kun ta gi

kush mo. ¹⁵ Dhali 'peni 'twam piti mo tani a'di gačkı gandala turga/ jin kaaka mo, a'di jin mina a'di 'kosh aris kal gi 'kwaniy'cesh mo dhali a'di midi ta tapa apo/ uni ki cwa jin ta tonkuthu'd mo. Dhali a'di midi yap mo jin nyu/ u yimana mura'th ki sho'k mo, a'di jin ta'da nyor ma Arungimis jin Eka/ Ek mo, anyor jin 'batha'ba'th mo. ¹⁶ E burrinyen turgam piti mo dhali e wum piti mo tani a'di cinu gway ka nyi'da/ nyi'da/ mo jin o ki: Amalik jin ta tapa apo/ imalik mo dhali Tapa jin ta tapa apo/ itapa mo.

¹⁷ Dhali yan'ko'd aha/ parkina man'doyu gwoŋ kamu/ e mo mmodosh atente/ jin shwa'd mo dhali ki dhan 'twa/ jin caaca mo tani a'di yukki'da yuk mo goma ris 'dii 'baar mo kun pen isi bwaman momis mo ki: Peyu/ mo, dhali tulu/ is mo goma dhan tonte/ ma Arungimis mo, ¹⁸ mmo'ka buŋwar is gi imalik mo, dhali buŋwar is gi uni gun ta gummpa/ ki gummpa/ mo gom 'kwani ma mee mo, dhali buŋwar is gi 'kwani kun eka/ ek mo, dhali buŋwar is ma ris shumorum mo dhali imanmer uni apo/ mo, dhali buŋwar is ma ris 'kwani 'baar mo, uni gun 'kon ki 'kus mo dhali uni gun yolu ki yol cinjina/ mo, 'peni uni gun gwa'da is mo dhali uni kun cakin mo. ¹⁹ Dhali aha/ parkina to/ e e mo dhali imalik gi mony'cesh mo nyakki 'kwani ma meem buni

mo mmotul is mmonta' de/ mo mmomii mo/ as apo/ a'di jin ca'bki'da po/ shumorum mo dhali apo/ 'kwani ma meem piti mo. ²⁰ Dhali to/ e a'di bu'thkunu mo dhali nyakka manci gwonthus piti mo, a'di jin diki'd e buŋkus a'di mo dhali mmomii dhan jamas mii mo ki mii jin he'kkina a'di uni gwansan e mo, uni gun bu'thki jamas gi to/ e mo dhali uni gwansan kun luŋki jamas piti jin uku mo. Dhali uni su/ gwansan mo tani uni ita'kkunu eya al o'd ki e mo, e mo jin mina isi pur uni ki to jin si'du ilu/ mo. ²¹ Dhali kun tiya 'kokunu mo mmo'kosh ki gandala turga/ mo ki a'di jin ca'bki'da po/ shumorum mo, gandala turga/ jin gačkı'd 'peni 'twam piti mo, dhali aris 'dii 'baar mo komki 'pen mo gom buŋwar is buni mo be.

20

Yil jin 'Koni Alipi 'De/ mo

¹ Dhali yan'ko'd aha/ parkina man'doyu gwo e mo mmothulu/ ka 'cesh 'peni momis mo, mmota ga muptha/ e me'da bim poros piti mo gom dhan jis jin dar gi 'pemen mo dhala jindhiir mo. ² Dhali a'di ki 'dap dhan tasha/ yan ka nyok mo, dhan tashan dhamo/ yin, jin yukkunu gway ki Tapa ma Ruma 'Cesh mo dhali ka Setaan mo dhali a'di ki dek a'di mo gom yil alip mo. ³ Dhali a'di ki bit a'di mo e mo jin 'kula'kul mo, dhali a'di ki mu'th a'di 'twa/ mo dhali a'di ki 'dap a'di ka 'dinjila/

apo/ mo ki a'di mididi 'taki diki heka ris kal gi 'kwaniny'cesh e dok/e mo ntagi yil alip mididi di 'kup mo. Dhali 'ko'di mii caan mo tani a'di minu mii dhalu me'd mo gom ari mo mo.

⁴ Dhali yan'ko'd aha/ parkina risa kursi ma malik e mo, dhali uni gun 'kokina po/ uni mo tani uni ta uni gun cikunu gwon dwall jin toru gwo 'twa/a 'cesh mo. Dhali aha/ si'da/ parkina kashira/ gi uni gwansan kun 'cithkunu 'kup mo gom gwom buni kun tora uni goma Yesus mo dhali gom gwo ma Arungimis mo, dhali uni gun 'koki luŋ to/e yan mo walla jamas piti jin ūku mo, dhali uni gun 'koki bu'th jamas piti e buyem buni mo walla e me'd buni mo. Uni pu'dkin ki e mo dok/e dhali nyak tapa ta ka Kristhos ki yil alip mo be. ⁵ Dhali unin tiya kun wukin mo tani 'koki pu'du/ mmo'ko ki e mo naskina/ mo tani ntagi yil alip mididi di 'kup mo. A'di yansan ita mo jin pinu jin ta jin twa/a/ mo be. ⁶ Mom'bor mii mo dhali a'di jin kogu mo tani ta a'di mo a'di jin pwaŋki mompinu jin ta jin twa/a/ mo. Apo/ uni kun wakan mo tani mowu jin 'kon ma po/i su/ mo tani a'di dar gi mom'bi'th apo/ uni mo, hili uni mini ta igasiis ma Arungimis mo dhali goma Kristhos mo, dhali uni mini nyak tapa ta ki a'di ki yil alip mo be.

⁷ Dhali ki yil alip mididi di 'kup mo tani aSetaan a'di minu dhalu me'd mo 'pena

sijin piti mo ⁸ dhali a'di mididi pu'du/ ka pije/ mo mmoheka ris kal gi 'kwaniny'cesh e mo, uni gun 'kon ki 'ban gi mony'cesh kun 'kona shem 'penabi idonon mo, a'di jin ta Pany Juuj mo dhali Pam Majuuj mo, mmotul uni is mo gom mo ma mee mo. Monden buni uni wana e ka si'b gi bwam ma gap gi kumma/ yi'de/ mo. ⁹ Dhali uni yakina ye'th ye'th mo mmohakar mony'cesh ka bor mo dhali mmo'kama ris gu'ba'ku/ gi uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dhelel mo dhali 'penkuman bampam buni jin enu mo. Hili o'd pu'dki'd ka 'cesh 'peni momis mo dhali shwa uni ki 'ci'd'da/ mo. ¹⁰ dhali tapa ma ruma 'cesh jin he'k uni e mo tani a'di bitkunu mo eya al o'd mo dhali e bwam to jin si'du mo, e mo jin dina to/e mo dhali amanci gwonthus mo, dhali uni minu 'kosh ki isa nyor jin mididi wo'c is she/ mo montee dhali ki mon'thiny ilu/ mo ki sule/ dhali ki sule/ mo.

Gwo jin Toru Gwo 'Twa/ a 'Cesh 'Pena Dhana Kursi ma Malik jin Ta jin Kush mo

¹¹ Dhali yan'ko'd aha/ parkina dhana kursi ma malik jin ta gi kush e mo dhali a'di jin ca'bki'da po/ a'di mo. 'Peni buŋ'kus piti mo tani mony'cesh dhali momis uni yakina nwaŋa/ mo, dhali mo yisa gamu gom uniya. ¹² Dhali aha/ parkina uni gun wukin e mo, uni kun cakin mo dhali kun gwa'dkin mo, mmodosh mo mbwambor

ma kursi ma malik mo, dhali arisa warka/ ka'dkunu mo be. Dhali awarkan kamu/ si'da/ ka'dkunu mo, a'di jin ta'da warka/ gi mondiki/ e mo. Dhali uni gun wukin mo tani uni dwallkunu gwo mo me'd gwo jin 'kwarkunu mo e bwam ma risa warka/ mo ki mii kun miikina uni mo be. ¹³ Dhali kumma/ yi'de/ ciyi 'kwani ka nyan'ko'd kun wukin e a'di mo. Mowu dhali Mo ma Haawiya ciyi 'kwani kun wukin e uni mo, dhali aris uni 'baar mo dwallkunu gwo mo ki mii kun miikina uni mo be. ¹⁴ Dhali yan'ko'd Mowu dhali Mo ma Haawiya uni ta'kkunu mo eya al o'd mo. A'di yansan ita wu jin 'kon ma po/ i su/ mo, a'di jin ta'da al o'd mo. ¹⁵ Dhali wakki/ jan tal 'deŋ kamu/ 'konuki gam gway piti jin 'kwarkunu mo eya warka/ gi mondiki/ e yan mo tani a'di si'da/ minu biŋ mo eya al o'd mo be.

21

Momis jin Ta jin This mo dhali Mony'cesh jin Ta jin This mo

¹ Dhali yan'ko'd aha/ parkina momis jin ta jin this e mo dhali mony'cesh jin ta jin this mo. Haali/ momis jin ta jin twa/ a/ mo dhali mony'cesh jin ta jin twa/ a/ mo tani uni pekin mo be, dhali kumma/ yi'de/ yisa di'd dok/ e. ² Dhali aha/ parkina 'penkuman bampa/ jin kogu e mo, a'di jin ta Pa Urushaliim jin ta jin this mo, mmothulu/ ka 'cesh 'peni

momis 'peni Arumgimis mo, mmothosonkunu a'di is mo me'd nyaranya'a'b jin nyonkunu is ki to mo goma kathim piti mo be. ³ Dhali aha/ cikkina dhan 'twa/ 'pena kursi ma malik mo mmo/ o gwo mo ki: Hili mo mo ma, monyca'b ma Arumgimis diki'd nyakki 'kwani mo. A'di midi nyak ca'b ki uni mo dhali uni mini ta 'kwanim piti mo, dhali Arumgimis ki is piti, a'di midi nyak di e uni mo dhali a'di midi ta uni Arumgimis buni mo. ⁴ Dhali a'di midi shumut jabu'th 'pena ris em buni ka 'dete/ 'dete/ mo, dhali wuŋ kamu/ midi dok/ e diya, walla kony jabudha kamu/ minu kowa, walla cuuwan kamu/ minu cuuwa, walla isa nyora kamu/ midi diya? haali/ aris ton dhamo/ gwansan mo tani uni pekin mo be.

⁵ Dhali a'di jin ca'bki'da powa kursi mo tani oki gwo mo ki: Hili mo mo ma, aha/ miikina ris to mmota kun this mo. A'di si'da/ ki o gwo mo ki: 'Kwari a'di yansan mo ma, haali/ gwo gwansan mo tani uni ta ku isiŋ gana/ mo dhali kuŋ gana/ mo. ⁶ Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: A'di miikunu mo. Aha/ tana ji ma Muŋ'kup mo dhali jin 'Ko'd mo, aha/ tana ji gi mo jin telkunu 'pen mo dhali mo jin midi di 'kup mo be. E uni kun butha yi'de/ gom miinŋkar/ e mo tani aha/ mina ci uni yi'de/ ki dar gi yol mo 'peni yi'de/ jin kashkina e ki kash mo jin ta mondiki/ e mo be. ⁷ A'di jin piki mii

e mo tani a'di midi ta gi mal yansan mo, dhali aha/ mina ta Arungimis piti mo dhali a'di midi ta aha/ ya/um mo. ⁸ Hili gom uni gun tana shi/ iny jwa mo dhali uni gun dar gi mongam gwo is mo, dhali uni gun wali gwo sor mo, dhali uni gun ta iman'kosha mee mo, dhali uni gun ta imanha'k 'pen cej gwas mo, dhali uni gun ta imanmii mii ma rum mo, dhali imanluj tompinycon mo, dhali aris uni gun tana tor mo tani tom buni di'd jin midi 'bag uni e mo eya al o'd mo jin purki'd ki o'd mo dhali to jin si'du mo si'da/, a'di jin ta wu jin 'kon ma po/i su/ mo be.

Pa Urushaliim jin Ta jin This mo

⁹ Dhali yan'ko'd aman'doyu gwoj kamu/ 'de/ 'peni bwam uni gun 'koni pesu/ mo, a'di jin ta'd gi tor'kul bwa mo jin 'tu'dkunu ki mom'ba'th kun 'koni pesu/ kun woci 'kwani is she/ mo kun ta kuj 'ko'd mo tani pu'dki'd mo dhali o aha/ gwo mo ki: Yayu/ mo. Aha/ mina tor / e Nyaranyanja'b mo, a'di jin ta'da 'bom gi Ari Ka'bal mo. ¹⁰ Dhali e Shi/in mo tani a'di kalki aha/ mo eya dhan wosh jin turatur mo, dhali tor aha/ 'penkuman bampa/ jin kogu mo jin ta Pa Urushaliim mo, mmothulu/ ka 'cesh mo 'peni momis mo 'peni Arungimis mo, ¹¹ mnotakina a'di gi monyca ma Arungimis mo, dhali dhel piti bolki wosh dhel jin ta'da aane/ e mo, mmowa e

ki wosh dhel jin ta'da wasin dhela/ mo jin di'd eya tente/ jin mii'd ki wa'c wa'c mo. ¹² A'di ta'd ga dhana goj jin turatur mo jin 'kona 'twanjali 'kume'd i'ce'dka su/ mo dhali iman'doyu gwo 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo e 'twanjal piti mo, dhali e 'twanjal piti mo tani gway 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo kun tana wak gi iya/ ma Israyiil mo kun cikunuwa nyi'da/ nyi'da/ mo. ¹³ E mom'pesho'k mo tani 'twanjal 'koni kwara mo dhali e mon'ko'd gwar ma bim poros mo tani 'twanjal 'koni kwara mo, dhali e mon'ko'd gwar ma biny cam mo tani 'twanjal 'koni kwara mo, dhali eya bora lungu'b mo tani 'twanjal 'koni kwara mo. ¹⁴ Dhali agoj gi 'penkuman bampa/ mo tani ta'd gi monka'b kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo, dhali apo/ uni mo tani gway 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo uni gun ta gway gi imandhunu ki she/ gi Ari Ka'bal mo kun 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo be.

¹⁵ Dhali a'di jin torki'da tor ki aha/ mo tani ta'd gi cwan 'dolkon gana/ mo jin baru to mo mmobar 'penkuman bampa/ mo dhali 'twanjal piti mo dhali agangaram piti mo. ¹⁶ Dhali 'penkuman bampa/ mo nyakkina isi bwa mo dhali aluc piti nyakki'd ki bem piti mo. Dhali a'di barki 'penkuman bampa/ ki cwam piti mo, ka amyaal alipi* 'de/ mo jin 'ce'dki'd ka iss

* 21:16 alip wa kumsumiyya

'kwanimpa i/iss 'de/ i'ce'dki
 iss 'kwanimpa imudhe'd mo.
 Aluc piti dhali bem piti dhali
 tur piti, uni nyakkan ki 'doko/
 'doko/ mo. ¹⁷ Dhali a'di
 si'da/ barki'da agangaram piti
 mo, ki gula/ iss† 'kwanimpa
 ipesu/ mo i'ce'dka donon mo.
 A'di ta mombar jin baru
 'kwani mo, a'di jin ta ji gi
 iman'doyu gwo mo. ¹⁸ Agon
 a'di inyan'kunu ki wosh dhel
 jin ta'da wasin dhela/ mo,
 dhali 'penkuman bampa/
 miiki'd ki 'be'd 'be'd mo gom
 'dolkon gana/ mo dhali di
 eya tente/ me'da gasaas mo.
¹⁹ Dhali monka'b ma gangara/
 gi 'penkuman bampa/ mo tani
 a'di nyan'kunu ka ris wosh
 dheli 'baar mo ki she/ ki she/
 mo. A'di jin ta jin t'wa/a/ mo
 ta wosh dhel jin ta'da wasin
 dhela/ mo ki e ka ris mo, dhali
 jin 'ko'd mo a'di ta wosh dhel
 jin ta 'pinyamath mo, dhali
 a'di jin 'kon ma po/i kwara
 mo a'di jin ta wosh dhel jin
 ta jin dhii/ mo, dhali jin 'kon
 ma po/i donon mo a'di jin
 ta wosha wasin dhela/ jin
 ta jin dhii/ mo, ²⁰ dhali jin
 'kon ma po/i mudhe'd mo
 a'di jin ta wosh dhel jin ta
 gi kush mo, dhali jin 'kon
 ma po/i pe'de/ mo a'di jin ta
 wosh dhel jin ta jim 'per mo,
 dhali jin 'kon ma po/i pesu/
 mo a'di jin ta wosh dhel jin
 ta'da go'd go'd mo, dhali jin
 'kon ma po/i pekwarra mo a'di
 jin ta wosh dhel jin miina is
 ki go'de/ go'de/ mo, dhali jin
 'kon ma po/i pedomon mo a'di

jin ta wosh dhel jin miina
 is ki dhii/e dhii/e mo dhali
 jin 'kon ma po/i 'kume'd mo
 a'di jin ta wosh dhel jin tana
 jamasa tortukul mo, dhali jin
 'kon ma po/i 'kume'd i'ce'dka
 'de/ mo a'di jin ta wosh dhel
 jin tana isa mandupany mo,
 dhali jin 'kon ma po/i 'kume'd
 i'ce'dka su/ mo a'di jin ta
 wosh dhel jin ta'da duk is
 mo. ²¹ Dhali 'twan'kal kun
 'koni 'kume'd i'ce'dka su/ mo
 tani uni ta dhema/ kun 'koni
 'kume'd i'ce'dka su/ mo, dhali
 'twan'kala gon ka 'dete/ 'dete/
 mo uni uk'kunu ki dhema/
 en 'de/ mo, dhali bway tur
 jin iinu ii 'penkuman bampa/
 mo tani ta jasi 'dolkon gana/
 'baar mo, jin minu hil 'pena
 pije/ itor karash me'da gasaas
 mo.

²² Dhali aha/ parkina
 gu'b gi mondheleladhelela
 kamu/ e yisa e 'penkuman
 bampa/ mo, haali/ gu'b gi
 mondheleladhelel piti mo
 tani a'di ta Tapa Arungimis
 mo, a'di jin Eka/ Ek mo dhali
 Ari Ka'bal mo be. ²³ Dhali
 'penkuman bampa/ yansan
 yisa midi mii ta ga tente/ mo
 walla appe mo mmo'twak mo
 apo/ a'di mo, haali/ monyca
 ma Arungimis mo tani a'di
 ta monkush piti mo dhali
 alambam piti mo tani a'di ta
 Ari Ka'bal mo. ²⁴ Ki monkush
 piti mo tani a'di min ma ris
 kal gi 'kwaniny'ceshi ii mo
 dhali aris imalik kun 'koni
 mony'cesh mo tani mini ci
 monycam buni mo gom a'di
 mo be, ²⁵ dhali 'twan'kal piti
 mo tani mini 'ko kan ki kany

† 21:17 miyya wa arba wa arba/iin

ki sule/ montee mo - dhali mon'thinya kamu/ midi diya e mun mowa? ²⁶ Uni mini ciki a'di monyca mo dhali montak mo goma ris kal gi 'kwaniny'ceshi 'baar mo. ²⁷ Hili to nyo/o'da kamu/ yisa midi diya jin midi ciç e a'di mo, walla jan tal 'de/ jin midi botki miinthus jin shi/ ashi/ mo walla ta mançi gwonthus mo, hili jasi uni gwansan kun 'kwarkunu gway eya warka/ gi Ari Ka'bal gi mondiki/e mo tani, uni a'di imini 'ko mo be.

22

¹ Dhali yan'ko'd a'di torki aha/ yi'de/ jin guski'd mo jin ta yi'de/ jin di ki e mo, jin kushakush jin mii'd ki wa'c wa'c mo, mmoyayaa nwaça/ mo 'pena kursi ma Arumgimis mo dhali Ari Ka'bal mo, ² ki tur mo isi bwaman bway tur gi 'penkuman bampa/ mo. Dhali si'da/ e 'ban kuku/ mo gi yi'de/ jin guski'd mo tani cwa gi mondiki/e mo nyakki maman pitiñ gana/ kun 'kona e i'kume'd i'ce'dka su/ mo gwono'dki maman piti mo ka ppe ki she/ ki she/ mo. Dhali 'cemen gi cwa a'di karkunu mo mmowaça ris kal gi 'kwaniny'cesh mo. ³ Monkamu/ midi di yisa jin min ma manjeeya jee idi mo, hili jasa kursi ma malik ma Arumgimis mo dhali ji gi Ari Ka'bal mo a'di midi di nycine/ mo, dhali cinjinam piti mo uni imini luñ a'di mo. ⁴ Dhali uni mini par jis/ em piti e mo dhali gway piti midi ca'ba po/ buyem buni

mo. ⁵ Dhali mon'thiny midi di yisa. Uni mini mii ta gi monkush ma lamba/ mo yisa walla atente/ mo yisa haali/ Tapa Arumgimis a'di midi ta monkush buni mo, dhali uni mini nyak tapa ta ki a'di ki sule/ mo dhali ki sule/ mo be.

Yesus Midi Pu'du/ki 'Dishe/ mo

⁶ Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: Gwo gwansan uni ta ku isinj gana/ mo dhali kun gana/ mo. Dhali Tapa, jin ta'da Arumgimis mo gom shi/ in gi imançi gwo mo tani a'di hashki'da man'doyu gwom piti mo mmotor cinjinam piti to mo kun mini bu'th mo ki 'dishe/ mo. ⁷ Dhali hili mo mo ma, aha/ mina pu'dku/ ki 'dishe/ mo.

Mom'bor mii gom a'di jin dhuki gwo kun onu is eya warka/ yansan mo.

⁸ Aha/ jin tana Yohaana mo tani aha/ tana a'di jin cikki to gwansan mo dhali par to gwansan e mo be. Dhali ki aha/ cikkina uni mo dhali par uni e mo tani aha/ bitkina 'cesh mo mmoluñ e sho'k ma man'doyu gwo mo, a'di jin torki aha/ to gwansan mo. ⁹ Hili a'di ki o aha/ gwo mo ki: /E mini diki mii mii kan mo. Aha/ tana garr jin nyakki'da tu'c mii nyakki / e mo dhali awak pini mo uni kun ta imançi gwo mo, dhali nyakki uni gwansan kun dhuki gwo kun 'kwarkunu mo eya warka/ yansan mo. Luñi/e Arumgimis mo.

¹⁰ Dhali a'di ki o aha/ gwo mo ki: Dhalku/ gwo ki 'dap 'twa/ ka 'dinjila/ mo,

gwo yansan jin onu is eya warka/ yansan mo, haali/ mo 'disha'dish mo be. ¹¹ Dhalki a'dinthus yin di'd naskina/ mo mmomii tonthus mo dhali dhalki a'di jin mii mii kun nyo/ anyo/ mo di'd naskina/ mo mmomii mii kun nyo/ anyo/ mo, dhali uni kun mii miin_{kar}/ e mo tani dhalki uni 'kon naskina/ mo mmomii miin_{kar}/ e mo dhali uni kun tana gayiin mo tani dhalki uni 'kon naskina/ mo mmomii mii ma gayiin mo.

¹² Hili mo mo ma, aha/ mina pu'dku/ ki 'dishe/ mo, mmokalku/ tom pem mme'd mo, mmoraka ris 'kwani 'baar mo to mbway mo ka 'dete/ 'dete/ mo me'd mii jin miikina uni mo. ¹³ Aha/ tana ja Mun'kup mo dhali jin 'Ko'd mo, aha/ cila mo jin t_{wa}/ a/ mo dhali mo jin 'ko'd mo, dhali aha/ cilkina mo jin telkunu 'pen mo dhali mo jin di 'kup mo.

¹⁴ Mom'bor mii gom uni gwansan kun wuski bur-rinyen tur buni mo dhali kun mii gwon_{kan} piti mo, ki uni mini ta gi moshirr mo gom cwa gi mondiki/ e mo, dhali ki uni mini 'taki ciç 'penkuman bampa/ ki 'twan_{kal} ma goj mo be. ¹⁵ Apije/ mo tani arisa 'ka 'kokin mo dhali uni kun mii mii ma rum mo dhali uni gun ha'k 'pen cej gwas mo dhali iman'kosha mee mo dhali imanluj tompinycon mo dhali aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ mo, uni kun enina en thus mo dhali botki mii gi imançi gwonthus mo.

¹⁶ Aha/ jin tana Yesus hashkina man'doyu gwom

pem e/ e mo ki gwo yansan jin onu mo goma risa kaniisa mo. Aha/ tana birman mo dhali emen ma Dawuu'd mo, jin ta'da cul gi mon'thamo/ mo jin 'twakki mo mo.

¹⁷ Shi/in dhali Nyaranyan'a'b o gwo mo ki: Iiyu/ mo. Dhali dhalki a'di jin cik a'di mo o gwo mo ki: Iiyu/ mo. Dhali dhalki a'di jin budha yi'de/ gom miin_{kar}/ e mo yayi'd mo. Dhali dhalki a'di jin ona bwa ki bu'th yi'de/ gi mondiki/ e ki dar gi moyol mo tani iyayi'd si'da/ mo.

¹⁸ Aha/ rumkina aris 'kwani 'baar ka 'dete/ 'dete/ ki gwo mo uni kun cikki gwo gwansan jin onu is eya warka/ yansan mo. Dhali wakki/ jan tal 'den kamu/ midi mar uni is mo tani Arumgimis si'da/ midi mar a'di mo/ isa nyor is mo jin midi wo'c a'di is she/ mo, uni kun _{tor}kunu mo eya warka/ yansan mo. ¹⁹ Dhali wakki/ jan tal 'den kamu/ midi bu'th gwo 'pena warka/ yansan jin onu gwo is mo tani Arumgimis si'da/ midi bu'th miim piti jin pwa_{kk}ina a'di cwa gi mondiki/ e mo dhali e 'penkuman bampa/ jin _{ko}gu mo, uni kun _{tor}kunu eya warka/ yansan mo.

²⁰ A'di jin teki gwo gwansan mo mmo/ o mo tani o gwo mo ki: Ka jin gana/ aha/ mina pu'dku/ ki 'dishe/ mo be. Amen. Yayu/ ma, Tapa Yesus mo.

²¹ A'the gi Tapa Yesus midi di e uni kun dhunu ki she/ ki dhelel dheleli 'baar mo. Amen.